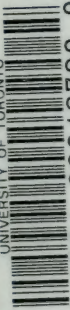


UNIVERSITY OF TORONTO



3 1761 00018793 0



Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

ANTHOLOGIA GRAECA

CARMINUM CHRISTIANORUM

ADORNAVERUNT

W. CHRIST ET M. PARANIKAS.



LIPSIAE,
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXI.

BV
467
C5
1871



901447

PRAEFATIO.

Mirabundos audio meos amicos quaerentes, quo tandem pacto factum sit, ut a graecorum romanorumque poetarum tersa urbanitate veterumque scriptorum elegantia atque libertate ad christianorum hymnorum gravitatem Byzantinorumque spinas atque acumina deferrer. Qui ne vela me retrorsum dedisse transfugamque in aliena castra secessisse suspicentur, paucis iam exponam, quid rei me impulerit, ut studiis meis prioribus non relictis sed repositis huic litterarum generi per plus quam biennii spatium impensam operam navarem. Atque metricam quidem disciplinam Graecorum plene perspici non posse cognoveram, nisi quas vices illa subiisset, accurate quaesitum et distinctum esset. Qua de causa veterum poetarum versus pangendi studiis examinatis, ad recentiora tempora delato ne christianorum quidem vatum artem neglegendam esse duxi. Quid? quod huic carminum generi eo magis animum nos advertere par erat, quod inde non nihil subsidii ad difficillimas quaestiones metricas solvendas redundaturum sperabamus. Nam neque christianos vates a veterum poetarum arte plane descivisse verisimile est et carmina eorum, quo propiora iis carminibus sint, quorum moduli musici etiamnunc exstant, eo plus inde lucis accipere patet. Atque latini quidem hymni et vergentis antiqui et inchoantis medii aevi Dresselii, Danielis, Monii, Wolfii, Schubigeri, aliorum ope tam docte et subtiliter illustrati sunt, ut doctissimorum editorum interpretumque vestigiis tuto insistere possis. At graeci adeo adhuc neglecti iacebant, ut neque commoda criticisque fundamentis innixa editio suppeteret neque de metricis rhythmicisque legibus, quibus versus eorum adstricti essent, certius quidquam constaret. Rud. enim Vormbaum, qui in Danielis Thesauri hymnologici volumine tertio delectum carminum ecclesiae graecae edidit, cum leges, quas poetae christiani in versibus factitandis secuti erant, nullas perspexisset, neque bonorum librorum auxilio in periodis membrisque digerendis adiutus esset, adeo omnia susque deque habuit, ut ne novem odas quidem, quibus singuli canones constare solent, separaret. Tantis in turbis quid mirum erat, quod viri docti artem illorum poetarum ut omni impedimentorum genere obstructam et quasi sepultam expediri posse desperaverunt? Mihi diu multumque rem frustra tentanti tandem aliquando caligine paulatim discussa artis lineamenta,

numero syllabarum et accentuum concentu definita, clarius apparere coeperunt. Inde in meo exemplari Danielis Thesauri hymnologici turbas removere odasque suos in versiculos dividere conabar, cum felici casu tentamina mea duabus de partibus egregie promota sunt. Atque primum quidem Haneberg, reverentissimus coenobii Benedictorum Monacensis antistes, de Pindari periodis versiculisque in academia nostra me disserentem similis artis commonuit, qua byzantinorum poetarum hirmos et troparia composita esse vir doctissimus J. B. Pitra in libro de hymnographia ecclesiae graecae nuper demonstrasset. Continuo librum a collega humanissimo mihi commodatum perscrutatus cum summo gaudio intellexi, lineolas a me ad separandos versiculos positas non modo auctoritate viri litterarum byzantarum inter paucos periti sed etiam, id quod multo plus valet, fide vetustissimarum membranarum comprobari atque confirmari; cum enim in illis singula cola punctis distincta essent, iam certo et comprobato fundamento indagatio numerorum niti videbatur. Tantum autem aberat, ut Pitra, quamvis egregiis subsidiis adiutus esset, artem poetarum ecclesiasticorum plane perspiceret ut mihi iam ante librum eius perlectum certae cuiusdam rei suspicio subnata esset, quam virum doctissimum fugisse non possum non mirari. Ille enim, cum strophis eorumque colis ex codicum fide divisus versiculos, qui in singulis strophis sibi invicem responderent, pari syllabarum numero constare recte intellexisset, una numeri syllabarum lege artem byzantinorum poetarum coerceri indicavit. Hoc cum neque per se ipsum probabile esse videretur neque analogia hymnorum latinorum commendaretur, tum ex comparatis his octo versibus sibi respondentibus (apud Pitram p. XXXIV et in nostra editione p. 239)

προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον.	τὴν φωνὴν Γαβριὴλ τὴν χαρμόσυνον.
παραδόξως ὑπέμεινας σταύρωσιν.	ἡ χαρὰ, θεομήτορ, ἡ ἔνθεος.
τῇ τῶν ζώντων ζωῇ καὶ δεσμούμενος.	δι' ἑμοῦ καταργείσθω κατάκριμα.
τὸν δεσπότην, παμμακάρ, τῆς κτίσεως.	ὁ θεὸς Ἀβραάμ τῷ προπάτορι.

satis certe falsum esse coarguitur. Luce enim clarius est, non forte fortuna accidisse, sed a poeta data opera provisum esse, ut ne omnium octo versuum tertia, sexta, nona quaeque syllaba accentu careret. En praeclarum adiumentum, quod hac re percepta lucratur ad artem poetarum byzantinorum aestimandam et ad locos corruptos vel lacunosos restituendos. Accentuum enim ex concentu colligere possis, utrum carminis numeri assurgant an descendant, utrum sedate incedant an velociter rapiantur; denique rhythum, quem veteres poetae certo ac definito longarum et brevium syllabarum ordine expresserant, a poetis graecis medii aevi accentu indicatum sentias. Equidem eo confidentius hanc vim accentuum concentui in byzantinis carminibus assignavi, quod idem fere in latinis sequentiis, graecorum tropariorum illis quidem simillimis, accentus valere inter omnes constare noveram. Neque tamen haec res in omnibus versibus aequae atque in octo illis colis in

aprico posita erat. Ut enim eorum colorum, quae speciem anapaestici vel dactylici numeri induerunt, omnes fere pedes accentu significati sunt, ita longe plurimis in versibus plerosque accentus nullo ordine fluctuare, paucos certae sedi adhaerere cognovi.

Praeterea aliam rem a Pitra neglectam tamquam per nebulam atque caliginem cernere mihi visus sum. Aliorum enim versiculorum confiniis mediam sententiam haud raro dirimi nec non nominum compositorum partes discindi, aliorum cum finibus maiorem quoque interpunctionem tantum non semper coniunctam esse animadverteram; inde versus non omnes pari modo disiungendos, sed plures in singularum periodorum societatem coniungendos esse eo certius conclusi, quo magis haec ratio et veteris poesis analogia et ipsa cantus natura confirmari videbatur.

Haec cum animo volutabam et veteris disciplinae metricae vestigiis insistentem singularum odarum cola atque periodos vulgaribus notis describebam, doctus quidam iuvenis Graecus, Math. Paranicas, cuius industriam atque multifariam doctrinam iam antea cognoveram, me salutatum venit. Pauca igitur de aliis, de quibus sententiam me rogaverat, rebus confabulatus sermonem ad eas quaestiones transtuli, ad quas enucleandas totus tum incumberebam. Ille cupidissime me de cantilenis, quas puer didicerat, disserentem audire et primum vultu, tum voce significare, quantopere rationes a me propositas comprobaret. Quid multa? Alta iam voce celeberrima carmina cantare exorsus recte cola ac periodos me diremisse, et quid accentuum contentus in melodia valeret, luculentissime demonstravit. Summo igitur gaudio perfusus rem feliciter et inventam et comprobatam amplius persequi literisque mandare constitui, et praeclaro exemplo edoctus, quantum vivae vocis peritia umbratici doctoris commenta adiuventur, Paranicam socium laboris adscivi.

Atque primum quidem modica commentatione lineamenta artis byzantinorum poetarum adumbrare exemplisque paucorum carminum illustrare in animo habebam; mox tamen exiguis dissertationis angustiis me virorum doctorum usui parum prospecturum esse intellexi. Neque enim commodus delectus hymnorum christianorum, quo lectores delegarem, exstabat, et voluminosae editiones Venetae Menaeorum, Triodii, Pentecostarii privato censu maiores esse videbantur. Quam ob rem fines libri prolatum et commentationem de arte metrica et musica byzantinorum melodorum cum anthologia graeca carminum christianorum coniungere decrevi: arduum mehercle et laboriosum opus, quod diu reluctatus et paene invitatus suscepi. Nova enim spatia mihi, tot tantisque negotiis alioquin distracto, permittenda esse intellexi et animum meum veterum scriptorum libros elegantissimorumque poetarum carmina in deliciis habentem gravate ad hoc literarum genus avocavi. Neque hoc ita dico, tamquam christianae doctrinae gravitatem cum Musarum decora gratia coniungi posse negem, aut sacrae poesis maiestatem prae levitate profanorum carminum spernam atque contemnam. Immo vero

Davidis psalorum grandem sublimitatem venerabundus admiror, neque latina nostra carmina ecclesiastica ultimum locum inter multiplices Musarum foetus obtinere iudico. At homines byzantini ut in reliquis vitae humanae studiis, sic in hoc quoque literarum genere artificiosam quandam subtilitatem potius quam veros animi affectus sequebantur, quo factum est, ut plerique melodi, cum divino afflatu et gratae simplicitatis sensu carerent, theologiarum rixarum spinas atque argutias suis carminibus intexerent. Accedit quod canones, quo hymni genere nulli magis studebant, et prolixiores et angusto sententiarum orbe inclusi sunt, unde usu venit, ut et eadem res usque ad satietatem recoctae taedium animo moveant et compages carminum plerorumque alienis sententiis admixtis turpiter laxatae dehiscant. Quamquam igitur inter byzantina carmina non deerant, quae et sententiarum gravitate et modorum dulcedine me quam maxime captum tenerent, tamen multo maior pars idiomelorum et canonum animum ita defatigabat, ut plus semel onus gravissimum meis cervicibus impositum excutere cogitarem. Contra mecum reputabam, quam turpe esset rem, qua literas haud mediocriter me promoturum multisque gratam operam praestaturum esse confisus eram, fastidio quodam animi derelinquere; nec non amicorum adhortationes atque indefessa socii mei Paranaicae industria animum deficientem denuo erigebant et stimulabant. En, benevole lector, ad umbilicum perductum librum, quo thesauros paene reconditos poesis byzantinae reclusimus, singularem quandam versus faciendi artem aperuimus, multas quaestiones de generibus ecclesiasticorum carminum eorumque auctoribus, illustravimus, denique falsas opiniones haud paucas removimus atque redarguimus.

Priusquam autem prooemiandi finem faciam, de ambitu huius anthologiae, de criticis subsidiis, de commentariis et indicibus pauca mihi praemonenda esse video. Atque primum quidem hanc anthologiam non intra fines byzantini imperii coercere, sed vetera carmina christiana adiicere mihi visum est. Quamquam enim quaestionibus de byzantinis hymnis pertractatis ad hunc librum conscribendum adducti eramus, tamen praeclara illa monumenta veteris poesis christianae eo minus excludenda duximus, quo acceptiorem viris doctis commodam eorum editionem futuram esse sperabamus. Namque liber Boissonadii, qui Synesii hymnos et Gregorii odas selectas in quinto decimo tomo Poetarum graecorum sylloges edidit, dudum divenditus est, et Danielis Thesaurus hymnologicus Synesii, Methodii, Naassenorum carminibus caret. Byzantina vero aetas cum ecclesiasticis melodis fecundissima fuisset, nos ea potissimum carmina selegimus, quae graeca ecclesia in Officiorum libros receperat et sua quasi auctoritate sanxerat. Neque solum ecclesiastica carmina hoc libro edenda curavimus, sed etiam alia quaedam, quae, cum numquam in coetibus hominum christianorum cantata essent, tamen ad sacras res et ad doctrinam christianam pertinere videbantur; qua in re vereor, ne in criminationes atque calumnias eorum incidamus, qui haeticorum quoque Naassenorum psalmo et Synesii hymnis,

quos philosophicos rectius quam christianos dicas, locum concessum esse aegre ferant. At nos, cum nec odio nec studio traheremur, quidquid praecleari carminis vates christiani divino spiritu inflati composuerant, oblivione obrui nolumus.

Subsidia autem critica in singulis carminibus recognoscendis partim ex libris et manu scriptis et prelo excusis hausimus, partim mentis acumine ipsi peperimus. Atque ecclesiastica carmina ita hominum animis infixata haerebant et cantorum modis nuncrerunquae legibus ab effusa labe tuta erant, ut codices excussi vulgatas lectiones fere ubique confirmarent, et raro coniecturas ad numeros restituendos aut sententias expediendas tentare cogemur. Neque tamen illa omni interpolatione vacasse cum libris collatis, tum argumentatione facta plus semel evicimus. Namque et Mariae cultu inde ab nono saeculo in dies latius patente multa theotokia addita sunt, et libri passim ita variant, ut cum alius aliud verbum vel colum exhibeat, tamen utraque lectio et syllabarum numero et accentuum concentu concordet. Quin etiam hic illuc per longam saeculorum seriem latius corruptela gliscit, ut troparia sui hirmi numeros non iam sequi viderentur: quod ubi factum est, recentiores Graeci, utpote qui musicas modulationes variandi, quam artem criticam factitandi peritiores essent, veterum magistrorum praeceptis plane neglectis eiusdem odac alii strophae alios modos accommodaverunt. Insigne huius rei exemplum in Ioannis canonis septimi versu decimo septimo p. 222 exstat, ubi numeros versus in vulgata lectione et Pentecostarii et Hirmologii *Στερέωσόν με, Χριστέ, ἐπὶ τὴν πέτραν* misere turbatos nos codicis A lectione *τὴν ἀεικτον πέτραν* revocata feliciter sanavimus. Aliis locis, cum codicum subsidiis parum adiuti essemus, inveterata menda indicare quam remove cautius esse duximus. Neque enim carminum ecclesiasticorum tam amplam et electam critici apparatus supellectilem comparare nobis contigit, ut satis firma ubique fundamenta artis criticae nos icuisse gloriemur. Immo vero alios, quibus Corinthum adire licet, publice admonitos velim, ut Romanas, Parisinam, Russicas, Graecas bibliothecas perscrutati nostram penuriam suis divitiis augeant. Nos quidquid bibliothecae Monacensis et Vindobonensis suppeditabant, sedulo rimati neque Triodion neque plena Menaea reperire potuimus, quamquam vel exiguis his subsidiis instructi multos locos partim emendavimus partim perpolivimus. Idem valet de Synesii et Gregorii hymnis, qui, licet codicibus nec bonitate nec vetustate insignibus usi simus, tamen primum in hac editione iusto apparatu critico instructi procedunt.

Ad postremum ut, quo consilio in libro adornando et partibus digerendis usi simus, edisseram, Prolegomenorum libros quatuor praemisimus, quorum primo cum poetarum recensu christianae poesis graecae contexere, altero de singulis generibus carminum et ritualibus libris disserere, tertio artem versus faciendi poetarum byzantinorum explicare, quarto de musica disciplina disputare visum est; quarum partium paenultimam carminibus aliquot in nostram linguam conversis, ultimam melodiis ab Eustathio The-

reiano, archimandrita Tergestino, commodatis illustrandam curavimus. Latine quod de his rebus disputavimus, vereor ne multi, praesertim musici, qui, cum parum latine calleant, tamen artem illam singularem byzantinorum melodorum cognoscere cupiant, vituperent et conquerantur; et multo, si dis placet, lubentius ipse patria lingua usus essem, sed in libro de graecis rebus ad Graecos potissimum mittendo et omnium nationum hominum elegantiorum, quibus haec studia cordi sunt, usui destinato cum aut graece aut latine mihi loquendum esse intellexissem, ea lingua uti malui, qua viri docti diversarum nationum et olim in sermonis commerciiis usi erant nec nunc uti prorsus destiterunt.

Carmina ipsa ita digessi, ut vetera a byzantinis seiungerem, in his autem ordinandis et genera carminum et poetarum tempora spectarem. Textui verborum lectiones varias codicum et editionum subieci, quo in apparatu quod vel apertos errores optimorum librorum enotavi, ii non reprehendent, qui quam saepe iam ex ductibus literarum vulgo neglectis sagacis viri acumine manus auctoris recuperata sit, usu cognoverunt. Bartholomeus enim Cutlunusianus, qui nostra memoria Menacis et Triodio ecclesiae graecae edendis egregiam operam navavit et vetustissimos codices se excussisse testatur, tamen parum criticam artem promovit restituendaeque genuinae carminum formae profecit, quod neque quos codices contulerit, nec quas quoque loco discrepantes lectiones repererit, plene et accurate adnotavit. Criticis notis breves indiculos locorum veteris et novi Testamenti a poetis expressorum aut significatorum inserendos curavimus, quos colligendi curam Paranicus meus totam in se receperat. Verba vero carminum ipsa, si formam et versus spectes, primum pleraque in lucem prodire videntur; quamquam enim iam saepe prelo excusa sunt, tamen primum in hoc libro candem speciem, quam reliquarum nationum carmina, prae se ferunt. Quin etiam Teubnerianae officinae egregiis subsidiis adiutus non solum versiculos, sed etiam periodos in sua cola divisas, id quod ne in latinis quidem nostrisve odis factum vidimus, exprimendas oculisque subiiciendas curavimus. Denique corrolarii instar, quod multis exoptatum fore speramus, Paranae industria duos indices copiosissimos libro subiecit, quorum priore, quo loco cuiusque carminis modi scripti sint, altero, quae carmina poetarum byzantinorum in libros ecclesiasticos recepta sint, cognoscere possis.

Scribendam Monachii sacra hebdomade anni 1871.

WILHELM CHRIST.

PROLEGOMENA.

LIBER PRIMUS.

DE POETIS CHRISTIANIS GRAECIS.

Poetarum agmen in hac anthologia carminum christianorum graecorum ducit Synesius Cyrenaicus. Huic primum locum propterea assignandum duximus, quod ipse in exordio hymni septimi primum se cantilenam Iesu Solymitano, praecclarissimo virginis filio, panxisse gloriatur. Quamquam vereor, ut verius hoc vates Cyrenaicus dixerit, quam poeta Venusinus primum se Aeolium carmen ad Italos modos deduxisse iactavit. Namque ante Synesium iam tertio post Christum natum saeculo inter Ophitas Naassenos Valentinianos haereticos exstitisse constat, qui versibus christianam, quam profitebantur, doctrinam explicarent (cf. Pitra Hymnographie de l'église grecque p. 40 sq.) et quarto saeculo medio Gregorius theologus gravissimis carminibus morum severitatem christianam commendaverat. Verum haereticorum hymnos, quippe quos ecclesia orthodoxos damnasset, Synesius ne munerasse quidem probatur, et Gregorii carminum notitia e remotis Cappadociae regionibus usque in Africanum agrum illo tempore nondum penetrasse videtur. Neque enim ita poetam Cyrenaicum excusarim, ut, quod cantilenaе modos (ὄρουσ) se primum in Christi honorem panxisse dixit, vetustiores hymnos, si qui extarent, tamen ad canendum parum accommodatos eum significasse dicam.

Integrum vero librum decem hymnorum quod in hunc delectum carminum christianorum recepimus, merito reprehendere possis, quandoquidem plerique non christianae fidei simplicitatem, sed tumida philosophorum neoplatonicorum de rebus divinis somnia exponunt. Quid? quod quinque tantum hymnos, quantum septimum octavum novum decimum dico, christianus factus composuisse probatur; quorum septimo tres magos Iesu infanti dona offerentes laudat, nono dominum nostrum ad inferos descendentem rursusque de mortuis resurgentem praedicat, quinto Christi, virginis integrae filii, laudes cum philosophorum placitis de lumine omnium rerum fonte coniungit, octavo, quem ante tertium filium sibi natum (cf. v. 29) i. e. anno 405 aut 406 composuisse probatur (cf. H. Druon Études sur la vie et les oeuvres de Synesius p. 105 ff. et R. Volkmann Synesius von Cyrene S. 185) suavissimas

in sexto, logaedicis versiculis

⊖ _ _ _ _ _ ⊖ vel ⊖ _ _ _ _ _

in septimo octavo nono, tetrapodiis spondaicis catalecticis

_ _ _ _ _

in quinto, denique anapaesticis monometris in reliquis hymnis usus est; monometros enim anapaesticos ubique, codicum fidem secutus, constitui, quoniam licentia hiatus et syllabae ancipitis creberrime in fine monometri admissa, ne bina metra sive quaternos pedes in singula cola coniungerem, prohibuit; idem autem quod paucos hypercatalecticos monometros sive catalecticas tripodias (III, 41, 141, 166) coniecturis removendas duxi, vereor ne calidius fecerim. Nam Plautum quoque comicum tripodias anapaesticis catalecticis dipodias acatalecticas immiscuisse, nuper in commentariis bavaricae Academiae a. 1871 p. 49 demonstravi.

Quod vero doricæ odas se canere (I, 4) et doricis modis lyrae nervos intendere (VIII, 1) Synesius dicit, cave de doricæ harmonia doricisve numeris interpreteris. Unius enim quinti hymni numeri gravitatem doricæ harmoniæ præ se ferunt; reliqui quantopere ab ea abhorreant, ex iis quæ A. Boeckhius de rhythmis doriis in libro de metris Pindari p. 280 disputavit, facile intellegas. Immo vero doricæ odæ nomen ad sententiarum severitatem atque sublimitatem relatum voluisse poeta videtur, ut hoc grave et decorum poematum genus petulantiae et levitati lusus amatorii Anacreontis Ionis et Alcæi Sapphusque Acolum obstrepere significaret. Præterea ionica dialecto, qua Anacreonteorum auctores cum alii tum Gregorius theologus uti consueverunt, spreta doricæ formas verborum adhibere maluit, quo magis tumor vocalium doricarum cum gravitate sententiarum concineret. Nam sua patria, quam a Doribus olim conditam esse constat, nihil poeta, ut doricæ potissimum dialecto uteretur, commotus esse videtur. Vulgaris autem dialecti formas, quæ multæ in textum hymnorum irrepserunt, remove doricisq; formis commutare sine codicum auxilio dubitavimus, quod ancipites hærebamus, quid scribarum somniculosorum errori, quid poetæ ipsius negligentiae, denique quid limitibus dialectorum parum discretis tribuendum esset.

Ad postremum ut, quæ critica subsidia in hymnis Synesii recognoscendis habuerim, brevi moncam, tres codices Monacenses excussi, quorum primo (A) sæc. XIII vel XIV exarato, sed multis correcturis defœdato iam Canterus, qui Basileæ a. 1567 horum hymnorum editionem procuravit, se usum testatur, alter (M) recentissimus tot varias lectiones, ex alio libro procul dubio enotatas, in margine et supra lineam adscriptas habet, ut duorum codicum vice fungatur. Pleniorem autem notitiam horum codicum Monacensium qui desiderat, Hardtii Catalogum codicum manuscriptorum graecorum bibliothecæ regiae bavaricæ vel Krabingeri Synesii operum tom. I præf. X et XIV evolvat. Alio de fonte eoque nonnullis versibus locupletiore (IX, 7—11, 15, 21, 27—29) descendit codex Parisinus n. 1039 (P).

cuius ope Boissonade in *Sylloges poëtarum graecorum* tomo XV nonnullos locos feliciter emendavit. Atque Boissonadii librum, in hoc quidem terrarum sinu rarissimum diuque a me frustra quaesitum, tandem Zottenbergii officiosa amicitia sub ipsa molimina belli atrocissimi Parisiis mihi transmisit. Ipsius autem codicis pleniorē notitiā quod nancisci mihi non licuit, eo potissimum nomine doleo, quod Boissonade paucas tantum varias lectiones inde excerpserit, neque, sicuti a vulgato textu recessit, utrum emendata lectio codicis fide niteretur an ingenii acumini deberetur, religiose adnotavit. Neque J. C. Thylonis, qui lautissimas critici apparatus copias conquisiverat, opera multum adiutus sum, quoniam tam prolixos commentarios conscripsit, ut duobus programmatis non plus quam viginti quinque versus emendaret et illustraret.

Synesii decem hymnos in nostra anthologia carmina selecta Gregorii sequuntur, cui ab urbe, cuius episcopus fuerat, Nazianzeni, et a docta sapientia, qua fidei christianae integritatem contra haereticos defendebat, theologi cognomen inditum est. Huic quamquam secundum locum adsignavimus, tamen primas deferendas esse, si et temporum rationem et carminum indolem spectaveris, supra iam significavimus. Namque medio saeculo quarto cum floruisse et, priusquam Ptolemaidis episcopus hymnos pangere coepisset, anno 389 supremum diem obiisse inter omnes constat. Christianis vero praeceptis iam a parentibus christianis imbutus et acerrimus verae fidei vindex atque defensor factus in carminibus quoque, quae senem se conscripsisse testatus est, christianum fere, non philosophum sese gessit, quo factum est, ut summa apud byzantinos scriptores et melodos auctoritate valeret. De Synesio enim poeta altum silentium, nec Suidas lexicographus ut orationes eius et epistolas, ita hymnos quoque recensuit; Gregorium summum ubique theologum strepunt et praeclarum, quem aemularentur, vatem praedicant. Inprimis Cosmas Hierosolymitanus, celeberrimus canonum et triodiorum poeta, carmina eius divina admirabatur eorumque amplissimos commentarios conscripsit, quos nuper Ang. Maius in *Spicil. Rom.* tomo II in lucem edidit. Verum enim vero idem Gregorius episcopus, cum rhetorum et philosophorum scholas Alexandriae et Athenis frequentasset et grammatica disciplina diligentissime institutus esset, perpolitae orationis et huiusmodi artis studiosissimus exstitit. Quin adeo nonnihil ex sententiis veterum philosophorum et ipsum hausisse, praestantissimus ὕμνος εἰς θεόν, qui est secundus in hac anthologia, declarat, quo numen divinum, omnium rerum principium et exitum, quod, cum omnia comprehendat, omnia tamen superet, sublunissima oratione praedicans Parmenidis et Empedoclis praeclaros versus feliciter aemulatus est.

Ecclesiasticis in coetibus Gregorii non magis quam Synesii carmina unquam in usu erant. Praeterquam enim quod Davidis psalmis et sacris canticis usu diuturno atque dignitate auctorum sancitis recentiorum poëtarum carmina quamvis casta et orthodoxa gravate admiscebant, Gregorii poe-

mata ne apta quidem ad canendum erant. Longe enim maior eorum pars non lyricis cantusque modis accommodatis versiculis, sed longis versibus, dactylicis hexametris vel trochaicis septenariis vel iambicis trimetris, composita est. Huc accessit, quod episcopus Nazianzenus id maxime suis carminibus egit, ut hominum animos ab rerum inanium studio effusaque libidine ad morum integritatem et christianae vitae severitatem revocaret; rerum autem a Christo et apostolis gestarum memoriae pie semper a Christianis recolendae, in qua celebranda poetae byzantini fere toti versabantur, adeo suam musam non dedicavit, ut tertius hymnus εἰς Χριστὸν μετὰ τὴν σωπὴν ἐν τῷ Πάτχα, quo christianorum post longa silentia laetum ob Christi resurrectionem iubilum expressit, singularem locum inter eius carmina obtineat. Quid? quod ne martyrum quidem casus, qui tam commodam et copiosam materiem carminibus praebebant et a Damaso et Prudentio, aequalibus poetis latinis, praedicati tantum applausum tulerant, suis versibus referre sustinuit.

Quae cum ita sint, mirum non videbitur, quod in hunc delectum poematum, quae proprie carmina sive μέλη dicantur, praestantissimi et fecundissimi poetae pauca tantum carmina receperimus, epici et didactici generis versibus exclusis omnibus. Atque primum quidem celeberrimum ὕμνον εἰς Χριστὸν et suavissimum carmen εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, Anaereonticis illa quidem versiculis composita et cum Synesii hymnis fere coniuncta, in hoc quoque libro recudi par erat. His in editionibus plerisque adhaeret hymnus vespertinus (VII), eo nomine insignis, quod antiquissimum rhythmicae quam dicunt poesis exemplum graecum exstat. Numeri enim iambici huius odae non longis brevibusque syllabis sed accentu verborum expressi sunt. Verum non tam artis limitibus suam artem poeta circumscripsit, ut, quocumque loco veteres poetae productam syllabam collocare soliti erant, ipse acutam syllabam ponendam curaret; sed in eo acquiescit, ut in versiculis dimetris catalecticis, cum secundam quartam sextam syllabam acuere deberet, duas syllabas acuere non supersederet. Atque haec quidem licentia inde satis excusationis accipere videtur, quod veteres quoque poetae et musici non omnibus tribus locis vocem aequae erigebant; illud autem vereor, ne errore librariorum factum sit, quod versuum 2, 17, 23, 26 paenultima syllaba, longe illa gravissima, accentu caret. Similibus numerorum legibus poematis ultimo loco a nobis collocati, quod ne carmen quidem, sed λόγος πρὸς παρθένον παραναετικὸς inscriptum est, periodi illigatae sunt. Hoc autem poema, cum nec sententiarum luminibus nec elocutionis lepore commendetur, his duabus causis in hac anthologia edendum curavimus, quod numeri eius recte intellecti et viam muniant ad byzantinorum poetarum artem simillimam explicandam et quae de celeberrimi minorum scriptoris Saeculi Sophronis arte grammatici memoriae prodiderunt, egregie illustrent. Namque scholion, quod Billius, qui melioribus, certe plenioribus, quam nos codicibus usus est, in sua editione Operum Gregorii huic carmini praefigit Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ

τὸν Κυρακούσιον μιμείται. οὗτος γὰρ μόνος ποιητῶν ῥυθμοῖς τε καὶ κῶλοις ἐχρήσατο ποιητικῆς ἀναλογίας καταφρονήσας? ad Sophronem Syracusanum referendum esse collatis Suidae testimoniis de Sophronis mimis (ἔγραψε μίμους ἀνδρείους καὶ μίμους γυναικίους. εἰς δὲ καταλογάδην) et Ioannis Damasceni canonibus pedestri oratione (καταλογάδην) conscriptis dudum a viris doctis intellectum est; conf. Bernhardt Grundriss der griech. Litt. II, 909. Sed quibus tandem numeris Gregorius, Sophronis imitator, in hac oratione exhortativa usus est? Ad hanc rem expediendam editio Billiana et codex Vind. V mutuum auxilium praebuerunt, quorum hic, qui inter pedestres orationes Gregorii hanc quoque rhythmicam orationem exaratam exhibet, cola sive membra orationis punctis interiectis distinxit, illa, cum cola neglegat, versus sive periodos separat, consentiens in hac re cum Cosma interprete, qui in commentariis supra commemoratis inter Γρηγορίου ἔμμετρα huius quoque orationis aliquot versus laudat; quo cum accedat sententia fere post alterum quodque colum finita, orationem ex versibus sive periodis binorum colorum compositam esse patet. Singulae autem periodi cum multae ex quindenis aut bis octonis syllabis constant, Lambecius in Commentariis de bibliotheca Caesaria III, 181 de versibus tetrametris cogitavit, quibus paulo ante Gregorium etiam Methodium episcopum in carmine virginali usum esse infra demonstrabimus. At huic sententiae ne calculum adiciamus, maior versuum pars obstaculo est, qui, cum bis septenis syllabis constant, tetrametris et catalecticis et acatalecticis breviores sunt. Nullo vero modo in metrici versus leges verba huius orationis cogi possunt, unde, si qua lege oratio vincata est, accentu, non quantitate syllabarum numeros regi statuas necesse est. Jam si accentibus ducibus rhythmum singulorum colorum et versuum definire coneris, non omnes versus iisdem numeris includi, sed alia cola iambicorum, alia dactylicorum, alia et longe plurima logaedicorum versiculorum speciem imitari intellegas, quam quidem rem cum in omnibus periodis persequi longum sit, his paucis exemplis comprobare mihi visum est:

— 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 —
 v. 41 ἔρωσ ὄλος πρὸς θεὸν γνησίως τεταμένος.

v. 62 μή που πλήξης ἢ πληγῆς ἐκ μύμου τοῦ Βελίου.

— 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 —
 v. 48 Ἰούδας ἦν προδότης, οἱ δ' ἔνδεκα λαμπτήρες.

v. 70 οὐ πάντες ἄνδρες τὴν σὴν ἀπλότητα χωροῦσι.

— 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — | 0 — 0 — 0 — 0 — 0 —
 v. 3 ἵνα λαμπρὰ τῷ λαμπρῷ συζήσης τὸν αἰῶνα.

v. 22 ταύτην καὶ τότε καιροῖς ἐτίμων τοῖς εὐθέτοις.

v. 64 μή παρειαῖ. παρειαῖς διδώτω παρρησίαν.

— 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — | — 0 — 0 — 0 — 0 —
 v. 88 Παῦλον πεινῶντα τὸν μέγαν καὶ ῥιγοῦντα προθύμας.

v. 54 μάλλον αἰδοῦμαι μαρτύρων καὶ τῆς Κυρῶν εὐκομίας.

v. 20 ῥάμος συγγνώμη πάθους, ἀγνεία δὲ λαμπρότης.

v. 61 ὄψιν δ' ἀρρένων φεῦγε, εἰ θέμις, καὶ σωφρόνων.

v. 72 καὶ πονηρῶν ἐπάνω παρίδων διαβαίνειν.

v. 17 ἴν' ἐκ πάλης καὶ νίκης τὸ στέφος ἀπολάβῃς.

v. 69 τί μοι κάρκα φυγοῦσα πρὸς κάρκας ἐπιστρέφεις;

v. 35 μήτε λίαν σε κάρκος ἐκφοβεῖτω ἢ φύσις.

v. 87 οἶδας θέκλαν ἐκ πυρὸς καὶ θηρίων φυγοῦσαν.

v. 9 οἱ πρῶτοι φέρουσ' ἀκτίνα τῆς καθαρᾶς οὐσίας.

v. 90 ὃς ἐν ἐρήμῳ τρέφειν οἶδε καὶ μυριάδας.

Haec si cui nugatoria et iusto argutiora esse videantur; cum rogatum velim, ut, priusquam severius iudicet omnemque mihi fidem derogat, quae de byzantinis melodis multifarias veterum metrorum formas accentibus simillimum in modum imitantibus infra disseruimus, legat atque examinet. Etenim quod in hac oratione Gregorii magis divinavimus quam probavimus, idem in byzantinis carminibus et iisdem formis rhythmicis in pluribus strophis redeuntibus et modulis musicis servatis plane confirmatum atque stabilitum est. Merito igitur Gregorium duobus extremis nostri delectus carminibus byzantinorum poetarum quasi signiferum exstitisse dixeris. Sophron autem mimographus, ut unde deflexit oratio redeat, aequae atque episcopus Nazianzenus, non certo metrorum orationem contexuisse, sed varia cola, quae, cum mixtis pleraque pedibus constarent, rhythmos scholiasta dixit, ita commiscuisse videtur, ut soluta magis quam vincta oratione eius mimi conscripti esse viderentur.

Tertium locum in hac anthologia obtinet Naassenorum psalmus, quem Origenes in Philosophumenorum libri V cap. I servavit. Is tertio et quarto hymno Synesii simillimus est, ut Naassenorum Gnosticorumque psalmos Africano episcopo exemplo fuisse haud immerito suspiceris. Namque Naassenorum quoque poeta cosmogoniam philosophorum commentis ornatae potius quam christianae institutionis simplicitatem referre maluit. Quid? quod simillimo quoque numerorum genere usus est? nam anapaesticos versus logaedicos, quibus Synesii hymni VII, VIII, IX compositi sunt, hic quoque adhibitos videmus, ita tamen variatos, ut alii aliis longiores sint in hunc modum:

τὸ δὲ δεῦτερον ἦν τοῦ πρωτοτόκου τὸ χυθὲν χάος.

ποτὲ μὲν βασιλείαν ἔχουσα βλέπει τὸ φῶς.

λαβύρινθον ἐσήλθε πλανωμένη.

Unius autem codicis, a Mina Graeco non ita pridem reperti, fide cum Originis liber, unde carmen excerpimus, nitatur, licet multos in tam parvo carmine librarii errores Milleri, Patricii Crucii, meis coniecturis removerimus, tamen versus septimum et octavum ne ita quidem perpolire nobis contigit, ut numeros restituere conaremur.

Praeter hunc, quem edidimus, psalmum multos Gnosticorum hymnos exstitisse Origenes eodem loco refert (ὕμνοι δὲ εἰς Ἀδάμαν γετόνασι πολλοὶ καὶ ποικίλοι), quorum errores dulci Musarum mellis conditi ne in animos hominum furtim sese insinuarent, cum christiani orthodoxi vererentur, minus carminum faciendorum arti studuisse et sacrae scripturae psalmis odisque solis favisse perhibentur. Atque e codice quidem Nazaræo sive Adami libro octo gnostica carmina syrica lingua scripta in lucem protracta sunt. Praeterea hymni Ophitarum sex strophæ, quas Origenes in libro contra Celsum VI, 31 servavit, e syrica lingua in graecam translatae esse probantur; in graecis enim verbis nec metricarum nec rhythmicarum legum vola aut vestigium indagari potest. Qua de causa ex hoc libro carminum graecorum eas secludendas duximus, praesertim cum sententiae ipsae non solum obscurae, sed etiam inficetae et portentuosae sint.

Ad aliud carminum genus parthenion pertinet, quod Methodius martyr, quem anno 312 pro fide christiana vitam profudisse novimus, dialogo συμποσίου ἢ περὶ ἀργείας inseruit. In illo libro, quo christianus episcopus Platonis philosophi celeberrimum dialogum cognominem imitatus est, decem virgines inducuntur post laetum ac modicum convivium de laude inviolatae virginitatis disserentes et ad postremum assurgentes omnes, ut divino spiritu inflatae Christo tanquam optimo sponso suam vitam consecrent. Thecla igitur virgo, quae eloquentiae castaeque orationis palmam tulerat, carmen canere coepit, reliquae, quae a dextera et sinistra manu adstabant, post unam quamque stropham laetum ephymium succinentes respondeant (ὑπακούουσι). Sic quod canendi partes distribuunt, vetustissimum cantus responsorii morem sequuntur, quem iam a Therapeutis in Aegypto institutum fuisse Philo in libro περὶ βίου θεωρητικοῦ p. 901 ed. Paris. a. 1640 his verbis retulit: καὶ ἔπειτα ὁ ἀναστάς ὕμνον ἄδει πεποιημένον εἰς τὸν θεὸν ἢ καινὸν αὐτὸς πεποιηκὼς ἢ ἀρχαῖόν τινα τῶν πάλαι ποιητῶν· μέτρα γὰρ καὶ μέλη καταλελοίπασι ποιητὰ ἐπῶν, τριμέτρων, προσοδίων, ὕμνων, παρασπονδείων, παραβωμίων, στασίμων, χορικῶν στροφῶν πολυτρόφοις εὖ διαμετρημένων· μεθ' ὧν καὶ οἱ ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐν κόσμῳ προσήκοντι, πάντων κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἀκροωμένων, πλὴν ὅποτε τὰ ἀκροτελεύτια καὶ ἐφύμνια ἀδειν δεοί· τότε γὰρ ἐξηχοῦσι πάντες τε καὶ πάσα. Sed ut Philonis suspectam fidem vilipen-

damus, gravissimi scriptores Athanasius De fuga 24, 265 A, Chrysostomus Expos. in psalmum 41 t. V p. 131 B, Theodoretus Hist. eccl. II, 13 (vide Buhl 'Der Kirchengesang in der griechischen Kirche bis zur Zeit des Chrysostomos' in der Zeitschrift für histor. Theol. XVIII, 190. 198) eodem, quo Methodius utitur, nomine ὑπακοῆς versum a toto coetu congregatorum christianorum recitatum nuncupant et psalmo, quem solus praecentor cantabat, contrariam ponunt.

Parthenii titulum Methodii carmini indidimus, quod a virginibus cantabatur et eius auctor, quem veterum scriptorum splendida exempla suis libris aemulari solitum esse satis constat, in hoc quoque poemate Alemanis et Pindari pervulgata παρθένια imitatus esse videtur. Nec non Theocriti et Catulli carminibus nuptialibus, quibus puerorum puellarumque chori permixti maritos domum prosequerantur, hoc carmen Methodii conferre iuvat. Quo enim pacto romanus poeta virgines, dum pineas taedas manu quatientes novam nuptam flammeo indutam comitantur, notum illud

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae
succinentes facit, eodem modo christianae virgines, dum candida veste et lucidis facibus Christo sponso obviam eunt, exultantes itentidem exclamant:

Ἄγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Constat autem hoc carmen Methodii viginti quatuor strophis ita in unum orbem coeuntibus, ut litterae initiales ἀκροστιχίδα κατ' ἀλφάβητον efficiant, quod idem artificium non solum creberrime in byzantinis poematis, sed etiam in Gregorii theologi carmine iambico (p. 186 ed. Colon. a. 1690) occurrit; neque dubium est, quin poetae christiani in hac re exemplum recentiorum hymnorum veteris Testamenti (conf. Ewald Die poetischen Bücher des alten Testaments I, 140) secuti sint. Singulae autem strophae ex quatuor versibus longis et brevi clausula consistunt, quae licet Pitrae (Hymnogr. p. 40 'un mètre caché, qui échappe à notre curiosité') obscuro aliquo metro composita esse videantur, tamen aperte iambicum rhythmum produnt, modo Methodium normam veterum poetarum nonnihil migrasse teneas, ut non solum syllabam longam nusquam in duas breves solveret, sed etiam interdum brevibus syllabis longarum, nec non longis brevium vim tribueret. Sic literarum positionem in σύν παιδί v. 141 neglexit, verbi μέλπουσαι v. 40 extremam syllabam contra veterum poetarum usum corripuit, vocabulorum ἐλαθόμην vv. 25, 26, ἀγάπη v. 33, σοφία v. 34, γοερῶς v. 44, φλεγόμενη v. 69, προδρομος ἄνομος v. 98, θεόνυμφε v. 115, θάνατος v. 112, ἄφοβος v. 130 breves syllabas produxit; quae quidem licentiae eo magis nos offendunt, quod ne accentus quidem vi syllabae illae contra morem productae eriguntur. Praeterea nec versus nec clausulae pari omnes magnitudine sunt, hae in re inaequalitati versus octavi Gregorii carminis non dissimiles. Quamquam enim fere versus septenarii iambici acatalectici quatuordecim syllabarum, versiculi tetrapodiae acatalecticae octonum syllabarum metrum

expleant, tamen tam multi una vel etiam duabus syllabis partim longiores, partim breviores sunt, ut coniecturis omnes discrepantias remove veritissimus. Denique caesuram, qua versus longiores in duo membra discinduntur, non eodem loco ubique factam videmus; modo enim post octavam, modo post nonam syllabam versus poeta tam temere incidit, ut stropharum nulla aequabilitas compareat; quo cum accedat numerorum caesura incisionibus sententiarum parum adiuta, divisionem versuum rectis lineis significare inutile esse iudicavimus. Aegerrime autem tulimus, quod in difficillimo carmine recognoscendo nec ipsi codicum subsidia comparare potuimus neque A. Iahnii, qui Methodii opera Ilalis Saxonum a. MDCCCLXV edidit et adnotavit, opera magnopere adiuti sumus.

Hymnum, qui Methodii parthenion in hac anthologia sequitur, Clementis Alexandrini inscripsi, quamvis non ignorarem fuisse qui celeberrimum ecclesiae christianae doctorem huius hymni auctorem esse negarent. Sed in re incerta, ne maiores etiam turbae moverentur, dubii quam nullius auctoris nomen praefigere malui. Illud enim non potest dubitari, quin hymnus libri Clementis de educatione (Παιδαγωγός), cuius in calce exaratus legitur, integra pars non fuerit; libro enim iusta peroratione iam finito hymnus tamquam alter epilogus adhaeret. Hoc autem tuo iure possis ambigere, utrum eum a Clemente primum seorsim editum et postea libro Paedagogi adiectum, an ab interpolatore aliquo recentiore et factum et Clementi suppositum esse status. Sed ut res sese habet, hymnus inter antiquissima et celeberrima monumenta poesis christianae merito numeratur. Quod autem raro nobis in longo labore contigit, ut viam ab aliis patefactam et munitam sequi nobis liceret, id in hoc carmine opera A. Thierfelderi factum est, qui subtili dissertatione nuper de christianorum psalmis et hymnis commentatus est. Atque hoc quidem vir doctissimus mihi plane persuasit, binos monometros anapaesticos huius carminis vel repugnantibus codicibus in singula cola dimetra coniungendos esse, siquidem versibus paroemiaticis, qui codicum consensu tribus locis (vv. 10, 13, 25) comprobantur, inter monometros nullus locus est. Cum autem non solum post singulos monometros nusquam non verbum finiatur, sed etiam hiatus et syllabae ancipitis licentia crebro (14, 15, 16, 26, 28) medio in dimetro admissa sit, interiecta lineola significavimus, non tam arcte, quam in veteribus carminibus graecis et latinis factum novimus, pedes huius hymni coaluisse. Minus iam illud mihi probatur, quod audacissimis coniecturis, modo eiiciendo modo transponendo verba, strophicam compositionem, quam vel limatissimi poetae scaenici in anapaesticis systematis fere spreverant, huic hymno restituere conatus est. Plane vero de recta via aberrasse mihi videtur, quod quatuor primos versiculos tamquam alter Procrustes usque adeo torquebat atque vexabat, donec anapaesticae tripodiae formam induerent. Namque cum ab tormentorum iniuria veteres scriptores omnes defendere consuessent, tum tripodiae anapaesticae forma adeo suspecta est, ut recentiori poetae, qualis Clemens fuit vel quisquis hymnum

fecit, coniecturis reddi non debeat. Neque tamen magis Cobeti sententiae adstipulor, qui in Λογίῳ Ἑρμῆ I, 494 resectis ultimis cuiusque versiculi verbis volgares monometri anapaestici formas restituit. Equidem haec quatuor cola, cum et obscurissima esse et iis sententiam quinto versu comprehensam inficete dilatari cognossem, ab recentiore aliquo interpolatore, mysticarum nugarum illo studiosiore quam tersae orationis, adiecta esse duxi; quod quo tempore factum sit, inde aliqua ex parte definiri potest, quod iis numerorum legibus, quae apud byzantinos melodos solae valebant, adstrictae sunt. Ne plura, qui anapaestici metrici versiculi viris doctis visi sunt, mihi dimetri iambici rhythmi octonum syllabarum esse videntur hoc modo ordinandi:

. : = σ _ υ υ υ σ _ υ υ υ

στομίον πύλων ἀδαῶν,
 πτερὸν ὀρνίθων ἀπλανῶν,
 οἷαζ νηπίων ἀτρεκῆς,
 ποιμὴν ἀρνῶν βασιλικῶν.

Resectis primis quatuor colis, quatuor, quae in codicibus illa sequuntur, suo loco mota post vicesimum primum ita collocavi, ut hymnus, id quod commode fieri nemo, si dis placet, infitias ibit, a Βασιλεῦ ἀγίων, λόγε πανδαμάτωρ initium capiat.

Agmen carminum prioris partis anthologiae ὕμνοι ἀδέσποτοι claudunt, qui cum vere ecclesiastici dicantur, memoriam carminum sacrorum ecclesiae christianae altius hoc loco repetere mihi visum est. Atque primum quidem Paulus apostolus in epist. ad Ephes. V, 18 (καὶ μὴ μεθύσκεθε οἶνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τῷ κυρίῳ) et epist. ad Cor. III, 16 (ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νοουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τῷ θεῷ) christianos iam antiquissimis temporibus psalmis et hymnis et odis spiritualibus deum celebrasse memoriae prodidit, sed quae ille carmina intellexerit et quid discriminis inter tria, quae commemorat, genera carminum intercesserit, diu multumque a viris doctis disceptatum est. Verba quidem ipsa si spectaveris, nihil sane impedit, quominus nova carmina a vatibus christianis facta iam tum exstitisse et quotidiano usu celebrata esse existimes. Neque enim inepte verba ᾠδὰς πνευματικὰς de christianis carminibus ita interpreteris, ut ψαλμοὺς vel ψαλμοὺς καὶ ὕμνους ad veteres Davidis psalmos referas. At permirum esset, si sacrorum illorum carminum, ipsa vetustate quasi sacerdotum, nihil ad posteros propagatum esset. An christianos memoriam rerum ab apostolis gestarum religiose servandam curasse, carmina antiquissimis temporibus celebrata et ipsa modorum suavitate facilius hominum animis inhaerentia aboleri oblivioneve obrui sivisse putabimus? Qua de causa cum de talibus carminibus nihil relatum, nedum integrum servatum sit, omnia tria nomina ad carmina sacra, quae christiani ab Iudaeorum synagogis una cum musicis modis assumpserant, referenda esse iudico.

Atque psalmos Davidis duplici nomine ψαλμῶν καὶ ὕμνων significatos sentio, quod et psalli solebant et laudes dei optimi maximi continebant, reliqua autem carmina veteris Testamenti, velut cantica Mosis et Annae et trium puerorum, apud posteros quoque scriptores odae audiunt (vide meam dissertationem de hirmo tropario canone in Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner S. 11) et ψδαὶ πνευματικαὶ a Paulo apostolo cognominatae esse videntur, quo severam gravitatem eorum a ludicris nugis scolorum graecorum distingueret. Huic vero rei fidem maxime psalterium christianum antiquissimum facit, quod in codice Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti servatum esse constat. Etenim in hoc psalterio, quod canticorum librum lingua latina, nostra Gesangbuch interpretatur, Davidis psalmis quatuordecim odae, ex sacris libris veteris ac novi Testamenti excerptae, subiectae sunt, de quibus, cum ad byzantini canonis vim et significationem enucleandam pervenero, explicatius agam. Itaque usque ad quintum saeculum, quo codicem Alexandrinum exaratum esse palaeographicae rationes convincunt, christiani in suis coetibus fere iisdem cantibus, quibus Iudaei in suis synagogis, usi esse probantur. Primas autem, ut par erat, partes praeclaris et paene divinis psalmis Davidis assignabant*), qui inde ab illis temporibus insignem inter carmina ecclesiastica cum apud omnes christianos, tum apud Graecos locum obtinent; reliquis ex carminibus veteris Testamenti ea potissimum, quae ad Christum salvatorem futurum referri posse viderentur, selegebant (conf. Buhl l. l. p. 203) nec non ex novo Testamento Mariae post nuntium a Gabriele acceptum laetissimas voces (Luc. I, 46—55) et Zachariae vaticinia (Luc. I, 68—79) Symeonisque senis hymnum (Luc. II, 29—32) adiciebant.

Verum enim vero praeter haec sacra carmina, in communem omnium christianorum usum recepta, noviciis quoque carminibus Christi ipsius laudes iam temporibus imperatoris Traiani celebratas fuisse veri simile est. Nam notissimus locus Plinii Secundi de christianorum institutis in epist. X, 96 'adfirmabant autem hanc fuisse summam vel culpae suae vel erroris, quod essent soliti stato die ante lucem convenire carmenque Christo deo dicere**) secum invicem' ad illa, quae modo recensui, carmina sacra vix, ac ne vix

*) Vide Constitutiones apostolicas II, 57: Μέρος δὲ ὁ ἀναγνώτης ἐφ' ὕψηλοῦ τινός ἐστὼς ἀναγινωσκέτω τὰ Μωσέως καὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὰ τῶν κριτῶν καὶ τῶν βασιλείων, τὰ τῶν παραλειπομένων καὶ τὰ τῆς ἐπανόδου, πρὸς τοῦτοις τὰ τοῦ Ἰωβ καὶ τὰ Σολομῶντος καὶ τὰ τῶν δεκαῆξ προφητῶν· ἀνὰ δύο λεγόμενων ἀναγινωσμάτων ἕτερός τις τοῦ Δαβὶδ ψαλλέτω ὕμνους καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκροστίχια ὑποψαλλέτω, confer Hippolyti can. XXI nuper ab Hanebergio editum et Theodoretī hist. eccl. II, 24.

**) Huic sententiae illud favere videtur, quod Plinius dixisse carmen christianos, non cantasse dicit; at ne plus, quam par est, verbo dicendi tribuas, Horatium constat duobus locis (Od. III, 4, 1 'Die, age, tibia longum Calliope melos' et Od. IV, 12, 9 'Dicunt in tenero gramine pinguium custodes ovium carmina fistula') dicendi verbo non de formulis quibusdam, sed de iustis carminibus usum esse.

quidem referri potest; unde concludas si non omnes, at tamen Bithynos christianos novo quodam carmine Christum deum celebrasse, nisi vero carmen formulas exclamationesque, veluti Κύριε ἐλέησον et Εὐλογεῖτε τὸν κύριον, recitatas potius quam cantatas, intellegemus, aut Plinium falso vel parum accurate de rebus christianis rettulisse putabimus. Sed Plinii testimonio alia accedunt minus suspecta. Doctissimus enim pater ecclesiae, Origenes in libro contra Celsum VIII, 67 christianos orthodoxos hac re ab haereticis differre monuit, quod nisi in deum patrem eiusque filium unigenitum hymnos non dicerent (ὕμνους γὰρ εἰς μόνον τὸν ἐν πᾶσι λέγομεν θεὸν καὶ τὸν μονογενῆ αὐτοῦ). Et quod Eusebius hist. eccl. V, 30, 10 Firmilianum Cappadocem tertio saeculo psalmos in Iesum Christum factos abolendos, eorumque loco alios, quibus ipsius praeconium contineretur, hymnos in ecclesiis cantandos curasse dicit, Origenis testimonium per ambages confirmat. Denique idem Eusebius V, 32, 5 ad doctrinae christianae fidem defendendam utitur testimonio psalmorum, ὅσοι ἀδελφῶν ἀπ' ἀρχῆς ὑπὸ πατρῶν τραφεῖσιν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸν Χριστὸν ὕμνοῦσι θεολογοῦντες.

Inprimis autem haeretici hymnos pangendi canendique artem alebant, inter quos cum aliorum tum Nepotis episcopi Aegypti (conf. Euseb. hist. eccl. VII, 24, 4: ἀποδέχομαι καὶ ἀραπῶ Νέπωτα . . . καὶ τῆς πολλῆς ψαλμωδίας, ἣ μέχρι νῦν πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἐνθυμοῦνται) Ariani (conf. Soeratem I, 9 Photium in Philostorg. exc. II, 2) Bardesanis (conf. Theodoretii hist. eccl. IV, 29 Sozomeni hist. eccl. VI, 25 et inprimis Aug. Hahnii librum de Bardesane Gnostico Syrorum primo hymnologo) Apollinaris (conf. Sozomeni hist. eccl. VI, 25) carmina pervulgata fuisse perhibentur. Huc Naassenorum quoque psalmus, in hac anthologia p. 32 editus, pertinet, de quo paulo ante fusius commentatus sum. Sed haec ipsa erat causa, cur orthodoxae ecclesiae antistites inde a medio tertio saeculo, ne errorum labes modorum suavitate commendata latius serperet, novicios hymnos extirpandos, veteres psalmos Davidis et cantica ex libris sacris excerpta unice probanda esse censent. Insigne huius rei documentum concilii Laodicensis canon LIX praebet, quo patres congregati caverunt, ne idiotici psalmi, quos nescio an novicios christianos eodem iure quo subditicios Salomonis intellegas, in ecclesia recitarentur, quo cum decreto admonitiones singulorum episcoporum scriptorumque a Buhlio l. l. p. 197 sq. collectae plane conspirant.

Quae cum ita essent, hymni, quibus laudes domini nostri canerentur christianaesque doctrinae mysteria enarrarentur, conscribi cantarique paulatim desierunt. Preces tantum matutinae, vespertinae, cenatoriae, numeris illae quidem liberioribus compositae neque tamen psalmorum gravitati atque sublimitati conferendae, in usu quotidiano permanserunt. Partem earum librarius aliquis Constitutionum apostolicarum libro septimo pridem subiecit, unde eas aliis quibusdam auctas in hoc libro repetendas curavimus.

Atque primo quidem loco praeclarum hymnum matutinum collocavimus, quem a primo vocabulo δοξολογίαν nuncupant et etiamnunc in celeberrimis

ecclesiae canticis numerant. Is quo in honore iam antiquissimis temporibus fuerit, inde intellegere possis, quod vetustissimo psalterio christianorum, quod codice Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti servatum esse supra monuimus, insertus legitur. Illius enim psalterii cum longe amplissimam partem Davidis psalmi efficiant, et tredecim odae, quae corrolarii instar psalmis Davidis adiectae sunt, aut ex vetere novoque Testamento petita sint aut iam Alexandrina, quam dicunt, aetate locis quibusdam veteris Testamenti adsutae esse videantur (ὁδ. ζ' η' θ'), ex noviciis carminibus unus hic hymnus matutinus sive angelicus dignus existimatus est, qui sacris illis odis ultimo loco adiiiceretur. Atque insignem hunc locum meruisse videtur, quod et sententiis dictisque sacris magna ex parte contextus est et veneranda quadam vetustate commendatur. Antiquior vero eius pars quatuordecim primos versus complectitur, quos quarto saeculo Hilarius Pictaviensis latine vertisse fertur (conf. Daniel Thesauri hymnologici t. II p. 270). Graecam autem eius originem cum alia tum hoc comprobatur, quod in latinis membranarum iuxta latinam versionem graeca verba exarata inveniuntur, quarum membranarum Tegernseenses (T) ipsi excussimus, Vindobonenses Daniel Thes. hymn. II, 272 descripsit.

Hymnum angelicum in septimo libro Constitutionum apostolicarum hymnus vespertinus et preces cenatoriae excipiunt. Ille ex duabus partibus constat, quarum prior voce ἀμὴν concluditur et ab altera separatur; haec altera pars Symeonis senis Iesum infantem suis brachiis tenentis verba (Luc. II, 29—32) continet, eademque inter quatuordecim odas psalterii codicis Alexandrini recepta est. Usque ad quintum igitur saeculum ipsa verba sacrae scripturae recitari solebant, quibus aevo byzantino novicia carmina addebantur, quae a primis verbis Νὺν ἀπολύεις nomen Ἀπολυτικῶν nacta sunt.

Quamquam autem hic, de quo agimus, hymnus vespertinus inter vetustissima carmina christianae ecclesiae in Constitutionibus apostolicis receptus legitur, maiore tamen fama alius hymnus Φῶς ἱλαρόν celebrabatur, quem Byzantini inter officia vespertina (ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ) receperunt et ipsi in libro Ὁρολογίου saeculo XII exaratum invenimus. Eum num auctor Constit. apost. VIII, 34 'μετὰ δὲ ῥηθῆναι τὸν ἐπιλύχνιον ψαλμὸν προσφωνήσει ὁ διάκονος ὑπὲρ τῶν κατηγουμένων' in animo habuerit, admodum dubium est, quandoquidem et brevior tenuiorque, quam qui psalmi titulo insigniatur, esse videtur, et Davidis psalmorum alios, qui vespere, alios, qui mane canerentur, constitutos fuisse novimus; conf. Const. apost. VIII, 37 ὡσαύτως ὄρθρου ὁ διάκονος μετὰ τὸ ῥηθῆναι τὸν ὄρθρινὸν καὶ ἀπολύσαι αὐτὸν τοὺς κατηγουμένους. Contra certum est a Basilio De spir. sancto c. 29 hunc hymnum ἐπιλύχνιον εὐχαριστίαν nuncupatum esse, quem locum plene hic exseribere iuvat: ἔδοξε τοῖς πατέρι ἡμῶν μὴ αἰωπῆ τὴν χάριν τοῦ ἑσπερινοῦ φωτὸς δέχεσθαι, ἀλλ' εὐθὺς φανέντος εὐχαριστεῖν· καὶ ὅστις μὲν ὁ πατὴρ τῶν ῥημάτων ἐκείνων τῆς ἐπιλυχνίου εὐχαριστίας, εἰπεῖν οὐκ ἔχομεν· ὁ μέντοι λαὸς

ἀρχαίαν ἀφήει τὴν φωνὴν καὶ οὐδενὶ πώποτε ἀσεβεῖν ἐνομήθησαν οἱ λέγοντες· Αἰνοῦμεν πατέρα υἱὸν καὶ ἄγιον πνεῦμα θεοῦ. εἰ δέ τις καὶ τὸν ὕμνον τοῦ Ἀθηνογένους ἔγνω, ὃν ὑπὲρ τι ἄλλο ἐξιτήριοι τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ καταλέλοιπεν ὁρμῶν ἤδη τὴν πρὸς τοῦ πυρὸς τελείωσιν, οἶδε καὶ τὴν τῶν μαρτύρων γνώμη, ὅπως εἶχον καὶ περὶ τοῦ πνεύματος. Hoc testimonio multi ita abusi sunt, ut Athenogenem martyrem hymnum Φῶς ἰλαρὸν panxisse dicerent. At paulo attentius Basilii verba perlegentem non fugiet, Athenogenem alius hymni auctorem significari, in quo et ipso spiritus sancti mentio facta esset.

Restat, ut quo iure haec quatuor scripta inter carmina receperim, defendam atque exponam. Numeris enim illa soluta nec cantorum modis aptata fuisse facile aliquis dixerit, quod nec certis usitatisque metrorum legibus illigata sunt et primum atque ultimum in codicibus Const. apost. προσευχαὶ non ᾠδαὶ inscribuntur, qua de re conferas, sodes, apparatus criticum editionis Lagardianae. Quid? quod preces cenatoriae non solum εὐχῆ, sed εὐχῆ λεγομένη ἐπ' ἁρίστῳ in codicibus dicuntur? Nihilo tamen secius has quatuor preces non solum recitatas, sed etiam cantatas fuisse, si quid aliud, certum atque exploratum est. Namque ut modulationes doxologiae et hymni epilychnii celeberrimas et antiquissimas (vide Πίνακα τῶν μελῶν in fine libri) omittam, doxologia in codice Alexandrino titulum ὕμνου ἑωθινοῦ prae se fert et in psalterium sive canticorum librum recepta est. Difficilior altera quaestio ad discernendum est, quo numerorum genere hi quatuor hymni inclusi esse videantur. Nam cum modulationes eorum protractae in latos circuitus exspatiantur nec verba ipsa presse sequantur, iure tuo suspicari possis, numerorum legibus modulationes illigatas, solutam orationem fuisse. Neque Thierfelderum, cum in libro De christianorum psalmis p. 33 carminis Φῶς ἰλαρὸν metrica cola syllabarumque quantitate definita restitueret, operam et oleum perdidisse nego. Ne tamen omni numerorum genere quatuor hymnos solutos fuisse iudicemus, iam illud prohibet, quod hymnus epilychnius in Horologio et doxologia in cod. Alexandrino στιχηρὸν exarata sunt. Namque τρίχοι illi sive versus, quos in nostra quoque editione exprimendos curavimus, et numerose clauduntur et similis psalmorum divisionis commentent. Singula autem cola eorum hoc quoque nomine Davidis psalmis similia sunt, quod non certis pedum rhythmorumque regulis, ut cetera fere carmina graeca, illigata sunt. Sunt tamen aliquot particulae, imprimis clausulae, quarum numeros, accentibus syllabarum expressos, modo monitus sis, non possis non agnoscere. En perspicua quaedam exempla, quae ita proponere placet, ut numeros notis metricis expressos adiciam:

καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.	— — — — —
κὺ εἰ μόνος ἄγιος,	— — — — —
κὺ εἰ μόνος κύριος.	— — — — —
αἰνεῖτε, παῖδες, κύριον.	— — — — —
ὑμνοῦμεν πατέρα υἱὸν	— — — — —
καὶ ἄγιον πνεῦμα θεόν.	— — — — —

τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ
καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

— — — — —
— — — — —

DE CARMINIBUS BYZANTINIS.

Quatuor hymni, de quibus extremo loco disputavi, cum relictis veterum graecorum carminum legibus aliam normam sequuntur, transitum nobis parant ad carmina ecclesiastica byzantina, quorum delectum in altera parte anthologiae proposuimus. Byzantina ea nuncupavimus, quod intra fines byzantini imperii medio aevo orta sunt; ipsa urbs Byzantium sive Constantinopolis nec plurimos nec fertilissimos melodos tulit; immo tresviri, quibus palmam in hoc genere literarum detulerunt, Cosmas, Ioannes, Theophanes Hierosolymitani fuisse feruntur, quod cum auctoritate, qua sacra sedes et imprimis S. Sabbae monasterium florebat, cohaerere videtur. Nam ritus quoque, quales in coenobio S. Sabbae exculsi erant, inde a septimo saeculo paulatim per omnes ecclesias graecas diffundebantur (conf. Leontem Allatium De libris ecclesiasticis graecis p. 6 ed. Paris. a. MDCXLV) et celeberrimi melodi Ioannes et Cosmas magnam vitae partem in illo coenobio egerunt. Inter reliquas imperii byzantini partes Sicilia eminet, qua in insula, priusquam Arabum ditionis facta est, multi et clari poetae velut Methodius Syracusanus, Georgius Siceliota, Constantinus Siculus octavo et nono saeculo floruerunt. Quid? quod Cosmam maiorem, quo Ioannes Damascenus et Cosmas Maiumensis magistro usi sunt, in Sicilia ortum et a piratis Damascum perductum esse ferunt? Denique etiam extra fines imperii byzantini in Italia prope Romam urbem monachi exules coenobii S. Nili sacrae poesi studebant, quorum melodorum S. Bartholomaeus, qui duodecimo saeculo florebat, facile princeps exstitit, alii, ut Clemens, Arsenius, Germanus, Ioannes, Iosephus, Paulus, Sophronius cognomines summis melodis byzantinis nominantur (conf. Pitra Hymnogr. p. 18 et 62); neque tamen ulla eorum carmina parietes monasterii Grottaferratae egressa sunt, unde ea cum neque in Menaea neque in Triodiam graecae ecclesiae recepta essent, ex hac quoque anthologia excludenda duximus.

Homines autem byzantini quam tenuis et pusilli animi fuerint, inde maxime intellegitur, quod omnis fere eorum poesis intra angustos ecclesiastici carminis fines inclusa continebatur. Cum enim monachi et episcopi tam apud reges quam apud populum plurimum valerent et animi hominum spinosis theologiae quaestionibus adeo capti tenerentur, ut altius spirare et praeclara consilia moliri non auderent, turpissima ingeniorum sterilitas et nugatoria quaedam garrulitas cum in aliis literarum generibus tum in poeticis studiis nata est. Haec quam late patuerint, ut intellegas, aequalem poesim gentium occidentalis Europae conferre iuvat. Quamquam enim ne illic quidem barbari et rudes homines mentis caliginem plane depellere valebant, tamen inexhausta vis Germanarum gentium, tamquam felix sarculum

effetae arbori insitum, lactos carminum foetus peperit; neque solum epicis carminibus speciosa heroicarum fabularum miracula pandebant, sed etiam lyricos carminum ecclesiasticorum modulos lusibus profanis et rerum gestarum laudibus accommodabant. Tam laetae fecunditatis ingenii et mutui sacrarum profanarumque literarum commercii vestigia frustra apud Byzantinos quaesiveris; neque enim ipsi, qua erant animi humilitate viriumque imbecillitate, praeclaras res naviter gesserunt, et parvas amplificandi et prodigiose augendi iuvenili ardore carebant; amare vero et ludere, exaudescere et commiserari, denique naturalibus animi affectibus commoveri prorsus desiisse videntur. Quo factum est, ut in epica, iambica, ludicra poesi aut nihil procrearent aut nihil, quod occidentalium gentium musae conferri posset, elaborarent. An Tzetzae Psellique garrulas nugas vel etiam Georgii Pisidae calamistros cum Nibelungorum nervis et lacertis aut Anacreonteorum tornatos cincinnos cum Waltheri nostri suco atque simplicitate componere audebimus?

Haec cum ita sint, ecclesiastica carmina fere sola fuerunt, in quibus pangendis homines Byzantini operam collocabant nec mediocrem laudem consecuti sunt; quae quamvis et ipsa labem frigidae subtilitatis et aridi torporis traxerint, tamen magis, quam par erat, a viris doctis adhuc neglecta iacebant. Nobis autem eo digniora sunt, quae cognoscamus et pervestigemus, quod ad poesim cantumque ecclesiasticum occidentalium populorum promovendum plurimum valuerunt. Huius rei documenta ipsa nomina sunt carminum ab graeco fonte derivata; veluti antiphonae et tropi Francorum (vide Beiträge S. 18 f.) ab antiphonis et tropariis Graecorum originem duxerunt, et sequentiarum latinum nomen a graeco ἀκολουθία translatum esse apparet, licet genuinam graeci vocabuli significationem Franci Germanique paululum detorserint. Etiam apertiora graecae originis indicia musica ars latinae ecclesiae praebet; neque enim solum octo toni occidentalium gentium et ὀκτώ ἦχοι Graecorum sibi invicem respondent, sed etiam nomina authentici et plagii toni graecae originationis notam servarunt. Denique non desunt diserta testimonia scriptorum latina carmina ecclesiastica a graecis promota testantium. Sic Monachus Sangallensis in Gestorum Karoli libro secundo (Monumenta germ. historiae II, 751) haec memoriae prodidit: 'Cum igitur Graeci . . . secreto in sua lingua deo psallerent et ille occultatus in proximo carminum dulcedine delectaretur, praecepit clericis suis, ut nihil ante gustarent, quam easdem antiphonas in latinum conversas ipsi praesentarent. Item Cyprianus S. Caesarium Arelatensem refert adiecisisse et compulisse, ut laicorum popularitas psalmos et hymnos pararet atque et modulata voce instar clericorum alii graece, alii latine prosas antiphonasque cantarent (vide Gerbert De musica sacra I, 340). Hoc autem cum testimonio conferas Ekkehardum (Casus S. Galli in Monum. Germ. hist. II, 125) narrantem Hadyigam ducissam latinam antiphonam 'Maria et flumina' sic graece vertisse: 'θάλασσα καὶ ποταμοὶ εὐλογοῦτε τὸν κύριον' ἴμνεῖτε πηγῶν

τὸν κύριον ἀλληλοῦσα.' Denique non parva farrago graecorum verborum in carmina et liturgiā ecclesiae latinae irrepsit, quorum nonnullis, ut κύριε ἑλέησον, etiā nunc utimur.

Haec praefati iam ad genera carminum byzantinorum explicanda et vitas singulorum poetarum enarrandas transeamus. Atque formam quidem carminum si spectaveris, duo in genera ea discedunt, quorum altera versibus usitatis et quantitate syllabarum definitis composita sunt, altera novas leges accentuum et numeri syllabarum sequuntur; quod discrimen ut brevi significem, priora metrica, rhythmica posteriora appellabo. Metrica igitur carmina ut antiquis temporibus, quibus productas et correptas syllabas vulgo distinguebant, aptissima erant, ita medio aevo artificiosam quandam speciem affectabant. Etenim iam in primis post Christum natum saeculis adeo accentus quantitati syllabarum praevalere coeperat, ut haud raro scriptores quantitatem neglexerent syllabasque acutas cum longis commutarent. Huius rei per multa et manifesta testimonia in titulis lapideis aeneisque exstant, in quibus literae O et Ω sexcenties inter se commutatae inveniuntur. Idem crebri errores testantur, quos poetae recentiores syllabas breves pro longis et longas pro brevibus usurpantes commiserunt; qua de re vide indicem errorum Methodii supra p. XIX confectum et adde Synesii III, 10 θύμ' ἀνάιμακτον, 39 τὸν ἀπόκτρωφον, 109 ἐπὶ βαλβίδα, Gregorii I, 3 δεσπότην, Clementis v. 13 παίδων ἀνεπάφων. Nostra vero memoria Graeci ita accentibus nihil non tribuunt, ut et ipsi in Sophoclis Aristophanisque versibus recitandis metricam compagem solvere soleant et nos accentus syllabarum neglegentes aut minus observantes graece loqui negent.

Metricae igitur odae byzantinae, cum vetera carmina artificiosa potius subtilitate imitarentur quam hominum aequalium sermonem exprimerent, neque in ecclesiis unquam cantatae neque in libros canticorum canonicos receptae sunt. Cantatas tamen eas esse ne infitias eas, modulationis tonus (ἦχος) carminibus Eliae Syncelli et Photii patriarchae adscriptus prohibet. Quae autem ad canendum destinata erant carmina, iisdem, quibus scriptores Anacreonteorum veteres delectabantur, versiculis constant, dimetris dico iambicis vel ionicis anaclomenis; quamquam hoc nomine severiori legi illigata sunt, quod quina aut sena cola singulas periodos stropharum efficiunt. Hoc ut nemo non comprobabit in carminibus ad cantandum factis, ita inutili et inficecto lusu eae literae in initiis stropharum positae sunt, quae ordinem viginti quatuor literarum alphabeti reddant. Cumulum vero his artificiosis nugis Syncellus addidit, qui non solum stropharum, sed omnium eiusdem strophae versiculorum initia acrostichidis angustiis coerevit. Praeterea in plerisque carminibus Anacreonticis poetarum byzantinorum dimetris versiculis post tertiam vel quartam quamque stropham duo longiores versus interiecti sunt, quos, ut a strophis sive οἴκοις distinguerent, κουκούλια appellabant (conf. G. Hermannum Elem. doct. metr. 487 sq.). Atque plerique eo modo compositi sunt, ut versuum Asclepiadeorum exemplum sequi videantur:

- - - - - | - - - - -
 Ρίζα φιλευσεβέων | ἔπλεο, Παῦλε,
 ἐν χθονὶ τετραπόρῳ | γείναιο μόσχου.

Sed cum choriambici pedes iambicis et ionicis minus facile admisceantur, trimetros ionicos, quales in altero Sophronii carmine leguntur,

Ἴεραὶ παρθενικαὶ, παστάδα Θέκλης
 στεφάνοις ἀθανάτοις στέπατε νύμφης.

priscam et genuinam horum versuum formam fuisse crediderim, quorum in locum choriambicos illos fere supponebant. Utraque autem versus forma non modo pari duodevicenum morarum temporis spatio sed etiam similibus accentibus coniuncta erat, modo caesurae indicia secutus hos ictus primarios utrique versui adsignaveris:

- - - - - | - - - - -
 - - - - - | - - - - -

Scriptores Anacreonteorum christianorum in cod. Barberino n. 246 saec. XI vel XII, qui byzantina Anacreontea in unum corpus coniuncta continet, nominantur hi: Sophronius Hierosolymitanus, Elias Syncellus, Ignatius, Arcthas, imperator Leo; vide Matrangam in Maii Spicil. Rom. IV p. XXXVI sqq. Equidem quatuor tantum carmina, tria Sophronii, unum Eliac, recepi, ut ne huius quidem carminum generis exempla in hac anthologia plane desiderarentur. Etiam si enim Leo Allatius Sophronii carmina elegantissima, piissima, melitissima praedicaverit et nostra memoria Matranga doctissimo signifero succinuerit, tamen non digna mihi esse videbantur, quae omnia in hoc libro typis repeterentur. Plura qui desiderabit, adeat, quaeso, Maii Spicil. Rom. tom. IV, Matranga Anecdot. tom. II, Danielis Thes. hymnol. vol. tertium. Selegi autem praeter bella praeconia Pauli apostoli et Theclae martyris memorabile carmen de locis venerandis sacrae urbis Hierosolymorum, quo recuso et emendato viris doctis, qui archaeologiae christianae tam egregi operam nostra memoria impendunt, me gratum acceptumque fecisse spero. Sophronius enim hoc carmine pium, quo flagrabat, desiderium sacra loca adeundi ita persecutus est, ut urbis Hierosolymorum eiusque aedificiorum, qualia septimo saeculo erant, lineamenta adumbraret, quae cum ipsa satis notabilia sint, tum in tanta veterum testimoniorum penuria plurimum lucis ad difficillimas de topographia Hierosolymitana quaestiones expediendas afferunt; conf. Messmer Mittheilungen der k. k. Centralcommission a. 1867 p. LXVII, Tobler Golgatha p. 344, Boek Die Kirche der Benediktinerabtei Petershausen, s. f. Inprimis vero memoratu digna sunt, quae poeta in tertia strophæ de sacro cubo ante scalas, quibus in sepulcrum Christi descendebant, collocato rettulit. Cum autem Matranga locum gravissimum et corruptelis foedatum et lacuna haustum edidisset, ipsi Flaschium, doctum iuvenem tum Romae commorantem, quem disciplinae Monacensis gratam memoriam servare noveramus, per litteras rogavimus, ut codicem demum exenteret

et num qui apices in loco lacunoso dispici possent, religiose quaereret. Sed haec spes me plane fefellit; ille enim mihi rescripsit versiculi quarti decimi praeter quinque literas τετρα nihil non modo apparere, sed ne scriptum quidem ab librario fuisse. *) Inde ad Messmeri collegae amicissimi doctrinam atque humanitatem confugi, qui κύβον ἱερὸν lapidem illum intellegendum esse intellexit, qui, cum olim monumentum, in quo corpus domini nostri positum erat, clausisset, postea ante illud monumentum arae instar collocatus esse narratur; tales autem arae cum quatuor columnis cingi et tholo, cui ciborio nomen erat, tegi solitae essent, Sophronium divinavimus scripsisse: ἱερὸν κύβον κατῖδω μέγαν οὐρανοστεγόν τε τέτρασιν φρακτόν τε κτήλας.

Sophronii et Eliae carminibus metricis Leontis regis ὑδάριον κατασκευτικὸν et Photii patriarchae ὕμνον ἐκ προκόπου Βασιλείου δεσπότης subiunxit, quae carmina Anacreonteorum, quibus in cod. Barberino consociata sunt, formam accentibus syllabarum imitantur; tantum autem aberat, ut omnes pedes horum carminum auctores accentibus exprimerent, ut in paenultima syllaba nusquam non acuenda acquiescerent, quod similiter Gregorium Nazianzenum in carmine septimo instituisse supra p. XV demonstravimus. Praeterea rhythmicis Anacreonteis adnumerandae sunt Preces Ioannis Damasceni in Danielis Thes. hymnol. III, 94 et carmina Palaeologi Manuelis et Catrarac in Matrangae Anecd. II, 675. 682 edita.

Longe maximam autem partem huius libri carmina ecclesiastica byzantina implent, quae adeo summam huius anthologiae efficiunt, ut quae adhuc enarravimus carmina tamquam pro corollario habenda sint. Ea in quae genera dividenda, cui numerorum arti illigata, quibus musicis modulis instructa sint, tribus peculiaribus libris infra edisseram; in hoc libro historiae huius poesis lineamenta adumbrare et poetarum vitas succincte enarrare decrevi.

Tertio igitur et quarto saeculo patres ecclesiae cavisse supra docuimus, ne praeter psalmos Davidis et sacra cantica quidquam carminis in ecclesiis caneretur. Veteres autem illi hymni, quamvis divini hominumque animis commovendis erigendisque idonei essent, tamen iis, quae christiani sentiebant et sibi propria venerabantur, illustrandis praedicandisque facti non erant. Qua de causa postquam turbis ecclesiae compositis minus verendum fuit, ne noviciis carminibus christianae fidei integritas corrumperetur, fieri non potuit, quin et poetae divino instinctu compulsi Christi domini Mariaeque matris dei laudes canerent et populus has cantilenas comprobaret ac quasi

*) Haec occasione oblata, quibus locis Flaschius alia atque Matranga e cod. Barberino enotaverit, referam: v. 2 νῦν ἐθέλων ὀμῖσο δὴ — 6 αἰὲν ἡμῖν κραδίην — 19 ἐπαναξίου — 21 ἀκροκρυνο χρυσομορφον — 39 παμμέδων τεχύνη κεχαραγμένω γραφῆος εἰκόσι ἐβας — 46 ἔλει — μέδουσα — 50 κάλαμος σπόγγος τε λόγχη — 53 χορεία — 74 πέτρης — 81 βαίνων — 93 ὕμνην — 95 τρυφοῖην τεμένωδε πᾶν τὸ σῶμα — 98 Μαρίην — 102 οὐρανὸν ἴδεν.

sinu foveret. Eo accedit, quod ritibus christianis auctoritate publica comprobatis publicisque sumptibus adiutis canticis quoque atque musicae sacrae maiorem operam impendere splendoremque addere coeperunt. Inprimis in urbibus reges et magistratus, ne in christianis sacris adornandis pecuniae parciores quam in paganis esse viderentur, magnifica aedificia exstruebant et pompam rituum omni modo augebant. Quid? quod plebeculae quoque aliquid dandum fuit, quae sacrorum splendore modorumque dulcedine ad christianas ecclesias frequentandas alliciebatur? id quod anachoreta quidam, qui quinto saeculo in solitudinem Nitrearum secesserat, diserte testatur apud Pitram Hymnogr. p. 43: καὶ τὸ τροπάρια καὶ κανόνας ψάλλειν καὶ ἤχους μελιζειν τοῖς κατὰ κόσμον ἱερεῦσι τε καὶ λοιποῖς ἀρμόζον· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ λαὸς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συναθροίζεσθαι εἰώθη. Inde factum est, ut quinto et sexto saeculo christiani in duas partes discederent, quorum alteri veterum institutorum venerandam simplicitatem tuebantur mordicusque tenebant, alteri rerum divinarum dignitatem externo quoque splendore augeri fas esse putabant. Neque minimas lites nova illa carmina cantusque modi artificiosiores movebant. Luculentum huius rei testimonium praebet festiva narratio de abbatis Pambonis eiusque discipuli colloquio, quae Alexandriae in ecclesia S. Marci iam quinto saeculo tropariorum cantum floruisse docet. Abbo enim suum discipulum Alexandriam miserat, qui opera suis manibus facta in urbe divenderet. Is per sex dies, quibus in urbe morabatur, in vestibulo ecclesiae S. Marci pernoctabat, ubi officia ecclesiastica cognoscebat et troparia disciebat. In cellulam redux tristitiam mente vultuque prae se ferebat, quod ubi Pambo animadvertit, sollicitus ex eo quaerit, quid tandem ei acciderit, cur maestus et demissus incederet. Ille, quid mirum, inquit, quod in hac solitudine animum despondeam, cum neque troparia neque canones canamus, quorum suavitate Alexandriae deliniscbar? Cui superciliis contractis abbas: vae nobis, mi fili; video enim tempora instare, quibus monachi hanc severam disciplinam relinquunt, et carminum modis ducantur; tunc pietatem morumque sanitatem homines exuent magnaue calamitate affligentur.*)

*) Hanc narrationem e codice Vindobonensi ab Gerberto in Scriptor. oecles. de musica editam et a me in Beitr. p. 33 repetitam hic quoque plene subiicere visum est:

Ὁ ἀββάς Παμβὼ ἀπέστειλε τὸν μαθητὴν αὐτοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸς τὸ πωλησαί τὸ ἐργόχειρον αὐτῶν. ποιήσας δὲ ἡμέρας δεκαεξὲ ἐν τῇ πόλει, ὡς ἐλεγον ἡμῖν, τὰς νύκτας ἐκθόρευεν ἐν τῇ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ναῷ τοῦ ἁγίου Μάρκου· καὶ ἰδὼν τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀνέκαμψε πρὸς τὸν γέροντα· ἔμασε δὲ καὶ τροπάρια.

λέγει οὖν αὐτῷ ὁ γέρων· ὄρω σε, τέκνον, τεταραμένον· μὴ τις παρασιώσῃ σοι εὐνέβη ἐν τῇ πόλει; λέγει ὁ ἀδελφός γέροντι· φύσει, ἀββά, ἐν ἀμελείᾳ διαπανθόμεν τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, καὶ οὔτε κανόνας, οὔτε τροπάρια ψάλλομεν· ἀπελθόντος γάρ μου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εἶδον τὰ τέγματα τῆς ἐκκλησίας. πῶς ψάλλουσι, καὶ ἐν λύτῃ γέροντα πολλῇ, διατί καὶ ἡμεῖς οὐ ψάλλομεν κανόνας καὶ τροπάρια.

λέγει οὖν αὐτῷ ὁ γέρων· οὐαὶ ἡμῖν, τέκνον, ὅτι ἐφθασαν αἱ ἡμέραι, ἐν αἷς ὑπολείψουσιν οἱ μοναχοὶ τὴν στερεάν τροφήν τὴν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος βημίαν καὶ ἑακόλουθῶσιν ἄματα καὶ ἤχους· ποῖα γὰρ κατάνυξις, ποῖα δάκρυα τίκτονται ἐκ τῶν τροπα-

Eodem autem tempore in Cappadocia etiam per monasteria eundem troparia canendi morem increbuisse, alia narratiuncula docet, quam Pitra, quo duce in hac parte libri utimur, ex codice Vallicell. E, 21 fol. 518 rettulit. Paulus enim abbas, cum quinto saeculo Persae Cappadociam invasissent, primum Constantinopolin, deinde Alexandriam aufugit et ad postremum in solitudinem Nitrearum recessit. Nihil autem in nova sede aegrius tulit, quam quod a contubernali anachoreta prohibitus est, quominus quae in Cappadocia psallere consuevit troparia caneret. Neque ab antistite anachoretarum impetrare potuit, ut sibi soli in sua cellula psalmodiae carminumque cantui vacare liceret. Severioris enim ille disciplinae patronus monacho, qui suae salutis bene consultum vellet, cantilenarum illecebras fugiendas esse monuit.

Sed quae tandem carmina ecclesiastica quinto saeculo florere et percrebescere coeperunt? Hac de re colloquia ab Ioanne et Sophronio cum Nilo abbate in mente Sina conserta*) nos certiores faciunt. Nam eorum, quae

ρίων; ποία γάρ κατάνυξι τῷ μοναχῷ, ὅταν ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν κελλίῳ ἴσταται καὶ ὑποὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὡς οἱ βόες; Εἰ γάρ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ παριστάμεθα, ἐν πολλῇ κατανύξει ὀφείλομεν ἴστασθαι καὶ οὐχὶ ἐν μετewριμῶ· καὶ γάρ οὐκ ἐξῆλθον οἱ μοναχοὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, ἵνα παρίστανται τῷ θεῷ καὶ μετewρίζονται καὶ μελωδοῦσιν ἄσματα καὶ ρυθμίζουσιν ἵχους καὶ κείουσι χείρας καὶ μεταβαίνουσι πόδας, ἀλλ' ὀφείλομεν ἐν φόβῳ πολλῷ καὶ τρόμῳ δάκρυσι τε καὶ στεναγμοῖς μετὰ εὐλαβείας καὶ εὐκατανύκτου καὶ μετρίας [ταπεινῆς] φωνῆς τὰς προσευχὰς τῷ θεῷ προσφέρειν· Ἰδοὺ γάρ λέγω σοι, τέκνον, ὅτι ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε φθειροῦσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰς βίβλους τῶν ἁγίων εὐαγγελίων καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν θεσπεσίων προφητῶν, λαίοντες τὰς γραφὰς τῶν ἁγίων καὶ γράφοντες τροπάρια καὶ ἑλληνικοὺς λόγους καὶ χυθῆσεται ὁ νοῦς εἰς τρόπους καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν Ἑλλήνων· διὰ τοῦτο καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν εἰρήκασιν, ἵνα μὴ γράφωσιν οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ὄντες καλόγραφοι τοὺς βίους καὶ λόγους τῶν γερόντων ἐν μεμβράναις, ἀλλ' ἐν χαρτίοις· μέλλει γάρ ἡ ἐρχομένη γενεὰ λαίειν τοὺς βίους καὶ λόγους τῶν πατέρων καὶ γράφειν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῖς.

Καὶ εἶπεν ὁ ἀδελφός· τί οὖν; ἀλλαχθῆσονται τὰ ἔθη καὶ αἱ παραδόσεις τῶν Χριστιανῶν καὶ οὐκ ἔσονται ἱερεῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἵνα ταῦτα γένηται; καὶ εἶπεν ὁ γέρων· ἐν τοῖς τοιοῦτοις καιροῖς ψυγῆσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν καὶ ἔσται θλίψις οὐκ ὀλίγη ἐθνῶν.

*) Haec quoque colloquia a Pitra in Iuris eccles. graec. historia et monumentis tom. II p. 220 primum edita et a me loco laudato repetita hic subiicienda curavimus:

Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββὰς Ἰωάννης καὶ ὁ ἀββὰς Κυφρόνιος λέγοντες· ὅτε ἀπῆλθομεν πρὸς τὸν ἀββᾶ Νεῖλον διαφοβοῦσης τῆς ἁγίας κυριακῆς εἰς τὸ ὄρος Σινά· ἦν δὲ ὁ γέρων ηγευχάων ἄνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἔχων ἄλλους δύο μαθητάς. Ἐλθόντων δὲ ἡμῶν εἰς τὰ ἔσπερινά ἤρξατο ὁ γέρων τὸ Δόξα πατρὶ σὺν τοῖς ἔξῃς. Καὶ εἰπόντων τὸ Μακάριος (Ps. 1) καὶ τὸ Κύριε ἐκέκραξα (Ps. 110) χωρὶς τῶν τροπαρίων, καὶ [εἰπόντες] τὸ Φῶς ἰλαρὸν καὶ τὸ Καταξίωσον, ἤρξατο τὸ Νῦν ἀπολύει σὺν τοῖς ἔξῃς (Luc. 2), καὶ τελέσαντες τὰ ἔσπερινά παρέθηκεν ἡμῖν τράπεζαν. καὶ μετὰ τὸ δειπνῆσαι ἤρξάμεθα τοῦ κανόνος. καὶ μετὰ τὸν ἐξάψαλμον καὶ εἰπόντες τὸ Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἠρξάμεθα τοὺς ψαλμοὺς ἀνέτως. καὶ εἰπόντων τὴν πρώτην στάσιν τῶν πενήκοντα ψαλμῶν ἤρξατο ὁ γέρων τὸ Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς [καὶ ν'] καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον. καὶ καθίσαντες ἀνέγνω εἰς τῶν μαθητῶν αὐτῶν (ἀπ' αὐτοῦ?) τὴν καθολικὴν Ἰακώβου. καὶ ἀναστάντες πάλιν ἠρξάμεθα τὴν δευτέραν στάσιν τῶν ν' ψαλμῶν, καὶ πληρώσαντες τοὺς ν' ψαλμοὺς ἔωκε τῷ ἄλλῳ ἀδελφῷ καὶ ἀνέγνω ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου Πέτρου τὴν καθολικὴν ἐπιστολὴν· καὶ

modo rettulimus, testimoniorum scriptores non modo nihil certi de hac re memoriae prodiderunt, sed etiam mentionem canonum, qui aliquanto post inclaruerunt (conf. Beiträge S. 26 ff.), falso interpolasse videntur. Abbates igitur Ioannes et Sophronius die dominica in cacumen montis Sina ascenderunt, ubi Nilus senex cum duobus discipulis agebat. Hos cum sub vesperum convenissent, mirati sunt severae et antiquae disciplinae addictos omnem carminum modorumque suavitatem respuere. Vespertina enim officia postquam Nilus senex verbis Δόξα τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι exorsus est, psalmos Davidis primum et centesimum quadragesimum sine tropariis recitaverunt et preces notissimas Φῶς ἱλαρὸν et Καταζῆστων et ad postremum Symeonis verba Νῦν ἀπολύει κ. τ. λ. subiunxerunt. Deinde cenati magna officia, quae canonis nomine significantur, peragere coeperunt. Atque primum quidem hexapsalmum sive psalmos 3, 37, 62, 87, 102, 142 recitarunt recitatisque preces Πάτερ ἡμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς κ. τ. λ. addiderunt. Tum omnes centum et quinquaginta psalmos submissa voce ita dixerunt, ut in tres partes (στάσεις)* eos partirentur et post primam catholicam epistolam Iacobi, post secundam Petri, post tertiam Ioannis legerent. Finitis psalmis et catholicis epistolis novem cantica sacra recitare coeperunt, neque post tertium et sextum canticum mesodia, sed preces Πάτερ ἡμῶν et Κύριε ἐλέησων intertexerunt. Deinde psalmoreum recitatione denno facta ἀγνους sive psalmos CIII. CII. CL dixerunt, ne his quidem troparia adiicientes. Ad postremum doxologiam recitarunt et precibus aliquot adiectis finem officii fecerunt.

Haec igitur officia ab abbate Nilo in monte Sina sexto saeculo observata, a quibus quae etiam nunc in usu sunt officia vespertina (ἑσπερινά) et matutina (ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου) non multum differunt, tropariis et cathis-

ἀναστάντες ἠρξάμεθα τὴν γ' στάσιν, καὶ πληρώσαντες τοὺς ἑνὶ ψαλμοῦς καὶ εἰπόντες τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον, ἐκαθέστημεν καὶ ἔδωκεν ἡμοῖς ὁ γέρον τὴν βίβλον καὶ ἀνέγνωκα τὴν καθολικὴν Ἰωάννου καὶ ἀναστάντες ἠρξάμεθα τὰς ψάλλας ἀνέτως ἀνευ τροπάρων, καὶ οὔτε εἰς τὴν γ' ψῆδην, οὔτε εἰς τὴν ε' ἐποιήσαμεν μεσῶδιον, ἀλλὰ τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον· καὶ εἰπόντες τοὺς ἀγνους ἀνευ τροπάρων ἤρξαντο τὸ Δόξα ἐν ὑψίστοις σὺν τῇ πίστει καὶ τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον· προσέθηκεν οὖν ὁ γέρον λέγων· Ὅτι καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐλέησον ἡμᾶς καὶ βοήθησον καὶ σώσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν, καὶ εἰπόντων ἡμῶν τὸ Ἄμην ἐκαθέστημεν.

Καὶ λέγω τῷ γέροντι· διατί, ἄφρα, οὐ φυλάττετε τὴν τάξιν τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας; καὶ λέγει μοι ὁ γέρον· ὁ μὴ φυλάττων τὴν τάξιν τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἔστω ἀνάθεμα καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ λέγω αὐτῷ· πῶς σὺ αὐτὸς οὐ φυλάτεις εἰς τὰ ἑσπερινά τῆς ἁγίας κυριακῆς οὔτε εἰς τὸ Κύριε ἐκέρασα τροπάρια, οὔτε εἰς τὸ Φῶς ἱλαρὸν τροπάριον, οὔτε εἰς τὸν κανόνα τὸ Θεὸς κύριος, οὔτε εἰς τὴν στιχολογίαν τῶν ψαλμῶν καθίσματα ἀναπαύσεως, οὔτε εἰς τὰς ψάλλας τῶν τριῶν πύδων τροπάρια; ἀλλ' οὔτε εἰς τὸ Μεγαλύνει τὸ Πάσα πνοή, ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν δοξολογίαν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ σωτήρος;

*) Stāsēis psalmoreum partes audiebant, quod, cum sedentes epistolaram praedicationem audirent, stantes psalmos recitabant, quem morem testimonii veterum scriptorum allatis interpretēs Cassiani Instit. II, 5 illustraverunt.

matis, psalmodiarum et canticorum recitationi interponendis, carebant. Sed haec ipsa troparia Ioannes et Sophronius abbates adeo desiderabant, ut Nilum communem ecclesiae christianae normam migrasse criminarentur. Sexto igitur saeculo in omnibus fere ecclesiis atque monasteriis graecis tropariorum cantus florebat, quae psalmis odisque sacris veteris Testamenti inserebant, ne novi Testamenti mysteria, quae νέαν χάριν Sophronius Hierosolymitanus in Comment. liturg. c. 12 dixit (vide Maii Spicil. Rom. t. IV p. 40: Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν ἀρχῇ πάσης ἑσθινης τε καὶ λυχνικῆς τελετῆς πρῶτον τῆς παλαιᾶς ψάλλονται οἱ ψαλμοὶ, εἶτα τῆς νέας χάριτος ἄσματα, ἵν' ἔχιοιεν εἶδέναι πάντες, ὡς εἰς καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς καὶ δεσπότης ἐστὶν ὁ ταῦτα κάκεινα νομοθετήσας Χριστός) suo praesidio carerent. Atque ita haec nova carmina christiana placebant, ut mox eorum usus multo latius pateret, neque solum iis, quos in colloquio trium abbatum commemoratos novimus, locis sed etiam singulis psalmodiarum, canticorum sacrorum, doxologiae versibus troparia νέας χάριτος intertexerentur. Neque solum in graeca ecclesia, sed etiam in latina hunc morem psalmis canticisque veteribus noviciis versus intercalandi viguisse edictum papae Adriani II (867—872) docet, quod Leboef Chants eccles. p. 103 ex cod. Parisino 4660 (conf. Ferd. Wolf Ueber die Lais, Sequenzen und Leiche S. 94) edidit: 'hic constituit per monasteria ad missam maiorem in solemnitatibus praecipuis non solum in hymno angelico «Gloria in excelsis deo» canere hymnos interstinctos, quos Laudes appellant, verum etiam in psalmis Davidicis, quos Introitus dicunt, interserta cantica decantare, quae Romani festivas laudes, Franci tropos appellant.' A Graecis vero hunc morem originem duxisse et inde ad occidentales regiones propagatum esse, ipsum nomen troporum satis manifesto demonstrat, quod a graeca radice derivatum esse et cum graeco vocabulo τροπαρίου arete cohaerere infra docebimus.

Tropariorum poetae antiquissimi Anthimos et Timocles fuisse feruntur, quos Cedrenus p. 349 C anno quadringentesimo sexagesimo quarto floruisse testatur: Ἀνθιμος καὶ Τιμοκλῆς οἱ τῶν τροπαρίων ποιηταὶ ἐγνωρίζοντο. Nullum autem eorum carminum, quae ad hanc aetatem duraverunt, Anthimi aut Timocles nomen praefixum habet; neque Cyrillum, strenuum Alexandriae episcopum († 444), quem ἀκολουθίας τῶν Ὁρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς auctorem esse Triodii libri testantur, troparia quoque, psalmis intericienda, composuisse pro certo affirmare ausim. Locupletissimis autem testimoniis antiquissimum troparium Ὁ μονογενῆς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ (p. 52) ab imperatore Iustiniano (527—565) compositum esse constat; conf. Sophronium in Maii Spicil. Rom. IV, 41: τὸ δὲ Ὁ μονογενῆς υἱὸς παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐμπεφώνηται, et Cedrenum Hist. compend. p. 371 A: Τούτου τῷ β' ἔτει ἀνεκαίνισεν ἐκ θεμελίων Ἰουστινιανὸς τὴν τοῦ θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν κάλλος καὶ μέγεθος ὑπὲρ τὸ πρότερον, παραδοὺς καὶ τροπάριον αὐτῇ ὑπ' αὐτοῦ μελιθὲν ψάλλεσθαι Ὁ μονογενῆς υἱὸς καὶ λόγος, ἐποίησε δὲ καὶ τὸ ὠρολόγιον τοῦ μιλίου. Contra minime dubito, quin neque Anatolium neque Syceotam

his antiquissimis auctoribus tropariorum adnumerare liceat. Anatolium enim, cuius multa et egregia troparia tam in libros canonicos ecclesiae graecae quam in hanc anthologiam recepta sunt, falso patriarcham Constantinopolinum saeculi quinti diei infra demonstrabimus, et Syceotam, qui plura idiomela 15. Ian. 5. Febr. 6. Mart. composuisse dicitur, ne cum cognomine Syceōta, episcopo Anastasiopolitano (conf. *Κυναξάρια* 22. Ἀπριλ.) confundas, gravissimum argumentum prohibet; nam idiomelon diei sexti Martis memoriam oppidi Amoriū ab Agarenis sub imperatore Theophilo capti conservat. Hoc quoque dubium est, num praeclarum troparion Symeonis (25. Octob.)

Τῆς γῆς συνταρασσομένης τῷ τῆς ὀργῆς σου φόβῳ
 βουνοὶ καὶ τὰ ὄρη συσσειόνται, κύριε·
 ἀλλ' εὐσπλαγχνίας ὄμματι ἐφ' ἡμᾶς ἐπιβλέψαε
 μὴ τῷ θυμῷ σου ὀργισθῆς ἡμῖν.
 ἀλλὰ σπλαγχνισθεὶς ἐπὶ τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν σου
 τῆς φοβερᾶς ἡμᾶς τοῦ σεισμοῦ ἀπειλῆς ἐλευθέρωσον
 ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

ab Symeone Thaumastorita, quem sub finem sexti saeculi duodeviginti annos in summa columna stetisse narrant (conf. *Κυναξάρια* 24. Μαΐου) compositum sit. Terrae enim motus, qui hoc et aliis eiusdem diei carminibus indicatur, longe post Symeonis illius obitum sub imperio Leontis Isaurici anno 740 accidisse Synaxaria testantur; qua de causa nisi antiquum carmen hoc novo terrae motu resuscitatum esse statuas, alium Symeonem huius troparii auctorem dicas necesse est. Contra inter antiquissima troparia καθίσματα, ἀπολυτικά, στιχηρὰ αὐτόμελα numeraverim, quae, cum sine nomine auctoris ferantur, hac ipsa re remotam originem produnt. Neque solum veneranda vetustate illa insignia sunt, sed etiam grata quadam numerorum simplicitate sententiarumque gravitate, quo factum est, ut multos imitatores invenirent, qui iisdem numeris modisque usi similia troparia (Προσόμοια) componerent. Atque adeo horum modorum suavitate vulgo delectabantur, ut nullus fere dies festus tropariis ad exemplar eorum factis careret. Haec cum ita essent, καθίσματα et στιχηρὰ προσόμοια primo loco in hac anthologia collocanda et in tertio libro, quo de numeris carminum byzantinorum commentatus sum, imprimis illustranda duximus. Neque dubito, quin multis idem, quod mihi, accidat, ut cum poetarum a Byzantinis maxime laudatorum prolixos canones non sine taedio perlegerint, ad gratam simplicitatem brevium horum carminum iterum iterumque redeant.

Poesis igitur christiana medio aevo a singulis versibus modicisque strophis, quas tropos vel troparia appellabant, faciendis initium cepit. Tanto opere enim christiani primis saeculis medii aevi psalmorum cantui, patrum institutis quasi consecrato, favebant, ut nova cantica integra comprobare non auderent, sed in brevibus strophis psalmorum versibus intexendis vel adfigendis acquiescerent. Ampliorem autem huic novo poesis generi campum officina matutina et vespertina quam liturgia sive missa praebebat. Quod

enim maxime his tropariis agebant, ut ne psalmodiarum cantu solo probato christiana mysteria neglegerentur, hoc in liturgia, qualem Chrysostomus et Basilius adornaverant, cum aliis rebus tum exclamationibus (ἐκφωνήσεις) insertis satis iam provisum esse videbatur; conf. Sophronium in Maii Spic. Rom. IV, 31: Μετὰ δὲ τοὺς θεηγόρους ἀποστόλους τινὲς τῶν θείων πατέρων ἰδιάζοντες ἕκαστος εὐχὰς ἐποιεῖτο καὶ ἐκφωνήσεις καὶ ἀπρητισμένην ἱερουργίας ἀκολουθίαν· ὡς ὁ ἐν ἀγίοις ἐπιφανῆς Ἐπιφάνιος καὶ ὁ μέγας Βασίλειος καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος. Quid vero? quod illas exclamationes, quarum nonnullae ut

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι
νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
Ἐν εἰρήνῃ τοῦ κυρίου δεηθῶμεν, κύριε ἐλέησον.

Coì τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

tam numerose clauduntur, ut rhythmicam earum naturam non agnoscere non possis, tropariorum exempla et originem haud immerito dixeris. Nova autem troparia cum dierum festorum officiiis, quae ἀκολουθίας Graeci appellabant, tam arete coniuncta erant, ut qui haec concinnaverant, carminum quoque auctores fere perhiberentur. Inde causa repetenda esse videtur, cur quo nomine Graeci totum officiorum orbem appellaverant, in latina ecclesia carmina sola significata sint. Etenim et nomen sequentiarum a graeco nomine ἀκολουθίας translatum esse manifestum est et verborum significatio mutuo linguarum commercio paululum detorta nihil novi aut inauditi habet.

Atque haec quidem tropariorum poesis, cum iam quinto et sexto saeculo florere coepisset, et numero Sanctorum aucto et sacris ritibus locupletatis latius in dies patebat. Postquam vero maiorem populi applausum novicii poetae tulerunt, non solum alteram et tertiam stropham addere, sed etiam integra carmina, quae seiuncta a psalmis cantarentur, pangere coeperunt. Longiora haec carmina, quae partim res in evangeliiis relatas poetico decore ornabant, partim martyrum Sanctorumque laudes celebrabant, fere viginti quatuor strophis constabant et acrostichide aut poetae nomen aut literas alphabeti continebant. Versuum metrorumque genere non eodem omnes utebantur, sed qui Anacreonticos versiculos continuabant, syllabarum quantitatem, qui varios et liberiores numeros miscebant, accentuum vices observabant. Atque adeo tum temporis rhythmicorum carminum dulcedine magis quam metricorum artificiosa subtilitate homines delectabantur, ut Anacreontea carmina legere, non cantare solerent, rhythmica et in ecclesiis cantarent et psalmodiarum canticorumque sacrorum dignitati cedere nollent. Peculiariora nomina his carminibus ipsis nulla fuisse videntur, vulgaribus enim notisque nominibus alia ποιήματα, alia ψαλμοὺς, alia ὕμνους, alia αἶνους, alia denique ἔπη nominabant, strophas autem proprio et obscuro nomine οἶκους appellabant.

Summi huius carminum generis auctores Sophronius Hierosolymitanus, Sergius patriarcha Constantinopolitanus, Romanus, Anastasius fuerunt, qui

omnes septimo saeculo floruisse perhibentur. Atque Sophronii quidem praeter parva quaedam idiomela tria longiora carmina Anacreontea metrica, de quibus supra p. XXIX iam disputavimus, Sergii ἕμνον ἀκάθικτον, qui solus innotuit, Romani celeberrimi et fecundissimi vatis psalmm apostolorum hoc libro excudendum curavimus. Anastasii autem, qui Romano paene gemellus et ipse humilem (ταπεινόν, conf. Romani psalmi acrostichidem p. 136) in acrostichide sese praedicat, unum carmen novimus, cuius strophas aliquot ex cod. Corsiniano Pitra in Iur. eccl. graeci hist. et momum. II, 284 primus edidit et nos tamquam anapaestici numeri exemplum infra afferemus. Praeterea alios poetas, velut Cosmam, Georgium, Cyriacum, Demetrium, Eliam, Romanum melodum quasi corona cinxisse ex iis, quae Pitra Hymnogr. p. 49 ex vetere tropologio codicis Corsiniani rettulit, apparet. Sed omnis haec poesis mox adeo in oblivionem abiit, ut praeter rudera aliquot stropharum, quae sub nominibus κοῦτακίωv et οἴκωv in libros canonicos receptae etiamnunc in honore sunt, pleraque carmina interierint. Aliud enim carminum genus inde ab octavo saeculo suo fulgore vetera carmina obscurare coepit, canonum dico poesis, de quibus iam mihi disserendum est.

Canones nonas aut octonas odas complectuntur, quarum pleraeque ex tribus pluribusve strophis constant. Numerus odarum cum novem canticis sacris cohaeret, quae christiani inde ab antiquissimis temporibus psallere consueverant. Horum canticorum versibus cum similiter atque psalmorem singula troparia intertexerent, aliae novem odae ortae sunt, quas canonis nomine comprehendebant. Quo autem tempore haec canonum poesis florere coeperit, ideo difficile ad diiudicandum est, quod et nominis canonis multifariae significationes erant et recentiores scriptores, si quos carminibus ecclesiasticis studuisse acceperant, alia carmina quam troparia et canones non intellegebant. Atque Pitra quidem, cum Pambonis discipulum in ecclesia Alexandrina troparia et canones cantatos audiisse et Paulum abbatem in Nitrearum cellulis sua troparia et canones desiderare (cf. p. XXXI) legisset, dicere non dubitavit canonum cantu iam quarto saeculo christianos graecos delectatos esse. At huic opinioni multae et gravissimae res refragantur. Primum enim omnium, cum latinorum canonum nulla vestigia existent, graecos canones tum demum ortos esse verisimile est, cum latinae et graecae ecclesiae commercia solvi coepta sunt. Troporum certe, quos quinto saeculo Constantinopoli floruisse constat, et usum et nomen a Graecis ad Latinos propagatum esse novimus. Deinde in colloquio trium abbatum supra p. XXX relato, quo quibus carminum generibus sexto saeculo christiani usi sint, docemur, et nomen κανόνος alia significatione usurpatum est, et mesodia non omnibus novem canticis sacris subiicienda, sed tertio tantum et sexto intertexenda commemorantur. Denique plurimum valet, quod neque Anthimi neque Timoclis neque Romani neque alius ex vetustioribus poetis canones exstant aut commemorati inveniuntur. Quae cum ita sint, interpolatorem nescio quem narratiunculis illis de Pambone Aegyptio et Paulo Cappadoce

mentionem canonum falso immiscuisse veri simillimum est. Primi autem canonum scriptores, Andreas Cretensis, Ioannes Damascenus, Cosmas Hierosolymitanus octavo saeculo floruerunt; atque duo posteriores summa fama apud Byzantinos celebrabantur et etiam nunc celebrantur, eorumque carmina adeo aequalibus et posteris probabantur, ut in omnibus ecclesiis graecis cantarentur neque umquam cantari desinerent. Ipsorum vero auctoritas formae quoque canonis, qua tantum non omnia sua carmina incluserunt, dignitatem auxit, quo factum est, ut non solum carmina illorum ipsa, sed etiam forma eorum canonico quodam iure frueretur.

Atque Ioannes et Cosmas praecipuis ecclesiae graecae solemnitatibus, τῆς ὑψώσεως τοῦ σταυροῦ, τῶν Χριστουγέννων, τῆς Θεοφανίας, τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ κυρίου, τῶν Βαΐων, τῆς πέμπτης τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, τοῦ μεγάλου σαββάτου, τοῦ Πάσχα, τοῦ Ἀντιπάσχα, τῆς ἀναλήψεως καὶ μεταμορφώσεως Χριστοῦ, τῆς κοιμήσεως τῆς θεομήτορος, τῆς Πεντηκοστῆς, denique τῆς κυριακῆς canones composuerunt. Locum autem a principibus melodis intermissum multi, qui praeclaram eorum artem aemulabantur, mox ita explebant, ut nullus dies festus suo canone careret nec pauci duobus pluribusque instruerentur. Praeterea Cosmas in secundum tertium quartum diem magnae hebdomadis breviora carmina fecit, quae secundum numerum odarum διψῆδιον, τριψῆδιον, τετραψῆδιον appellabat. Atque in hac quoque arte imitatores invenit Theodorum et Iosephum, qui in aliarum quoque hebdomadam singulos dies triodia composuerunt. Neque tamen in tanta poeticorum studiorum fecunditate tropariorum sticherorumque poesis prorsus neglecta iacebat, immo vero qui longos canones pangendi aut otio aut facultate carebant, brevibus idiomelibus orthodoxiae fautores et patronos sese iactabant. Quid? quod feminae quoque, quod in magno studiorum ardore usu venire solet, cum viris concertare conabantur. neque male iis conatus cessisse videtur, siquidem Casiae hirmos Mareus monachus dignos esse existimavit, quorum modulus in suis tropariis sequeretur; conf. adnot. ad Cosmae can. XIII. Reges quoque non solum melodos honoribus et beneficiis ornabant, sed etiam ipsi carmina pangebant et psallendi artem promovebant. Sic de rege Theophilo, quem iconoclastarum partibus fuisse constat, Zonaras Epit. hist. XV, 27 haec refert: ἐφιλοτιμείτο δὲ καὶ μελωδεῖν· λέγονται μὲν οὖν καὶ ἕτερα ποιήματα, πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ καὶ τὸ κατὰ βασιφόρον ἑορτὴν ἀδόμενον στιχηρὸν τὸ Ἑξέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοὶ, καὶ θεάσασθε σήμερον, τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν, ὡς ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, ἐπὶ πύλου εὐτελοῦς, τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπιβαίνοντα· γενεὰ Ἰουδαίων, ἄπιστε καὶ μοιχαλῖς, δεῦρο θεάσαι, ὃν εἶδεν Ἡσαΐας ἐν σαρκὶ δι' ἡμᾶς παραγενόμενον, πῶς νυμφεύεται ὡς κύφρονα τὴν νέαν Σιών, καὶ ἀποβάλλεται τὴν κατάκριτον συναγωγὴν· ὡς ἐν ἀφθάρτῳ δὲ γάμῳ καὶ ἀμιάντῳ, ἀμιάντοι συνᾶδραμον εὐφημοῦντες, οἱ ἀπειρόκακοι παῖδες, μεθ' ὧν ὑμνοῦντες βοήσωμεν, ὕμνον τὸν ἀγγελικόν· Ὁσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, τῷ ἔχοντι τὸ μέγα ἔλεος (Τριψῆδ. σελ. 339), quocum conferas Cedrenum Hist. compend. p. 522 B similia de eodem Theophilo referentem: ἐφιλοτιμείτο καὶ μελωδός

εἶναι· διὸ καὶ ὕμνους ποιῶν τινὰς καὶ στιχηρὰ μελιζῶν ἄδεσθαι προετρέπετο· μεθ' ὧν καὶ τὸ τοῦ τετάρτου ἤχου 'Εὐλογεῖτε' ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ὀρθόην ὑδὴν· 'Ἄκουε κόρη' (vide p. 240) μεθαρμοσάμενος καὶ ῥυθμὸν ἕτερον παρασχὼν ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ εἰς ἐπήκοον ἄδεσθαι διωρίσατο· φέρεται δὲ καὶ τις λόγος, ὡς ἔρωτι τοῦ μέλους βαλλόμενος κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν φαιδρᾷ πανηγύρει (φαιδραῖς πανηγύρεσι ed. Paris.) οὐ παρητήσατο τὸ χειρονομεῖν, δοὺς τῇ κλήρῳ ὑπὲρ τούτου χρυσοῦ λίτρας ἑκατόν· καὶ τὸ στιχηρὸν δὲ τὸ κατὰ τὴν βαῖοφόρον τὸ 'Ἐξέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοί' τῆς ἐκείνου φαεῖν εἶναι τόκον ψυχῆς. Magno vero in honore habentur orthodoxorum regum Leontis Ἐωθινὰ et Constantini Porphyrogenetae Ἐξαποστειλάρια, quae in notissimos libros graecae ecclesiae, Octoechum, Paracliticum, Horologium recepta ne ex hac quidem anthologia seclusimus. Quamquam, ut quid sentiam eloquar, non meum pulchri venustique sensum, sed hominum byzantinorum iudicium sive potius ambitionem, in hac re secutus sum. Sunt enim illa carmina, si quid aliud, putida et inficeta neque tantam dignitatem consecuta essent, nisi Byzantini, quo erant abiecto et servili animo, regia auctoritate rei tenuitatem fulciri posse arbitrati essent.

Sed ut ad poesin canonum redeam, graeci poetae usque ad nonum saeculum iidem et carmina panxerunt et musicis modulis instruxerunt. Atque musici partes tanti vulgo faciebant, ut clarissimos poetas, velut Romanum, Ioannem μελωδοῦς, id est modulationum (μελῶν) compositores appellarent, et poetae quoque nomine veteri more (conf. Bergk Poetae lyr. gr. p. 820 ed. III) ad auctorem et verborum et modorum significandum uterentur. Sed haec scriptoris et musici societas saeculo nono et decimo solvi coepta est, unde auctoribus quoque canonum non μελωδῶν, sed ὑμνογράφων cognomen indiderunt. Atque haec quoque res cum auctoritate, qua Ioannis et Cosmae canones florebant, arcte coniuncta est; eo magis enim novi canones placebant, quo similiores probatis hirmis illorum melodorum esse videbantur. Accedit, quod modorum nimia varietas et cantoribus haud mediocre difficultatem parabat et auditoribus parum accepta erat. Ut enim verba et sententias alias alii dies festi flagitabant, ita modorum decor et laetitia fere omnibus festivitatibus ecclesiae, et quae Christi domini Mariaeque matris vitam spectabant et quae martyrum praemia celebrabant, idonea atque accommodata erant. Quo factum est, ut iam Theophanes, quem cum Cosma et Ioanne carminum ecclesiasticorum auctores Byzantinis, ut Homerum et Hesiodum veteribus Graecis mythologiae, exstitisse Cedrenus p. 456 D refert, in suis canonibus Ioannis probatis modis quam novis uti mallet. Eius exemplum, qui insequentibus temporibus canones conscripserunt, omnes secuti sunt, ut Iosephus hymnographus, Metrophanes, Georgius, Arsenius, Basilius, Clemens, Ignatius, Stephanus, Tarasius, alii. Ne in minoribus quidem poematis poetas huius aetatis antiquos numeros modosque aspernatos esse Iosephi et Theophanis στιχηρὰ ad exemplar veterum hirmorum expressa demonstrant; quamquam in hac parte musicae studia magis exercita esse

amplius numerus idiomelon testatur, quae quidem ab hac re ipsa, quod propriis, non veteribus modis aptata erant, cognominata sunt.

Post undecimum saeculum fecunda poetarum ecclesiasticorum vena paulatim deficere et exarescere coepit. Nec mirum illud quidem; nam canonibus et minoribus carminibus paene innumeris factis et omni laudum materia exhausta poetae non habebant, in quo amplius vires exercerent. Huic accessit, quod decimo saeculo publica auctoritate libri, qui celeberrima omnium solemnitatum carmina vel, ut graecis vocabulis utar, ἀκολουθίας ἀσματικὰς complectebantur, componi coepti sunt. Carmina vero his libris, quorum nomina et argumenta in secundo libro enucleate exponemus, recepta in omnibus ecclesiis cantabantur, unde ea Cedrenus p. 456 D τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι dixit. Quae cum ita essent, operam non perdere non poterant, qui sua musa carmina communi consensu probata et summa auctorum auctoritate commendata loco movere molirentur. Et quod certissimum venae poetarum exarescentis documentum esse solet, iam undecimo saeculo in veteres canones Cosmae, Ioannis, Theophanis prolixos commentarios conscribere coeperunt. Sic Zonaras, quem Alexi Comnena imperatore (1081—1118) floruisse constat, de canonibus anastasinis Ioannis Damasceni commentatus est, quibus ex commentariis gravissimam commutationem de nominibus κακόνος εἰρημῶ τροπαρίου in Beitr. S. 1—10 nuper edidimus. Sequenti autem saeculo Theodorus Prodromus Ἐξήγησεν εἰς τοὺς ἐν ταῖς θείαις καὶ δεσποτικαῖς ἑορταῖς μελουρηθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν μελωδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ conscripsit, quam in membranis paene aequalibus bibliothecae Vindobonensis cod. gr. theol. n. 121 perlustravimus, et a Gregorio Corinthio auctam atque locupletatam in codice bombycino Monacensi (A) perlegimus. Raro autem et praeter consuetudinem accidit, ut post carmina ecclesiastica vetera in libris Octoechi, Triodii, Menaeorum collecta et commentariis virorum doctorum illustrata recentiora cantica communi consensu comprobarentur comprobataque libris illis canonicis insererentur. Eximium hunc honorem quarto decimo saeculo meriti sunt Philotheus, clarissimus patriarcha Constantinopolitanus, quem ἀκολουθίας ἀσματικὰς S. Gregorii Palamae (Τριῶδ. 170) et S. Golinduchis martyris (13. Iul.) composuisse ferunt et multi alii canones ἐκδικίς Vindob. theol. n. 187 auctorem perhibent, et Nicephorus Xanthopoulos, Callisti filius et Κυναξαρίων auctor, cuius ἀκολουθίαν εἰς τὴν Θεοτόκον intra carminum Pentecostarii delectum iam constitutum postea receptam esse scholion Pentec. p. 15 his verbis adnotavit: ψάλλομεν τὴν παρούσαν ἀκολουθίαν τὴν γενοῦσάν παρὰ κυρίου Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου εἰς τὴν ὑπεραγίαν καὶ κυρίαν Θεοτόκον, τὴν ζωοδόχον πηγὴν· οὐ γὰρ εὔρομεν ὑπὸ τυπικοῦ τὴν τοιαύτην ἀκολουθίαν, ἀλλ' ἐτέθη δι' ἀγάπην τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου; conf. Barth. Cuthmusianum in praef. Pentec. ε'. Recentissimus vero, quod sciam, auctor carminum ecclesiasticorum saeculo sexto decimo Nicolaus Malaxus Peloponnesius exstitit, cuius ex multifariis carminibus in codicibus Venetis n. 188

et 198 servatis (conf. Barth. Cutlumusianum Pent. 7') pauca tantum frustula in Pentecostario et Menaeis relicta sunt.

Alia ratio monachorum graecorum coenobii Grottaferratae fuit, qui cum decretis patriacharum imperii byzantini non tenerentur, multa nova carmina ecclesiastica composuerunt; sed cum neque novo artis splendore eminerent nec a reliquis Graecis comprobarentur, nomina melodorum supra p. XXVI rettulisse satis habuimus.

Societate musicae et poeticae artis soluta poesis post brevem fecunditatem paulatim defecisse cognovimus, musica autem tamquam molesta societate liberata laetius efflorescere coepit et sorori multum superstes ne post interitum quidem imperii byzantini pullulare desiit. Eadem autem cum necessitudine poesis non iam coereceretur, modestiae et pudoris fines egressa latius evagari et maiores gyrorum ambages in dies ducere coepit. Cosmae enim et Ioannis Damasceni aetate verborum numeri et cantus modi adeo coniuncti erant, ut singulae syllabae fere singulis vocis flexibus responderent, at extremis temporibus medii aevi gratam illam simplicitatem modulationum fastidiebant et maxime protractis modis delectabantur. Quin adeo musica ars de sua origine degeneravit, ut haud raro plus vicenos vocis flexus uni syllabae tribuerent; quo more probato nihil iam verborum numeri valebant et sententiae omni et quantitatis et accentus lege solutae in musicos modos cogi poterant. Rarissime autem verba, quibus modulationum flexus accommodarent, ipsi pauxerunt, quod ubi factum est, ut in Manuelis Chrysaphis idiomelo a nobis ex cod. bibliothecae universitatis Monacensis (U) primum edito (p. 105), et verba et modulationes (τά τε γράμματα καὶ τὸ μέλος) eiusdem auctoris esse monuerunt. Vulgo psalmorum Davidis veterumque tam canonum quam sticherorum verba suis modulationibus ornabant, nec non verba invertentes et veteres modos dilatantes ludebant, unde modulatio huius generis in cod. Vindob. phil. n. 194 fol. 138 audit μέλος μετατεθὲν καὶ καλλωπιθεὲν καὶ πλατυθεὲν ἔν τε χειρονομίαις καὶ μέλεσι καὶ ἰδιώμασι παρὰ τοῦ μακαρίτου ἐκείνου λαμπαδαρίου κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κλάδα. Musici ipsi μαϊστορες, quod nomen de latino nomine magistri fluxisse patet, vel patres musicae, unde ars musica τέχνη παπαδική a Graecis dicta esse videtur, cognominari soliti sunt. Maximam autem famam inter eos consecuti sunt Μανουὴλ Χρυσάφης, Ἀνανεώτης, Ἰωάννης Γλυκὺς, Ἰωάννης Κουκουζέλης, Ἰωάννης Κλάδας. Praeterea multa barbara musicorum nomina, ut Μπερίτης, Τζακνοπούλου, aliorum occurrunt (conf. Pitra Hymnogr. p. 65); quamquam valde dubito, num cum Pitra inde colligere liceat, graecae musicae integritatem his ultimis temporibus imperii byzantini Persarum Arabum Turcorum sordibus corruptam et inquinatam esse. Equidem enim huius rei documenta adeo desidero, ut multo verisimilius esse existinem musicam artem a Graecis ad barbaras illas gentes translataam esse. Omnino autem graecae musicae historia spississima caligine adhuc obruta est, et lineamenta tantum tenuissima Chrysanthus in libro Ὀσσηρικὸν μέγα τῆς ἀλληνικῆς μουσικῆς inseripto

p. 33 sqq. adumbravit. Nec meum fuit in hoc libro, quo carmina ipsa emendata edere eorumque historiam contexere institui, hanc quoque provinciam, meis viribus maiorem, administrare. Qua de causa Graecos ipsos iterum iterumque rogatos velim, ut eius artis, cuius monumenta inter praeclarissima decora suae gentis merito iactant, historiam ex membranarum situ eruere conentur.

Poesis ecclesiasticae byzantinae nascentis, pubescentis, deficientis historia succincta oratione enarrata, ad poetarum, quorum carmina in hanc anthologiam recepimus, vitam et opera aperienda mihi transeundum est; rem adgredior difficilem, cum nec ipse in literis byzantinis ita versatus sim, ut ad fontes vitarum ipsos aditus mihi pateat, nec alii viam satis patefecerint. Qui enim huic rei illustrandae maxime idoneus erat, Leo Allatius, tractatum de melodis graecis, quem conscribendi consilium non modo se iniisse, sed etiam perfecisse in commentatione De libris eccles. Graecorum p. 81 dixit, numquam in lucem emisisse videtur. Fabricius autem in *Bibl. graecae novae* t. XI p. 76 sqq. et Chrysanthus in *Θεωρητ. τῆς μουσικῆς* p. 33 sqq., qui soli, quantum comperi, post Leontem Allatium huic rei operam navarunt, in eo acquieverunt, ut nominum poetarum indicem, ab illo iam concinnatum, paucis et brevibus additamentis ampliarent. Maiores copias Synaxaria Sanctorum graecae ecclesiae, a Nicephoro Callisto Xanthopuli filio conscripta, mihi suppeditaverunt. Multi enim melodi digni post mortem existimati sunt, quorum memoria annuis diebus festis resuscitaretur. Praeterea lexicographorum et historicorum notissimis testimoniis adhibitis vitas poetarum ita adumbravi, ut hanc provinciam aliis non explendam, sed redintegrandam relinquerem, multis tamen lectoribus gratum et acceptum me fecisse confiderem. Opera vero singulorum poetarum si quis plene recensere in animum induxerit, cum non solum libros prelo excusos, sed etiam codices manu scriptos evolvere oportebit; amplae enim eorum copiae, luce clariore vix dignae, adhuc in bibliothecarum tenebris latent, quas inspiciendi cum nobis copia non esset, Paranicas meos tantum eorum carminum, quae in libros canonicos Menaeorum, Triodii, Pentecostarii recepta sunt, indicem confecit et huic libro subiunxit. Priusquam autem alphabeticum ordinem secutus poetarum vitas enarrem, brevi praemoneo primas partes melodis Cosmae Hierosolymitano et Ioanni Damasceno, secundas hymnographis Theophani et Iosepho a Byzantinis assignatas esse, quam quidem rem Cedrenus p. 456 D testatur: Ὁ ὁσιος Ἰωάννης καὶ μελωδὸς ὠνομάσθη μετὰ Κοσμᾶ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Μαιουμᾶ καὶ Θεοφάνου ἀδελφοῦ Θεοδώρου τῶν Γραπτῶν διὰ τὸ αὐτοὺς μελωδῆσαι τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησιαῖς τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι atque etiam apertius Tyrici auctor cap. VII: Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὡς εἶπερ ἔχει τὸ Μηναῖον ἐν μηνίῳ ἁγίου τινὸς κανόνα διαφόρων ποιητῶν, εἰ μὲν ἐστὶ κανῶν ὁ τοῦ κυρίου Κοσμᾶ, προκρίτεος· εἰ δὲ τοῦ κυρίου Ἰωάννου καὶ ἐτέρων, ὁ τοῦ Ἰωάννου προκρίνεται· εἰ δὲ τοῦ κυρίου Θεοφάνου καὶ ἐτέρων, ὁ τοῦ κυρίου Θεοφάνου προκρίνεται· προτιμητέος γάρ ἐστι τῶν ἄλλων·

εἰ δὲ τοῦ κυρίου Ἰωσήφ, οὗτος τῶν λοιπῶν προτετίμηται ποιητῶν. Denique his testimoniis Nicephori Xanthopuli versus, quibus celeberrimi melodi recensentur, conferre iuvat:

Οἱ τὰ μέλη πλέξαντες ὕμνων ἐνθέων:
 ἡ λύρα τοῦ πνεύματος Κοσμάς ὁ ξένος,
 Ὀρφεὺς νεαρὸς ἢ Δαμασκόθεν Χάρις,
 καὶ Θεόδωρος, Ἰωσήφ οἱ Στουδίται
 ὄργανα τὰ κράτιστα τῆς μουσουργίας,
 ζένη τε Σειρὴν Ἰωσήφ ὕμνογράφος,
 μέλος παναρμόνιον Ἀνδρέας ἐκρότεις,
 καὶ Θεοφάνης, ἢ μελιχρὰ κινύρα,
 Γεώργιος, Λέων τε, Μάρκος, Κασία.

Ἀνατόλιος. In Menaeis et Octoecho plus centum carmina exstant Anatolii nomine inscripta; omnia cum minorum carminum generi adnumeranda sint, plurimis singulae tantum strophae sunt; qui pluribus strophis constant, non iisdem in omnibus strophis numeris modisque utuntur. Sed qui Anatolius ille fuerit, et qua aetate floruerit, neque certi quidquam memoriae proditum inveni neque ab aliis diligenter quaesitum novi. Quid? quod Anatolium, ut alterum Orpheum, nullum fuisse inde non inepte aliquis colligat, quod haud raro in libris illa carmina στιχηρὰ ἀνατολικά inscribuntur. Cum enim στιχηρὰ alia ἀναστάσιμα, alia κατανοητικά, alia νεκρώσιμα, alia alio nomine ex carminis cuiusque argumento ducto dicantur, illum quoque titulum ab argumento, non ab homine derivandum esse suspiceris. Sed animum ad hanc sententiam pronum et nomen Ἀνατολίου aliis locis in libris plene exaratum et res in illis carminibus expositae revocant. Ad remotissima autem tempora inscriptione Ἀνατολίου πατριάρχου in Octoechi editione Veneta a. 1869 obvia ducimur; Anatolius enim patriarcha quinto saeculo floruit et concilio Constantinopolitano, quo Eutychis errores anno 450 damnati sunt, praefuit. At patriarchae cognomen nos quidem in nullo codicum, licet satis magnum numerum inspexerimus, adscriptum invenimus, nec ullam ei fidem habendam esse argumenta certissima evincunt. Carmine enim, quod 24. Octob. vulgo cantatur, Anatolius Arethae martyris, quem Iustiniano imperatore in Aethiopia mortem pro sua patria occubuisse Synaxaria narrant, et alio, quod 12. Novemb. cantatur, Ioannis Eleemonis, qui septimo saeculo incunte Alexandriae archiepiscopus factus est, laudes praedicat. Ex altera parte Anatolium post octavum saeculum floruisse veri dissimile est. Namque cum in Octoechi libris duo cuiusque toni (ἤχου) στιχηρὰ ἀναστάσιμα ferantur, Anatolii, quae secundo loco collocata sunt, librarius codicis Monacensis D a prioribus ita distinxit, ut ἀπὸ τῶν παλαιῶν ea inscriberet. Iam priora ab Ioanne Damasceno, qui omnium Octoechi carminum, quae aliis non nominatim tribuuntur, auctor esse probatur, composita esse veri simile est. Ergo ante Ioannem Damascenum vel ante medium saeculum octavum Anatolium vixisse merito concludere

nobis videtur. Nolo tamen silentio praetermittere in cod. Vindob. theol. n. 181 anno 1221 exarato, in quo similiter atque in cod. Vindob. theol. n. 136 priora στιχηρά ἀναστάσιμα plane ommissa sunt, illa στιχηρά, quae vulgo Anatolii esse feruntur, ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ inscripta esse. Nec tamen dubito, quin hunc librariorum esse errorem dicam, qui aliorum quoque carminum auctores referentes persaepe erraverunt, aut duo nomina coniungentes (vide cod. E innumeris locis et Menaea 2. Febr. p. 12 et 30. Nov. p. 197) ancipitem iam sua aetate virorum doctorum opinionem fuisse testantur. Coniuncta autem cuiusque toni duo carmina ita explico, ut alia aliis locis antiquitus cantata fuisse, Octocchi autem scriptorem, ut utriusque partis usui consuleret, utraque carmina copulasse statuum. Quae si recte disputavi, illud quoque probabiliter conici potest, in qua terrarum parte Anatolius floruerit. Duas enim tum temporis, quae reliquis eminent, sedes ecclesiae graecae fuisse constat, alteram Hierosolymitanam, alteram Constantinopolitanam. Iam Ioannis Damasceni, quippe qui coenobii S. Sabae presbyter fuisset, Hierosolymis et in orientalibus partibus imperii byzantini summa auctoritas erat. Inde Anatolium Constantinopoli vixisse aut patriarchae Constantinopolitani favore usum esse suspicor. Haec literis iam mandaveram, cum in magno Horologio Venetiis anno 1850 edito Barth. Cutlumusianum p. 301 adnotasse cognovi fuisse, qui Anatolium poetam Theodori Studitae discipulum epistola Anatolii etiamnunc servata probarent, quod si recte adnotatum est, non video, quomodo Anatolii στιχηρά in cod. D ἀπὸ τῶν παλαιῶν inscribi potuerint, nisi forte ea quae priore loco scripta sunt στιχηρά non ab Ioanne Damasceno, sed ab alio quodam recentiore poeta composita esse statuas.

Ἀνδρέας Κρήτης Damasci natus Hierosolymitani cognomen sortitus est, quod iuvenis patriarchae Hierosolymitano ab epistulis fuit, Cretensis, quod provecta aetate sub finem septimi saeculi Cretae insulae archiepiscopus factus est. Doctrinae autem copia et morum integritate ita excelluit, ut inter sanctos patres ecclesiae reciperetur eiusque memoria non solum eo, quo vita defunctus est, die (4. Iul.), sed etiam aliis temporibus (vide troparia in Andreae honorem scripta in Triod. p. 84 et 260) in honore haberetur. Quamquam autem permultos libros conscripsisse fertur, tamen praeter aliquot orationes, una cum Amphiloehii et Methodii operibus a Cambesio Parisiis a. 1644 editas, nihil novimus quam idiomelon et canonum haud exiguum numerum. Inter canones celeberrimus est magnus canon (ὁ μέγας κανὼν), cuius amplitudo apud Graecos in proverbium abiit. Is cum ex quatuor partibus et ducentis quinquaginta strophis constet, unam partem (τμήμα) in hoc libro edere satis esse duximus; magis enim Andreas, quod primus canones scripsit, quam sententiarum lepore modorumve dulcedine magnum nomen nactus est.

Ἀνδρέας Πυρός; quem rectius Πυρρὸς sive Πυρρὸς scribi putamus, quo tempore vel in qua regione vixerit, equidem explorare non potui. Ex octo idiomelis, quae in Menaeis sub eius nomine feruntur, suavissimas laudes

apostolorum Petri et Pauli dignas esse existimavimus, quas in hanc anthologiam reciperemus.

Βυζάντιος et Βύζας nescio an eiusdem poetae nomina fuerint. Sed neque hoc neque illud nomen viam mihi aperuit certius aliquid de vita melodi, cuius minora tantum carmina exstant, cognoscendi; quamquam ex eo, quod canones eius nulli feruntur, concludere possis vetustioribus eum potius quam recentioribus vatibus esse adnumerandum.

Γερμανός nobili gente prognatus fuit, quae cum ab imperatore Heraclio crudelissime vexaretur, pater trucidatus et filius eviratus est. Inde ordini clericorum adscriptus totam vitam rerum sacrarum studio consecravit. Mox ad summa honorum fastigia eVectus primum Cyzici episcopus, deinde Constantinopolis patriarcha factus est. Tum temporis christiani imperii byzantini luctuosis litibus de imaginum veneratione inter se dissidebant, nec minimas partes in illis rerum turbis Germanus patriarcha sustinuit. Cum enim acerrimus vindex imaginum Christi et Sanctorum exstitisset, ab imperatore Leone Isaurico (717—741), qui theologorum altercationibus auctoritatem publicam pessimo exemplo interponens imagines removendas delendasque censebat, coactus est, ut dignitate patriarchali sese abdicaret et privatae vitae otium amplecteretur; conf. Cedrenum p. 456 sq. Eo maiorem apud posteros laudem et famam consecutus etiam nunc die XII mensis Maii inter sanctos patres ecclesiae colitur. De ecclesiastica autem musica idem magnopere meritus est, quod non solum imaginum signorumque splendore ecclesias decorasse, sed etiam carminum modulationumque dulcedine vigiliarum asperitatem mitigasse dicitur; conf. Synaxaria 12. Maii: πανηγυρικοῖς καὶ ἐγκωμιαστικοῖς λόγοις τὰς τῶν πιστῶν ἐκκλησίας ἐπαίδρυε καὶ μελωδίαις καὶ ᾠμασι τὸ ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις κληρόν τε καὶ σύντονον κατέθελεν. Huius rei documenta multa idiomela exstant, quae altum animum certaminumque ardorem spirant. Quatuor autem canones (2. 13. Sept. 17. Ian. 16. Aug.), quibus Germani nomen praefixum est, ab recentiore aliquo poeta cognomine compositos esse iudico, quandoquidem alienis hirmis utuntur, id quod et recentioris aetatis et tenuioris ingenii est.

Ἐφραίμ cognomine Καρίας a notissimo melodo Syrorum distinguitur et Cariae aut civis aut episcopus fuisse declaratur. Praeterea nihil certi de eius vita memoriae proditum novimus, ex eo autem, quod nulli canones eius, sed idiomela tantum exstant, octavo saeculo, quo maxime idiomelorum studia fervebant, eum vixisse probabiliter coniicias.

Θεόδωρος (759—826), qui Τρουδίτης, quia Studii, monasterii Constantinopolitani notissimi, antistes fuit, cognominatur, frater maior Iosephi episcopi Thessalonicensis erat et similiter atque ille ab impiis regibus Constantino Copronymo et Leone Armenio (813—820) verberibus et omni iniuriarum genere vexatus est. Eo maiorem constantiae et virtutis famam consecutus etiam nunc die XI mensis Novembris pia memoria colitur. Rituum

autem frequentiam et dignitatem ita amplificavit, ut, cum Cosmas et Ioannes tantum diei dominicae et praecipuarum solemnitatum carmina instituissent, ipse cum fratre Iosepho minorum quoque dierum triodia et idiomela pangeret, quae primum monasterio Studii destinata, postea in omnibus imperii partibus comprobata et recepta sunt.

Θεοφάνης ὁ Γραπτὸς cum Ioanne Damasceno et Cosma Hierosolymitano cantum ecclesiasticum instituisse atque ordinasse dicitur a Cedreno p. 456 D: ὁ ὅσιος Ἰωάννης καὶ μελωδὸς ὠνομάσθη, μετὰ Κόσμα τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Μαίουμᾶ καὶ Θεοφάνου ἀδελφοῦ Θεοδώρου τῶν Γραπτῶν διὰ τὸ αὐτοῦ μελωδῆσαι τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι. Omnes tres melodi cum Hierosolymis maiorem vitae partem agerent, veri simile fit ritus sacros, quales in sacra urbe primum instituti sunt, postea ab aliis ecclesiis comprobatos et receptos esse. Theophanes autem cum paene centum annis post praeclearissimos antecessores, Ioannem et Cosmam, floreret, turbarum, quae de imaginibus sacris motae erant, fluctibus iactatus est. Constantinopolin enim cum Theodoro fratre missum, ut causam imaginum defenderent, Theophilus rex (829—842) crudelissime in vincula coniecit eorumque frontibus impios versus iambicos inuri iussit, unde Γραπτῶν cognomen obtinuerunt. Postquam autem anno 842 synodo Constantinopolitana lites compositae sunt, Theophanes Methodii patriarchae favore Nicaeae metropolitae factus summa quiete die XI mensis Octobris mortem obiit. In ecclesiasticis vero carminibus maioribus minoribusque, quae plurima in Menaeorum et Triodii libros recepta sunt, alienis modulibus usus sententiarum gravitate stilique elegantia insignem laudem merito tulit.

Ἰουστινιανὸν imperatorem (527—565) antiquissimum troparium, cuius quidem auctorem noverimus, Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος (vide p. 52) composuisse Sophronii et Cedreni testimoniis supra p. XXXIV a nobis allatis constat; neque defuisse Germanus in Commentario liturgico (vide Goar Euchologion p. 107^b) dicit, qui carmen venerandae vetustatis a Iosepho et Nicodemus, cum Christi corpus sepelirent, cantatum esse fabularentur.

Ἰωάννης Δαμασκηνὸς cum Cosma Hierosolymitano laudem sacrae poesis provectae participat eumque multiplicis doctrinae copia superat. Eius vitae et studiorum pleniorem notitiam vita, a Lesquien Ioannis operum editioni praemissa, suppeditat, meliorem Synaxariorum auctor, qui fabulosis narratiunculis minus captus tenebatur. Nobili igitur loco Damasci natus ab Cosma Siculo, quem pater ab Arabibus captum redemerat, una cum Cosma melodo institutus est. Iuvenis paterna domo relicta cum Cosma Hierosolyma perrexit et in coetum coenobii celeberrimi S. Sabae receptus est, quo in coenobio usque ad vitae finem presbyteri dignitate ornatus permansit. Industria autem eius intra parietes monasterii adeo non continebatur, ut orationibus libris carminibus acerrime pro integritate fidei christianae contra reges Leontem Isauricum (717—741) et Constantinum Copronymum (741—775), qui a partibus Iconoclastarum stabant, propugnaret (conf.

Cedrenum p. 456 C). Senex octogesimo quarto vel, ut alii tradunt, centesimo quarto aetatis anno quarto die mensis Decembris vita defunctus est, quo die ecclesia graeca eius laudes grata memoria prosequitur.

Ut veteres Graeci Pindarum et Aeschylum a Baccho, quo divinum eorum furorem significarent, ad carmina scribenda compulsos esse fabulabantur, sic Mariam virginem antistiti coenobii Sabaitici in somniis suadere visam esse narrant, ut iuvenem Ioannem suam musam laudi Christi consecrare iuberet. Eius admonitionibus obsecutus favore populi et ipsis turbis ecclesiae non mediocriter adiutus est. Tantum enim aberat, ut in psalmodiarum veterumque canticorum cantu etiamtum acquiescerent, ut ea quam maxime carmina desiderarent, quae christianis mysteriis et theologicorum placitis aperiendis confirmandisque inservirent. Cum Cosma igitur condiscipulo et contubernali Ioannes in dies dominicas et praecipuas solemnitates Christi domini et Mariae matris tot carmina piissima et duleissima composuit, ut auctores musicae ecclesiasticae a suis gentilibus praedicarentur. Huius rei auctor locupletissimus Suidas lexicographus refert haec: Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ ἐπικληθεὶς Μανσοῦρ, ἀνὴρ καὶ αὐτὸς ἔλλογιμώτατος οὐδενὸς δεύτερος τῶν κατ' αὐτὸν ἐν παιδείᾳ λαμπρῶν· συγγράμματα αὐτοῦ πάνυ πολλὰ καὶ μάλιστα φιλόσοφα, εἰς τε τὴν θεῖαν γραφὴν παράλληλοι κατ' ἐκλογὴν καὶ οἱ ἄσματικοὶ κανόνες ἱαμβικοί τε καὶ καταλογάδην· συνήκμαζε δ' αὐτῷ καὶ Κοσμᾶς ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων, ἀνὴρ εὐφυσέτατος καὶ πνέων μουσικὴν ὄλως τὴν ἑναρμόνιον· οἱ γοῦν ἄσματικοὶ κανόνες Ἰωάννου τε καὶ Κοσμᾶ σύγκρισιν οὐκ ἐδέξαντο οὐδὲ δέξαντο ἄν, μέχρις ὃ καθ' ἡμᾶς βίος περαιωθήσεται. Hoc autem cum testimonio conferre iuvat, quae Cedrenus loco supra iam laudato p. 456 D memoriae prodidit: Ὁ ὅσιος Ἰωάννης καὶ μελωδὸς ὠνομάσθη μετὰ Κόσμα ἐπισκόπου τοῦ Μαΐουμᾶ καὶ Θεοφάνου ἀδελφοῦ Θεοδώρου τῶν Γραπτῶν διὰ τὸ αὐτοὺς μελωδῆσαι τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι· ἦν γὰρ ὁ ἄριστος Ἰωάννης οὗτος τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ διδάσκαλος ἄριστος πάσης γνώσεως θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἐμπεπλημένος. Ab his duobus scriptoribus Ioannis et Cosmae laudes aequiparantur, sed nimius est in suo scriptore praedicando Ioannes patriarcha, qui in Vita Ioannis Damasceni c. 34 Cosmam quasi ministrum ac satellitem Ioannis fuisse dicit: οὗτος Κοσμᾶς τοῖς ἐν ἁσματι πνευματικοῖς πόνοις τὸν Ἰωάννην ἐμίμησεν οὐνεκ καὶ ὑπῆγε λιγυρὰς τῇ ἐκκλησίᾳ ἁρμονίας. Immo vero Cosmas adeo non imitator alieni operis existit, at aequales homines ei primas deferre non dubitent; qua de re vide testimonia in vita Cosmae infra allata. Quamquam Ioannis odarum modus multo magis placuisse inde patet, quod recentiores poetae Cosmae hirmis rarissime, Ioannis creberrime usi sunt.

Iam ut Ioannis de poesi ecclesiastica merita singillatim persequar, summam famam eo consecutus est, quod Octoechi libri, quo nullus canticorum liber magis apud Graecos pervulgatus est, maximam partem composuit. Ne enim omnis Octoechi, quod vulgo narrant, Ioannem auctorem dicam, canones triadici Metrophani et stichera multa Studitae et Anatolio diserte in meis

codicibus attributa prohibent. Tamen Ioannem non solum maiorem libri partem composuisse, sed etiam carmina secundum octo tonos, quos ἦχος Graeci dicunt, digessisse, ordine στιχηρῶν τῶν κατ' ἀλφάβητον, quae Ioannis nomen in fronte gerunt, manifesto demonstratur. Sic enim viginti horum carminum strophae per octo libri partes distributae sunt, ut eodem ordine, quo literae alphabeti, sese excipiant. Memoratu vero dignum est, quod vetustissimum Paracleticon, quod e codice Grottaferratae n. 15 Romae anno 1736 in lucem editum est, sola Ioannis carmina nullis aliis admixta teste Pitra Hymnogr. p. 59 continet. Praeterea praecipuarum solemnitatum ecclesiae canones Ioannes composuit, quorum nobilissimos, a Theodoro Prodromo et Gregorio Corinthio prolixis commentariis illustratos, in hanc quoque anthologiam p. 205—236 recepinus. Horum tres priores, quos iambicos Suidas loco laudato nominat, miro quodam artificiosae diligentiae usu memorabiles sunt. Vere enim eos vineta oratione scriptos dixeris, siquidem triplici vinculo poeta ipse sese coercuit. Namque primum iambicos trimetros ita pauxit, ut leges quantitatis non minus religiose quam veteres poetae graeci observaret. Deinde poetarum byzantinorum more, ut vocis flexus accentibus adiuuaret, non modo syllabas longos nusquam in duas breves solvit, sed etiam certis sedibus cuiusque versus accentuatas syllabas collocavit, cuius rei ut exemplum oculis subiiciam, en primi canonis primae odae primi et tertii versus schemata:

1. ὀ _ ὀ _ ὀ | _ ὀ _ ὀ _ ὀ _
 ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης.
 ἦνεγκε γαστήρ ἡγιασμένη λόγον.
 ἔδειξεν ἀστήρ τὸν πρὸ ἡλίου λόγον.
3. ὀ _ ὀ _ ὀ | _ ὀ _ ὀ _ ὀ _
 ἐκὼν δὲ τεχθεῖς ἐκ κόρης τρίβον βατήν.
 μιγνέντα μορφῇ τῇ βροτησίᾳ θεόν.
 σαφῶς πενιχρὸν εἰς σπέος τὸν συμπαθῆ.

Denique literas initiales singulorum non tropariorum, sed versuum acrostichidis sententia coniunxit, quam, ut cumulum artificioso lusu adderet, duorum distichorum dactylicorum numeris inclusit: laboriosum mehercule et Byzantinorum argutiis dignum opus. Tantis autem angustiis non coercitus, sed paene vinetus non mirum est, quod non solum molestam hymnos pangendi artem dicebat (I, 118), sed etiam grammatices leges haud raro violabat, velut αἰγλήντα φύσιν II, 107 πυρῶδες ἦχος III, 30 πνεῦμα . . . ὄν III, 60. Tam obscure vero elocutus est, ut Heracliti libros difficiliore ad interpungendum quam hos canones fuisse negem. Denique Ioannes praeter longos canones minora quoque carmina multa, quorum nonnulla hoc libro p. 117—121 edidimus, et Κανόνιον ἢ γραμματικὴν τῆς μουσικῆς conscripsit, saltem conscripsisse fertur. Hunc enim libellum de musica, quem Philoxenus in Lexico musices p. 113 commemorat, frustra in bibliothecis Monacensi et Vindobonensi quae-

sivi; eo enixius eos, quibus ampliores copias codicum byzantinorum ad-
eundi facultas facta est, rogatos velim, ut e bibliothecarum tenebris hunc
antiquissimum tractatum de musica in publicam lucem emittant.

Magnas turbas in genuinis carminibus Ioannis Damasceni segregandis
cognomines Ioannes moverunt. Atque Ioannem quidem, cui Ἀρκλά cognomen
fuit, a Damasceno non diversum fuisse Barth. Cuthumusianus in Pentec.
p. 5 probabiliter demonstravit. Monachi quoque cognomen non est, quod
ab eodem Ioanne Damasceno alienum fuisse arbitremur, quandoquidem coe-
nobii S. Sabae per maximam vitae partem sodalis fuit. Sed cum canónes,
qui ἱωάννου μοναχοῦ nomine inscribuntur, alienis modulis utantur, neque in
commentariis modo laudatis commemorentur, recentiorem aliquem poetam
Damasceno cognominem significari veri simillimum est. Magnopere vero
erravit Ang. Maius, qui canones, quos in honorem Chrysostomi, Basilii,
Nicolai, Petri, Georgii, Blasii compositos e cod. Vaticano in Spicil. Rom.
t. IX edidit, ab celeberrimo melodo Ioanne Damasceno compositos esse
putavit. Illi enim omnes alienis modulis utuntur et acrostichide poetae
ipsius nomen produnt, qui quidem mos ab Iosepho hymnographo profectus
esse videtur. Sed ut recentiorem aliquem monachum illorum canonum
auctorem esse certum atque exploratum est, ita quem ex magno Ioannum
numero selegam, anceps haereo. Unum hoc adseverare possum in duobus
codicibus Vindobonensibus n. 146 et 186 ἱωάννου μοναχοῦ Μαυρόποδος,
quem primum monachum, deinde metropolitam Euchaitarum medio undecimo
saeculo fuisse Fabricius Bibl. graeca VIII, 627 docet, multos canones ex-
stare; sed qui in cod. 186 canon in honorem S. Chrysostomi compositus
exstat, diversus est a canone eiusdem Chrysostomi, quem Maius loco laudato
edidit.

Ἰωσήφ. Nicephorus in iambis supra p. XLIII allatis duos Iosephos hym-
norum scriptores recenset, quorum alterum Studiorum monasterii socium,
alterum peregrinum dicit. Priorem intellego Iosephum fratrem minorem
Theodori, Studiorum antistitis, cuius memoriae dies XIV mensis Iulii con-
secratus est. Is ob morum integritatem et doctrinae laudem Thessalonicensis
ecclesiae archiepiscopus electus a Theophilo rege (829—842), qui in cultores
imaginum saeviebat, in vincula coniectus et omni tormentorum genere adeo
vexatus est, ut in carcere mortem occumberet. Alterius Iosephi, qui pro-
prie ὑμνογράφος audit, memoriam die III mensis Aprilis ecclesia graeca
concelebrat. Is peregrinus (Ξένος) ab Nicephoro dictus esse dicitur, quod
ex Sicilia insula oriundus erat et patria ab Arabibus capta et vastata cum
matre et fratribus primum in Peloponesum, deinde Thessalonicem confugit,
qua in urbe monachorum disciplinae severissimae sese addixit. Mox ubi
Leonoclastae in ecclesia byzantina superiores agere coeperunt, Romam
petens a piratis deprehensus in Cretam insulam avectus est. Multis acrumnis
exantlatis Constantinopolim redux in summis rerum ecclesiasticarum tum-
multibus modo honoribus ornatus, modo exilio multatus est, donec turbis

Theodorae reginae ope et consilio compositis in summa quiete diem supremum obiit.

Iosephi nomine plus ducenti canones Menaeorum inscripti sunt, et ne ulla auctoris dubitatio subnascetur, ipsius poetae nomine acrostichide prodito cautum est. Cum enim principes melodi Ioannes et Cosmas praecipuarum solemnitatum Christi et Mariae canones confecissent, Iosephus id potissimum egisse videtur, ut Sanctorum quoque memoriam canonibus celebraret. Praeterea Iosephus Ioannis Octoechum ita amplificavit, ut, cum ab illo die dominicae canones et stichera octo tonorum confecta essent, ipse reliquorum quoque cuiusque hebdomadis dierum canones, triodia, stichera componeret. Sic sexies octoni sive quadraginta octo canones Iosephi, secundum octo tonos digesti, feruntur, quos in cod. Monacensi D et cod. Vindob. theol. n. 309 saec. XII exaratos repperi. *) Denique Triodion a Iosepho et Theodoro ita amplificatum est, ut triodiis magnae hebdomadis, a Cosma melodo compositis, reliquarum quoque hebdomadum τῆς Τεσσαρακοστῆς triodia adicerent, quod Nicephorus his verbis testatus est: Οἱ λοιποὶ τῶν πατέρων καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων Θεόδωρος τε καὶ Ἰωσήφ οἱ Στουδίται κατὰ ζῆλον τοῦ Κοσμᾶ καὶ τὰς λοιπαῖς ἑβδομάσι τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς συνταξάμενοι τῇ αὐτῶν μονῇ τοῦ Στουδίου πρῶτον παραδεδώκασι ἐπὶ μᾶλλον τὰς ὡδὰς κατατάξαντες καὶ ρυθμίσαντες.

Illud autem difficillimum est ad diiudicandum, utri Iosepho singula carmina ecclesiastica adsignanda sint. Atque triodia illa, de quibus modo disputavi, teste Nicephoro Iosephus, Theodori frater, composuit, quem eundem Octoechum modo exposito amplificasse veri simillimum est. Praeterea quinque canones Pentecostarii, cum nomen Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης in fronte inscriptum prae se ferant, Iosepho Studitae potius quam Iosepho Siculo tribuendos esse patet. Sed canonum Sanctorum in Menaea receptorum omnium Iosephum Siculum auctorem esse duxerim; is enim cum maiorem laudem poeticae facultatis meruisset, cognomine ὑμνογράφου ornatus est et Sanctorum laudes cecinisse in Synaxariis perhibetur. Ingenii autem ubertate et arte res multifariam variandi cum facile Cosmam et Ioannem superet, eo potissimum nomine principibus illis melodis inferior est, quod musicae artis parum gnarus modis ab illis inventis suorum hymnorum verba accommodavit.

Κασιαν monacham, quae eadem Κασιανὴ quoque nominari videtur, quatuor priorum odarum canonis magni Sabbati (vide notas p. 196) hirmos composuisse Theodorus Prodromus in commentariis illius canonis his verbis testatur: Ὁ παρῶν κανὼν ποιήμα μὲν ἔστιν ἄχρι τῆς πέμπτης ᾠδῆς Μάρκου ἐπισκόπου Ἰδρουῦντος, ἐκ δὲ ταύτης ἄχρι ἐνάτης τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Κοσμᾶ· ἀλλὰ πολὺ πρότερον, ὡς ἐξ ἁγίου ἄρχου ἔχομεν παραδόσεως, γυνὴ τις τῶν Εὐπα-

*) Id tamen hac opportunitate oblata monco in cod. Vindobonensi nunc extremis paginis rescissis octo canones ἤχου πλ. δ' desiderari.

τριδῶν σοφὴ καὶ παρθένος. Κασία τοῦνομα, τοῦ τε μέλους ἀρχηγὸς ἐξημέτασε καὶ τὸν κανόνα συνεπεράνατο· οἱ δὲ ὕστερον τὸ μέλος μὲν ἀνιασάμενοι, ἀνάξιον δ' ὅμως κρίναντες γυναικεῖοις συμμίξαι λόγοις τὰ τοῦ ἥρωος ἐκείνου μουσουργήματα, τὸ μέλος παραδόντες τῷ Μάρκῳ καὶ τοὺς εἰρμούς ἐγχειρήσαντες τὴν πλοκὴν τῶν τροπαρίων τούτῳ μόνῳ (scribe μόνων τούτῳ) ἐπέτρεψαν. Ex hac narratiuncula, cui non est cur fidem derogemus, illud simul apparet, Casiam feminam ante aetatem Leontis Sapientis, quo rege Marcus episcopus Hidrun- tinus vixisse fertur, floruisse hirmosque composuisse. Eidem Casiae plura idiomela in Menaeis tribuuntur, quorum duo in hac anthologia p. 103 sq. edidimus. Ab hac Casia monacham Εικασίαν, quae Theophilo rege celebre coenobium condidisse suumque nomen indidisse narratur, differre Chrysanthus Θεωρητ. p. 37 monuit. Sed cum Εικασία et ipsa carmina composuisse dicatur et nomina Κασίας et Ἰκασίας in libris commutentur, priusquam de codicum antiquissimorum fide quaesitum sit, rem in medio relinquendam esse censeo.

Κοκυᾶς princeps melodorum graecorum octavo saeculo medio floruit, Ioannis Damasceni aemulus et contubernalis. Etenim a patre Ioannis melodi, cive nobilissimo Damasci, adoptatus una cum Ioanne filio educatus et institutus est. Magistro autem optimo et doctissimo utebantur Cosma maiore, quem ex Sicilia oriundum et ab Arabibus captum pater Ioannis redemerat redemptumque in libertatem vindicaverat. Cognomines hi Cosmae magnas turbas cum aliis tum Gerberto moverunt, qui in libro De cantu et musica sacra II, 9 Cosmam Siculum plurimorum, qui sub Cosmae nomine feruntur, canonum auctorem facit. At cum Cosmas ille maior magister, non melodus audiat, ne tu celeberrimo melodo suas laudes detrahas alienasque magistro tribuas. Illud quoque caveas, ne quod celeberrimi melodi graeci Cosmas et Ioannes ab Siculo magistro instituti esse feruntur, musicam artem ex Sicilia et Italia in orientem apportatam esse iudices. Etenim iam ante hos melodos Constantinopoli et Hierosolymis poesi ecclesiasticae operam navatam esse ipsa nomina Anthimi, Timoclis, Sophronii, Andreae, aliorum luculentissime demonstrant. Literarum igitur artiumque honestarum disciplina egregie instituti Cosmas iuvenis cum Ioanne condiscipulo Damasco relicta sacra urbe Hierosolymorum petierunt et coenobii celeberrimi S. Sabae cōsortes facti sunt. Huius coenobii in otio postquam literis et sacrae musae diu vacavit, anno septingentesimo quadragésimo tertio episcopus Maiumensis in agro Phoenicio electus est, a qua sede episcopali Maiumensis (Κοκυᾶς ἢ Μαΐουμᾶ), ut ab coenobio S. Sabae Ἱεροσολυμίτου vel Ἀριστοπολίτου cognomen accepit. Vita vero defuncti gratam memoriam ecclesia graeca etiam nunc die XIV mensis Octobris (non Novembris, ut Fabricius falso refert) conservat.

Magnum nomen Cosmas canonibus et triodii in solemnitates praecipuas heriles compositis meruit. Praeter hos canones, quos ad unum omnes in hanc anthologiam recepimus, Gregorii theologi, quem unum maxime e poetis

et scriptoribus colebat et aemulabatur, canonem (24. Ian.) et nonnulla idiomela confecit modisque musicis instruxit. Diligentiae quoque, qua Gregorii libros perscrutatus est, documentum esse voluit *Κυριακήν καὶ ἐξήγησιν ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ θεῖος Γρηγόριος*, nuper a Maio in Spicil. Rom. tomo II in lucem protractam. Eodem autem honore, quem Gregorii carminibus impertivit, mox ipsius canones digni existimati amplis commentariis illustrati sunt, de quibus vide nos supra p. LX disputantes et Fabricium Bibl. gr. IX, 742. Qua vero laude gravitas sententiarum et modorum dulcedo eius in coelum sublata sint, eius rei ex multis testimoniis unum Theodori Prodromi ex cod. Vind. theol. n. 18 fol. 1^b excerptum hic apponam: *Παρατήρει μοι παρ' ὄλον δὴ τὸν παρόντα κανόνα (sc. τῶν Χριστουγέννων) τὸ πολυμαθὲς τοῦ μελωδοῦ καὶ μεγαλοφυὲς καὶ περὶ τὸ δόγμα εὐσεβές, καὶ ὅπως ὡς ἐξ ἀεινάου πηγῆς καὶ ἀθολώτου τῶν θείων λόγων τοῦ τῆς θεολογίας ἐπωνύμου καὶ ἀρίστου διδασκάλου τῆς ὀρθοδοξίας Γρηγορίου τοῦ πάνυ τὰ πλείονα τῶν νοημάτων ἀναρρύεται, πρὸς δὲ καὶ πάσης σχεδὸν τῆς θείας γραφῆς ὑφαίνων ἡμῖν μελωδίας ἱστῶν ὄντως θεοπρεποῦς ἢ μᾶλλον ἄσμα παναρμόνιον πλέκων τῷ ποικίλῳ τῶν ἱστοριῶν. Vereor tamen, ut multi tam effusas laudes hodie comprobent; typologiae enim argutiae, quibus cum in ceteris tum in primo canone mysteria crucis, baptismatis, aliarum rerum christianarum vetere Testamento iam significata esse docet, mysticum theologum magis quam divinum poetam decent; frigida vero quam maxime atque ieiuna sunt, quae poeta VIII, 7—10. 30—35 de duplici natura Christi et munere apostolis inuneto praecipit. Denique doctoris theologiae placita subtiliter explicantis, quam poetae hominum animos commoventis et orationis luminibus delectantis partes agit.*

Non celeberrimum melodum, sed cognominem quendam Cosmam monachum auctorem canonis sabbati Lazari (Τριῶδ. p. 327) esse iudico. Cum enim Cosmas Maiunensis, ut qui non hymnographi, sed melodi palman tulerit, et verba et modos carminum fecerit, illius canonis odae omnes alienis modis accommodatae sunt. Idem valet de canone in honorem Davidis et Iacobi composito (26. Dec.), qui cum vulgo Κοσμᾶ inscribebatur, Barth. Cuthmusianus in suo codice Ἰωάννου μοναχοῦ inscriptum esse adnotavit. Hunc autem recentiorem Cosmam monachum eundem esse conicio, quem Montfaucon Palaeogr. graeca p. 75 Κοσμᾶν μοναχὸν τοῦ Παναρέτου nominat et saeculi decimi quarti scriptorem dicit. Praeterea tertii et, ut videtur, vetustioris Cosmae carmina Pitra Hymnogr. p. 49 in Tropologio bibliothecae Corsinianaee se invenisse testatur.

Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου regis (913—959) insignia merita de literis antiquis conservandis nemo non novit. Minus pervulgatum est eundem patrem suum Leontem Sapientem aemulatum carmina quoque ecclesiastica, quae Ἐξαποκτειλάρια ἀναστάσιμα dicuntur, composuisse. Ea quod undecim numero composuit, ideo fecisse videtur, quod Christus undecies suis discipulis post resurrectionem apparuisse dicitur. Quamquam autem

omnibus undecim carminibus totidem versus iidemque numeri sunt, tamen modi eorum ita inter se discrepant, ut alia alius toni indolem referant. Singulis Exaposteilariis theotokia in libris adhaerent, quae quod non ab Constantino rege ipso adiecta esse videntur, ex hac anthologia seclusimus. Cum enim in verbis Ἐξαποστειλαρίων referendis libri fere inter se conspirent, in theotokiis in diversissimas partes ita discedunt, ut alii alias strophas exhibeant. Quare veri simile esse ducimus crescente in dies Mariae cultu, cum his carminibus non aequè atque canonum odis singula theotokia subinneta esse moleste ferrent, vario modo has lacunas expletas esse.

Λέων ὁ βασιλεὺς (886—912) Sapientis cognomen meruit, quod literarum artiumque studia promovebat et ipse carmina componere conatus est. Praeter odam deprecatoriam Anacreonticis versibus compositam et a nobis p. 48 sq. editam sex idiomela (12. Sept. 17. Oct. Triod. p. 207, 319, 320 Pent. 187) et undecim carmina matutina (Ἑθρινὰ ἀναστάσιμα) composuit. Primum carmen Anacreonteum, quod imaginem terrorum extremi iudicii vividis coloribus depingit, elatum quiddam et fervidum spirat; reliqua quamquam humi repunt, tamen ieiunis carminibus imperatorum Constantini Porphyrogenetae et Justiniani, quos collegas in poeticis studiis habuit, longe praestant.

Μάρκος, primum monachus, tum episcopus Hadruntinus, ab Leonte rege adductus esse narratur, ut Cosinae tetraodio magni sabbati quatuor odas praefigeret, quo plenus ac iustus canon efficeretur; conf. Cedrenum p. 599 D. Hanc provinciam ita administravit, ut Casiae monachae hirmis uteretur, de qua supra iam disseruimus.

Μεθόδιος magnum nomen in historia ecclesiae graecae meruit, quod a synodo Constantinopolitana anno 842, postquam fractis Iconoclastarum opibus Ioannes grammaticus patriarchatu se abdicavit, patriarcha Constantinopolitani factus est, unde diem eius supremum (14. Iun.) una cum recordatione atrociam ecclesiae turbarum eius consilio et industria compositarum grata memoria etiamnunc prosequuntur. In Menaeorum libros duo idiomela patriarchae clarissimi recepta sunt, quorum unum in hoc libro p. 99 repetendum curavimus.

Ῥωμανὸς inter vetustiores melodos graecos principem locum obtinuit, postea autem, cum Sabaitarum et Studitarum canones maiore favore excepti essent, paulatim submoveri et in oblivionem venire coepit. Memoriam eius quod graeca ecclesia primo die mensis Octobris conservat, factum est, ut Synaxariis notitiam de eius vita quamvis exilem debeamus. Emesae igitur, in urbe Syriae, natus esse et Anastasio rege Constantinopolin venisse dicitur. Aegre autem ferimus, quod non accuratius definitum est, utrum Anastasium primum, qui 491—518, an Anastasium secundum, qui 713—719 regnavit, nos intellegere oporteat. Neque quidquam ad hanc litem dirimendam ecclesiis Constantinopolitanis ἐν τοῖς Κύρου et Βλαχέρων commemoratis lucratur, quandoquidem utraque iam ante Anasta-

sium primum condita est. Verum enim vero, si quinto saeculo poesin ecclesiasticam nasci et primos sureulos emittere coepisse reputarimus, Romanum magnarum odarum auctorem Anastasio secundo potius quam Anastasio primo floruisse iudicabimus. Sed utram sententiam amplectimur, Romanum Emesanum confundere non licet cum Romano Italo, quem una cum Petro Hadrianus I precibus Caroli Magni adductus Roma in urbem Mediomatricorum (Metz) misisse fertur, ut Germanos arte musica instituerent: conf. K. Bartsch Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters S. 2. Romanus igitur Emesanus, quem item atque Ioannem Damascenum ab Maria matre dei ad carmina pangenda in somniis stimulatum esse fabulantur, auctor plus mille kontakiorum in Synaxariis esse perhibetur. Itaque iam Nicephori aetate accurata cognitio formae et ambitus carminum Romani plane oblitterata fuit. Namque nostra memoria Pitrae praeclara industria intellectum est, *κοντάκια* illa parva rudera esse e naufragio carminum Romani servata. In vetusto enim tropologio, quod in duobus codicibus, uno Mosquensi, altero Corsiniano servatum vir clarissimus quasi de inferis resuscitavit, plus viginti carmina eius longissima exstant, quorum singulae strophae excerptae sub nominibus *κοντακίου* et *οίκου* in Menaeorum et Triodii libros receptae sunt. Sic eius psalmi, quem in hoc libro p. 131—138 typis exscribendum curavimus, prima et secunda strophae, quarum priorem, cum aliis atque reliquae strophae numeris composita sit, *proodon* rectius dixeris, inter sextam et septimam odam canonis in honorem apostolorum compositi (30. Iun.) mediae sub titulis *κοντακίου* et *οίκου* intercalatae sunt. Atque similiter celeberrimum kontakion *Ἡ παρθένος εἴμερον*, quod p. 91 vulgavimus, magni psalmi Nativitatis Christi partem fuisse Pitra Hymnogr. p. 47 testatur. Hoc autem ita institutum esse conicio, ut hymni, quem antiquitus totum cantabant, temporibus mutatis unam tantum vel duas strophas retinerent. Illud tamen vehementer dubito, num omnia kontakia Romani ex maioribus carminibus excerpta sint. Certe kontakia ipsa collecta exstant in duobus codicibus monasterii insulae Patmi, quos Guérin Description de l'île de Patmos his verbis recenset: n. 88 Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ κοντάκια ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡ' Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς ἡ' Αὐγούστου — n. 217 Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ κοντάκια εἰς τοὺς ἀγίους. Celeberrimi melodi quod unum tantum psalmum in hac anthologia edidimus, erunt qui querantur et reprehendant. Neque hoc mea aut amicorum culpa factum est. Duo enim amici curam plures psalmos ex codice Corsiniano transcribendi mihi que mittendi in se receperant, sed codicem inspiciendi excutiendique copiam frustra quaerebant, quia Pitra, qui totum Tropologion propediem in lucem se emissurum esse pollicebatur, suis manibus eum non dimisit.

Κέρριος. qui Heraclio rege (610—641) gubernacula ecclesiae Constantinopolitanae tractabat, ὕμνου ἀκαθίctου auctor in codice bibliothecae Marcianae. quo Barth. Cuthmusianus usus est, perhibetur. Hymnus celeberrimus, qui ab eo, quod stantes, non sedentes eum cantabant, ἀκάθιctος dictus

est, grata memoria praesidium Mariae matris dei prosequitur, quo adiuti Byzantini anno 630 Persas eorumque regem Chaganum, urbem Constantino-
polin invadere molientes, muris deiecerunt, deiectosque fuderunt fugarunt-
que. Hoc auctor Synaxarii testatur, qui, postquam stragem Persarum retulit, sic pergit: ὁ γε μὴν θεοφιλῆς Κωνσταντίνου λαὸς τῆ θεομήτορι τὴν χάριν ἀφοσιούμενος ὀλονύκτιον τὸν ὕμνον καὶ ἀκάθιστον αὐτῇ ἐμελώδησαν, ὡς ὑπὲρ αὐτῶν ἀγρυπνησάσῃ καὶ ὑπερφυεῖ δυνάμει διαπραξαμένη τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τρόποιον· ἐκ τότε οὖν εἰς νείαν τοῦ τοσοῦτου καὶ ὑπερφυοῦς θαύματος ἡ ἐκκλησία τὴν τοιαύτην ἑορτὴν παρέλαβε τῆ μητρὶ ἀνατιθέναί τοῦ θεοῦ τῷ παρόντι καιρῷ, ὅτε καὶ τὸ τρόποιον τῆ θεομήτορι γέγονεν· ἀκάθιστον δὲ ἠνώμασαν διὰ τὸ τότε οὕτω πράξει τὸν τῆς πόλεως κλῆρόν τε καὶ λαὸν ἅπαντα. Equidem Sergium hunc hymnum composuisse dixi, quamquam non ignoro Georgium Pisidam vulgo eius auctorem perhiberi. Sed haec opinio Quereii Florentini coniectura eaque futilissima nititur, qui in Appendice Corp. hist. byzant. Georgii limatum carmen de bello Avarico edidit, eiusque versus 502 sqq.

ἄσωμεν οὖν σοι ὕμνον οὐκ ἐν τυμπάνοις
ἄρρυθμα βομβήσαντες, ἀλλ' ἐξ ὀργάνων
τῶν ἔνδον ἡμῖν μυστικῶς ἡρμωμένων

ad hunc ὕμνον ἀκάθιστον referendos esse opinatus est. At nemo non videt incertissimam hanc coniecturam esse, qua fides codicis non modo everti, sed ne sollicitari quidem possit.

Cognominem Sergio patriarchae esse iudico auctorem complurium idiomelon (vide indicem secundum), qui quod Ἀριστοπίτης i. e. Hierosolymitanus vocatur, hoc ipso cognomine a patriarcha Constantinopolitano distingui videtur.

Ὠωφρόνιος, quem anno 629 Hierosolymorum patriarcham factum esse Cedreni p. 420 B testimonio constat, cum aliis rebus tum poeticis studiis praeclare de ecclesia graeca meritus est. Neque enim solum carminibus Anacreonticis, quae supra p. XXVII iam commemoravi, laudes Christi, apostolorum, martyrum cecinit, sed etiam idiomela, quae in solemnitatibus ecclesiae canerentur, composuit modisque musicis instruxit. Horum duo in Menaea (24. Dec. 6. Jan.), tertium in Πορολόγιον p. 134 receptum est. Praeterea in cod. Vind. theol. n. 136 fol. 223 σύνταξιν τῶν Ὁρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς, quam vulgo Cyrillo tribuunt, a Sophronio archiepiscopo Hierosolymitano factum esse adnotatum est. Nuper vero Ang. Maius in Spicilegii Romani tomo quarto canonum quoque et triodiorum Sophronii magnum numerum ex codice Vaticano edidit. Sed virum clarissimum turpiter lapsam esse et omnia ista carmina non a Sophronio patriarcha, sed ab Iosepho hymnographo composita esse Paranicas meus acutissima et doctissima commentatione evicit, quae cum in commentariis Academiae bavaricae a. 1870 edita esset, etiam Paranicæ libello 'Beiträge zur byzantinischen Literatur' inserta legitur.

Φώτιος patriarcha Constantinopolitanus († 891), cuius doctrinae copias omnes novimus et admiramus, poeticae quoque arti, quod minus pervulga-

tum esse video, operam impendit. In lucem autem edita sunt duo carmina Anacreontea rhythmica, primum a Maio Spic. Rom. t. IX vulgata, et duo idiomela in honorem Methodii patriarchae composita et tam in Menaea quam in hanc anthologiam p. 99 recepta.

LIBER SECUNDUS.

DE GENERIBUS CARMINUM ECCLESIASTICORUM.

Saepe iam in primo libro hirmi, troparii, kontakii, aliis nominibus usus sum, quorum significatio vereor ne multos, qui literis byzantinis impensam operam non impenderint, fugiat atque lateat. Horum usui ut consulam, hoc altero libro varia carminum ecclesiasticorum genera eorumque nomina explicare mihi visum est, rem difficilem et obscuram, quoniam multorum nominum genuina significatio adeo rebus mutatis obscurata est, ut in origine eorum expedienda plerique caecutiant aut harioleantur. Licet enim ritus ecclesiae graecae minores vices quam latinae subierint, tamen nonnihil labis ex longa annorum serie traxerunt. Accedit quod primis aevi saeculis in carminibus eorumque partibus denominandis mysticas quasdam rationes secuti esse videntur, quas nobis, a nugis istis quam maxime abhorrentibus, enucleare vix contingat. Viam autem in hac parte illustranda mihi muniverant Areudius in libris VII de concordia ecclesiae occidentalis et orientalis, Paris. 1626, Leo Allatius in commentatione de libris ecclesiasticis Graecorum, Paris. 1646, Goar in Euchologio sive Rituali Graecorum, Venet. 1730, Du Cange in Glossario ad scriptores mediae et infimae Graecitatis, Lugd. 1688; Philoxeni quoque Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, cuius primum fasciculum vidi, ut non sine fructu, ita cum summa cautione consului. Ipse vero quaestiones gravissimas de canone eiusque partibus peculiari dissertatione (ex Commentariis Academiae bavaricae a. 1870 t. II separatim edita in meo libello Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner) adhibitis Zonarac commentariis de canonibus anastasimis Octoechi illustravi, ad quem librum delegeo, si quis accuratius rem cognoscere et examinare velit.

Prusquam autem ad nomina carminum explicanda me accingam, de officiiis divinis ecclesiae graecae, quibus carmina intexebantur, pauca mihi praemonenda sunt. Constitutionibus igitur apostolicis, quas quarto saeculo conscriptas esse constat, christiani sexies in quoque die preces fundere iubentur: tempore matutino, hora tertia, hora sexta, hora nona, vesperi, gallicinio (vide Const. ap. VIII, 33: εὐχὰς ἐπιτελεῖτε ὀρθρου καὶ τρίτη ὥρα καὶ ἕκτη καὶ ἑννάτη καὶ ἑσπέρα καὶ ἀλεκτοροφωνίᾳ), quarum precum institutio paulo post ita amplificata et mutata est, ut vesperi ἀπόδειπνον adliceretur et preces gallicinii ampliatae sub nomine τοῦ μεσονυκτικοῦ primo loco pone-

rentur. Sed cum omnibus his temporibus in ecclesiis congregari nimis molestum esset, iisdem Constitutionibus provisum est, ut duae preces praecipuae, vespertinae et matutinae, in ecclesiis maiore cum cura et studio fierent (vide II, 36: τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας μὴ ἀπολείπου, ὀρθρίζων εἰς αὐτὴν πρὸ παντὸς ἔργου, καὶ πάλιν ἐσπέρας ἀπάντα, εὐχαριστῶν τῷ θεῷ ὑπὲρ ὧν σοὶ τὴν ζωὴν κεχάρισται; conf. II, 59). Vespertinis vero matutina officia splendore atque dignitate eminebant, praesertim postquam precibus psalmisque matutinis sacrificium divinum (λειτουργία) additum et Chrysostomi Basiliique praeeptis ordinatum est. His cum officiis, matutinis et vespertinis, in graeca et latina ecclesia usque ad nostram memoriam conservatis, omnis christianae poesis et initia et incrementa arctissime cohaerent. Etenim iam antiquissimis temporibus cum precibus et lectione sacrae scripturae tantum psalmodiarum coniunctum fuisse Constitutionum apost. (II 59) testimonio constat: ἐκάστης ἡμέρας συναθροίζεσθε ὄρθρου καὶ ἐσπέρας ψάλλοντες καὶ προσευχόμενοι ἐν τοῖς κυριακοῖς, ὄρθρου μὲν λέγοντες ψαλμὸν τὸν εἰς, ἐσπέρας δὲ τὸν ρμ', quo cum loco conferas II, 57: ἀνὰ δύο λεγομένων ἀναγνωσμάτων ἕτερός τις τοῦ Δαβὶδ ψαλλέτω ὕμνου καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκροστιχία ὑποψαλλέτω. Psalmorum autem a temporibus, quibus recitabantur, alterum ὀρθρινόν, alterum ἐπιλύχνιον vocabant; conf. Const. ap. VIII, 34, 37. Postea autem amplificato divini cultus splendore et studio versus faciendi excitato alios psalmos addere et psalmis canticisque sacris novicia troparia intexere coeperunt. Quomodo vero officia matutina et vespertina paulatim aucta et constituta sint exponere neque huius loci neque mei muneris est; unum hoc moneo, sexto iam saeculo, id quod ex celeberrimo illo trium abbatum colloquio (vide p. XXX) colligitur, officia illa fere eodem modo, quo nostra memoria, ordinata et disposita fuisse.

Atque nunc quidem matutina officia (ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου), ut praecipuas eorum partes recenseam, ab hexapsalmo sive psalmis 3, 37, 62, 87, 102, 142 legendis initium faciunt, quorum psalmorum sexagesimus secundus, iam antiquissimis temporibus maue recitari solitus, ὀρθρινός cognominatus est. Post hexapsalmi lectionem variis precibus et cantu troparii Θεὸς κύριος interiectis versus aliquot psalmorum alternis vicibus recitant, quam recitandi rationem στιχολογίας dicunt. Atque antiquitus versus omnium psalmorum, in tres partes (στάσεις) divisorium, recitari solitos esse colloquio trium abbatum docemur; nunc paucos tantum versus recitant, sed tripartita divisione servata post unam quamque στιχολογίαν troparium intercinunt. Deinceps versibus gradualibus (ἀναβαθμοί) cantatis et evangelio lecto eam officii partem peragere incipiunt, quae plurimum valuit ad poesin ecclesiasticam promovendam. Cum enim antiquitus ipsa novem cantica sacra in hac parte cantassent, inde ab octavo saeculo veteribus canticis parem numerum noviciarum odarum, quas canonis nomine comprehendunt, subiungere coeperunt. Canone peracto et pusillis tropariis, quae Φωταγωγικά et Ἐξαποστειλάρια dicunt, adiectis iterum ad psalmorum recitationem reversi psalmos 148, 149, 150, quos a verbo αἰνεῖτε saepius repetito αἶνον nuncupant, ita recitant, ut quatuor

plurave troparia intertexant. Denique tropario, quod Ἑωθινὸν appellant, et magna doxologia cantatis finem faciunt matutinorum officiorum (ὄρθρου) et λειτουργίαν sive missam subiungunt. Huius autem partes enarrare eo magis supersedere possum, quo minorem locum verba a Chrysostomo et Basilio Magno instituta et usque ad hunc diem religiosissime servata carminibus novis interserendis dederunt.

Vespertini autem officii (ἀκολουθίας τοῦ ἑσπερινοῦ ἢ ἐπιλυχνικοῦ) breviores duae partes sunt. Atque in priore parte postquam anagnosta psalmum parocmiliarum sive centesimum tertium legit, psalmum CXI Κύριε ἐκέκραξα, qui in Const. apost. VIII, 34 (conf. II, 59) ψαλμὸς ἐπιλύχνιος audit, modulata voce canunt. Huius psalmi ultimis versibus iam sexto saeculo novicia troparia intertexere coeperunt, quae cum versibus (στίχοι) adhaererent, versiculos (στιχηρὰ) appellabant; et tum quidem temporis psalmis vetustissimum hymnum Φῶς ἱλαρὸν et preces Καταξίωσον subiungentes finem officii vespertini faciebant. Postea autem institutum est, ut post illas preces plures versus legerentur singulisque versibus subiuncta τροπάρια ἀπόστιχα canerentur, denique sub finem officii verba Symeonis senis Νῦν ἀπολύεις uno alterove tropario adiecto recitarentur.

Haec potissima officia ecclesiae graecae sunt, quae melodis byzantinis largam copiam troparia et longiora carmina componendi fecerunt. Neque tamen omni cantus carminumque decore reliqua officia carebant, ut baptismatis, communionis (μεταλήψεως), horarum, exequiarum (ἀκολουθίας τοῦ ἔξοδιακικοῦ), alia. Sic Sophronius Hierosolymitanus egregia quaedam troparia horarum officiis inseruit, Anastasius praeclarum cantum exequiarum composuit, communionis et funerum canones alii fecerunt.

Amplissimus vero campus poesi christianae singulis hebdomadis diebus memoriae praecipuarum partium vitae Christi consecratis et solemnitatibus herilibus et Sanctorum institutis aperiiebatur. Atque Constitutionibus apostolicis VIII, 32 iam praeceptum est, ut sabbato quoque dei omnium rerum creatoris, dominica resurrectionis Christi memoria celebraretur: ἐργαζέσθωσαν οἱ δοῦλοι πέντε ἡμέρας, σάββατον δὲ καὶ κυριακὴν σχολαζέτωσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς εὐσεβείας· τὸ μὲν γὰρ σάββατον εἶπομεν δημιουργίας λόγον ἔχειν, τὴν δὲ κυριακὴν ἀναστάσεως. Praeterea iisdem temporibus totam magnam hebdomadem, qua Christus capitis damnatus cruci affixus est, diem paschalem, quo de inferis resurrexit, pentecosten, qua apostolis discipulisque sanctum spiritum demisit, nec non natalicia (γενεθλίων ἑορτήν), assumptionem (ἀνάληψιν), baptismum (θεοφανείων ἑορτήν) Christi pie recolebant. Quid? quod apostolorum quoque et Stephani protomartyris dies celebrare christiani apostolicis illis constitutionibus iubentur? Insequentibus vero saeculis Mariae quoque et martyrum sanctorumque, qui pro fide christiana atrocissimos cruciatus sustinuerant aut sancta morum integritate eminerant, laudes grata memoria prosequiebantur, unde solemnitatum ecclesiae numerus adeo succrevit, ut nullus fere dies suo patrono careret, multi plu-

rium Sanctorum memoriam conservarent. Melodi autem christiani in eo laboraverunt, ut sua cuique diei festo troparia et canones suppetent. Atque primum quidem diei dominicae et praecipuarum solemnitatum herilium officia instituerunt, postea autem ad profestos dies hebdomadis et minores solemnitates annuas delapsi paene innumerabilia carmina ecclesiastica procederunt, laudabili illi quidem studio, eo tamen nomine reprehendendi, quod prolixos canones quam breviter troparia facere malebant, quo fieri non potuit, quin easdem res iterum iterumque recoquerent verborumque inanem strepitum sectarentur.

Divinorum officiorum ecclesiae graecae partibus succincta oratione enarratis viam mihi patefeci ad singula carminum genera illustranda. Quoniam autem initia et incrementa poesis ecclesiasticae iam priore libro adumbravimus, rem ita pertractabimus, ut alphabeticum ordinem in nominibus explicandis sequar.

Ἀκολουθία cum a verbo τοῦ ἀκολουθεῖν descendat, proprie consequentiam quandam significat, quae addito casu genetivo vel nomine adiectivo accuratius definienda erat. Vulgo systema quoddam precum et carminum certo quodam ordine sese excipientium intellegebant, quo sensu ἀπρηκτικῆ ἱερουργίας ἀκολουθία a Sophronio in Comm. liturg. c. I et ἀκολουθία ἁμαρτικῆ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου in Triodio p. 170 dicta est. Paulatim autem genetivo omisso ipsi vocabulo ἀκολουθίας eandem vim ita assignabant, ut ἀκολουθίαν τοῦ ὄρθρου, ἀκολουθίαν ἔσπερινήν, ἀκολουθίαν τῶν ὕρῶν et similia dicerent. Graecum vocabulum Latini medio aevo sequentiam interpretabantur, sed significationem, ut in peregrinis verbis usu venit, paulo detorquebant. Illi enim sequentias primum melismata intellegebant, quibus in missa post graduale extremam syllabam iubili alleluia protrahebant, deinde carmina, quae modulationis illius flexibus aptata erant; conf. F. Wolf Ueber die Lais Sequenzen und Leiche S. 30, K. Bartsch Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters S. 1 ff. Cum igitur de fonte graeco latinum vocabulum procul dubio descenderit, Durandus in Rationali IV, 22 aliique errarunt, qui originem latinam scrutati sequentiam inde dictam esse opinabantur, quod iubili pneuma graduale et epistolam sequeretur.

Ἀναβαθμοὶ tria antiphona, ex binis psalmodum versibus et singulis tropariis constantia, dicuntur, quae in officiis matutinis (ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου) recitationem psalmodum sequuntur. Nomen ἀναβαθμῶν illa antiphona sortita sunt, quod versus ex psalmis 119–133 sumpti sunt, qui psalmi in versione Alexandrina ὡδαὶ τῶν ἀναβαθμῶν audiunt, quem quidem titulum inde obtinuerunt, quod apud Iudaeos in quindecim scalis, quae de mulierum in virorum vestibulum traducebant, cantati esse feruntur. Tria autem antiphona coniungebantur, ut similiter atque exclamatio ἄγιος ter repetita et tripertita stichologia officii matutini imaginem dei trinitatis referrent. In Octoecho enim octo ἀναβαθμοὶ octo tonorum (ὀχθῶν) existent, unius toni exemplum in hac anthologia p. 53 sq. proponere satis habuimus. Latinum

graduale, quod huic graeco vocabulo respondet, et ipsum antiphoniam ex psalmorum versibus interiectisque tropis constantem significat, duplici tamen nomine a graeco differt, primum quod missae, non matutini officii partem efficit, deinde quod a scalis altaris, in quibus cantatur, dictum esse perhibetur; conf. F. Wolf Ueber die Lais S. 283 A. 108.

Ἀντίφωνον, quod, cum nomen adiectivum sit, plene ἀντίφωνον μέλος dicitur, cantum versuum cum aliorum canticorum tum psalmorum significat ita inter duos choros distributum, ut alter alteri invicem respondeat. Morem autem cantum inter duos choros distribuendi antiquissimum iam apud veteres Graecos pervulgatum fuisse ipsa nomina τροφή et ἀντιτροφή, ἐπίρρημα et ἀντεπίρρημα dilucide ostendunt. Therapeutas quoque in Aegypto similiter cantum instituisse Philo De vita contempl. p. 102 ed. Paris. a 1640 memoriae tradidit: δύο γίνονται τὸ πρῶτον χοροί, ὁ μὲν ἀνδρῶν, ὁ δὲ γυναικῶν· εἶτα ἄδουσι πεπονημένους εἰς τὸν θεὸν ὕμνους πολλοῖς μέτροις καὶ μέλεσι, τῇ μὲν συνηθύντες, τῇ δὲ ἀντιφώνων ὕμνοις καὶ ἀρμονίαις ἐπιχειρονομοῦντες καὶ ἐπορχοῦμενοι καὶ ἐπιθειάζοντες. Christianis vero huius cantus generis probandi et recipiendi auctores Flavianum et Diodorum Antiochenses fuisse Theodoretus hist. eccl. II, 24 his verbis testatur: οὗτοι πρῶτοι διχῆ διελόντες τοὺς τῶν ψαλλόντων χοροὺς ἐκ παραδοχῆς ἄδειν τὴν Δαυιδικὴν ἐδίδαξαν μελωδίαν· καὶ τοῦτο ἐν Ἀντιοχίᾳ πρῶτον ἀρξάμενον παντότε διέδραμε καὶ κατέλαβε τῆς οἰκουμένης τέρατα· a quo testimonio Georgius apud Photium bibl. c. 96 p. 81 ed. Bekk. paululum discedit, qui in eadem urbe Antiochia, sed ab Ignatio Theophoro, quem imperatore Traiano vixisse ferunt, antiphoniarum cantum primum institutum esse refert. Tantopere autem psalmorum hic cantus placuit, ut ab Antiochia primum per omnes ecclesias graecas et postea S. Ambrosii ope et consilio per latinas quoque disseminaretur. Medio vero aevo institutum est, ut non solum psalmorum versus, sed etiam novicia carmina, προσόμοια, στιχηρά, κανόνες, omne denique odarum genus a duobus choris per vices cantarentur, quem morem ecclesia graeca, utpote quae veterum institutorum multo quam latina tenacior fuerit, usque ad nostram memoriam tuetur atque observat. Cum igitur omnia carmina graeca antiphonice canantur, tamen proprie ἀντίφωνα dicuntur tria illa cantica, quae in liturgia minorem introitum (μικρὰν εἰσόδον) et epistolam praecedunt. Ea ex quaternis psalmorum versibus (στίχοις) et ephymnio post unumquemque versum interserendo constant. Psalmis autem ephymnia, quae Christi novaeque gratiae praeconia continent, subiunguntur, ut veteris et novi Testamenti conexus et vicissitudo significetur; qua de re Symeon Thessalonicensis 'De templo' haec praecipit: ψαλλικὰ μὲν προλέγοντες, συνάπτοντες δὲ καὶ ἐκ τῆς χάριτος (i. e. τῆς νέας χάριτος) τοὺς ὕμνους. διὰ μὲν τῶν ψαλμῶν προκηρυχθεῖσαν καὶ τοῖς πάλαι, οἱς καταγγέλλουσι, τὴν τοῦ θεοῦ σάρκασιν καὶ διὰ τῶν ἐφυμνίων αὐτὴν παριστῶσι τὴν χάριν τετελεσμένην καὶ τὸν τοῦ θεοῦ υἱὸν σαρκωθέντα τε καὶ πάντα ὑπὲρ ἡμῶν ἐνεργήσαντα.

Haec igitur antiphona partem liturgiæ sive missæ efficiunt, neque

tamen eadem omnibus in diebus in usu sunt. Diebus enim dominicis psalmi CII et CV et μακαρισμοὶ cantantur, diebus profestis ea, quae p. 51 sq. edidimus antiphona, denique praecipuis solemnitatibus peculiaria quaedam antiphona, quorum unum exemplum p. 53 proposuimus. Priora antiphona longe vetustissima, quae iam Sophronius Hierosolymitanus in Comment. liturg. c. 12 commemorat et enarrat, quominus ad Chrysostomum auctorem tota referamus, alterius antiphoni ephymnium Ὁ μονογενῆς, quod imperatorem Iustinianum composuisse supra p. XXXII demonstravimus, prohibet. Cum autem antiphonis iam antiquissimis temporibus locus in λειτουργία sive missa concessus esset, non mirum est, quod Latini, qui etiamtum mutuo commercio cum Graecis coniuncti erant, antiphonarum cantum a graeca ecclesia mutuati sunt. Quid? quod similes quoque mutationum vices antiphona in utraque ecclesia subierunt? Cum enim Caelestinus papa in introitu missae, ut psalmi alternatim recitarentur, praecipisset, postea Gregorius papa, ne prolixa psalmorum recitatio taedium hominibus moveret, antiphonas ad introitum missae composuit, quo factum est, ut primus versus eius psalmi ad introitum cantaretur, qui olim totus recitari solitus erat; conf. Goar Euchologium p. 107*.

Ἀπολυτίκιον breve troparium intellegitur, quod sub finem officii vespertini (τῶν ἐσπερινῶν) cantatur. Talia apolytikia octo, secundum octo tonos (ἤχους) ordinata, in Octoecho leguntur; praeterea in Menaeis et Triodio peculiaria praecipuarum solemnitatum ecclesiae apolytikia exstant, quorum delectum in hac anthologia p. 86 sqq. proposuimus. Nomen autem haec troparia non tam ἀπὸ ἀπολύσεως sive ab dimissione officii, ut Goar Euchol. p. 25 opinatur, originem duxisse videntur, quam a verbis Symeonis senis, quae, dum Christum infantem brachiis tenet, laetabundus loquitur apud Lucam II, 29—32: Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου κ. τ. λ. Ipsa haec verba evangelii usque ad sextum saeculum sub finem vespertini officii recitata esse narratiuncula de colloquio trium abbatum supra p. XXX edita docemur. Postea autem illis Symeonis verbis troparium, quod ad dici, quo cantabatur, proprietatem relatum erat, adiectum et eodem nomine ἀπολυτίκιον nuncupatum est.

Ἀπόστιχα carmina alterius partis officii vespertini dicuntur; hanc enim alteram partem nomine στίχου a priora parte, quam Κύριε ἐκέκραξα appellant, vulgo distinguunt, quoniam prior pars a centesimo quadragesimo psalmo Κύριε ἐκέκραξα initium capit, in altera autem parte non pleni psalmi, sed singuli tantum versus (στίχοι) recitantur. Ἀπόστιχα carmina ipsa ex tribus, si minima, ex quinque, si maxima, tropariis constant, quibus omnibus singuli psalmorum versus coniuncti sunt. Ut exemplo rem illustrem, carmini archangelorum Michaelis et Gabrielis, quod p. 64 edidimus, in Menaeis titulus praefixus est: Εἰς τὸν στίχον στιχηρὰ προσόμοια; atque priori tropario versus Ὁ ποιὼν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ. alteri Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον. tertio Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι subiicitur.

Αὐτόμελον troparium appellatur, quod suos propriosque modos habet,

nec alius carminis modulatione utitur. Vulgo hoc nomine ea troparia insigniuntur, quorum ad exemplar στιχηρὰ προσόμοια composita sunt. Sic troparium antiquissimum Ἐδικας σημείωιν τοῖς φοβουμένοις σε, κύριε p. 68 automelon audit, quod quae sequuntur στιχηρὰ προσόμοια omnia iisdem et numeris rhythmicis et modis musicis utuntur.

Εἰρμόν sive hirmum Zonaras in Commentariis canonum Ioannis (Beiträge S. 2) sic interpretatur: Ὁ μὲν οὖν εἰρμός ἀρμονία τίς ἐστι μέλους ἐν συνδέσει φωνῆς ἐνάρθρου τε καὶ σημαντικοῦ ὠρισμένῳ τινὶ μέτρῳ καὶ ποσῶ μετέθουσ περιγραφομένη· ἥτις ἀρμονία προωρισμένη τε καὶ προεγνωσμένη προὔκειται, πρὸς ἣν τὰ λεγόμενα τροπάρια ἀναφέρεται· οἷον εἰ γὰρ ἀρχὴ τῶν τροπαρίων ἐστὶ καὶ κανόνων, ἐπεὶ τὰ τροπάρια διὰ τοῦ εἰρμοῦ κανονίζεται καὶ ῥυθμίζεται, πρὸς αὐτὸν ὡς προὔπδειγμα συντιθέμενα καὶ ἀρμοζόμενά τε καὶ μελωδούμενα. Simillimam igitur vim atque significationem cum hoc vocabulum atque illud, de quo modo diximus, habeant, ita tamen inter se differunt, ut εἰρμός ad odas canonis, αὐτόμελον ad στιχηρὰ προσόμοια referatur. Sic Ioannis primi canonis iambicæ primæ odæ prima strophæ Ἐσωσε λαόν p. 205 hirmus, secunda Ἦνεγκε γαστήρ et tertia Ἐδειξεν ἀστήρ troparia audiunt. Difficilius est ad dicendum, quae vocabuli originatio et primaria significatio fuerit. Atque similitudine latini vocabuli 'tractus', quo medio aevo iubili alleluia protractam modulationem significabant (conf. F. Wolf Die Lais S. 97), facile aliquis induci possit, ut graecum vocabulum et ipsum ab vocis flexibus in infinitum protractis simili modo impositum esse arbitretur, quo Aristoteles in Rhet. III, 9 εἰρουμένην λέξιν, quae clausulam non habeat definivit et λέξει κατεστραμμένη contrariam ponit. Sed cum hirmi canonum antiquissimi adeo non protracti sint, ut singulas syllabas singulis vocis flexibus reddere soleant, equidem potius de sonis in unam periodum, tamquam in catenam coniunctis, cogitaverim. Atque haec etymologia vetere usu vocabuli ῥαψωδοῦ fuleitur, quem scholiasta Pindari Nem. II, 2 scite his verbis exponit: τοὺς ῥαψωδοὺς οἱ μὲν ῥαβδωδοὺς ἐτυμολογοῦσι διὰ τὸ μετὰ ῥάβδου δηλονότι τὰ Ὀμήρου ἔπη διεξιέναι. . . . οἱ δὲ φασι, ὅποτε ῥαψωδοῖεν, εἰρμῶ τινὶ καὶ ῥαφῇ παραπλήσιον ποιεῖν εἰς ἐν αὐτὴν ἄγοντας. Utram autem explicationem probaveris, hoc certum est vocem εἰρμοῦ antiquitus cantus modulationem significasse et postea ad carmina modulationi illi accommodata significanda translata esse. Plura autem nosse si cuius intererit, adeat libellum meum Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner S. 12 ff.

Ἐξαποκτειλάριον troparium intellegitur, quod in matutinis officiis inter canonem et αἶνον sive psalmos 148—150 cantari solet. Nobilissima sunt undecim ἔξαποκτειλάρια ἀναστάσιμα a Constantino Porphyrogeneta composita et in extrema Octoecho et Paraetice collocata; praeter haec praecipuarum solemnitatum propria ἔξαποκτειλάρια in Menaeis exstant. Nominis origo obscura est; Nicephorus quidem eam inde repetendam esse censuit, quod haec carmina antiquissimo tropario Ἐξαπόκτειλον τὸ φῶς σου, Χριστέ ὁ θεός, καὶ φῶτισον τὴν καρδίαν μου, προστασίας τῶν ἀσωμάτων, καὶ σώσον με' suc-

cessisse viderentur. Sed cum incerta haec coniectura sit, et numerus undecarius carminum Constantini cum Christo undecies post resurrectionem suis apostolis et discipulis comparente cohaereat, equidem ab apostolis potius in omnes terras a domino nostro, postquam de inferis resurrexit, dimissis, ἀπὸ τοῦ ἕξαποτέλλεσθαι, carmina denominata esse duxerim. Neque tamen silentio praetermitto, hanc originationem ut Constantini carminum primis versibus (vide p. 110) commendari, ita reliquis exapostolariis, in quibus de apostolis dimissis altum silentium est, si minus refutari, at tamen labefactari. Sed multo etiam minus aliae etymologiae mihi probantur, quas Goar in Eueologio p. 57 proposuit.

Ἑωθινὰ sive τροπάρια sive μέλη in officiis matutinis, id quod ipsum nomen declarat, post psalmos 148—150, qui αἶνοι sive laudes audiunt, cantantur. Celeberrima sunt octo ἑωθινὰ ἀναστάσιμα et ipsa a rege poeta, Leonte Sapiente, composita.

Θεοτόκιον, quod, cum θεοτόκιον dicere debeant, falso accentu vulgo θεοτοκίον dicunt, a nomine θεοτόκος derivatum troparium in honorem Mariae matris dei compositum significat. Mariae cultu inde ab octavo saeculo in dies magis aucto, innumera θεοτοκία fungorum instar orta sunt, quae, cum reliquae sui carminis parti magis adsui quam coniungi soleant et eiusdem non solum rerum, sed etiam verborum tenuitatis gyros usque ad taedium varient, inficetissimam partem literarum byzantinorum dicere non dubito. Atque primum quidem ab Ioanne Damasceno institutum est, ut in canonibus trinorum cuiusque odae tropariorum ultimum Mariae laudes contineat; Georgius vero (vide Triod. p. 171 et 9 Dec.) Malaxus (vide 4. Iun.) Philotheus (vide 26. Oct.) adeo haec theotokia primariam canonis partem esse voluerunt, ut eorum literis initialibus acrostichidem canonis efficerent. Neque solum canonis odis, sed etiam aliis carminibus theotokia intexuerunt, et si quae carmina iis carere animadverterant, inepta interpolatione supposuerunt; inepta dico interpolatione, quoniam pleraque theotokia, ut in Leontis odario p. 49, ipsis acrostichidis indicibus spuria atque suppositicia coarguuntur. Pauca tantum antiqua et bona θεοτοκία αὐτόμελα feruntur, ut Τῶν οὐρανίων ταγματῶν p. 64 et Ὡ τοῦ παραδάξου θαύματος p. 81; hoc postremum troparium σταυροθεοτόκιον audit, quod Mariam sub cruce filii stantem inducit.

Ἰδιόμελον carmen dicitur, quod non alienis modis utitur, sed suos et proprios modos habet. Hoc nomine cum ab automelo non differat, id discriminis inter duo vocabula intercedit, quod αὐτόμελον troparium est, cuius modis alia utuntur, ἰδιόμελον ut alienis modis non utitur, ita ne aliis quidem exemplum et protyrum fuit. Praeterea pleraque idiomela ex pluribus strophis constant, quae cum omnes inter se dissimiles nec raro diversorum tonorum modis instructi sint, summam difficultatem dividendum versus et cola parant. Omnia vero idiomela cum versibus (στίχοις) ita coniuncta cantantur, ut singulis versibus singulae strophae subiiciantur; hoc autem non ratione institutum, sed consuetudine factum usuque comprobatum esse videtur, quod

inaequalibus potius quam similibus strophis post versus psalmorum 148—150 et exclamationes Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι et Καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων uti consueverunt.

Κάθισμα. Hoc verbum imprimis animo meo obversabatur, cum carminum ecclesiasticorum nomina rebus mutatis obscurata esse dixi. Namque ab etymologia vocabuli, quod a verbo sedendi (τοῦ καθίζεσθαι) derivatum esse patet, profecti nihil ad eius vim cognoscendam liceramus. Καθίσματα enim vulgo troparia intelleguntur et quae post tertiam aut post tertiam et sextam quamque odam canonum intertextuntur, et quae in matutinis officiis psalmorum tripertitam recitationem (στιχολογία α' β' γ') claudunt, et quae in officio sabbati magnae hebdomadis post tres stationes encomiorum (Τρίοδ. p. 408) cantantur. Sic cathismata Τὸν τάφον σου σωτήρ (vide p. 54) post primam stichologiam diebus dominicis, Ἡ μνήμη σου ἔνδοξε (v. p. 58) post primam et Τὸν συμπαθέστατον (v. p. 57) post tertiam stichologiam die festo S. Demetrii, Σινδόνι καθαρῇ καὶ ἀρώμασι θείοις (v. p. 55) post encomia magni sabbati cantantur. Sin autem cur illa carmina sessoria (καθίσματα) dicta sint quaesiveris, nomen ὕμνου ἀκαθίστου et στάσεις τῶν ψαλμῶν in rectam viam te deducunt. Ut enim ὕμνον ἀκαθίστον inde denominatum esse novimus, quod stantes eum recitabant (vide p. LIII), sic καθίσματα illa troparia ideo dicta esse veri simile est, quod antiquitus sedentes ea cantabant. Hoc vero imprimis ex colloquio trium abbatum in monte Sina instituto (v. p. XXX) apparet, quod colloquium saepe numero iam ad obscuras rituum graecorum partes aperiendas adhibuimus. Tum enim temporis in nocturnis officiis psalmos in tres partes divisos*) ita recitabant, ut post unamquamque partem, quam στάσιν dicebant, alii epistolam legerent, alii τροπάριον ἀναπαύσιμον intercinerent. Quid inde consecutaneum est? Nimirum homines, dum psalmos recitarent, stetisse, dum troparia canerent, sedentes requiescisse, et troparia ipsa ab sedendo καθίσματα nominata esse. Haec autem vocabuli origo prorsus iam obscurata et oblitterata est, siquidem nunc contrario modo institutum est, ut dum stichologias recitant, sedeant, dum canere incipiunt, e sedilibus exsurgant. Quae cum ita sint, in psalterio quoque psalmi Davidis non iam in tres στάσεις, sed in viginti καθίσματα vulgo dividuntur, qua de re conf. Leo Allatium de libris eccles. Graecae p. 55.

Κανὼν. De Scylla in Charybdim incidimus; a nomine enim obscurato ad nomen spissa caligine circumfusum devenimus. Atque primum omnium,

*) Hic mos psalmos dividendi iam in concilio Laodicensi commendatur canone XXXVII: περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπισυνάπτειν ἐν ταῖς συνάξεσι τοὺς ψαλμοὺς, ἀλλὰ διὰ μέσου καθ' ἕκαστον ψαλμὸν γίνεσθαι ἀναγνώσιν, quod praescriptum sic commentantur: τῶν ψαλμῶν ἀναγνώσκοντων λαοῦ ἀποκάμνοντος κἀντεῦθεν ἀκροθιῶντος ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ ἐξερχομένου τῆς ἐκκλησίας, ὥρισαν οἱ πατέρες μὴ συναπτῶς ἐν ταῖς συνάξεσιν ἐκφωνεῖσθαι τοὺς ψαλμοὺς, ἀλλὰ διὰ μέσου γίνεσθαι καὶ ἀναγνώσεις ἐπὶ τῷ ἀναπαύεσθαι τὸν λαὸν πρὸς μικρὸν καὶ πάλιν ψάλλειν.

ut de vi atque significatione vocabuli disseram, canonem amplum canticum novem vel octo odas complectens intellegunt, quae novem odas non tam sententiis in unum orbem coeuntibus quam tono (ἦχος) omnium communi coniunguntur atque copulantur. Cuius enim toni primae odas modulatio est, eiusdem omnium reliquarum sunt, unde usu venit, ut fronti canonis toni notatio praefigatur. Praeterea haud raro cum aliorum poetarum, tum Cosmae, Ioannis, Iosephi, Theophanis canonum partes acrostichide ita concatenantur, ut literae initiales omnium aut tropariorum aut versuum (vide Ioannis can. I. II. III) aut theotokiorum (v. p. LXII) unam sententiam efficiant vel seriem literarum alphabeti (ἀκροστιχίδα κατ' ἀλφάβητον) compleant. Nonarius vero odarum numerus cum novem canticis sacrorum librorum cohaeret, quibus novem canticis novem canonis odas contextae sunt. Novem autem illa cantica sunt Mariamis post rubrum mare feliciter traiectum (Exod. XV), Mosis populum Israelitarum supremo vitae die exhortantis (Deuteronom. 32), Annae post Samuelem filium natum exultantis (Reg. I, 2), Habbacuci Salvatoris futuram gratiam divinantis (Habb. 3), Iesiae lucem iustitiae exorientem praedicantis (Ies. 26), Ionae tertio die a monstro marino exspati (Ion. 3), trium puerorum dei auxilium implorantium (Dan. 3) eorundemque in medio igne conservatorum (ibid.), denique Mariae post lactum nuntium a Gabriele angelo acceptum et Zachariae post Ioannem filium prognatum (Luc. 1) lactantium et iubilantium. Haec igitur cantica, quae cum quinque aliis coniuncta in vetustissimo psalterio codicis Alexandrini exstant, in summo honore apud christianos inde a remotissimis temporibus habebantur, et cultu divino rite instituto et disposito primum in officio nocturno, postea matutino cantabantur. Atque sexto quidem saeculo hoc ita institutum fuisse, colloquio trium abbatum (v. p. XXX) docemur, qui novem has odas similiter atque psalmos in tres partes partiti post tertiam et sextam odam preces Πάτερ ἡμῶν et Κύριε ἐλέησον interposuerunt. Postquam autem mos versibus veteris Testamenti troparia novae gratiae (τῆς νέας χάριτος) adiciendi increbuit, item novem illis canticis novem odas noviciae succrescere coeperunt. Atque primum, ut ex magno canone Andreae Cretensis colligimus, noviciae odas fere tot troparia, quot versus veteri cantico, erant, mox autem numerus stropharum ita diminutus est, ut extremis versibus canticorum solis nova troparia subiicerentur. Ioannis Damasceni vero auctoritate factum est, ut inde ab nono saeculo fere trinis strophis unaquaeque oda constaret. Harum prima in iis canonibus, qui suis, non alienis modis utebantur, εἰρμὸς, reliquae τροπάρια, ultima, cum matris dei laudes contineret, θεοτοκίον vel τσαυροθεοτοκίον dictae sunt. Praeterea veterem morem secuti post tertiam et sextam odam mesodia, sive cathismata sive kontakia, inseruerunt. Sententiae autem ipsae novem odarum, quo antiquiores canones sunt, eo magis veteribus canticis sese applicant, unde in Cosmae Hierosolymitani et Ioannis Damasceni canonibus prima oda rubri maris feliciter traiecti Aegyptiorumque in eo sepultorum, septima trium puerorum dei beneficia praedicantium mentionem fere faciunt. Numeri

quoque et modi musici, cum veterum canticorum discrimina prae se ferant, in tribus ultimis odis ad effusae laetitiae iubilum assurgere solent. Postquam autem conexus novem odarum canonis et novem veterum canticorum obliterari coeptus est, in rebus quoque praedicandis atque illustrandis poetae arcus illos fines egredi ausi sunt, id quod ex Theophanis, Iosephi, Metrophanis canonibus manifesto apparet.

Novem cum cantica sacra sint, novem quoque odas cuiusque canonis exspectamus; sed licet ultima oda nusquam non nona audiat, tamen longe plurimi canones ex octo, non novem odis ita constant, ut secunda oda intereiderit. Novem enim odae paucis canonibus sunt, ut Andreae Cretensis magno canoni (vide p. 148), Iosephi canonibus *κατανυκτικοῖς* et *ἀποστολικοῖς*, denique duobus canonibus ab Ang. Maio Spic. Rom. IV, 181—4 editis et falso ad Sophronium auctorem relatis. Praeterea non nunquam factum esse, ut secunda oda ab librariis eiceretur, ex illustri exemplo Iosephi canonis de terrae motu p. 242 elucet. Literas enim initiales tropariorum si collegeris, acrostichidis Ὡ Χριστὲ τῆς γῆς τὸν κλόνον παῦσον τάχος, Ἰωσήφ partem lacuna ita haustam esse intelleges, ut syllabae τε τη desiderentur. Atque eiecta oda secunda hanc lacunam ortam esse, nemo, opinor, modo monitus sit, infitias ibit: sed quo illud tempore factum esset, equidem codicum subsidiis destitutus definire non potui. Ne hoc quidem exploratum est, utrum librarium arbitrio vulgarem formam canonis revocantium, an obscura quadam causa secunda oda abiecta sit. Haec deo enim suspicionem quandam, quam virorum doctorum iudicio proponam. Canon ille Iosephi terrae motum, quo Leone Isaurico rege anni 740 mensis Octobris die XXVI Constantino-
polis urbs vehementer concussa est, in memoriam revocare fertur; cum autem Iosephus uterque multis annis post florere coepisset, illum canonem primum alium terrae motum indicasse et postea ad celeberrimum illum motum relatum esse veri simile est. Fac illum motum tempore τῆς Τετταρακοκτῆς accidisse, et idoneam causam habebis, cur secunda oda primum addita et postea canone ad aliud tempus translato omissa sit.

Sed ut huius canonis Iosephi et fortasse aliorum quorundam secunda strophæ non a poeta, sed a librario omissa sit, plurimi tamen et clarissimi canones secunda oda carent, et semper caruisse ipsa acrostichide probantur. Causam huius rei Zonaras a tristi natura secundi cantici sacri, qua Moses Israelitarum impietatem et impotentiam increpat, merito repetiisse videtur. Harum enim admonitionum et minarum severitas ut a tristitia et gravitate canonum τῆς Τετταρακοκτῆς non aliena erat, ita a laetitia et hilaritate reliquarum solemnitatum ecclesiae quam maxime abhorrebat.

Quo tempore haec canonum poesis floruerit et qui primi canones composuisse et dignitatem huius literarum generis auxisse ferantur, iam in priore libro exposuimus. Reliquum igitur est, ut rem obscurissimam, originem et primam significationem nominis aperiamus. Atque Zonaras quidem hanc quaestionem bene ita instituit, ut ad poetici canonis vim explicandam reli-

quas huius vocabuli significationes in auxilium advocaret. Grammatici igitur canones dicuntur, quibus dicendi norma declinandique verba regulae continentur, iuris vero ecclesiastici conciliorumque canones, quibus rerum sacram fideique christianae leges definitae sunt; hanc utramque autem notionem ab regula (κανών), qua fabri in lignis exaequandis utuntur, translata esse apparet. Inde carmina quoque canonis nomen obtinuisse probabile est, quae certam quandam legem aut constituebant aut constitutam sequebantur. Sed quae tandem fuit illa lex? In proclivi quidem est de artis musicae legibus, quibus odarum modi illigati erant, cogitare, praesertim cum eam musicae partem, qua intervallorum (διαστημάτων) tonorumque (εἰδῶν vel τρόπων τῆς διὰ πασῶν) disciplina tradebatur, a veteribus Graecis τέχνην κανονικὴν appellatam esse M. Terentii Varronis apud A. Gellium Noct. att. XVI, 18 testimonio constet. Huc accedit, quod cantores musici in decimo septimo canone concilii Laodicensis (περὶ τοῦ μὴ δεῖν πλὴν τῶν κανονικῶν ψαλτῶν τῶν ἐπὶ τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων ἑτέρουσ τινὰς ψάλλειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) ab artis musicae peritia canonici dicti esse videntur. At musices legibus omnia carminum genera adstricta erant, neque intellegi potest, quo pacto quod omnium commune fuit, certo cuidam generi nomen dederit. Canoniorum vero cantorum nomen nescio an aliis et probabilioribus rationibus explicari possit. In codice enim Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti psalmi, qui interdum et qui noctu recitentur, κανόσι ἡμερινοῖς ψαλμῶν et κανόσι νυκτερινοῖς τῶν ψαλμῶν definiuntur. Delectus igitur psalmorum legitime constitutus cum ad similitudinem κανόνων τῶν ἐπικῶν, τῶν λυρικῶν, τῶν ῥητόρων, a veteribus grammaticis constitutorum, canon dictus esset, aptissime nomen κανονικῶν ψαλτῶν ad canones illos psalmorum referri videtur. Neque solum psalmorum, sed etiam aliorum canticorum et precum delectum canonem dictum esse ex colloquio trium abbatum apparet, in quo homines post coenam officia nocturna exordientes ἀρχεσθαι τοῦ κανόνος dicuntur. Quamvis igitur diserta testimonia afferre nequeam, tamen admodum veri simile est nonarium quoque numerum canticorum sacrorum canonem dictum esse. Cum enim, quo tempore codex Alexandrinus exarabatur, quatuordecim cantica sacra ferebantur, paulo post, quinto vel sexto saeculo, nonarius numerus odarum mysticis rationibus constitutus et definitus esse videtur; confer Zonaram p. 4: καὶ τοῖς ὕμνοις τούτοις τὸ τοῦ κανόνος ἐξείληπται ὄνομα. ὅτι ὠριμένον καὶ τετυπωμένον τὸ μέτρον τοῦτό ἐστιν ἐν ἐννέα ψδαῖς συντελούμενον καὶ ταύτας μὴ ὑπερβαῖνον. Quod autem mysticis rationibus illum numerum definitum esse dixi, et ad ternarii numeri arcanam dignitatem ter repetitam et ad novem choros angelorum deum sine intermissione praedicantium (conf. Dionysium De coeli hierarchia c. VI et VII) spectat. Postquam autem novem cantica sacra canon dici coepta sunt, novicias quoque novem odas eodem nomine comprehendendi par erat. Rei capita hoc loco attigi; qui plura cognoscere et Zonarae tractatum perlegere velit, libellum meum Beitrüge S. 1—34 evolvat.

Καταβασία eandem rem, quam εἶρμος, significat, unde in Triodio p. 8 adnotatum est: καταβασίαν δὲ λέγομεν τοὺς εἶρμους τῶν κανόνων. Nomen autem ortum esse videtur quo tempore troparia canonis legere, non cantare coeperunt, quod quotiescunque faciunt, post troparia eiusque odæ pronuntiata veterem hirmum modulata voce canunt. Atque eum quidem hirmum fere canunt, cuius numeris troparia quæque utuntur; tamen hic illic, ut apud Pitram *Hymnogr.* LXXXV, institutum esse accepimus, ut alieni hirmi καταβασίων locum occuparent. Hos autem hirmos καταβασίας dicunt, quod, dum troparia leguntur, sedere, ubi hirmi cantari incipiuntur, de altis sedilibus descendere solent.

Κοντάκια, sive κονδάκια troparia dicuntur, quæ in officiis matutinis post sextam canonis odam cantantur. Pleraque Romani melodi esse feruntur et primum facta erant, quæ proodorum instar longo carmini, ex viginti quatuor pluribusve strophis (οἶκοι) constanti, præmitterentur, qua de re copiosius supra, cum de Romano melodo ageremus, disputavimus. Sed aliorum quoque poetarum kontakia perhibentur, ut Sergii hymni acathisti proodus Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια (v. p. 140) kontakii vice die XXV mensis Martii fungitur. Nominis origo spissis tenebris involuta est. Atque vocabulum κόνταξ, a quo diminutivum κοντάκιον derivatum esse patet, cum vulgo iaculum significet, facile aliquis induci possit, ut proodos illas tamquam missilia e poetæ mente emissa significari dicat, cuius interpretationis audaciam ne insolitam esse arguas, Pindarus sua carmina cum sagittis comparavit loco notissimo *Ol.* II 97: ἔπεχε νῦν σκοπῷ τόξον· ἄγε θυμῆ, τίνα βάλλομεν ἐκ μαλθακᾶς αὐτῆ φρενὸς εὐκλέας οἰκτοῦς ἰέντες; Sed multo probabilior Areudii explicatio est, qui in libro de concordia eccl. occ. et orient. p. 433 sq. κοντάκιον tenuem membranam rotundo bacillo, quasi iaculo, circumvolvi ab antiquis solitam interpretatur et hunc dicendi usum multorum exemplorum nube collecta et similitudine latini vocabuli 'breve' adnotata illustrat et confirmat; conf. Du Cange in glossario graeca loca ab Areudio indagata recedentem. Quodsi canone XVII concilii Laodicensis (vide p. LXV) cantores ut ἀπὸ διφθέρας cantarent admonitos esse reputaveris, veri simile fit κοντάκιον primum librum haud ita magnum, quo carmina antiquissima collecta exstabant, postea autem singula quoque carmina illius libri appellata esse.

Μακαρισμοὶ primi versus evangelii Matthæi V 3—12 'Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι κ. τ. λ.' a primo vocabulo in initio cuiusque versus repetito dicebantur. Posteaquam autem in liturgia dierum dominicarum et praecipuarum solemnitatum singulis versibus evangelii singula troparia subiungi coepta sunt, haec quoque troparia idem nomen sortita sunt.

Μεγαλυνάρια proodici versus dicuntur, qui in summis ecclesiae solemnitatibus nonae odæ canonis præmittuntur. Hoc autem nomen ex eo obtinuerunt, quod nona oda a verbis Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον exorditur. Talia megalynaria duo, gratissima numerorum simplicitate conspicua, in hanc anthologiam recepimus.

Οἴκοι longorum carminum singulae strophae vocantur, neque tamen omnium, sed Romani, Sergii, Anastasii, aliorum, qui septimo vel octavo saeculo, priusquam canonica poesis praevalere coepisset, floruerunt. Eodem nomine Anacreonteorum quoque carminum strophas medio aevo nuncupatas esse iam supra p. XXVI docuimus; utrum autem ecclesiastici poetae dicendi usum profanorum, an vice versa profani ecclesiasticorum secuti sint, in medio relinquendum esse censeo. Hoc tamen moneo Anacreonteorum summum auctorem, Sophronium, fere eodem, quo Romanum, tempore floruisse videri. Postquam autem Romani, Anastasii carmina displicere et canonibus cedere coeperunt, singulae tantum strophae cum suis proodis (κοντάκια) relictae sunt, in officiis matutinis post sextam odam canonis recitandae; quae singulae strophae, quamvis seiunctae a reliquis strophis eiusdem carminis, tamen nomen οἴκων retinuerunt. Originem unde haec denominatio duxerit, non minus obscurum est, quam cur duo longiores versus inter strophas Anacreonteorum interiecti κουκούλια dicta sint. Tamen si in re obscura suspicionem promere licet, οἴκους cellulas vel sacella magni aedificii interpretor, quorum similitudinem partes magni poematis referre satis illi quidem inficete significaverunt; haec autem originatio inde aliquid commendationis accipere videtur, quod graecum οἴκους Itali stanze interpretati sunt.

Προσόμοια, quae ὅμοια quoque audiunt, troparia dicuntur aliorum ita similia, ut iisdem numeris modisque utantur. Προσόμοια igitur ut automeli exemplar sequuntur, ita contraria sunt idiomelis, quae suis modulibus utuntur nec aliis exemplo sunt. Suum autem locum habent in vespertinis officiis, ita tamen ut nec a matutinis officiis prorsus exclusa sint et pluribus tropariis similibus haud raro dissimile quoddam (ιδιόμελον) adiiciatur.

Τιχηρά. Huius nominis explicatio a primitivo nomine τίχου recte intellecto pendet. Τίχους igitur psalmodiarum canticorumque sacrorum versus aliosque ad illorum similitudinem factos, ut Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, vulgo intellegunt, qui dicendi usus non dubium est quin cum libris sacris τιχηδόν exaratis cohaereat. Christianae autem poesis ea erant initia, ut veterum psalmodiarum versibus novicia ephymia vel troparia succinerent, quorum cognationem cum versibus ita significabant, ut illos τίχους, haec τιχηρά appellarent. Sed ne nimia prolixitate cantus taedium hominibus moverent, non omnibus, sed ultimis tantum versibus psalmodiarum troparia succinere consueverunt, id quod verbis ἰστάνα τίχους γ' vel ε' vel ζ' in libris significatum est. Sic, ut exemplo rem illustrem, ante τιχηρά προσόμοια S. Georgii, quae p. 70 edidimus, in libris Menaeorum scriptum est: Εἰς τὸ κύριε ἐκέκραξα ἰστάμεν τίχους ζ' καὶ ψάλλομεν τιχηρά προσόμοια τοῦ Ἁγίου, quibus verbis psalmi Κύριε ἐκέκραξα primos versus nulla intercapedine facta recitare, sex autem extremis versibus singula troparia subiicere cantores iubentur. Quodsi in aliis ecclesiis, id quod codicis Monacensis F testimonio constat, tres tantum strophae illius carminis in honorem S. Georgii compositi innotuerunt, aut tribus psalmi versibus ultimis troparia subiiciebant, aut,

quod non raro fieri accepimus, singulas strophas bis cantabant (ψάλλομεν στιχηρὰ τοῦ Ἀγίου, δευτεροῦντες αὐτά).

Τριψῶδια, Τετραψῶδια, Διψῶδια minora cantica sunt, quae non nonis, ut canones, sed trinis aut quaternis aut binis odis constant. Cum enim in minoribus solemnitatibus ecclesiae omnia novem cantica sacra una cum noviciis odis cantari nimis prolixum esset, pluribus abiectis duo aut tria tantum relinquere coeperunt. Tantum autem aberat, ut prioribus canticis servatis posteriora semper abiicerent, ut fere primum, octavum, nonum canticum selegerent et triodiorum odas primam octavam nonam numerarent. Auctor huius carminum generis Cosmas Hierosolymitanus esse perhibetur, cuius exemplum Iosephus et Theodorus ita imitati sunt, ut cum magnae hebdomadis ille triodia fecisset, ipsi omnium hebdomadium τῆς Τετταρακοτῆς triodia componerent, qua de re cod. Vindobon. theol. n. 296 fol. 1^b haec rettulit: πρῶτος δὴ πάντων τοῦτ' ἐπενόησε, τὰς τρεῖς φημὶ τῶν ψδῶν, εἰς τύπον, οἶμαι, τῆς ἀγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος ὁ μουσικώτατος καὶ πνευματικὸς τῷ ὄντι νέος Ὁρφεὺς, ὁ μέγας ποιητὴς Κοσμάς ἐν τῇ ἀγία καὶ μεγάλη τῶν παθῶν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἑβδομάδι . . . ἔξ οὐπερ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πατέρων καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων Θεόδωρος τε καὶ Ἰωσήφ οἱ Στουδίται κατὰ ζῆλον ἐκείνου κὰν ταῖς λοιπαῖς ἑβδομάσι τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Τετταρακοτῆς συνταξάμενοι τῇ αὐτῶν μονῇ τοῦ Στουδίου πρῶτως παραδεδώκασι; haec si vere relata sunt, triodiorum quae nomine Ἀνδρέου feruntur (vide indie. II) Andreas Cretae episcopus auctor esse non potest. Omnia, quae modo significavi, triodia partem libri Triodii efficiunt, qui ab illo carminum genere suum nomen sortitus est; praeterea pauca tantum triodia in Menaeis exstant, ut Nativitatis Christi (Dec. p. 138, 147, 153, 162) Eriphaniorum (Ian. p. 21) Transfigurationis (Aug. p. 26). Cosmae vero tetraodion magni Sabbati adiectis a Marco monacho quatuor odis plenus ac iustus canon factus esse fertur, qua de re conf. p. LI.

Τροπάρτιον diminutiva forma primitivi τρόπου est, ut ψδάριον ab ψδῆ derivatum esse constat. Τρόπον autem iam veteres Graeci modum quendam cantus vocabant, unde Pindarus dixit Ol. III, 4 νεοσίγαλον εὐρόγχι τρόπον, et Ol. XIV, 17 Λυδίῳ γὰρ Ἀσώπιχον ἐν τρόπῳ ἀεῖδων ἔμολον· et cum fidibus lyrae aliter dispositis alii cantus modi fierent, varias harmonias τρόπους dicebant, ut Baechius p. 12 ed. Meib.: Οἱ τοὺς τρεῖς τρόπους ἄδοντες τίνας ἄδουσι; λύδιον φρύγιον, δῶριον· οἱ δὲ τοὺς ἑπτὰ, τίνας; μισολύδιον, λύδιον, φρύγιον, δῶριον, ὑπολύδιον, ὑποφρύγιον, ὑποδῶριον. Latini quoque Graecorum usum dicendi secuti vulgo modulationem carminis modos vel modulos dicebant; medio vero aeo non solum modum Ottine, modum Liebne, alios (vide F. Wolf Die Lais S. 313) autumabant, sed etiam carmina ipsa secundum modum aliquem cantata tropos appellabant, ut auctor Vitae Anastasii apud Wolf p. 94: constituit interserta cantica decantare, quae Romani Festivas Laudes, Franci Tropos appellant. Apud Graecos quoque vocabulum τροπῆ antiquitus in usu fuisse, titulus libri Τροπολογίου ostendit, quo de infra disputabo; vulgo autem

forma diminutivi τροπαρίου utebantur, quippe quae brevitati horum carminum magis accommodata esse videretur. Maxime vero haec derivatio analogia simillimi vocabuli idyllii firmatur. Nam et εἰδύλλιον diminutivum primitivi nominis εἶδους esse patet, et εἶδη primum harmoniae sive scalae genera (εἶδη τῆς διὰ πασῶν) dicta sunt; unde cum longa carmina Pindari modis musicis instructa εἶδη audiissent. εἰδύλλια breviter carmina Theocriti nuncupata esse in commentatione de nomine εἰδύλλιον (vide Verhandlungen der Philologenversammlung in Würzburg a. 1869 S. 49—58) demonstravimus. Quae cum ita sint, non est, quod Durandum Rat. div. off. IV, 114 tropum a conversione (ἀπὸ τοῦ τρέπεσθαι) dictum esse statuentem aut F. Wolfium germanicum vocabulum 'Kehre' conferentem longa oratione redarguamus. Ne strophae quidem vocabulum, quamvis a cognata stirpe descendat, cum troparii origine confundere licet; hoc enim ad cantorum sonos, illud ad saltationis motus spectat.

Ὑπακοή. Supra p. XVI iam docuimus Methodii parthenii eum versum, quem totus chorus virginum Theclae praecinenti succinebat, ὑπακοὴν dictum esse. Latini cum et ipsi hanc canendi rationem probassent, ephymia a toto populo cantata responsoria vocabant, quod vocabulum ex graeco ὑπακοῆς expressum esse iam Gerbert De musica sacra I, 47 monuit. Cum autem haud raro universus populus psalmi, quem a praecantore modulate pronuntiatum acceperat, ipsam clausulam referret, Eusebius in hist. eccl. II, 17 responsoria illa ἀκροτελεύτια nominavit: ἐνὸς μετὰ ῥυθμοῦ κομῶως ἐπιψάλλοντος οἱ λοιποὶ καθ' ἡσυχίαν ἀκροῦμενοι τῶν ὕμνων τὰ ἀκροτελεύτια ἐξηχοῦσι· confer Coñst. apost. II, 57: ἕτερός τις τοῦ Δαβὶδ ψαλλέτω ὕμνους καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκροστίχια ὑποψαλλέτω. Neque quidquam hoc cantu responsorio frequentius antiquissimis temporibus fuit, quo instituto et ne homines rudes canendique imperiti turbas moverent et ne populi frequentia a cantu prorsus exclusa esse videretur, caverunt. Medio quoque aevō a Graecis hunc morem servatum esse cum alia tum Tropologion codicis Corsiniani demonstrat; compluribus enim ephymniis in calce illius codicis collectis titulum στιχολογίαν τῆς ὑπακοῆς praefixum esse Pitra Hymnogr. p. 50 testatur. Nostra autem memoria, ut cantus responsorii ratio obsolevit, ita nomen ὑπακοῆς servatum est. Ὑπακοή enim nunc troparium dicitur, quod in officiis matutinis post psalmum CXXVIII Μακάριοι οἱ ἄμωμοι magis recitatur quam cantatur; praeterea illud quoque troparium, quod post tertiam odam canonis cantatum vulgo κάθισμα dicitur, hic illic ὑπακοή nuncupatur, ut in Menaeis Jun. p. 108, ubi recentissimus editor Barth. Cuthlumsianus adnotat: Ἰετέον, ὅτι, ὅτε λέγεται ὑπακοή, κάθισμα οὐ λέγεται. Atque ipso hoc vocabulo probabile fit rem ita antiquitus institutam fuisse, ut psalmi et cantica sacra ab uno praecantore, troparia ab universo populo, praecantori quasi respondente, cantarentur. Sed rebus mutatis gemina quoque significatio nominis adeo obscurata est, ut in eo explicando Gear Euchol. p. 46 in omnia avia aberraret.

Postquam genera carminum ecclesiasticorum eorumque nomina exposuimus, indicem librorum, quibus carmina ecclesiastica comprehenduntur, adiciamus.

Ψαλτήριον sc. βιβλίον psalmos et cantica sacra complectitur; vetustissimum in codice Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti exsistat, cuius saepe numero iam in hoc libro mentionem fecimus; praeter psalmos quatuordecim odae in eo scriptae sunt, novem dico cantica postea sola comprobata et προσευχὴ Ἐζεκιίου, προσευχὴ Μανασσης, προσευχὴ Ἀζαρίου, προσευχὴ Συμεών, ὕμνος ἑσθινός, quorum canticorum tria priora aetate Alexandrina a doctis Iudaeis, ut locis veteris Testamenti, Paralip. II, 33 et Dan. 3, insererentur, composita esse perhibentur, quartum sub nomine ἀπολυτικίου in officia vespertina postea receptum est, quintum denique etiam nunc in ecclesia graeca variis temporibus cantatur. Recentiora autem psalteria, et quae manu scripta et quae prelo excusa sunt, Davidis psalmos in viginti καθίσματα divisa et novem cantica sacra comprehendunt.

Τροπολόγιον, si vocis originem spectes, liber tropos vel troparia complectens intellegitur, et eo tempore, quo canonum poesis nondum percrebuerat, tamquam supplementum psalterii fuisse videtur. Sed iam in antiquissimo tropologio, cuius notitiam Pitra Hymnogr. p. 49 ex codice Corsiniano hausit, praeter brevina troparia longa carmina Romani, Anastasii, aliorum secundum menses anni digesta exstabant. Postquam autem Ioannis Damasceni, Cosmae Hierosolymitani, Theophanis canonibus vetera illa carmina loco mota sunt, nomen ad Octoechum translatum esse codice Vindob. theol. n. 146 saec. XV docemur, cuius in fol. XXIV hic titulus scriptus est: Τροπολόγιον ἤτοι ὀκτώηχος περιέχουσα τὰ τε στιχηρὰ καθίσματα τῶν ὀκτῶ ἤχων, τοὺς μακαρισμοὺς, τὰ ἑσθινὰ καὶ λοιπὴν πᾶσαν ἀκολουθίαν συνήθως ψαλλομένην. Typis exscriptum Tropologion novi nullum.

Ὀκτώηχος sc. βιβλος nomen inde accepit, quod carmina secundum octo tonos (ἤχους) musicae ecclesiasticae disposita continet; neque tamen omnia carmina sacra, sed ea tantum, quae in officiis diei dominicae (τῆς κυριακῆς) cantantur, complectitur; hoc autem die quod resurrectionis (ἀναστάσεως) Christi memoriam celebrant, canones et troparia Octoechi ἀναστάσιμα audiunt. Auctorem libri vulgo Ioannem Damascenum esse perhibent, sed carminibus Ioannis, cui dispositio libri secundum octo tonos debetur, postea Anatolii, Metrophanis, Constantini, Leontis canones et troparia addita esse supra p. XLV demonstravimus.

Παρακλητικὴ sc. βιβλος et ipsa carmina secundum octo tonos digesta habet, sed praeter diei dominicae aliorum quoque dierum hebdomadis carmina continet. Amplificati libri auctores Theodorus et Iosephus Studitae in codicibus dicuntur, carmina autem ipsa dierum aliorum alia nomina sortita sunt; ut enim diei dominicae canones ἀναστάσιμοι, ita secundi et tertii diei κατανοητικοί, quartii et sextii σταυρώσιμοι, quintii ἀποστολικοί, septimi μαρτυρικοί cognominantur. Nomen libri Leo Allatius de libr. eccl. Graec. p. 68

inde derivandum esse censet, quod omnia, quae in eo continentur, eo maxime spectent, ut peccatorem consolentur. Nos in carminibus, quae ex Paraletico in hanc anthologiam recepimus, recognoscendis codice Monacensi bombycino n. 205 saec. XIII (D) usi sumus.

Μηναιᾶ annuarum solemnitatum carmina secundum menses (μῆνας) disposita complectuntur, a quibus mensibus nomen Μηναιῶν obtinuerunt; exorditur autem liber in duodecim partes divisus a mense Septembri, utpote qui in indictionibus Iustinianeis primum locum occupet. Carminibus succincta enarratio vitae Sanctorum et causarum cuiusque solemnitatis inserta est, quam ex Nicephori Callisti *Κυναζαρίων* libro depromptam post sextam odam canonis cuiusque diei collocaverunt. Plenum Menaeorum codicem nec Monacensis nec Vindobonensis bibliothecae in amplissimis copiis indagare mihi contigit, sed pluribus codicibus, qui unius alteriusque mensis carmina amplectebantur, usus sum. Inter eos principem locum sibi vindicant duo codices Vindobonenses membranei optimaе notae (G), qui, cum mensium Martii et Maii carmina contineant, amplissimi operis duodecim voluminum partes fuisse videntur. Praeterea bibliotheca Vindobonensis mihi suppeditavit cod. theolog. n. 33 bombycinum (F), qui carmina alterius partis anni sive mensium Martii, Aprilis, Maii, Iunii, Iulii, Augusti exarata et idiomela notis musicis instructa exhibet, cod. theol. n. 183 (J) et cod. theol. n. 186 (K), quorum prior Ianuarii Februariique, alter Novembris officia continet. Monacensis vero bibliotheca nuper duos codices Menaeorum membraneos n. 586 et 587 nacta est, qui mensis Decembris pleraque carmina negligentissime scripta complectuntur. Typis Menaea saepe exscripta sunt, novissime Venetiis a. 1869 cura Barth. Cuthlunusiani Imbrii, qui multis mendis priorum editionum partim codicum ope, partim ingenii acumine sublatis praecclare de his libris meritus est. Praeterea hic illic editionem principem, quae Venetiis anno 1595 a Georgio Blasto sacerdote Cretensi adornata prodiit, inspexi.

Τριώδιον et Πεντηκοστάριον supplementa quaedam librorum Menaeorum sunt; cum enim Menaea solemnitatum, quae statis diebus fiunt (τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν), carmina contineant, in Triodio et Pentecostario eorum dierum, qui una cum die paschali moventur, carmina adiecta sunt. Atque Triodion quidem officia τῆς Τεσσαρακοκτῆς, id est a dominica Pharisaei usque ad sabbatum magnae hebdomadis, amplectitur, quibus diebus cum tristi et humili oratione uti christianos deceat, liber ipse deprecatorius (Τριώδιον κατανοητικόν) cognominatur. Sed in nonnullis codicibus, ut in cod. Vaticano, quo Ang. Maius in Spic. rom. t. IV usus est, carmina insequentium quoque dierum usque ad pridie Pentecostes eodem libro comprehensa sunt. Triodii autem nomen liber obtinuit, quod triodia sive cantica trinum odarum, in Menaeis illa quidem rarissima, crebro in eo occurrunt. Pentecostarii vero liber, cuius nomen explicatione non indiget, officia reliquorum dierum mobilium inde a die paschali usque ad diem festum Omnium Sanctorum continet.

Ὡρολόγιον nomen accepit a prima et praecipua parte, qua preces et carmina septem horarum (μεσονυκτικῶν, ὄρθρου μετὰ τῆς πρώτης ὥρας, τρίτης ὥρας, ἕκτης ὥρας, ἑννάτης ὥρας, ἔσπερινου, ἀποδείπνου) continentur. Huius parti duae aliae adiectae sunt, quarum prior τροπάρια, ἀπολυτικά καὶ κοντάκια omnium dierum anni collecta exhibet, altera ἀκολουθίας τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, τῶν δύο παρακλητικῶν κανόνων εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, τῆς θείας μεταλήψεως (communio) et canones aliquot amplectitur. Mihi in hac anthologia conscribenda Horologii duae editiones Venetae a. 1831 et 1850 et codex Monacensis n. 320 saec. XII (F) praesto erant.

Qui hucusque a me libri recensiti sunt, carmina ipsa ecclesiae graecae exarata habent; praeter eos alii libri cantorum usui ita accommodati sunt, ut verba cum notis musicis contineant. Horum quoque librorum indicem sub finem huius libri proponam:

Εἰρμολόγιον hirmos odarum canonum corpore unius libri collectos continet. Talis libri iam Suidas lexicographus mentionem facit, inani tamen explicatione addita: Εἰρμολόγιον· βιβλίον τι. Manu scriptum hirmologium nullum vidi, sed bibliothecae insulae Patmi codici n. 206 titulum Εἰρμολόγιον μουσικὸν praefixum esse ex Guerin Description de l'île de Patmos cognovi. Typis autem hunc librum exscribendum super Ioannes Lampararius curavit: Εἰρμολόγιον τῶν καταβασίων Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου μετὰ τῶν κανόνων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ καὶ συντόμου εἰρμολογίου, ἐξηγημένα κατὰ τὴν νέαν τῆς μουσικῆς μέθοδον, ἐπιθεωρηθέντα ἤδη καὶ ἀκριβῶς διορθωθέντα παρὰ Ἰωάννου Λαμπαρίου. ἔκδοσις γ'. Κωνσταντινοπόλει, ἐκ τῆς τυπογραφίας Θάδδαιου Τιβιταίων 1856. Hunc autem in librum praeter hirmos canonum etiam modulationes Προκομοίων receptae sunt.

Στιχηράριον verba et notas musicas versiculorum (στιχηρῶν) cum aliorum tum eorum, qui suis et propriis modis utuntur, complectitur; tales codices multi in bibliothecis reperiuntur, ipse unum codicem Monacensem membranaceum n. 471 saec. XI (E) et tres codices Vindobonenses theol. n. 136 saec. XII (H), theol. n. 181 saec. XIII, theol. n. 33 saec. XIII (F) inspeximus.

Κεκραγάρια Leo Allatius de libris eccl. Graec. p. 105 inter libros canticorum recenset. Equidem peculiarem librum hoc nomine inscriptum nullum novi, sed codicis Vindob. theol. n. 330 hunc titulum notavi: ἀρχὴ . . . τῆς ὀκτῆχου σὺν τοῖς κεκραγάριοις καὶ τοῖς ἑωθινοῖς αὐτῶν, quo ex eodem codice apparet κεκραγάρια varios modos intellegi verborum Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ· εἰσάκουσόν μου κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ· εἰσάκουσόν μου· πρόσεχε τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ· εἰσάκουσόν μου, κύριε.

Denique libros canticorum prelo excusos adhibuimus hos:

Ἀναστασιμάριον carminum, quae die dominica cantantur, modos complectens, quod Ioannes Protopsaltes Constant. a. 1863 edendum curavit.

Δοξακτάριον a Gregorio Protopsalta Constant. a. 1849 iterum editum duobus voluminibus eorum idiomelorum modulationes continet, quae cum verbis Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι· Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν coniuncta sunt.

Πανδέκτη ab Ioanne Lampadario et Stephano Domestico Constant. a. 1848 edita quatuor voluminibus cunctam, ut ipsum nomen declarat, ecclesiasticam hymnodiam totius anni complectitur; huius libri in praefatione p. 2 omnes modulationum libros, qui hucusque typis vulgati sunt, enumerates invenies.

LIBER TERTIUS.

DE RHYTHMICIS LEGIBUS CARMINUM BYZANTINORUM.

Carminibus ecclesiasticis byzantinis, quorum delectum in hoc libro adornavimus, eadem fere forma est, quae prosis ecclesiae latinae. Neque hanc similitudinem viros doctos mediæ aevi fugisse cum nomina tropi et prosae inter se commutata (vide F. Wolf Die Lais S. 93) tum Cypriani in vita S. Caesarii latinas prosas et graeca carmina coniungentis testimonium demonstrat. Voluit, inquit ille, Caesarius atque etiam compulit laicos et populares homines psalmos et hymnos promere altaque et modulata voce instar clericorum alios graece, alios latine prosas et antiphonas decantare. Idem vero Suidas lexicographus comprobat, qui Ioannis Damasceni refert συγγράμματα πάνυ πολλὰ καὶ μάλιστα φιλόσοφα . . . καὶ οἱ ἁρματικοὶ κανόνες, ἰαμβικοὶ τε καὶ καταλογάδην. Iambicos enim dicit canones iambicis trimetris compositos Nativitatis Christi, Theophaniorum, Pentecostes; reliquos omnes prosa oratione conscriptos esse significat. His autem reliquis canonibus summa similitudo cum Cosmae, Theophanis, Iosephi, aliorum non solum canonibus sed etiam tropariis intercedit. Neque mirum est, quod graeci et latini scriptores talia cantica prosae orationi potius quam versibus adnumerabant, namque non solum carminum metricorum, quae sola vineta veteres grammatici dixerant, legibus non illigata erant, sed ne aliarum quidem legum eas notas impressas praese ferebant, quae sensus hominum ferirent. Oedipum mehercule sagacitate et acumine superaret, qui Ioannis, Cosmae, Metrophanis versuum, quales in Danielis Thesauro hymnologico descripti sunt, leges primo aspectu perspiceret. Ne ii quidem, qui rectius divisi sunt, versus tanta aequalitate conspicui sunt, quanta Homeri hexametri aut Ovidii elegiae, ut quae vel imperitum et rudem hominem certae cuiusdam legis commoneant.

Altera ex parte cantici natura a solutae orationis genere adeo abhorret, ut carminis et vinctae orationis notiones vulgo confundant, id quod cum in omnia carmina cadit, tum in ea, quae ut cantarentur, non legerentur facta et destinata erant. Nam quod nostra memoria plerosque canones Octoeceli recitare potius quam psallere solent, a consilio poetæ et veteri instituto degenerarunt. Et profecto, modo plura troparia, quorum iidem modi musici sunt, inter se contuleris, byzantina quoque illa carmina ad amussim facta esse facile intelleges. Primum igitur omnium προκόμοια et odæ canonum examinanda sunt, ut leges byzantinae poesis cognoscantur; et quo plura troparia eisdem modos sequuntur, eo plus ad artis leges aperiendas valent. Quibus autem modis quodque carmen aptatum sit, ut in latinis sequentiis saepe obscuratum nec sine difficultate eruendum est, ita in graecis carminibus apertum et in aprico positum est. Namque si quod troparium alienis modis utitur, in libris et manu scriptis et prelo excusis ita indicatum est, ut aut plenum exemplar aut prima eius verba praefixa sint. Neque rara carminum alienis modis utentium exempla sunt; immo antiquissimorum tropariorum et Ioannis hirmorum modi adeo omnibus placebant, ut sexcenties saepe idem exemplar expressum sit. Qua de causa προκομοίαι et Ioannis canonibus praeter cetera carmina animimum advertimus. Neque hoc ita dico, tanquam idiomela minus severae normae illigata esse sentiam; sed cum similibus stropharum indiciis non comprobari possit, num idiomelon versiculi recte in codicibus divisi sint, certis et exploratis quam dubiis et ancipitibus exemplis uti malimus.

Atque primum quidem tropariis similibus collatis pari unamquamque stropham numero versiculorum sive membrorum (κώλων) constare apparet. Atque singulae quidem strophæ vulgo ita divisæ sunt, ut nova strophæ a nova linea et litera initiali maiore nec raro minio pineta ordiatur; quod vero in codicibus DE finis strophæ insuper paragrapho cum duobus punctis in hunc modum iuncta:— significari solet, ex veterum grammaticorum disciplina receptum esse videtur. Hephæstione enim (p. 137 ed. alt. Gaisf.) teste lyrica carmina ita a grammaticis dividebantur, ut post unamquamque stropham paragraphum ponerent. Quid? quod ea quoque paragraphi vis, qua Heliodorum in comoediis Aristophaneis personarum chorique partium vices significasse constat (conf. Hense Heliodoreische Studien S. 49), in carmina byzantina ecclesiastica quadrat, siquidem duo chori alternis vicibus singula troparia canere solent. Stropharum vero singula cola ut dividerent, librarii codicum post unumquodque colum punctum aut auream stellulam, quam quidem in codice Mosquensi interpositam esse Pitra Hymnogr. p. 12 testatur, collocabant. Hunc puncta intericiendi morem a veteribus editoribus servatum recentiores ita mutaverunt, ut loco punctorum commata interponebant. Quamquam autem in nullo libro eorum divisiones plane omissas esse novi, tamen saepe numero aliter aliis in codicibus cola divisa sunt. Sed ne ex discrepantia librorum alios aliis carminum modis membrorumque divi-

sionibus usos esse calidius colligas, longe plurimis locis negligentia et oscitantia scribarum peccatum est. Atque ut alio alius librarius in literis exarandis religiosior et diligentior erat, sic cola quoque in codicibus DE accuratissime, in AC neglegentissime distincta sunt. Maximae vero turbae in colis dividendis ambiguitate notarum ortae sunt; cum enim in colis numerorum distinguendis iisdem, quibus in membris orationis interpungendis, notis uterentur, neque semper utriusque rei eadem rationes essent, fieri non potuit, quin librarii in errores inducerentur. Sed hi quoque errores pluribus similibus tropariis inter se collatis facile plerique removeri possunt.

Numero versiculorum magnopere troparia inter se differunt, sed raro infra quatuor membra descendunt aut supra viginti progrediuntur; fere iisdem igitur finibus, quibus strophae veterum poetarum lyricorum et sceni-
corum includuntur. Praeterea hac quoque re veteres strophae et byzantina troparia concordant, quod singuli versiculi plerumque disparis magnitudinis sunt et rarissime tria quatuorve membra eiusdem strophae gemina inveniuntur.

DE COLIS SIVE VERSICULIS.

Prima igitur lex byzantinorum carminum erat, ut quae troparia iisdem modis utebantur, pari versiculorum numero constarent. Iam illud quaeritur, quibus tandem legibus forma singulorum membrorum ipsa illigata fuerit et quibus rebus factum sit, ut quae in duobus pluribusve tropariis membra sibi respondebant, sui similia esse viderentur. Atque hoc quidem, si Ioannis tres canones iambicos exceperis, in propatulo est similitudinem quantitatis syllabarum nullam esse nec certo ordine syllabas longas et breves sese excipere. Hoc igitur nomine byzantina carmina ab odis veterum Graecorum plane differunt; quo cum accedat, quod hiatus, quem limatissimus quisque poetarum veterum religiosissime vitabat, saepe admissus est, Suidas canones byzantinos prosa oratione (καταλογάδην) conscriptos esse iudicavit. Sed ut melodi christiani iis, quibus veteres poetae, legibus non astricti fuerint, certa tamen aliqua norma eos coercitos fuisse ipsa versus natura clamat. Atque Pitra in libro saepe iam laudato nuper luculentissime demonstravit versiculos, qui sibi invicem responderent, totidem syllabis constare numerumque syllabarum artis vatum christianorum quasi cardinem fuisse. Sed ut hoc rectissime vir clarissimus perspexit, ita neque causas huius rei bene aperuit et nimia severitate in versibus ad istam normam exigendis usus est. Namque codicum fidem si sequimur, satis magnus versiculorum numerus exstat, qui, cum nullam interpolationis corruptelaeve suspicionem admittant, eos, qui iis respondent, versus una alterave syllaba superant. Neque in graecis carminibus solis hoc factum est, sed latinarum quoque sequentiarum simillimam licentiam C. Bartsch in libro Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters S. 31–46 indagavit. Qua de causa nisi nimia audacia in arte critica exercenda uti malis, severitatem in pari numero

syllabarum exigendo paululum remittas et licentiae illius causas et fines rimeris oportet. Sed ne filum argumentationis inceptae interrumpamus, infra de hac inaequabilitate colorum eiusque causis copiosius disseramus. Plane vero recta via Pitra aberravit, quod nimio ardore fidei catholicae defendendae inflammatus byzantinos melodos hac paris numeri syllabarum lege constituta cavisse dixit, ne verbis adiectis aut omissis sua placita interpolari et in contrariam partem detorqueri possent. Licet enim principes melodi Ioannes Damascenus et Cosmas Hierosolymitanus non solum poetarum, sed etiam theologorum partes tuiti sint neque ab argutiis nugisque suae aetatis abstinuerint, tamen in carminibus pangendis eorumque textura instituenda artis poeticae potius quam theologicae subtilitatis leges secuti sunt. Iam si byzantina carmina ad canendum facta eaque modorum simplicitate antiquissimis temporibus usa esse reputamus, ut singulae syllabae fere singulis vocis flexibus pronuntiarentur, causam paris syllabarum numeri ex natura modorum repetendam esse apparet. Hoc autem eo minus in dubitationem vocare licet, quia iam veteres poetae lyrici in carminibus ad canendum destinatis non solum pedum morarumque, sed etiam numeri syllabarum aequabilitatem spectabant; unde factum est, ut grammatici iam eo tempore, quo metricae leges rhythmicis nondum cesserant, nonnullos versus, velut *Σαρκικὰ ἐνδεκακύλλαβον καὶ πεντεκαϊδεκακύλλαβον*. Ἀλκαϊκὸν δωδεκακύλλαβον numero syllabarum definirent. Quo magis autem discrimina longarum et brevium syllabarum minui et obliterari coepta sunt, eo minus poetae syllabam longam in duas breves solvere ausi sunt, quo factum est, ut etiam in trimetris iambicis, qui recitationi potius quam cantui facti erant, certum numerum duodenarium syllabarum egredi vererentur. Quodsi medio aevo qui veterum poetarum vestigia legebant, syllabarum numerum in versibus pangendis non neglegebant, melodos, qui insuper modorum natura coercerentur, multo etiam magis cavere par erat, ne versus sibi respondententes disparis magnitudinis essent.

Altera igitur lex, quam byzantini poetae in carminibus faciendis observabant, ad numerum syllabarum pertinebat. Neque hanc legem tamquam suam et sibi propriam constituerunt, sed et vetustiores poetae Syri et aequales scriptores sequentiarum latini eadem norma artis usi sunt. Sed ne in hac una re observanda eos acquievissse putemus, ipsa versuum modorumque natura prohibemur. Namque nobis quidem cum notione versus numerorum sive rhythmici vis adeo coniuncta esse videtur, ut versum nullum esse sentiamus, quin cantoris vel recitatoris vox certis intervallis modo erigatur, modo deprimatur. Verum ne quod in latinis nostrisque versibus usu venire novimus, in byzantinis quoque factum esse temere colligamus, pedetemptim et caute nobis progrediendum est. Nam ut psalmorum versus in pares numerorum pedes nec umquam divisos nec ullo modo dividendos mittam, latini quoque poetae medii aevi duo carminum genera, hymnos et prosas, ita differre statuebant, ut prosae non iisdem, quibus hymni, legibus rhythmici tene-

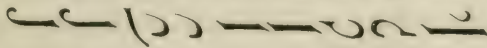
rentur. Quin adeo lyrici poetae graeci versus, quorum pedes ex vario pedum genere mixti essent, frequentius quam versiculos aequabiliter decurrentes pangere soliti erant. Quamvis enim fieri potuerit, ut inaequalitas pedum, quae in syllabis carminum lyricorum conspicua est, cantoris voce minueretur et plane tolleretur, tamen parum caute et circumspecte nostra memoria agunt, qui suum magis arbitrium quam veterum scriptorum fidem secuti omnem inaequalitatem pedum multifariis artificiis, modo protrahendo syllabas, modo corripiendo remove conantur. Verum enim vero ut aequabilitate pedum lyrici versiculi carere potuerint, omnes tamen ictu vocis in plures pedes dividebantur; quaeritur igitur, num byzantinorum quoque tropariorum versiculi non solum pari numero syllabarum, sed etiam pedum ictuumque similitudine sibi invicem responderint.

Atque primum quidem quisquis plures strophas similis carminis (τῶν προκομοίων) a cantore vel imperitissimo cantatas audiet, continuo versiculorum sibi respondentium certas quasdam syllabas maiore ictu erigi animadvertet. Si vero melodiarum libros inspexerit, easdem illas syllabas fere duplici nota instructas videbit, quarum altera altitudinem, altera intensionem vocis indicat. Atque in eo quidem scribendi genere, quo nunc modos musicos exprimere solent, duabus notis ad ictum vocis indicandum utuntur. Harum altera, cuius usus latissime patet, ψηφιστόν audit, et idem fere quod Italorum marcato valet*); ut in versu



ὑμνοῖς αὐτοῖς γῆτοῖς μέγα λυνομένῳ

haec nota ter posita cantores syllabas ὑμ γῆ λυ vehementiore ictu pronuntiare iubentur. Multo rarius nota βαρεῖα utuntur, quae, cum descendente modulatione plerumque coniuncta, vocis gravitatem significat**); ut in versu



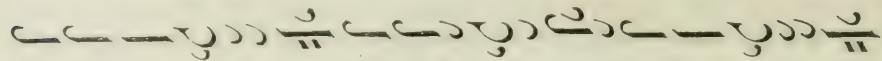
καὶ χαμαὶ αὐτὸν ζήλον φρονήμα.

secunda syllaba vocabuli χαμαίζηλον gravitatis nota instructa ad rei humilitatem significandam quasi altius demittitur. Praeterea tertia nunc nota musica utuntur, quae altitudinem eademque intensionem vocis indicat. Cum enim tribus notis κεντήματος, ὀλίγου, πεταστής vocem a cantore uno intervallo erigendam esse moneant, ultimam notam, quod ipsum nomen declarat, iis locis usurpant, quibus vox volatu quodam ad altiorem gradum feratur,

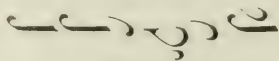
*) Confer Philoxenum Οὐαρητικόν στοιχειώδες τῆς μουσικῆς p. 88: Τὸ ψηφιστόν εἰς τοὺς χαρακτήρας, ὅπου ὑπογραφή, κατὰ τὴν αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν θέλει νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς δύναμιν τινὰ καὶ ζωηρότητα ἐκτός τῆς φυσικῆς δεξιότητος, ἣν ἔχει ὁ χαρακτήρ ἐκεῖνος.

***) Philoxenus ibid. p. 87: Ἡ μὲν βαρεῖα θέλει νὰ προφέρηται μετὰ βάρους ὁ φθόγγος τῶν χαρακτήρος, ὅπου κείται ἐμπροσθέν τῆς, ὥστε νὰ διακρίνηται ἡ ζωηρότης τοῦ τῶον ἀπὸ τὸν ἡρόμενον, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν ἐπόμενον.

neque ulla in graecis modulationibus hac intendendae vocis nota crebrior est, veluti in exordio carminis celeberrimi Τὴν ὠραιότητα:



Τὴν ὠ ρ α ι ὀ τ η τ α α τ η ς πα ρ θε ν ι α ς σου και το υ πε ρ λα μ π ρ ο ο υ



το τ η ς α γ ν ει α ς σου.

quatuor syllabas ο ν ι π ε ρ ν ει petastae nota insignitas ita pronuntiant, ut vocem vehementius in altitudinem rapiant. Hoc quoque memoratu dignum est, quod nota κλάματος signo petastae subiecta cantores quatuor illas syllabas non solum erigere sed etiam ita protrahere iuventur, ut duplum temporis spatium sive duas moras explant. Sed quamquam saepe protractio vocis cum petastae nota coniuncta est, tamen caveas, ne ubique hoc factum et plenam similitudinem inter syllabam hac nota byzantina instructam et syllabam productam veterum poetarum intercedere arbitreris. Similiter etiam eae syllabae, quae cum gravitate (μετὰ βάρους) pronuntiandae sunt, si minus omnibus locis, at tamen plerisque duplum temporis spatium explent.

His igitur notis nostra memoria secundum praecepta novae disciplinae musicae (τῆς νέας μεθόδου) ad ictum sive intentionem vocis significandam utuntur; in codicibus notas τῆς βαρείας καὶ τῆς πετακτῆς fere iisdem locis, quibus in libris prelo exequis, usurpatas, ψηφιστὸν autem multo rarius adhibitum repperi. Neque tamen res ipsa ulla ex parte mutata esse videtur; codicum enim librarii praeter tres, quae etiam nunc in usu sunt, quarta nota, qua vocem uno intervallo erigendam esse monerent, utebantur, et hanc quartam notam, cui et nomen et signum accentus acuti (ὀξεΐας) erat, fere iis locis, quibus nunc ὀλίγον cum ψηφιστῶ coniungunt, adhibebant. Quo autem tempore veterem illam notationem abiecerint novamque adsciverint, equidem in mea librorum penuria accuratius definire non potui, qua de causa Graecos, quibus carminum libros plures inspiciendi et rectius interpretandi copia facta est, admonitos velim, ut hanc quoque rem examinent et ad liquidum perducant.

Ex iis, quae hucusque disserui, apparet byzantinos musicos ictus intentionisque vocis vim adeo non fugisse, ut certas quasdam notas ad eam significandam invenirent. Quid vero? nihilne poetae musicos adiuverunt? nullane musicorum et poetarum mutua commercia erant, praesertim iis temporibus, quibus iidem et carmina scribere et modos facere solebant? Hoc cum ipsum satis improbabile sit, tum modorum signis cum verbis carminum collatis apparet nisi syllabam acutam intentionis nota non insignitam esse. uno exemplo ut hanc rem illustrem, tropariorum, quae carminis Τὴν ὠραιότητα modulos sequuntur (vide p. 56), primos versus ita hic apponam, ut syllabas nota petastae instructas pinguioribus literis exscribendas curem:

Τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου || καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον | τὸ τῆς ἀγνείας σου.
 Τὸ ἀναλλοίωτον | τὸ τῆς θεότητος || καὶ τὸ ἐκούσιον | πάθος σου, κύριε.
 Τὸ ἀκατάλληκτον | τὸ τῆς σταυρώσεως || καὶ ἀνερμηνευτον | τὸ τῆς ἐξέρσεως.
 Σήμερον ἔπασα | κτίσις ἀγάλλεται, || ὅτι τὸ χαῖρε σοι | φωνεῖ ἀρχάγγελος.
 Ἐπιφανέντος σου | ἐν Ἰορδάνῃ, σπητρῶ, || καὶ βαπτισθέντος σου | ὑπὸ προδρόμου, Χριστέ.

Τὸν συμπαθέστατον | κύριον μάρτυρα || ἐκδυσωποῦμέν σε | πιστῶς, Δημήτριε.
 Θεομακάρισε | μήτηρ ἀνώφευτε || τὴν ἀθνηοῦσάν μου | ψυχὴν θεράπευσον.
 En summum nulloque loco turbatum concentum musicae notae petactēs et syllabae acuto accentu pronuntiandae. Adeo autem hanc societatem accentuum et musicarum notarum iam codicum librarii persenserant, ut quotiescunque notis musicis verba carminum instruebant, accentus syllabarum scribere supersederent. Nihil vero referre videmus, utrum circumflexus, an acutus accentus syllabae sit; nimirum cum discrimine syllabae productae et correptae evanescente illa quoque accentus circumflexi et acuti differentia obliterari coepta est. Contra nulla indicia apparent societatis inter vocis sonum elevatum et syllabam longam intercedentis. Immo vero metricae compositionis legibus spreto et abiectis poesis byzantina rhythmicum carminis naturam totam induerat. Atque iam quarto saeculo Gregorium Nazianzenum in duobus carminibus ab metricis ad rhythmicas rationes transire coepisse supra p. XIII monuimus, et etiam multis annis ante Gregorium Babrius, fabularum scriptor, quamvis severe in versibus claudis faciendis leges metricas observaret, tamen accentui quoque hoc dandum esse epistimavit, ut paenultimo loco cuiusque versus nusquam non acutam syllabam poneret; conf. Westphal Griechische Metrik 2. Aufl. II, 54. Praeterea mutata pronuntiatione et vocalium brevium longarumque discrimine primum minuto, deinde sublato, cuius rei errores titulorum primis saeculis post Christum natum inscriptorum insculptorumve larga documenta suppeditant, fieri non potuit, quin rhythmica carmina in dies magis placerent maioremque applausum ferrent. Nescio tamen an etiam plus exemplum psalmodiarum et canticorum hebraicorum valuerit. Etenim psalmodiarum cantus in ecclesia graeca usque ad nostram memoriam insignem locum obtinet et christianorum canticum procul dubio ex synagogis Iudaearum tamquam capite et fonte profluxerunt. Mirum igitur, si hebraica poesis similitum carminum pangendorum studia apud christianos excitaverit. Hac autem re in difficillimas quaestiones de rhythmica forma psalmodiarum canticorumque sacrarum incidimus, quibus diu multumque a viris doctissimis disceptatis meum iudicium interponere non temerarii, sed impudentis hominis esset. Verum accentibus syllabarum summam vim in modulationibus hebraicis tributam esse a peritissimis iudicibus concedi audio, quorum ex numero unum Delitzschium testem hoc loco afferre iuvat: Das musikalische Element der hebräischen Grammatik ist das accentuologische.... Jeder Vers des alttestamentlichen Textes bildet eine durch die Tonzeichen geregelte, aus Vorder- und Nach-

satz mit ihren Cadenzen bestehende musikalische Periode (Delitzsch Zur Geschichte der jüdischen Poesie S. 23 u. 48, vergl. Fétis Histoire de la musique I, 440).

Tertiam igitur legem a melodis byzantinis observatam esse novimus, ut troparia sibi respondentia certis quibusdam locis accentu syllabarum concinerent. Atque hanc quidem legem, quam Pitrae sagacitatem fugisse magno-pere miror, fundamentum artis poetarum byzantinorum dicere non dubito. Neque ego primus hanc legem in lucem protraxi, sed multis abhinc non annis sed saeculis grammaticus quidam byzantinus pronuntiavit. In libro enim de prosodia, cui titulum Theodori grammatici Alexandrini falso praefixum esse alio loco (Beitr. S. 27) demonstravi, hoc praeceptum legimus: Ἐάν τις θέλη ποιῆσαι κανόνα, πρῶτον δεῖ μελίαι τὸν εἰρμόν, εἶτα ἐπαγαγεῖν τὰ τροπάρια ἰσοσυλλαβοῦντα καὶ ὁμοτονοῦντα καὶ τὸν σκοπὸν ἀποκῶζοντα. Nam quae grammaticus de canonum odis praecipit, etiam ad reliqua carminum byzantinorum genera pertinet, et qua accentus congruentia hirmus et troparia cuiusque odae coniunguntur, eandem inter αὐτόμελον et προκόμοια intercedere par est. Accedit, quod etiam in iambicis politicisque versibus faciendis scriptores byzantini similes rationes ita secuti sunt, ut duobus pluribusve locis cuiusque versus syllabam nisi acutam non ponerent, et latini melodi medii aevi quantitate syllabarum neglecta accentuum regula in versiculis faciendis utebantur; conf. Struve Ueber den politischen Vers der Mittelgriechen, Henrichsen Ueber den sogenannten politischen Vers bei den Griechen, K. Bartsch Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters. Denique ne hoc quidem neglegendum est, quod graecorum vocabulorum accentus, quales Aristophanis et Herodiani grammaticorum temporibus fuisse novimus, usque ad nostram memoriam immoti manserunt, id quod eo plus admirationis habet, quo mobilior et inconstantior natura accentus in aliis linguis est. Neque dubito mirae huius constantiae graeci sermonis causam ex insigni vi repetere, quam in carminum cum aliorum tum ecclesiasticorum arte accentus obtinuit. Quamquam enim Fallmereierum nostrum, quod suos Slavos a sacerdotibus monachisque usum graeci sermonis accepisse statuit, probabilitatis limites evagatum esse iudicamus, tamen ecclesiastica carmina nonnihil ad integritatem sermonis et accentuum servandam valuisse veri simillimum est.

Sed ut ad quaestionem, unde profecti sumus, redeamus, versuum rhythmus ictu certis quibusdam intervallis redeunte efficitur. Sic hexametrum dactylicum veteres graeci dicebant, quod non uno duobusve, sed sex locis aequo intervallo distantibus percutiebatur. Et ut glycei, pherecratei, logaoedici versuum alios pedes trium, alios duarum vel duarum et dimidiae morarum spatium explesse ducamus, tamen omnes, modo syllabarum longarum indicia sequamur, plus semel ictu feriebantur, unde horum quoque lyricorum versuum similitudinem quandam rhythmici ictibus si minus paribus, at tamen similibus intervallis redeuntibus fuisse dicimus. Iam ex iis, quae supra exposuimus,

apparere videtur in byzantinis carminibus syllabam acutam vel accentuatam locum syllabae productae obtinuisse. Quaeritur igitur, num haec quoque carmina syllaba acuta paribus vel similibus intervallis redeunte modulate decurrerint. Priusquam autem ad hanc quaestionem difficillimam solvendam aggrediamur, pauca nobis praemonenda sunt.

Atque primum omnium admirationem movet, quod byzantini melodi, quamvis paene innumeras notas musicas excogitaverint, quibus non solum altitudinem vocis, sed etiam temporis spatium et vocis varios flexus notarent, tamen nullo signo ad rhythmum numerosque indicandos usi sunt. Sed ne magistri quidem, qui de arte musica commentati sunt, hanc partem, quae nobis quidem gravissima esse videtur, pertractant, et sicubi rhythmum mentionem iniiciunt, ita fluctuant, ut eius vim magis fama acceperisse, quam usu percipisse videantur. Sic Philoxenus Θεωρ. p. 45, postquam rhythmum naturam in legitimo ordine arsis et thesis positam esse recte definiit, paulo post rhythmum cum accelerato aut retardato motu vocis, quem αρωγήν veteres magistros dixisse constat, commutavit: Ἐκεῖνο δὲ, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐκ τῆς τακτικῆς συμφωνίας μιᾶς μουσικῆς διὰ τῶν πολλῶν ὀργάνων ἢ ψαλτῶν διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ ἄρτου καὶ τροχτοῦ. ὡς ἐκ τῆς κινήσεως τῆς ἀνω καὶ κάτω φορᾶς ἐνὸς σώματος εἰς δεξιὴν κρότου καὶ ἡρεμίας τῆς ἄρσεως καὶ θέσεως, ἢ ἐκ τοῦ μετρήματος τοῦ βραχέος καὶ μακροῦ χρόνου, ὀνομάζεται ῥυθμὸς. ὅπερ λέγεται κατὰ μὲν τοὺς Ἄραβας οὐκούλ, κατὰ δὲ τοὺς Εὐρωπαϊοὺς τέμπο. Eustathios quidem Thereianos, qui aliquot carminum modos nostris notis musicis expressos officiose nobis commodavit, nostro more etiam singulos pedes lineis rectis divisit, sed neque graecorum characterum exemplum in hac re adornanda secutus est, neque nihil, ut numerosius modi percurrerent, novavit. Ipse enim per literas mihi significavit se numerorum gratia temporum spatia hic illic partim contraxisse, partim dilatasse: οὐδὲν δ' ἄλλο, ἔφη, ἐποίησα ἢ προσθαφαιρέσεις τινῶν χρόνων ἐπὶ τὸ ῥυθμικώτερον. Cantores vero graeci quod dextero pede, dum carminum modos canunt, humum percutere solent, neque ad pedes dividendos neque ad id rhythmum genus, quod nos vulgo intellegimus, significandum pertinet. Nos enim similiter atque veteres Graeci pedis manusve ictu syllabam intenta voce pronuntiandam esse ita significamus, ut intervallis modo maioribus, modo minoribus intermissis plures syllabas uno pede comprehendamus; recentiorum Graecorum in cantilenis fere singulae syllabae singulis ictibus pedis feriuntur, rarissimeque duo soni correpti uno ictu comprehenduntur: confer Philoxenum l. l. p. 77: ὁ δὲ ἀπὸ τῆν μίαν κρούειν ἕως εἰς τῆν ἄλλην ἐξοδουόμενος καιρὸς λογαριάζεται εἰς χρόνος εἰς χαρακτήρ, ὅστις φανερόντι ἓνα φθόγγον. ἐξοδούει ἓνα χρόνον. Creberrimi igitur hi ictus pedis, etiamsi et ipsi cantorem in intervallis temporum rite servandis adiuvent, tamen toto caelo ab intersecivis illis ictibus differunt, quibus veteres Graecos ad pedes numerorum significandos usos esse novimus.

Nibil igitur Byzantinorum nec musici notis nec pedis ictibus ad rhythmum

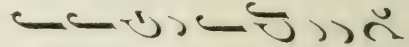
cuiusque carminis cognoscendum adiuvamur. Itaque fundamento signorum ad intentionem vocis significandam adhibitorum accentuumque verborum concentus nos imiti oportet. Sed praeter eas versuum sedes, quae in nulla strophâ syllaba acuta non expleantur, aliae quoque, in quibus syllaba acuta plerumque collocata est, in censum vocandae sunt. Si enim Προσομ. IV versiculos sextos p. 67 et Προσομ. VI versiculos primos p. 70 inter se contuleris :

καὶ τῷ πόθῳ ἠπέιγετο.	Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυριν.
οἱ μοχλοὶ συνετρίβησαν.	ῥωμαλέῳ φρονήματι.
τὰ θανάτου ἀπέκλεισας.	τῷ σωτήρι συνεπάθεσ.
καὶ τὸν λίθον τοῦ μνήματος.	τῷ τῆς πίστεως θώρηκι.
Γεωργίου τοῦ μάρτυρος.	ὡς ἀτέρα πολύφωτον.
καὶ θυσίαν εὐπρόδεκτον.	ἐν θαλάσῃ με πλέοντα.
καὶ σοφῶς ἀποθέμενος.	τὴν χρυσήλατον κάλπικτα.
καὶ διώκων ψυχώλεθρον.	τὸν ἀτέρα τὸν ἄδυτον.

tertia et sexta sede cuiusque versus nunquam non, prima plerumque syllabam acutam positam esse videbis; neque causa huius discriminis te fugiet, si modos versiculorum examinaveris



καὶ τῷ ποθῷ ἠ πει γε το



ὡς γεν ναι ον εν μαρ τυ ριν

Hanc igitur rem ita notis exprimere visum est, ut plenum concentum trinis, imperfectum binis punctis in hunc modum notaremus:

: . : . . : . .

Eo magis autem hunc ancipitem quoque concentum notare constituimus, quod simillima quaedam inconstantia in nonnullis versibus veterum poetarum occurrit, ut in pherocrateis Aeschyli Sept. adv. Thebas vv. 296, 313, glyconeis Sophoclis Philoctetis vv. 1126, 1148:

πανδαμὶ πανομιλί.	τὰν ἐμὰν μελέου τροφάν.
θεοὶ τοῖσι μὲν ἔξω.	φυγᾶ μ' οὐκέτ' ἀπ' αὐλίων.

et in phalaeiis Catulli I, 1—4

Quoi dono lepidum novum libellum
arida modo pumice expolitum?
Corneli, tibi: namque tu solebas
meas esse aliquid putare nugas.

Quod quo luculentius perspicias, schemata illius versus byzantini et versus glyconei iuxta posita conferas:

: . : . . : . . : . : . . : . .

Iam si et plenam et imperfectam congruentiam accentuum consideraverimus, multos versiculos byzantinos numerose cadentes et manifestam similitudinem cum metricis colis veterum poetarum praese ferentes videbimus. En satis amplam messem talium versiculorum schematis byzantinis et veteribus iuxta positis illustratam:

COLA ANAPAESTICA ET ANAPAESTICA LOGAOEDICA:

..... ο ο _ ο ο _ ο ο _ ο ο _ vel _ ο ο ο ο _ ο ο ο ο _

Ἐβόησε προτυπῶν Pitra XXXIV, Theophranis can. I od. 5' vv. 2, 4, 6
p. 239:

v. 2: προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον. v. 4: Ἰωνᾶς ἐν τῷ κήτει δεόμενος.
τὴν φωνὴν Γαβριὴλ τὴν χαρμό- εὐφροσύνης ἐνθέου πεπλήρωμαι.
-συνον. πᾶσα κτίσις κραυγάζει, θεόνυμφε.
ἡ χαρὰ, θεομήτορ, ἡ ἔνθεος. δι' ἐμοῦ τὸ ὀφείλημα σήμερον.
δι' ἐμοῦ καταργείσθω κατὰκριμα. ἐν τῷ σπέρματι τούτῳ τὰ ἔθνη,
ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τῷ προπάτορι, ἀγνή.

v. 6: Ἰησοῦ βασιλεῦ τῶν δυνάμεων.
καὶ χαρὰν καταγγέλλεις τὴν ἄληκτον.
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ προωρίσθης, ἀγνή.
τὸ ἀρχαῖον δοθήτω πληρέστατον,
ἡ ὑπόσχεσις δέχεται σήμερον.

..... ο ο ο ο _ ο ο ο ο _

Cosmas can. II od. 6' v. 1 p. 167, Ioannes Damase. can. IV od. 5' v. 1 p. 219:

θεὸς ὢν εἰρήνης πατὴρ οἰκτιρμῶν. κατῆλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.
ἐν δούλοις τῷ Καίσαρος δόγματι. φυλάζας τὰ σήμαντρα σῶα, Χριστέ.
ἰδοῦ ἡ παρθένος, ὡς πάλαι φησίν, σωτήρ μου τὸ ζῶν τε καὶ ἄθυτον.

..... = ο ο _ ο ο ο _ ο ο ο ο _ vel _ ο ο ο ο ο ο ο ο _

Ἦμος ἀκάθιστος v. 3 p. 140 sqq. vicies quater repetitus:
καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ. ἔξ ἀπόρου βλαστήσας γαστρός.
τὸ σὲ βρέφος ἐκείνης εὐθύς. ὁ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

COLA DACTYLICA ET DACTYLICA LOGAOEDICA:

..... _ ο ο ο _ ο ο ο _ colon prius versus hexametri:

Ioannes Damase. can. V od. α' v. 1:

ἄσωμεν πάντες λαοί. ἡ βασιλις τῶν ὠρῶν.
σήμερον ἔαρ ψυχῶν. πύλαι θανάτου, Χριστέ.

..... _ ο ο ο ο ο ο _

Προσομ. II v. 1 p. 64 et IX v. 2 p. 76:

ἐν οὐρανοῖς τὴν ἐλπίδα. τῶν οὐρανίων τατμάτων.
τὴν ἐπὶ γῆς φθειρομένην. ὁ ταξιάρχης τῶν ἄνω.
ἐν ἑαυτῇ τὴν τριάδα, ὑπὸ τὴν σκέπη τῶν θείων.

..... _ ο ο ο ο ο ο _

Προσομ. VI v. 5 p. 70, Ioannes Damasc. can. IV od. θ' v. 3:

ὅτι τὸν δρόμον τετέλεκας. χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου, Σιών.
ὑπερορῶν μὲν τοῦ σώματος. μέχρι τερμάτων αἰῶνος, Χριστέ.
τοῖς ἐναντίοις ἀνάλωτος. δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον.

..... = _ 0 0 0 0 0 0 0 0

Ioannes Damasc. can. apostolorum Petri et Pauli (29. Iun.) od. ε' v. 5:

ἐν ὁμοιοῖα φυλάττων τὴν ποιμνὴν σου.
τερατουργῶν παραδόξως τῇ χάριτι.
τὴν τῶν θαυμάτων ἐπλούτησε δύναμιν.

..... _ 0 0 0 0 0 0 0 0 versus Adonius.

Ioannes Damasc. can. I od. γ' v. 1, δ' v. 1; η' v. 1:

νεῦσον πρὸς ὕμνους.	ἴσος προήλθες.	μήτραν ἀφλέκτως.
νύμφη πανάγνου.	ἔθνη τὰ πρόσθεν.	λύμην φυγοῦσα.
ὑψους ἀνάσσω.	ρίζης φουεῖσα.	ἦκεις πλανήτιν.

COLA GLYCONEA ET PHERECRATEA ET LOGAOEDICA:

..... _ 0 0 0 0 0 0 0 0

Προσομ. VIII v. 8 p. 74:

ὄθεν τὴν παναγίαν σου. ᾧ καὶ νῦν παριστάμενος.
ὄθεν καὶ τὸν τῆς νίκης σου. δεῖξον τῆς ὠραιότητος.

..... _ 0 0 0 0 0 0 0 0

Κάθισμα VIII v. 1 p. 62:

τὴν σοφίαν καὶ λόγον. σὺ υἱὸς ἐπεκλήθης.
τῶν παθῶν τοῦ κυρίου. παναγία παρθένε.

..... _ 0 0 0 0 0 0 0 0

Κάθισμα II v. 1 p. 56:

τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου. τὸ ἀναλλοίωτον | τὸ τῆς θεότητος.
σήμερον ἅπανα | κτίσις ἀγάλλεται. θεομακάριστε | μητρὸς ἀνύμφευτε.

..... _ 0 0 0 0 0 0 0 0 versus Aristophanicus.

Cosmas can. XIII od. γ' v. 1 p. 196, Octoechus p. 163 od. α' v. 1:

σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων. ἄσσωμεν. τῷ κυρίῳ.
σύμβολα τῆς ταφῆς σου. ἄχραντε θεοτόκε.
ἠπλωσας τὰς ἀγκάλας. βότρυν σε ζωηφόρον.

..... _ 0 0 0 0 0 0 0 0

Ioannes Damasc. can. VII od. α' v. 1, Κάθισμα I v. 11:

ἀνοίξω τὸ στόμα μου. ὡς μόνος φιλόανθρωπος.
παρθένου νεάνιδες. τοῦ σῶσαι τὸν ἄνθρωπον.
ἀξίως ὡς ἔμψυχον. συμφώνως προσφέρομεν.

IAMBICA ET TROCHAICA COLA:

Cola, quae iambicorum colorum similitudinem ita referrent, ut unoquoque pede acutam syllabam loco longae haberent, equidem nulla novi. Neque hoc quidem mirum est, quandoquidem veteres quoque Graeci, ne crebrescente vocis ictu

petulantes et illepidi versiculi fierent, singulis ietibus binos pedes iambicos trochaicosve comprehendere solebant, quo factum esse constat, ut versum sex pedibus iambicis constantem non hexametrum sed trimetrum vocarent. Quodsi veterum Graccorum vestigiis institimus, ea quoque cola iambica vel trochaica dicere nobis licet, quorum secunda et sexta aut prima et quinta syllabae acutae sint et intenta voce cantoris erigantur. Atque hoc etiam confidentius dicemus, siubi medias syllabas, quartam dico iambicorum et tertiam trochaicorum colorum, plerumque acui cognoverimus.

.

~ ~ ~ ~ ~

Cosmas can. XIV od. θ' v. 7, 8:

δοχείον τοῦ ἀστέκτου.	χωρίον τοῦ ἀπείρου.
ἔξ ὕψους ἀποστόλους.	ὑπ' ἧς καταλαμφθέντες.
λαοὶ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι.	τὰ θεῖα μεγαλεῖα.

.

~ ~ ~ ~ ~

Μεγαλυνάρια v. 1, 2 p. 84:

ἀκατάληπτόν ἐστιν	τὸ τελούμενον ἐν σοί.
ἀγκαλίζεται χερσὶν	ὁ πρεσβύτης Συμεών.
βουληθεὶς ὁ πλαστουργὸς	ἵνα σώσῃ τὸν Ἀδάμ.
γένος ἅπαν τῶν βροτῶν	μακαρίζει σε, ἀγνή.

.

~ ~ ~ ~ ~

Oetoechus p. 120 od. γ' v. 1, Ioseph can. I od. γ' v. 1:

οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ.	ἡ γῆ μαστίζεται ἡμῶν.
θεὸν σταυρούμενον σαρκί.	συσσεΐας, κύριε, τὴν γῆν.
θανάτῳ θάνατος λυθεῖς.	γεννήσας θάνατον πικρόν.
τοῦ θεοῦ τόκου σου, ἀγνή.	ἡ μόνη οὐσα ἀγαθή.

.

~ ~ ~ ~ ~

Προσομ. IX v. 9:

ὑπήκοοι γενόμενοι Χριστῷ.	στρεβλώσεων μαστίγων καὶ πυρός.
ὕμνησμεν ἀξίως ἑορταῖς.	στεφάνους καὶ τὴν δύξαν τοῦ Χριστοῦ.

.

~ ~ ~ ~ ~

Ioannes Dam. can. IV od. γ' v. 1:

δεῦτε πόμα πίωμεν καινόν.	χθές συνεθαπτόμην σοι, Χριστέ.
---------------------------	--------------------------------

.

~ ~ ~ ~ ~

Προσομ. III v. 1:

ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος.	σήμερον, πιστοὶ, χορεύσωμεν.
---------------------------	------------------------------

.

~ ~ ~ ~ ~

Ioannes Dam. VI od. γ' v. 1:

τοὺς σοὺς ὕμνολόγους θεοτόκε.	ἔξ ὀσφύος προαχθεῖσα.
-------------------------------	-----------------------

Forum, quae lucusque recensuimus, colorum rhythmum iambicum vel trochaicum tribus quatuorve locis ducibus constituimus; sunt autem

alia breviora, in quibus concentus duorum locorum idem arguere videtur, velut:

Octoechus p. 121 od. δ' v. 1, Ioseph. can. I od. δ' v. 1:

Χριστός μου δύναμις.	καλεύεις, κύριε.
τὸ ξύλον ἤνθησε.	τῇ θείᾳ νεύσει σου.

.....

Κάθισμα I v. 1:

τὸν τάφον σου, σωτήρ.	τὰ πάθη τὰ σεπτά.
σταυρῷ προσηλωθείς.	ἐξέστησαν χοροί.

.....

Προσομ. II v. 5:

ἄχραντε παρθένε.	φύλακα καὶ ρύστην.
μίαν σὺν ἀγγέλοις.	φύλαττε καὶ σκέπε.

.....vel.....

Κάθισμα V v. 6, Προσομ. IX v. 1:

νίκας χορηγῶν αὐτοῖς.	ὄλην ἀποθέμενοι.
ἔτοιμοι συνέλθωμεν.	ἕλην ἐβδελύξαντο.
σὲ τὸν ποιητὴν ἡμῶν.	ἠχήσουσι κάλιππες.

.....

Κάθισμα VI v. 1:

κατεπλάγη Ἰωσήφ.	ἐκ τῶν ἄνω κατελθόν.
ἐκουσία σου βουλή.	μετὰ κλάδων νοητῶς.

.....

Κάθισμα VII v. 9:

ἐξίσταμαι κραυγάζειν σοι.	εἰς τοῦτο γὰρ ἐλήλυθας.
---------------------------	-------------------------

.....

Octoechus p. 22 od. δ' v. 2:

προβλεπτικῶς ὁ Ἀββακούμ.	στεφηφορῶν ἐξ ἀκανθῶν.
--------------------------	------------------------

.....

Προσομ. VI v. 4:

εὐφημοῦμέν σε.	σε γινώσκομεν.	μιμητάμενος.
πρὸς τὴν ἄθλησιν.	τὰ στρατεύματα.	συμφραζάμενος.

Præter anapaestica, dactylica, iambica, trochaica cola, quae byzantinis melodis accentuum concentu adducti reddidimus, vereor ut alia numerorum genera probaverint. Nam ionici dimetri, quos iam veteres poetas cum iambicis tetrapodiis commutasse constat, in rhythmica poesi Byzantinorum ab iambicis vel trochaicis colis vix distingui poterant. Cum enim non omnibus locis, quibus veteres syllabam longam posuerant, acutam Byzantini collocarent, dimetrum ionicum a minore sic ab iis exprimi par erat:

hoc autem schema eodem iure trochaicae tetrapodiae $_ \cup _ \cup _ \cup _ \cup$ conferri posse ex iis, quae modo exposuimus, apparet.

Bacchiacis vero quod colis conferri possit, unum colon apud Ioannem Damascenum can. IV od. θ' v. 1 novi:

φωτίζου, φωτίζου. ὦ θείας, ὦ φίλης. ὦ πάσχα τὸ μέγα.

neque modi huic opinioni obstare videntur:

— φ ω — τ ι — ζ ο υ — φ ω — τ ι — ι — ι — ζ ο υ —

φω τ ι ζου φω τ ι ι ι ζου.

sed cum alia exempla huius rhythmī non suppetant*), nescio an rectius hunc versiculum in duo pusilla cola φωτίζου | φωτίζου dirimas. Eodem vero modo aliquot dochmiaci rhythmī exempla removeri posse videntur, velut Andreae Pyrrhi στιχ. v. 1:

· · · · · — — — — —

· ποίοις εὐφημιῶν στέμμασι. ποίοις ὕμνων ἀνθεσι.

· · · · ·

Cosmas can. XIV od. ε' v. 1:

τὸ διὰ τὸν φόβον σου ληφθὲν κύριε. ἡ ἐπιφοιτήσασα ἰσχύς σήμερον.

· · · · · — — — — — | — — — — —

Cosmas can. VI od. α' v. 6:

τῷ σὺ ἄδοντας μονογενεῖ. μεθ' ὧν, ἄχραντέ, σου τὴν σεπτὴν.

· · · · · — — — — —

Cosmas can. XIII od. η' v. 3:

ἰδοῦ. γὰρ ἐν νεκροῖς λογίζεται. νεκρὸν γὰρ καὶ τυμνὸν θεώμενος.

· · · · · | · · · · · — — — — — | — — — — —

Ioannes Dam. can. III od. θ' v. 5:

νοεῖν· ὅθεν σε σὺν πόθῳ δοξάζομεν. πατρὸς πέπομφε τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.

Namque in duobus prioribus carminibus extrema trisyllaba, in duobus posterioribus prima disyllaba vocabula ita a reliqua parte versus separare licet, ut suum membrum efficiant et duo membra, id quod non raro accidit, ad-versa fronte collidunt. Atque haec quidem divisio modis versus Cosmae can. XIV odae quintae (vide Hirmol. p. 400) parum commendari videtur, reliquorum autem versuum modulationibus tantum non efflagitur, siquidem duplum temporis spatium, quod priori syllabarum collidentium assignatur, suum locum in fine colorum habet. Quidquid in alio exemplo dochmiaci

*) Unum posthac cognovi versiculum similibus numeris decurrentem, Κολλάκιον I v. 1 p. 90:

ψυχὴ μου, ψυχὴ μου | ἀνάστα, τί καθεύδεις;

rhythmi Προσομ. IX v. 6 tertiæ syllabæ acutæ in similibus tropariis duæ syllabæ respondent

. vel — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 —

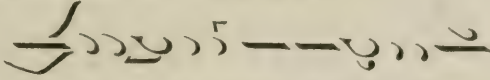
διωρεᾶν ἔλαβον. ὡς κρουνοὶ βλύζουσι. καὶ σεπτὸν σύμβολον.
ἦ ὁμόφρων κύκηνος. τῇ γὰρ κτίσει. δέσποτα. οἱ προφήται, κύριε.

unde byzantinis quoque temporibus creticam basin ἐξάκηνον fuisse coniectias.

Sub finem huius capituli de colis eorumque numeris ut summam quaestionis complectar et quibus numerorum legibus carmina illigata fuerint, brevi definiam, byzantini melodi et cantores scrupulosa illa diligentia, qua veteres Graecis tritorum versuum, ut hexametri dactylici et tetrametri anapaestici, pedes dimetiendos et exaequandos curasse constat, spreta et neglecta non rhythmum, sed rhythmum quandam umbram consecuti sunt. Atque adeo numerorum natura eos latebat, ut nec magistri cola in pedes dirimenda esse monerent, nec musici lineis aliisque adminiculis ad modos in aequales particulas dissecandos uterentur. Pedum igitur divisionem cum spernerent, colorum divisio ultima erat, eaque tantum aberat ut aequabilitatem quandam partium spectaret, ut pleraque cola eiusdem troparii non modo numerorum genere, sed etiam magnitudine sibi dispares et dissimiles essent. Neque eadem, qua nostri musici, necessitate byzantini ad modos in pares pedes sive tactus dividendos adducebantur, quandoquidem omnia eorum carmina unisona erant neque nostra memoria in iis ecclesiis, quae vetera instituta observant, polyphonia in usu est. Neque vero corporis motus cum cantu consociati, quo veteres Graeci imprimis commovebantur, a christianis melodis ratio habenda erat: quantum autem illa societas ad pedes numerorum dimetiendos valuerit, ex nomine βᾶσεως, qua dipodiam iambicam trochaicamve significabant, et discrimine anapaestorum et melicorum poematum optime intellegas. Nam anapaesti, quorum sub ictibus choreutæ incedebant, summa pedum aequabilitate conspicui erant, melici poetae trochaicos pedes cum dactylicis vel, si mavis, rationales pedes cum irrationalibus pedibus miscebant. Byzantini igitur musici neque cola in pedes dividebant neque rhythmum notionem eam, quam nos mente concipimus, noverunt, qua cum re illud quoque cohaeret, quod pausa spatium, maius an brevius sit, nunquam indicant.

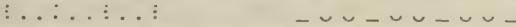
Quamquam autem et quantitatem syllabarum neglegebant et severis rhythmum legibus coerceri reluctabantur, tamen accentus in versibus faciendis ita disponebant, ut cola similitudinem quandam veterum versiculorum referrent; quae quidem res tam late patet, ut omnes lyricorum et scenicorum poetarum versus byzantinis modis aptari posse confidam. Neque equidem dubito, quin veterum cantilenarum modos, ut qui carminibus ipsis superstites esse soleant, byzantini melodi imitati sint, et servatorum modorum luce tenebrae veteris artis si minus discutiantur, at certe rarecant. Sed

ne similitudinem illam maiorem esse statuas, accentus non ea vis erat, ut syllaba et ictu erigeretur et duplum temporis spatium expleret. Licet enim acutas syllabas melodi non raro producerent, tamen maiori parti pedum dactylicorum byzantinorum non quaternae, ut veteribus, sed trinae temporis morae erant. Quin etiam hac ipsa re, quod acutae syllabae passim protrahebantur, rhythmus concinnitas turbata est. Sic ut exemplo rem illustrem, versui Ioannis can. IV supra allato

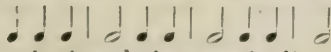


χο ρευε νυ υ υν και α γαλλου Ci ων.

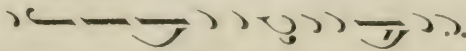
si verborum accentus spectamus, aequales pedes sunt hi:



sed haec aequabilitas pedum hoc modo modulatione turbata est:

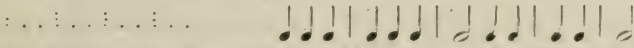


Etiam magis rhythmus concinnitas huius versiculi



εν ο μο νοι αφυλαττων την ποιμνην σου

syllaba acuta modo producta modo correpta turbatur, id quod ex schematicis et verborum et modorum iuxta positis clarius elucebit:



Plurimum vero in protractis melodiis (ἀργαῖς μελωδίαις) musici ab iis, qui verbis expressi erant, pedibus discedebant, ita tamen ut ne hic quidem vim accentus plane neglegerent.

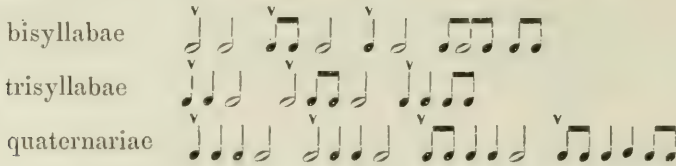
Denique haec erat praecipua lex melodis christianis proposita nec unquam violata, ut singula cola uno saltem loco syllabam acutam haberent; neque pauci versiculi in tropariis byzantinis occurrunt, quorum accentus uno excepto omnes fluctuant. Sed in iis quoque versiculis, quorum accentus pluribus locis concinunt, unus reliquis eminere et in modulatione clarius distingui solet. Atque ex hac causa illud quoque derivandum est, quod versus politici, utpote qui ex binis membris constant, duobus locis syllabam acutam nunquam non habent. Plerumque autem insignis ille accentus in extrema versiculi parte positus est, quod cum in aliis numerorum generibus, tum in anacreonticis versibus apparet, qui cum secunda et quarta sede saepe, sexta nunquam non acuuntur, ut in Photii carmine p. 47:

Ἀπὸ χειλέων ὕμνον
προσφέρω σοι, τῷ κτίσῃ,
ἀπὸ καρδίας βάθους
σοι δόξαν ἀναπέμψω.

Βάθος σου τῆς σοφίας
κριμάτων τὰς ἀβύσσους
τίς λόγος ἐξυμνήσει,
δέσποτα τῶν ἀπάντων;

Quae cum ita sint, modorum indoles in clausulis eorum maxime conspicua fit, et cantoris vox, cum in priore parte versus a pronuntiandi

tenuitate vix recedat, hic flecti et modulate moveri coepit. Clausularum autem in brevioribus melodiis (συντόμοις μέλεσι), neque si numeros, neque si sonos spectamus, magna varietas erat; plurima his schematis comprehenduntur:



unaquaeque autem clausula quod modo brevior, modo prolixior modulatione expressa est, hoc cum discrimine colorum, quae priorem vel medium et eorum quae extremum periodi locum obtinent, cohaeret, qua de re sequenti capite fusius disputabimus.

Hunc igitur clausularum concentum praecipuam legem artis byzantinae esse monui, eandemque ab arte veterum poetarum graecorum haudquaquam abhorrere iudico. Atque hoc quidem in propatulo est, tria quae proposui clausularum genera aptissima esse versibus veteribus, velut primum dactylico hexametro, Sapphico hendacasyllabo, paroemiaco anapaestico, alterum trimetro iambico, trochaico septenario, dochmiaco, tertium choriambicis versibus et galliambis. Plus iam illud valet, quod veteres quoque Graeci praecipuum accentum ab exordio versus remove consueverunt, id quod cum ex duobus ultimis pedibus versus dactylici ita a politioribus poetis latinis fere compositis, ut ictus versus cum accentu verborum concineret, tum ex maiore licentia primi pedis aeolicorum et glyconcorum versuum apparet. Nam si poetae graeci ordini logaedico, dactylico, choriambico pedem dissyllabum ἀδιάφορον, quam basin G. Hermannus vocavit, praemittunt



causa huius licentiae inde repetenda esse videtur, quod primus pes ictu vocis, apud veteres Graecos cum syllaba longa fere coniuncto, ita carebat, ut nihil referret, utrum iambico an trochaico vocabulo, spondeo an pyrrichio expleretur. Contra si elegantissimus quisque poeta latinus discrepantiam ictus numerorum et accentus verborum in clausula hexametri et versus Sapphici vitavit, hoc ea de causa fecisse probantur, quod quo maior vis ictus erat, eo magis repugnantia accentus hominum aures offendeat. Maxime vero meam opinionem de vicissitudine inter cola byzantinorum et veterum poetarum graecorum intercedente praecepta veterum scriptorum artis metricae de pedibus compositis confirmare videntur. Illi enim pluribus pedibus simplicibus unum pedem compositum (πόδα σύνθετον) effici et pedis compositi vim fere eandem, quam coli sive membri esse docuerunt, qua de re nuper

in libro Die metrische Ueberlieferung der pindarischen Oden S. 51—54 commentatus sum. Iam cum ea pedis natura sit, ut ex duabus partibus, arsi et thesi, constet, cola glyconea, ithyphallica, paroemiaca, prosodiaca nomen pedum ea re meruisse necesse est, quod singula singulis ictibus percutiebantur. Hoc autem aliter fieri non potuit, quam ut aut unam syllabam longam cuiusque coli solam ictu percussam esse aut unius pedis simplicis ictum reliquorum pedum simplicium ictus depressisse dicamus. Hoc alterum cum et ipsum veri similis sit, tum ex similitudine modorum carminum byzantinorum probabile fit, quod ut facilius perspiciatur, compluria schemata byzantinorum et veterum colorum oculis lectorum subiiciamus:

Ἄχραντε παρθένε	: . . . : .	- - - - -
Τὴν ὑραιότητα	: . . : . .	- - - - -
Ὅλην ἀποθέμενοι	: . . . : . .	- - - - -
Οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων	: . . : .	- - - - -
Καὶ τῷ πόθῳ ἠπέιγέτο	: . : . . : . .	- - - - - *

DE VERSIBUS ET PERIODIS.

Versiculi, de quibus hucusque disputavimus, fere membra maioris versus vel periodi sunt. Quo modo enim psalmodum versus ex pluribus membris constant, eodem modo christianorum quoque tropariorum versus, psalmodum canticorumque sacrorum versibus illi quidem intermixti, rarissime ex singulis, plerumque ex binis trinisve colis sive membris compositi sunt. Sic quarti cathismatis duo primi versiculi et tres insequentes

Ταχὺ προκατάλαβε | πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς

ἐχθροῖς βλασφημοῦσι ἐε | καὶ ἀπειλοῦσιν ἡμῖν | Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν.

singulas periodos efficiunt. Neque solum hebraicorum psalmodum, sed veterum quoque Graecorum carminum similitudine plura membra in unius versus vel periodi corpus coniuncta firmantur. Nam plerosque versus veteres, ut dactylicum hexametrum, iambicum trimetrum, anapaesticum tetrametrum, galliambicum et priapicum ex binis membris constare et qui maiorem in longitudinem excreverint et tribus pluribusve membris constant, periodos sive circuitus appellari novimus. Lyricos vero poetas versibus in sua cola dirimendis magis quam pedibus numerorum dimetiendis animum advertisse cum ex aliis rebus, tum ex caesura hexametri tantum non semper observata apparet. Namque si Aristoxenus Mario Victorino II, 2 teste hexametrum aut in sex pedes per monopodiam aut in tres per dipodiam dividi aut in duas partes per cola duo dirimi statuit, ultima divisio ad artem lyricorum poetarum, cuius colorum divisio propria erat, referenda

*) Alterum, non tertium pedem huius versiculi cur primario ictu ferri monuerimus, non tam ex accentibus, quam ex modis supra allatis apparet; nam cum et tertia et sexta syllaba huius versiculi acuta sit, tertiae vis dupla temporis mora augetur.

esse videtur. Hoc quoque memoratu dignum est, poetas graecos et latinos, quo recentiores aevoque christiano propiores fuerint, eo maiorem diligentiam versibus certo quodam loco incidendis caesuraque in cola dividendis impendisse. Poetae igitur byzantini quod binos pluresve versiculos in singulos versus coniungebant, vestigiis artis et hebraicorum et graecorum poetarum insistebant.

Priusquam autem de versuum periodorumque compositione disseramus, nos exponere par est, quibus rebus cognosci possit, quae membra coniungenda sint et quo loco versus cuiusque finem constitui oporteat. Atque primum omnium in libris et manu scriptis et typis representatis ut cola lineolis punctisque divisa, ita versus nullo modo descripti sunt. Neque hoc quidem mirum est, siquidem iis, qui quomodo et colorum et versuum divisionem significarent nesciebant, colorum divisio potior non videri non potuit. Perpauci tantum versus ita in libris digesti sunt, ut versus finis magis quam colorum divisio appareat, versus dico canonum iambicorum Ioannis, quorum artificiosa compositio trimetris versibus in sua cola solutis oblitterata esset*), et Theophanis vel Ioannis duorum carminum (v. p. 240 sq.), quae ita adornata sunt, ut literae initiales versuum acrostichidem efficiant.***) Idem igitur in byzantinis tropariis, quod in carminibus poetarum lyricorum et scenicorum usu venit; nam haec quoque carmina in codicibus inde ab grammaticorum Alexandrinorum temporibus ita exarata esse constat, ut cola sive membra divisa, versuum fines non significati sint. Quod igitur Boeckhiius, cuius memoriam pie semper colam, in Pindari carminibus edendis instituit, ut quibus ex periodis quaeque strophae constaret, primus indagaret et oculis lectorum subiiceret, idem ego in his carminibus christianis digerendis spectavi, ut et versus et cola dividenda curarem. Neque tamen iisdem, quibus ille, iudiciis in periodis dirimendis usus sum. Veteres enim poetae lyrii et scenici versus fine numquam vocabulum ita dissecabant, ut priorem verbi partem priori, sequenti versui posteriorem tribuerent; praeterea in fine versus sive periodi neque ancipitem syllabam neque hiatum, quem aliis locis sedulo vitabant, admittere dubitabant. His igitur tribus iudiciis in veteribus carminibus utimur, ut, quo loco singuli versus finiantur, cognos-

*) Uno tamen loco, can. III od. θ' v. 4, 5 melodia Hirmologii p. 407 ab iamborum divisione in hunc modum recessit:

versuum divisio: Ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς ἅπας σου τὸν τόκον
νοεῖν ὄθεν σε σὺν πόθῳ δοξάζομεν.

modorum divisio: Ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς ἅπας σου τὸν τόκον νοεῖν
ὄθεν σε σὺν πόθῳ δοξάζομεν.

**) In hoc quoque carmine melodia Hirmologii p. 309 a divisione versuum, qualem acrostichis indicat, ita discrepat, ut quarta periodus ab διὸ καὶ χαίρων, non ab εὐλογεῖτε πάντα, ut debebat, initium capit. Qua autem ratione Theophanes vel Ioannes (vide notas p. 236) in hoc carmine usus est, eam Georgium Siculum et S. Bartholomeum imitatos esse Pitra Hymnogr. p. 18 monet.

camus. At in tropariis byzantinorum melodorum neque ex ancipite syllaba neque ex hiatus quidquam concludi potest, siquidem et quantitatem syllabarum prorsus neglegebant et hiatus non eadem, qua veteres poetae, diligentia fugiebant. Neque finito vocabulo (τελείᾳ λέξει) tantum hic, quantum in veteribus poetis, adiuvamur. Illi enim et imprimis princeps poetarum lyricorum, Pindarus, cum saepe duo cola verbo continuato coniungerent (συνήψαν), nunquam hac licentia in fine periodorum abusi sunt; byzantini melodi, recentiorum poetarum graecorum latinorumque exemplum secuti, rarissime fine coli vocabulum diremerunt, unde finitum vocabulum tenuissimum indicium finis versus vel periodi factum est. Ne tamen unquam vocabulum in duo cola dissectum esse negem, nonnulli loci prohibent, ut

Ioannis can. I od. γ' v. 18 > 33:

φέρων τε παντεπόπτα | τῆς ἀμαρτίας.
 ἰδεῖν ἀφράκτως | ἀζιωθεῖς τὸν τύπον.

Ioannis can. III od. ζ' v. 82 > 92:

céβειν τὸ χρυσότευκτον | ἄψυχον βρέτας.
 ἔνθου Ἰωήλ | τοῦ θεαρχικωτάτου.

Ioannis can. IV od. α' v. 3 > 9:

καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν | Χριστὸς ὁ θεός.
 ἐξαστράπτοντα | καὶ χαίρετε φάσκοντα.

Ioannis can. IV od. ε' v. 49 > 53:

καὶ ἀντὶ μύρου τὸν ὕμνον | προσοίσομεν τῷ δεσπότῃ.
 οἱ ταῖς τοῦ ἄδου χειραῖς | συνεχόμενοι δεδορκότες.

Cosmae can. V od. α' v. 4 > 16. v. Hirmologium p. 321:

δυσμενεῖς ὀρώντες | ἐν αὐτῷ ὑποβρυχίους.
 ὡς ὀφθήσομαι | λαμπρότερον ἡλίου ἐξαστράπτων.

Cosmae can. VI od. α' v. 4 > 10:

ἔξαρχούσης Μαρίας | μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων.
 ἐκ περάτων, θεοτόκε, | σοὶ παρέστησαν ἄρδην.

Sergii v. 11 > 83 > 203:

ἐξίστατο καὶ ἴστατο | κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα.
 ἐν τῇ γαστρὶ Μαρίας βοσκηθέντα, | ἦν ὕμνουντες εἶπον.
 ἡμεῖς δὲ τὸ μυστήριον θαυμάζοντες | πιστῶς βοῶμεν.

His autem in versibus canendis non verba dissecant, id quod ex ea, qua nos in periodis veterum poetarum dividendis utimur, ratione concludere possis, sed nunc hoc, nunc illo loco, ut lineolis rectis significavimus, cola dividunt, ut ἐν τελείᾳ λέξει unumquodque eorum finiatur. Neque hoc in iis

versibus solis faciunt, qui eodem loco dividi nequeunt, nisi verbum dissecare velis. sed etiam in aliis, in quibus mobili caesura rectius sententia dividitur, ut in

Ioannis can. VIII od. ξ' v. 126 > 139:

πέτραι δὲ ἐσχίσθησαν· | διὰ σταυροῦ γὰρ ἦρθη ὁ δίκαιος.
χαίρει ἢ παγκόσμιος χαρὰ, | δι' ἧς ἡμῖν ἐξανέτειλεν.

Ioannis can. IV od. η' v. 99 > 103, conf. Hirm. p. 380:

ἐν ἧ εὐλογοῦμεν | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
ὕμνουντες αὐτὸν | ὡς θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Quod vero aliam nos in veteribus carminibus dividendis rationem inimus, nescio an falso faciamus et veteres cantores Pindari Ol. I, vv. 1, 31 varie dividentes eandem, quam byzantini, rationem secuti sint:

Ἄριστον μὲν ὕδωρ ὁ δὲ | χρυσοῦς αἰθόμενον πῦρ.
χαίρει δ' ἄπερ ἅπαντα τεύχει | τὰ μέλιχα θνατοῖς.

Librarii certe codicum quod saepissime respondententes versus strophae et antistrophae sic diviserunt, ut ne vocabuli partes discinderentur, non oscitasse, sed morem sua aetate comprobatum secuti esse videntur.

His igitur subsidiis, quibus Pindari Aeschylī Aristophanis cantica dividentes adiuvamur, in tropariis christianiorum poetarum digerendis destituti, modorum indicis, manifestioribus illis quidem sed magis fluctuantibus, utimur. Haec igitur Paranicas meus secutus, quo loco coli, quo versus finis statuendus esset, mihi indicavit cantuque comprobavit. Modulationum vero libros perscrutatus rationes amici fere ubique μαρτυρίαε, id est altitudinis vocis explicatis notationibus, periodis modorum interpositis, confirmatas intellexi; neque tamen nunquam Paranaicae et librorum divisiones secum pugnant, quod non mirabitur, qui quantopere cantores omnium temporum modulationes paululum ex suo arbitrio variare soleant, reputaverit. Denique licentiae quaedam metricae, ut pes creticus : . . cum choriambico : . . ., vel spondaicus : . cum cretico : . . in fine periodi commutatus, de quibus infra explicatius disseram, viam a Paranaica meo patefactam muniverunt. Atque hae quoque licentiae cum modorum natura cohaerent; mediis enim in versibus cola brevioribus clausulis clauderent, in ultimis, cum prolixioribus vocis flexibus syllabarumque numerum superantibus uterentur, nihil obstaculo erat, quominus pro tribus syllabis quatuor ponerent.

Colorum vero et versuum divisionem ut animis oculisque hominum patefacere, duplicem rationem inii: aut unum in versum cola ita coniunxi, ut lineola membra versus distinguerem, aut secundum et tertium membrum amplius a margine removi; neque certis quibusdam causis, ut alteram utram rationem sequerer, commotus sum, sed typhetarum commodis nec non arbitriis obtemperavi. Sic primi versus Ioannis can. VII et Iosephi can. II, quamvis iisdem modis utantur, modo hoc, modo illo modo exarati sunt:

Ἀνοίξω τὸ στόμα μου
καὶ πληρωθήσεται θαύματος.

Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον | ἐσφραγισμένην σε πνεύματι.

Praeterea cum duorum vel trium versuum modi haud raro ita cohaereant, ut maior incisio in fine extremi versus fiat, hanc quoque rationem typographicis adminiculis hoc duplici modo indicavi p. 81 et 129:

Ἔω τοῦ παραδόξου θαύματος
ὦ μυστηρίου καινοῦ!
ὦ φρικτῆς ἐγχειρήσεως!
ἢ παρθένος ἔλεγεν.

Βασιλικῶς μοι ὑπέγραψας | ἐλευθερίαν βαφαῖς
ἐρυθραῖς τῶν δακτύλων σου | αἱματώσας, δέσποτα.

Atque hanc quidem complurium versuum comprehensionem, quam vetere nomine περικοπῆς dicere mihi liceat, veteribus quoque poetis cognitam et usurpatam fuisse nuper intellectum et ab Rosebachio Westphalio Brambachio Schmidtio subtili iudicio demonstratum est. Atque in veteribus quidem carminibus huius rei argumenta ex numerorum indole et sententiarum finibus repetenda sunt, in byzantinis aperta et luculenta testimonia modulationes praebent, sed ne sententiarum quidem indicia plane desunt; pleraeque enim pericopae maiore interpunctione clauduntur, id quod strophis cum aliis tum Προκομοίων IV inter se comparatis manifestum fit.

Huic secundo capiti de versibus et periodis hunc finem imponere constituimus, ut aliquot exempla versuum cum suis schematis apponerem, quibus in exemplis selegendis id potissimum egi, ut byzantinos melodos veterum poetarum versus suo more imitatos esse demonstrarem. Modos autem versuum qui cognoscere velit, ex indice carminum, quo quaeque melodia exstet, cognoscat.

• VERSUS DACTYLICI ET ANAPAESTICI.

· · · · · | · · · · · _ _ _ _ _
ἢ μετὰ τόκον παρθένος | καὶ μετὰ θάνατον ζῶσα (Cosm. VI θ', 5)

· · · · · | · · · · _ _ _ _ _
αἱ μυροφόροι γυναῖκες | ὄρθρου βαθέος (Ἰδιου. τοῦ Πάσχα v. 15)

· · · · · | · · · · _ _ _ _ _
τῶν οὐρανίων ταγμάτων | τὸ ἀγαλλίαμα (Προκομ. II, 1)

· · · · · | · · · · · _ _ _ _ _
ἢ βασιλεῖς τῶν ἠρώων | τῇ λαμπροφόρῳ ἡμέρᾳ (Ioan. V, α' 9, Hirm. 385)

· · · · · | · · · · _ _ _ _ _
ἐκ πατρὸς γεννηθέντι | ἀρρεύτως υἱῷ (Cosm. VI θ', 5)*

*) Hic versus utrum in duo cola dissecandus sit necne, dubitari posse video, quoniam nec modis (vide Hirm. 261), ut versum dividamus, cogimur, et quaternum pedum anapaesticorum colis nihil frequentius apud veteres poetas fuisse constat. Sed caesura post

· · · · · | · · · · · ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ —
 εἰκόνι λατρεύειν | μουσικῆς συμφωνίας (Ioan. V, ζ', 77)
 · · · · · | · · · · · ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ —
 ταχὺ προκατάλαβε, | πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς (Κάθισμα IV, 1)

VERSUS TROCHAICI ET IAMBICI:

· · · · · | · · · · · tetram. troch. acatalecticus.
 ὁ βουλήσει ἅπαντα ποιῶν | ὁ καὶ μετασκευάζων (Ioan. VIII, η', 146)
 · · · · · | · · · · · tetram. troch. catal.
 φραεσφόρον ἄγγελον | διαπρυσίως λέγοντα (Ioan. IV, δ', 30)
 · · · · · | · · · · · tetram. troch. catal.
 πάντας συνηγάγετο | πρὸς εὐφροσύνην τοὺς πιστοὺς (Cosm. VI, α, 3)
 · · · · · | · · · · · hexapodia trochaica.
 ἔσωσε λαὸν | θαυματουργῶν δεσπότης (Ioan. I, α', 1)
 · · · · · | · · · · · hexapodia trochaica.
 ῥᾶν ἰαπωνίαν | τῷ πόθῳ δέ, παρθένε (Ioan. I, θ', 117)
 · · · · · | · · · · · hexapodia trochaica.
 ἄγων ἅπαντας | πρὸς céλας ζωηφόρον (Ioan. I, δ', 39)
 · · · · · | · · · · · hexapodia trochaica.
 κύμφωνον ἐθρόησεν | ὀργάνων μέλος (Ioan. III, ζ, 81)
 · · · · · | · · · · · hexapodia trochaica.
 φωταυγὸς ἐξώρυσεν | ἀνθρώπων γένους (Ioan. II, ε', 69)
 · · · · · | · · · · · tetram. iamb. catal.
 τὸν λίθον θεωρήσασαι | ἀποκεκλιμένον (Constant Ἑξαποστ. v. 8)
 · · · · · | · · · · · tetram. iamb. acatal.
 στεφηφορῶν ἐξ ἀκανθῶν | πεφοινιγμένον τὴν στολήν (Ioan. VIII, δ', 52)
 · · · · · | · · · · · heptapodia iambica.
 τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ | τὰ νικητήρια (Sergius cont. v. 1)
 · · · · · | · · · · · tetram. iamb. hypercatal.
 ἐξίστατο καὶ ἴστατο | κραυγᾶν πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα (Sergius hym. acath. 5)
 · · · · · | · · · · · | · · · · · ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ —
 τῇ τῶν ὀσίων | τριφθόγγῳ λύρα | ἀντιφθεγγόμενος (Cosm. VI, ζ', 104)

septimam syllabam nusquam non facta divisioni versus favere videtur; quod indicium secutus persaepe etiam alias minutiora cola dividere possis, ut Theophrastis στιχ. v. 1 p. 122:

πανεύφημοι μάρτυρες | ὑμᾶς. οὐδεὶς ἀναμάρτητος, | οὐδεὶς.
 σοῦ, σῶτερ, δεόμεθα | τῆς σῆς ὑπὲρ τὰ ὀρώμενα | τὰ σά.

Neque codices in his minusculis colis dividendis non variant. Sic primi versus duae extremas syllabas a reliquo versu in libris prelo excusis non separantur, in codice D disjunctae inveniuntur. Causa autem huius inconstantiae inde repetenda esse videtur, quod in prolixioribus (ἀρτίοις) melodiis versum in plura, in brevioribus melodiis (συντόμοις) in pauciora cola dividi par erat.

οὐκ ἐλάτρευαν | τὴν κτίσιν οἱ θεόφρονες | παρὰ τὸν κτίσαντα (Ἰωαν. VII, ζ', 94)

τότε μὲν τυπούμενος, | νῦν δὲ ἐνεργούμενος (Ἰωαν. VII, η', 116)

τὴν ἐκ παρθένου σου, Χριστέ, | φέγγος ἀστραπῆς σου (Cosm. VI, δ', 39)

καὶ μετεωρήσας | ἀσχέτως βρίθουσαν (Octoech. p. 100 od. γ' v. 2)

τὴν εἰρήνην | παράσχου μοι, φιλάνθρωπε (Cosm. XII, α', 4).

Duobus in ultimis versibus duo cola ita collidunt, ut eorum coniunctione id numerorum genus efficiatur, quod aliis exemplis iam illustrabo:

VERSUS LOGAOEDICI ET MIXTI:

ὁ τοῦ φωτὸς διατημέας | τὸ πρωτόγονον φάος (Cosm. V, ε', 62)

τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου (Κάθισμα II, 1)

νῦν σοι τελούσιν | ὕμνον ὡς εὐεργέτη (Ἰωαν. I, ε', 53)

ἔλθοις πορίζων | εὐχερῆ τε τὴν τρίβον (Ἰωαν. I, ε', 4)

ἔδωκας ἐημείωσιν | τοῖς φοβουμένοις σε, κύριε (Προσομ. V, 1)

τὸν τάφον σου, σπηῆρ, | στρατιῶται τηροῦντες (Κάθισμα I, 1)

σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ | θεοπρεπῶς ἐν ἰσχύϊ δεδόξασται (Ἰωαν. VIII, α'; 1)

ὅτε τὸ ἐπίγειον | σκότος ἡμαύρωσε (Προσομ. VII, 3)

τῷ ἀρχηγῷ τῆς ζωῆς | Χριστῷ συνόντες παῖδες (Cosm. V, ζ', 110)

χαῖρε, λυχνία καὶ στάμνε, | μάννα φέρουσα (Ἰωσ. II, δ', 45)

ῥάβδος εἰς τύπον | τοῦ μυστηρίου | παραλαμβάνεται (Cosm. I, γ', 33)

παρθένος τίκτει | καὶ μετὰ τόκον | πάλιν μένει παρθένος (Καθ. VI, 8).

Antequam ad tertium caput huius libri, quo de compositione stropharum agam, progrediar, hoc loco commentationem de locis legibus numerorum

repugnantibus inserere visum est. Nam qui carmina byzantina edenda suscepit, cum legibus, quas de numero syllabarum, accentuum concentu, caesurae constantia exposuit, tamquam regula in versibus digerendis et verborum textu constituendo uti par et consentaneum est. Equidem non solum illas leges primus aperui, sed etiam earum norma in multis locis, qui turbati et corrupti in editionibus ferebantur, emendandis et rectius disponendis nec non in variis lectionibus codicum examinandis usus sum. Quamvis enim libri in vulgaribus carminibus magnopere inter se dissidere soleant, tamen plerumque res ita comparata est, ut neutra lectio legibus numerorum repugnet. Sic, ut unum ex multis exemplum afferam, in Προσομ. II, γ', 11 hoc modo codices G et F variant:

ὡπερ δὲ πληκτρον τὴν γλώτταν ἀνακινῶν | τῇ βροντοφώνῳ σου γλώττη.

ὡπερ δὲ πληκτρον τὴν γλώτταν ἀναφωνῶν | τῇ βροντοφόνῳ σου γλώττη.

En duo verba aliter alio in codice scripta, ita tamen variata, ut utraeque lectiones syllabarum et numero et accentu concinant. Sed praeter eos locos, quibus libri varias nec modis obstrepentes lectiones suppeditabant, et praeter illos, quorum errores facile removeri poterant, alii occurrebant, qui cum leges numerorum turbarent, tamen corruptelae suspicionem non admittere videbantur. Atque minus quidem illa troparia animum offendebant, quorum accentus non ex omni parte concinebant. Nam cantores graecos cantilenas ita canentes ipsi audivimus, ut non solum praecipuos accentus, quorum concentu numeri modique cuiusque versus continentur, clara et distincta voce exprimerent, sed ne reliquos quidem prorsus neglegerent, quos cum aliis locis aliis in tropariis ponere poetae non dubitarent, factum est, ut etiam numeri versuum sibi respondentium paululum variarent. Idem autem etiam apud veteres Graecos usu venisse, inde concludas, quod duarum formarum versus glyconeï

— ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

altera, ut quae assurgentem vocem melius adiuvet, fere in exordio stropharum, priore in mediis et ultimis periodis utebantur, cuius rei cum innumera documenta afferri possint, unum carmen Pindari Nem. II laudo. Praeterea hoc quoque accidit, ut cum protypi carminis alios alii praecipuos accentus esse ducerent, harum discrepantium opinionum notae in similibus (προσομοίσις) tropariis expressae sint. Sic versiculi celeberrimi Ὀλὴν ἀποθέμενοι (vide p. 76) alii praeter quintam syllabam primam quoque nunquam non acuebant, alii, cum in quintae syllabae accentu solo legem modorum positam esse sensissent, secundae quam primae syllabae secundas partes tribuere malebant, id quod ex primis versiculis duorum similium carminum clarius elucebit:

στιχ. ζ'. Ὀλὴν ἀποθέμενοι.

ὄλωσ ἀγαπήσασα.

παίδων ἑστερήθητε.

στιχ. ε'. ὁ πλάστης μου κύριος.

στολὴν θεοῦφαντον.

παράδεισε πάντιμε.

et simile quiddam in tertio colo eiusdem carminis factum est:

στιχ. β'. καὶ τῷ θείῳ πνεύματι. στιχ. ζ'. τοῦ πνεύματος ὄργανα.
 τοῦ ἁγίου πνεύματος. πυρὸς κατεφρόνησας.
 καὶ θυμὸν κινήσαντες. ὄνουζι ξεόμενοι.

Sed hae discrepantiae versuum sibi respondentium leuiusculae sunt et ex modorum variationibus facilem explicatum habent. Multo gravius illud est, quod etiam numero syllabarum sat multi versus sibi respondentes differunt, cuius rei supra iam mentionem iniēci. Atque longe plurimae quidem discrepantiae ad clausulas versuum pertinent, et cum protractis modis clausularum cohaerent. Inprimis pes creticus, ut metrica nomina ad rhythmica carmina transferam, tam saepe cum choriambico commutatus invenitur, ut pauca exempla afferre satis esse ducamus:

Καθ. IV, 1: ταχὺ προκατάλαβε | πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς.
 τὰ ρεῖθρα ἡγίαςας | τὰ Ἰορδάνεια.

Καθ. IV, 6: μόνε φιλάνθρωπος.
 ῥύσαι ἡμᾶς πειρασμῶν.

Προσομ. II, 1: τῶν οὐρανίων ταγμάτων | τὸ ἀγαλλίαμα.
 ἢ θεοκίνητος λύρα | τῶν οὐρανίων ψδῶν.

Roman. vv. 6, 47: καὶ διδάσκων, φησὶν, | οὗτος μέγας ἐστίν.

καὶ μικρὸν ὡς δειλοῖς | αἰνιττόμενος. conf. vv. 11, 19,
 Theophan. I, γ', 4: ἡ τῶν ἐθνῶν ἐλπίς ὁ Χριστός. [22, 24.

τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον. conf. ε', 4. ζ', 6. ζ', 3. η', 2, 3.

Ioannes VII, ζ', 3: ἀλλὰ πυρὸς ἀπειλὴν | ἀνδρείως πατήσαντες.

τὴν μνήμην εὐβόντες | πρεσβύται καὶ ἄρχοντες.

Cosm. XIII, α', 3: ὑπὸ τῆν ἔκρυσαν | τῶν σεσωσμένων οἱ παῖδες.

ἐν κατωτάτοις τῆς γῆς | ἀπὸ γάρ σου οὐκ ἐκρύβη.

Cognata huic discrepantiae altera est, qua hos pedes — — — — et — — — — in clausulis commutaverunt; sed ut illius creberrima, sic huius paucissima exempla sunt, velut

Καθ. VII, 1: τὸ προσταχθὲν μυστικῶς.
 ὁ ἐπὶ θρόνου Χερουβίμ.

Ioan. VI, α', 1: τῷ σωτήρι θεῷ | τῷ ἐν θαλάσῃ λαόν·

ἄϊσωμεν πάντες λαοὶ | τῷ ἐπὶ ὤμων Χερουβίμ.

Andr. I, α', 3: θεὸς τοῦ πατρός μου | καὶ ὑψώσω αὐτόν.

τῇ νῦν θρηνηδίᾳ | ἀλλ' ὡς εὐπλαχνός μοι δός.

Plus offensionis commutatio pedis spondaici cum cretico in clausulis versuum habere videtur, et erat, cum coniecturis huius discrepantiae exempla removere tentarem. Sed cum protracta spondaicae clausulae modulatione haec quoque commutatio excusari videatur et simillimae licentiae exempla in latinis sequentiis crebro occurrant (conf. K. Bartsch Die latein. Sequenzen des Mittelalters S. 41 f.), non iam versus tentare conabor, quales sunt

Καθ. VI, 3, 10: ἐν τῇ ἀπόρῳ συλλήμει σου, | θεοτόκε.

τὸν διὰ λόγου τὰ πέρατα | συστητάμενον.

Ioan. IV, η', 1: αὕτη ἡ κλητὴ καὶ ἀγία ἡμέρα.

δεῦτε τοῦ καινοῦ τῆς ἀμπέλου γεννήματος.

Ioan. V, γ', 2: τῶν ἐντολῶν σου.

ὁ ἀπερίγραπτος.

Cosm. V, θ', 1: ὁ τόκος σου ἄφθορος ἐδείχθη.

καινὰ κατιδόντες καὶ παράδοξα.

Denique ad clausulae licentias hos quoque pedes ~ ~ ~ et ~ ~ ~ ~ ~ commutatos rettulerim, ut

Καθ. VI, 3: ἐν τῇ ἀσπόρῳ συλλήψει σου | θεοτόκε.

καὶ πῶς γὰρ τοῦτον οὐκ ἔμελλον | φρίζαι καὶ δύναι.

Ioan. V, α', 1: ἄζωμεν πάντες λαοὶ | τῷ ἐκ πικρᾶς δουλείας.

ἡ βασιλὶς τῶν ὠρῶν | τῇ λαμπροφύρῳ ἡμέρᾳ.

Cosm. V, θ', 4: ἐπὶ γῆς καὶ ἀνθρώποις συνανεστράφη.

καὶ βραχίῳν, δεξιὰ ὑφίστου, θένους.

Quidquid licentiae hucusque comprobavi, cum prolixitate modorum clausularum ita cohaeret, ut cum in aliis tropariis una syllaba cum duplici vocis flexu pronuntianda esset, in aliis duo illi soni in duas syllabas dispartirentur. Simili autem licentia veteres quoque poetas graecos usos esse certis numerorum indiciis concludi potest. Neque enim casu aut temere factum est, ut in dochmiacis periodis pro pede cretico ultimi dochmii molossium ponerent, ut Aesch. Choeph. 935, Eur. Ion 678, Orest. 1490:

ἔμολε μὲν δῖκα | Πριαμίδαϊς χρόνῳ | βαρύδικος ποινά.

ὅταν ἐμὰ τύραννον εὐπαιδίαν | πόσιν ἔχοντ' εἰδῆ.

ἔμολε δ' ἅ τάλαιν' | Ἐρμιόνα δόμουσ | ἐπὶ φόνῳ χαμαιπετεῖ ματρὸς,
ἄ | νιν ἔτεκεν τλάμων.

Nam cum modorum varietatem syllabarum quantitate exprimere studerent nec tamen longius ab recepta pedis dochmiaci forma recedere auderent, protractam clausulae modulationem lenissimo indicio syllabae ancipitis ~ ~ ~ ~ ~ indicaverunt. Quamquam prolixas clausularum modulationes latius apud veteres poetas patuisse et ad simpliciores versuum formas variandas plurimum valuisse mihi persuasum est; sed hanc quidem rem ea, qua par est, diligentia persequi non huius loci esse videtur.

Licentiae in fine versus admissae contraria est alia multo rarior, qua usi melodi aut anacrusi versum auxerunt aut modo ab iambico, modo ab anapaestico pede exorsi sunt. Sic Romanus in longa oda viginti quatuor stropharum quod octavo versui nunc decem, nunc undecim syllabas iaculavit, hanc duplicem formam

..... : . . : . .

..... : . . : . .

82 σταυρῷ ἀλιεύειν διδάχθητι.

19 ἐγὼ μόνος τὸν κόσμον νενίκηκα.

ante oculos habuisse videtur, quo simili modo veteres poetas primo pede trimetri modo iambico, modo anapaestico usos esse constat. Confer praeterea Cosm. XI, ζ', 4; Προκομ. VIII, δ', 1.

Denique ne media quidem pars versus ea licentia prorsus caret, ut anapaestus iambi, vel dactylus trochaei locum obtineat, velut

Προσομ. II, 3: ἄχραντε παρθένε | ᾠσων ἡμᾶς.

φύλακα καὶ ῥύστην | ὑμνοῦμεν πιστῶς.

Ioan. VI, α', 1: τῷ σωτήρι θεῷ.

ἄσωμεν πάντες λαοί.

Theophanes I, η', 1: ἄκουε κόρη παρθένε ἀγνή.

νόμος οὗτος θεόθεν βροτοῖς.

And. I, ς', 3: καὶ ἀνήγαγεν ἐκ φθορᾶς | τὴν ζωὴν μου.

ἵνα μὴ τὸ χάσμα τῆς γῆς | εὐκαλύψῃ.

Sed rara sunt huius licentiae exempla nec scio an librariorum errori debeantur, praesertim cum ne modis quidem satis excusationis habeant. Negligentia vero melodorum factum est, ut hic illic versus toto pede abundet, ut

Cosm. I, α', 5: Παραῶ τοῖς ἄρμασιν | κροτήσας ἦνωσεν.

κατελύθη φρούαγμα, | ἀπάτη ἀνετράπη δέ.

Cosm. IV, η', 3: τῇ φλογὶ δὲ μὴ λωβηθέντες.

πρὸ προσώπου τοῦ θείου.

Cosm. V, α', 4: δυσμενεῖς ὄρωντες ἐν αὐτῷ ὑποβρυχίους.

ἐπιγνώσεσθε φωτὶ, ὡς ἕξαετράπτω ἀπροσίτῳ.

Ioan. VIII, ζ', 5: ἐν τῇ γαστρὶ σου ὀλόκληρον, δι' ἧς ἡμῖν ἕξανέτειλεν.

διὰ σταυροῦ γὰρ ἦρθη ὁ δίκαιος καὶ κραταιὰ χειρὶ συν-

conf. Ioan. IV, η', 1; VI, α', 4; Theoph. I, θ', 1.

[ἀνέστησας.

Sed in his omnibus locis ne subtiles rationes musicas scruteris, poeta grata quadam negligentia severitatem legis violasse videtur, qua in re hoc mirum accidit, quod in latinis sequentiis similiter totos pedes contra numerorum regulam interpositos Bartschius l. l. indagavit.

DE STROPHARUM COMPOSITIONE.

Pluribus ex versibus coniunctis strophae sive, ut byzantino nomine utar, troparia efficiuntur. Veterum Graecorum strophae aut paribus aut disparibus versibus constabant, sed longe plures disparum versuum erant, siquidem pares versus in epicis poematis et diverbiis (ἐν ποιήμασι κατὰ εἶχον) continuare, dispaes in lyricis carminibus stropharum periodis includere consueverant. Christiani autem melodi ita in duas partes discesserunt, ut latini et syri fere ex paribus, graeci ex disparibus colis versibusque strophas componerent. Nam praeter Anacreontea, quae, cum veteris ludicae poesis formam imitarentur, ex dignitate carminum ecclesiasticorum excludebantur, unum tantum carmen graecum novi, cuius strophae ex paribus colis constant, megalynaria dico die festo τῆς ἀπαντήσεως Χριστοῦ (2. Febr. vide p. 84) cantata:

Ἀκατάληπτὸν ἔστιν
τὸ τελούμενον ἐν σοὶ
καὶ ἀγγέλοις καὶ βροτοῖς,
μητροπάρθενε ἀγνή.

Ἀγκαλίζεταί χερσίν
ὁ πρεσβύτερος Συμεῶν
τὸν τοῦ νόμου ποιητὴν
καὶ δεσπότην τοῦ παντός.

Huius enim carminis strophis ex quatuor trochaicis dimetris catalecticis compositis cum hymnis latinis summa similitudo est, nulla cum byzantinis carminibus, quo aegrius ferimus neque auctorem carminis memoriae proditum esse, neque quo tempore scriptum sit liquere. Canonum autem iambicorum Ioannis Damasceni strophae et ipsae ex paribus versibus constare videntur; nam singulae strophae, si syllabarum quantitatem spectamus, ex quinque trimetris iambicis constant, quorum quintus quasi epodi vice fungitur strophae et antistrophae, ex binis versibus illis quidem compositis, subiuncti; sed ne species artificiosae compositionis metricae te fallat, canonum illorum cantus accentibus verborum ita aptatus est, ut ex dissimillimis versibus singulae strophae constant, quod quo luculentius appareat, secundi canonis iambici primae strophae rhythmicum schema metricis notis expressum hic apponam:

— 0 0 — 0 | — 0 — 0 0 — 0
 0 0 — 0 | 0 — 0 0 — 0
 — | — 0 — 0 — 0
 — 0 0 — 0 | — 0 — 0 0 —
 — 0 — 0 — | 0 0 — 0 0 — 0

Στείβει θαλάσσης | κυματούμενον κάλον,
 ἤπειρον αὔθις | Ἰσραὴλ δεδειγμένον·
 μέλας δὲ πόντος | τριτάτας Αἰγυπτίων
 ἔκρυσεν ἄρδην | ὕδατόστρωτος τάφος
 ῥύμη κραταῖα | δεξιᾶς τοῦ δεσπότης.

Quid? quod hoc quoque paene singulare et proprium horum canonum iambicorum est, quod singuli versus ex pari numero syllabarum constant; ple- rorumque enim tropariorum versus non modo numeris modisque, sed etiam magnitudine dispares sunt, neque plura quam duo carmina ex hac parte iambicis illis canonibus comparanda novi, Sergii troparium Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ (vide p. 140) ex sex versibus compositum, qui cum versus septenarii iambici speciem imitentur, modo tredecim, modo quatuordecim syllabis constant, et Constantini Porphyrogenetae Ἐξαποστειλάρια p. 110 sqq., quorum ex septenis versibus quini (1. 2. 3. 4. 7) trochaici tetrametri catalectici sive quindecim syllabarum magnitudinem habent, bini reliqui (5. 6) coniuncti totidem syllabarum sunt.

Denique ne rhythmici quidem genere cola atque versus singulorum tropariorum ita inter se concinunt, ut iisdem numeris sive dactylicis sive iambicis sive logaedicis vox cantoris ab initio usque ad finem decurrat. Nulla igitur carmina byzantina exstant, quae veterum Graecorum *εὐσημάτων* ἐξ ὁμοίων similia sint; quamquam hoc nonnumquam factum videmus, ut unum quoddam rhythmici generis praevalet et strophae certam quandam notam rhythmicam imprimat. Sic in Anastasii carmine a Pitra Iur. eccl. graeci hist. II, 286 edito quatuor primi et duo extremi versus anapaesticos numeros prae se ferunt:

Ἰδοὺ νῦν, ἀδελφοί, ἤσυχάσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
τῷ κειμένῳ λοιπὸν μὴ ὀχλήσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
ἤρεμήσατε, θόρυβον*) λύσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
καὶ τὸ μέγα μυστήριον βλέπετε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
φοβερά ὡρᾷ σιωπήσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ (2)
ἵνα μετ' εἰρήνης	υ υ υ υ υ υ
ἡ ψυχὴ ἐξέλθῃ,	υ υ υ υ υ υ
εἰς ἀγῶνα γὰρ μέγαν συνέρχεται,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
καὶ φόβῳ πολλῷ δυσωπῆ τὸν Χριστόν.	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

Prosodiaci vero sive dactylici versus anacrusi aucti plerique versus egregiae primae odae septimi canonis Ioannis Damasceni sunt:

υ υ υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ
υ υ υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ
υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ
υ υ υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ

Ἀνοιξω τὸ στόμα μου | καὶ πληρωθήσεται πνεύματός,
καὶ λόγον ἐρεύξομαι | τῇ βασιλίδι μητρί·
καὶ ὀφθήσομαι | φαιδρῶς πανηγυρίζων,
καὶ ἄσω γηθόμενος | ταύτης τὰ θαύματα.

Iambica autem dicās aposticha p. 84:

Λυθέντες τῶν δεσμῶν	υ υ υ υ υ υ
τῆς πάλαι καταδίκης,	υ υ υ υ υ υ υ υ
πιστοὶ σταυροῦ τῷ ξύλῳ	υ υ υ υ υ υ υ υ
τὸν ἐν αὐτῷ παγέντα	υ υ υ υ υ υ υ υ
Χριστὸν δοξολογήσομεν.	υ υ υ υ υ υ υ υ

Iambici cum trochaicis versibus consociati sunt in Theodori στιχ. p. 83:

Τὴν μνήμην ἐκτελοῦντες τῶν μαρτύρων	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
κυρίῳ ἀναπέμφωμεν τοὺς ὕμνους	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
σήμερον ἐνθέως εὐφραϊνόμενοι.	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

et inverso ordine in ἐγκωμίοις magni sabbati (Τριψδ. 405):

Δεῦρο πᾶσα κτίσις	υ υ υ υ υ υ
ὕμνους ἐξοδίους	υ υ υ υ υ υ
προσοίσομεν τῷ κτίστῃ.	υ υ υ υ υ υ

et in pusillo tropario Τριψδ. p. 233:

Τὸν σταυρόν σου προσκυνοῦμεν, δέσποτα,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
καὶ τὴν ἀρίαν σου ἀνάστασιν δοξάζομεν.	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

Hoc quoque nonnunquam factum est, ut iambici vel trochaici versiculi longa oedica clausula claudantur, ut in apolytikio II p. 88:

*) Θεοῦβου Pitra; idem falso ἡ ψυχὴ ἐξέλθῃ post εἰς ἀγῶνα γὰρ μέγαν συνέρχεται posuit, aliaque numerorum legibus non perspectis temere mutavit

Ὁ εὐχήμεν Ἰωσήφ	— — — — —
ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελῶν	— — — — —
τὸ ἄχραντόν σου σῶμα	— — — — —
κινδόνι καθαρᾷ	— — — — —
εἰλήσας καὶ ἀρώμασι	— — — — —
ἐν μνήματι καινῷ	— — — — —
κηδεύσας ἀπέθετο.	— — — — —

et in tropario Paschatis p. 88:

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν	— — — — —
θανάτῳ θάνατον πατήσας	— — — — —
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι	— — — — —
ζῶν χαρισάμενος.	— — — — —

Plerumque autem ne haec quidem aequabilitas numerorum servata est, sed ut in versibus iambici pedes cum anapaesticis, trochaici cum dactylicis fere coniuncti sunt, sic etiam pleraeque strophae ex colis versibusque varii rhythmī promiscue positae constant. Eadem igitur varietas numerorum, quae strophis veterum poetarum lyricorum et scenicorum, byzantinis quoque tropariis est. Quod autem nostra memoria viri docti stropharum veterum partes, quamvis dissimiles esse videantur, tamen ad symmetriae leges syllabis artificiose protractis et intervallis interpositis revocabant, id modis byzantinorum tropariorum, qui cum et codicum et cantorum fide servati sint, ista artificia non admittunt, parum probatur. Plurima enim troparia, praesertim principum melodorum Ioannis Damasceni et Cosmae Hierosolymitani ita composita sunt, ut frustra eorum cola aequabilitatis cuiusdam legibus includere coneris. Sola antiquissima carmina perspicuam quandam symmetriam prae se ferunt, quam insignibus aliquot exemplis iam illustrabo:

Ἐξαποστειλάριον in Pentec. p. 4:

Καρκὶ ὑπνώσας ὡς θνητὸς	— — — — — a
ὁ βασιλεὺς καὶ κύριος	— — — — — a
τριήμερος ἐξανέστης,	— — — — — b
Ἄδὰμ ἐγείρας ἐκ φθορᾶς	— — — — — a
καὶ καταργήσας θάνατον.	— — — — — a
Πάσχα τῆς ἀφθαρσίας, τοῦ κόσμου σωτήριον.	— — — — — — — — — — c

Κάθισμα I p. 54:

— — — — — — — — — —	a
— — — — — — — — — —	a
— — — — — — — — — —	c
— — — — — — — — — —	b
— — — — — — — — — —	b
— — — — —	d

Τὸν τάφον σου, σωτήρ, | στρατιῶται τηροῦντες
 νεκροὶ τῇ ἀστραπῇ | τοῦ ὀφθέντος ἀγγέλου
 ἐγένοντο κηρύττοντος | γυναιξὶ τὴν ἀνάστασιν·
 σὲ δοξάζομεν | τὸν τῆς φθορᾶς καθαιρέτην,
 σοὶ προσπίπτομεν | τῷ ἀναστάντι ἐκ τάφου
 καὶ μόνῳ θεῷ ἡμῶν.

Κοντάκιον I p. 90:

— ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — a
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — a
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | ∪ ∪ — ∪ ∪ — c
 ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — b
 ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — b
 ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — d

Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατήλθες, ἀθάνατε,
 ἀλλὰ τοῦ Ἁΐδου καθεῖλες τὴν δύναμιν,
 καὶ ἀνέστης ὡς νικητῆς, | Χριστὲ ὁ θεός,
 γυναιξὶ μυροφόροις φθειζάμενος, χαίρετε,
 καὶ τοῖς σοῖς ἀποστόλοις εἰρήνην δωρούμενος,
 ὁ τοῖς πεσοῦσι παρέχων ἀνάστασιν.

Κάθισμα IV p. 58:

∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | — ∪ ∪ — ∪ ∪ — a
 ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | — ∪ ∪ — ∪ ∪ — a
 ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — c
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ | — ∪ ∪ — ∪ ∪ — b
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ | — ∪ ∪ — ∪ ∪ — b
 ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ | — ∪ ∪ — — d

Ταχὺ προκατάλαβε, | πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς,
 ἐχθροῖς βλασφημοῦσί σε | καὶ ἀπειλοῦσιν ἡμῖν,
 Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν.
 ἄνελε τῷ σταυρῷ σου | τοὺς ἡμᾶς πολεμοῦντας·
 γνῶτωσαν, πῶς ἰσχύει | ὀρθοδόξων ἡ πίστις
 πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, | μόνε φιλόνηρωπε.

Κάθισμα II p. 56:

— ∪ ∪ — ∪ ∪ — | — ∪ ∪ — ∪ ∪ — a
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | — ∪ ∪ — ∪ ∪ — a
 ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — c
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — b
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — b
 — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — | — ∪ ∪ — — d

Τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου
καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον | τὸ τῆς ἀγνείας σου
ὁ Γαβριὴλ καταπλαγεῖς | ἔβόα σοι, θεοτόκε·
ποῖόν σοι ἐγκώμιον | προσαγάγω ἐπάξιον;
τί δὲ ὀνομάσω σε; | ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι·
διό, ὡς προσετάγην, βοῶ σοι· | χαῖρε ἡ κεχαριτωμένη.

Κάθισμα VII p. 61:

— — — — — | — — — — — a
— — — — — | — — — — — a
— — — — — | — — — — — c
— — — — — | — — — — — b
— — — — — | — — — — — d
— — — — — | — — — — — d
— — — — — | — — — — — e

Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς | λαβὼν ἐν γνώσει
ἐν τῇ κλητῇ τοῦ Ἰωσήφ | σπουδῇ ἐπέστη
ὁ ἀώματος λέγων | τῇ ἀπειρογάμῳ·
ὁ κλίνας τῇ καταβάσει | τοὺς οὐρανοὺς
χωρεῖται ἀναλλοιώτως | ὄλος ἐν σοί,
ὄν καὶ βλέπων ἐν μήτρᾳ σου | λαβόντα δούλου μορφὴν
ἐξίσταμαι κραυγάζων σοι· | χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Κάθισμα III p. 57:

Θείας πίστεως | ὁμολογία — — — — — | — — — — — a
ἄλλον Παῦλον σὲ | ἡ ἐκκλησία — — — — — | — — — — — a
Ζηλωτὴν ἐν ἱερεῦσιν ἀνέδειξε· — — — — — | — — — — — e
συνεκβοᾷ σοι καὶ Ἄβελ πρὸς κύριον — — — — — | — — — — — b
καὶ Ζαχαρίου τὸ αἷμα τὸ δίκαιον· — — — — — | — — — — — b
πάτερ ὅσιε, | Χριστὸν τὸν θεὸν ἰκέτευε — — — — — | — — — — — d
δωρησασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος. — — — — — | — — — — — e

Τροπάριον apud Pitram Hymnogr. p. XXXIV:

Ἐβόησε — — — — —
πρωτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον — — — — — | — — — — —
ὁ προφήτης — — — — —
Ἰωνᾶς ἐν τῷ κήτει δεόμενος· — — — — — | — — — — —
ἐκ φθορᾶς με ῥύσαι, — — — — —
Ἰησοῦ βασιλεῦ τῶν δυνάμεων. — — — — — | — — — — —

Praeterea in iis quoque himnis et tropariis, quorum membra, quamvis numerose sese excipiant, tamen ad certas proportionis regulas revocari nequeunt, saepe duo versus vel periodi similitudine et numerorum et sententiarum sibi respondent, velut

Ῥωμανοῦ κοντάκιον p. 90:

— ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

Ἡ παρθένος σήμερον | τὸν ὑπερούσιον τίκτει,
 καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον | τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.

Ἀπολυτίκιον II p. 88:

Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι. ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

Κάθισμα VIII p. 62:

— ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

καὶ ἐν ἀγκάλαις ἔσχες | τὸν πάντα συνέχοντα,
 τὸν τροφοδότην πάντων | καὶ πλάστην καὶ κύριον.

Κάθισμα VI p. 60:

βάτον ἐν πύρῳ ἀκατάφλεκτον, ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 ῥάβδον Ἀαρὼν τὴν βλαστήσαν. ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

Προσόμοια VII p. 72:

Ὅτε τὸ ἐπίγειον | σκότος ἠμαύρωσε ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 τοὺς ὀφθαλμοὺς σου τοῦ σώματος, ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 τῆς ἀσεβείας ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 δημοσιεῖον | τὴν σκυθρωπότητα, ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 τότε τὸ οὐράνιον | φῶς περιήστραψε ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 τῆς διανοίας τὰ ὄμματα, ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 τῆς εὐσεβείας ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 ἀνακαλύπτον | τὴν ὡραιότητα. ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

Troparium in Trid. p. 356:

— ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
 — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — | — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —

Μακάριος ὁ δοῦλος, | ὃν εὐρήσει τρηγοροῦντα,
 ἀνάξιτος δὲ πάλιν, | ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα.

Atque haec quidem similitudo versuum non tam de graeco fonte, quam de hebraicorum canticorum parallelismo, quem dicunt, derivanda esse videntur. In fine vero huius libri, ut quae de arte byzantinorum melodorum commentatus sum, meo exemplo comprobem, aliquot carmina in theodiscam linguam numeris graeci exemplaris servatis conversa proponam, quae si cui recitata minus numerose cadere videntur, cantata nescio an magis placeant.

Lied auf die Märtyrer von Nikopolis (S. 63).

Gepriesene Glaubenszeugen, euch
 nimmer birgt der Erde Schooss;
 beim Vater droben ist euer Sitz,
 es öffnen zum Empfang
 sich des Himmels Pforten;
 in des Paradieses Glanz
 genießt die Frucht vom Baume des Le-
 bens ihr;
 von Christus dort erlehrt,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Gepriesene Glaubenszeugen, ihr
 von der Steine Wucht erdrückt
 bekanntet Christus den Felsen laut,
 den unzerbrechlichen.
 Mit des Sieges Kränzen
 durch die Huld des Herrn geschmückt,
 nun jubelt ihr im Chor der Engel dort;
 mit ihnen fleht zumal,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Des Glaubens gekrönte Zeugen, ihr
 in des Kerkers dunkler Nacht
 bleibt treue Wächter für Gottes Wort;
 vom heissen Durst gequält
 fandet ihr Erquickung
 in dem Thau dem göttlichen,
 der euch die Seele labte im Jammerthal;
 von Christus drum erlehrt,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Ihr Zeugen des Glaubens, unberückt
 suchtet ihr des Lebens Born,
 der stets und immer von neuem quillt;
 den ungerechten Tod
 durch den Spruch der Frevler
 ihr ertruget unverzagt;
 und jubelt froh jetzt mit der Bekenner
 Schaar;
 allsamt erlehrt vom Herrn,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Lied auf Charfreitag (S. 67).

Als du in das neugebaute Grab
 warst zu unser aller Erlösung
 gelegt, o Heiland des Alls,
 und der Hades nah'n dich sah,
 erschrack er und erblich:
 es zerbrechen die Siegel all,
 es bersten die Steine,
 alte Gräber thun sich auf,
 und Todte auferstehen.
 Adam da in Dankesgefühlen
 rief mit lautfrolockender Stimme:
 stets gepriesen sei dein Tod, du Menschen-
 freund!

Als Arimatheas deinen Leib
 nahm herab vom Stamme des Kreuzes,
 des Lebens ewigen Quell,
 hüllt er dich in Linnen ein,
 und salbt mit Myrrhen dich.
 Mit den Lippen da wollte er
 im heissen Verlangen
 küssen deinen hehren Leib,

den unvergänglichen.
 Da erfasst von heiligem Schauer
 rief er mit frohlockender Stimme:
 stets gepriesen sei dein Tod, o Menschen-
 freund!

Als sie legten deinen hohen Leib
 in des Grabes düstere Enge,
 und rings umschlossen du lagst,
 du der unermesslich
 und ohne Schranke ist,
 da erbrachst du des Hades Reich,
 allmächtiger Heiland!
 ganz entleertest du sein Haus
 und stürzttest seine Macht.
 Seit der Zeit ertönt am Sabbat
 allwärts in der Christengemeinde
 deines Ruhmes Preis im hohen Lobgesang.

Als die Engel von da oben sahen,
 wie dich ruchlos höhnte und schmähte
 der Sünder gottlose Schaar,

staunten sie die Langmuth an,
mit der den Schimpf du trugest,
und im Unmuth aufwallten sie,
dass frevelnde Hände,
die durchstochen deinen Leib,

das Grab versiegelten.
Doch ob der Menschen Erlösung
riefen sie mit jubelnder Stimme:
stets gepriesen sei dein Tod, o Menschen-
freund.

Auf den Märtyrer Georgios (S. 70).

Als den Helden der Märtyrer,
ehrenreicher Georgios,
preisen wir dich allzumal,
heut an deinem Fest.
Siegreich ja hast du den Lauf vollbracht,
den Glauben bewahret treu.
Drum des Sieges Ehrenkranz
ward zum Lohne dir dort zu Theil;
fleh zu Christus jetzt,
dass von Leiden und Noth erlöset werden
alle, die in reinem Glauben
heute gedenken in Ehren dein.

Wie ein Löwe mit kühnem Muth
fest du schrittst zum Glaubenskampf,
ohne Zaudern, stark bewehrt
mit des Glaubens Schild.
Nicht in den Kämpfen du achtetest
des Leibes Vergänglichkeit;

weise warst du nur bedacht
auf das ewige Seelenheil.
In der Feuergluth
von unsäglichen Peinen ward geläutert
deine Seele, gleich dem Golde
siebenfach, hehrer Georgios!

Wie der Heiland, ruhmreicher Held,
gingst nach freiem Entschlusse du
in den Tod und listest gleich
unserm Jesu Christ.
Drum du auch thronest im Himmelreich
im Glanze des Lichtes gleich ihm,
mit des Blutes Purpurkleid
und dem Scepter des Thatenruhms
königlich geschmückt.
Auf dem Haupte des Sieges Krone tragend
glänzt du grosser Glaubenszeuge
ewige Zeiten, Georgios!

Auf Kreuzerhöhung (S. 81).

O der übergrossen Wunderthat,
das lebenspendende Holz,
der vielheilige Kreuzesstamm
stehet aufgerichtet hoch
uns zum Heile und Segen heut.
Alle Geschöpfe in Andacht beugen sich,
alle Dämonen in Furcht erbeben bleich;
o welch ein Gnadenborn
ist geschenkt den Menschen all!
durch seine Kraft
rette unser Seelenheil erbarmungsvoll,
o Herr!

O der übergrossen Wunderthat!
das Kreuz zeigt heute sich uns,
das den höchsten des Weltenalls,
das des Segens Inbegriff
ausgespannt an dem Querholz trägt.
Es hat vom Tode die Menschen erlöst,
es hat zerstöret des Hades Allgewalt;

o hehres Wunderholz,
alle die verehren dich
und Jesu Christ,
werden einst beglückt mit des Paradieses
Lust.

O der übergrossen Wunderthat!
gleich ist an Grösse das Kreuz
dem unendlichen Himmelsraum,
da von seiner Gnade Kraft
wird geheiligt der Menschen Stamm.
In ihm zerbricht sich des Feindes stolze
Macht,
in ihm sich festigt des Königs Herrscher-
stab.

O Himmelsleiter du,
deine Sprossen führen uns
aufwärts zum Herrn,
wenn wir singen liederfroh dem Heiland
Jesu Christ.

Osternlied (S. 221).

Erglänze, erglänze,
 du neues Hierusalem!
 Denn die Sonne des Herrn
 ist erstrahlt ob deinem Haupt.
 Tanze, Sion, und frohlocke dem Herrn!
 Dich auch erfreu, reine Gottesmutter,
 der von den Todten erstandene Sohn.

O hehres, o liebes,
 o honigstüsses Wonnewort,
 das uns gab die Verheissung,
 dass du werdest unter uns

Heute ist der Herr erstanden,
 jubelt alle vereint!
 Heil uns, o Heiland! Heil uns!
 zum Leben hat von Grabes Nacht,
 von der Erd zum Himmelreich geleitet uns
 der Herr.

Drum lasst uns anstimmen jetzt
 das frohlockende Siegeslied!

Mit des Geistes reinen Sinnen
 werden heute wir schaun
 Christus, den Herrn der Welten,
 im unnahbaren Strahlenglanz

weilen, o Herr, bis zum Ende der Zeit;
 stets wird es sein unsrer Hoffnung Anker,
 den wir festhalten in Sturm und Noth.

O Ostern! o Christus!
 o neues, hehres Opferlamm,
 Gottes Allmacht und Weisheit
 ist in dir geoffenbart.
 Gib uns den Dienern
 noch höheren einst
 Antheil an dir, an dem abendlosen
 Tage des himmlischen neuen Reichs.

seiner Auferstehung, und die Worte seiner
 Huld
 vernehmend anstimmen laut
 das frohlockende Siegeslied.

Auf, ihr Himmel, lasst erklingen
 lauten Jubelgesang!
 Jauchzend stimm' ein die Erde,
 und was im weiten Weltenraum
 sichtbar ist und unsichtbar zieh' an das
 Festgewand;
 denn Christus erstanden ist
 zu dem Heile der Christenheit.

LIBER QUARTUS.

DE ARTE MUSICA BYZANTINA.

Saepe numero iam monuimus carmina ecclesiastica a melodis byzantinis facta esse, quae canerentur, non quae legerentur. Qua de causa cum in libro de sacra poesi byzantina ne modos quidem carminum artemve musicam neglegi par esse intellexissemus, hoc quoque munus, quamvis nostris viribus maius, subire ausi sumus. Neque hoc nisi rerum necessitate coactus feci; vereor enim, ne impudentiae crimine me haud immerito laceasant, quod ipse docendus alios docere conatus sim. Sed lineamenta tantum rei, lippis quoque oculis conspicua, adumbrabo; plura qui scire velit, cum ad libros modorum supra p. LXXII iam allatos delego et ad Philoxeni Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς et Chrysanthi, Margaritae, Philoxeni Θεωρητικὰ τῆς μουσικῆς.

Duplici de fonte musica ars christianorum orta esse videtur, de modis psalmodiarum et de arte atque disciplina Graecorum. Ut enim cantus ecclesiae christianae ex synagogis Iudaeorum profecta est, ita arte et praeceptis Graecorum perfecta et perpolita esse videtur. Sed cum graecarum cantilenarum modi tantum non omnes deperditi et Iudaeorum artis aenigmata magis quam documenta servata sint, difficillimum est dictu, quid christiana ars Graecis, quid Iudaeis accepta debeat, nec ex tantis tenebris alia, ut fieri solet, quam signa quaedam speciosa eminent. Atque toni (ἤχου) quidem notatio cuique carmini praemissa*) similis moris a Iudaeis in psalmis observati (vide Ewald Die poetischen Bücher des alten Testaments I, 172 ff.) nos commonefacit; sed ne huic rei iusto plus tribuamus, Byzantini octo tonis, novem vel decem modulationum generibus Iudaei utebantur, neque quidquam de vicissitudine inter utraque intercedente memoriae proditum est. Plura atque certiora indicia veteris artis Graecorum ad Christianos propagatae exstant. Neque enim solum in narratione de Pambone abbate (v. p. XXIX) troparia graecae originis esse significantur (φθείρουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰς βίβλους τῶν ἁγίων εὐαγγελίων . . . γράφοντες τροπάρια καὶ ἑλληνικοὺς λόγους καὶ χυθῆσεται ὁ νοῦς εἰς τρόπους καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν Ἑλλήνων), sed etiam octo toni sive ἤχοι a byzantinis scriptoribus iisdem nominibus, quibus veteres Graeci suas harmonias vocabant, significabantur; conf. Westphal Metrik der Griechen (2. Aufl.) I, 310 f. Sed ne haec quidem res satis certa et explorata est; neque enim octo, sed septem modorum generibus veteres Graecos vulgo usos esse Bacchii p. 12 Meib. testimonio

*) Idem in cantilenis christianis Syrorum factum esse docet A. Hahn Bardesanes p. 32.

constat, et nomina illa Δωρίου, Λυδίου, Φρυγίου τρόπου Byzantini non a suis maioribus tradita accepisse, sed doctrinae speciem ut venditarent e Ptolemaei veterumque musicorum libris eruisse videntur. Quid? quod ipsum nomen ἤχων novum est nec a veteribus scriptoribus ad genera modorum, quae τρόπους vel εἶδη vocabant, significanda usurpatum fuit. Notis quoque aliis, quam veteres Graeci, ad modos literis mandandos utebantur; sed hoc ne mireris, veterum Graecorum notae musicae tam implicatae et tam difficiles et ad intellegendum et ad scribendum erant, ut novas et faciliores notas ne mutata quidem artis musicae disciplina sollertes homines commentos esse neutquam veri dissimile sit.

Ut autem radices artis musicae byzantinae spissa caligine obtectae sunt, ita propagatio eius ad latinas gentes et ad occidentales partes Europae in aprico posita est. Una enim cum graecis carminibus, quae etiam in Gallia inclaruisse supra p. XXV docti, cantus quoque et musica institutio a Graecis ad Latinos translata sunt. Atque huius quidem rei apertissima testimonia octo tonorum, qui graecae et latinae ecclesiae communes erant, nomina praebent. Neque enim solum distinctio tonorum plagiorum (ἤχων πλαγίων) et authentorum (ἤχων ἀθεντῶν sive κυρίων) graecae originis est, sed etiam tonum primum latini magistri vulgo tonum protum dicebant, ut ne in re latino quidem nomine facile dicenda graecae stirpis vestigia relinquerent. Quo autem tempore haec disciplina octo tonorum exulta, quo ad Latinos perlata sit, in tanta testimoniorum penuria difficile ad disceptandum est. Hoc certum est octavo saeculo, quo Ioannes Damascenus carmina Octoechi secundum octo tonos disposuit, hanc disciplinam iam pervulgatam fuisse. Sed cum cathismata et troparia anonyma multo vetustiora esse videantur, nescio an iam Anthimi et Timoclis aetate, qui quinto saeculo tropariorum poetae floruisse feruntur, fundamenta huius artis iacta sint.

Graeci vero non solum musicam artem ecclesiasticam excoluerunt excultamque ad Latinos pertulerunt, sed etiam multo integriorem, quam Latini, conservaverunt, unde multa, quae in occidentalibus partibus Europae dudum oblivione obruta sunt, apud Graecos usque ad hunc diem perduraverunt. Sic neumatium scriptura apud nos medio aevo ad finem vergente oblitterata et alia scribendi modos musicos ratione submota est; Graeci veteribus notis musicis, quae neumatibus cognatae sunt, etiam nunc vulgo utuntur. Latinas vero sequentias, graecis tropariis simillimas, postquam iam diu in ecclesia cantari desierunt, nostra memoria viri docti ex bibliothecarum tenebris denuo in lucem protraxerunt; graecis in ecclesiis vetera cathismata et troparia, quae sequentiis illis vel vetustiora sunt, iisdem modis, quibus ante plus quam mille annos, etiam hodie cantantur. Quae cum ita sint, cantus ecclesiae graecae multa singularia habet, ex remotissimis temporibus quasi hereditate accepta nec multum his temporibus variata, quae iam succincta oratione exponam.

Atque primum quidem vetustissimo more antiphonici cantus servato

usque ad hunc diem apud Graecos institutum est, ut omnia carmina ecclesiastica a duobus choris per vices cantentur; quodsi carmen una strophæ constat, eadem strophæ primum a dextro, deinde a sinistro choro cantatur. Uterque autem chorus ex uno præcentore et quatuor vel quinque pueris constat; dextri chori præcentor πρωτοψάλτης, sinistri λαμπάδαριος dicitur; utrique in maioribus ecclesiis singuli apparitores, qui δομεστικοὶ audiunt, additi sunt. Ita autem inter præcentorem et pueros cantus partitus est, ut, dum præcentor vocem modulate fleetit, pueri sonum principalem usque retinent, qui cum ἴσον vocetur, ipsi ἰσοκρατοῦντες audiunt. Hac de causa omnibus melodiis in libris modulationum nota soni illius principalis præfixa est, multique sunt scriptores artium in vi et notione illius ἴσου definienda. Cantores autem antiquitus in excelso loco collocati erant, qui ἄμβων ab scriptoribus vocatur. Eius iam in concilii Laodicensis can. XVII mentio fit: Περὶ τοῦ μὴ δεῖν πλὴν τῶν κανονικῶν ψαλτῶν τῶν ἐπὶ τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων ἑτέρουσ τινὰς ψάλλειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ; confer Sophronium Com. lit. apud Maii Spic. Rom. IV, p. 42: Ἐἶτα οἱ ψάλται ἀνέρχονται ἐν τῷ ἄμβωνι, ψάλλουσι δὲ τὸ δεῦτε ἀγαλλιασόμεθα τῷ κυρίῳ· τούτῳ συμφωνοῦσι καὶ οἱ κάτω, δεικνύντες τὴν συμφωνίαν τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων· eundemque quarto decimo saeculo in cod. Vind. phil. n. 194 fol. 489 ἀνέρχονται δὲ οἱ ψάλται ἐπὶ ἄμβωνος καὶ ψάλλουσι τὰ ἀπολυτικά τῆς ἡμέρας commemoratum inveni. Nunc hunc morem aboluisse accepimus.

Alterum signum veteris canendi moris in ecclesiis graecis servati hoc est, quod omnia carmina assa voce canunt. Atque hac quidem in re Christiani a more Iudaeorum, quos instrumentis musicis usos esse inter omnes constat, desciverunt. Nam patres ecclesiae quo magis animos hominum verbis atque sententiis carminum adverterent, fidium tiliarumque cantum omnesque aurium delicias removendas curaverunt. Cum hoc more assa voce canendi convenit, quod lyrae et tiliarum, totiens a Sapphone Pindaro Horatio commemoratarum, in carminibus byzantinis fere nusquam mentio fit; nam quod p. 65 Ioannes apostolus praedicatur ἄδει τερπνῶς, τὰ μὲν χεῖλη κινῶν ὡς νευράς, ὡς περ δὲ πλήκτρον τὴν γλωτταν ἀνακινῶν non ita interpretari licet, ut illud carmen ad lyram cantatum esse concludas. In latinis quoque ecclesiis instrumentorum usum sero increbuisse narrant, quo magis notatu dignum est, quod Monachus Sangallensis in Gestorum Karoli libro secundo (Monum. Germ. hist. II, 751) Germanos a legatis graecis organis uti didicisse refert: 'Cum igitur Graeci post matutinas laudes imperatori celebratas in octava die Theophaniae secreto in sua lingua deo psallerent et ille occultatus in proximo carminum dulcedine delectaretur, praecipit clericis suis, ut nihil ante gustarent, quam easdem antiphonas in latinum conversas ipsi praesentarent... Adduxerunt etiam iidem missi omne genus organorum et variarum rerum secum; quae cuncta accuratissime sunt in opus conversa et praecipue illud musicorum organum praestantissimum, quod doliis ex aere conflatis follibusque taurinis per fistulas aereas mire perflantibus rugitum

quidem tonitui boatu, garrulitatem vero lyrae vel cymbali dulcedine coaequabat?.

Cum autem organis Graeci carerent, certe in ecclesiis non uterentur, manuum variis motibus (χειρονομία) cantum dirigebant; quod munus ne imperatorem quidem Theophilum subire aspernatum esse Cedrenus p. 522 B refert. His manuum motibus quod altitudinem, depressionem, flexus vocis significabant, notae musicae, multo post illae quidem inventae, nomine χειρονομίασ̄ comprehendebantur; conf. Beiträge S. 61. Quin etiam formas notarum motus manuum imitari Chrysanthus Μέγα Θεωρητ. p. 91 sq. rectissime monet, velut πετακτή manus quasi ad volatum levatae et κέντημα digiti tanquam ad pungendum porrecti similitudinem refert. Simillimo vero modo Indos quoque vocis flexus manibus digitisque significare et adiuvare familiaris meus Martinus Haug mecum communicavit.

Non minus veneranda simplicitas cantus ecclesiae graecae in eo conspicitur, quod usque ad hunc diem intra fines veteris imperii byzantini contentum plurimum vocum sive polyphoniam spreverunt. Solis in ecclesiis Vindobonae, Odessae, Londinii, Tergestis auribus incolarum, polyphoniae tumori assuefactis, hoc dandum esse existimaverunt, ut a tenuitate unisoni cantus desciscerent. Eandem autem cantus simplicitatem in latina quoque ecclesia usque ad duodecimum saeculum viguisse nec etiamnunc prorsus abiectam esse inter omnes constat. Cum unisono cantu autem illud quoque cohaeret, quod puellarum mulierumque voces virorum cantui non admiscentur. Quamquam in Therapeutarum coetibus unum chorum virorum, alterum mulierum fuisse Philo De vita contempl. p. 902 ed. Par. a. 1640 retulit; verum in canone XVII concilii Laodicensis modo laudato cantores, neque tamen cantrices commemorantur.

Cantorum modi ipsi antiquissimis temporibus simplicissimi fuisse videntur; sedulo enim caverunt, ne modorum dulcedine et varietate homines magis permulcerentur, quam rerum gravitate commoverentur. Neque deerant, qui omnes cantilenarum pellecebras a severitate et austeritate christianorum morum alienas esse opinarentur. Huius rei testimonia supra p. XXX Pambonis et Nili abbatum edicta attulimus, idem vero locupletissimus auctor S. Augustinus in Confess. X, 33 his verbis significavit: 'Interdum melos omne cantilenarum suavium, quibus Davidicum psalterium frequentatur, ab auribus meis removeri velim atque ipsius ecclesiae, tutiusque mihi videtur, quod de Alexandrino episcopo Athanasio saepe mihi dictum commemini, qui tam modico flexu vocis faciebat sonare lectorem psalmi, ut pronuntianti vicinior esset quam canenti.' Neque non concilio ecclesiastico a. 692 congregato can. LXXV provisum est, ut ne cantores pudoris et modestiae terminos egrederentur: τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινόμενους βουλόμεθα μήτε βοαῖς ἀτάκτοις χρῆσθαι μήτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ ἐν ἐκκλησίᾳ ἀρμόδιων τε καὶ οἰκείων. Hanc autem normam procul dubio summi melodi octavi saeculi, Ioannes Damascenus et Cosmas Hierosolymitanus secuti sunt, quo-

rum hirmi tam modicis flexibus vocis cantantur et accentibus sermonis adeo accommodati sunt, ut fere in clausulis solis liberiores motus melismatum admittant. Sed brevi post qui modulationum varietate et petulantia delectabantur, adeo auctoritate praevalere coeperunt, ut verba carminum ipsa praestrepitu modorum vix exaudiri intellegere possent. Hoc Zonaras, grammaticus et historicus duodecimi saeculi, in interpretatione canonis laudati his verbis testatur: κεκλασμένα μέλη καὶ μινυρίσματα καὶ ἡ περιττὴ τῶν μελωδιῶν ποικιλία εἰς ψῆδὰς ἐπιτρεπομένη θυμηλικὰς καὶ εἰς ἄσματα πορνικὰ τὰ νῦν ἐν ψαλμωδίαις ἐπιτηδεύόμενα μάλιστα. Idem vero codicibus quarti decimi et quinti decimi saeculi confirmatur, qui protractis modulationibus et inficetis artificijs teretismatum (Triller) scitent.

Inde factum est, ut duo modorum genera distinguantur, alterum tenue et breve, χύμα sive σύντομον μέλος vocatum, alterum flexuosum et protractum, quod ab tarditate motus ἀργόν μέλος dicebant. Neque solum aliae odae aliis modorum generibus utebantur, sed etiam pleraque carmina brevioribus eademque tardis modis instructa sunt. Cum autem breves illi modi a sermocinationis tenuitate parum differrent, canones et stichera, quorum modi plerique breves sunt, dici (λέγεσθαι) vulgo feruntur, et in Triod. p. 425 τὸν αὐτὸν ἦχον ψάλλομεν ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἐπομένων στίχων τοῦ ψαλμοῦ πᾶ, λεγομένων παρὰ τοῦ ἀναγνώστου χύμα' cantus troparii et modulata lectio versuum psalmi contraria ponuntur. Vocabulo autem χύμα iam veteres Graeco similiter usos esse Aristides Quintilianus de mus. p. 32 ed. Meib. testatur: μέλος μὲν γὰρ νοεῖται κατ' αὐτὸ μὲν τοῖς διαγράμμασι καὶ ταῖς ἀτάκτοις μελωδίαις, μετὰ δὲ ῥυθμοῦ μόνου, ὡς ἐπὶ τῶν κρουμάτων καὶ κύλων, μετὰ δὲ λέξεωσ μόνῃς ἐπὶ τῶν καλουμένων κεχυμένων ἄσματων. Nam Byzantinorum quoque μέλη κατὰ χύμα λεγόμενα liberis rhythmisolvebantur. Denique multis carminibus tertium genus modorum est, quod eum mediam viam inter brevem et lentam modulationem teneat, μικτὸν sive ἀργόσύντομον audit.

Aliis et obscurioribus rationibus saepe a byzantinis magistris artiumque scriptoribus μέλη στιχηρарικά, εἰρμολογικά, παπαδικὰ distinguuntur. Duo priora nomina facilem explicatum habent ex iis, quae de Sticheriariis et Hirmologiis secundo libro p. LXXII disseruimus; παπαδικὰ μέλη, quae tardis et protractis adnumerantur, nec apertae originis sunt nec a magistris perspicue definiuntur. Chrysanthus enim, quem reliqui sequuntur, ne dicam expilant, in eo acquievit, ut diceret p. 179: παπαδικὸν μέλος εἶναι τοιοῦτον, οἷον εὑρίσκεται εἰς τὰ Κοινωνικὰ καὶ Χερουβικά, neque multum lucratur ex eod. Vind. phil. n. 194, in cuius fol. 161, quo loco carminis melodia finitur et inanum sonorum (Triller) longa series orditur, adnotatum legimus: τέλος τῆς παπαδικῆς τέχνης καὶ ἀρχὴ τῆς καλλοφωνίας. Hoc autem patet, tria haec melodiarum genera eum vicibus, quas ars musica Byzantinorum et octo tonorum discriminatio subiit, artissime cohaerere. Alio enim sono στιχηρарικά, alio εἰρμολογικά, alio παπαδικὰ μέλη eiusque toni claudi alioque

aliorum sonos praecipuos (φθόγγους δεσπόζοντας) esse diligentissime magistri praecipiunt. Sed haec enucleanda et cum historia progressuum artis musicae coniungenda aliis peritioribusque viris relinquo; ipse in eo acquiesco, ut viam aliis monstrasse videar.

DE GENERIBUS ET SCALIS MUSICAE BYZANTINAE.

Ut veteres scriptores musici tria genera musicae (τρία γένη μουσικῆς) esse statuerant, ita recentiores quoque magistri γένος διατονικόν, χρωματικόν, ἐναρμόνιον distinxerunt; sed praeter nomina nihil fere veteribus et byzantinis generibus musicae commune est, et ut in multis aliis partibus musicae disciplinae, sic in hac quoque re recentiores scriptores, quod veteribus nominibus suae artis discrimina notabant, speciem doctrinae ac eruditionis captasse et patriae decori consuluisse videntur. Tria igitur genera musicae ita inter se differunt, ut aliud alia scala utatur. Atque ut a primario genere diatonico exordiar, hanc eius scalam esse docent:

π	β	γ	δ	ε	ζ	η	π
α	ου	α	ι	ε	ω	η	α
9	7	12	12	9	7	12	
π	α	β	γ	δ	ε	ζ	η
α	β	γ	δ	ε	ζ	η	π

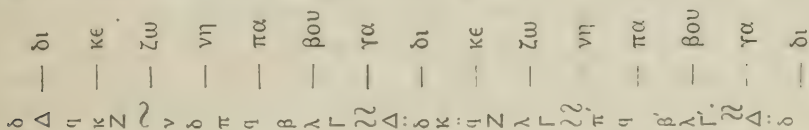
quae quidem scala sonos medios vocis humanae, sive nostrae scalae d — d complectitur. Hos sonos cum obscuris nominibus olim nominassent (conf. Chrysanthum l. l. p. 107), auctores novi systematis artis musicae Γρηγόριος πρωτοψάλτης, Χρύσανθος Προύσης, Χουρμούζιος χαρτοφύλαξ septem primis literis alphabeti ita appellarunt, ut vocalibus consonantem praefigerent, consonantibus vocalem subiungerent in hunc modum:

πΑ Βου Γα Δι κΕ Ζω ηΗ.

Atque his quidem nominibus nostra memoria melodi et magistri vulgo utuntur. Manuel autem Bryennius, qui quarto decimo saeculo Harmonicorum libros tres doctius quam scitius conscripsit, cum doctrinae speciem affectaret, nominibus veteribus et Ptolemaei systemate pentekaidekachordi usus est. Neque auctor affectatae huius doctrinae ille exstitisse videtur, siquidem iam ante eum latini scriptores nominibus alieni systematis male intellecti praeccepta de arte musica magis obscuraverunt quam illustraverunt; confer Westphal *Metrik der Griechen* I, 269 et 310—320 et commentationem meam *Ueber die Harmonik des Manuel Bryennius und das System der byzantinischen Musik* in *Beiträge* S. 35—60.

Praeter haec autem nomina lineis scalae diatonicae supra descriptae notae quaedam, quas μαρτυρίαὶ graeci magistri vocant, ex adversa parte adscriptae sunt. Harum notarum unaquaeque ex duabus partibus constat, quarum superiorem prima quaque litera nominum sonorum effici patet, inferiorem ad sonos principales octo tonorum referendam esse in commentatione modo laudata p. 59 demonstravi. Nam primae martyriae inferior pars toni primi et recti

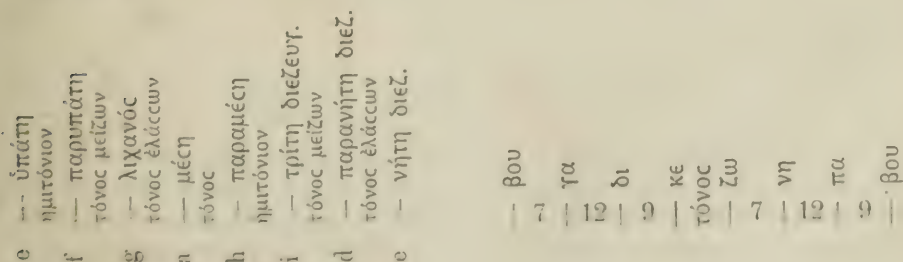
et plagii, secundae toni legeti, tertiae toni tertii, quartae toni quarti et recti et plagii sonum finalem literis veteris scripturae indicat. Has autem notas μαρτυρία dicunt, quod in libris melodiarum et manu scriptis et prelo excusis singulis versibus periodisque interponuntur, ut altitudo vocis et toni modulatio definiatur et confirmetur. Iisdem vero notis, modo accentu acuto auctis, modo inverso ordine scriptis, utuntur ad duplicem scalam sive κύστημα δις διὰ πασῶν significandum hoc modo:



Hoc autem in schemate acuto accentu notas augent, ut altos sonos a gravibus distinguant, et scalam principalem inter graviorem sonum ζω sive nostrum Η et altiolem ζω sive nostrum η contineri statuunt, quod horum octo sonorum terminis melodiae octo tonorum fere includuntur. Iis autem, quae iam

explicavi, notis unam notam ζ = ζω additam vides, cuius inferiore parte litera β sive sonus finalis ἤχου βαρέος indicatur.

Venio iam ad difficiliorem huius rei partem. Numeri enim in scala diatonica singulis lineis interpositi, quibus Graeci, quanto intervallo duo soni distent, significant, multum admirationis nobis habent. Primum enim non duo intervallorum genera, toni dico et semitonii, ut a veteribus Graecis et a nostris musicis, sed tria τόνου μείζονος, τόνου ἐλάσσονος, τόνου ἐλαχίστου distincta sunt. Quamquam haec quidem res non prorsus nova et inaudita est, quia iam veteres philosophi (conf. Ptolemaei Harm. I, 10, 11) invenerant et recentiores mathematici confirmaverunt eos sonos, qui uno tono distare dicerentur, non plane aequali intervallo, sed plus minus distare. Verum ne scalam Byzantinorum cum scala Eratosthenis et Ptolemaei (v. Westphal Metrik I, 423) prorsus concordare opineris, in illa maximum intervallum imum, minus secundum, minimum summum locum, in hac semitonii intervallum imum, maioris toni secundum, minoris toni summum locum tetrachordi obtinet; quodsi plenum concentum duarum scalarum efficere velis, byzantina ita tibi invertenda est, ut a sono βου initium facias et sic intervalla disponas:



Magis nos numeris ipsis offendi par est. Tota enim ratio, qua byzantini magistri intervalla sonorum satis insecite definiverunt, a docta argumentatione Ptolemaei et mathematicorum discrepat. Illi enim, quae proportio inter motus vibrantium fidium (Saitenschwingungen) intercederet, subtili computatione eruerunt, Byzantini eum toni intervallum duodecim particulis (διαστήματα) constare statuissent, minori tono novem, semitonio (ἡμιτόνω sive λείμματι) septem particulas adsignaverunt. Atque quod minimum intervallum (τόνον ἐλάχιστον) dimidiam partem intervalli toni paululum superare statuerunt, id plane eum praeceptis Ptolemaei (vide Harm. I, 15) convenit; quod autem tonum minorem novem, maiorem duodecim particularum esse docent, et a disciplina mathematica Ptolemaei et a rei probabilitate abhorret. Cum enim mathematici maiorem tonum et minorem tam exiguo discrimine, ut magis mathematicis rationibus inveniri quam aurium iudicio percipi posset, differre docuissent et nostri musici pusillo illo discrimine prorsus neglecto aut tono aut semitonio sonos distare vulgo statuunt, recentiores Graeci minorem tonum (ἐλάσσονα τόνον) minimo propius quam maximo accedere definiunt. Quo cum accedat, quod et Manuëlis Bryennii aetate, qui quarto decimo saeculo Harmonicorum libros tres conscripsit, praecepta illa de intervallis septem, novem, duodecim particularum prorsus inaudita fuisse probantur, neque quibus calculis et mensuris illa discrimina inventa sint quidquam memoriae proditum est, in commentatione de Man. Bryennio totam illam doctrinam commenticiam et ab recentiore aliquo magistro parum scite excogitatum esse iudicavi. Probatur autem huius sententiae audacia ipso cantu Graecorum; licet enim Chrysanthus p. 9 et 102, commenticia illa disciplina, cui fidem derogare non ausus est, in errorem, ut videtur, inductus, suum τόνον ἐλάχιστον ab semitonio Europaeorum differre dicat, tamen peritissimi iudices Graecos iisdem intervallis, quibus nos, scalam decantare mihi asseveraverunt. Neque tamen silentio praetermittere fas est collegam doctissimum Schafhäütl, veteris musicae ecclesasticae inter paucos peritum, secus sentire et lyram (Guitarre) sollertissime adornasse, cuius nervi intervallis et nostrae et Byzantinorum et veterum Graecorum scalae resonent.

Hactenus de scala diatonica, qua Graeci in plerisque cantilenis et praesertim in omnibus toni primi et recti et plagii et toni quarti recti utuntur. Praeter hanc autem scalam genera enharmonium et chromaticum suas et proprias scalas habent, quarum expositionem melius cum octo tonis musicis coniungemus.

DE OCTO TONIS (HXOIC) MUSICIS.

Nulla re vicissitudo, quae inter graecae et latinae ecclesiae artem musicam intercedit, magis perspicua fit, quam similitudine octo tonorum latinorum cum octo ἡχοις Graecorum; atque in hac parte, quod raro fieri novimus, latinae ecclesiae ars perspecta plurimum lucis ad graecam artem plene

intellegendam affert. Quamquam enim Latini a Graecis artem musicam accepisse probantur et graeca ecclesia veterum institutorum multo tenacior fuit, tamen latini scriptores iam aliquot saeculis prius quam Graeci quae usu et experientia didicerant literis mandarent, de arte musica praecepta dare coeperant. Quo cum accedat, quod antiquissimus auctor graecus, Man. Bryennius, artem musicam ecclesiasticam non solum multis partibus iam immutatam invenit, sed etiam ineptis involucris affectatae eruditionis obscuravit, vis et natura octo ἤχων nisi latinis scriptoribus in auxilium vocatis plene explicari non potest. Byzantini igitur aequae atque Latini octo musicae tonos esse statuerunt, et eorum quatuor authentos sive κυρίους, quatuor πλαρίους appellaverunt. Haec denominatio veteribus Graecis incognita fuit, sed simile quoddam harmoniarum discrimen illi nominibus δωρικῆτι et ὑποδωρικῆτι, φρυγικῆτι et ὑποφρυγικῆτι significasse videntur. Medio autem aevo quo pacto authentici et plagii toni primitus discriminati fuerint, optime ex Hucbaldi et Oddonis testimoniis (vide Gerbert Scriptores ecclesiastici de musica p. 116 et 258 sq.) apparet, qui tonum authenticum a suo finali usque in nonum sonum ascendere, descendere autem in sibi vicinum et aliquando ad semitonium vel ad tertium, plagium autem usque in quartum descendentem ad quintum ascendere docent. Inde hoc quoque patet, cur authentici toni alti (ὀξεῖς), plagiales graves (βαρεῖς) vulgo audiant, quae quidem res in multis melodiis nunc adeo obscurata est, ut ordo invertisse videatur.

Singuli toni a Byzantinis et Latinis nominibus ordinalibus primus (πρῶτος) secundus (δεύτερος) tertius (τρίτος) quartus (τέταρτος) appellantur, excepto tono tertio plagio, qui non ἤχος πλάγιος τρίτος sed ἤχος βαρὺς a Graecis vocatur, quem dicendi usum eo tempore natum esse probabile est, quo systemate octo tonorum mutato non iam primus et secundus tonus plagius, sed tertius maxime ad gravitatem descendere coeperit, nisi forte ex veterum Graecorum systemate, qui septem non octo modorum genera vulgo statuebant, causam huius rei repetendam esse censeas. Certe nominibus ordinalibus ad singulas harmonias distinguendas iam multo ante byzantinos scriptores extremis saeculis imperii romani vulgo utebantur; conf. Westphal Metrik - I, 85 et 318.

In omnibus igitur libris melodiarum, quos inspiciendi mihi quidem copia facta est, tonus cuiusque carminis ea, quam modo exposui et in hac anthologia retinui, ratione indicatus est. Verum ii, qui eruditionis gloriolam venati artem suae aetatis cum praeceptis Ptolemaei et veterum scriptorum coniungebant, antiquis nominibus φρυγικῆτι δωρικῆτι similibus ne mutata quidem vetere musica uti desierunt. Sed cum alii alias rationes vel errores in antiquis nominibus ad ecclesiasticos tonos transferendis sequerentur, aliis nominibus Hucbaldus et veteres scriptores latini, aliis Manuel Bryennius qui quarto decimo saeculo vixit, aliis denique recentissimi scriptores Chrysanthus, Philoxenus, Margarites utuntur in hunc modum:

	Huebaldus.	Bryennius.	Script. recentiores
ἦχος α'	dorius	ὑπερμιξολύδιος	δώριος
ἦχος β'	phrygius	μιξολύδιος	λύδιος
ἦχος γ'	lydius	λύδιος	φρύγιος
ἦχος δ'	mixolydius	φρύγιος	μιξολύδιος
ἦχ. πλ. α'	hypodorius sive aeolius	δώριος	ὑποδώριος
ἦχ. πλ. β'	hypophrygius	ὑπολύδιος	ὑπολύδιος
ἦχ. βαρύς	hypolydius	ὑποφρύγιος	ὑποφρύγιος
ἦχ. πλ. δ'	hypomixolydius.	ὑποδώριος.	ὑπομιξολύδιος.

Atque recentiores scriptores graeci, cum in reliquis partibus cum Huebaldo conspirent, nomina λύδιον et φρύγιον inverterunt, quod nescio an errore, oscitantia scriptorum illo quidem propagato, factum sit. Bryennium autem artificiosius quam verius octo tonos disposuisse, nec non musica sua aetate magna ex parte immutata in errores inductum esse in commentatione de Man. Bryennio nuper demonstravi. Denique ne Huebaldus quidem veteresque scriptores latini antiqua nomina recte ad tonos ecclesiasticos transtulerunt, quoniam pentekaidekachordo utebantur, quod quamvis veteris pentekaidekachordi et speciem et nomina mutuatum esset, tamen aliter nervos dispositos habebat, quam rem Westphal I, 219 ingeniosissime dilucidavit.

Nihil igitur ex antiquis illis nominibus ficticiis, quae vis et natura octo tonorum fuerit, concludi potest. Testimonia autem latinorum scriptorum si sequimur, antiquitus octo toni sono finali hoc modo differebant:

ἦχ. α' et ἦχ. πλ. α'	sono finali utebantur	πα (d)
ἦχ. β' et ἦχ. πλ. β'	- - -	βου (e)
ἦχ. γ' et ἦχ. βαρύς	- - -	γα (f)
ἦχ. δ' et ἦχ. πλ. δ'	- - -	δι (g).

Sed cum melodi graeci in tenuitate praeorum modorum non acquiescerent et maiori modulationum varietati studerent, brevi factum est, ut discriminatione illorum finalium sonorum turbata multae melodiae ἦχου α' in κε, ἦχου δ' in βου, ἦχου βαρέος in ζω finirentur. Huc accessit, quod, ne nimia modorum simplicitate taedium hominibus moverent, non omnes eiusdem toni periodos eodem sono finali finiebant; quamobrem tria genera καταλήξεων esse statuerunt, τελικῶν in fine tropariorum, ἐντέλων in fine periodorum mediis in carminibus, denique ἀτελών in fine colorum et commatum, quo loco cum melodiae magis suspenderentur quam clauderentur, maxima licentia utebantur. Huius mutatae artis locupletissimus testis Man. Bryennius est, qui octo ἦχους scalis et duplicibus sonis finalibus hoc modo discriminavit:

	κλίμαξ	ὑπάτη μέση
ἦχ. α'	μέση — νήτη ὑπερβολαίων = δι — δι' = g — ḡ	κε πα'
ἦχ. β'	λιχανός μέσων — παρανήτη ὑπερβολ. = γα — γα' = f — f̄	δι νη

ἦχ. γ'	παρυπάτη μέσων — τρίτη ὑπερβολ. = βου — βού' = e — e	γα	ζω
ἦχ. δ'	ὑπάτη μέσων — νήτη διεzeugμένων = πα — πα' = d — d	βου	κε
ἦχ. πλ. α'	λιχανὸς ὑπάτων — παρανήτη διεζ. = νη — νη = c — c	πα	δι
ἦχ. πλ. β'	παρυπ. ὑπάτων — τρίτη διεζ. = ζω — ζω = H — h	νη	γα
ἦχ. βαρὺς	ὑπάτη ὑπάτων — παραμέση = κε — κε = A — a	ζω	βου
ἦχ. πλ. δ'	προσλαμβανόμενος — μέση = δι — δι = G — g	κε	πα.

Sed ne cum Westphalio iusto plus scriptori byzantino confidas, non solum Ptolemaei systematis, quo tamquam fundamento argumentationis usus est, intervalla aliter disposuit, sed etiam multa, ne artificiosa dispositio octo ἦχων turbaretur, partim omisisse, partim mutasse probatur.

Praeter Bryennium exigua admodum et parca testimonia mutatae vis octo tonorum nobis suppetunt. Atque certissima quidem indicia in μαρτυριαῖς posita sunt, quas supra p. CXVI iam attigimus. Hic enim ζω tamquam sonus finalis ἦχου βαρέος significatur, et βου novi cuiusdam toni sonus finalis ita statuitur, ut ἦχ. β' et ἦχ. πλ. β' alii soni finales, extra gradus scalae diatonicae positi, assignentur. Cum his autem indiciiς μαρτυριῶν hoc conspirat, quod praeter octo ἦχους duos novos constituerunt, alterum Λέγετον vocatum et eas melodias ἦχου δ', quibus βου sonus finalis erat, complectentem, alterum Βεγαρω dictum et partem modorum ἦχου πλ. β' comprehendentem.

Nostra vero memoria ad octo tonorum discriminationem redierunt, sed in multifaria varietate melodiaram non unum soni finalis signum, sed plura signa cuiusque toni esse docent, ἀπήχημα dico sive προετοιμασίαν τοῦ ψαλθοσκομένου μέλους, ἴσον sive βάσιν, quam pueri ἰσοκρατοῦντες (vide p. CXIII), dum praecentor carmen modulatur, retinent, καταλήξεις sive sonos finales, τόνους δεσπόζοντας sive sonos in quoque carmine praecipuos, ad postremum κλίμακα sive scalam cuiusque toni. Horum signorum certissima esse dicunt τὰ ἀπήχηματα, quae in brevissimo compendio artis musicae, quod Gerbert De cantu et musica sacra tom. II tab. VIII in lucem edidit, omnia perscripta sunt. Soni autem finales cuiusque toni quantopere fluctuent, ex hoc indice finalium sonorum, quem ex libris recentiorum magistrorum excerpseri, optime intellegas:

ἦχ. α'	είρμολογικῶς πα, στιχηραρικῶς fere πα, παπαδικῶς fere πα et κε.
ἦχ. πλ. α'	fere πα, είρμολογικῶς κε.
ἦχ. β'	fere βου et δι, είρμολογικῶς πα.
ἦχ. πλ. β'	στιχηραρικῶς et παπαδικῶς δι et πα, είρμολογικῶς βου.
ἦχ. γ'	γα.
ἦχ. βαρὺς	στιχηραρικῶς et είρμολογικῶς βου, παπαδικῶς δι.
ἦχ. δ'	στιχηραρικῶς πα et βου, είρμολογικῶς βου, παπαδικῶς δι.
ἦχ. πλ. δ'	νη et γα.

Scalarum autem, quamvis suam cuiusque ἦχου esse statuant, tamen tres tantum species sunt, quae cum tribus generibus musicae cohaerent. Atque

diatonica quidem scala, qua de in superiore capite disserui, ἤχου α', ἤχου πλ. α', ἤχου δ' communis est, nec non in plerisque melodiis ἤχου πλ. δ' adhibetur. Non multum ab diatonica scala differt κλίμαξ ἑναρμόνιος, quae tertiū ἤχου propria est. Quoniam enim scala quae ab sono γα orditur

γα	δι	κε	ζω	νη	πα	βου	γα
12	12	9	7	12	9	7	

ipsa parum modulata est, ad similitudinem eius scalae, quam nos f dur dicimus, immutatur, quae quidem immutatio in libris melodiārum ita indicatur, ut notis musicis ζω et βου signum ϑ addiciatur. Hac igitur de parte scala enharmonia Byzantinorum nihil novi habet; praeterea autem hoc proprium cantilenarum ἤχου γ' est, quod soni κε et πα infirmissima voce (ἀδυνάτω φωνῇ) cantari solent, quam rem cum plerique ex minuto intervallo rependendam esse censeant, hanc scalam enarmoniam tertiū toni esse dicunt:

γα	δι	κε	ζω	νη	πα	βου	γα
12	12	3	13	12	3	13	

Peculiarem vero locum sibi vindicat κλίμαξ χρωματική Byzantinorum, quae ἤχου β' et ἤχου πλ. β' propria est et adeo Europaeis novum et insolitum sonat, ut cantilena horum tonorum nostris notis musicis plane exprimi nequeant; quo molestius ferimus, quod graeci scriptores ipsi in intervallis huius scalae definiendis sibi non constant; alii enim eam κατὰ διφωνίαν sic progredi docent:

7	12	7	12	7	12	7	
---	----	---	----	---	----	---	--

alii, ut Margarites, subtilius haec intervalla statuunt:

7	14	7	12	7	14	7	
---	----	---	----	---	----	---	--

Videtur autem hoc proprium esse huius scalae chromaticae, quod alterum quodque intervallum semitonii est; quoniam autem scala chromatica non minus quam diatonica a quolibet sono initium capere potest, perversa illa distinctione intervallorum duodecim, novem, septem particularum comprobata fieri non potuit, quin in spinas et salebras musici scriptores inciderent.

Veteres philosophos suam cuique harmoniae vim ad animos hominum commovendos tribuisse constat. Ridicule autem recentiores scriptores, cum vetera harmoniarum nomina ad octo tonos ecclesiasticos falso translata esse non perspexissent, Platonis Aristotelis Plutarchi dicta ad res diversissimas trahunt. Omnino tot et tantas vices singuli ἤχοι subierunt, ut certam quandam indolem cuique tono tribuere difficillimum sit. Equidem satis habeo versus Octocchi, satis illos quidem inanes et infictos, hoc loco apponere:

ἤχ. α'	Τέχνη μελουργὸς τοὺς ἀγαθεῖα κρότους πρώτην νέμει σοὶ τάξιν ὦ τῆς ἀξίας!
--------	---

- ἦχος ὁ πρῶτος μουσικῆ κληθεὶς τέχνη
 πρῶτος παρ' ἡμῶν εὐλογεῖσθω τοῖς λόγοις·
 τὰ πρῶτα, πρῶτε, τῶν καλῶν λαχῶν φέρεις·
 πρωτεῖα νίκης πανταχοῦ πάντων ἔχεις.
- ἦχ. β' Κἂν δευτέραν εἴληφας ἐν τάξει θεῖιν,
 ἀλλ' ἠδονὴ πρώτη σοι τῷ μελιρρῦτῳ·
 τὸ σὸν μελιχρὸν καὶ γλυκύτατον μέλος
 ὅστ' αἰ παίει καρδίας τ' ἐνηδύνει.
 Σειρῆνες ἠδον δευτέρου πάντως μέλη·
 οὕτω πράως σοι βρεῖ μελισταγῆς μέλος.
- ἦχ. γ' Εἰ καὶ τρίτος σὺ, πλὴν πρὸς ἀνδρικοὺς πόνους
 σὺνεγγυς εἶ πως τοῦ προάρχοντος, τρίτε·
 ἄκομπος, ἀπλοῦς, ἀνδρικός πάνυ, τρίτε,
 πέφηνας ὄντως, καὶ σὲ τιμῶμεν, τρίτε·
 πλήθους κατάρχων ἰσαριθμοῦ σοι, τρίτε,
 πλήθει προσήκεις προσφυῶς ἡρμοσμένῳ.
- ἦχ. δ' Πανηγυριστικῆς καὶ χορευτικῆς ὦν φέρεις
 τέταρτον εὐχος μουσικωτάτη κρίσει·
 σὺ τοὺς χορευτὰς δεξιούμενος πλάττεις (?),
 φωνὰς βραβεύεις καὶ κροτῶν ἐν κυβάλοις·
 σὲ τὸν τέταρτον ἦχον, ὡς εὐφωνίας
 πλήρη, χορευτῶν εὐλογοῦσι τὰ στίφη.
- ἦχ. πλ. α' Ὀρηνψῶδος εἶ σὺ καὶ φιλοκτίρμων ἄγαν,
 ἀλλ' εἰς τὰ πολλὰ καὶ χορεύεις εὐρύθμωσ.
 ὁ μουσικός νοῦς, ὃν ἐγνώρισεν τέχνη,
 τίς ἢ παρεκκλίνουσα κλησὶς πλαγίων,
 πέμπτον σὲ τάξις (αἱ τάξιν?), ἀλλὰ πρῶτον τοῦ μόνου (?)
 ἔχει σὲ καὶ λέγει σὲ, πρῶτε πλαγίων.
- ἦχ. πλ. β' Ἐκτος μελωδός, ἀλλ' ὑπέρπρωτος πέλεις,
 ὁ δεύτερος σὺ δευτερεύων τῶν μελῶν·
 τὰς ἠδονὰς σὺ διπλοσυνθέτους φέρεις,
 τοῦ δευτέρου [σὺ] πως δευτερεύων δευτέρως·
 σὲ τὸν μελιχρὸν, τὸν γλυκύν, τὸν τέττιγα,
 τὸν ἐν πλαγίσις δεύτερον τίς οὐ φιλεῖ;
- ἦχ. βαρύς Ὀπλιτικῆς φάλαγγος οἰκείου μέλος
 ὁ τοῦ βαροῦς σὺ κλησὶν εἰληφῶς φέρεις·
 ἦχον τὸν ἀπλοῦν τὸν βαροῦς ἐπώνυμον
 ὁ τοὺς λογισμοὺς ἐν βοαῖς μισῶν φιλεῖ,
 ἀνδρῶν δὲ ἄσμα, δευτερότριτε, βρέμεις,
 ὦν ποίκιλος δὲ τοὺς ἀπλοῦς ἔχεις φίλους.

ἦχ. πλ. δ' ἤχων σφραγίς, τέταρτε cὺ τῶν πλαγίων,
 ὡς ἐν σεαυτῷ πᾶν καλὸν μέλος φέρων.
 ἀνευρύνεις cὺ τοὺς κρότους τῶν ἁεμάτων,
 ἦχων κορωνίς ὡς ὑπάρχων καὶ τέλος·
 ὡς ἀκρόν ἐν φθόγγοις τε καὶ φωνῶν στάσει
 ἀκρόν σε φωνῆς δις καλῶ σε καὶ τέλος.

DE NOTIS MUSICIS.

Multi vereor, ne a byzantina musica ecclesiastica tractanda proprietate notarum musicarum deterreantur, quae cum a nostra ratione modos scribendi toto coelo differant, non exiguam nobis difficultatem parant. Illi enim nec lineis nec notis nostris utuntur, sed continuis signis, quanto intervallo insequens sonus a praecedente distet, significant. Itaque unicuique melodiae basin praefigunt, a qua quantum primus sonus modorum distet, prima nota indicant, deinceps reliquis notis ascensionem et descensionem vocis significant. Praeterea aliis peculiaribus signis utuntur, quibus intensio vocis, temporum productio aut correptio, toni mutatio (ἦχου φθορά) denique varii vocis flexus exprimentur. Atque haec quidem notarum scriptura, quae neumaticis in occidentalibus partibus Europae medio aevo usurpatis simillimae sunt, ex manuum motibus (χειρονομία), ut supra p. CXIV monuimus, orta est, sed iam decimo saeculo et exulta et in codicibus usurpata esse videtur. Quod autem ab Ioanne Damasceno eam inventam esse Chrysanthus p. 31 asseverat, nullo testimonio confirmatum invenimus. Neque nihil annis volventibus hanc scripturam mutatam esse codices vel obiter inspecti persuadent, sed nullo, quod sciam, libro haec res accuratius et copiosius pertractata est. Quae autem scribendi ratio quinto decimo saeculo in usu fuerit, anonymi cuiusdam ψαλτικῆ τέχνη et Ioannis Cucuzelis carmen de signis (μέλος περὶ σημαδιῶν), a Gerberto in libro de musica sacra tom. II tab. VIII (conf. Beiträge S. 61—64) edita, docent. Magnopere vero initio huius saeculi ab auctoribus novae methodi musicae Chrysantho, Gregorio, Churnuzio immutata est, qui multis supervacaneis signis abiectis artem simpliciore facilioremque ad intellegendum reddiderunt. Atque ea quidem, quam emendatores illi musicae disciplinae constituerunt, ratio scribendi in libris melodiarum in secundo libro extremo a nobis recensitis usurpata est.

Iam ut summa huius artis capita succincta oratione percurram, gravissima signa ea sunt, quibus ascensio et descensio vocis indicatur. Sonorum (φθόγγων) autem ascendentium et descendentium signa decem numero sunt, sex ascendentium (ἀνιόντων) et quatuor descendentium (κατιόντων):

- | | |
|----------|--|
| ⌒ ἴσον | parem sonum nec ascendentem nec descendentem significat, |
| — ὀλίγον | sonum uno intervallo altiore, |

∪	πεταστή	sonum uno intervallo altiorem exsultimque ascendentem,
∪	δύο κεντήματα	sonum uno intervallo altiorem punctimque ascendentem,
∪	κέντημα	sonum duobus intervallis altiorem,
∪	ύψηλή	sonum quatuor intervallis altiorem,
∪	ἀπόστροφος	sonum uno intervallo graviorem,
∪	ύπορροή	sonum duobus intervallis graviorem sensimque descendentem,
∪	ἐλαφρόν	sonum duobus intervallis graviorem mediumque sonum supersalientem,
∪	χαμηλή	sonum quatuor intervallis graviorem.

Praeterea decem haec signa vario modo coniunguntur, ut vocem tribus vel quinque intervallis ascendere aut descendere indicent; quo autem pacto coniungenda sint, quae partes superiorem (σημεία ἐπιτακτικά), quae inferiorem locum (σημ. ύποτακτικά) obtineant, singulatim praecipiunt; eaque signa, quae nisi aliis imposita non inveniuntur, ut κέντημα et ύψηλήν, πνεύματα, quae aut sola scribuntur aut aliis subiunguntur, ut ὀλίγον et πεταστήν, κύματα appellant.

Decem quae enarravi signa ad altitudinem vocis spectant, quam graeci scriptores ποσότητα μελωδίας parum accommodate dicunt, his undecim alia accedunt, quae qualitatem melodiae (ποιότητα μελωδίας) indicare dicuntur. Ex his quatuor, cum ad temporis spatium pertineant, ἔγχρονα audiunt:

∪ κλάσμα
Γ γοργόν

∪ ἀργόν
· ἀπλή.

Atque primum quidem signum, in commentariis illius anonymi iam commemoratum, ultimis sonis cuiusque coli et periodi additum sonum syllabamque ita producendam esse monet, ut duplicem temporis moram expleat. Veteribus in membranis hoc signum frustra quaesivī, unde ne temere concludas eius vim in clausulis protrahendis antiquitus neglectam esse; immo vero cum productio syllabarum clausulae in ipsa rerum natura posita esse videretur, apertam rem signis indicare supersedissee probantur. Contraria sibi sunt duo sequentia signa, etiam extra fines clausulae usurpata, γοργόν et ἀργόν, quorum prius corripendam, alterum producendam syllabam, cui additum est, monet. Atque posteriore quidem nota uni sono duas moras (∪) tribuendas esse significatur, prioris autem vis etiam ad sequentem sonum ita pertinere dicitur, ut duo soni coniuncti unius temporis moram expleant (∪∪). Quartum signum, et inutile et raro usurpatum, prorsus eandem vim habet atque ἀργόν et κλάσμα. Praeterea tribus extremis signis duplicatis vel triplicatis duplici vel triplici parte syllabam aut producendam aut corripendam esse indicant.

Septem alia signa, cum ad solam qualitatem soni spectent, ἀχρονα dicuntur:

∪ βαρεία	↳ ἕτερον ἢ σύνδεσμος
∩ ὀμαλόν	↳ ἐνδόφωνον
∪ ἀντικένωμα	+ σταυρός.
∪ ψηφιστόν	

Horum duo, βαρεία et ψηφιστόν, quam vim ad accentus syllabarum acuendos habeant, iam in tertio libro p. LXXVII fuse explicavi. Simile quiddam duo alia signa ἀντικένωμα et ὀμαλόν valent, quorum prius undulatum motum vocis e faucibus non sine vehementia erumpentem (κυματικὸν τῆς φωνῆς ἐκ τοῦ λάρυγγος μετὰ ἀνεπαισθήτου ὀξύτητος) significat, alterum, coniunctis signis ὀλίγου et ἀποστρόφου subiectum, sonum ὀλίγου erigit, ut paene idem, quod signum πεταστής, valere videatur. Σύνδεσμος autem duo sonos coniungit, σταυρός divellit, ἐνδόφωνον denique vocem ore ocluso per nasum emittendam esse indicat. Atque haec quidem signa etiamnunc in usu sunt, antiquitus autem multo pluribus ad vocis varios flexus significandos utebantur, quorum nomina hic afferre et cum similibus notis Notkeri (vide Gerberti Scriptores eccl. de mus. p. 95 sq.) componere satis habemus: ἴσον, διπλή, παρακλητική, κράτημα, κύλιμα. ἀντικενοκύλιμα, τρομικός, ἐκστρεπτόν, τρομικοσύναγμα, ψηφιστοσύναγμα, θεματικὸς ἔσω, θεματικὸς ἔξω, ἐπέγεσμα, παρακάλεσμα, Ξηρόν, οὐράνισμα, ἀπόδεσμα, θεὸς καὶ ἀπόθεσ, θέμα ἀπλοῦν, χόρευμα, ψηφιστοπαρακάλεσμα, τρομικοπαρακάλεσμα, πίεσμα, αἶσμα, σύναγμα, ἔναρξις, λύσιμα, στράγγυσμα, κολαφισμὸς, βυθογράφισμα, χαιρετισμὸς, ἀνατρίχιμα.

Denique musici byzantini peculiaribus signis utuntur, quibus ab uno tono ad alterum transeundum (σημεῖα φθορᾶς ἤχου) et ab usitatis scalarum intervallis paululum deflectendum esse significant; eosdem autem et pedum et pausarum notationibus carere supra iam diximus.

Ne autem hac arida enarratione signorum hunc librum finirem, insigni benevolentia archimandritae Tergestini Eustathii Thereiani cautum est, qui celeberrimas melodias nostris notis musicis expressas nobis commodavit, quas hoc loco publico usui proponere visum est. Licet enim et ipse fieri posse negem, ut proprietates graecarum melodiarum cum aliarum tum chromaticarum nostris notis musicis plane reddantur, et Timotheus Milesius nuper in commentatione περὶ τῆς μουσικῆς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων (vide Πανδώρα 1. Ian. 1871) omnem conatum graecos modos nostris notis exprimendi damnaverit, tamen futurum esse spero, ut, si rem in aprica luce positam conspiciere non liceat, ne umbra quidem rei contemnatur. Minus autem discriminibus scalarum diatonicarum Europaeorum et Byzantinorum me commoveri supra iam indicavi; magis me difficultates mollitiem vocis quorundam sonorum enharmonici et chromatici generis reddendi conturbant. Rhythmi vero pedes vereor ne magis oculis lectorum rectis lineis indicati esse videantur, quam auribus auditorum sese insinuent; denique illud dubito, num aegre ferant, quod vocem per nares emittendam, id quod in cantu Graecorum nostras aures maxime offendit, notis nostris significare neque potuimus neque volumus.

Κανών του μεγάλου σαββάτου. p. 196.

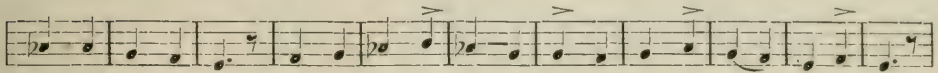
ἦχος πλ. β'.

Andante.

ψὸδὴ α'.



Κυ - μα - τι θα - λα - - ρης τον κρυ - ψαν - τα πα - - λαι δι -



ωκ - την τυ - ραν - νον υ - πο γην ε - κρυ - ψαν των σε - σω - σμε - νω - ν οι παι - δες



αλ - λη - μεις ως αι νε - α - νι - δες τῷ Κυ - ρι - ψ α - σω - μεν εν - δο - ξωσ



γαρ δε - δο - - - Ξα - - σται.

ψὸδὴ γ'.



Σε τον ε - πι - - υ - δα - των κρε - μα - καν - τα πα - καν την γην α -



σχε - - τως ἡ κτι - σις κα - - τι - δου σα εν τῷ Κρα - νι - - - ψ κρε - μα -



με - νον θαμβει πολλῶν συ - νει - χε - το ουκ ε - στιν α γι - - - ος πλην σου



Κυ - ρι - ε κραυ - γα - - - ζου - - - σα.

ψδὴ δ'.

Τὴν ἐν σταυρω-σὴ σου - - θει-αν κε-νω-σὴν προ-ο-ρῶν

Ἀβ-βα-κουμ ἐ-ξε-στη-κω - - σ ἐ-βο-α συ-δου-να-στων δι-ε-κυ-

πα-σ κρα-τος ἀ-γα-θη ο-μι-λων τοις ἐν ἀ-δῆ-ως παν-το-

δου-να - - μο-σ.

ψδὴ ε'.

Θε - - ο - φα-νει-ας σου Χρι-στε της προς ἡ-μας συμ-πα-θως

γε - - νο-με-νης Ἡ-σα-ι-ας φως ἰ-δων ἀ-νε-σπε-ρον ἐκ-νυ-

κτος ὀρ-θρι - - σας ἐ-κραυγα-ζεν ἀ-να-στη - - - - - κον-ται οἱ νε-

κροι καὶ ἐ-γερ-θη-κον-ται οἱ ἐν τοις μνη-μει-οις καὶ πα - - - - ν-

τες οἱ ἐν τῇ γῆ ἀ-γαλ-λι - α - - - - - σο-ν-ται.

ψδὴ ε'.

Συ-νε-σχε - - - - - θη ἀλ-λου κα-τε-σχε - - - - - θη στέ-ρ-νοις κη-

τω-οις Ἰ-ω-νας σου γαρ τον τυ - πον φε-ρων του πα-θον-τος καὶ τα-φη -

δο-θε - - - ν τος ως εκ θα-λα - - μου του θη-ρος α - νε - θο - ρε . προ-σε-
 φω-νει δε τη κου - στω-δι - α οι φυ-λας-co - - - - - με-νοι μα - - ται-α
 και ψευ-δη ε - λε - ον αυ-τοις εγ - κα-τε - λι - - - - πε - - τε.

ψὸδὴ ζ'.
 Α - φραστον θα - υ - μα ο εν κα - μι - - - νη ρυ - σα-με - νος

τους ο - ci - - ου - c παιδας εκ φλο-ρος εν τα - φη νε - κρος απνους κα - τα
 τι-θε ται εις σω-τη - ρι - αν η - μων των με - - λω-δουν των λυ-τρω - τα
 ο θε - ος ευ - λο - - γη-τος ει.

ψὸδὴ η'.
 Ε - κ κτηθι φριττων ου-ρα-νε και σα-λευ-θητω-σαν τα θε-

με-λι - α της γης ι - δου - - - γαρ εν νε-κροις λο-γι-ζε-ται ο εν υ - ψι - στοις οι-
 κων και τα-φω cμικρω Ξε - νο - - δο-χει-ται ον παιδες ευ-λο-γει-τε ι - ε - ρεις
 α - - νυ-μνει-τε λα - ο - - c υ - πε-ρυ - φου - - τε εις παντας τους αι-ω νας.

ὠδή θ'.

Μη ε - πο - δυ - ρου μοι μη - τερ κα - θο - ρω - ца εν τα - φψ
ο - ν εν γα - στρι α - νευ σπο - ρας συ - νε - λα - βες υι - ον α - να - στη - - - - - σο μα
ι γαρ και δο - Ξα - σθη - σο - μα και υ - ψω - - σω εν δο - - - Ξη α - παυστως ως θε - ος
τους εν πι - στει και πο - - - - θω σε με - γα - λυ - - - νο - ν - τας.

Κανών τῆς Ἀναστάσεως. p. 218.

ἦχος α'.

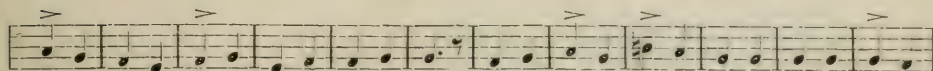
Andante.

ὠδή γ'.

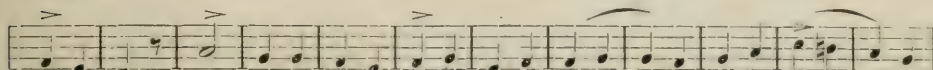
Α - να - στασε - ως η - με - ρα λαμπρυν - θω - μεν λα - οι πα - σχα Κυ -
ρι - ού πα - - σχα εκ γαρ θα - νατου προς ζω - ην και εκ γης προς ου - ρα - νον Χρι - στο - ς
ο θε - ος η - μας δι - ε - βι - βα - σεν ε - πι - νι - κι - ον α - - - δο - ν τας.
Δευτε πο - μα πι - ω - μεν και - νον ουκ εκ πε - τρας α - γο - - νου τε -
ρα - τουρτουμε - νον αλ - λα - φθαρι - ασ πη - γην εκ τα - φου ομ - βρη - σαν - τος Χρι -
στου ε - νψ στε - ρε - ου - - με - - - θα.



Ε - πι της θει-ας φυ-λα-κης ο θε-η - γο - ρος Αβ-βα - κουμ



κτη-τω με-θη - μω-ν και δει - κνυ - τω φα-ε - σφορον αγ-γε - λον δι - α-πρυ - ci-ωc



λε-γον-τα ρη - με-ρον cω-τη-ρι - - α τω κο-c μω ο - τι α - νε - - cτη χρι-



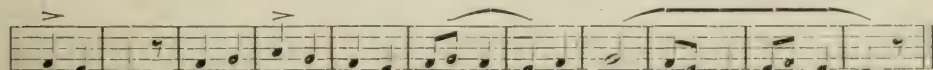
ctoc ωc παντο - δυ - - να - - μoc.



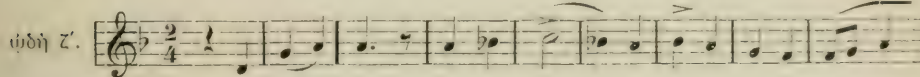
Κα-τηλθεc εν τοic κα-τω-τα-τοic της γηc και cυ νε-τρι-ψαc μο-



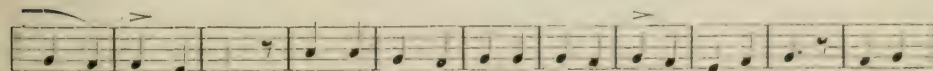
χλου- c αι - ω νι - - οuc κα-το - - χουc πε-πε-δη-με - - νουc χρι- cτε και τρι-



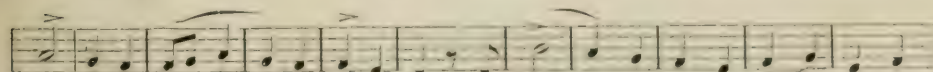
η-με - ρoc ωc εκ κητουc | - ω - να - c ε - Ξα - νε - cτης του τα - - - φου.



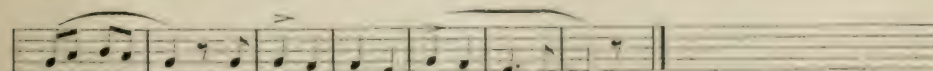
Ο παι - δαc εκ κα - μι - νου ρυ-ca-με-νοc γε - νο - - -



με - νοc αν-θρω-ποc πα-cχει ωc θνη-τοc και δι-α παθουc το θνη-τον αφαρ-



ci - ac εν - δυ - - - ει ευ πρεπει-αν ο μο - νοc ευ-λο - γη - το - c των πα-



τε - - - ρων θε - oc και υ-πε-ρε-ν δο - - Ξoc.

ψῆδὴ η'.

Αυ-τη η κλη-τη -- και α - γι - - α η - με - - ρα η - μι - α

των Καβ-βα - - των η βα-σι-λις και-κυ-ρι - α ε - ορ - των ε - ορ - τη και πα-

νη-γυ - ρις ε - στι - - πα-νη-γυ-ρε-ων ε - νη ευ-λο-γου - - μεν Χρι-

στον εις τους αι - ω - νας.

ψῆδὴ θ'.

Φω - τι - ζου φω-τι - - ζου - - νε - α Ι - ε - ρου-κα-λημ

η γαρ δο - ξα κυ-ρι - - ου ε-πι σε α - νε-τει-λε χο - ρευε νυ-ν

και α - γαλ - λου Ci-ων συ - - δε α - γνη - - τερ-που θε-ο - το - - κε εν

τη ε - γερ - ρει του το - - κου - σου.

Προσόμοια.

Allegro.

ἦχος α'.

Πα - νευ - φη-μοι μαρ-τυ-ρες η - μας ουχ η γη κα-τε-κρυ-

ψε αλ-λου-ρα-νο-ς υ-πε-δε-ξα-το η - νοι-γη-σαν η - μιν , πα - ρα - δει-σου

πυ - - λαι και εν-τος γε- νο-με-νοι του Ξυ-λου της ζω-η-ς α - πο - λαυε - τε Χρι-
 στω πρεσβευσα - τε δω-ρη - θη - - ναι - ταις ψυ-χαις η - μων την ει-ρη-νην και το
 με-γα ε - - - λε - - ος.

ἦχος β'.

Οι - κος του Ευ-φρα-θα η πο-λις η - - - α - γι - α των προφη-
 τω-ν η δο-ξα ευ-τρε-πι-σον τον οι - - - - κον ε - νη το θει - ον τι - κτε-ται.

ἦχος γ'.

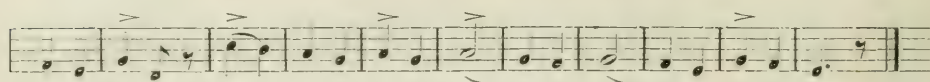
Με - γα-λη των μαρ-τυρων σου Χρι-στε η δυ-να - μισ εν μηνια-
 τι γαρ κειν - ται και πνευμα - τα δι - - ω . κου - ci - και κα - τηρηη - σαν εκ-
 θρου την ε-Ξου-σι - - - - αν τη πι-στει της τρι - α - - - δος α - γω-νι - σα-με-
 νοι υ - περ της ε - υ - σε - - βει - ας.

ἦχος δ'.

Η - θε - λον δα-κρυ-σιν ε - Ξα-λει-ψια των ε - μων παισιματων κυ-
 ρι - ε το χει - ρο-γρα-φον και το υ - πο - λοιπον της ζω - ης μου δι' - α με - τα-



νοι - - ας ευ - α - ρε - στη - και σοι αλ - λο εχ - θρος α - πα - τα - με και πο - λε - μει



την ψυ - χην μου κυ - - ρι - ε πριν εις τε - λος α - πο - λω - μαι σω - κον με.



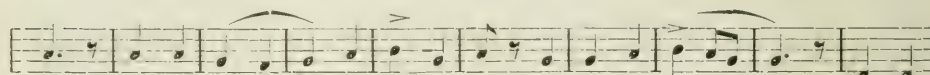
ηχος πλ. α'. Χαι - ροις α - σκη - τι - κω - ν α - λη - θως α - γω - νις - μα - των το ευ -



ω - - δες κει - μη - λι - ον σταυρον γαρ ε - πω - μων α - - ρας και τω δε - σπο - τη Χρι -



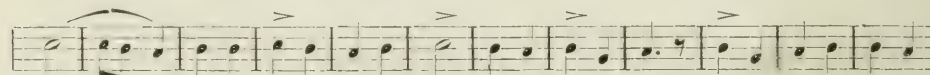
στω σε - αυ - τον παμ - μα - - καρ α - να - θε - με - νος καρ - κο - ς κα - τε - πα - τη -



ςας το χα - μαι - - ζη - λον φρο - νη - μα ταις α - ρε - ται - ς δε την ψυ -



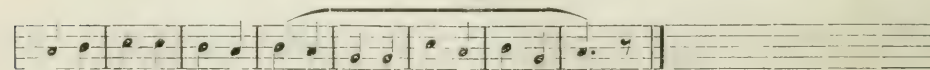
χην κα - τε - λαμπρ - νας και προς εν θε - ον α - νε - πτε - ρω - ς ε - ρω - τα



ο - - θε - ν την πα - να - ρι - αν σου κυ - κλουν - τες πα - νευ - φη - με λαρνα - κα σαβ - βα της



θει - - - ας φι - λανθρω - πι - ας αι - του - με - θα τυ - χειν ταις πρε - βει - - αις



και τω κοσμη δω - ρη - θη - - ναι το με - γα ε - λε - ος.

ἦχος πλ. β'.

Ο-λην α-πο-θε-με-νοι εν ου-ρα-νοις την ελ-πι-δα θη-σαι

ρον α-κυ-λη-τον ε-πι-γης οι α- - - γι-οι ε-θη-σαι-ρι-σαν δω-ρε

α-ν ε-λα-βον δω-ρε-α-ν δι-δου-σι τοις νο-σου-σι τα ι-α-μα-τα χρυ

σον η αρ-γυ-ρον ευ-αγ-γε-λι-κως ουκ ε-κτησαν-το ανθρωποις τε και κτηνε-

αι τας ευ-εργε-σι-ας με-τεδω-καν ι-να δι-α παν-των υ-πη-κο-οι γε-νο-με-

νοι Χριστω εν παρ-ρη-ει-α πρεσβευ-ω-σιν υπερ των ψυ-χω-ν η- - μω-ν.

ἦχος βαρύς.

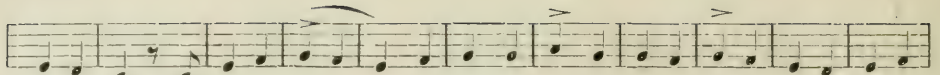
Ου-κε-τι κω-λυ-ο-με-θα Ξυ-λου ζω-ης την ελ-πι-δα

ε- - χοντες του σταυρου σου κυ- - ρι-ε δο- - ξα- - σοι.


ἦχος πλ. δ'.

Κυ- - - ρι-ε ει και κρι-τη-ρι- - - ψ πα-ρε- - - στης υ-πο-πι-

λα- του κρι-νο-με-νος αλλοικ α-πε-λειφθης του θρο- - - νου τῆ πα-τρι ευφ-κα-θε-




Ζο-με-νος και α-να-στα-ς εκ νε-κρων τον κοσμον η-λευ-θε-ρω-σας εκ της δου-

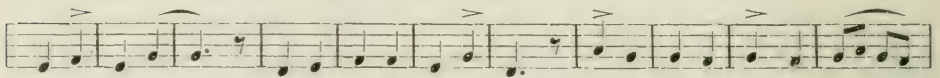


λει - - - ας του αλ-λο-τρι - - - ου ως οι-κτιρ-μων και φι-λα-ν - θρω - - - ποσ.


ήχος α':




Των ου-ρα-νι-ων ταγ-μα - - - των το α-γαλ-λι-α - - - μα των ε-



πι γης αν-θρω-πων κρα-ται-α προ-στα-σι - - - α α-χραν-τε παρ-θε-νε-ω - - -




κον η-μας τους εις σε - - - κα-τα-φου-γον-τας ο - - - τι εν σοι τας ελ - πι-




δα-ς με-τα θε-ον θε-ο - - - το-κε α-νε-θε - - - με - - - θα.

Andante.

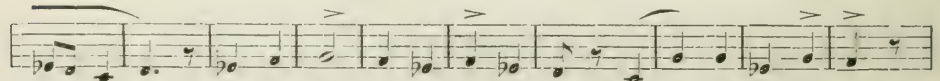
ήχος β':



Ο - - - τε εκ του Ξυ-λου σε νε-κρον ο Α-ρι-μα-θει-ας κα-



θει-λε την των α-πα-ν-των ζω-ην εμυρνη και εν-δο-νι σε Χρι-στε ε - - - νει - -



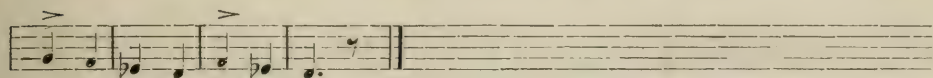
λη - - - σε και τω πο-θω η-πει-γε-το καρ-δι-α και χει-λει



σω-μα το α-κη-ρα-τον σου πε-ρι-πτυ - - - ξα - - - σ - - - θαι ο - - - μω - - - σ - - - ου-στελ-



λο - με - νος φο - βη και - ρων α - νε - κραυγα - ζε δο - ξα τη ευγ - κα - τα



βα - ρει σου φι - λαν - θρω - πε

Andante.



ἦχος δ'. Ως γεν - ναι - ον εν μαρ - τυ - ρι - ν α - θλο - φο - ρε Γε - ωρ - γι - ε ευ - νελ -



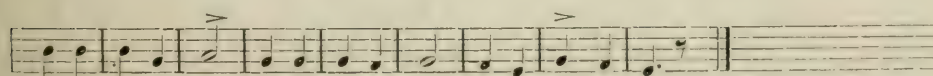
θον - τες ση - - με - ρον ευ - φη - μου - μεν σε ο - τι τον δρο - μον τε - τε - λε - κας την



πι - - - ρτιν τε - τη - ρη - κας και ε - δε - ξω εκ θε - ου τον της νι - κης σου στε - φα -

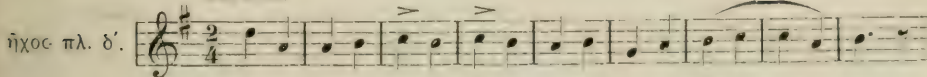


νον ον ι - κε - τευ - ε εκ φθο - ρα - ς και κιν - δυ - νων λυ - τρω - θη - ναι τους εν

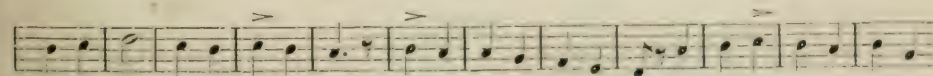


πι - ρτει εκ - τε - λουν - τας την α - ει - σε - βα - ρτον μνη - μην σου.

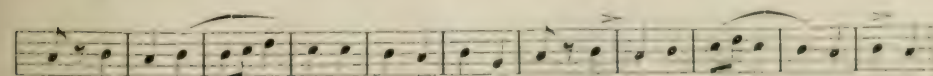
Andante.



ἦχος πλ. δ'. Ω του πα - ρα - δο - ξου θαυ - μα - τος ω μν - ρη - ρι - - ου φρι - κτου



ο τη φυ - ρει α - θα - να - τος πως εν Ξυ - λω κρεμα - ται πως θα - να - του νυν γευ - ε -



ται πως κα - τα - κρι - - - νε - ται ο α - νευ - θυ - νος κρυ - ψον το φω - ς σου και φριξον

ε - λε - η --- μων οι --- κτιρ - μω --- ν βο --- ω --- coi ε - λε - η -
 co - ν με --- το --- ν πα - ρα --- πε --- co --- ν - τα.

Adagio.

ἦχος πλ. α'.

Εν τη ε - ρυ - θρα θα - - - - - λα - - - - - ς - ση της απειρο-
 γα - - μου νυ - μ - φης ει - κω - ν δι - - - - - ε - γρα - - - - - φη - - - - - πο - -
 τε ε - κει Μω - υ - ς της δι - αι ρε --- της του - - υ - - - - - - - - - - - - - - - - - -
 τος εν - θα - - - - - δε Γα - βρι - - - - - ηλ υ - πη - ρε - τη - - - - - ς του θα - - - - - υ -
 μα - - - - - τος το - τε τον βυ - θον ε - πε - - - - - ζευ - - - - - cen α - βρο - χω - ς
 Ι - - - - - ρα - - - - - ηλ νυν δε τον Χριστον ε - - - - - γε - ν - νη - - - - - cen α - - - - - σπο - ρω - ς
 η - - - - - πα - ρ - θε - - - - - nos η θα - λα - - - - - ς - - - - - ca - - - - - με - τα την
 πα - ρο - ὄν του Ι - - - - - ρα - - - - - ηλ ε - - - - - μει - νε - ν α - - - - - βα - - - - -
 τος η α - - - - - με - - - - - μ - πτος με - τα την κυ - η - - - - - αν

CONSPECTUS.

I.

CODICUM ET EDITIONUM IN PRIORE PARTE ANTHOLOGIAE ADHIBITORUM.

A = cod. Monacensis, olim Augustanus, bombycinus n. 476 s. XIII vel XIV. conf. p. XI.

F = cod. Monac. membranaceus n. 320 s. XII vel XIII. conf. p. XXII et LXXII.

G = cod. Monac. bombycinus n. 416 s. XII vel XIII.

H = cod. Monac. chartaceus n. 323 s. XVI.

M = cod. Monac. chartaceus n. 87 s. XVI. conf. p. XI.

N = cod. Monac. chartaceus n. 29 s. XVI. conf. p. XI.

P = cod. Parisinus n. 1039. conf. p. XI.

V = cod. Vindobonensis theolog. bombycinus n. 18 s. XIV. conf. p. XIV.

Boiss. = Sylloge poetarum graecorum. cur. Boissonade. Paris. a. 1825.

Bill. = Gregorii Nazianzeni opera ed. Billius. Paris. 1609.

II.

CODD. ET EDD. IN ALTERA PARTE ANTHOLOGIAE ADHIBITORUM.

A = cod. Monac. bombycinus n. 226 s. XIII vel XIV. conf. p. XXXVIII.

B = cod. Monac. bombycinus n. 263 s. XIII vel XIV.

C = cod. Monac. membranaceus n. 587 s. XII vel XIII. conf. p. LXXI.

D = cod. Monac. bombycinus n. 205 s. XIII. conf. p. LXXI.

E = cod. Monac., olim Augustanus, membranaceus n. 471 s. XI vel XII conf. p. LXXII

F = cod. Vind. theol. bombycinus n. 33 s. XIII. conf. p. LXXI.

G = cod. Vind. theol. membran. n. 332 et 338 s. XII. conf. p. LXXI.

H = cod. Vind. theol. membran. n. 136 s. XII. conf. p. LXXII.

I = cod. Vind. theol. bombycinus n. 183 s. XIV. conf. p. LXXI.

K = cod. Vind. theol. chartaceus n. 186 s. XV. conf. p. LXXI.

L = cod. Mon. bombycinus n. 201 s. XIII.

M = cod. Mon. chartaceus n. 25 s. XVI. conf. p.

V = cod. Vind. theol. membran. n. 121 s. XII. conf. p. XXXVIII.

Barth. = ed. Veneta Menaeorum et Pentecostarii. cur. Barth. Cutlumusianus. Venet. a. 1869.

Triod. = ed. Triodii. Venet. a. 1869.

Oct. = ed. Octoechi. Venet. a. 1869.

Hor. = ed. Horologii. Venet. a. 1831.

Ven. = Μηναία ἐπὶ διορθώσει Γεωργίου Βλαστοῦ. Ἐνετήσιν ἀφ΄ϒβ'.

Dan. = Thesaurus hymnologicus. ed. H. A. Daniel.

Pit. = Pitra Hymnographie de l'église grecque Rom. 1867.

Beitr. = Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner, von W. Christ, aus den Sitzungsber. der bayr. Akademie vom J. 1870.

Hirm. = Εἰρημολόγιον παρὰ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου. Κωνσταντ. 1856.

PARS PRIOR.

CARMINA CHRISTIANA VETERA.

CYNECÍΟΥ ὙΜΝΟΙ.

I

Ἄγε μοι, λίγεια φόρμυξ,
 μετὰ Τηϊᾶν αἰοιδᾶν,
 μετὰ Λεσβίαν τε μολπᾶν
 γερρωτέροις ἐφ' ὕμνοις
 5 κελάδει δῦριον ὑδᾶν,
 ἀπαλαῖς οὐκ ἐπὶ νύμφαις
 ἀφροδίσιον γελῶσαις,
 θαλερῶν οὐδ' ἐπὶ κούρῳν
 πολυηράτοισιν ἤβαις·
 10 θεοκύμονος γὰρ ἀγνὰ
 σοφίας ἄχραντος ὠδὸς
 μέλος ἐς θεῖον ἐπέγει
 κιθάρας μίτους ἐρέσσει,
 μελιχρᾶν δ' ἄνωγεν ἄταν
 15 χθονίων φυγεῖν ἐρώτων.
 τί γὰρ ἀλκά, τί δὲ κάλλος,
 τί δὲ χρυσός, τί δὲ φάμα,
 βασιλήϊοί τε τιμαί
 παρὰ τὰς θεοῦ μερίμνας;
 20 ὁ μὲν ἵππον εὖ διώκοι,
 ὁ δὲ τόξον εὖ τιταίνει,
 ὁ δὲ θημῶνα φυλάσσει
 κτεάνων, χρῦσειον ὄλβον·

ἐτέρῳ δ' ἄγαλμα χαίτη
 25 καταειμένη τενόντων,
 πολύυμνος δέ τις εἶη
 παρὰ κούροις, παρὰ κούραις
 ἀμαρύγμασιν προσώπων·
 ἐμὲ δ' ἀψόφητον εἶη
 30 βιοτᾶν ἄσημον ἔλκειν,
 τὰ μὲν εἰς ἄλλους ἄσημον
 τὰ δὲ πρὸς θεὸν εἰδότα.
 σοφία δέ μοι παρείη
 ἀγαθὰ μὲν νεότατα,
 35 ἀγαθὰ δὲ γῆρας ἔλκειν,
 ἀγαθὰ δ' ἄνασσα πλοῦτου·
 πενίαν δ' ἄμοχθος οἶσει
 σοφία γελῶσα πικραῖς
 ἄβατον βίου μερίμναις.
 40 μόνον εἰ τόσον παρείη,
 ὅσον ἄρκιον καλιῆς
 ἀπὸ γειτόνων ἐρύκειν,
 ἵνα μὴ χρεῶ με κάμπτοι
 ἐπὶ φροντίδας μελαινας.
 45 κλύε καὶ τέττιγος ὑδᾶν
 ὀρόσον ὀρθρίαν πiónτος.

ἄγαλμα in ὑμνίστοις (recognoscenda alibi) cod. Monacense n. 476 s. XIII olim
 Augustiniana (A), cod. Mon. n. 87 s. XVI (M), cod. Mon. n. 29 s. XVI (N), deinde quae
 Bononiade ex cod. Parisiis 1029 (P) exierunt. — Cynecίου ὕμνοι ἑμῆτροι AMN; sin-
 guli hymni hoc ordine sese exēriunt in A: 6. 2. 7. 8. 1. 2. 3. 4. 10 omisiss 5. 9, in N: 3.
 4. 5. 6. 2. 7. 8. 9. 1 omisso 10, in M: 3. 4. 5. 6. 2. 7. 8. 9. 1. 10 — I v. 17 φάμαι M — 18
 βασιλείοί τε τιμαί γε AM — 20 εὖ ἵππον A, M ex corr. — διώκει A — 21 τιταίνει A — 24
 ἑτέρα M — 26 τις N: κεν A τις in κεν corr. M — 31 ἐς MN fort.: ἄλλους ἐς — 41 καλοῖεν
 A καλιῆς in καλοῖεν corr. M — 43 κόποι A κάμπτοι in κόπτοι corr. M

ἴδε μοι βωῶσι νευραὶ
 ἀκέλευστα, καὶ τις ὀμφή
 περὶ τ' ἀμφὶ τέ με ποτᾶται.
 50 τί ποτ' ἄρα τέξεταί μοι
 μέλος ἄ θεσκελος ὠδὶς;
 Ὅ μὲν αὐτόσσυτος ἀρχά,
 ταμίας πατήρ τ' ἐόντων,
 ἀλόχευτος ὑψιθῶκων
 55 ὑπὲρ οὐρανοῦ καρήνων
 ἀλύτῃ κύδει τᾶϊων
 θεὸς ἔμπεδος θαάσσει,
 ἐνοτήτων ἕνας ἀγνή,
 μονάδων μονάς τε πρώτη,
 60 ἀπλότητας ἀκροτήτων
 ἐνόωσα καὶ τεκοῦσα
 ὑπερουσίαις λοχείαις·
 ὅθεν αὐτὴ προθοροῦσα
 διὰ πρωτόσπορον εἶδος
 65 μονὰς ἄρρητα χυθεῖσα
 τρικόρυμβον ἔσχεν ἀλκάν.
 ὑπερούσιος δὲ παρὰ
 στέφεται κάλλει παίδων
 ἀπὸ κέντρον τε θορόντων,
 70 περὶ κέντρον τε ρυέντων.
 Μένε μοι θρασεῖα φόρμιγξ,
 μένε, μηδὲ φαῖνε δήμοις
 τελετὰς ἀνοργιάστους.
 ἴθι καὶ τὰ νέρθε φώνει·
 75 τὰ δ' ἄνω σιγὰ καλύπτει,
 ὃ δὲ νοῦς οἰοῖσιν ἦδη
 μέλειται νοεροῖσι κόσμοις·
 ἀγαθὰ γὰρ ἔνθεν ἦδη
 βροτέου πνεύματος ἀρχὰ
 80 ἀμερίστως ἐμερίσθη,
 ὃ καταβάτας ἐς ὕλαν
 νόος ἄφθιτος, τοκήων
 θεοκοιράνων ἀπορρωῶξ,

ὀλίγα μὲν, ἀλλ' ἐκείνων.
 85 ὄλος οὗτος εἰς τε πάντη,
 ὄλος εἰς ὄλον δεδουκῆς,
 κύτος οὐρανῶν ἐλίσσει·
 τὸ δ' ὄλον τοῦτο φυλάσσω
 νενεμημέναισι μορφαῖς
 90 μεμερικμένους παρέστη,
 ὃ μὲν ἀστέρων διφρεῖαις,
 ὃ δ' ἐς ἀγγέλων χορείαις·
 ὃ δὲ καὶ βέποντι δεσμῶ
 χθονίαν εὔρετο μορφάν·
 95 ἀπὸ δὲ σταθεῖς τοκήων
 δυοφερὰν ἤρυσε λάθαν,
 ἀλαωποῖσι μερίμναις
 χθόνα θαυμάσας ἀτερπῆ
 θεὸς ἐς θνητὰ δεδορκῶς.
 100 Ἐνὶ μάν, ἐνὶ τι φέγγος
 κεκαλυμμέναισι γλήναις·
 ἐνὶ καὶ δεῦρο πεσόντων
 ἀναγῶγίος τις ἀλκά,
 ὅτε κυμάτων φυγόντες
 105 βιοτησίων ἀκηδεῖς
 ἀγίας ἔστειλαν οἴμους
 πρὸς ἀνάκτορον τοκήος.
 μάκαρ ὅστις βορὸν ὕλας
 προφυγῶν ὕλασμα, καὶ γὰρ
 110 ἀναδύς ἄλματι κούφῳ
 ἴχνος ἐς θεὸν τιταίνει.
 μάκαρ ὅστις μετὰ μοίρας,
 μετὰ μόχθους, μετὰ πικρὰς
 χθονογηθεῖς μελεδῶνας
 115 ἐπιβάς νόου κελεύθων
 βυθὸν εἶδεν θεολαμπῆ.
 Πόνος ἔσθ' ὅλαν τανύσθαι
 κραδίαν ὄλοισι ταρσοῖς
 ἀναγῶγιων ἐρώτων.
 120 μόνον ἐμπέδωσον ὀρμὰν

49 ἀμφὶ τέ με Boissonade: ἀμφὶ με codd. — 53 τε ὄντων vulgo, correxit Boiss. — 61 ἐνόωσα nos: ἐνόωσα A ἐνώωσα MN — 62 ὑπερουσίαις A — 66 τρικόρυμβον A τρικόρυμβον N τρικόρυμβον in τρικόρυμβον corr. M — εἶχεν A — 74 ὅθι N, M var. lect. — 75 καλύπτει A MN: καλύπτει vulgo — 77 νόοις codd. νοεροῖσι sustulente Boissonadio scribere ausi sumus, nescio tamen an praestitit νόοιο — 96 om. A; δ' ἐσταθεῖ codd. aut δὲ σταθεῖς aut δυοφερὰν δ' ἤρυσε scribendum esse monuit Boiss. — 97 ἀλαωποῖσι A: ἀλαωπήσι P ἀλαωπίσι MN — 100 fort. ἐνὶ μάν, cf. ΠΙ 577 — 107 ἀνάκτορον M — 108 βορὸν in βάρος corr. M — 117 ἔσθ' nos: ἐς A m. pr. εἰς A ex corr. MN — τανύσθαι N: τανύσαι A τανύσθαι in τανύσαι corr. M

νοερηφόροιον ὄρμαϊς·
 ὁ δέ τοι πέλας φανείται
 γενέτας χείρας ὀρεγνύς·
 προθέοισα γάρ τις ἀκτις
 125 καταλάμψει μὲν ἀταρπούς,
 πετάσει δέ τοι νοητὸν
 πεδίον, κάλλεος ἀρχάν.
 Ἄγε μοι, ψυχὰ, ποίσα
 ἀταθορρύτοιο παγᾶς,
 130 ἰκετεύεσασα τοκῆα
 ἀνάβαινε μὴδὲ μέλλε
 χθονὶ τὰ χθονὸς λιποῖσα·
 τάχα δ' ἂν μιγεῖσά πατρὶ
 θεὸς ἐν θεῶν χορεύσῃαι.

II

Πάλι φέγγος, πάλιν αὔς,
 πάλιν ἀμέρα προλάμπει
 μετὰ νυκτίφοιτον ὄρφναν·
 πάλι μοι λίγαινε, θυμέ,
 5 θεὸν ὀρθρίοισιν ὕμνοισ,
 ὃς ἔδωκε φέγγος αἰῶ,
 ὃς ἔδωκεν ἄστρα νυκτὶ,
 περικοσμίαν χορείαν.
 πολυκύμονος μὲν ὕλας
 10 ἐκάλυψε νῶτον αἰθῆρ
 πυρὸς ἐμβεβῶς αὐτῶ,
 ἵνα κυδίμα κελάνα
 πυμάταν ἄντυγα τέμνει·
 ὑπὲρ ὀγδόαν δὲ δῖναν
 15 ἐλίκων ἀστροφορήτων
 ῥόος ἀστερίων ἔρημος
 ὑποκολπίους ἐλαύνων
 πτύχας ἀντίον θεοίσας
 μέγαν ἀμφὶ νοῦν χορεύει,
 20 ὃς ἀνακτος ἀκρά κόσμου
 πολιοῖς ἔρεψε ταρσοῖς.
 τὰ πρόσω μάκαιρα σιγὰ,

νοερῶν τε καὶ νοητῶν
 ἄτομον τομὰν, καλύπτει.
 25 Μία παγὰ, μία ρίζα
 τριφαῖς ἔλαμψε μορφά·
 ἵνα γὰρ βυθὸς πατρῷος,
 τόθι καὶ κύδιμος υἷος,
 κραδιαῖόν τι λόχευμα,
 30 σοφία κοσμοτεχνίτις·
 ἐνοτήσιόν τε φέγγος
 ἀγίας ἔλαμψε πνοιᾶς.
 μία παγὰ, μία ρίζα
 ἀγαθῶν ἀνέσχευ ὄλβον
 35 ὑπερούσιόν τε βλάσταν
 γονίμοις ζέοισαν ὄρμαϊς·
 τὰ τ' ἐνουσίων προλάμπει
 μακάρων ἀρητὰ φέγγη.
 ὅθεν ἐγκόσμιος ἦδη
 40 χορὸς ἀφθίτων ἀνάκτων
 γενετήριόν τε κύδος
 τό τε πρωτόσπορον εἶδος
 νοεροῖς ἐμελψεν ὕμνοισ·
 πέλας εὐμενῶν τοκῆων
 45 στρατὸς ἀγγέλων ἀτήρωσ
 τὰ μὲν ἐς νόον δεδορκῶς
 δρέπεται κάλλεος ἀρχάν,
 τὰ δ' ἐς ἄντυγας δεδορκῶς
 διέπει βένθεα κόσμου,
 50 τὸν ὑπερθε κόσμον ἔλκων
 νεάτας καὶ μέχρῃς ὕλας,
 ἵνα δαιμόνων ὄμιλον
 φύσις ἰζάνοισα τίκτει
 πολύθρουν καὶ πολυμήταν·
 55 ὅθεν ἦρωσ, ὅθεν ἦδη
 περὶ γὰν σπαρεῖσα πνοιὰ
 χθονὸς ἐζώωσε μοίρας
 πολυδαϊδάλοισι μορφαῖς·
 τὰ δὲ πάντα εἰὸ βουλάς
 60 ἔχεται· σὺ δ' ἐσσί ρίζα

133 τάχα δ' ἂν σοφ. in τάχος ἂν M — χορεύσῃαι P: χορεύσῃαι A ex corr. χορεύσῃαι MN. quod si tuetur volueris. τάχα δ' ἀντιγὰς ἐπιπέλας ἀφ' αὐτοῦ — II 1. 4. III 143. VIII 51 πάλι A ex corr.: πάλιν MN — 4 λίγαινε A: λίγαινε N λίγαινα ex λίγαινε corr. M — 13 τέμνη N, M var. lect. — 21 ἔρεψε A: ἔτρεψε N ἔρεψε ex ἔτρεψε corr. M — 30 κοσμο-τεχνίτις MN — 34 ἀνέσχευ eum var. lect. ἐδούεν M — 35 βλάσταν ex βλάστον corr. M — 47 ἀλκάν MN — 53 τίκτει N — 57 nescio an ἐζώωσε Synesius scripserit

παρεόντων, πρό τ' ἐόντων,
 μετεόντων, ἐνεόντων·
 cὺ πατήρ, cὺ δ' ἐccί μάτηρ,
 cὺ δὲ ἄρρην, cὺ δὲ θήλυς,
 65 cὺ δὲ φωνά, cὺ δὲ ciγά,
 φύσεως φύσις γονῶσα,
 cὺ δ' ἄναξ, αἰῶνος αἰῶν.
 τὸ μὲν ἦ θέμις βοᾶσαι·
 μέγα χαῖρε, ρίζα κόσμου,
 70 μέγα χαῖρε, κέντρον ὄντων,
 μονὰς ἀμβρότων ἀριθμῶν
 προανουσίῳ ἀνάκτων.
 μέγα χαίροις, μέγα χαίροις,
 ὅτι πᾶρ θεῷ τὸ χαίρειν·
 75 ἐπ' ἐμοῖς ἴλαον οὐας
 τάνυσον χοροῖσιν ὕμνων·
 σοφίας ἄνοιγε φέγγος,
 κατὰχει κύδιμον ὄλβον,
 κατὰχει χάριν λιπῶσαν
 80 βιοτᾶς γαληνιώσας,
 πενίαν ἐκτὸς ἐλαύνων
 χθονίαν τε κήρα πλούτου·
 μελέων ἔρυκε νόους,
 παθέων δ' ἄκοσμον ὄρμᾶν
 85 φρενοκηδεῖς τε μερίμνας
 ἀπό μοι ζωᾶς ἐρύκοις,
 ἵνα μὴ τὸ νοῦ πτέρωμα
 ἐπιβρίσῃ χθονὸς ἄτα·
 ἄνετον δὲ ταρσὸν αἴρων
 90 περὶ cὰς ὄργια βλάστας
 τὰ πανάρρητα χορεύσω.

III

Ἄγε μοι ψυχὰ
 ἱεροῖς ὕμνοις
 ἐπιβαλλομένα
 ὕληγενέας
 5 εὐνασον οἴστρους·

θώρησσε δὲ νοῦ
 Ζαμενεῖς ὄρμᾶς.
 Βασιλῆϊ θεῶν
 πλέκομεν στέφανον,
 10 θῦμ' ἀναίμακτον,
 ἐπέων λοιβάς.
 Cὲ μὲν ἐν πελάγει,
 cὲ δ' ὑπὲρ νάσων,
 cὲ δ' ἐν ἀπείροις,
 15 ἐπὶ τε πτολίῳ
 κранаῶν τ' ὄρεων,
 καὶ κατὰ κλεινῶν
 ὀπότεν πεδίῳ
 στάσῳ διδύμουσ
 20 γυῖῳν ταρσοῦς,
 cὲ, μάκαρ, μέλπῳ,
 γενέτα κόσμου.
 σοὶ νύξ με φέρει
 τὸν αἰοῖδον, ἄναξ·
 25 σοὶ δ' ἀμερίους,
 σοὶ δ' ἀψους,
 σοὶ δ' ἐσπερίουσ
 ὕμνοὺσ ἀνάγῳ.
 ἵστορεσ αὐγαὶ
 30 πολιῶν ἄστρων
 μάνας τε δρόμοι·
 καὶ μέγασ ἵστωρ
 ἄλιος ἀγνῶν
 ἄστρων πρύτανις,
 35 ὅcίαν ψυχᾶν
 ἄγιος ταμίαις.
 Ἐπὶ cὰς αὐλάς,
 ἐπὶ σοῦσ κόλπουσ
 τὸν ἀπόστροφον
 40 ταναᾶσ ὕλασ
 ταρσὸν ἐλάφρουσ,
 χαίρων ἵνα σου
 προμολᾶν ἰκόμαν,
 νῦν ἐπὶ σεμνᾶσ

64 δὲ ἄρρην A sed è ä in ras. — 68 εἰ θέμις M — 72 προανασιῶν MN — 78 et 79 κατέχει AM — III 6 νόου AMNP, praeterea in A δὲ erasum — 10 θῦμ' contra veterum poetarum usum corriguit Synesius — 32 ἵστωρ ex ἵτωρ corr. MN — 35 ὅcίαν AP: ocίαν MN — 39 vocabuli ἀπόστροφον praesultimam syllabam produxisse videtur poeta; cf. v. 109. 235 — 41 ἐλάφρουσ tentavimus. nisi πὸδ' ἐλάφριζον malis ἐλαφριζόντων AMN ἐλαφριζῶν vulgo

- 45 τελετηφορίας
 σηκούς ἀγίους
 ἰκέτας ἔμολον·
 νῦν ἐπὶ κλειῶν
 - κορυφὰν ὄρεων
 50 ἰκέτας ἔμολον·
 νῦν ἐς ἐρήμας
 αὐλῶνα μέγαν
 Λιβύας ἔμολον,
 πέζαν νοτίαν·
 55 τὰν οὐτ' ἄθεον
 πνεῦμα μολύνει,
 οὔτε χαράσσει
 ἴχνος ἀνθρώπων
 ἀστυμερίμων·
 60 ἵνα σοι ψυχὰ
 καθαρὰ παθέων,
 λύσασα πόθους,
 λήξασα πόνων,
 λήξασα γόων,
 65 θυμῶν, ἐρίδων,
 ὅσα κηριτρεφῆ
 ἀποσειαμένα
 καθαρᾷ γλώσσει
 γνώμη θ' ὀσία
 70 τὸν ὀφειλόμενον
 ὕμνον ἀποιῆ.
 Εὐφαιμίτω
 αἰθῆρ καὶ γᾶ·
 εἰτάτω πόντος,
 75 εἰτάτω δ' ἀήρ·
 λήγεται πνοιαὶ
 βαλίων ἀνέμων,
 λήγεται ῥίπαι
 γυρῶν ῥοθίων,
 80 ποταμῶν προχοαί,
 κρανααὶ λιβάδες.
 ἐχέτω σιγὰ
 κόσμου λαγόνας,
 ἱερευομένω
 85 ἀγίων ὕμνων·
- δύτω κατὰ γᾶς
 ὀφίων κυρμός,
 δύτω κατὰ γᾶς
 καὶ πτανὸς ὄφις,
 90 δαίμων ὕλας,
 νεφέλα ψυχᾶς,
 εἰδωλοχαρῆς,
 εὐχαῖς σκύλακας
 ἐπιθωῦσων.
 95 σὺ πάτερ, σὺ μάκαρ,
 σὺ ψυχοβόρους
 ἀπέρυκε κύνας
 ψυχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 εὐχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 100 ζωᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 ἔργων ἀπ' ἐμῶν.
 ἅ δ' ἀμετέρα
 πρᾶπίδων λοιβὰ
 σοῖς ἐριτίμοις
 105 μελέτω προπόλοις,
 πορθμεῖσι σοφοῖς
 ἀγίων ὕμνων.
 Ἦδη φέρομαι
 ἐπὶ βαλβίδα
 110 ἱερῶν ἐπέων·
 ἤδη καναχεῖ
 ὀμφὰ περὶ νοῦν.
 Μάκαρ, ἴλαθί μοι,
 πάτερ, ἴλαθί μοι,
 115 εἰ παρὰ κόσμον,
 εἰ παρὰ μοῖραν
 τῶν σῶν ἔθιγον.
 τίνος ὄμμα σοφόν,
 τίνος ὄμμα πολὺ,
 120 ταῖς αἰεὶ στεροπαῖς
 ἀνακοπτόμενον,
 οὐ καταμύσει;
 ἀτενὲς δὲ δρακεῖν
 ἐπὶ σοὺς πυρσοῦς
 125 θέμις οὐδὲ θεοῖς·
 πίπτων δὲ νόος

ἀπὸ cās σκοπιᾶς
 τὰ πέλας καίνει,
 ἀκίχητα κιχεῖν
 130 ἐπιβαλλόμενος,
 προσιδεῖν αἴγλαν
 ἀκάμαντι βυθῷ
 ἀμαρυσσομέναν·
 ἀβάτων δ' ἀποβάς
 135 ἐπὶ πρωτοφανές
 εἶδος ἐρείδει
 ὄμματος ὀλκάν·
 ὄθεν αἰνύμενος
 ἐπὶ σοὺς ὕμνους
 140 ἄνθεα φωτὸς
 ἀορίστοις ἀνέμοις
 ἀναπαῦσαι βολάν,
 τὰ cά σοὶ πάλι δούς.
 τί γὰρ οὐ cόν, ἀναξ;
 145 πατέρων πάντων
 πάτερ, αὐτοπάτωρ,
 προπάτωρ, ἀπάτωρ,
 υἱὲ cεαυτοῦ,
 ἐν ἐνὸς πρότερον,
 150 ὄντων cπέρμα,
 πάντων κέντρον,
 προανούσιε νοῦ,
 κόσμων ρίζα
 τῶν ἀρχεγόνων,
 155 ἀμφιφαῆς φῶς,
 ἀτρέκεια cοφά,
 παγὰ cοφίας,
 κεκαλυμμένε νοῦ
 ἰδίαις αὐγαῖς,
 160 ὄμμα cεαυτοῦ
 πρηστηροκράτορ,
 αἰωνοτόκε,
 αἰωνόβιε,
 ἐπέκεινα θεῶν.
 165 ἐπέκεινα νόων·

θᾶτερα νωμῶν,
 νοερητόκε νοῦ,
 ὀχετηγῆ θεῶν,
 πνευματοεργῆ
 170 καὶ ψυχοτρόφε·
 παγὰ παγῶν,
 ἀρχῶν ἀρχά,
 ρίζῶν ρίζα·
 μονὰς εἶ μονάδων,
 175 ἀριθμῶν ἀριθμὸς,
 μονὰς ἡδ' ἀριθμὸς,
 νοῦς καὶ νοερός
 καὶ τὸ νοητὸν
 καὶ πρὸ νοητοῦ·
 180 ἐν καὶ πάντα,
 ἐν διὰ πάντων,
 ἐν τε πρὸ πάντων,
 cπέρμα τὸ πάντων,
 ρίζα καὶ ὄρπαξ,
 185 φύσις ἐν νοεροῖς,
 θήλυ καὶ ἄρρεν·
 μύcτας δὲ νόος
 τά τε καὶ τὰ λέγει,
 βυθὸν ἄρρητον
 190 ἀμφιχορεύων.
 Cὺ τὸ τίκτον ἔφυς,
 cὺ τὸ τικτόμενον,
 cὺ τὸ φωτίζων,
 cὺ τὸ λαμπόμενον,
 195 cὺ τὸ φαινόμενον,
 cὺ τὸ κρυπτόμενον,
 φῶς κρυπτόμενον
 ἰδίαις αὐγαῖς·
 ἐν καὶ πάντα
 200 ἐν καθ' ἑαυτὸ
 καὶ δι' ἀπάντων·
 cὺ γὰρ ἐξεχύθης,
 ἀρρητοτόκε,
 ἴνα παῖδα τέκῃς

132 ἀκάματι MN — 137 ὀλκάν N, M var. lect. — 141. 2 versus corruptos reliquimus intactos; Boissonade et ἀνέπαυσε et ἀέρος ἀνέμοις ἀνέπνευσε βολάν tentavit — 143 ταῦτα σοὶ A — 153 κόσμου M vulgo — 166 θᾶτερα nos: ἐπὶ θᾶτερα codd. ἐπίσης Boiss. — 181 δ' ἀπάντων AMN — 197 in vet. edd. ante Boiss. casu, ut videtur, excidit

205 κλεινὰν σοφίαν
δημοεργόν·
προχυθεὶς δὲ μένει
ἀτόμοις τομαῖς
μαιευόμενος.

210 Ὑμνῶ σε, μονὰς,
ὕμνῶ σε, τριάς,
μονὰς εἰ τριάς ὤν,
τριάς εἰ μονὰς ὤν·
νοερά δὲ τομὰ

215 ἄσχιτον ἔτι
τὸ μερικθὲν ἔχει.
ἐπὶ παιδὶ χύθης
ἰότατι σοφᾶ,
αὐτὰ δ' ἰότας

220 βλάστησε μέσα
φύσις ἀφθεγκτος,
τὸ προσούσιον ὄν.
οὐ θέμις εἰπεῖν
δεύτερον ἐκ σοῦ·

225 οὐ θέμις εἰπεῖν·
τρίτον ἐκ πρώτου.
᾿Ωδὶς ἱερά,
ἄρρητε γονά,
ὄρος εἰ φυσίων

230 τὰς τικτοΐας
καὶ τικτομένας.
σέβομαι νοερῶν
κρυφίαν τάξιν·
χωρεῖ τι μέσον

235 οὐ καταχυθέν.
᾿Αφθεγκτε γόνε
πατρὸς ἀφθέρκτου,
ὠδὶς διὰ σέ,
διὰ δ' ὠδίνος

240 αὐτὸς ἐφάνθης,
ἅμα πατρὶ φανείς
ἰότατι πατρός·
ἰότας σὺ δ' αἰὶ

παρὰ σέο πατρί·
245 οὐδ' ὁ βαθύρρουτος
χρόνος οἶδε γονὰς
τὰς ἀρρήτους·
αἰῶν δὲ γέρων
τὸν ἀμήρυτον

250 τόκον οὐκ ἐδάη·
ἅμα πατρὶ φάνη
γενόμενος αἰῶν·
ὁ γενησόμενος.
Τίς ἐπ' ἀφθέρκτοις

255 ἐβράβευσε τόλμαν;
ἀλαῶν μερόπων
δαιδαλογλῶσσαν
ἄθεοι τόλμαι·
σὺ δὲ φωτοδότας

260 φωτὸς νοεροῦ·
σκολιᾶς δ' ἀπάτας
ἀνέχεις δόσιων
πραπίδας μερόπων
ἐς Ζόφον ὕλας

265 μὴ καταδύναι.
Σέ, πάτερ κόσμων,
πάτερ αἰώνων,
αὐτουργέ θεῶν,
εὐαγὲς αἰνεῖν.

270 Σέ μὲν οἱ νοεροὶ
μέλπουσιν, ἄναξ,
σέ δὲ κοσμαγοὶ
ὀμματολαμπεῖς
νόες ἀστέριοι

275 ὕμνοῦσι, μάκαρ,
οὐς περὶ κλεινὸν
σῶμα χορεύει.
πᾶσά σε μέλπει
γενεὰ μακάρων,

280 οἱ περὶ κόσμον,
οἱ κατὰ κόσμον,
οἱ Ζωωναῖοι,

214—216 = IV 116 sqq. — 217 χύθης Boissonade: χυθεὶς eodd. — 235 καταχθέν MN — 243 σέ δὲ MNP unde σὺ δὲ Boiss.: σὺ A in ras. et varia lect. in M — 252 γενόμενος αἰῶν' nos: αἰῶν γενόμενος AMN vulgo; si elisio in clausula versiculi facta te offendit, poteris γενόμενος αἰέν scribere — 255 ἐβράβευσε θράκος mavnil Boiss. — 277 χορεύει A: χορεύει PMN

οἳ τ' ἄζωνοι
κόσμου μοίρασ
285 ἐφέπouci κοφοί,
ἀμφιβατήρες
οἱ περὶ κλεινοῦς
οἰηκοφόρους·
οὐς ἀγγελικὰ
290 προχέει σειρὰ
τό τε κυδίην
γένος ἥρώων,
ἔργα τὰ θνητῶν
κρυφίαισιν ὁδοῖς
295 διανισσόμενον,
[ἔργα βρότεια]
ψυχὰ τ' ἀκλινηῆς
καὶ κλινομένα
ἐς μελαναυγεῖς
300 χθονίους ὄγκους.
Cὲ μάκαιρα φύσις
φύσεώς τε γονὰ,
μάκαρ, ὑμνέει,
τὰς Ζειδώρουσ
305 ἐφέπεισ πνοιαῖς,
ἀπὸ κῶν ὀχετῶν
κατακυρομέναισ·
κὺ γὰρ, ἀχράντων
310 ἡγέτα κόσμων,
φύσις εἶ φυσίων·
κὺ φύσιν θάλπει,
γένεσιν θνατῶν,
τὰς ἀενάω
315 ἰνδαλμῶνα,
ἵνα καὶ πυμάτα
μερὶς ἐν κόσμῳ
λελάχη ζωᾶς
ἐπαμβομέναισ·
320 οὐ γὰρ θέμις ἦν

τρύγα τὰν κόσμου
κορυφαῖς ἐρίσαι·
τὸ δὲ ταχθὲν ὄλωσ
ἐς χορὸν ὄντων
325 οὐκέτ' ὀλείται·
ἄλλο δ' ἀπ' ἄλλου,
διὰ δ' ἀλλήλων
πάντ' ἀπολαύει·
ἐξ ὀλλυμένων
330 κύκλος αἰῖδιος
ταῖς καῖς πνοιαῖς
ἀναθαλπόμενος.
κοὶ διὰ πάντων
ἵσθησι χοροῦς
335 μάτειρα φύσις
ἰδίασ χροῖαισ,
ἰδίοις ἔργοις
δαίδαλλομένων,
ἐκ δὲ ζῶων
340 ἑτεροφθόγγων
μίαν ἀρμονίαν
ὁμόφωνον ἄρει.
κοὶ πάντα φέρει
αἶνον ἀγήρων,
345 ἄωσ καὶ νύξ,
στεροπαῖ, νιφάδες,
οὐρανὸς αἶθων
καὶ γὰς ρίζαι,
ὔδωρ, ἀήρ,
350 εἰώματα πάντα,
πνεύματα πάντα,
σπέρματα, καρποῖ,
φυτὰ καὶ ποῖαι,
ρίζαι, βοτάναι,
355 βοτὰ καὶ πτηνὰ
καὶ νηχομένων
νεπόδων ἀτέλαι.
Ἴδε καὶ ψυχὰν

287 παρά Boiss. — 292 ἄλμα γένος ἥρώων MN — 296 varia lectio versiculi 293 esse videtur — 299 μελαιναυγεῖς AM — 303 μάκαρ, ὑμνέει nos, nisi ὑμνέει malis: ὑμνέει μάκαρ codd. ὑμνέει σε μάκαρ Boiss. — 308 προκυλινδομέναισ A sed ok in ras. προσκυλ. MN — 315 ἰνδαλμῶνα nos analogiam κευθαμῶνος secuti: ἰνδαλμῶνας AMN ἰνδαλμῶνα vulgo — 318 λελάχη ζωᾶς λελάχη ζωᾶς AN — 328 ἀπολαύειν MN — 339 ζωᾶν AMN — 344 ὕμνον A et var. lect. in M — 347 αἶθων nos: αἰθήρ A in ras. ἀκμῆς αἶθων MNP — 353 ποῖαι AMN

ὀλιγοδρανέα,
 360 ὀλιγηπελέα
 ἐπὶ ἅς Λιβύας,
 ἐπὶ ἅς σεπτὰς
 ἰερηπολίας
 ὀσίαις εὐχαῖς
 365 ἐπιμεμβλομένην,
 τὰν ἀμφιπολεῖ
 νέφος ὑλαῖον·
 σὸν δ' ὄμμα, πάτερ,
 κοπτικὸν ὕλας.
 370 Νῦν μοι κραδίᾳ
 τοῖς σοῖς ὕμνοις
 παινομένα
 ἔθώσῃ νόον
 πυρίαις ὄρμαῖς·
 375 σὺ δὲ λάμπσον, ἄναξ,
 ἀνάγωγα φάη,
 νεῦσον δὲ, πάτερ,
 σῶμα φυγοῖσαν
 μηκέτι· δύναι
 380 ἐς χθονὸς ἄταν.
 ὄφρα δὲ ζωᾶς
 ὑλοδιαίτου
 δεσμοῖσι μένω,
 πραεῖα, μάκαρ,
 385 βόσκοι με τύχα·
 μηδ' ἐμπόδιον
 πνεύσειε νόου
 φροντίσι λυγραῖς
 δάπτοισα βίον,
 390 ἵνα μὴ τὰ θεοῦ
 ἄσχυλος εἶην,
 μηδ' ἔτι τοίοισι
 ἐναλινδοίμαν,
 ὅθεν ἐκπροφυγῶν
 395 δῶροισι τεοῖς
 στέφος εὐατέων
 ἀπὸ λειμώνων

σοὶ τοῦτο πλέκω,
 σοὶ τόνδε φέρω
 400 αἶνον, ἀχράντων
 ἡγήτα κόσμων,
 καὶ παιδὶ σοφῶ,
 αὐτᾷ σοφίᾳ,
 τὸν ἀπ' ἄρρήτων
 405 ἔχεας κόλπων,
 ἐν σοὶ δὲ μένει
 σέθεν ἐκπροθορών,
 ἵνα πάντα σοφαῖς
 ἐφέπη πνοιαῖς,
 410 διέπη πολιῶν
 βάθος αἰώνων,
 διέπη ταρσοῦς
 κραναοῦ κόσμου
 μέχρι καὶ νεάτου
 415 πυθμένος ὄντων
 χθονίας μοίρας,
 ὀσίαις πραπίσιν
 ἐλλαμπόμενος,
 λύη δὲ πόνους
 420 ἢδὲ μερίμνας
 διερώων μερόπων,
 ἀγαθῶν κράντρω,
 ἐλατῆρ ἀχέων.
 τί δὲ θαῦμα, θεὸν
 425 τὸν κοσμοτέχναν
 ἰδίωιν ἔργων
 κήρας ἐρύκειν;
 Τόδε σοι, μεγάλου
 κοίρανε κόσμου,
 430 τίτων ἔμολον
 χρέος ἐκ Θρήκης,
 ἵνα τὰν τριέτιν
 ὤκησα ᾿σαν
 παρ' ἀνακτόριον
 435 ᾿γαίας μέλαθρον·
 ἔτλαν δὲ πόνους,

365 ἐπιμελομένην AM ἐπιμελομένην N — 375 sq. = 593 sq. et 698 sq. — 377. 379—
 381 = 726. 728—734 — 398 πλέκων et 399 φέρων MN — 403 αὐτᾷ A in ras. cūn αὐτᾷ
 MN cūn τᾷ Boiss. — 410 διέπει MN et infra λύει MNP, quas locutiones tuetur Boiss. —
 420 ἢδὲ nos: καὶ AM cūn τε Boiss. — 432 τριέτην MN — 433 ὤκησα ᾿σαν Boiss.: ὤκησ'
 ἀγιάων AN, nisi quod η in i corr. A

ἔτλαν δ' ὀδύνας
 πολυδακρύτους,
 ὤμοιοι φέρων
 440 ματέρα πάτραν.
 ῥαίνετο μὲν τᾶ
 ἰδρῶτι μελῶν
 ἀεθλευόντων
 ἄμαρ ἐπ' ἄμαρ·
 445 ῥαίνετο δ' εὐνὰ
 κανθῶν λιβάσιν
 ὀλοφυρομένων
 νύκτ' ἐπὶ νύκτα.
 νηοὶ δ' ὀπόσοι
 450 δέδμητο, ἄναξ,
 ἐπὶ καίς ἀγίας
 τελετηφορίας,
 ἐπὶ πάντας ἔβαν,
 πρηνῆς ἰκέτας
 455 δάπεδον βλεφάρων
 δεύων νοτίσι,
 μὴ μοι κενεᾶν
 ὀδὸν ἀντάσαι·
 ἰκέτευσα θεοῦς
 460 δρηστήρας, ὅσοι
 γονόεν Θρήκης
 κατέχουσι πέδον,
 οἳ τ' ἀντιπέρην
 Καλχηδονίαις
 465 ἐφέπουσι γύας,
 οὐς ἀγγελικαῖς
 ἔστρεψας, ἄναξ,
 αὐγαῖσι, τεοῦς
 ἱεροῦς προπόλους.
 470 σὺν μοι μάκαρες
 ἐλάβοντο λιτᾶν,
 σὺν μοι πολέων
 ἐλάβοντο πόνων.
 οὐ μοι ζωᾶ
 475 τᾶμος δὲ φίλα
 διὰ τᾶν πατρίαν

στυφελιζομένην,
 τὰν ἐξ ἀχέων
 ἔστασας, ἄναξ,
 480 αὐτὸς ἀτήρως,
 κοίρανε κόσμου.
 ἦδη ψυχᾶς
 ἀποτρυομένας,
 ἦδη μελέων
 485 κατερειπομένων
 ὑπέριεας ἐμᾶν
 ἄρθρων δύναμιν,
 τλάμονι ψυχᾶ
 μένος ἐμπνεύσας·
 490 καμάτων δὲ γλυκῶ
 εὖρεο τέκμων
 κατὰ θυμὸν ἐμόν,
 ἔργοισιν, ἄναξ,
 ὀπάσας δολιχῶν
 495 ἄμπαυμα πόνων.
 τὰ σὺ πάντα, μάκαρ,
 Λιβύεσσι κάου
 ἐς μηκεδανὸν
 μήρυμα χρόνου,
 500 διὰ τὰς μνάμας
 εὐεργεσίας,
 διὰ τε ψυχᾶν
 αἰνὰ παθοῖσαν·
 ἰκέτα δὲ δίδου
 505 βιοτὰν ἀσινή·
 λύε με μόχθων,
 λύε με νούσων,
 λύε μεριμνᾶν
 κηριτρεφῶν·
 510 νεῦσον νοεράν
 προπόλῳ ζωᾶν.
 μὴ μοι χθονίους
 ὄμβρους ἀφένου
 κρήνειας, ἄναξ,
 515 ἵνα μὴ τὰ θεοῦ
 ἄσχολος εἶην·

450 δέδμητο nos: δόμηθεν AMN δώμηθεν P — 461 γονόην MNP γόνιμον Δ in ras.
 — 465 γύας cod. l. γύας hoc versu et 133. 679 reposuit Boiss. — 467 ἔστρεψας Δ ἔστρεψας
 in ἔστρεψας corr. M — 491 τέκμων M — 514 κρήνειας nos: κρίνειας AMN vulgo

μηδὲ κατηφῆς
 πενία μελάθροισ
 ἐγχιριμπτομένα
 520 περὶ γὰν ἔλκοι
 φροντίδα θυμοῦ.
 ἄμφω ψυχὰν
 βρίθει περὶ γὰν·
 ἄμφω δὲ νόου
 525 ἐπίληθα πέλει,
 ὅτε μὴ σὺ, μάκαρ,
 ὀρέγοις ἀλκάν.
 Ναί, πάτερ, ἀγνᾶς
 παρὰ σοφίας,
 530 λάμπρον πρατίειν
 ἀπὸ σῶν κόλπων
 νοερὸν φέγγος·
 στράψον κραδίᾳ
 ἀπὸ σᾶς ἀλκᾶς
 535 σοφίας αὐτὰν
 καὶ τὰν ἐπὶ σοὶ
 ἱερὰν ἀτραπὸν·
 σύνθημα δίδου
 σφραγίδα τεάν,
 540 κηριτρεφέας
 δαίμονας ὕλας
 σεύων ζωᾶς
 εὐχᾶς τ' ἀπ' ἐμᾶς·
 καὶ σῶμα σάου
 545 ἀρτέμες, ἐχθραῖς
 ἄβατον λύβαις·
 καὶ πνεῦμα σάου
 ἀμόλυντον, ἀναξ.
 Ἡ μὲν ἦδη
 550 δνοφερὰν ὕλας
 κηλίδα φέρω·
 ἔχομαι δὲ πόθοις,
 χθονίοις δεσμοῖς.
 Σὺ δὲ ρύσιος εἶ,
 555 σὺ καθάρσιος εἶ·
 ἀπόλυε κακῶν,
 ἀπόλυε νόσων,
 ἀπόλυε πέδας·

σὸν σπέρμα φέρω,
 560 εὐηγενέος
 σπινθήρα νόου,
 ἐς βάθος ὕλας
 κατακεκλιμένον·
 σὺ γὰρ ἐν κόσμῳ
 565 κατέθου ψυχάν,
 διὰ δὲ ψυχᾶς
 ἐν σώματι νοῦν
 ἔσπειρας, ἀναξ.
 τὰν σὰν κούραν
 570 ἐλέαιρε, μάκαρ·
 κατέβαν ἀπὸ σοῦ
 χθονὶ θητεῦσαι·
 ἀντὶ δὲ θήσεας
 γενόμεαν δούλα·
 575 ὕλα με μάροισ
 ἐπέδησε τέχναις.
 ἔτι μὲν ἔνι μοι
 βαιὸν τι μένος
 κρυφίας γλήνας·
 580 οὐπω πᾶσαν
 ἔσβεσεν ἀλκάν·
 κέχυται δὲ πολὺς
 ἐφύπερθε κλύδων,
 ἀλαῶπα τιθεῖς
 585 τὰν θεοδερκῆ.
 ἐλέαιρε, πάτερ,
 κούραν ἱκέτιν,
 τὰν πολλάκι δὴ
 νοεραῖς ἀνόδοις
 590 ἐπιβαλλομέναν
 λαμυρᾶς ὕλας
 ἴμερος ἄγχει.
 σὺ δὲ λάμπρον, ἀναξ,
 ἀνάγρωγα φάη·
 595 ἄψον δὲ σέλας
 καὶ πυρκαϊάν,
 σπέρμα τὸ βαιὸν
 αὔξων ἐν ἐμῷ
 κρατὸς αὐτῷ.
 600 θρόνισόν με, πάτερ,

φωτὸς ἐν ἀλκᾷ
 ζωηφορίου,
 ἵνα χεῖρα φύσις
 οὐκ ἐπιβάλλει,
 605 ὄθεν οὐκέτι γὰ,
 οὐ μοιραία
 κλῶσις ἀνάγκας
 παλίνωρσον ἄρει.
 λιπέτω, φυγέτω
 610 δολερὰ γένεσις
 θεράποντα τεόν·
 ἐμέθεν δὲ, πάτερ,
 χθονίου τε κλόνου
 πῦρ μέσον εἶη.
 615 νεῦσον, γενέτα,
 νεῦσον προπόλῳ
 ἤδη νοερούς
 πετάσαι ταρπούς·
 ἤδη φερέτω
 620 σφραγίδα πατρὸς
 ἰκέτις ψυχά,
 δεῖμα μὲν ἐχθροῖς
 δαίμοσιν, οἱ γὰς
 ἀπὸ κευθμώνων
 625 ἀναπαλλόμενοι
 πνεῖουσι βροτοῖς
 ἀθέους ὀρμάς,
 σύνθημα δὲ σοῖς
 ἀγνοῖς προπόλοις,
 630 οἱ κατὰ κλεινοῦ
 βένθεα κόσμου
 πυρίων ἀνόδων
 κληῖδοφόροι,
 ἵνα μοι φάεος
 635 πετάσωσι πύλας·
 ἔτι δ' ἀλεμάτας
 ἐπὶ γὰς ἔρπων
 μὴ χθονὸς εἶην·
 πυρίων δ' ἔρπων
 640 καὶ τῆδε δίδου
 μάρτυρα καρπὸν,
 ὁμφὰς ἀτρεκέϊς

ὅσα τ' ἐν ψυχαῖς
 τὰν ἀμβροσίαν
 645 ἐλπίδα θάλπει.
 Μετά μοι μέλεται
 χθονίας βιοτᾶς·
 ἔρρετε λῆμαι
 ἀθέων μερόπων,
 650 πτολίων τε κράτη·
 ἔρρετε πᾶσαι
 ἄται γλυκεραῖ
 ἄχαρίς τε χάρις,
 οἷσιν ψυχὰν
 655 θωπευομένας
 γὰ λάτρην ἔχει·
 ἄ μέγα δειλὰ
 ἰδίων τ' ἀγαθῶν
 ἔπιεν λάθαν,
 660 μέχρῃς ἐγκύρη
 φθονερᾶ μερίδι·
 δοιὰς γὰρ ἔχει
 μαστροπὸς ὕλα·
 ὅς δὲ τραπέζας
 665 ἐπορεζάμενος
 μελιχρῶν ἔθιγεν,
 ἦ μέγα κλαύσει
 πικρὰν μερίδα
 τῶν ἀντίξων
 670 συνεφελκομένων·
 ὅδε γὰρ χθονίας
 θεσμὸς ἀνάγκας
 διχόθεν θνατοῖς
 βίον οἰνοχοεῖ·
 675 τὸ δ' ἀκράσιον
 ἀμιγές τ' ἀγαθὸν
 θεὸς ἢ τὰ θεοῦ.
 Μεθύοισα γλυκεῖ
 κρητῆρι γύας
 680 ἔψαυα κακῶν,
 ἐνέκυρσα πάγα,
 ἐδάην ἄταν
 ἐπιμηθειάδα·
 στυγέω δὲ νόμους

685 ἄλλοπροσάλλους,
 ἐς τὸν ἀκηδῆ
 λειμῶνα πατρὸς
 σπεύδων τανύω
 φυγάδας ταρσοῦς,

690 φυγάδας διδύμων
 ὕλας δύρων.
 Ἴδε με, Ζῶα
 νοεράς ταμία,
 ἴδε εἰς ἰκέτιν

695 ψυχάν ἐπὶ γᾶς
 νοεραῖς ἀνόδοις
 ἐπιβαλλομένην·
 εὐ δὲ λάμπων, ἄναξ,
 ἀνάγωγα φάη

700 πτερὰ κοῦφα διδοῦς·
 ἄμμα δὲ κόψων,
 χάλασον περόναν
 διδύμων παθέων,
 οἷσιν ψυχᾶν

705 δολόεσσα φύσις
 κάμπτει κατὰ γᾶς·
 δός με φυγοῖσαν
 εὐματός ἄταν
 θεὸν ἄλμα βαλεῖν

710 ἐπὶ εἰς αὐλάς,
 ἐπὶ σοὺς κόλπους,
 ὅθεν ἂ ψυχᾶς
 προρέει παγᾶ.
 λιβάς οὐρανια

715 κέχυμαι κατὰ γᾶς·
 παγᾶ με δίδου,
 ὅθεν ἐξεχύθην
 φυγᾶς ἀλητις.
 νεῦσον προγόνω

720 φωτὶ μιγῆναι·
 νεῦσον δ' ὑπὸ σοὶ
 ταμειουμένην
 εὐν ἄνακτι χορῶ
 ἀνάγειν ὀσίω

725 νοερούς ὕμνους·
 νεῦσον δὲ, πάτερ,
 φωτὶ μιγείσαν
 μηκέτι δύναι
 ἐς χθονὸς ἄταν.

730 ὄφρα δὲ Ζῶα
 ὑλοδιαίτου
 δεσμοῖσι μένω,
 πραεῖα, μάκαρ,
 βόσκοι με τύχα.

IV

Ἐὐ μὲν ἀρχομένας,
 εὐ δ' ἀεζομένας,
 εὐ δὲ μεσσοίcas,
 εὐ δὲ παυομένας
 5 αὐτοῦς ἱεράς,
 Ζαθέας νυκτὸς
 μέλπω, γενέτα,
 παίων ψυχῶν,
 παίων γυίων,
 10 δῶτορ σοφίας,
 ἐλατήρ νούσων,
 δῶτορ ψυχαῖς
 ἀπόνου βιοτάς,
 ἂν μὴ στείβει
 15 χθονία φροντίς,
 μάτηρ ἀχέων,
 μάτηρ παθέων,
 ὧν μοι Ζῶα
 καθαρὰ μενέτω,
 20 ἴνα τὰν πάντων
 κρυφίαν ῥίζαν
 ὕμνοῖca λέγω,
 μηδ' ἀπαρωγοῖς
 ἄτησι θεοῦ
 25 νοσφιζοίμην.
 Ἐὐ, μάκαρ, μέλπω,

710—713 = IV 292—295 — 714 οὐρανίουc AM — 718 ἀλήτης AN ἀλήθης corr. in ἀλήτης M — 722 πατρὶ ταμειουμένην MN ταμειουμένην A cum ras. ante ταμ. — IV 3 μεσσοίcas uis: μεσσοίcas scribl. — 13 βιοτάς M — 15 ἀρχῶν M — 22 ὕμνοῖca ex ὕμνοῖca corr. M

κοίρανε κόσμου·
 γὰρ σιγάτω
 ἐπὶ σοῖς ὕμνοις,
 30 ἐπὶ σοῖς εὐχαῖς
 εὐφραμεῖτω
 ὅσα κόσμος ἔχει·
 καὶ γὰρ ἔργα, πάτερ·
 καταπαυέσθω
 35 ἀνέμων ῥοῖζος,
 ἦχος δένδρων,
 θρόος ὀρνίθων·
 ἦσυχος αἰθῆρ,
 ἦσυχος ἀῆρ
 40 κλυέτω μολπᾶς·
 ὑδάτων δὲ χύσις
 ἄσφοπος ἤδη
 στήτω κατὰ γᾶς.
 οἱ δ' ἐμπόδιοι
 45 ἀγίων ὕμνων
 κευθμωνοχαρεῖς
 καὶ τυμβονόμοι
 δαίμονες ἤδη
 φυγέτωσαν ἐμὰν
 50 ὁσίαν εὐχάν·
 ἀγαθοὶ δ' ὅποσοι
 μάκαρες νοεροῦ
 πρόπολοι γενέτου
 κατέχουσι βᾶθη
 55 ἄκρα τε κόσμου,
 ὕμνων ἴλεω
 πεύθοιντο πατρός,
 ἴλεω δὲ λιτὰς
 ἀνάγοιεν ἐμάς.
 60 Μονὰς ᾧ μονάδων,
 πάτερ ᾧ πατέρων,
 ἀρχῶν ἀρχά,
 παγῶν παγά,
 ῥιζῶν ῥίζα,
 65 ἀγαθῶν ἀγαθόν,
 ἄστρων ἄστρον,
 κόσμων κόσμε,

ἰδεῶν ἰδέα,
 βύθιον κάλλος,
 70 κρύφιον σπέρμα,
 πᾶτερ αἰώνων,
 πάτερ ἀφθέρκτων
 νοερῶν κόσμων,
 ὅθεν ἀμβροσία
 75 σταλαίοισα πνοᾶ,
 αἵματος ὄγκοις
 ἐπινηξαμένα,
 δεύτερον ἤδη
 κόσμον ἀνάπτει.
 80 Ὑμῶ σε, μάκαρ,
 καὶ διὰ φωνᾶς,
 ὕμῶ σε, μάκαρ,
 καὶ διὰ σιγᾶς·
 ὅσα γὰρ φωνᾶς,
 85 τόσα καὶ σιγᾶς
 αἴεις νοεῖας.
 ὕμῶ δὲ γόνον
 τὸν πρωτόγονον
 καὶ πρωτοφαῆ.
 90 Γόνε κύδιστε
 πατρός ἀφθέρκτου,
 σὲ, μάκαρ, μεγάλω
 πατρὶ συνυμῶ,
 καὶ τὰν ἐπὶ σοὶ
 95 ὠδῖνα πατρός,
 γόνιμον βουλάν,
 μεσάταν ἀρχάν,
 ἀγίαν πνοιάν,
 κέντρον γενέτου,
 100 κέντρον δὲ κόρου·
 αὐτὰ μάτηρ,
 αὐτὰ γυντά,
 αὐτὰ θυγάτηρ
 μαιωσαμένα
 105 κρυφίαν ῥίζαν·
 ἵνα γὰρ προχυθῆ
 ἐπὶ παιδὶ πατήρ,
 αὐτὰ πρόχυσις

28 γὰρ δὲ σιγάτω AMN — 33 ἔργα πάτερ nos: ἔργ' ᾧ πάτερ. AMN., vide Hermanni Elem. metr. p. 370 — 49 φυγέτωσαν AMN — 56 ἴλεων A

- εὔρετο βλάσταν·
 110 ἔστη δὲ μέγα
 θεὸς ἕκ τε θεοῦ·
 [διὰ παῖδά τέ καὶ
 - διὰ τὰν κλεινὰν
 πατρὸς ἀθανάτου
 115 πρόχυσιν υἷδς
 εὔρετο βλάσταν.]
 Μονὰς εἶ τριάς ὤν,
 μονὰς ἅ γε μένει
 καὶ τριάς εἶ δή.
 120 νοερὰ δὲ τομὰ
 ἄσχιτον ἔτι
 τὸ μερικθὲν ἔχει·
 προθορῶν δὲ μένει
 γόνος ἐν γενέτῃ,
 125 καὶ πάλιν ἔξω
 τὰ πατρὸς διέπει
 κόσμοις κατάγων
 ὄλβον ζωᾶς,
 ὅθεν αὐτὸς ἔχει·
 130 λόγος, ὃν μεγάλῳ
 πατρὶ συνυμνῶ,
 νόος ἀρρήτου
 τίκει σε πατρός·
 καὶ σὺ κηθεῖς
 135 λόγος εἶ γενέτου,
 πρῶτος πρῶτας
 προθορῶν ρίζας,
 ρίζα δὲ πάντων
 τῶν μετὰ κλεινὰν
 140 τὰν σὰν γένναν·
 μονὰς ἄρρητος,
 σπέρμα τὸ πάντων
 σπέρμα σε πάντων
 ἐσπέρμηγεν·
 145 σὺ γὰρ ἐν πᾶσι·
 διὰ σοῦ δὲ φύσις
 ὑπάτα, μεάτα,
 νεάτα τε θεοῦ
- ἀπέλαυσε πατρὸς
 150 ἀγαθῶν δῶρων
 γονίμου ζωᾶς.
 Κοὶ μὲν ἀγήρωσ
 ἄπονον τροχιὰν
 σφαῖρα κυλίνδει·
 155 ὑπὸ σὰν τάξιν
 κύτεος μεγάλου
 βριαραῖς δίναις
 ἑβδομάς ἄστρων
 ἀντιχορεῖ·
 160 τὰ δὲ πολλὰ μίαν
 πτύχα καλλύνει
 φέγγεα κόσμου
 διὰ σὰν βουλάν,
 γόνε κύδιστε·
 165 σὺ γὰρ ἀμφιθέων
 κύτος οὐράνιον,
 δρόμον αἰώνων
 ἄλυτον συνεχέεις·
 ὑπὸ σοῖς δὲ, μάκαρ,
 170 ἀγίοις θεμοῖς
 ἐν ἀπειροβαθοῦς
 αἴθρας λαγόσι
 πολιῶν ἄστρων
 ἀγέλα νέμεται.
 175 Σὺ μὲν οὐρανίοις,
 σὺ δ' ἐνηerioίς,
 σὺ δ' ἐπιχθονίοις,
 σὺ δ' ὑποχθονίοις
 ἔργα μερίζεις,
 180 ζωάν τε νέμεις.
 σὺ νόου πρύτανις
 ταμίας τε θεοῖς
 θνατῶν θ' ὅποσοι
 νοεράς μοίρας
 185 ἔσπασαν ὄμβρους·
 σὺ ψυχοδότας
 οἷς ἐκ ψυχᾶς
 τέταται ζωὰ

vv. 112—116 ab interpolatore ad explicandos vv. 105—9 additi esse videntur — 113 τὰν κλεινὰν nos: κλεινάν codl. — 114 πῶς AMN — 118 ἅ γε μένει nos: ἅ δὴ μένει codl. — 118 sq. conf. III 212 sq. — 124 ἐν γενέτῃ nos: ἐς γενέταν codl.

καὶ φύσις ἀκμῆς·
 190 ἀλαδὸν ψυχᾶς
 βλάστημα τεᾶς
 κρέματαί· σειρᾶς·
 χῶπόσα τὰς εἰς
 στέρεται πνοιᾶς,
 195 ἀπὸ εἰς κόλπων
 δρέπεται κυνοχᾶν
 πορθμευομένην
 διὰ εἰς ἀλκᾶς
 ἐξ ἀρρήτων
 200 πατρικῶν κόλπων
 κρυφίας μονάδος,
 ὅθεν ὁ ζωᾶς
 ὀχετὸς προρέων
 φέρεται· μέχρι γὰς
 205 διὰ εἰς ἀλκᾶς,
 δι' ἀτεκμάρτων
 νοερῶν κόσμων·
 ἔνθεν δέχεται
 καταβαίνοισαν
 210 ἀγαθῶν κράναν
 νοεροῦ μορφᾶς,
 κόσμος ὁρατός.
 Ἄλιον οὗτος
 δεύτερον ἔσχειν
 215 ὑστεροφεγροῦς
 φωτὸς γενέταν,
 ὀμματολαμπῆ
 τὰς γινομένης
 καὶ φθειρομένης
 220 ταμίαν ὕλας,
 υἱοῦ νοεροῦ
 τύπον αἰσθητόν,
 ἀγαθῶν παροχᾶν
 ἐγκοσμογενῶν
 225 διὰ εἰς βουλάν,
 γόνε κύνιδε.
 Πάτερ ἄγνωστε,
 πάτερ ἄρρητε,

ἄγνωστε νόω,
 230 ἄρρητε λόγῳ,
 νόος ἐεῖς νόου,
 ψυχᾶν ψυχᾶς,
 φύσις εἰς φυσίων.
 γόνυ σοὶ κάμπτων,
 235 ἴδε τοῦτο, λάτρις
 πίπτω κατὰ γὰς
 ἰκέτας ἀλαός·
 εὐὲ δὲ, φωτοδότα
 φωτὸς νοεροῦ,
 240 ἔλεαιρε, μάκαρ,
 ἰκέτιν ψυχᾶν·
 εὐὲ δὲ νούσους,
 εὐὲ μερίμνας
 τὰς ψυχοβόρους,
 245 εὐὲ δ' ἀναιδῆ
 κύνα τὸν χθόνιον,
 δαίμονα γαίης
 ψυχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 εὐχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 250 ζωᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 ἔργων ἀπ' ἐμῶν.
 σώματος ἔξω,
 πνεύματος ἔξω,
 πάντων ἔξω
 255 τῶν ἀμετέρων
 δαίμων, μενέτω·
 λιπέτω, φυτέτω
 δαίμων ὕλας,
 παθῆων ἀλκᾶς,
 260 ἀνάγωγον ὁδὸν
 διατειχίζων,
 τὰς θεοδιφεῖς
 βλάπτων ὀρμάς·
 ἔταρον δὲ δίδου
 265 ζυγῶν, ἀναξ,
 ἀγίας ἄγιον
 ἄγγελον ἀλκᾶς,
 ἄγγελον εὐχᾶς

193 τὰς εἰς nos: πετάσας AMP πάσας Boiss. — 197 πορθμευομένων MN — 205 = 198 — 211 μορφᾶν AMN — 218 γενόμενας AMN — 221 υἱοῦ nos: υἱόν codd. — 227 ἄγνωστε A 227 et 229 ἄγνωστε in ἄγνωστε corr. M — 238 φωτοδότα ex φωτοδότας corr. M — 243 εὐὲ μερίμνας NP: εὐὲ δὲ μερ. AM — 248—252 = ΠΙ 98—102 — 259 an παθῆων ἀρχά?

τὰς θεολαμποῦς,
 270 φίλον ἐσθλοδόταν,
 φύλακα ψυχᾶς,
 φύλακα ζωᾶς,
 εὐχᾶν φρουρόν,
 ἔργων φρουρόν·
 275 σῶμα δὲ σῶζοι
 καθαρὸν νούσων,
 πνεῦμα δὲ σῶζοι
 καθαρὸν λύβας,
 ψυχᾷ δ' ἐπάροι
 280 παθέων λάθαν,
 ἵνα καὶ ζωὴν
 τὴν γαιοτραφῆ
 τοῖς σοῖς ὕμνοισι
 παιάνηται
 285 ταρσὸς ψυχᾶς·
 ἵνα καὶ ζωὴν
 τὴν μετὰ μοίρας,
 τὴν μετὰ δεσμοῦς
 τοῦς χθονοβριθεῖς,
 290 καθαρὰν ὕλας,
 ὅσον ἐξανύω
 ἐπὶ σὰς αὐλάς,
 ἐπὶ σοὺς κόλπους,
 ὅθεν ἅ ψυχᾶς
 295 προρέει παρὰ.
 Cὺ δὲ χεῖρα δίδου,
 cὺ κάλει, cὺ, μάκαρ,
 ὕλας ἄναγε
 ἰκέτιν ψυχάν.

V

Ἵμνῶμεν κούρον νύμφας,
 νύμφας οὐ νυμφευθείας
 ἀνδρῶν μοιραῖαις κοίταις·
 ἄρρητοι πατρὸς βουλαί
 5 ἔσπειραν Χριστοῦ γένναν,
 ἅ σεμνὰ νύμφας ὠδῖ

ἀνθρώπου φῆνεν μορφάν,
 ὃς θνατοῖσιν πορθμευτὰς
 ἦλθεν φωτὸς παταίου·
 10 ἅ δ' ἄρρητος σευ βλάστα
 αἰώνων οἶδεν ρίζαν.
 αὐτὸς φῶς εἶ παταῖον,
 συλλάμψας' ἀκτίς πατρί,
 ῥήξας δ' ὄρφναίαν ὕλαν
 15 ψυχᾶς ἐλλάμπεις ἀργαῖς·
 αὐτὸς μὲν κόσμου κτίστας,
 κλεινῶν σφαιρωτὰς ἄστρον,
 κέντρων γαίας ριζωτάς,
 αὐτὸς δ' ἀνθρώπων σωτήρ.
 20 σοὶ μὲν Τιτὰν ἵππεύει,
 ἄρῳς ἄσβεστος παρὰ,
 σοὶ δ' ἅ ταυρωῖπις μῆνά
 τὴν νυκτῶν ὄρφναν λύει
 σοὶ καὶ τίκτονται καρποί,
 25 σοὶ καὶ βόσκονται ποῖμναι.
 ἐκ σὰς ἀρρήτου παρὰς
 Ζεῖδωρον πέμπων αἴγλαν,
 παιάσεις κόσμων ταρσοῦς·
 ἐκ σῶν βλάστησεν κόλπων
 30 καὶ φῶς καὶ νοῦς καὶ ψυχά·
 τὴν σὰν οἴκτειρον κούραν
 γυίοισι εἰρχθεῖσαν θνατοῖς,
 μοίρας θ' ὕλασις μέτροισι
 νούσων ἐκσῶζοις λύβας
 35 ἀσκηθῆ γυίων ἀλκάν.
 Νευσον μὲν μύθοισι πειθῶ,
 νευσον δ' ἔργοισιν κῦδος
 ἀρχαῖαις πρέψαι φάμαι
 τὰς Κυράνας καὶ Σπάρτας·
 40 λύπαις δ' ἄστιπτος ψυχὰ
 πραεῖαν ζωὴν ἔλκοι
 θρέπτειραν, διςσὰς γλήνας
 ἐς σὸν φέγγος τείνοισα,
 ὡς ἐξ ὕλας φοιβαθεῖς
 45 ἀστρέπτους οἶμους σπεύσω,
 φύξηλις γαίας μόχθων,

276 sq. om. AP — 282 γαιοτραφῆ A γαιοτρεφῆ N γαιοτρεφῆ in γαιοτραφῆ corr. M — 291 fort. ὅταν — 292—295 = III 710—713 — V 5 ἔσπειραν G. Hermann: ἐσπέραν codd. — 8 ἐν θνατοῖσι MN — 10 ἀρρητος εὐβλάστα MN — 13 συλλάμψας MN — 34 λαβάς MN — 41 πραεῖαν ἔλκοι ζωὴν MN — 43 τείνοισα φέγγος M

μικθῆναι ψυχὰς παγᾶ. *
 Τοίαν ἄχραντον ζωάν
 τῷ σῷ κραινίσι φορμικτῆ,
 50 εὐτ' ἄν σοι στέλλων μολπάν,
 τάν σάν κυδαίνων ρίζαν,
 μήκιστον πατρὸς κῦδος,
 καὶ τάν σύνθωκον πνοιᾶν
 μέσσαν ρίζας καὶ βλάστας,
 55 καὶ πατρὸς μέλπων ἀλκάν
 τοῖς σοῖς ὕμνοις ἀμπαύ
 κλεινὰν ὠδίνα ψυχᾶς.
 Χαίροις, ὦ παιδὸς παγᾶ,
 χαίροις, ὦ πατρὸς μορφᾶ·
 60 χαίροις, ὦ παιδὸς κρηπίς,
 χαίροις, ὦ πατρὸς σφρηγίς·
 χαίροις, ὦ παιδὸς κάρτος,
 χαίροις, ὦ πατρὸς κάλλος·
 χαίροις δ' ἄχραντος πνοιᾶ,
 65 κέντρον κούρου καὶ πατρὸς·
 τάν μοι πέμπσις σὺν πατρὶ
 ἄρδοισάν ψυχᾶς ταρσοῦς,
 κράντειραν θεῶν δύρων.

VI

Μετὰ παγᾶς ἀγίας αὐτολοχεύτου
 ἀρρήτων ἐνοτήτων ἐπέκεινα
 θεὸν ἄμβροτον, θεοῦ κῦδιμον υἱά,
 μόνον ἐκ μόνου πατρὸς παῖδα θορόντα
 5 στεφανώσωμεν σοφοῖς ἀνθεσιν ὕμνων,
 ὄν βουλᾶς πατρικᾶς ἀφραστός ὠδὶς
 ἀγνώστων ἀνέδειξε παῖδα κόλπων,
 ἃ πατρὸς λοχίους ἔφηνε καρποῦς
 καὶ φήνασα φάνη μεσσοπαγῆς νοῦς·

10 ἐν παγᾶ δὲ μένουσι καὶ χυθέντες.
 σοφία νόου πατρὸς, κάλλεος αὐτᾶ,
 σοὶ τεχθέντι πατῆρ ἔνευσε τίκτειν,
 σὺ τὸ κρυπτὸν εἶ πατρὸς σπέρμα
 προλάμπων·
 σὲ γὰρ ἀρχὰν γενέτας ἔδωκε κόσμοις,
 15 κατὰγειν ἐκ νοερῶν σῶμασι μορφᾶς·
 σὺ μὲν οὐρανοῦ σοφὰν ἀντυγα νωμᾶς,
 τάν δ' ἄστρων ἀτέλαν ἀεὶ νομεύεις·
 σὺ δὲ τὰς ἀγγελικᾶς, ἀναξ, χορείας
 καὶ τὰς δαιμονίας φάλαγγος ἄρχεις,
 20 σὺ δὲ καὶ φύσιν φθιτὰν ἀμφιχορεύεις,
 ἀμέριστον περὶ γὰρ πνεῦμα μερίζεις,
 καὶ παγᾶ τὸ δοθὲν πάλιν συνάπτεις,
 θνατοῦς ἐκ θανάτου λύων ἀνάγκας.
 Ἰλῆκοις ἐπὶ σῶν στέμμασιν ὕμνων,
 25 βιοτᾶς ὕμνοπόλῳ νέμων γαλάναν·
 εὐρίπων προχοᾶν στάσον ἀλήτιν,
 τερσαίωνων ὄλοους κλύδωνας ὕλας·
 ψυχᾶς καὶ μελέων ἔρυκε νοῦσους·
 παθέων οὐλομένην κοίμιον ὄρμάν·
 30 πλοῦτου καὶ πενίας ἀλαλκε κῆρας·
 ἔργοις κυδαλίμαν ὄπασσον ὀμφάν·
 ἐν λαοῖς ἀγαθὰν ἀνοίγε φάμαν
 πειθοῦς πρᾶυλόγῳ στέφων αὐτῷ,
 ἵνα μοι νόος δρέπη σχολὰν ἀκῦμων,
 35 μὴδ' ἐν ταῖς χθονίαις στένω μερίμναις·
 ἀλλ' ἐκ σῶν ὀχετῶν ὑψιφορήτων
 ὠδίσις σοφίας νόον κατάρδω.

VII

Πρῶτος νόμον εὐρόμαν
 ἐπὶ σοὶ, μάκαρ, ἄμβροτε,

51 τάν σάν κυδαίνων ρίζαν om. M m. pr. — 65 cf. IV 99 sq. — κόρου MN — VI 3 ἄμβροτον AP: ἀμβρότου N. utrumque M — 4 υἱά ex παῖδα corr. M. κῦδιμον παῖδα in ras. A, cuius cod. multifarias hoc in carne correcturas ad numeros difficiliores expediendos factas iam silebo — 5 στεφανώσωμεν MNP: στεφανώσω A, unde στεφανώσω ce G. Hermannus El. metr. p. 490 coniecit — σεμοῦς A — 6 ὠδὶς ἀφραστός M — 7 ἀγνώτων A ἀγνώστων corr. in ἀγνωτων M — παῖδα ἀνέδειξε AM — 8 λοχίους corr. in λοχία M — 9 μεσσοπαγῆς ANP: μεσσοπαγῆς M — 12 ἐπένευσε θεός· σὺ A — 13 πατρὸς εἶ κρυπτόμενον A — προλάμπων N: προσλάμπων M, om. A — 16 σοφὰν μὲν οὐρανοῦ M — 18 σὺ ἀναξ χορείας τὰς ἀγγελικᾶς, sup. lin. addito ἀναξ M — 19 τὰς om. M — 20 θνητὰν A, M ex corr. — 23 ἀνάγκας λύων M — 26 στάσον P: στήσον A, M ex corr. στάς N — 28 ἔρυκε in ἐρύκοις corr. M — 30 κῆρας ἀλαλκε M — 31 ὄπασσον ὀμφάν nos: ὀμφάν ὀπάσων MN ὀμφάν ὀπάσας A Boiss. — 32 ἀνοίγε corr. in ἀνω M — 33 πρᾶυλόγου στέφων M — 34 δρέπει MN — 35 στένω AP: στένων MN

γόνε κύδιμε παρθένου,
 Ἰησοῦ Κολυμήϊε,
 5 νεοπαρέειν ἄρμογαῖς
 κρέξαι κιθάρας μίτους.
 Ἄλλ' εὐμενέοις, ἀναξ,
 καὶ δέχνυσο μουσικᾶν
 ἕξ εὐαγέων μελῶν.
 10 ὕμνήσόμεν ἀφθιτον
 θεὸν ὑἱὰ θεοῦ μέγαν,
 αἰωνοτόκου πατρὸς
 τὸν κοσμοτόνον κόρον,
 τὰν παντομιγῆ φύσιν,
 15 σοφίαν ἀπερείσιον,
 τὸν ἐπουρανίοις θεόν,
 τὸν ὑποχθονίοις νέκυν.
 Ἐχύθης ὅτ' ἐπὶ χθονὶ
 βροτέας ἀπὸ νηδύος,
 20 μάγος ἂ πολύφρων τέχνα
 ἕξ ἀστέρος ἀντολᾶς
 θάμβησεν ἀμήχανος,
 τί τὸ τικτόμενον βρέφος,
 τίς ὁ κρυπτόμενος θεός,
 25 θεὸς ἢ νέκυς ἢ βασιλεύς·
 ἄγε δῶρα κομίζετε
 ἐμύρνης ἐναγίσματα,
 χρυσοῦ τ' ἀναθήματα,
 λιβάνου τε θύη καλά.
 30 θεὸς εἶ, λιβανὸν δέχου·
 χρυσοῦν βασιλεῖ φέρω·
 ἐμύρνη τάφος ἀρμόσει.
 Καὶ γὰρ ἐκάθηρας,
 καὶ πόντια κύματα,
 35 καὶ δαιμονίας ὁδοὺς,
 ῥαδιανὸν χύσιν ἀέρος,
 καὶ νερτερίους μυχοὺς·
 σφημένοισι βοηθός
 θεὸς εἰς αἰδὴν σταλεῖς.
 40 Ἄλλ' εὐμενέοις, ἀναξ,

καὶ δέχνυσο μουσικᾶν
 ἕξ εὐαγέων μελῶν.

VIII

Ὑπὸ δῦριον ἄρμογὰν
 ἔλεφαντοδέτων μίτων
 ἐτάσω λιγυρὰν ὅπα
 ἐπὶ σοὶ, μάκαρ, ἄμβροτε,
 5 γόνε κύδιμε παρθένου·
 ἐν δέ μου βιοτὰν κάου
 παναπήμονα, κοίρανε,
 λύπαις ἄβατον διδοὺς
 καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν.
 10 λάμποις πραπίσιν ἐλάσ
 νοεῖας ἀπὸ παγᾶς·
 σθένος ἀρτεμένω μελῶν
 καὶ κῶδος ἐπ' ἔργμασι
 νεότατι νέμοις ἐμᾶ·
 15 λιπαρὸν δὲ φέροις ἔτος
 ἐς γήραος ἀδονάν,
 ἐρίτιμον ἀέξων
 πιτυτὰν σὺν ὑγείᾳ.
 γυνωτῶν δὲ φυλάσσοις,
 20 τὸν μοι νέον, ἀφθιτε,
 ἦθη χθονίαν πύλαν
 παραμειβόμενον ποδὶ
 ἄψορρον ἀνήγαγές,
 ἐμὰ κήδεα καὶ γόους,
 25 ἐμὰ δάκρυα καὶ φρενῶν
 ἐβέσας αἰθομέναν φλόγα·
 ἐβίωσας καὶ νέκυν
 διὰ σὸν, πάτερ, ἰκέταν.
 γυνωτὰν τε συνωρίδα
 30 τεκέων τε φυλάσσοις.
 ὄλον ἠεχιδᾶν δόμον
 ὑπὸ σῆ χειρὶ κρύπταις·
 καὶ μοι Ζυρίων ἀναξ,
 Ζυνήονα δεμνίω

VII 5 νεοπαρέειν Δ — 15 ἀπερείσιον AMN — 16 στ 17 σση P — 25 νεοπαρ ἀπ. lateat
 ἢ π. ἀπ. — 26 κομίζετα Δ in cas. P — 32 fort.: κίρην τάρην — 36 στ 37 σση P — 40 —
 42 = 7—9 — VIII 2 μίτων λύρας N — 8 λύρας Δ — 12 ἀρτιμελέων Δ, M var. lect. — 13
 ἐν P, M var. lect. — 16 ἡδονήν Δ οὐδὸν conit. Boiss. — 18 ὑγείᾳ P — 27 fort. ἐβίωσας
 — 30 τοῦτον· φιλάντιος Δ — 31 ἠεχιδᾶ P. ἴσθι in locutione nominis perscriptum latere videtur
 — 32 fort. κρύπτων — 33 Ζυρίων in Ζυρίαν corr. M

35 ἀπόνουσον, ἀπήμονα,
 ἐρήρον, ὁμόφρονα,
 κρυφίων ἀδαήμονα
 ὁάρων ἄλοχον κάου·
 ὅσιον δ' ἐφέποι λέχος·
 40 πανακήρατον, εὐαγές,
 ἀδίκους ἄβατον πόθοις.
 ψυχάν δὲ λυθεΐσαν
 χθονίου βίτου πέδας
 ἐξαίνυσο πημάτων
 45 καὶ λευγαλέας ἄτας.
 σὺν δ' εὐαγέων χοροῖς
 ὕμνους ἀνάγειν δίδου
 ἐπὶ κύδει σὺ πατρὸς
 καὶ κάρτει σὺ, μάκαρ.
 50 πάλιν ὕμνοπολεῦσι.
 πάλι σοι μέλος ἔσω,
 τάχα καὶ κιθάραν πάλιν
 πανακήρατον ἀρμόσιον.

IX

Πολυήρατε, κύδιμε,
 σὲ, μάκαρ, γόνε παρθένου
 ὕμνῳ Κολυμηΐδος,
 ὃς τὰν δολίαν πάσαν,
 5 χθόνιον μεγάλων ὄφιν
 πατρὸς ἤλασας ὀρχάτων·
 [ὃς καρπὸν ἀπώμοτον
 τροφὸν ἀρταλέου μόρου
 πόρεν ἀρχερόνῃ νοεράν.
 10 στεφανηφόρε, κύδιμε,
 σὲ, πάτερ, παῖ παρθένου
 ὕμνῳ Κολυμηΐδος.]
 Κατέβας μέχρι καὶ χθονὸς
 ἐπίδημος ἐφαμέροισι. *(mital huc)*
 15 βρότεον φορέων δέμας.
 κατέβας δ' ὑπὸ Τάρταρα, = - ?
 ψυχῶν ὅτι μυρία

θάνατος νέμεν ἔθνεα.
 φρίζεν σε γέρων τότε
 20 Ἀΐδας ὁ παλαιγενής, =
 καὶ λαοβόρος κύων *(Minnus) = ἰνώδο*
(recepto) ἀνεχάσαστο βηλοῦ·
 λύσας δ' ἀπὸ πημάτων
 ψυχῶν ὀσίους χοροῦς
 25 θιάσοισιν ἀκράτοις *(corrupto catagorinno)*
 ὕμνους ἀνάγειν πατρί.
 [στεφανηφόρε, κύδιμε,
 σὲ, πάτερ, παῖ παρθένου
 ὕμνῳ Κολυμηΐδος.]
 30 Ἀνιόντα σε, κοίρανε,
 τὰ κατ' ἠέρος ἄσπετα
(Minnus) τρέσεν ἔθνεα δαιμόνων,
 θάμβησε δ' ἀκράτων *(corrupto)*
 χορὸς ἄμβροτος ἀστέρων·
 35 αἰθῆρ δὲ γελάσας,
 σοφὸς ἀρμονίας πατήρ,
 ἔξ ἑπτατόνου λύρας
 ἐκεράσαστο μουσικῶν
 ἐπινίκιον ἐς μέλος.
 40 μείδησεν Ἔωσφόρος, *(corrupto huc)* ?
 ὁ διάκτορος ἀμέρας,
 καὶ χρύσεος Ἑσπερος, ?
 κυθερήϊος ἀστήρ·
 ἃ μὲν κερδὸν σέλας
 45 πλήσασα ῥόου πυρὸς *(eplois ac floscu ignis)*
 ἀγείτο σελάνα,
 ποιμὴν νυχίων θεῶν·
 τὰν δ' εὐρυφαῖ κόμαν
 Τιτὰν ἐπετάσαστο
 50 ἄρρητον ὑπ' ἴχνιον·
 ἔγνω δὲ γόνον θεοῦ,
 τὸν ἀριστοτέχνην νόον,
 ἰδίου πυρὸς ἀρχάν.
 Σὺ δὲ ταρσὸν ἐλάσας
 55 κυανάντυγος οὐρανοῦ

45 fort. ἄλας — 52 κιθάραν ἀνάσω A — 53 πανακήρατον Boiss. ex cod. P ut videtur: πάλιν ἀκίρατον AMN — ἀρμόσει N ἀρμόσει M — IX 5 μέγαν P — vv. 7—11 om. MN, add. ex cod. P Boissonade — 9 νοεράν cod. P: fort. φθοράν — v. 11 corruptum reliquimus — 13 κατέβας P: καταβάς MN — v. 15 om. MN ex P add. Boiss. cod. scriptura βρότειον φέρων emendata — post v. 21 versiculum ὁ βαρυθενης δημοβόρος add. P — 24 ψυχάν P quo recepto v. 17 quoque doricam formam revocavit Boiss. — 25 ἐν ἀκράτοις maluit Boiss. — 27—29 om. MN, ex P add. Boiss. — στεφανηφόρος P — 28 πάτερ om. P

ὑπερήλαο νύτων,
 σφαίρησι δ' ἐπέπτας⁶⁵
 νοεραῖσιν ἀκηράτοις,
 ἀταθῶν ὅθι πατά,
 60 σιγῶμενος οὐρανός·
 ἔνθ' οὔτε βαθύρροοσ
 ἀκαμαντοπόδασ χρόνοσ
 χθονόσ ἔκτρονα κύρων,
 οὐ κῆρεσ ἀναιδέεσ
 65 βαθυκύμονοσ ὕλασ·
 ἀλλ' αὐτόσ ἀγήραοσ
 αἰῶν ὁ παλαιγενήσ,
 νέοσ ὦν ἅμα καὶ τέρων
 τὰσ ἀενάω μονάσ
 70 ταμίασ πέλεται θεοῖσ.

X

Μνώεο Χριστεῖ,
 υἱέ θεοῖο

ὑψιμέδονοσ,
 οἰκέτεω σεῦ,
 5 κῆρ' ἀλιτροῖο
 τάδε γράψαντοσ·
 καί μοι ὄπασσο⁷⁰
 λῦσιν παθέων
 κηριτρεφέων,
 10 τὰ μοι ἐμφυῆ
 ψυχῆ ρυπαρῆ·
 δόσ δὲ ἰδέσθαι
(faint)
 κῶτερ Ἰησοῦ,
 Ζαθέαν αἴγλαν
 15 καὶ, ἔνθα φανείσ
 μέλπω αἰοιδᾶν
 παῖοι ψυχᾶν,
 παῖοι γυῖων,
 πατρί σὺν μεγάλω
 20 πνεύματί θ' ἄγνῳ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ ΥΜΝΟΙ ΚΑΙ ΩΙΔΑΙ.

I

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ.

Ἐε τὸν ἀφθιτονο μονάρχη⁵
 δόσ ἀνυμνεῖν, δόσ ἀείδειν,
 τὸν ἀνακτα, τὸν δεσπότην,
 δι' ὃν ὕμνοσ, δι' ὃν αἶνοσ,
 5 δι' ὃν ἀγγέλων χορεία,
 δι' ὃν αἰῶνεσ ἀπαυτοῖ,
 δι' ὃν ἡλιοσ προλάμπει,
 δι' ὃν ὁ δρόμοσ σεληήνεσ.
 δι' ὃν ἀστροων μέγα κάλλοσ.

10 δι' ὃν ἀνθρωποσ ὁ σεμνόσ
 ἔλαχεν νοεῖν τὸ θεῖον,
 λογικὸν ζωὸν ὑπάρχων·
 σὺ γὰρ ἔκτισασ τὰ πάντα,
 παρέχων τάειν ἐκάστω,
 15 σὺνέχων τε τῇ προνοίᾳ·
 λόγον εἰπάσ, πέλεν ἔρτρον
 ὁ λόφοσ σοῦ, θεοσ υἱόσ·
 οἰοσοῦσιοσ γὰρ ἐστιν.

57 ἐπέπτας nos: ἐπετάσθησ codd. — 69 ἐννάω MN — X 4 σεῦ nos coll. V 10: σοῦ Boissonade praesente Hermanns Elem. metr. p. 370: σεῖο AM — 6 γράψαντοσ τάδε A — 17 ψυχᾶν παῖοι codd., corr. Boiss. collato IV 8.

Gregorii in carminibus recognoscendis mihi sumus cod. Monacensi bombycino n. 416 s. XIII G, quo in codice alterum tertium ultimum carmen non extat; hoc ultimo in carmine praeter editionem Billiamam cod. Vindobonensium bombycinum theol. n. 18 s. XIII (V) et cod. Monacensem chartaceum n. 323 s. XVI H continimus. — 1 ueroσ διὰ Λυρικου μέτρου G — 3 δυνάστην conl. Boissonade — 5 χορεία Boiss.

112 In sphaerisq; conuolutis
 entellatilibus pinnis:

- ὁμότιμος τῷ τεκόντι,
 20 ὃς ἐφήρμοσεν τὰ πάντα.
 ἵνα πάντων βασιλεύῃ·
 περιλαμβάνον δὲ πάντα
 ἄριον πνεῦμα τὸ θεῖον
 προνοοῦμενον φυλάσσει.
 25 Τριάδα ζῶσαν ἐρῶ σε.
 ἓνα καὶ μόνον μονάρχην,
 φύσιν ἄτρεπτον. ἀναρχον.
 φύσιν οὐσίας ἀφράστου
 σοφίας νοῦν ἀνέφικτον,
 30 κράτος οὐρανῶν ἄπαστων,
 ἄτερ ἀρχῆς, ἀπέραντον,
 ἀκατασκόπητον αὐγὴν,
 ἐφορῶσαν δὲ τὰ πάντα.
 βάθος οὐδὲν ἀγνοῦσαν
 35 ἀπὸ γῆς μέχρι ἀβύσσου.

- Πάτερ, ἵλεως γενοῦ μοι,
 διὰ παντὸς θεραπεύειν
 τὸ ἐβασμα τοῦτο δός μοι.
 τὰ δ' ἁμαρτήματα ῥύψον,
 10 τὸ συνειδὸς ἐκκαθαίρων
 ἀπὸ πάσης κακονοίας.
 ἵνα δοξάσω τὸ θεῖον,
 ὅσας χεῖρας ἐπαίρων,
 ἵνα Χριστὸν εὐλογήσω,
 45 γόνυ κάμπτων ἱκετεύω,
 τότε προσλαβεῖν με δοῦλον,
 ὅταν ἔλθῃ βασιλεύων.
 Πάτερ, ἵλεως γενοῦ μοι,
 ἔλεον καὶ χάριν εὔρω,
 50 ὅτι δόξα καὶ χάρις σοι
 ἄχρις αἰῶνος ἀμέτρου.

II

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΘΕΟΝ.

- Ω πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλο σε μέλπειν;
 πῶς λόγος ὑμνήσει σε; εὐ γὰρ λόγῳ οὐδενὶ ῥητός.
 πῶς νόος ἀθρήσει σε; εὐ γὰρ νόῳ οὐδενὶ ληπτός,
 μόνος ἔων ἀφρατος, ἐπεὶ τέκες ὅσα λαλεῖται;
 5 μόνος ἔων ἀγνωστος, ἐπεὶ τέκες ὅσα νοεῖται.
 Πάντα σε καὶ νοέοντα καὶ οὐ νοέοντα γεραίρει·
 Ξυνοὶ γὰρ τε πόθοι, Ξυνοὶ δ' ὠδίνες ἀπάντων
 ἀμφὶ σε, σοὶ δὲ τὰ πάντα προσεύχεται· εἰς σε δὲ πάντα,
 σύνθεμα σὸν νοέοντα, λαλεῖ σιγῶμενον ὕμνον.
 10 Σοὶ ἔνι πάντα μένει· εὐ δ' ἀθρόα πάντα θεάζεις
 καὶ πάντων τέλος ἐσσί, καὶ εἰς καὶ πάντα καὶ οὐδεῖς,
 οὐχ ἔν ἔων, οὐ πάντα· πανώνυμε, πῶς σε καλέσσω,
 τὸν μόνον ἀκλήϊστον, ὑπερνεφέας δὲ καλύπτρας
 τίς νόος οὐρανίδης εἰσδύσεται; ἴλαος εἶης·
 15 ὦ πάντων ἐπέκεινα, τί γὰρ θέμις ἄλλο σε μέλπειν;

III

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

μετὰ τὴν σιωπὴν ἐν τῷ Πάσχα.

Χριστὲ ἀναξ, σε πρῶτον, ἐπεὶ λόγον ἤερί δῶκα,
 δηναῖον κατέχων, φθέγγομ' ἀπὸ στομάτων,

- ἀγνοτάτου ἱερῆος ἀγνὸν θύος, εἰ θέμις εἰπεῖν,
τόνδε λόγον προχέων ἡμετέροιο νόου.
- 5 Πατροφαῆς μεγάλοιο νόου λόγε, φέρτερε μύθου,
φωτός τ' ἀκροτάτου φῶς ἄκρον, οἰοτόνε,
εἰκὼν ἀθανάτοιο πατρὸς, καὶ σφρηγῆς ἀνάρχου,
πνεύματι τῷ μεγάλῳ συμφαῆς, εὐρυμέδον,
αἰῶνος πείρημα, μετακλέες, ὀλβιόδωρε,
- 10 ὑψίθρον', οὐράνιε, πανσθενὲς ἄσθμα νόου,
νωμητὰ κόσμοιο, φερέσβιε, δημοιοεργῆ
ὄντων, ἐσσομένων· σοὶ γὰρ ἅπαντα πέλει,
ὅς κόσμοιο θέμεθλα, καὶ ὀππόσα ἐστὶ, θέλοντος
δηράμενος φορέεις νεύμασιν ἀπλανέως.
- 15 Σοὶ μὲν, ἄναξ, Φαέθων ὑψίδρομος ἄστρα καλύπτει,
κύκλον ὑπερτέλλων ἔμπυρον, ὡς σὺ νόας.
σοὶ ζῶει φθινύθει τε ἀμοιβαδὶς ὄμμα τὸ νυκτός,
μήνη πλησιφαῆς αὐθις ἐπερχομένη.
σοὶ δὲ ζωοφόρος τε κύκλος καὶ μέτρα χορείης
- 20 ὥραις μέτρα φέρει ἦπια κίρναμέναις.
ἀπλανέες τε πλάνοι τε παλίμπορον ἄισσοντες
ἀστέρες ἠγαθέης εἰς λόγος σοφίης.
Σὸν φάος εἰς ἅπαντες, ὅσοι νόες οὐρανίωνες
μέλπουσιν τριάδος δόξαν ἐπουρανίης.
- 25 σὸν βροτὸς αὖ κλέος ἐστίν, ὃν ἄγγελον ἐνθάδ' ἔθηκας
ὑμνοπόλον τῆς σῆς, ᾧ φάος, ἀγλαΐης.
Ἄμβροτέ μοι, βρότέε τε παλιγγενὲς, ὕψος ἄσαρκον,
ὑστάτιον θνητῶν πῆμασι σαρκοφόρε,
σοὶ ζῶ, σοὶ λαλέω, σοὶ δ' ἔμπνοος εἰμὶ θυηλῆ,
30 ἢ μούνη κτεάνων λείπετ' ἀφ' ἡμετέρων·
σοὶ καὶ γλώσσαν ἔδησα, καὶ οὔασι μῦθον ἔλυσα·
λίσσομαι, ἀλλὰ πόροις ἀμφοτέρ' εὐαγέως.
Φθέζομαι, ὅς· ἐπέοικέν· ἂ δ' οὐ θέμις, οὐδὲ νοήσω.
ρέύσω μαρτάρεον, βόρβορον ὡσάμενδ'·
- 35 χρυσὸν ἀπὸ ψαμάθοιο, ῥόδον κραναῆς ἀπ' ἀκάνθης,
λέξομ' ἀπ' ἀσταχύων σῆτον, ἀφείς καλάμην.
Ταῦτά σοι ἡμετέροιο θαλύσια, Χριστῆ, πόνοιο
γλώσσε' ἀπερευτομένη πρῶτον ἀνήμην ἔπος.
Σήμερον ἐκ νεκῶν Χριστὸς μέγας, οἷσιν ἐμίχθη.
- 40 ἔγρετο καὶ θανάτου κέντρον ἀπεσκέδασε,
καὶ ζωφεροῦς πυλεῶνας ἀμειδίτου Ἄϊδαο
ῥήξατο καὶ ψυχᾶς δῶκεν ἐλευθερίην.

σήμερον ἐκ τύμβοιο θορῶν μερόπεσσι φαάνθη,
 οἷς γένεθ', οἷσι θάνεν, οἷς ἔγρετ' ἐκ νεκύων,
 45 ὡς κε παλιγγενέες τε καὶ ἐκ θανάτοιο φυγόντες
 σοὶ συναειρώμεσθ' ἔνθεν ἀνερχομένῃ.
 σήμερον αἰγλήεις σε μέγας χορὸς ἀμφιγέθηεν
 ἀγγελικὸς, μέλπων ὕμνον ἐπιστέφιον.
 σήμερον ἦχον ἔπνευσα μεμυκῶτα χεῖλα σιγῇ
 50 λύσας, ἀλλὰ μ' ἔχεις ὕμνοπόλον κιθάρην.
 Νῶ νόον ἔνδον ἔρεξα, λόγῳ λόγον· αὐτὰρ ἔπειτα
 ῥέξω καὶ μετὰλῃ πνεύματι, ἦν ἐθέλη.

IV

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΝ.

<p> Τί σοι θέλεις γενέσθαι; ψυχὴν ἐμὴν ἑρωτῶ. τί σοι μέγ' ἢ τί μικρὸν τῶν τιμίων βροτοῖσι; 5 Ζήτει μόνον τι λαμπρόν, καὶ δώσομεν προθύμως. Θέλεις τὰ Γύγῳ σοι τοῦ Λυδίου γενέσθαι; καὶ δακτύλῳ τυραννεῖν, 10 τὴν σφενδόνην ἐλίσσω, ? κρύπτουσαν, εἰ κρύπτοιο, φαίνουσαν, εἰ φαίνοιο; Θέλεις τὰ Μίδεῳ σοι τοῦ πλουσίως θανόντος; 15 ᾧ χρυσοῦς ἦν τὰ πάντα, χρυσοῦν φέροντα λιμόν, <i>hannan</i> εὐχῆς δίκην ἀμέτρου. <i>26</i> Θέλεις λίθους διαυγεῖς, πλάτη τε γῆς λιπώσης, <i>siqua miquit teneat</i> 20 καὶ ποιμνίων ἀριθμοὺς βοῶν τε καὶ καμήλων; Οὐ ταῦτα δώσομέν σοι· λαβεῖν γὰρ οὐδὲ κρείσσον· ἀλλ' οὐδ' ἔμοιγ' ἀνυστόν. 25 ἔρριψα γὰρ μερίμνας, ἀφ' οὗ θεῷ προσήλθον. <i>1</i> Θέλεις θρόνους τε κἀρχάς, </p>	<p> καιροῦ φρούργμα πίπτον; ἴν' αὔριον καθεσθῆς 30 κάτω βλέπων ταπεινόν, <i>hannan oculis</i> ἄλλου τραχηλιῶντος, ὃς ἦν παραστάτης σοι τυχόν δὲ καὶ κακῶν τις. Θέλεις γάμῳ δεθῆναι, 35 βλακεύμασιν ἀνάγνοις, καιροῖς τε συτραφῆναι; θέλεις νόσον γλυκεῖαν, εὐτεκνίας μερίμναν; εὐτεκνίαν δ' ἂν εἶπω 40 δυστεκνίαν, τί φήσεις; Θέλεις λόγοις βοᾶσθαι, καὶ συλλέγειν θέατρα; ποθεῖς νόμους παράσκειν οὐκ ἐνδίκαιοι παλαιμοῖς; 45 φέρειν τε καὶ φέρεσθαι πρὸ βημάτων ἀθέσμων; Αἰχμὴν θέλεις τινάσκειν, πνέων ἀρήϊόν τι; καὶ στέμματ' ἐξ ἀγώνων 50 θηροκτόνον τε κάρτος; Ποθεῖς κρότους πολίχνης καὶ χάλκεος τυποῦσθαι; Σκιὰν θέλεις ὄνειρῶν, μεταρρέουσιν αὔραν, </p>
--	--

52 ῥέξω nos: ῥήξω Bill. — IV εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. στίχοι ἱμάμβοι G — 7 Γύγῳς
 et 13 Μίδεω G — 11. 12 κρύβοιο et φάνοιο tentavit Boissonade — 16 χρυσοῦν πορίζων
 λιμόν G fortasse vere, conf. vv. 11. 12. 138. 145. 167. 169 — 23 λῶον ed. Bill. — 32 σοῦ G
 — 36 δέ ed. Bill. — 43 πιπράσκειν ed. Bill. — 51 κρότους ἐν ἄστει ed. Bill.

55 ροῖζον βέλους ἀνίχνου,
 ψόφον χειρὸς κροτούσης.
 τί γὰρ μέγ' εὖ φρονούσι
 τῶν σήμερον μὲν ὄντων,
 ἐς αὔριον δ' ἀπόντων,
 60 ὦν καὶ κακοῖς μέτεστιν,
 ὦν οὐ συνέρχεται τι
 ἐντεῦθεν ἐξιούσι;
 Τί οὖν, ἐπεὶ τὰδ' οὐχί, 3
 τί σοι θέλεις γενέσθαι;
 65 θέλεις θεὸς γενέσθαι,
 θεὸς θεοῦ μεγίστου
 παραστάτης φαεινός, *conus affluens*
 σὺν ἀγγέλοις χορεύων;
 ἴθι, πρόβαινε ταρσοῖς
 70 ὄξυπτερου μενοινης
 κυκλουμένη πρὸς ὕψος.
 ἐγὼ περὸν καθαίρω,
 ἐγὼ λόγοις ἐπαίρω,
 ὡς εὐπτερόν τιν' ὄρνιν
 75 ἐς αἰθέρα προπέμψω.
recante ὦ σαρκίον δυαῶδες, *suola umbra*
 ἐπεὶ συνεζύγην σοι,
 ἢ δέσποτις μαγείρω,
 80 τί σοι θέλεις γενέσθαι
 πρὸς τὸ πνοῇ κρατεῖσθαι;
 οὐ γὰρ πλέον χρεωστῶ, *debito*
 κἂν πόλλ' ἔχειν βιάζῃ.
 Θέλεις τράπεζαν εὐπνου
 85 μύρων τε καὶ μαγείρων
 σοφίσμασιν περισοῖς;
 καὶ βαρβίτων χειρῶν τε
 κροτήματ' οὐκ ἄνοιστρα,
 ἀβρῶν κλάσεις τε παίδων
 90 κινουμένων ἀνάνδρωσ,
 καὶ παρθένων ἐλιγμοῦς
 γυμνουμένων ἀθέσμως;
 ἅ τοῖς πότοις τυποῦσιν
 ὄσοι φιλοῦσιν ὕβριν,

95 τὸν μαινόλην ἐταίμωσ
 ὑποπλέγοντες οἶνον.
 Ταῦτ' εἰ θέλεις παρ' ἡμῶν,
 ἔχοις μὲν, ἀρχόνῃν δέ.
 τοιαῦτα τοῖς ἀπλήτεσι
 100 ἐγὼ φίλοις πορίζω·
 οἰκὸς σε πέτρινός τις
 αὐτῶροφος καλύπτοι,
 ἢ μικρὸν ἔργον ὥρας,
 εἰ δεῖ τι καὶ πονῆσαι·
 105 τὸ δ' ἔσθος ἢ καμήλων
 τρίχες νόμῳ δικαίων,
 ἢ καὶ δέρος, παλαιᾶς
 γυμνώσεως κάλυμμα.
 στιβάς μὲν ἢ τυχοῦσα, *lectis tibi sit vulgari - t*
 110 πόαι, κλάδοι τετάσθων *tuam*
 ἄπλωμα πορφυροῦν τι
 καὶ συμπόταις ἀταρβές·
 τράπεζα δ' αὐτόθεν σοι
 γλυκὺ πνεύος' ἀνείσθω,
 115 ἅ γῆ φίλη δίδωσιν
 ἀτεχνα δῶρα πᾶσιν.
 Ἐπεὶ δ' ἐθήκαμέν σε,
 καὶ θρέψομεν προθύμως.
 θέλεις φαγεῖν, ἔχ' ἄρτον,
 120 ἔχ' ἄλφιτ', εἰ παρείη·
 ἄλλες δέ σοι τὸ πέμμα,
 θύμόν θ' ὄν οὐ μετροῦμεν
 ἀπραγμάτευτον ὄψον·
 ἔνδεια δ' ἄλλο μείζον.
 125 θέλεις πιεῖν; βρῦει σοι
 ὕδωρ, κρατῆρ ἀείρρους,
 ποτὸν μέθης ἄποιον,
 ἀκλήματον γάνυσμα.
 Ζητεῖς δὲ καὶ τρυφᾶν τι,
 130 μηδ' ὀξείης φθονεῖσθω.
 Ἄλλ' οὐ τὰδ' ἀρκέσει σοι,
 τετρημένῳ ποθεῖς δὲ
 πίθῳ κακῶς ἐπαντλεῖν
 τὰς ἡδονὰς ἀπλήττωσ.

65 θεὸς γενέσθαι θεὸς om. G — 69 ταρσοῦς ed. Bill. — 71 κυκλουμένης G — 81 πνοῇν ed. Bill. — 85 fort. μύρων — 86 περιτοῖς G — 87 χειρῶν G — 89 παίδων κλάσεις ἀβρῶν τε G — 92 ἀγύμων G — 95 τῆν G — 102 αὐτῶροφος καλύπτῃ G — 110 κλάδοι τε θάμων ed. Bill. — 122 θῆμος θ' Boissonade: καὶ θύμον G

135 ἄλλον πόθει ποριστήν·
 ἔμοι γὰρ οὐ χολή σε
 θάλπειν κύνοικον ἐχθρόν,
 ἴν' ὡς ὄφις κρυμθεῖς,
 θέρμη δ' ἔπειτα λυθεῖς
 140 ἐγκόλπιός με τρώξης.
 Θέλεις δόμους ἀμέτρους,
 χρυσαρόφους γραφῆς τε
 καὶ ψηφίδος σοφισμοῦς
 κινουμένων σχεδόν τι,
 145 πλακός τε λάμπιν ἀβράς
 ἀντίχροον, πολύχρου;
 θέλεις περιρρέουσαν
 ἐσθῆτα τῶν ἀθικτων,
 ἐν δακτύλοις τε πλοῦτον,
 150 γελώμενόν τε κάλλος
 τοῖς σωφρονεῖν μαθοῦσιν,
 ἔμοι δὲ καὶ μάλιτα,
 ὦ κάλλος ἐστίν εἶσω;
 Τοῖς μὲν κάτω δὴ ταῦτα,
 155 ὑμῖν βροτοῖσι φάσκω,
 οἱ Ζῆτέ τὸ πρὸς ὤραν,
 μηδὲν πλέον βλέποντες,
 τοῖς δ' εὐγενῶς βιοῦσιν,

ἐπαζίως τε μοίρας
 160 τῆς ἐκ θεοῦ δοθείσης
 τῷ πηλίνῳ πάχει μου,
 σκόπει πένητος ὄγκον,
 οἴαν τροφήν χορηγῶ.
 Δίελθέ μοι φλογώδη
 165 ῥομφαίαν, ὦ θεόφρον·
 θείων γενοῦ γεωργός
 φυτῶν, λόγων θαλλόντων,
 ὧν μ' ἐστέρησεν ἐχθρός,
 δι' ἡδονῆς συλήσας.
 170 Ξύλῳ πάλιν πρόσελθε
 ζωῆς αἰετίνης·
 ἢ δ' ἐστίν, ὡς ἀνεύρον,
 γνῶσις θεοῦ μεγίστου,
 φάους ἑνὸς τριλαμποῦς,
 175 πρὸς ὃν τὰ πάντα τείνει.
 Οὕτω μὲν αὐτὸς αὐτῷ
 πᾶς τις σοφῶν λαλήσει,
 ὅς δ' οὐ θέλει λαλήσαι,
 μάτην βίον παρήλθεν·
 180 εἴπερ μάτην παρήλθε,
 μὴ σὺν κακῷ μεγίστω.

V

ΕΥΧΗ ΕΩΘΙΝΗ.

Ὁρθριος δίδωμι τῷ θεῷ μου δεξιὰς,
 μηδὲν σκοτῶδες ἢ δράσει^θ ἢ αἰνέσειν,
 ἀλλ' ὡς μάλιτά σοι θύσειν τὴν ἡμέραν,
 μένων ἄσειτος καὶ παθῶν αὐτοκράτωρ·
 5 αἰσχύνομαι τὸ γῆρας, ἂν κάκιτος ὦ,
 καὶ τὴν τράπεζαν, ἧς παραστάτης ἐγώ.
 Ὅρμη μὲν αὕτη, Χριστέ μου, σὺ δ' εὐόδου.

VI

Ἐψευσάμην σε τὴν ἀλήθειαν, λόγε,
 σοὶ τὴν παροῦσαν ἡμέραν καθαγνίσας.
 Οὐ πάντα φωτεινόν με νῦν ἐδέξατο·

139 fort.: λυθεῖς δ' ἔπειτα — 145 πλακός τε λάμπιν ἀβράς ed. Bill.: λάμπιν πλακός τ' ἀνθηρόν G — 153 κάλλος ἐν τὸ εἶσω Boiss. — 155 βροτοῖσι φάσκω ed. Bill.: φάσκω βροτοῖσι G λέγω βροτοῖσι Boiss. — 160 δοθείσης Boiss.: κραθείσης G, unde κρανθείσης conl. Halm — 167 θαλούντων Boissonade — 177 σοφός vulgo — V 1 ὄρθρος G; nos ὄρθριος scribere ausi sumus, possis tamen etiam ὄρθρου tentare — 3 θύσαι G — 4 ἀστρατος ed. Bill.

ἦ μὴν προσηυξάμην τε καὶ τοῦτ' ὤομην,
 5 ἄλλ' ἔστιν οὖ μοι καὶ προσέπταισαν πόδες·
 Ζόφος γὰρ ἦλθε βάσκανος σωτηρίας.
 Λάμπους τὸ φῶς μοι, Χριστέ, καὶ πάλιν φανείς.

VII

ΥΜΝΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ.

<p>Ὁ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριστέ μου, λόγε θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς ἀνάρχου, καὶ πνεύματος ταμία, 5 τριττοῦ φωτὸς εἰς μίαν δόξαν ἀθροιστομένου· ὃς ἔλυσας τὸ σκότος, ὃς ὑπέστησας τὸ φῶς, ἴν' ἐν φωτὶ τὰ πάντα 10 καὶ τὴν ἄστατον ὕλην στήσῃς, μορφῶν εἰς κόσμον καὶ τὴν νῦν εὐκοσμίαν· ὃς νοῦν ἐφώτισας ἀνθρώπου λόγῳ τε καὶ σοφίᾳ</p>	<p>15 λαμπρότητος τῆς ἄνω καὶ κάτω θεῖς εἰκόνα, ἵνα φωτὶ βλέπῃ φῶς καὶ γένηται φῶς ὄλον. 20 κυδρανὸν φωστηρίων κατηύγασας ποικίλοις· κυδύκτα καὶ ἡμέραν ἀλλήλαις εἴκειν πράως ἔταξας, νόμον τιμῶν ἀδελφικῆς φιλίας· 25 τῇ μὲν ἔπαυσας κόπους τῆς πολυμόχθου σαρκός, τῇ δ' ἤγειρας εἰς ἔργον καὶ πράξεις τὰς σοὶ φίλας.</p>
---	---

VIII

ΠΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΟΝ ΠΑΡΑΙΝΗΤΙΚΟΣ.

<p>Παρθένε, νύμφη Χριστοῦ, δόξαζέ σου τὸν νυμφίον· αἰεὶ κάθαιρε σαυτὴν ἐν λόγῳ καὶ σοφίᾳ, ἵνα λαμπρὰ τῷ λαμπρῷ συζῆσῃς τὸν αἰῶνα· κρείσσων γὰρ αὕτη πολλῷ τῆς φθαρτῆς συζυγίας. 5 Ἐν σώματι τὰς νοεράς δυνάμεις ἐμιμήσῳ, ἀγγελικὴν μετέλλθες ἐπὶ γῆς πολιτείαν.</p>	<p>Δεσμὸς ἐνταῦθα καὶ λύσις καὶ σώματ' ἐκ σωμάτων· ἄνω δ' ἐκάστη μονὰς οὐποτε λυομένη, οἱ πρῶτοι φέρουσ' ἀκτίνα τῆς καθαρᾶς οὐσίας, 10 πνεῦμα καὶ πῦρ, λειτουργοὶ τῶν θεοῦ προσταγμάτων. ὕλη δὲ μίξιν ἐξευρεν αἰεὶ ρέουσα φύσις, ἣ μέτρον ὤρισε θεὸς, γάμον νομοθετήσας·</p>
--	---

VII. ὕμνος ἐσπερινός ἱμαμάβοι G — 4 πνεύματος ταμία G: πνεῦμα ξε ἀνάρχου Dan. — 5 τρίτου Dan. — 9 ἐν φωτὶ κτίσῃς vulgo, nos κτίσῃς εἰσείσιμυ, quamquam v. 13 quoque dicitur syllabas abundant — 17 βλέπει τὸ φῶς G — 19 οὐρανὸν φωστηρίων nos: φωστηρίων οὐρανὸν G — 22 ἡκεῖν G — πράως nos: ἡπίως G — 24 ἀδελφικῆς nos: ἀδελφότητος καὶ G — 25 εἰ nos: καὶ τῇ G — VIII. Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τὸν Συρακοῦσιον μιμεῖται· αὐτὸς γὰρ μόνος ποιητῶν ρυθμίσε τε καὶ κώλυε ἐχρήσατο ποιητικῆ ἀναλογία καταφρονήσας, schol. ad Bill. — 4 πολὺ Bill. — 5 caesuram non significatam invenimus et huius versus et vv. 9. 10. 15. 17. 24. 26. 29. 31. 35. 41. 44. 53. 57. 58. 65. 66. 70. 72. 75. 76. 78. 85. 86. 87. 90. 93—97. 100 — 6 μετέλλθες ἐπὶ γῆς VII: ἐπὶ γῆς μετ. Bill. — 9 φέρουσι VII — καθαρὰς τριάδος VII — 10 πνεύματα V Bill.

10 εὐδ' ἔργον ὕλης φυρούσα
 τοῖς ἄνω συνηρμόθησεν,
 ὡς νοῦς ἀρμόζεται νοῖ
 τὴν θείαν ἀρμονίαν·
 15 καὶ καρκί πολемоῦσα
 βοηθεῖς τῇ εἰκόνι·
 πνοὴ γὰρ ἔφυς θεοῦ
 τῷ χείρονι συνθεθεῖσα,
 ἵν' ἐκ πάλης καὶ νίκης
 τὸ στέφος ἀπολάβῃς,
 ἄνω θεῖσα καὶ τὸν χοῦν
 καλῶς ὑποταγέντα.
 Αἰνεῖσθω σοὶ καὶ γάμος,
 πρὸ γάμου δ' ἀφθορία·
 20 γάμος συγγνώμη πάθους,
 ἀγνεία δὲ λαμπρότης·
 γάμος πατὴρ ἀγίων,
 ἀγνεία δὲ θυσία.
 Ταύτην καὶ τότε καιροῖς
 ἐτίμων τοῖς εὐθέτοις,
 Ἄδὰμ ἐν παραδείσῳ,
 Μωσῆς ἐν ὄρει Σίνα,
 λειτουργῶν Ζαχαρίας
 ὁ πατὴρ τοῦ προδρόμου.
 25 Γάμος καὶ παρθενίας
 ρίζα τῆς θεοῦ νύμφης,
 ἀλλ' ἔστιν ὁμοῦς καρκὸς
 καὶ βράσματος δουλεία.
 Ὅτ' ἦν νόμος καὶ κκαὶ
 καὶ πρόσκαιροι λατρεῖαι,
 τότε εἶχε πρῶτα καὶ γάμος,
 ὡς ἔτι νηπιώδης.
 Ὅτε δ' ὑπέξῆλθε τὸ γράμμα,
 τὸ πνεῦμ' ἀντειρήχθη,

30 καὶ Χριστὸς ἔπαθε καρκί
 προελθὼν ἐκ παρθένου,
 τότε ἐξέλαμψεν ἀγνεία
 συντέμνουσα τὸν κόσμον,
 ὃν ἐκεῖ δεῖ μεταβῆναι
 Χριστῷ συνανελθόντα.
 Καλῶς ὁδεύεις, παρθένε,
 εἰς ὄρος ἀποσώζου·
 μὴ πρὸς Κόδομα βλέψης,
 μὴ στήλη πατρὸς ἀλόσ·
 35 μῆτε λῖαν σε καρκὸς
 ἐκφοβεῖτω ἢ φύσις,
 μῆτε θαρρήρης ἄταν,
 ὥστε ποτ' ἐκλυθῆναι.
 Σπινθηρ ἀνάπτει καλάμην,
 σβεννύει δ' ὕδωρ φλόγα.
 Ἔχεις φάρμακα πολλὰ
 τῆς σεμνῆς παρθενείας·
 θεοῦ σε φόβος πηγνύτω,
 νηστεία σε κενούτω,
 40 ἀγρυπνία, προσευχαί,
 δάκρυα, χαμευνία,
 ἔρωσ ὄλος πρὸς θεὸν
 γνησίως τεταμένος,
 πάντα κοιμίζων πόθον,
 ἀλλότριον τῶν ἄνω.
 Ὅ πίπτων ἐγειρέσθω,
 ὁ ναυαγῶν ἐλεείσθω·
 εὐδ' εὐπλόει τὸ ἴστιον
 πετάσασα τῆς ἐλπίδος·
 45 οὐ τῶν κάτω τὸ πίπτειν,
 τῶν δ' ἄνω φερομένων.
 Ὅλιγοὶ πτερορροοῦσιν,
 οἱ πλείστοι δ' εὐδρομοῦσιν·

15 τῇ om. H — 16 συνθεθεῖσα V — 17 ὥστε ἐκ H — ἀπολάβῃς nos: ἀπολαύσῃ V Bill. ἀπολαβεῖν H — 18 καὶ om. VH — ὑποταγέντα τῷ πνεύματι VH — 19 καὶ πρὸ γάμου ἀφθ. VH — 20 δὲ VH: καὶ Bill. — 21 ἀγνεῖας δὲ λατρεία Bill. — 23 Μωσῆς ἐν ὄρει Σίνα Bill. — Μωσῆς νόμῳ προσάγων VH — Σίνα Bill. Σίνα quod reposui, numeris commendatur — 24 λειτουργῶν om. H — ὁ Ζαχ. Bill. — 25 παρθενία V — ρίζα τῷ θεῷ φίλης Bill. — 26 ἔστι νόμος Bill. — 28 πρῶτα ὁ γάμος H — 29 τὸ πνεῦμ' ἀντειρήχθη Bill. ἀντειρήχθη δὲ τὸ πνεῦμα VH — 31 ἐλάμψεν Bill. — 32 ὃν om. H — συνανελθόντι Bill. — 33 ἀποσώζου VH: ἄνω σώζου Bill. — 34 βλέψης VH: ἀποβλέψης Bill. — ἄλος πατρὸς H — 35 et 36 μηδέ Bill. — 35 ἢ φύσις ἐκφοβεῖτω Bill. — ἢ om. VH — 36 ἐκπλαθῆναι Bill. — 37 σβεννύει Bill. — 39 πόθος H — 40 καὶ προσευχή V — 43 πίπτων VH: πεσῶν Bill. — 44 τὸ nescio an eiciendum sit; quoniam versus bis octonum syllabarum infra quoque leguntur vv. 54. 73 — τῆς εἰς Χριστὸν ἐλπίδος V — 46 πλείστοι VH: πλείους Bill.

ἔπεσεν Ἐωσφόρος,
 ἄλλ' οὐρανὸς ἀγγέλων.
 Ἰούδας ἦν προδότης,
 οἱ δ' ἔνδεκα λαμπτήρες.
 Μόνον ὄλωσ' αὐτὴν
 ἀγνὴν τήρει, παρθένε,
 50 μὴ πως σπιλώσῃς Χριστοῦ
 τὸν ἄσπιλον χιτῶνα.
 Ὄμμα σοι σωφρονεῖτω,
 γλῶσσα παρθενευέτω·
 μὴ νοῦς πορνεύῃ, μὴ γέλωσ,
 μὴ ποὺς ἄτακτα βαίνων.
 Τὴν πιναρὰν στολὴν σου,
 καὶ τὴν αὐχμηρὰν κόμην
 μᾶλλον αἰδοῦμαι μαργάρων
 καὶ τῆς Σιρῶν εὐκοσμίας.
 55 Καλὸν ἄνθος ἢ αἰδῶς
 καὶ μέγας κόσμος ὠχρότης·
 καὶ πλέγμα καλὸν ἀρεταῖ
 πᾶσαι σε στεφανοῦσαι.
 Ἄλλη χρώμασιν εἰκόνα
 τὴν θεοῦ νοθευέτω,
 πίναξ ἔμψυχος αἰσχυρῶν
 κατήγορος τῶν ἔνδον·
 εὐ δ' ἦς ἔχεις εὐμορφίας
 νεκρούσθω σοι τὸ πλείστον·
 60 κάλλος δὲ λάμπρυνε ψυχῆς
 ἐκ θεοῦ κοσμουμένης.
 Ὅψιν δ' ἀρρένων φεῦγε,
 εἰ θέμις, καὶ σωφρόνων,
 μὴ που πλήξῃς, ἢ πληγῆς
 ἐκ μύμου τοῦ Βελίου·
 ὄμμα δ' ὄμμασι μὴ δίδου,
 μὴ πλέκε λόγῳ λόγον·
 μὴ παρεῖα παρεῖαις
 διδότω παρρησίαν·

65 μηδέν σοι καὶ τῇ γεύσει
 ζύλου τοῦ κατακρίτου,
 μὴ σε ζύλου τῆς ζωῆς
 ὁ ὄφις ἔξω βάλῃ.
 Καὶ τοῦτο πείθου, παρθένε,
 μὴ συνοίκει προστάτη,
 Χριστὸν ἔχουσα νυμφίον·
 Ζηλοῖ σοι τὴν ἀγνεῖαν.
 Τί μοι σάρκα φυρούσα
 πρὸς σάρκας ἐπιστρέφεις;
 70 Οὐ πάντες ἄνδρες τὴν σὴν
 ἀπλότητα χωροῦσιν·
 ὡς ῥόδον ἐν ἀκάνθαις,
 οὕτως ἐν πολλοῖς στρέφη·
 καὶ πονηρῶν ἐπάνω
 παγίδων διαβαίνεις.
 Ὁ μὲν ἐγείρει παστάδας,
 ἢ δ' ἐκκομίζει νυμφίον,
 ἄλλος γίνεται πατήρ,
 ἄλλος ἄπαις ἀθρόως·
 75 ὅσον κακὸν ὠδίνες
 ἀτέλεστοι πολλάκις;
 ὅσον ζῆλος συζύγου,
 κλαπήναι τοῦ φιλίας;
 ἐκθρέψαι δὲ καὶ παιδεῦσαι
 ἔπειτ' ἀτιμασθῆναι,
 καὶ πικρὰς ἀντιλαβεῖν
 τῶν πόνων ἀντιδόσεις;
 σοὶ δὲ μέριμνα μία
 πρὸς θεὸν αἰεὶ βλέπειν.
 80 Ἡ χρεῖα δ' ἔστω ὀλίγη μάζα
 καὶ μικρὰ σκέπη,
 ἀφ' ἧς πείραν καὶ Χριστῷ
 προσήγαγεν ὁ πειράζων,
 λίθους αἰτῶν εἰς ἄρτους
 πεινώντα μετατρέψαι·

49 ὄλην Bill. — 50 μὴ που ρυπώσῃς Bill. — 51 σοι Bill. — 52 πορνεύῃ Bill.: πόρνος VII — γέλωσ ἀκόλαστος II — 53 στολὴν σου Bill.: σοι στολὴν VII — 54 μαργαριτῶν V — 55 πᾶσαι ἀρεταῖς στεφανοῦσθαι Bill. — 57 ἄλλη Bill.: ἄλλος μὲν VII — 58 αἰσχυρῶν nos: αἰσχυρὸς V αἰσχυρῶν Bill., om. II — 60 κάλλει δὲ λάμπει Bill. — κοσμουμένη Bill. — 62 Βελία Bill. — 63 ὄμμα δ' ὄμ. VII — ζούλου Bill. — μὴ δ' ἔλακε λόγον λόγῳ Bill. — 66 τοῦ ζύλου VII — 67 εὐ παρεῖνε Bill. — συνοικῆσαι VII — προστάτην II — 69 σάρκας φυρ. Bill. — 70 ἄνδρες om. VII — λαμπρότητα II — 72 ἐπάνω πονηρῶν Bill. — 73 μὲν γάρ II — 73 οὐ δὲ κομίζει Bill. — 74 δ' ἄπαις Bill. — 76 ὅσον nos: ὅσος VII ὅσον δὲ Bill. — συζυγον . . . φιλία V — 78 ἀντιλαβεῖν V: ἐπιλαβεῖν II ἀπολαύειν Bill. — 82 πεινώντι μετατρέψαι VII

ὦν μή ποθ' ἔνεκα
 μηδὲν τῶν αἰσχροῦν ὑπομείνης,
 Οὐ χείρων εἶ πετεινῶν
 σχεδίως τρεφομένων·
 85 οὐκ ἐκλείπει σοι καμψάκη
 ἐλαίου πιστευσίη·
 κόραξ σε θρέψει,
 καθάπερ Ἥλιαν ἐν ἐρήμῳ.
 Οἶδας Θέκλαν ἐκ πυρός
 καὶ θηρίων φυγοῦσαν·
 Παῦλον πεινῶντα τὸν μέγαν
 καὶ ῥιγοῦντα προθύμως,
 ἵνα σὺ μάθῃς, παρθένε,
 πρὸς θεὸν μόνον βλέπειν,
 90 ὅς ἐν ἐρήμῳ τρέφειν
 οἶδε καὶ μυριάδας.
 Μαραίνεται τὸ κάλλος,
 ἢ δόξα παρατρέχει·

ὁ πλοῦτος ἄπιστον βέουμα,
 τὸ δύνασθαι δ' ὀλίγον·
 σὺ δὲ τοῦ πλάνου κόκμου
 τὰς τρυφὰς ἐκφυγοῦσα
 εἰσῆλθε εἰς τὰ ἄγια
 τῶν ἀγίων γελῶσα,
 95 καὶ σὺν ἀγγέλοις χορεύσεις
 τὴν ἄπαυστον χορείαν,
 κρείσσονα τόπον λαχοῦσα
 υἱῶν καὶ θυγατέρων·
 ἀλλ', ὦ παρθένοι, Χριστὸν
 μένοιτε γρηγοροῦσαι,
 καὶ φαιδραῖς τὸν νυμφίον
 δέχοισθε ταῖς λαμπάσι,
 ἵνα σὺνείεσθαι
 τὸ κάλλος τοῦ νυμφῶνος
 100 ἴδητε καὶ μιγῆτε
 τοῖς ἄνω μυστηρίοις.

Ν Α Α Σ Χ Η Ν Ω Ν Ψ Α Λ Μ Ο Σ .

Νόμος ἦν γενικὸς τοῦ παντός ὁ πρῶ-
 τικός νόος·
 τὸ δὲ δεύτερον ἦν τοῦ πρωτοτόκου
 τὸ χυθὲν χάος.
 τριτὰτη δ' ἔλαχεν ἐργαζόμενον ψυχὴ
 νόμον·
 διὰ τοῦτ' ἔλαφρὸν μορφὰν περικει-
 μένη
 5 κοπιᾷ θανάτῳ μελέτημα κρατουμένη·
 ποτὲ μὲν βασιλείαν ἔχουσα βλέπει τὸ
 φῶς,

ποτὲ δ' εἰς ἔλεον ἐρριμμένη κλαίει·
 ποτὲ δὲ [κλαίει] χαίρει, ποτὲ δὲ
 [κλαίει] κρίνεται·
 ποτὲ δὲ [κρίνεται ποτὲ δὲ] θνήσκει,
 ποτὲ δὲ γίνεται.
 10 ἀνέξοδον ἢ μελέα κακῶν
 λαβύρινθον ἐσῆλθε πλανωμένη·
 εἶπεν δ' Ἰησοῦς· ἐσόρα, πάτερ,
 ἄθλημα κακῶν τόδ' ἐπὶ χθόνα
 ἀπὸ σῆς πνοιῆς ἀποσιλάζεται·
 15 Ζητεῖ δὲ φυγεῖν τὸ πικρὸν χάος,

83 τι τῶν VH — ὑπομένης Bill. — 84 om. V — 86 κόραξ ἐκθρέψει Bill. — 87 ὄρας Bill. — 88 τὸν μέγαν πεινῶντα Bill. — προπροθύμα H — 89 θεόν om. H — 90 ὅς VH: θεός Bill. — ὀλίγων codd. — 93 πλάνου Bill: ταπεινοῦ VH — 94 εἰσελθε V — 95 χορεύσεις V — τὴν om. H — 96 κρείσσον γάρ H — 97 μένῃτε H Bill. — 98 δέσασθε Bill. — 99 νυμφίου Bill.

Origines Philosophumenum I, V e, 1 de Naassenis haec refert: ψαλμός αὐτοῖς ἐσχε-
 διάσται οὗτος, δι' οὗ πάντα αὐτοῖς τὰ τῆς πλάνης μυστήρια δοκοῦσιν ὑμνωδεῖν οὕτως.
 Νόμος κ. τ. λ. — 1 πρῶτικος Miller: πρῶτος codex — 3 ψυχὴ δ' ἔλαβεν ἐργαζομένην
 cod., quae verba transposui et praeunte Patricio emendavi — 4 ἔλαφρὸν nos: ἔλαφον
 cod. ἐλάφου Miller ὑδαρὸν Patricius — 6 μὲν add. Miller — 7 εἰς ἔλεον ἐκρίπτομένη
 Patricius — 10 ἀνέξοδον nos: ἀνέξοδος cod. καὶ ἀνέξοδος Patricius — 11 εἰσῆλθε cod. —
 12 ἐσόρα Miller: ἐσὸρ cod. — 13 ἄθλημα Patricius: Ζήτημα cod. — τόδ' om. cod. add.
 Miller ἔτ' add. Patricius

κοῦκ οἶδεν ὅπως διελεύεται· 20 μυστήρια πάντα δ' ἀνοίξω,
 τούτου με χάριν πέμψον, πάτερ· μορφὰς δὲ θεῶν ἐπιδείξω·
 σφραγίδας ἔχων καταβήσομαι, τὰ κρυπτά τε τῆς ἁγίας ὁδοῦ,
 αἰῶνας ὅλους διοδεύω, γινῶνιν καλέεας, παραδώω.

+

ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ.

Ἄνωθεν, παρθένοι, βοῆς ἐφερσίνεκρος ἦχος
 ἦλθεν νυμφίῳ πασσυδι ὑπαντάνειν λευκαίσι τε
 καὶ λαμπάσιν πρὸς ἀντολάς· ἔγρεσθέ, πρὶν φθάσῃ μολεῖν
 εἴσω θυρῶν ἀναξ.

5 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Βροτῶν πολυστενάκτον ὄλβον ἐκφυγοῦσα καὶ
 βίου τρυφῆς ἔρωτα μωρὸν, καὶς ὑπ' ἀγκάλας
 Ζηηφόροις ποθῶ σκέπεσθαι καὶ βλέπειν τὸ σὸν
 10 κάλλος διηνεκῶς, μάκαρ.

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Γάμων λιποῦσα θνητὰ λέκτρα καὶ δόμον, ἀναξ,
 διὰ ἐὼ πολύχρυσον ἦλθον ἀπίλοισι ἐν εἴμασι,
 15 ὅπως φθάσω κατῶ θαλάμων τῶν πανολβίων
 εἴσω σὺν σοὶ μολεῖν·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Δόλους δράκοντος ἐκφυγοῦσα μυρίους, μάκαρ,
 20 θελκτηρίους· ἔτλην δὲ καὶ δεινὴν πυρὸς φλόγα
 θείην·

16 καὶ οὐκ οἶδε πῶς eod., corr. Miller — 20 δ' ἀνοίξω Miller: διανοίξω eod. — 22 τὰ κρυπτά τε Miller: καὶ τὰ κεκρυμμένα eod.

Methodius Symposii I, XI c. 1 p. 49 ed. Alb. Jahn praemittit haec: Ταῦτα οὖν εἶπουσαν ἄφη κελευσάσθαι πάσας ἀναστῆναι τὴν Ἀρετὴν ἢ Θεοπάτρα καὶ πάσας ὑπὸ τὴν ἄγνον εὐχαριστήριον ὕμνον πρεπόντως ἀναπέμψαι τῷ κυρίῳ, ἐξάρχειν δὲ τὴν Θέκλαν καὶ προσηγησῆσθαι ὡς οὖν ἀνέστησαν, τὴν Θέκλαν μέσση μὲν τῶν παρθένων, ἔφη, ἐκ δεξιῶν δὲ τῆς Ἀρετῆς ἐτάσαν κοσμίως ψάλλειν, τὰς δὲ λοιπὰς ἐν κύκλῳ καθάπερ ἐν χοροῦ σχήματι ευστάεας ὑπακούειν αὐτῇ. Ψαλμὸς. ἀνωθεν παρθένοι κ. τ. λ. — 2 τε nos addidimus — γν. quinto et sexto vulgo praefigitur titulus Ὑπακοή — 8 μωρὸν addidimus, ut medius versus primo et tertio par fieret. — 15 θαλάμων τῶν πανολβίων nos: πανολβίων θαλάμων vulgo; forsan etiam in clausula post μολεῖν vocabulum ἀναξ exciderit — 20 δεινὴν addidimus.

καὶ θηρίων ἀνημέρων ὄρμας βροτοφθόρους,
 εἰς προσμένους ἅπ' οὐρανῶν.

ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

25 Ἐλαθόμην πάτρας, ποθοῦσα εἴην χάριν, λόγε,
 ἐλαθόμην καὶ παρθένων ὁμηλικῶν χοροὺς,
 μητρός τε καὶ γένους φρύαγμα· πάντα γὰρ σύ μοι
 αὐτὸς σύ, Χριστὲ, τυγχάνεις.

30 ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ

Ζωῆς χοραγός, Χριστὲ, χαῖρε, φῶς ἀνέσπερον,
 ταύτην δέδεξο τὴν βοήν· χορὸς σε παρθένων +
 προσεννέπει, τέλειον ἄνθος, ἀγάπη, χαρὰ,
 φρόνησις, σοφία, λόγε.

αγαπᾶν

35 ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Ἦνοιγμέναις θύραις, ἄνασσα, παιδρόκομι' ἡμᾶς δέδεξο,
 ἀχραντόσωμε, καλλίνικε, νύμφα καλλίπνου·
 40 ὁμόστολοι παρήμεθα Χριστῷ, πανόλβιε, +
 μέλπουσαι σὺν γάμον, θάλος.

ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Θρηνοῦσι νῦν βαρύστονοι κόραι πυλῶν πικρῶς
 νυμφῶνος ἕξω καὶ βοῶσι γοερῶς, ὅτι
 45 τὸ λαμπάδων ἀποσβέσασαι φῶς οὐκ ἔφθασαν·
 χαρὰς ταμεῖον εἰσιδεῖν.

ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Ἰερὰς ὁδοῦ γὰρ ἐκτραπεῖσαι πρὸς βίου πόρους
 50 κτήσασθ' ἔλαιον ἠμέλησαν ἄθλιαί πλέον·
 νεκρὰς δὲ φλογεροῦ πυρὸς φέρουσαι λαμπάδας
 στένουσιν ἔνδον ἐκ φρενῶν.

ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

26 Psalm. XLIV 10 — 37 ἡμᾶς δέδεξο nos: δέδεξ' ἡμᾶς vulgo — 39 πανόλβιε nos:
 πανόλβια vulgo — 40 fort.: σὺν γάμων θάλος aut σὺν γόνον, θάλος — 43 Matth. XXV 11
 51 φλογεροῦ πυρὸς φέρουσαι nos: πυρὸς φέρουσαι φλογεροῦ vulgo

55 Κρατῆρες ἀδυπληθέες πρόκεινται νέκταρος·
 πίνωμεν· οὐράνιον γάρ ἐστι πόμα, παρθένοι,
 ὁ νυμφίος ὅπερ τέθεικε τοῖς μετ' ἀξίας
 εἰς τὸν γάμον κεκλημένοις.

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 60 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Λαμπρῶς τὸν θάνατόν σου Ἄβελ προτυπῶν, μάκαρ,
 ἔλεξεν αἱματοσταγῆς βλέπων εἰς οὐρανοῦς·
 ἀνηλεῶς με κυργόνου τετρωμένον χερὶ
 δέξαι, λιτάζομαι, λόγε.

65 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Μέριστον ἄθλον ἀγνείας σου παῖς Ἰωσήφ ἀνείλετο·
 γυμνῆ γὰρ αὐτὸν εἰς ἄθεσμα λέκτρα εἴλκυεν
 φλεγομένη πόθοις, ὁ δ' οὐδὲν ἐντραπεῖς
 70 ἔφευγε γυμνὸς ἐκβοῶν·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Νεοσφαγῆ ὁ Ἰεφθάε κόραν ἦγεν [θυσίαν] θεῷ
 ἄπειρον ἀνδρὸς ἀμφὶ βωμὸν ἀμνάδος δίκη·
 75 ἦ δ' εὐγενῶς σου τὸν τύπον τῆς σαρκὸς, ᾧ μάκαρ,
 τελοῦς' ἔκραζε καρτερῶς·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Ξένων στρατηλάταν ὄχλων εὐτολμος εὐστόχοις
 80 Ἰουδῆθ δόλοισι κατατόμησε· κάλλεος τύποις
 θέλξασα τοῦτον, οὐ χράναντα σώματος μέλη,
 νικαφόροις ἔφη βοαῖς·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

85 Ὅρωντες εἶδος εὐπρεπὲς ὑφῆς δύο κριταὶ
 Κοσάννας ἐμμανεῖς ἔρωτι λέξαν· ᾧ γύναι,

61 Genes. IV 10 — τὸν θάνατόν σου nos: σου τὸν θάνατον vulgo — προτυπῶν nos: προεκτυπῶν vulgo — μάκαρ in initio sequentis versus vulgo collocatum in finem proximi retraximus — 67 Genes. XXXIX 12 — 69 fort.: αἰεχροῖς φλεγομένη πόθοις — 73 Iud. XI 38 — θυσίαν uicinis inclusimus — 79 Iudith VIII 1 — 80 κατατόμησε nos: κατατομήσασα vulgo — 82 fort. νικαφόροις δ' ἔφη deleto post κατατόμησε maioris interpretationis signo — 85 Daniel XIII 19

κρυπτῶν γάμων λέχη ποθοῦντες ἤκομεν, φίλα·
ἢ δ' ἐντρόμοις ἔφη βοαῖς·

90 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Πολλῷ με κατθανεῖν ἄμεινόν ἐστιν ἢ λέχη
προδοῦσαν, ὧ γυναιμανεῖς, ὑμῖν αἰωνίαν
δίκην ὑπ' ἐμπύροις θεοῦ τιμωραῖα παθεῖν·
ὧσόν με, Χριστὲ, τῶνδε νῦν.

95 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Ῥοαῖς καθαρσίαις λούων πλήθη βροτῶν ὁ σὸς
πρόδρομος ἀνόμως κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς εἰς σφαγὴν
ἤχθη δι' ἀγνεῖαν, λύθρῳ δὲ φοινίῳ κόνιν
100 δεύων ἔκραζέ σοι, μάκαρ·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Σοῦ καὶ ζωητόκος χάρις [ἄθικτος] ἄτεγκτος, ἀπίλους·
τὰς σὰς γονὰς ἐν ἀσπόρῳ φέρουσα νηδυί
105 μορφὴν ὑπέσχευ ὡς προδοῦσα λέκτρα παρθένος·
ἔλεξε δ' ἔγκυος, μάκαρ·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Τὴν σὴν, μάκαρ, γαμήλιον ποθοῦντες ἀμέραν
110 ἰδεῖν, ὅσους ἄνωθεν αὐτὸς, ἀγγέλων ἀναξ,
κέκληκας, ἤκουσιν μέγιστα δῶρά σοι, λόγε,
φέροντες ἀπίλοις στολαῖς.

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

115 Ὕμνοις, μάκαιρα θεόνυμφε, θαλαμηπόλοι
αἰὲν γεραίρομέν σε νῦν, ἄθικτε παρθένε,
ἐκκλησία χιονόσωμε, κυανοβόστρυχε,
ὧσφρον, ἄμωμ', ἔρασμα.

120 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

97 Marc. VI 27 — 103 Matth. I 18 — ἄθικτος uncinis inclusimus — 110 Matth. II 1
— 116 αἰὲν σε vulgo, nos pronomen eiecimur — 117 aut κυανοβόστρυχε coalescentibus
duabus vocalibus primis recitandum, aut ἰοβόστρυχε emendandum est

Φθορὰ πέφευγε καὶ νόσων πόνου δακρυσταγεῖς,
θάνατος ἠρέθη, ὄλωλε πᾶς ἄφροσύνη,
λύπη τέθνηκε τηξίφων, ἔλαμψε δ' ἡ θεοῦ [Χριστοῦ]
χάρις βροτοῖς ἄφνω πάλιν.

125 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φασεφόρου κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Χῆρος βροτῶν ὁ παράδεισός ἐστιν οὐκέτι·
πάλιν γὰρ αὐτὸν ἐκ θείας, ὡς περ τὸ πρὶν, ταγῆς
οἰκεῖ τέχναις ὁ ποικίλαις δράκοντος ἐκπεσὺν,
130 ἄφθαρτος, ἄφοβος, μάκαρ.

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φασεφόρου κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Ψάλλων τὸ καινὸν ἄσμα νῦν χορός σε παρθένων
καθιστάνει πρὸς οὐρανοῦς, ἄνασσα, σαφῶς ὅλος
135 ἔστεμμένος λευκοῖς κρίνων κάλυξι καὶ φλόγα
χερσὶν σελαφόρου φέρων.

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φασεφόρου κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

ᾠ τὰς ἀχράντους οὐρανοῦ, μάκαρ, ναίων ἔδρας,
140 ἄναρχε, πάντα συγκρατῶν αἰωνίῳ κράτει,
δέξαι σὺν παιδὶ σὺν, πάρεσμεν, ἔνδον εἰς ζωῆς
πύλας, πάτερ, καὶ ἡμέας.

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φασεφόρου κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΥ ΥΜΝΟΣ.

[Στόμιον πύλων ἀδαῶν,
περὸν ὀρνίθων ἀπλανῶν.
οἷα ἔ νηπίων ἀτρεκῆς,

ποιμὴν ἀρνῶν βασιλικῶν·
τοὺς σοὺς ἀφελεῖς | παῖδας ἄγειρον
αἰνεῖν ἀγίως, | ὑμνεῖν ἀδόλως

123 λύπη ex fine proximi versus in huius initium retraximus — Χριστοῦ uncinis inclusimus — 127 ὁ ante παράδεισος addidimus — 131 fort.: ἄνασσα, φασεφόρος

Clemens Alex. Prologoi I. III c. XII sub finem huius: Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡμεῖς καταστήσας ὁ παιδαγωγὸς αὐτὸς αὐτῷ παρακατέθετο τῷ διδασκαλικῷ καὶ πανεπισκοπῷ λόγῳ, καλῶς ἀνέχοι ἡμεῖς ἐνταῦθα γενομένους μεθὼν εὐχαριστίας δικαίας κατάλληλον

ἀκάκοις στόμασιν
παίδων ἡγήτορα Χριστόν.]

Βασιλεῦ ἄγιων, | λόγε πανδαμάτωρ
πατρὸς ὑψίστου, | σοφίας πρύτασι,
ἑτήριγμα πόνων | αἰωνοχαρὲς,
βροτέας γενεᾶς | κῶτερ Ἰησοῦ,
5 ποιμῆν, ἀροτήρ, | οἶαξ, στόμιον,
πετρὸν οὐράνιον | παναγοῦς ποίμνης,
ἄλιεῦ μερόπων | τῶν κωζομένων,
πελάγους κακίας | ἰχθῦς ἀγνοῦς
κύματος ἐχθροῦ
10 γλυκερᾷ Ζωῇ δελεάζων.

Ἡγοῦ, προβάτων | λογικῶν ποιμῆν,
ἄγριε, ἡγοῦ,
βασιλεῦ παίδων ἀνεπάφων.

Ἰχθια Χριστοῦ, | ὁδὸς οὐρανία,
15 λόγος ἀέναιος, | αἰὼν ἄπλετος,
φῶς αἰδίων, | ἐλέους πηγῇ,

ῥεκτήρ ἀρετῆς,
σεμνὴ βιοτὴ | θεὸν ὑμούντων,
Χριστὲ Ἰησοῦ, | γάλα οὐράνιον
20 μαστῶν γλυκερῶν | νύμφης Χαρίτων,
σοφίας τῆς εἰς, ἐκθλιβόντων,
τοὺς σοὺς ἀφελεῖς | παῖδα ἄφειρον,
αἰνεῖν ἄγιως, | ὑμνεῖν ἀδόλως
ἀκάκοις στόμασιν
25 παίδων ἡγητόρα Χριστόν.

Οἱ νηπίαχοι | ἀταλοῖς στόμασιν
ἀταταλλόμενοι | θηλῆς λογικῆς,
πνεύματι δροσερῷ | ἐμπιπλάμενοι
αἰνοῦς ἀφελεῖς, | ὕμνου ἀτρεκεῖς
30 βασιλεῖ Χριστῷ | μισθοῦς ὀσίους
Ζωῆς διδαχῆς | μέλπωμεν ὁμοῦ·
μέλπωμεν ἀπλῶς | παῖδα κρατερὸν
χορὸς εἰρήνης, | οἱ χριστόγονοι,
λαὸς κώφρων,
35 ψάλλωμεν ὁμοῦ | θεὸν εἰρήνης.

ΥΜΝΟΙ ΑΔΕΣΠΟΤΟΙ.

ΥΜΝΟΣ ΕΘΘΙΝΟΣ.

Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία·

Αἰνοῦμέν σε, εὐλογοῦμέν σε, εὐχαριστοῦμέν σοι,
προσκυνοῦμέν σε, δοξολογοῦμέν σε
5 διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν.

ἀστείου παιδαγωγίας αἶνον ἀναπέμψα κυρίῳ. Ὑμνος τοῦ σωτήρος Χριστοῦ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος — 3 οἶαξ νῆων Canter, at conf. prolegg. — 4 βασιλεῦ Thierfelder, βασιλείων G. Dindorf — vv. 1—4 extremam quamque vocem rescindit Cobet in Λογίῳ Ἑρμῆ I 494; nos in Prolegg. docuimus primos quatuor versus ab recentiore poeta additos, proximos quatuor post v. 29 collocandos esse — 10 γλυκερῇ codd. — 12 ἄγιων conl. Thierfelder — 13 ἀνεπάφτων conl. G. Dindorf — 14 ἰχθια Χριστοῦ ab interpolatore nescio quo addita esse iudicat Thierfelder — 21 ἐκθλιβόντων nos: ἐκθλιβόμενον codd. — 35 ψάλλωμεν Canter: ψάλλωμεν codd. — θεὸν αὐτόν veri similiter conl. G. Dindorf.

Matutinum hunc hymnum vetustissimum ex cod. Alexandrino versionis graecae Testamenti veteris expressimus; consulimus praeterea cod. Mon. gr. n. 320 membr. s. XII (F), quo vetus Ὁρολόγιον continetur, et cod. Mon. lat. N. 19440 s. XII olim Tegernseensem (T), qui folio secundo hunc hymnum usque ad v. 14 notis musicis instructum exhibet; denique significavimus magnas discrepantias codicum Constitutionum apostolorum, quarum libro septimo hic hymnus subiectus est. — vv. 1, 2 = Luc. II 14 — 2 eudokias F — 3, 4 εὐχαριστοῦμέν σε προσκυνοῦμέν σε (om. δοξ. σε) F prosk. se dox. se euch. soi T αἰνοῦμέν σε,

Κύριε βασιλεῦ, ἐπουράνιε, θεὲ πατὴρ παντοκράτωρ,
 κύριε υἱὲ μονογενὲς, Ἰησοῦ Χριστέ,
 καὶ ἅγιον πνεῦμα·

- 10 Κύριε ὁ θεὸς, ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς,
 ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, ἐλέησον ἡμᾶς·
 ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, πρόεδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν·
 ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, ἐλέησον ἡμᾶς·
 Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος, σὺ εἶ μόνος κύριος,
 Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς. Ἀμήν.

- 15 Καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογῆσω σε
 καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα
 καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
 Καταξιώσων κύριε, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην
 ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
 20 Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
 καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοσασμένον τὸ ὄνομά σου
 εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.
 Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
 Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
 25 Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
 Κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ·
 ἐγὼ εἶπα· κύριε ἐλέησόν με,
 ἴσασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.
 Κύριε πρὸς σὲ κατέφυγα· δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου,
 30 ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μου,
 ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς.
 Ἐγὼ τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς·
 παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

ΥΜΝΟΣ ἙΣΠΕΡΙΝΟΣ. †

Αἰνεῖτε, παῖδες, κύριον,
 αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου·

ἰμνοῦμέν σε, εὐλογοῦμέν σε, δοξολογοῦμέν σε, προσκυνοῦμέν σε, διὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως,
 σὲ τὸν ὄντα θεόν, ἀγέννητον ἕνα, ἀπρόσιτον μόνον, διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν eodl. Const.
 apost. — 6 πᾶτερ παντοκράτωρ F — 7 ἁγ. κύριε ὁ θεὸς ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀμώμου
 ἀμνοῦ, ὃς αἶρει τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, πρόεδεξαι eodl. aliquot Const. apost. — 7 μονο-
 γενὲς ex μονογενῆ corr. eod. Alex. — 8 om. T — 10. 11 τὴν ἁμαρτίαν FT — 11 πρόεδεξαι
 FT: ἐλέησον ἡμᾶς πρόεδεξαι eod. Alex. — 12 καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβεὶμ eodl. aliquot
 Const. apost. — καὶ ἐλέησον F — 13 σὺ εἶ μόνος ὕψιστος post κύριος add. FT — 14 Χρι-
 στὸς τοῦ θεοῦ πάσης γεννητῆς φύσεως, τοῦ βασιλέως ἡμῶν, δι' οὗ σοὶ δόξα, τιμὴ καὶ εὐβας
 eodl. aliquot Const. apost. — χριστέ εἰν αἰῶν πνευματικῶς δωξάν θηου πατρως αμιν T —
 15—33 om. T et Const. apost. — 18 ἐν τῇ ἡμέρᾳ F — 19 ἀναμαρτήτως eod. Alex. — 24
 εὐλογητὸς εἶ δέσποτα συνέτισον (corr. in συνέτισον) με τὰ δικαιώματά σου F — 25 εὐλογη-
 τὸς εἶ ἄριε φώτισόν με τοῖς δικαιώμασί σου F — 29 κατάρτυγον F — expectamus τὸ ποιεῖν

Superiori hymno hic hymnus vespertinus subiectus est in calce libri septimi Constitutionum apostolicarum, unde repetendum eum curavimus

- αἰνοῦμέν σε, ὑμνοῦμέν σε, εὐλογοῦμέν σε
 διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν.
- 5 Κύριε βασιλεῦ ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀμώμου ἀμνοῦ,
 ὃς αἶρει τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου,
 Κοὶ πρέπει αἶνος, κοὶ πρέπει ὕμνος, κοὶ δόξα πρέπει
 τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
- 10 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
 κατὰ τὸ ρήμά σου ἐν εἰρήνῃ·
 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

ΥΜΝΟΣ ΕΠΙΛΥΧΝΙΟΣ.

- | | |
|--|---|
| Φῶς ἱλαρὸν ἁγίας δόξης,
ἀθανάτου πατρὸς οὐρανίου,
ἁγίου, μάκαρος,
Ἰησοῦ Χριστέ, | ὑμνοῦμεν πατέρα, υἷον
καὶ ἅγιον πνεῦμα θεόν.
Ἄξιος εἶ ἐν πᾶσι καιροῖς
10 ὑμνεῖσθαι φωναῖς αἰείαις,
υἱὲ θεοῦ, ζωὴν ὁ διδοῦς·
διὸ κόσμος σε δοξάζει. |
| 5 ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν,
ἰδόντες φῶς ἐσπερινὸν | |

ΕΥΧΗ ΕΠ' ΑΡΙCTΩ.

- Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ τρέφων με ἐκ νεότητός μου,
 ὁ διδοὺς τροφήν πάσῃ σαρκί.
 Πλήρωσον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν,
 ἵνα πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες
 5 περισεύωμεν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν·
 μεθ' οὗ σοὶ δόξα, τιμὴ καὶ κράτος
 εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

7 πρέπει δόξα cod. Vind. n. 47 — 8 τῷ θεῷ καὶ πατρὶ διὰ τοῦ υἱοῦ ἐν πνεύματι τῷ
 παναγίῳ cod. Vind. n. 47 et sic fere Pitrae codd. Vaticae. — vv. 10-14 = Luc. II 29-32

Alterum hunc hymnum vespertinum repetivimus ex cod. Mon. n. 329 s. XII (F) —
 titulum omittit, quattuor priora cola non divisa exhibet F — 4 χριστοῦ F — 5 ἐλθόντος F
 — 9 ἄξιον σε Horologii ed. Veneta a. 1831 — 10 ὀκείας Dan.

Hae preces coenatoriae agmen claudunt hymnorum libro septimo Const. apost. sub-
 iectorum — v. 1 ἡμᾶς ἐκ νε. ἡμῶν Pitrae cod. Vat. n. 5 — 3 πάσης εὐφροσύνης idem cod.
 — 7 δι' οὗ cod. Vind. n. 47 et Pitrae codd. Vaticae. — τιμὴν ἐβάς εἰς Pitrae cod. Vat. n. 5

PARS ALTERA.

CARMINA CHRISTIANA BYZANTINA.

ΩΦΡΟΝΙΟΥ ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΑ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΠΑΥΛΟΝ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ.

3 Ἀρετῶν μέλιττα, Παῦλε,
 ἐπὶ σοὺς ἄγεις με κύμβλους,
 ἵνα σὸν μέλι τρυγῆσας
 ἱερῆς τροφῆς μετᾶσχω.
 5 Βασιλεῦ μελῶν προφήτᾶ,
 κιθάρην δίδου τινάσσειν,
 ἀρετῶν ὅπως γενάρχην
 μέλεσιν σοφοῖσι μέλιψω.
 Γένος Ἀβραὰμ φυτεύει
 10 τὸν μέγαν θεοῖο λάτρην,
 Κιλικῶν τρέφουσι Ταρσοὶ
 ἐπὶ γῆς φανέντα Παῦλον.
 Δρόμον ἐκ βρέφους ὁδεύων
 ἀγίων σοφῆς γενέθλης
 15 ἰδίην ἀφῆκε πάτρην,
 πατέρων πόλιν γεραϊήν.
 Ῥίζα φιλευσεβέων | ἔπλεο, Παῦλε,
 ἐν χθονὶ τετραπόρῳ | γείναο μόσχου.
 Ἐδιδάσκετο προθύμως
 20 ἱεράς γραφὰς τοκίην
 Ἱερουσαλήμ κατ' ἄστν
 ὑπὸ τῶν σοφᾶ φρονούντων.
 Ζαθέου νόμους τελέσσαι
 Ἐφραταῖος ἦν ἐς ἄκρον,
 25 ὅθεν εὐσεβῶν ὑπῆρχεν
 ἐτέρων πλεον διώκτης.
 Θαλάμους δὲ τοὺς δικαίων
 ἀγρίως ὅλους ἐπόρθει,
 ἀγίους δὲ τοὺς ἐν ἄστει
 30 ἐδίδου φέρων φονεύειν.
 Ὡ φρενὸς, ὦ μανίης, | ἦς πέλε Παῦλος,
 ὅτι σοφῶν ἀγέλην | πάσαν ἀνήρει.
 Ἱερὴν ἔβαλλε πίστιν
 μανικὸς πέλων διώκτης,
 35 κατὰ τὰς πόλεις δὲ βαίνων
 ἀγίους κόλαζε πάντας.

Κατὰ γράμματα γραφέντα
 λάβεν ἐκ κακῶν προέδρων,
 ἀγίους, ὅσους Δαμασκὸς
 40 τρέφε, δεσμίους κομίσσαι.
 Λόγος ἐκ πόλου προκύψας,
 ὁ λόγῳ πόλον κυλίνδων,
 ἅμα φωτὶ παμμεγίστῳ
 τρέπεν ὡς τάχιστα Παῦλον.
 45 Μέσον ἡμέρας δὲ λάμπας,
 φάος ὁμμάτων ἀπούρας
 κατὰ γῆν τάνυσσε Καῦλον,
 κατὰ γῆν κακῶς μανέντα.
 Χριστὸς ὄλων μεδέων | σὺν γενετῆρι
 50 Παῦλον ἀπ' ἀντιβίων | τεύξατο λάτρην.
 Νοέειν δὲ τὸν βαλόντα
 ὁ βαλῶν θέλων τυπέντα
 λέγεν ἡμέρωσ Ἰησοῦς
 ἐπὶ γῆς πεσοντι Καύλῳ.
 55 Ξένον εὐσεβοῦσι ῥέζεις,
 ἐμὲ, Καῦλε, νῦν διώκων·
 ἀπαμείβεται δὲ Καῦλος·
 λέγε μοι, τίς αὐτὸς ἔσκες;
 Ὁ θεὸς πάλιν βοήσας
 60 φάτο πρὸς λαλοῦντα Καῦλον,
 τελέθω, λέγων, Ἰησοῦς
 ἀπὸ Ναζαρέθ πολίχνης.
 Πάλιν ὁ φέρων τὰ πάντα,
 τελέθω, ὃν ἐκδιώκεις·
 65 βαρὺ σοι πόδας τιταίνειν
 ἀταλοὺς πρὸς ὀρθὰ κέντρα.
 Ἀχλὺς ἠερίης, | ἔμπλεε Παῦλε,
 εἶπέ, πόθεν στεροπὰς | πάσι φαείνεις;
 Ῥυπαρὸν ζόφον κομιζών
 70 βλεφάροισ ἐς ἄστν βαίνοισ,
 ὅθι σοι πάλιν λαλήσω,
 ἅ σε, Παῦλε, δεῖ τελέσσαι.

Sophronii carmina Anaercontea ex Maii Spicilegio romano repetivimus, cuius in quarto
 tomo Matranga haec carmina ex cod. Barberino n. 246 primus edidit — 10 ὁ μέγας θεοῖο
 λάτρησ Matr. — 16 γεραϊήν πόλιν: γενετήν Matr. — 31 φρένας cod. — 53 ἡμέρας Matr. — 55
 ῥέζεισ Matr. — 68 στεροπαῖσ Matr. — 70 βαίνοισ Matr.

- Cὺ γὰρ ἔθνεσιν φαείνεις
 θεϊκὸν φάος διδάσκων,
 75 cὺ τὸν Ἰσραὴλ ἐλέγξεις
 γενεὴν ἄπιστον οὖσαν.
 Τότε δὴ μαθῶν ὁ Καῦλος,
 ὅτι Χριστὸς αὐτὸς ἔλκει,
 ἐτάρων χέρας κρατοῦντων
 80 ἄτε τυφλὸς ἠκολούθει.
 Ὑπονυκτίῳ δὲ λήξει
 ὄναρ ἐμφανείς ὁ Χριστὸς
 Ἄνανιαν ἄνδρα θεῖον
 ἐπὶ Καῦλον εὐθὺ πέμψεν.
 85 Φεγγωτόκον σκοτίνην | ἔδρακέ Παῦλος,
 Ὅσφρα βροτῶν Ζοφερὰν | ἀχλὺν ἀπάξει. 100-φωτογόνους δαΐδας | πᾶσιν ἐρίζεις.

β'

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΡΑ ΘΕΚΛΑΝ.

- Ἄπ' αειλάλων μελισιῶν,
 ἀπ' ἀκηράτων τε κύμβλων
 δότε μοι μέλι τρυγῆσαι,
 ἱερεῖς θεοῦ προφήται.
 5 Βροτέην λύρην γὰρ ὄντως
 νοερῶν ἐφ' ὕψους ἄθλων
 ἀκλεές πέλει δονῆσαι
 ἀτανῆς μάλιστα Θέκλης.
 Γόνος ἀφθίτου θεοῦ
 10 μέλος ἀφθιτον προπέμψοι,
 ἵνα παρθένον γε νύμφην
 ἰδίην, πάνταγνε, μέλψω.
 Δρομέως χοροὺς τελεῖτε,
 ἀγαθοὶ νέοι τε κούραι,
 15 ὅτε πνεῦμα θεῖον ἦλθεν
 μέλος εὐθροον κομίζον.
 Ἰεραὶ παρθενικαί, παστάδα Θέκλης
 στεφάνοις ἀθανάτοις στέψατε νύμφης.
 Ἐλεῶν θεὸς τὰ πάντα
 20 ἐς ἀκομίην πεσόντα
 τέκος ὤπασεν καυῶζειν,
 βρότεον δέμας κομίζον.
 Ζαθέως δὲ πάντα κύσας
 99 γεμίσθω Matr. — 100 fort.: ἐποίησε — II 11 τέ Matr. — 13 fort.: δρομικῶς —
 14 νέοι τε κούραι] de hoc particulae τε usu Sophronii vid. v. 86 et III 50 — 22 κομίζειν
 Matr. — 44 fort. ἐπόρα χερὸς

99 γεμίσθω Matr. — 100 fort.: ἐποίησε — II 11 τέ Matr. — 13 fort.: δρομικῶς —
 14 νέοι τε κούραι] de hoc particulae τε usu Sophronii vid. v. 86 et III 50 — 22 κομίζειν
 Matr. — 44 fort. ἐπόρα χερὸς

- 50 δολίοις λόγοις τὰ πάντα
 ἐρέει νόμον κρατοῦντι.
 Ῥοθίων μαχλοσύνης λείρα φυγοῦσα
 50 σταθερὸς παρθενίης ὄρμος ἐτύχθη.
 Νοσερῶν νόμων ὁ ἄρχων
 ἱερὴν κρίσιν παρήλθεν,
 Θάμυριν θέλων ἱαίνειν,
 κτεάτων δόσιν γεραίρων.
 55 Ξένον ἀθρόως παρέσχεν
 ὄρααν νόμον πολίταις,
 διὰ κύφρονα φλεγῆναι
 βίοτον Θέκλην κελεύσας.
 Ὅ δὲ δὴ θεὸς τὸν ὄμβρον
 60 μέγαν ὠκέως σταλάσας
 ἀπαθῆ φύλαξε νύμφην
 φλογερὴν πυρὴν ἀμέρας.
 Παρὰ δὲ φλογὸς φυγοῦσα
 Κυρίης κίχησεν ἄστου,
 65 τὸ κλυτοῦ γόνου Σελεύκου
 κλυτὸν οὔνομα προφαίνον.
 Γενεῆς ἡμεριῶν μέτρα λιποῦσα.
 ἀέθλους ἦλθε Θέκλη ἀγγελιωτῶν.
 Ῥοδοειδέος δὲ Θέκλης
 70 χάριν ἤρπασε προσώπου
 νέος οὔνομα κρατίστου
 φορέων γόνου Φιλίππου.
 Χετλίως πόθησε κούρην
 στυγερόν πόθον προχεύσας.
- 75 ταχέως δ' ἔκυσε νύμφην
 μέσον ἄστεος κιοῦσαν.
 Τρομερὸν φόβον δὲ Θέκλη
 κραδίης ἄνευ βαλοῦσα
 στεφάνους χαμᾶζ' ἔριψε,
 80 χλαμύδα σχίσειν τε κούρου.
 Ὑπὸ δ' αἴσχεος κακίστου
 φλογεροῦ πόθου τε κούρου
 ἀχέων ἔπεισεν ἀρχὸν
 σταθερὴν κόρην δαμάσσαι.
 85 Ἀγαθὸν παρθενίης ἄθλον ἀρέσθαι
 ἅμα κούραις τε νέοις νεύει ποθοῦσιν.
 Φιλοδακρύου θεήτρου
 μέσον ἐς κόρην ἀφείλκον
 ἀγρίοις λέουσι βρώσιν
 90 φιλοποντίοις τε φώκαις.
 Χαλεπῶν μόρον δὲ Θέκλην
 θεῶθεν πάλιν φυγοῦσαν
 χαλεπωτέρων τε ταύρων,
 θανέειν ἱμάσιν ἦψαν.
 95 Ψαφαρὸν δ' ἱμάντα ρήξας
 ὁ θεὸς κάωσε νύμφην,
 πέρας ἔνθεόν τε Θέκλης
 κρατεροῖς μόγοις παρέσχεν.
 Ἀέθλων ἐκ προτέρων εὐθὺς ἐπ' ἄλλους
 100 ἀέθλους ἀνδροτέρους ἔδραμε Θέκλη.
 ἐς αἰεὶ εὐμενέα Χριστὸν ἀκοίτην
 τελείοις σοῖς ἰκέταις, πάγκλυτε Θέκλη

Γ'

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΘΟΝ ΟΝ ΕΙΧΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΠΟΛΙΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ
 ΣΕΒΑΣΜΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ.

- Ἄγιον πόλισμα θεῖον
 Ἱερουσαλήμ τ' ἐς νῦν δὴ
 ἐθέλω πύλας παρεῖναι,
 ἴν' ἀραλλίων ἐσέλθω.
 5. Εὐαγρέων Κολύμων | ἔνθεος οἰστρος
 αἰὲν ἐμὴν κραδίην σφόδρα δαμάζει.
 Βαδιῶν ἐπὶ πλακῶν σου
 ἐς Ἀνάστασιν κατέλθω,
 ὅθι παντάναξ ἀνέστη
 10 θανάτου κράτος πατήσας.
 Γλυκερόν πέδον φιλήσω,
 ἱερὸν κύβον κατίδω,
 μέγαν οὐρανόστερόν τε
 τετρα
 15 Διὰ βήματος θεοῖο
 μέσον ἐς τάφον θεοῖο
 γερονῶς πέτρην ἐκείνην
 μάλα προσκυνῶν φιλήσω.

48 an νόμων? — 49 fort. ῥεῖθρα — 50 ὄμος Matr. — 65 κλυτόν Matr. — 73 χετλίος Matr. — 91 χαλεπόν Matr. — 98 μόνοισ Matr. — 111 3 ἰσθλων Matr. — 13 locum mutilum ut scripsit emendaverim atque exploravi: οὐρανόστερόν τε | τέτρασιν φρακτόν τε στήλαις, qua de re vide nos in Prolegg. disserentem — 15 fort. δὲ θεῖου

- Ἐπ' ἀναξίου δὲ τύμβου
 20 κίονας κύκλῳ τε κόγχας
 ἀκροκρinoχρυσομόρφους
 φιλέων ἄγαν χορεύσω.
 Ἐπὶ τριετῶνον παρέλθω
 ὀλομαργαργυρόχρουν
 25 περικαλλέος γ' ἔπαυλον
 Κρανίου, τόπον προσέρπων.
 Ὠκεανὸς βιοτῆς | αἰὲ βιούσης,
 ἀτρεκέος τελετῆς | φωσφόρε τύμβε.
 Ζάθειον μεσόμαλόν τε
 30 πέτραν ἐκταθεὶς φιλήσω,
 ὅθι τὸ ξύλον πεπήγει
 τὸ λύσαν ξύλου κατάραν.
 Ὡς μέγα σεῖο κλέος, | φαίδιμε πέτρα,
 σταυρὸς ὄπη μερόπων | λύτρον ἐπήχθη.
 35 Θαλέων χαρὰ δ' ἐπέλθω,
 ὅθι προσκυνούμεν, ὅσσοι
 πέλομεν λεῶς θεοῖο,
 ἀγλαὸν ξύλον τὸ θεῖον.
 Ἴνα παμμέδων ταχύνας
 40 κεχαραγμένη γραφήος
 σέβας εἰκόνι προσοίσω,
 γόνατα δράμοιμι κάμψας.
 Κατὰ παμφαῆς δὲ βῆμα
 γεγανυμένος πορευθῶ,
 45 ξύλον οὐ τὸ θεῖον εὖρεν
 Ἑλένη μέδουσα κεννή.
 Μετὰ καρδίης δὲ πλήρους
 κατανύξεως ἀνελθὼν
 ὑπερώϊον, θεῶμαι
 50 κάλαμον σπόγγον τε λόγχην.
 Νεαρὸν δ' ἔπειτα κάλλος,
 βασιλικὴν, εὖ κατίδω,
 μοναχῶν ὅπου χορεῖται
 νυχίους τελοῦσιν ὕμνους.
 55 Ἐν ἔμοις δρόμοις ποσὶν τε
 ἐπὶ τὴν Σιών ἀπέλθω,
- ὅθι γλωσσοπιρσομόρφος
 κατέβη χαρὰ θεοῖο.
 Ὅθι μυστικὸν δὲ δειπνον
 60 τελέσας ἀναξ' ἀπάντων
 ὀπαδῶν ἔνιπεν ἴχνη
 μετριοφρόνως διδάσκων.
 Ποταμῶν δίκην ἰαείει
 ἀπὸ τῆς πέτρης ἐκείνης,
 65 θεόπαις ὅπου τανύσθη
 Μαρίη, βρύουσι πᾶσιν.
 Χαῖρε Σιών φαέθων, | ἦλιε κόσμου,
 ἦν ποθέων στενάζω | νύκτωρ καὶ ἡμαρ.
 Ῥαγὲν ὡς ἀφήκεν ἄδου
 70 νεκάδας Ζοφῶδες ἔργω,
 τότε παντάναξ ὁ ρήξας
 ἐφάνη φίλος ἐκείσε.
 Σκοπιὴν λιπῶν Σιών τε,
 περιφύς πέτρινη, ἐφ' ἣν περ
 75 δι' ἔμ' ὁ πλάσας ἐτύφθη,
 δόμον ἐς πετρᾶν κατέλθω.
 Τόπον, οὗ κλάων στενάζων
 σοφίης φίλων ὁ πρῶτος
 ἐὼν ἔκλυσε τὸ πῆμα,
 80 χαμάδις πεσὼν φιλήσω.
 Προβατικῆς ἀγίης | ἔνδοθι βαίνω,
 ἔνθα τέκεν Μαρίην | ἀτάκλυτος Ἄννα.
 Ὑποδὺς νέον νεῶν δὲ
 θεομήτορος πανάγνου
 85 φιλέων περιπλακείην
 ἔρατοῦς ἕμοιγε τοίχους.
 Φέρε δὴ, μάτην μετέλθω
 ἀγορῆς μέσης ὁδεύων,
 ὅθι πατρικοῖς ἐτέχθη
 90 θαλάμοις ἄνασσα κούρη.
 Χαμόθεν φέρων ἐκείνην
 πάρετος κλίνην βεβήκει
 ὑγίης λόγου κελεύσει,
 βάσιν οὖν ἴδοιμι κείνην.

19 ἐπαναξίου Matr. — 24 ὀλομαργαργυρόχρουν Matr. — 25 περικαλλέως Matr. — 26 προσέρπειν Matr. — 28 ἀτρεκέως τε λήθησιν Matr. — κάμψαι Matr. — 46 post hoc versum totam stropham intercidisse acrostichis docet — 47 κραδίης Matr. — 48 ἀνέλθω . . . θεοῦμαι Matr. — γγ. 63—66 post v. 98 in cod. collocatos huc revoandos esse alphabetica acrostichis docet — 70 σοφῶδες Matr. — 73 δὲ Matr. — 76 fort. πετρῶν — 77 στενάζω Matr. — γν. 83—86 ante v. 99 collocati leguntur in cod. — νεῶν νεῶν δὲ Matr. — 87 μάτην] προβατικὴν hoc loco poeta commemorasse videtur — 91 φέρειν Matr.

95 Ψυχοτερπέως τρυφίην,
τέμενος γ' ἐπὰν παρέλθω
τὸ δεδεγμένον τὸ σῶμα
Μαρίης θεὸν τεκούσης.

Γεθημανῆ τέμενος | λαμπρὸν αἰδίω,
100 ἔνθα τέτυκτο τάφος | μητρὶ θεοῖο.
ᾧ γλυκὺ πλείστα πέλει | ἔξοχον οὔρος,
Χριστὸς ὅθεν μεδέων | οὐρανὸν ἦκεν.

ΗΛΙΟΥ ΣΥΓΚΕΛΛΟΥ.

Ἄνακρέοντιον κατανυκτικὸν ἄδόμενον εἰς ἦχον πλ. δ'.

Ἄπο καρδίας θεμέλων
ἀνάγω πυκνὰ στεναγμόν·
ἀνομημάτων γὰρ ἄχθος
ἀνακειμένων κλονεῖ με.
5 Βροτὸς ἀσθενῆς ὑπάρχω,
βαρὺ φορτίον προσαίρω·
βίον ὡς ὁδὸν παρέλκω,
βάθος εἰς κακῶν προκύπτω.
Γεφύρας δίκην προβαίνω
10 βίον ἄστατον τὰ τῆδε·
γῶμον αἰσχύνης κακῶν μου
γοερῶς μετεμβιβάζω.
Διὰ τί, ψυχῆ, καθεύδεις;
διὰ τί βλέπεις ὀνείρους;
15 διὰ τί κιαῖς παλαιεῖς;
διὰ τί τρέχεις ἀδήλως;
Ἐπὶ τοὺς τάφους πρόκυψον,
ἐπὶ τοὺς πάλαι θανέντας,
ἐφόρα φίλους γονεῖς τε,
20 ἐπὶ καπρίαν δυσιώδη
Ζόφον εἰσαεὶ κατοικῶν
ζοφερῶν ἔσω πυλώνων,
ζοφότεσσιν ἐν τόποισιν
ζαθέειν τε μέχρις ὥρας.
25 Ἄδρανῆς ἐκεῖ δυνάστης,
ἀφανῆς ὁ βασιλεύων,
ἀμαθῆς ἐκεῖ σοφός τε,
ἀπερίστατός τε πλοῦτος.
Θέασαι τὰ τερπνὰ κάλλη
30 θέαν οἰμωγῆν κινουῦντα,
θέασαι νέων τὰ ἄνθη
θανάτῳ καταφθαρέντα.

Ἴδε πῶς μικρὸς γενήσῃ,
ἴδε πῶς νεκρὸς τεθήσῃ,
35 ἴδε δόξαν ἀστατοῦσαν,
ἴδε ποῦ τύπος μετήλθεν.
Κόνις ὀστέων δυσιώδης,
κεφαλῆς τρίχες ρέουσαι,
κρανία φθορᾶς γέμοντα
40 καθορώσιν ὡς βδέλυγμα.
Λόγισαι δὲ καὶ τὸ μέλλον,
λέγε πῶς παρασταθήσῃ,
λόγον ἔνδικον ὑφέξων
λελογισμένων δι' ἔργων.
45 Μετὰ πλειόνων κυκλοῦντων
μεμονωμένος πορεύσει,
μετὰ πράξεων κρυφαίων
μέγα πρὸς θεοῖο βῆμα.
Νεότης ἄφνω παρήλθε,
50 νέφος ὡς περ ἐσκεδάσθη,
νόμον ἠθέτησα θεῖον
νενοθευμένως βιώσας.
Ξένος ἐκ καλῶν ὑπάρχω,
ξένος ἐκ δικαιοσύνης,
55 ξένος ἔκ τε σωφροσύνης,
ξένος ἐκ φρονήσεώς τε.
Ὅτε γυμνὸς οὖν προσέλθω
ὄλος ἠπορημένος τε,
ὄδυνηρὰ κλαυθμηρίζων,
60 ὀφέλειαν οὐκ ἀνοίσω.
Παρὰ τοῦ κριτοῦ δ' ἀκούσω·
πεπεδημένον λαβόντες,
πυρὸς ἐν μέσῳ βαλόντες
πικρὰ τοῦτον ἐκπυροῦτε.

96 τέμενος δ' Matr. — παρέλθω nos: τὸ σῶμα Matr.

Synceilli carmen primum ex eod. Barberino n. 246 ididit Matranga in Anecd. graec. vol. II p. 641 sqq. — 4 ἀνακειμένῳ Matr. — 10 βίον nos: γύραν eod. γήρας Matr. — 24 an ζαθῶ? — 30 fort. κινούσαν — 38 τρίχας βιούσας Matr.

65 Ῥύσαι, Χριστέ, τοῦ πυρός με,
 Ῥύσαι τοῦ σκότους με, ὡτερ,
 Ῥύσαι με φλογὸς γεέννης,
 Ῥύσαι τῶν πικρῶν κολαστῶν.
 Κύ με Ταρτάρου καύζοις,
 70 κέπασον βρυγμῶν ὀδόντων,
 κύ με ὡζε τῆς καμίνου
 στεναγμῶν τε τῶν ἀπαύστων.
 Τίς ἔσσομαι πρὸς τοσαῦτα;
 τίς ἐκεῖ συνήγορός μοι;
 75 τί γενήσεται μοι λύτρον;
 τίνα μηχανὴν ἐφεύρω;
 Ὑπέδραμε δὴ χρόνος μοι,
 ὑπελήλυθεν βίος μοι,
 ὑπέκυψα τοῖς ματαίοις
 80 ὑπὸ τῆς ἐμῆς ἀνοίας.

Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν με
 φοβερὰς θεοῦ πρὸς χεῖρας·
 φοβερὸν κριτήριόν γε
 φυλάς γηγενῶν ἐφέλκον.
 85 Χλοερὸν παρήλθεν ἄνθος,
 χρόνος ἐστὶ νῦν θερισμοῦ,
 χοὸς εἰσκαλεῖ με μοῖρα,
 χύμα πρὸς τάφον τιθεία.
 Ψιλὸς εἰς τέλος ὑπάρχω,
 90 ψεκάς αὔθις ἢ τυχοῦσα,
 ψόφος εὐπόριστος αὔρας,
 ψαμάθοις νέον ἄθυρμα.
 Ὁ θεὸς δέ μοι παράσχου
 ὄλον εἰς βίου τὸ λείπον
 95 ὀδὸν εἰς μίαν βαδίζειν
 ὀλόκληρον ἐντολῶν σου.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ψάριον καταनुκτικόν.

Ἄρα τίς γῆθεν ἀείρας
 ἐν κυστροφῇ με Ζεφύρου
 ἀκαριαίως ἀποίσει
 πρὸς τὴν κλαυθμῶνος κοιλάδα,
 5 ἴν' ὅπως με τὰς μενούσας
 ἰδῶν κολάσεις θρηνηῶς;
 Βαβαὶ βαβαὶ πῶς βρυχήσει
 γαῖα διχῇ ῥήγνυμένη
 νεύσει τῆς ὑπερθεν βίας,
 10 φρικώδεις ἀπογυμνοῦσα
 χώρους τοὺς νῦν κεκευθμένους;
 φεῦ μοι τῆς θεάς ἐκείνης.
 Γλαφυροτόρνευτοι τάφοι,
 σκότους μεστοὶ τε καὶ γνόφου,
 15 μυχὸς ἀπύθμαντος ἄλλος
 καὶ ἀντρονύχιος χάσμη
 ἐν ἀποκρύφοις τηροῦνται
 πᾶσι λυγρῶς τοῖς βιοῦσι.
 Δεινῶς ἐκείσε κοιτάζων
 20 ὁ ἄγριος αἰμοπότης
 βρῦχει, μαιμᾶ, καίνει κέρκον,

καὶ κεχηνῶς ἀναμένει
 καταπιεῖν πικρὸς σκῶληξ
 τοὺς κατ' ἐμὲ πλημμελούντας.
 25 [Δακρῶν ὄμβρους μοι δίδου,
 εὐΐλατε θεοῦ λόγε,
 πρὶν κατακρύψει με τάφος
 ξένον, γυμνὸν εὐπραγίας,
 πρὶν οἱ πικροὶ φορολόγοι
 30 ζητήσουσί μου τὰς πράξεις.]
 Ἐκεῖ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων
 ὀλολυγμὸς τε καὶ θρήνος,
 τάρταρος ἄμοιρος θέρμης,
 ἀνήλιος καὶ σκιώδης·
 35 ἐκεῖ πολύστονον πένθος
 καὶ ὄχετοὶ τῶν δακρῶν.
 Ζυγὸς καὶ πλάστιγξ τὰ ἔργα
 σταθμίζεται δοκιμάζων,
 ἀνακουφίζων, βαρύνων,
 40 οὐ τὰ ἐσθλὰ, τὰ δὲ φαῦλα,
 ἄπερ βίων ἐπεπράχεν
 ἐκ πονηρᾶς συνηθείας.

70 τεῶν Matr. — 73 fort. ἐσομαι — 75 τίς Matr.

Leontis in carmine recensendo usi sumus duobus codd. Monac. n. 201 (L) et n. 25 (M)
 — v. 7 βρυχάσει L — 22 ἀπηνῶς L — 25 quintam stropham ab interpolatore adiectam
 esse acrostichis coarguit — 28 εὐπραγίας L

Ἡ καταριῆς ἔκθροεῖ με
 καὶ ταραχὴ τῶν πνευμάτων,
 45 τὸ αὐχμηρὸν τῆς θυέλλης
 καὶ κυνοχὴ τῶν κτισμάτων,
 κτύποι βροντῶν ἐπαλλήλων
 ἀστεροπῶν τε τὸ δέος.
 Θάμβος ἰδεῖν ὑπὲρ πάντα
 50 καὶ τρόμος ἀναπολήσει,
 τὸν ποταμὸν τοῦ παμφάγου
 πυρὸς ὁμοῦ τε καὶ λίμνην
 παφλάζουσαν καὶ βριμῶσαν
 ἐνδίκως με πυρπολήσει.
 55 Ἰδοῦ, ψυχὴ παναθλία,
 βλεφάροις τῆς διανοίας
 ἱστόρησά σοι τὰς θλίψεις
 καὶ τὰς ποινὰς πρὸ τῆς δίκης·
 νῆφε θερμῶς ποτινῶσα
 60 τῆς πείρας, τούτων ῥυσθῆναι.
 Κριτὴς σοι πόρρωθεν ἦξει
 θρονούμενος ἐν νεφέλῃ,
 τὴν κτίσιν ἀνατινάσσειν
 νερτέρων ἐκ τῶν θεμέλων,
 65 κυμαίνων καὶ τὸν ἀέρα
 παναλκεστάτῃ δυνάμει.
 Λαίλαψ λικμῆσει τὰ ὄρη
 καὶ ἀφαντῶσει τὰς νάπας,
 καὶ ἐν πυρὶ ἀκαμάτω
 70 ἐκτεφρωθήσεται χέρσος
 ἀπὸ προσώπου κυρίου
 κρίναι τὴν γῆν ἐρχομένου.
 Μαρμαρυγαὶ τῶν φωστήρων
 εβεσθήσονται παραυτίκα,
 75 καὶ τῶν ἀστερῶν τὰ πλήθη
 οἷά περ φύλλα πεσοῦνται·
 εὐ δὲ ψυχῇ, πῶς ὑποίσεις
 τὴν ἔλευσιν τοῦ δεσπότου;
 Ναμάτων θάλασσα ἐπάνιν
 80 ὑφέξει δειματουμένη,
 καὶ ποταμοὶ κονισθῶσι
 πηγάζοντες ἀενάως·

εὐ δὲ, ψυχῇ, τί ποιήσεις,
 τούτων φρικτῶς τελουμένων;
 85 Ξένον ἰδέσθαι τὰ πάντα
 τὸ περιέχον στοιχείον
 πυρκαϊᾶς ἀφανεία
 διδόμενον ὕλης δίκην
 καὶ εἰλισσόμενον αὐθις
 90 ὡς κώδικα μεμβρανῶδη.
 Οἷμοι, πῶς ταῦτα, μελέα,
 ἐν νῷ, ψυχῇ, οὐ λαμβάνεις,
 ἀλλ' ὑπὲρ ψάμμον θαλάσσης
 ἀμνημονεῖς ἀμαρτούσα;
 95 ἀδήλωσ, ὅθεν τὸ τέρμα
 ἦδη λοιπὸν σοι προσψαύσει.
 Πῶς λιγυρῶς ὑπαδούσης
 τῆς κάλιπτος ὑπενέγκης;
 τῶν κενεῶνων γὰρ γαῖα
 100 νέκυας ἀνασφαιρίζει,
 καὶ θάλασσα τοὺς σφετέρους
 τῇ φοβερᾷ ἐπιστάσει.
 Ῥαγίσει τὰ μνημεῖα
 νεκάδων κατεστιγμένων
 105 τῇ τοῦ κριτοῦ ὑπαντήσει,
 Μιχαὴλ σπέρχοντος ἅμα
 πάντας ῥιπῆ παραστήσει
 τεττάρων ἐκ τῶν ἀνέμων,
 Κύνες, ψυχῇ, μετὰ ταῦτα
 110 φρικτοὶ πῶς τίθενται θρόνοι
 καὶ ἀναπτύσσονται βίβλοι
 παρισταμένων ἐν φόβῳ
 ἀπείρων καὶ ἀναρίθμων
 ἀγγέλων τε καὶ ἀνθρώπων.
 115 Τότε λοιπὸν αἱ κολάσεις
 δειχθήσονται, ἅς προέφην,
 ἀπολαμβάνειν ἐτόιμως
 τοὺς ὑπευθύνους διψῶντας,
 ὧν τελευταῖος καὶ πρῶτος
 120 μόνος ἐγὼ καὶ παντλήμων.
 Ὑπαγορεύσει πραέως
 ὁ δικατῆς τοῖς ἀξίοις,

54 post nonam, decimam tertiam, decimam septimam, vicesimam primam, vicesimam quartam singula theotokia addunt cod. L et cod. Barberinus, quo usus est Matranga in Anecd. graec. toin. II p. 683 sqq. — 97 ὑπαδούσης L — 107 an κριτῆ? — 116 προέφης M — 117 ἀπολαμβάνει L — 118 διψῶσαι L et Matranga ex cod. Barberino

καλῶν αὐτοῦ βασιλείαν
 κληρονομεῖν αἰωνίαν,
 125 καὶ αὐστηρῶς ἀμαρτωλοῦς
 τοῦ βήματος ἀπελάσει.
 Φιλανθρωπίας τῆς ὄντων
 ἐκπέσουσιν ἀλαζόνες
 κριταί, σοφοὶ καὶ δυνάσται
 130 καὶ βασιλεῖς ὑπερόπται,
 ἀζύγων καὶ ἱερέων,
 οἴμοι, πληθὺς καὶ μιγάδων.
 Χωριζομένων συγγόνων,
 γονέων, φίλων καὶ τέκνων
 135 τίς ἐννοῶν οὐκ οἰμῶξει,
 τίς δὲ βαστάσει τὸν πόνον;

θρηνησομεν γὰρ ἀλλήλους
 εἰς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας.
 Ψυχὴ, λογίζου πῶς ἄρδην
 140 βληθήσονται εἰς κολάσεις
 ἐλκόμενοι ἀποτόμῳ
 ὑπὸ πυρφόρων ἀγγέλων,
 καὶ στέναζον πρὸ τῆς πείρας
 ἐκ βάθους τῆς διανοίας.
 145 ὦ δέσποτα τῶν αἰῶνων,
 πάτερ, υἱὲ καὶ τὸ πνεῦμα,
 ἢ τρικύπόστατος μία
 καὶ ἀδιαίρετος φύσις,
 δός μοι καιρὸν μετανοίας
 150 πρὸς λύσιν ἀμπλακημάτων.

ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ὕμνος ἐκ προσώπου Βασιλείου δεσπότηου.

Ἦχος α΄.

Ἄπο χειλέων ὕμνον
 προσφέρω σοι τῷ κτίστῃ,
 ἀπὸ καρδίας βάθους
 σοὶ δόξαν ἀναπέμπω.
 5 Βάθος σου τῆς σοφίας,
 κριμάτων τὰς ἀβύσσους
 τίς λόγος ἐξυμνήσει,
 δέσποτα τῶν ἀπάντων;
 Γλῶσσα δὲ πῶς ἐξείποι
 10 τὸ σὸν, ὕψις, κράτος,
 ᾧ βάθος, ᾧ σοφία
 νικῶσα πάντα λόγον;
 Δυνάμει ἀσυγκρίτῳ
 θαυμάσια ἐργάζει,
 15 οὐδὲν δέ σου τῇ θεΐᾳ
 ἀνθίσταται βουλῆσει.
 Ἔξισταμαι, καὶ θάμβους
 πληροῦμαι τὴν καρδίαν,
 ὅταν τῆς δυναστείας
 20 τὰ ἔργα ἐννοήσω.
 Ζητεῖν οὐκ ἐξαρκεῖ μοι
 διάνοια τὸ θαῦμα,

τὸ ὕψος τοῦ ἐλέους,
 χαρίτων σου τὸν πλοῦτον.
 25 Ἦγειράς με ἐκ λάκκου,
 κύριε, κατωτάτου,
 δυναστῶν δὲ ἐν μέσῳ
 ἔθηκας τοῦ λαοῦ σου,
 Θεε, δέσποτα πάντων,
 30 κύριε τοῦ ἐλέους,
 τίς λόγος ἐξαρκεῖσει
 πρὸς σὴν δοξολογίαν;
 Ἰδὼν ὁ βλέπων πάντα
 ταπεινῶσιν καὶ πόνον
 35 ἐμῆς καρδίας λύεις
 κακώσεων τὰ βάρη.
 Καθάπερ μόνος οἶδας
 πνοῆς ὁ πάσης κτίστης,
 ὁ ἐκ μητρὸς κοιλίας
 40 ὑπάρχων σκεπαστῆς μου.
 Λίθῳ τὴν κεφαλὴν μου
 ἐκόκμησας τιμῷ,
 ἔδειξας βασιλέα
 καὶ ἄρχοντα λαοῦ σου.

123 et 124 om. L et Matranga; iidem post v. 124 addunt: οὐς μὲν εἰς δόξαν ἐπέλκων, οὐς δὲ πρὸς ἄληκτον πένθος — 128 ἐκπεσοῦνται reponere non ausi sumus.

Photii hymnum ex cod. Barberino n. 246 primus edidit A. Maius Spicil. rom. t. IX — 41 Psalm. XX 4

45 Μεγαλύνω σου, ὦτερ,
 τὴν θεῖαν δυναστείαν,
 ὅτι ὡς δυνατός μοι
 εἰργάσω μεγαλεῖα.
 - Νεώτερος ὑπῆρχον
 50 ἐν τέκνοις τοῦ πατρός μου,
 ἀλλ', ὦ σου τῶν θαυμάτων,
 ἀνέδειξας δεσπότην.
 Ξενίζει πάσαν ὄντως
 διάνοιαν τὸ θαῦμα,
 55 καὶ ξένον γὰρ ὑπάρχει
 ὡς ἔργον δεξιᾶς σου.
 Ὅ πρὶν γενέσθαι πάντα
 ὡσπερ παρόντα βλέπων,
 ὁ πάντων βασιλεύων
 60 ἐπάκουσον φωνῆς μου.
 Πορεύεσθαι εὐθεῖαν
 τῶν ἐντολῶν σου τρίβον
 εὐδόκησον ὁ πρὶν με
 γενέσθαι ἀφορίας.
 65 Ῥομφαία καθοπλίαις
 τῆς σῆς δυνάμεώς με,
 ἐχθροὺς τοὺς ἀοράτους
 ἐνίχυσον τροπούεσθαι.
 Σοφία, θεῖε λόγε
 70 πατρός, ὃν ἡρετίσω
 δουλεύειν σοι, φύλαξον
 ἐπώνυμον λαόν σου.

Τὰ βέλη τοῦ λαοῦ σου
 ἠκονημένα δεῖξον
 75 πηγνύμενα καρδίᾳ
 ἐχθρῶν σου βασιλείας.
 Ὑπὲρ ἧς τὸ σὸν αἷμα
 ἐκένωσας, σωτήρ μου,
 ἁγίαν ἐκκλησίαν
 80 ἀκίνητον συντήρει.
 Φιλάνθρωπε, οἰκτίρμον,
 ἦν ἔδωκας εἰρήνην
 τοῖς θεοῖσις ἀποστόλοις
 παράσχου τῷ λαῷ σου.
 85 Χάριν, ἦν ἐπηγγείλω
 τοῦ πνεύματος παρέξειν,
 κατάπεμψον, ὁ πλάστης
 ἀπάντων καὶ δεσπότης.
 Ψυχῇ, ὦ ἄν, μιᾶ σου
 90 καὶ γνώσει καὶ καρδίᾳ
 ἀπαύστως εὐλογοῦμεν
 τὴν θεῖαν βασιλείαν.
 Ὡ πάντων βασιλεύων
 τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω,
 95 εἰς σὲ πάσαν ἐλπίδα
 οἶδας ὡς ἀνεθέμην.
 Οὐ οὖν ὡς κτίστης πάντων
 θεὸς καὶ βασιλεὺς μου,
 ὃν ἔδωκας λαόν μοι,
 100 τῇ δεξιᾷ σου ἄγοις.

ΑΝΤΙΦΩΝΑ.

Ἀντίφωνα ψαλλόμενα ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἀντίφωνον α΄.

Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε·

(Psalm. XCI 2)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ὦτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρῶτ' τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου πάσαις ταῖς ἡμέ-
 ραις ἡμῶν·

(Ps. XCI 3)

Ταῖς πρεσβείαις . . .

87 ὦ πλάστης cod. — 89 ὦ ἄν cod.: aut ὦ τάν aut ὦνα poeta scripsisse videtur —
 σὸν nos: σὲ cod. — 93 ὁ πάντων cod. — 97 extrema strophæ, si acrostichidem alphabeti-
 cam spectes, ab interpolatore, addita esse videtur.

“Οτι εὐθὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ νῦν ἐστὶν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.
(Ps. X 7)

Ταῖς πρεσβεΐαις . . .

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

Ταῖς πρεσβεΐαις . . .

καὶ νῦν καὶ ἄει καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ταῖς πρεσβεΐαις . . .

Ἀντίφωνον β’.

Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἐυπρέπειαν ἐνεδύσατο· ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν καὶ περι-
εζώσατο· (Ps. XCII 1)

Ταῖς πρεσβεΐαις τῶν ἁγίων σου σῶσον ἡμᾶς.

Καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἣτις οὐ καλυθῆσεται. (Ps. XCII 1)

Ταῖς πρεσβεΐαις . . .

Τὰ μαρτύριά σου, κύριε, ἐπιστώθησαν σφόδρα. (Ps. XCII 5)

Ταῖς πρεσβεΐαις . . .

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

Ταῖς πρεσβεΐαις . . .

καὶ νῦν καὶ ἄει καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν·

Ὁ μονογενὴς υἱὸς | καὶ λόγος τοῦ θεοῦ,

ἄθάνατος ὑπάρχων,

καὶ καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν

σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου

καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας,

ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσας, | σταυρωθεὶς τε, Χριστέ ὁ θεὸς,

θανάτῳ θάνατον πατήσας,

εἰς ὧν τῆς ἁγίας τριάδος,

συνδοξαζόμενος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι,

σῶσον ἡμᾶς.

Ἀντίφωνον γ’.

Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. (Ps. XCIV 1)

Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ, ὁ ἐν ἁγίοις θαυμαστός, ψάλλοντάς σοι Ἀλληλοῦϊα.

Προφθάσμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν
αὐτῷ· (Ps. XCIV 2)

Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

“Οτι θεὸς μέγας κύριος καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν· (Ps. XCIV 3)

Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

“Οτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων αὐτὸς ὄρᾳ·

(Ps. XCIV 4)

Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

“Οτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν. καὶ τὴν Ξηρὰν ἐθεμελίωσεν
αἱ χεῖρες αὐτοῦ. (Ps. XCIV 5)

Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν·
 Ὡσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

Ἀντίφωνα ψαλλόμενα ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ. (Μαρτ. 25)
 Ἀντίφωνον α΄.

Ὁ θεὸς τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δὸς καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως.
 (Ps. LXXI 1)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ᾧτερ, ᾧσον ἡμᾶς.

Ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην. (Ps. LXXI 3)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ᾧτερ, ᾧσον ἡμᾶς.

Εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἕξ ἡμέρας τὸ σπήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. (Ps. XCV 2)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ᾧτερ, ᾧσον ἡμᾶς.

Ὡμοσε κύριος τῷ Δαυῖδ ἀλήθειαν καὶ οὐ μὴ ἀθετηεῖ αὐτήν. (Ps. CXXXI 11)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ᾧτερ, ᾧσον ἡμᾶς.

Δόξα πατρὶ . . . καὶ νῦν καὶ αἰεὶ . . .

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ᾧτερ, ᾧσον ἡμᾶς.

Ἀντίφωνον β΄.

Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον καὶ ὡσεὶ σταγῶν ἢ στᾶζουσα ἐπὶ τὴν γῆν.
 (Ps. LXXI 6)

Ὡσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ, ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθεὶς, ψάλλοντάς σοι· Ἀλληλούϊα.

Ἐγίασε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος.
 (Ps. XLV 5)

Ὡσον ἡμᾶς . . .

Ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἤξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπῆσεται. (Ps. XLIX 3)

Ὡσον ἡμᾶς . . .

Ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ πλῆθος εἰρήνης. (Ps. LXXI 7)

Ὡσον ἡμᾶς·

Δόξα πατρὶ . . . καὶ νῦν καὶ αἰεὶ . . .

Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ . . .

Ἀντίφωνον γ΄.

Ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας. (Ps. LXXI 17)

Σήμερον τῆς σπηριας ἡμῶν . . . (vide apolytikion mensis Martii d. 25)

Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος. (Ps. LXXI 18)

Σήμερον τῆς σπηριας . . .

Εὐλογημένον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

(Ps. LXXI 19)

Σήμερον τῆς σπηριας . . .

Α Ν Α Β Α Θ Μ Ο Ι .

Ἀντίφωνον α΄.

Ἐν τῷ ὀλίβεσθαί με | εἰσάκουσόν μου τῶν ὀδυνῶν, | κύριε, σοὶ κράζω. Ps. CXIX

Τοῖς ἐρημικοῖς | ἀπαυστος ὁ θεὸς πόθος ἐγγίγνεται, | κόσμου οὐκί τοῦ ματαίου ἐκτός.

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἄγιῳ πνεύματι τιμὴ καὶ δόξα, | ὡς περ πατρὶ πρέπει ἅμα καὶ υἱῷ

διὰ τοῦτο ἕσμεν τῇ τριάδι μονοκρατορία.

Ἀντίφωνον β΄.

Εἰς τὰ ὄρη τῶν σῶν | ὑψωσάς με νόμων· | ἀρεταῖς ἐκλάμπρυνον | ὁ θεός, ἵνα
 ὑμῶν σε. (Ps. CXX)
 Δεξιᾶ σου χειρὶ λαβὼν σὺ, λόγε, | φύλαξόν με, | φρούρησον, | μὴ πῦρ με φλέξη
 τῆς ἁμαρτίας.

Δόξα καὶ νῦν

Ἄγιω πνεύματι | πάσα ἡ κτίσις καινουργεῖται, | παλινδρομοῦσα εἰς τὸ πρῶτον·
 ἰσοσθενὲς γάρ ἐστι πατρὶ καὶ λόγῳ.

Ἀντίφωνον γ΄.

Ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι, | δεύσωμεν εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου, | εὐφράνθη μου
 τὸ πνεῦμα, | συγχαίρει ἡ καρδία. (Ps. CXXI)
 Ἐπὶ οἶκον Δαυὶδ | φόβος μέγας· | ἐκεῖ γάρ θρόνων ἐκτεθέντων, | κριθήσονται
 ἅπασαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ γλῶσσαι.

Δόξα καὶ νῦν

Ἄγιω πνεύματι | τιμὴν, προσκύνησιν, | δόξαν καὶ κράτος | ὡς πατρὶ τε ἄξιον |
 καὶ τῷ υἱῷ δεῖ προσφέρειν· | μονὰς γάρ ἐστὶν ἡ τριάς τῆ φύσει, | ἄλλ' οὐ
 προσωποιοί.

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ.

I

Αὐτόμελον (ᾠκτ. σελ. 17)
 ἦχος α΄.

Τὸν τάφον σου, σωτήρ,
 στρατιῶται τηροῦντες
 νεκροὶ τῇ ἀστραπῇ
 τοῦ ὀφθέντος ἀγγέλου
 ἐγένοντο κηρύττοντος
 γυναεὶ τὴν ἀνάστασιν·
 σὲ δοξάζομεν,
 τὸν τῆς φθορᾶς καθαιρέτην,
 5 σοὶ προσπίπτομεν,
 τῷ ἀναστάντι ἐκ τάφου
 καὶ μόνῳ θεῷ ἡμῶν.

Προσόμοια (ibid.)

Σταυρῷ προσηλωθεὶς
 ἐκουσίως, οἰκτίρμον,

ἐν μνήματι τεθεὶς,
 ὡς θνητὸς, ζωοδότα,
 τὸ κράτος συνέτριψας,
 ἀγαθὲ, τοῦ θανάτου·
 10 σὲ γὰρ ἔφριξαν
 οἱ πυλωροὶ οἱ τοῦ ἔδου,
 σὺ συνήγειρας
 τοὺς ἀπ' αἰῶνος θανόντας,
 ὡς μόνος φιλόνητος.
 θεοτοκίον.
 Μητέρα σε θεοῦ
 ἐπιστάμεθα πάντες,
 παρθένον ἀληθῶς
 [καὶ] μετὰ τόκον φανεῖσαν,
 15 οἱ πόθῳ καταφεύγοντες
 πρὸς τὴν σὴν ἀγαθότητα·
 σὲ γὰρ ἔχομεν
 ἁμαρτωλοὶ προστασίαν,

I cod. D — v. 8 μνήματι καινῷ ὡς θεὸς κατετέθησ D — 9 possis conicere σὺ συνέτριψας, sed similiter aliorum Προσομοίῳν numeri ab exemplari recedunt — δυνατό τῷ θανάτῳ σου Oct. sensu parum accommodato, sed numeris bonis. — 10 ἔπτηξαν D — 11 θανόντας D — 14 καὶ εἰσιένδον monuimus — ὀφθείαν D

εὐ κεκτήμεθα
 ἐν πειρασμοῖς σωτηρίαν
 τὴν μόνην πανάμωμον.

β'. Προσόμοια (Τριψὺδ. σελ. 344).

Τὰ πάθη τὰ σεπτὰ
 ἢ παροῦσα ἡμέρα
 ὡς φῶτα σωστικά
 ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ·
 Χριστὸς γὰρ ἐπέιγεται
 τοῦ παθεῖν ἀγαθότητι·
 ὁ τὰ σύμπαντα
 ἐν τῇ δρακί περιέχων

5 καταδέχεται
 ἀναρτηθῆναι ἐν ξύλῳ
 τοῦ σώσει τὸν ἄνθρωπον.

Ἄορατε κριτὰ,
 ἐν σαρκὶ πῶς ὠράθη
 καὶ ἔρχη ὑπ' ἀνδρῶν
 παρανόμων κτανθῆναι,
 ἡμῶν τὸ κατὰκριμα
 κατακρίνων τῷ πάθει σου;

10 ὅθεν αἴνεσιν,
 μεγαλοσύνην καὶ δόξαν
 ἀναπέμποντες
 τῇ ἐξουσίᾳ σου, λόγε,
 συμφώνως προσφέρομεν.

γ'. Προσόμοια (Τριψὺδ. σελ. 357).

Ἡ πόρνη ἐν κλαυθμῷ
 ἀνεβόα, οἰκτίρμον,
 ἐκμάσσουσα θερμῶς
 τοὺς ἀχράντους σου πόδας
 θριξί τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
 καὶ ἐκ βάθους στενάζουσα·

μη ἀπίω με,
 μηδὲ βδελύξῃ, θεέ μου,
 5 ἀλλὰ δέξαι με
 μετανοοῦσαν καὶ σώσον
 ὡς μόνος φιλόνηρωπος.

δ'. Προσόμοια (Τριψὺδ. σελ. 408).

Κινδόνι καθαρᾷ
 καὶ ἀρώμασι θείοις
 τὸ σῶμα τὸ σεπτὸν
 ἐξαιτήσας Πιλάτω
 μυρίζει τε καὶ τίθησιν
 Ἰωσήφ καινῷ μνήματι·
 ὅθεν ὄρθρῃαι
 αἱ μυροφόροι γυναῖκες
 5 ἀνεβόησαν·
 δεῖξον ἡμῖν, ὡς προεῖπας,
 Χριστὲ, τὴν ἀνάστασιν.

Ἐξέστησαν χοροὶ
 τῶν ἀγγέλων ὀρῶντες
 τὸν ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς
 καθεζόμενον κόλποις,
 πῶς τάφῳ κατατίθεται
 ὡς νεκρὸς ὁ ἀθάνατος·
 10 ὅν τὰ τέματα
 τὰ τῶν ἀγγέλων κυκλοῦσι
 καὶ δοξάζουσι
 σὺν τοῖς νεκροῖς ἐν τῷ ἄδη
 ὡς κτίστην καὶ κύριον.

ε'. Προσόμ. εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ
 (Φεβρ. 2).

Χορὸς ἀγγελικὸς
 ἐκπλητέσθω τὸ θαῦμα,
 βροτοὶ δὲ ταῖς φωναῖς
 ἀνακραῖζωμεν ὕμνον,
 ὀρῶντες τὴν ἄφατον
 τοῦ θεοῦ συγκατάβασιν·
 ὃν γὰρ τρέμουσι
 τῶν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις,
 5 γηραλέαι νῦν
 ἐναγκαλίζονται χεῖρες
 τὸν μόνον φιλόνηρωπον.

Ὁ ὢν σὺν τῷ πατρὶ
 ἐπὶ θρόνου ἁγίου

ἐλθὼν ἐπὶ τῆς γῆς
 ἐκ παρθένου ἐτέχθη
 καὶ βρέφος ἐγένετο
 χρόνοις ὧν ἀπερίγραπτος·
 10 ὃν δεξάμενος
 ὁ Συμεὼν ἐν ἀγκάλαις
 χαίρων ἔλεγε·
 νῦν ἀπολύεις, οἰκτίρμων,
 εὐφράνας τὸν δούλόν σου.

ζ'. Προσόμ. εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου
 (Μαρτ. 25).

Ὁ μέγας στρατηγὸς
 τῶν αὐλῶν ταγματῶν
 εἰς πόλιν Ναζαρέτ
 ἐπιστὰς βασιλέα
 μηνύει σοι, ἄχραντε,
 τῶν αἰώνων καὶ κύριον,
 χαῖρε, λέγων σοι,
 εὐλογημένη Μαρία,
 5 ἀκατάληπτον
 καὶ ἀνερμήνευτον θαῦμα
 βροτῶν ἢ ἀνάκλησις.

ζ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου
 (*Ἀπριλ. 23).

Ἀνέτειλόν, ἰδοὺ, | τὸ τῆς χάριτος ἕαρ·
 ἐπέλαμψε Χριστοῦ | ἡ ἀνάστασις πᾶσι,
 καὶ ταύτη συνεκλάμπει νῦν
 Γεωργίου τοῦ μάρτυρος
 ἡ πανέορτος | καὶ φωτοφόρος ἡμέρα·
 5 δεῦτε ἅπαντες
 λαμπροφοροῦντες ἐνθέως
 παιδρῶς ἐορτάσωμεν.

η'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Νικολάου
 (Δεκ. 6).

Ἀστράπτεις ἐν τῇ γῇ
 τῶν θαυμάτων ἄκτις,
 Νικόλαε σοφὲ,
 καὶ κινεῖς πᾶσαν γλῶσσαν
 εἰς δόξαν τε καὶ αἰνεῖν
 τοῦ ἐν γῇ σε δοξάσαντος·
 ὃν ἰκέτευε | πάσης ἀνάγκης ῥυθθῆναι
 5 τοὺς τὴν μνήμην σου
 πίστει καὶ πόθῳ τιμῶντας,
 πατέρων ἐκλόγιον.

II

Αὐτόμελον (*Οκτ. σελ. 57).
 ἦχος γ'.

Τὴν ὠραιότητα
 τῆς παρθενίας σου
 καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον
 τὸ τῆς ἀγνείας σου
 ὁ Γαβριὴλ καταπλαγεῖς
 ἔβδα σοι, θεοτόκε·
 ποῖόν σοι ἐγκώμιον
 προσαγάγω ἐπάξιον;
 5 τί δὲ ὀνομάσω σε;
 ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι.
 διὸ ὡς προσετάρην βοῶ σοι·
 χαῖρε ἢ κεχαριτωμένη.

Προσόμοια ἀναστάσιμα (ibid.)

Τὸ ἀναλλοίωτον
 τὸ τῆς θεότητος
 καὶ τὸ ἐκούσιον
 πάθος σου, κύριε,
 10 εἰς ἑαυτὸν καταπλαγεῖς
 ὁ Αἴδις ἐπωδύρετο·
 τρέμω τὴν τοῦ σώματος
 μὴ φθαρεῖσαν ὑπόστασιν·
 βλέπω τὸν ἀόρατον
 μυστικῶς πολεμοῦντά με·
 διὸ καὶ οὐκ κατέχω κραυγάζουσι·
 δόξα, Χριστέ, τῇ ἀναστάσει σου.

II. cod. D tertiam stropham primae praepōnit, alteram hoc loco omittit, sed simillimam carmini quod antecedit inseruit — 5 ὀνομάσαι D — 6 alii κραυγάζω σοι legisse videntur

15 Τὸ ἀκατάληπτον
 τὸ τῆς σταυρώσεως
 καὶ ἀνερμήνευτον
 τὸ τῆς ἐγέρσεως
 θεολογοῦμεν οἱ πιστοὶ
 ἀπόρητον μυστήριον·
 σήμερον γὰρ θάνατος
 καὶ ὁ Αἴδις ἐσκύλευται,
 γένος δὲ ἀνθρώπινον
 ἀφθαρσίαν ἐνδέδεται·
 20 διὸ καὶ εὐχαρίστως κραυγάζομεν·
 δόξα, Χριστὲ, τῇ ἀναστάσει σου.

β'. Προσόμ. εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς θεοτόκου
 (Μαρτ. 25).

Σήμερον ἅπανα | κτίσις ἀγάλλεται,
 ὅτι τὸ χαίρῃ σοι
 φωνεῖ ἀρχάγγελος·
 εὐλογημένη σὺ σεμνῇ
 καὶ ἄχραντε πανάμωμε·
 σήμερον τοῦ ὄψεως
 ἀμαυροῦται τὸ φρύαγμα·
 5 ἀρᾶς [γὰρ] διαλέλυται
 τοῦ προπάτορος σύνδεσμος·
 διὸ καὶ κατὰ πάντα βοῶμέν σοι·
 χαίρε ἡ κεχαριτωμένη.

γ'. Προσόμ. εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).
 Ἐπιφανέντος σου
 ἐν Ἰορδάνῃ, σωτῆρ,
 καὶ βαπτισθέντος σου
 ὑπὸ προδρόμου, Χριστὲ,
 ἡγαπημένος
 υἱὸς ἐμαρτυρήθης·

Αὐτόμελον.

ἦχος γ'.

Θείας πίστεως | ὁμολογία
 ἄλλον Παῦλόν σε | ἡ ἐκκλησία
 ζηλωτὴν ἐν ἱεροῦσιν ἀνέδειξε·

ὄθεν καὶ συνάναρχος
 τῷ πατρὶ πεφανέρωσαι,
 5 πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον
 ἐπὶ σὲ κατερίνετο,
 ἐν ᾧ καὶ φωτισθέντες βοῶμεν·
 δόξα θεῷ τῷ ἐν τριάδι.

δ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Δημητρίου
 (Ὀκτ. 26).

Τὸν συμπαθέστατον
 κυρίου μάρτυρα
 ἐκδυσωποῦμέν σε
 πιστῶς, Δημήτριε,
 ρῦσαι ἡμᾶς παντοδαπῶν
 κινδύνων ἐπερχομένων·
 ἴασαι ψυχῶν ἡμῶν
 καὶ σωματίων τὰ τραύματα·
 5 θραῦσον τὰ φρυάγματα
 τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἄριε·
 εἰρήνευσον ἡμῶν τὴν ζωὴν,
 ὅπως αἰεὶ σε δοξάζωμεν.
 θεοτοκίον.

Θεομακάριστε
 μήτερ ἀνύμφευτε,
 τὴν ἀσθενοῦσάν μου
 ψυχὴν θεράπευσον,
 ὅτι συνέχομαι πολλοῖς
 ἐν πταίεσσι, θεοτόκε·
 10 ὄθεν καὶ κραυγάζω σοι
 στεναγμῷ τῆς καρδίας μου·
 δέξαι με, πανάχραντε,
 τὸν πολλὰ ἀμαρτήσαντα,
 ἵνα ἐν παρρησίᾳ κραυγάζω σοι·
 χαίρε ἡ κεχαριτωμένη.

III

συνεκβοᾷ σοι καὶ Ἄβελ πρὸς κύριον
 5 καὶ Ζαχαρίου τὸ αἷμα τὸ δίκαιον·
 πᾶτερ ὅσιε, Χριστὸν τὸν θεὸν ἰκέτευσεν
 δωρησασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

17 τὸ ἀπόρητον omisso μυστήριον D — 20 διὸ εὐχαριστοῦντες βοῶμεν D — 21 τῇ
 εὐσπλαγχνίᾳ σου D — β' 5 γὰρ rectius omittas, quod idem valet, si quid aliud in hi-
 cunctis uncinis inclusimus — γ' 3 τοῦ πατρὸς post ἡγαπημένος intercidisse videtur.

β'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Ἀθανασίου
(Μαΐ. 2).

Θείοις δόγμασιν | ὀρθοδοξίας,
πάτερ, ὤπλις | τὴν ἐκκλησίαν·
[ταῖς] διδασκαλίαις σου τὰς αἰρέσεις ἐξέ-
τεμες·

τῆς εὐσεβείας τὸν δρόμον τετέλεκας
5 καὶ ὡς ὁ Παῦλος τὴν πίστιν τετήρη-
κας·

λοιπὸν ἀπόκειται καὶ σοὶ, παναοίδιμε,
ὁ δίκαιος τῶν πόνων [σου] στέφανος.

γ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου
(Ἀπρ. 23).

Πόθῳ ζέοντι | τῷ τοῦ δεσπότη
πυρπολούμενος | ἀνδρειοφρόνως
τὰ τῆς πλάνης ταμεία κατέβαλες
καὶ ἐν σταδίῳ Χριστὸν ὠμολόγησας,
5 τροπαιοφόρε παμμακάκαρ Γεώργιε,
μάρτυς ἔνδοξε, Χριστὸν τὸν θεὸν ἰκέ-
τευε

δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

IV

Αὐτόμελον.
ἦχος δ'.

Ταχὺ προκατάλαβε,
πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς
ἐχθροῖς βλασφημοῦσί σε
καὶ ἀπειλοῦσιν ἡμῖν,
Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν·

ἄνελε τῷ σταυρῷ σου
τοὺς ἡμᾶς πολεμοῦντας,
5 γνῶτωσαν, πῶς ἰσχύει
ὀρθοδόξων ἡ πίστις
πρεσβείας τῆς θεοτόκου,
μόνε φιλόανθρωπε.

β'. Προσόμ. εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).

Τὰ ρεῖθρα ἡγίας
τὰ Ἰορδάνεια,
τὸ κράτος συνέτριψας
τῆς ἁμαρτίας . . .
Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν·

ὑπέκλινας τῇ παλάμῃ
σεαυτὸν τοῦ προδρόμου,
5 [καὶ] ἔσωσας ἐκ τῆς πλάνης
τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος·
διό σε ἰκετεύομεν,
σῶσον τὸν κόσμον σου.

γ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Σπυρίδωνος
(Δεκ. 12).

Τοῖς λόγοις ἐκόσμησας
τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ,
τοῖς ἔργοις ἐτίμησας
τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ,
Σπυρίδων μακάριε·

ἔλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ
τῇ ἐν σοὶ σωφροσύνῃ,
5 χάριτας ἰαμάτων
ἀπαστράπτων τοῖς πᾶσι·
διό καὶ ἐορτάζομεν
πίστει τὴν μνήμην σου.

δ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Δημητρίου
(Ὀκτ. 26).

Ἡ μνήμη σου, ἔνδοξε
μάρτυς Δημήτριε,
ἐφαῖδρυνε σήμερον
τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ
καὶ πάντας συνήγαγεν,
ἄσματος ἐπαζῖω
εὐφημεῖν σε, θεόφρον,
5 ὡς ὄντως στρατιώτην
καὶ ἐχθρῶν καθαιρέτην·

III. β' v. 6 aut corruptus est aut aliud exemplar sequitur — III. γ' v. 3 ταμεία nos: ταμεία Barth. — IV. β' 2 fort. τῆς ἁμαρτίας ἡμῶν

διὸ ταῖς ἱκεσίαις ταῖς αἰῖς
 ῥύσαι ἡμᾶς πειρασμῶν.

Ἀθλήσεως καύχημα,
 μάρτυς Δημήτριε,
 Χριστὸν ἐνδυσάμενος
 κατεπολέμησας

ἔχθρὸν τὸν ἀνίσχυρον·

10 πλάνην γὰρ τῶν ἀνόμων
 ἐν αὐτῷ καταργήσας
 γέγονας τοῖς ἐν πίστει
 εὐσεβείας ἀλείπτῃς·
 διὸ σου καὶ τὴν μνήμην σεπτῶς
 πανηγυρίζομεν.

θεοτοκίον.

Ἐλπὶς ἀκαταίσχυντε
 τῶν πεποιθότων εἰς σέ,
 ἡ μόνη κυήσασα
 ὑπερφυῶς ἐν σαρκί
 Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν·

τοῦτον σὺν τοῖς ἀγίοις,
 ἀποστόλοις δυσώπει,
 δοῦναι τῇ οἰκουμένῃ
 ἰλασμόν καὶ εἰρήνην
 καὶ πᾶσιν ἡμῖν πρὸ τέλους
 βίου διόρθωσιν.

ε'. Προσόμ. εἰς τὴν μεγάλην Τετάρτην
 (Τριψδ. σελ. 357).

Ἰούδας ὁ δόλιος
 φιλαργυρίας ἔρων
 προδοῦναί σε, κύριε,
 τὸν θησαυρὸν τῆς ζωῆς
 δολίως ἐμελέτησεν·
 ὅθεν καὶ παροινήσας
 τρέχει πρὸς Ἰουδαίους,
 5 λέγει τοῖς παρανόμοις·
 τί μοι θέλετε δοῦναι,
 καὶ γὰρ παραδώσω ὑμῖν
 εἰς τὸ σταυρῶσαι αὐτόν;

V

Αὐτόμελον
 κοντάκιον εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ σταυροῦ
 (Σεπτ. 14)
 ἦχος δ'.

Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ ἐκουσίως,
 τῇ ἐπωνύμῳ σου καινῇ πολιτείᾳ
 τοὺς οἰκτιρμούς σου δώρησαι, Χρι-
 στὲ ὁ θεός·

εὐφρανον [ἐν-τῇ] δυνάμει σου
 τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν,
 νίκας χορηγῶν αὐτοῖς
 κατὰ τῶν πολεμίων·

5 τὴν συμμαχίαν ἔχοιεν τὴν σὴν,
 ὄπλον εἰρήνης, ἀήτητον τρόποιον.

Καθίσματα

β'. Προσόμοιον (Τριψδ. σελ. 351).

Τὸν νυμφίον ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν,
 τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν,

ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει
 ἵνα ὡς αἱ φρόνιμοι [ὄρθῃ,
 τοῦ κυρίου παρθένοι
 ἕτοιμοι εἰσέλθωμεν
 σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους·
 5 ὁ γὰρ νυμφίος δῶρον ὡς θεὸς
 πᾶσι παρέχει | τὸν ἄφθαρτον στέ-
 φανον.

γ'. Προσόμ. εἰς Μιχαὴλ (Νοεμ. 8).

Τῶν ἀσωμάτων λειτουργῶν ἀρχιστρά-
 τηγε,
 ὁ κατ' ἐνώπιον θεοῦ παριστάμενος,
 καὶ ταῖς ἐκεῖθεν λάμπες λαμπόμε-
 φαίδρυνον, ἀγίασον [νος,
 τοὺς πιστῶς σε ὑμνοῦντας,
 πάσης ἀπολύτρωσαι
 τοῦ ἔχθρου τυραννίδος,
 5 καὶ εἰρηναίαν αἰτῆσαι ζωὴν
 τοῖς βασιλεῦσι | καὶ πᾶσι τοῖς πέρασιν.

Τὰ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ πολυόμματα,
τῶν ἀρχαγγέλων λειτουργῶν τὰ στρα-
τεύματα
ἐν ἔξουσίαις θρόνοι, κυριότητες, 10
ἄγγελοι, δυνάμεις τε

καὶ ἀρχαὶ δυσωποῦσι
ἐν τὸν ποιητῆν ἡμῶν
καὶ θεὸν καὶ δεσπότην·
10 μὴ ὑπερίδης δέησιν λαοῦ
ἡμαρτηκότος, | Χριστὲ πολυέλεε.

VI

Αὐτόμελον (Ὁκτ. ἐελ. 76)
ἦχος δ'.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ,
τὸ ὑπὲρ φύσιν θεωρῶν,
καὶ ἐλάμβανεν εἰς νοῦν
τὸν ἐπὶ πόκον ὑέτον
ἐν τῇ ἀσπόρῳ συλλήψει σου, | θεοτόκε,
βάτον ἐν πυρὶ | ἀκατάφλεκτον,
5 ῥάβδον Ἰσαακῶν | τὴν βλαστήσαν·
καὶ μαρτυρῶν ὁ μνήστηρ σου | καὶ
φύλαξ

τοῖς ἱερεῦσιν ἐκραύγαζε·
παρθένος τίκτει | καὶ μετὰ τόκον
πάλιν μένει παρθένος.

Προσόμοια (ih̄iil.)

Ἐκουσίᾳ σου βουλή
σταυρὸν ὑπέμεινας, σωτήρ,
καὶ ἐν μνήματι καινῷ
ἄνθρωποι ἔθεντο θνητοὶ
10 τὸν διὰ λόγου τὰ πέρατα συστηάμε-
νον·
ὅθεν δεσμευθεὶς | ὁ ἀλλότριος
θάνατος δεινῶς | ἐκυλεύετο
καὶ οἱ ἐν ἄδου ἅπαντες | ἐκραύγαζον
τῇ ζωηφόρῳ ἐγέρσει σου·
Χριστὸς ἀνέστη | ὁ ζωοδότης
μένων εἰς τοὺς αἰῶνας.

15 Ἐκ τῶν ἄνω κατελθὼν
τῶν ὑψωμάτων Γαβριήλ
καὶ τῇ πέτρᾳ προσελθὼν,
ἔνθα ἡ πέτρα τῆς ζωῆς,

λευχειμονῶν ἀνεκραύγαζε | ταῖς κλαι-
ούσαις·
παύσαθε ὑμεῖς | τῆς θρηνώδους
κραυγῆς
ἔχουσαι αἰεὶ | τὸ εὐσμπάθητον·
20 ὃν γὰρ ζητεῖτε κλαίουσαι, | θαρσεῖτε,
ὡς ἀληθῶς ἐξεγήγερται·
διὸ βοᾶτε | τοῖς ἀποστόλοις,
ὅτι ἀνέστη ὁ κύριος.

β'. Προσόμ. εἰς τὴν τῶν Βαῖων κυριακῆν
(Τριψδ. ἐελ. 336).

Μετὰ κλάδων νοητῶ
κεκαθαρμένοι τὰς ψυχὰς
ὡς οἱ παῖδες τὸν Χριστὸν
ἀνευφημήσωμεν πιστῶς,
μεγαλοφώνως κραυγάζοντες | τῷ δε-
σπότη·
εὐλογημένος εἶ σωτήρ | ὁ εἰς τὸν
κόσμον ἐλθὼν
5 τοῦ εἶναι τὸν Ἀδὰμ, | ἐκ τῆς ἀρ-
χαίας ἀράς·
πνευματικῶς γενόμενος, | φιλόανθρωπε,
νέος Ἀδὰμ ὡς ἠδόκησας·
ὁ πάντα, λόγε, | πρὸς τὸ συμφέρον
οἰκονομήσας, δόξα σοι.

Ἐπὶ φίλῳ σου, Χριστὲ,
δάκρυα ραίνεις μυστικῶς,
καὶ ἐγείρεις ἐκ νεκρῶν
Λάζαρον κείμενον θνητὸν,

VI. v. 12 ἄδη Oct. — 18 θρηνώδους στοργῆς D — fort.: τὸ εὐσμπάθητον — 23 θαρσεῖτε, ἐξηγερμένον προσκυνήσετε, χαρὰν λαβοῦσαι θαρσεῖτε πάσαι· θάρσει γοῦν καὶ ἡ εὐα D — β' 4 σωτήρ rectius eiciās.

10 ἐν ᾧ συμπάθειαν ἔδειξας | φιλανθρω-
 πως·
 μαθόντα δὲ τὴν σὴν | παρουσίαν, σωτήρ,
 τὰ πλήθη τῶν βρεφῶν | ἐξήλθον σήμερον,
 ἐν ταῖς χερσὶ κατέχοντα | βαῖα,
 τὸ Ὡσαννά σοι κραυγάζοντα·
 εὐλογημένος εἶ, ὅτι τὸν κόσμον
 εἰς τὸ σῶσαι ἐλήλυθας.

γ'. Προσόμ. εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).
 Ἰορδάνη ποταμὲ, | τί ἔθαμβήθης θεωρῶν;

τὸν ἀθεώρητον γυμνόν,
 εἶδον καὶ ἔφριξα, φησί·
 καὶ πῶς γὰρ τοῦτον οὐκ ἔμελλον | φρίξαι
 καὶ δύναι;
 οἱ ἄγγελοι αὐτὸν | ὀρώντες ἔφριξαν·
 5 ἐξέστη οὐρανὸς | καὶ γῆ ἐτρόμαξε,
 καὶ συνεστάλη θάλασσα | καὶ πάντα
 τὰ ὄρατὰ καὶ ἀόρατα·
 Χριστὸς ἐφάνη | ἐν Ἰορδάνη,
 ἀγίασαι τὰ ὕδατα.

VII

Τροπάριον αὐτόμελον (Τριψῶδ. σελ. 281)
 ἦχος πλ. δ'.

Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς
 λαβῶν ἐν γνῶσει,
 ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἰωσήφ
 σπουδῇ ἐπέστη
 ὁ ἀνώματός, λέγων
 τῇ ἀπειρογάμῳ·
 ὁ κλίνας τῇ καταβάσει
 τοὺς οὐρανοὺς

5 χωρεῖται ἀναλλοιῶτως
 ὅλος ἐν σοί·
 ὄν καὶ βέπων ἐν μήτρᾳ σου
 λαβόντα δούλου μορφὴν,
 ἐξίσταμαι κραυγάζειν σοί·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Καθίσματα

β'. Προσομ. εἰς τὴν τῶν Βαῶν κυριακὴν
 (Τριψῶδ. σελ. 331).

Ὁ ἐπὶ θρόνου Χερουβὶμ
 καὶ ἐπὶ πύλου
 ἐπικαθίσας δι' ἡμᾶς
 καὶ πρὸς τὸ πάθος
 τὸ ἐκούσιον φθάσας
 σήμερον ἀκούει

τῶν παίδων ἀναβούντων
 τὸ Ὡσαννά,
 5 τῶν ὄχλων ἀναφωνούντων,
 υἱὲ Δαυὶδ,
 σπεῦσον σῶσαι οὐς ἔπλασας,
 εὐλογημένε Ἰησοῦ·
 εἰς τοῦτο γὰρ ἐλήλυθας,
 ὅπως γινώμεν τὴν δόξαν σου.

γ'. Προσόμ. εἰς τὰ Γενέθλια τῆς θεοτόκου
 (Σεπτ. 8).

Ἀγαλλιᾶσθω οὐρανὸς,
 γῆ εὐφραινέσθω·
 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ οὐρανὸς
 ἐν γῇ ἐτέχθη,
 ἢ θεόνυμφος αὐτῇ
 ἐξ ἐπαγγελίας·
 ἢ στεῖρα βρέφος θηλάζει
 τὴν Μαριὰμ,
 5 καὶ χαίρει ἐπὶ τῷ τόκῳ | Ἰωακείμ,
 ῥάβδος, λέγων, ἐτέχθη μοι,
 ἐξ ἧς τὸ ἄνθος Χριστὸς
 ἐβλάστησεν ἐκ ρίζης Δαυὶδ·
 ὄντως θαῦμα παράδοξον!

VIII

Αὐτόμελον (Τριψδ. σελ. 32)

ἦχος πλ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον | ἐν σῆ γαστρὶ
συλλαβοῦσα ἀφράστως, | μήτηρ θεοῦ,
τῷ κόσμῳ ἐκύησας

τὸν τὸν κόσμον κατέχοντα,
καὶ ἐν ἀγκάλας ἔσχες
τὸν πάντα συνεχόντα,

5 τὸν τροφοδότην πάντων
καὶ πλάστην καὶ κύριον·
ὄθεν δυσωπῶ σε, | παναγία παρθένε,
καὶ πίστει δοξάζω σε

τοῦ ῥυθῆναι πταισμάτων με,
ὅταν μέλλω παρίστασθαι
πρὸ προσώπου τοῦ κτίστου μου.

10 δέσποινα παρθένε ἄγνη,
τὴν σὴν βοήθειαν τότε μοι δώρησαι·
καὶ γὰρ δύνασαι, | ὅσα θέλεις, πανά-
μωμε.

β'. Προσομ. εἰς τὴν μεγάλην Δευτέραν
(Τριψδ. σελ. 344).

Τῶν παθῶν τοῦ κυρίου | τὰς ἀπαρχὰς
ἡ παροῦσα ἡμέρα | λαμπροφορεῖ·

δεῦτε οὖν, φιλέορτοι,
ὕπαντήσωμεν ἄσμασιν·

ὁ γὰρ κτίστης ἔρχεται
σταυρὸν καταδέξασθαι,

5 ἕτασμοὺς καὶ μάστιγας,
Πιλᾶτῳ κρινόμενος·

ὄθεν καὶ ἐκ δούλου
ῥαπισθεῖς ἐπὶ κόρρη
πάντα προσίεται,

ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον·
διὰ τοῦτο βοήσωμεν·

φιλάνθρωπε Χριστέ ὁ θεὸς
τῶν πταισμάτων δώρησαι τὴν ἄφε-

σιν

10 τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει
τὰ ἄχραντα πάθη σου.

γ'. Προσομ. εἰς τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην
(Σεπτ. 26).

Σὺ υἱὸς ἐπεκλήθης | θείας βροντῆς,
ὡς τὰ ὕτα κωφεύσας | τῶν δυσσεβῶν,
καὶ κάλπικος ἥδιον

διηχῆσας, ὡ πάνσοφε,
εἰς εὐθείας καρδίας
τοῦ λόγου τὴν σάρκωσιν·

5 καὶ ὡς γνήσιος φίλος
τῷ στήθει ἀνέπεσας·
ὄθεν ἔξαντλήσας | τὸ τῆς γνώσεως βάθος
τοῖς πᾶσιν ἐκήρυξας

τοῦ πατρὸς τὸν συνάναρχον,
Ἰωάννη ἀπόστολε·

πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ
τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι

10 τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ
τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Τὸν βυθὸν τῆς ἀλείας | καταλιπὼν
τοῦ σταυροῦ τῷ καλάμῳ | πάντα κα-
τὰ ἔθνη ἐζώγησας [φῶς

ὡς ἰχθύας πανεύφημε·
καὶ γὰρ, καθὼς σοι ἔφη
Χριστὸς, ἀναδέδειξαι

15 ἄλιεὺς ἀνθρώπων,
ζωτῶν πρὸς εὐσέβειαν·

ὄθεν κατασπείρας
θεοῦ λόγου τὴν γνῶσιν
τὴν Πάμμον καὶ [τὴν] Ἐφεσον

ἐκαρπύσω τοῖς λόγοις σου,
θεολόγε ἀπόστολε·
πρέβευε Χριστῷ τῷ θεῷ

τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι
τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ

τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

VIII. v. 2 ἀφλέκτως Hirm. — 4 alii ἐν omisissis videntur — 7 καὶ πίστει δοξάζω σε
aut τοῦ ῥυθῆναι πταισμάτων με alii non legisse videntur — 10 alios τότε σὴν βοήθειαν
μοι δώρησαι legisse suspicor — 11 alios aliis in strophis modulos melodi secuti sunt —
γ' 3 ἥδιον nos: ἡδύτερον vulgo

δ'. Προσὸμ. εἰς τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην
(Σεπτ. 26. Μαϊ. 8).

Ἀναπεσὼν ἐν τῷ στήθει | τοῦ Ἰησοῦ,
παρρησίας τυγχάνων | ὡς μαθητῆς
ἠρώτησας, τίς ἐστίν

ὁ προδότης σου, κύριε,
καὶ ὡς ἡγαπημένῳ
ὑπάρχοντι, ἔνδοξε,

5 διὰ τοῦ ἄρτου «οὗτος»
καφῶς ὑπεδείχθη σοι·

ὅθεν καὶ ὡς μύστης
γεγονὼς τῶν ἀρρήτων,
τοῦ λόγου τὴν σάρκωσιν
ἐκδιδάσκεις τὰ πέρατα,
θεολόγε ἀπόστολε·

πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ
τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι

10 τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ
τὴν ἁγίαν μνήμην σου.
θεοτοκίον

Παναγία παρθένε, | μήτηρ θεοῦ,
τῆς ψυχῆς μου τὰ πάθη | τὰ χαλεπὰ
θεράπευσον, δέομαι,

καὶ συγγνώμην παράσχου μοι
τῶν ἐμῶν πταισμάτων, | ἀφρόνως ὦν

15 τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, [ἔπραξα,
μολύνas ὁ ἄθλιος·

οἶμοι! τί ποιήσω | ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
ἠνίκα οἱ ἄγγελοι

τὴν ψυχὴν μου χωρίζουσιν
[ἐκ] τοῦ ἀθλίου μου σώματος;

τότε, δέσποινα, βοήθειά μοι
γενοῦ καὶ προστατίτις θερμότητος·

20 ἐὼ γὰρ ἔχω ἐλπίδα ὁ δοῦλός σου.

ΣΤΙΧΗΡΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΑ.

I

Αὐτομέλον μαρτυρικόν. (Τριψῆδ. σελ. 157).
ἦχος α'.

Πανεύφημοι μάρτυρες, ὑμᾶς
οὐχ ἡ γῆ κατέκρυψεν,
ἀλλ' οὐρανὸς ὑπεδέξατο·
ἠνοίγησαν ὑμῖν
παραδείσου πύλαι,
καὶ ἐντὸς γενόμενοι
τοῦ ζύλου τῆς ζωῆς ἀπολαύετε·
Χριστῷ πρεσβεύατε

5 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Στιχηρὰ προσὸμ. εἰς μνήμην τῶν μαρτύρων
τῶν ἐν Νικοπόλει (Ἰουλ. 10).

Πανεύφημοι μάρτυρες, ὑμεῖς
λίθοις συντριβόμενοι

Χριστὸν τὴν πέτραν τὴν ἄρρηκτον
οὐκ ἐξηρνήσαθε,
ἀλλὰ νικηφόροι
χάριτι γενόμενοι
ἀγγέλων τοῖς χοροῖς συνατάλλεσθε·
μεθ' ὧν πρεσβεύατε,

5 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Καλλίνικοι μάρτυρες, φρουραῖς
ἅμα συγκλειόμενοι
ὡς ἐντολῶν θείων φύλακες
καὶ ἐκτεκόμενοι
δίψει, οὐρανόθεν
δρόσον ἐκομίσαθε,
ὑμᾶς πνευματικῶς ἀναψύχουσαν·
διὸ πρεσβεύατε

VIII. δ' γ. 3 ἠρώτησας πυθόμενος τίς G — 4 ἡγαπημένῳ λίαν G — 6 τῶν ἀρρήτων γενόμενος G — 7 τοῖς πέρασι G — 12 theotokion om. G — προστατίτις θερμότητος modorum necessitate excusantur

I. β' γ. 7 ἐντολαῖς θεοφύλακες F — 8 δίψη F

10 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Ἀήττητοι μάρτυρες, ζῶντες
ἀληθῆ ποθήσαντες
καὶ εἰς αἰὶ διαμένουσιν,
θάνατον ἄδικον

παρανόμῳ ψήφῳ
χαίροντες ὑπέστητε,
καὶ νῦν μετὰ μαρτύρων εὐφραίνεσθε,
μεθ' ὧν πρεσβεύσατε

15 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

θεοτοκίον.

Κυνέχομαι πάντοθεν δεινοῖς,
καὶ ποῦ φύγῳ, δέσποινα,
ὁ δυστυχῆς καὶ πανάθλιος;
εἰ μὴ πρὸς σέ, ἀγνή,

καταφεύγῳ μόνην
τὴν ἐμὴν βοήθειαν,
ἐλπίς ἀπηλπικμένων, θεόνυμφε·
καὶ μὴ παρίδῃς με
20 τὸν ἀνάξιον οἰκέτην σου,
θλιβομένων | ἑτοίμη βοήθεια.

Σταυροθεοτοκίον.

Ῥομφαία διήλθεν, ὦ υἱέ,
ἢ παρθένος ἔλεγεν,
ἐπὶ τοῦ ζύλου ὡς ἔβλεψε
Χριστὸν κρεμάμενον,
τὴν ἐμὴν καρδίαν
καὶ σπαράττει, δέσποτα,
ὡς πάλαι Συμεὼν μοι προέφησεν·
ἀλλὰ ἀνάστηθι

25 καὶ συνδόξασον, ἀθάνατε,
τὴν μητέρα | καὶ δούλην σου, δέο-
[μαι.

II

Θεοτοκίον αὐτόμελον (Νοεμ. 6)
ἦχος α'.

Τῶν οὐρανίων ταγμάτων
τὸ ἀγαλλίαμα,
τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων
κραταιὰ προστασία,
ἄχραντε παρθένε, | σῶσον ἡμᾶς,
τοὺς εἰς σέ καταφεύγοντας·

5 ὅτι ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας μετὰ θεὸν,
θεοτόκε, ἀνεθέμεθα.

β'. Στιχηρὰ προσόμοια εἰς τοὺς ἀρχαγγέλους
Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ (Σεπτ. 6).

Τῶν οὐρανίων ταγμάτων
ὡς προεζάρχοντα,
καὶ τῶν ἐν γῇ ἀνθρώπων
ἰσχυρόν σε προστατήν,
15 φύλακα καὶ ῥύστην | ὕμνοῦμεν πιστῶς,

Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε,
5 καθικετεύοντες πάσης φθοροποιοῦ
ἀλγηδόνοιο ἡμᾶς ῥύσασθαι.

Ὁ ταξιάρχης τῶν ἄνω
θεῶν δυνάμειν
σήμερον συγκαλεῖται
τῶν βροτῶν τὰς χορείας,
μῖαν σὺν ἀγγέλοις | φαιδρὰν ἑορτὴν
10 συκροτῆσαι συνάξουσιν
αὐτῶν τῆς θείας καὶ ἅμα ὕμνον θεῷ
ἀναμέλψαι τὸν τρισάγιον.

Ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν θεῶν
ἡμᾶς περὺγων σου
προσπεφυγότας πίστει,
Μιχαὴλ θεεῖ νόε,
15 φύλαττε καὶ σκέπε | ἐν βίῳ παντὶ
καὶ ἐν ᾧρᾳ, ἀρχάγγελε.

τῆ τοῦ θανάτου εὐ πάρεσο βοηθὸς
ἡμῖν πᾶσιν εὐμενέστατος.

γ'. προσόμ. εἰς τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην
(Ματ. 8).

Ἵθεατῆς τῶν ἀρρήτων | ἀποκαλύψωμιν
καὶ ἐρμηνεύς τῶν ἄνω
τοῦ θεοῦ μυστηρίων,
ὁ παῖς τοῦ Ζεβεδαίου,
γράφας ἡμῖν
τὸ Χριστοῦ εὐαγγέλιον,

5 θεολογεῖν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν
καὶ τὸ πνεῦμα ἐξεπαίδευσεν.

Ἵθεοκίνητος λύρα
τῶν οὐρανίων ψδῶν,
ὁ μυστογράφος οὗτος,
τὸ θεόπνευστον στόμα

τὸ ἄσμα τῶν ἄσμάτων
ἄδει τερπνῶς,

10 τὰ μὲν χεῖλη κινῶν ὡς νευράς,
ὡσπερ δὲ πλήκτρον τὴν γλῶτταν
ἀνακινῶν,
καὶ πρεσβεύει τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Τῆ βροντοφώνῳ σου γλύττη
ἀναφθεγγόμενος
τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας | τὸν ἀπόκρυφον
λόγον,

15 θεῷ ἠγαπημένε, | κράζεις ἀεὶ,
ἀναπτύσσων τὰ χεῖλη πυκνῶς,
τὸ «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος» καὶ δαδου-
χεῖς
πάντα ἄνθρωπον πρὸς γνῶσιν
θεοῦ.

III

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου (Αὐτ. 15)
ἦχος α'.

ἽΩ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ἠ πηγὴ τῆς ζωῆς | ἐν μνημείῳ τίθεται
καὶ κλίμαξ πρὸς οὐρανὸν
ὁ τάφος γίνεται,
εὐφραίνου Γεθσημανῆ,
5 τῆς θεοτόκου τὸ ἄγιον τέμενος·
βοήσωμεν οἱ πιστοί,
τὸν Γαβριὴλ κεκτημένοι ταξίαρχον·
κεχαριτωμένη, χαῖρε·
μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

10 Βαβαὶ τῶν σῶν μυστηρίων ἀγνή!
τοῦ ὑψίστου θρόνος
ἀνεδείχθης, δέσποινα,
καὶ γῆθεν πρὸς οὐρανὸν
μετέτης σήμερον·

ἠ δόξα σου εὐπρεπῆς
θεοφεγγέειν ἐκλάμπουσα χάρισι.
15 παρθένοι σὺν τῇ μητρὶ
τοῦ βασιλέως πρὸς ὕψος ἐπάρθητε·
κεχαριτωμένη, χαῖρε·
μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

Τὴν σὴν δοξάζουσι κοίμησιν
20 ἔξουσαί, θρόνοι, | ἀρχαί, κυριότητες,
δυνάμεις καὶ χερουβὶμ
καὶ τὰ φρικτὰ σεραφίμ·
ἀτάλλονται γηγενεῖς
ἐπὶ τῇ θείᾳ σου δόξῃ κοσμούμενοι·
προσπίπτουσι βασιλεῖς
25 σὺν ἀρχαγγέλοις, ἀγγέλοις καὶ μέλ-
πουσι·

II. γ' v. 4 τοῦ F' — 8 ἀσάγγραφον FG — 11 ἀναφωνῶν F — 13 βροντοφώνῳ F — III.
v. 10 moduli primorum versus alterius et tertiae strophae paululum a strophā prima
recedunt — 11 θρόνου F' — 23 καυχώμενοι F

κεχαριτωμένη, χαίρε·
 μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
 ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
 διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Cτιχ. προσόμ. εἰς τὸ Γενέθλιον τῆς θεοτόκου
 (Cεπτ. 8).

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, | ἐκ τῆς στείρας
 τίκτεται·

ἡ χάρις καρπογονεῖν
 λαμπρῶς ἀπάρχεται·
 εὐφραίνου Ἰωακεῖμ,

5 τῆς θεοτόκου γεννήτωρ γενόμενος·
 οὐκ ἔστιν ἄλλος, ὡς σὺ,
 τῶν γηγενῶν γεννητόρων, θεό-
 ληπτε·

ἡ γὰρ θεοδόχος κόρη,
 τοῦ θεοῦ τὸ κήνωμα,
 τὸ πανάγιον ὄρος
 διὰ σοῦ ἡμῖν δεδώρηται.

10 Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ὁ ἐκ στείρας καρπὸς,
 ἀναλάμπας νεύματι
 τοῦ πάντων δημιουργοῦ
 καὶ παντοκράτορος,
 εὐτόνως τὴν κοσμικὴν
 τῶν ἀγαθῶν διατέλλουκε στείρωσιν·

15 μητέρες σὺν τῇ μητρὶ
 τῆς θεοτόκου χορεύσατε κρᾶζουσαι·
 κεχαριτωμένη, χαίρε·
 μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
 ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
 διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

Cτήλη σωφροσύνης ἔμψυχος

20 καὶ λαμπρὸν δοχεῖον
 ἀποστίλβον χάριτι
 ἡ Ἄννα ἡ εὐκλεῆς | φανείσκει τέτοκε
 τὴν πρόβολον ἀληθῶς,
 τῆς παρθενίας τὸ θεῖον ἀπάνθισμα,
 τὴν πάσαις παρθενικαῖς

25 καὶ παρθενίας ποθοῦσαι τὸ χά-
 ρισμα
 τὸ τῆς παρθενίας κάλλος
 ἐμφανῶς βραβεύουσαν
 καὶ παρέχουσαν πᾶσι
 τοῖς πιστοῖς τὸ μέγα ἔλεος.

γ'. Cτιχ. προσόμ. εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ εἴσοδον
 τῆς θεοτόκου (Νοεμ. 21).

Cήμερον πιστοὶ χορεύσωμεν
 ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις
 τῷ κυρίῳ ἄδοντες,
 τιμῶντες καὶ τὴν αὐτοῦ
 ἡγιασμένην σκηνὴν,
 τὴν ἔμψυχον κιβωτὸν

5 τὴν τὸν ἀχώρητον λόγον χωρή-
 σασαν·

προσφέρεται γὰρ θεῷ,
 ὑπερφυῶς τῇ σαρκὶ νηπιάζουσα·
 καὶ ἀρχιερεὺς ὁ μέγας
 Ζαχαρίας δέχεται
 εὐφραίνόμενος ταύτην
 ὡς θεοῦ κατοικητήριον.

10 Cήμερον ναὸς ὁ ἔμψυχος
 τῆς ἀγίας δόξης
 Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
 ἡ μόνη ἐν γυναίξιν | εὐλογημένη ἀγνή
 προσφέρεται τῷ ναῷ
 τῷ νομικῷ κατοικεῖν εἰς τὰ Ἄγια·
 15 καὶ χαίρουσι σὺν αὐτῇ
 Ἰωακεῖμ καὶ ἡ Ἄννα τῷ πνεύματι·
 καὶ παρθενικαῖς χορεῖαι
 τῷ κυρίῳ ἄδουσι,
 ψαλμικῶς μελωδοῦσαι
 καὶ τιμῶσαι τὴν μητέρα αὐτοῦ.

Cὺ τῶν προφητῶν τὸ κήρυγμα,

20 ἀποστόλων δόξα
 καὶ μαρτύρων καύχημα
 καὶ πάντων τῶν γηγενῶν
 ἡ ἀνακαίνισις,
 παρθένε μήτηρ θεοῦ·

διὰ γὰρ σοῦ τῷ θεῷ κατηλλάγη-
 μεν·
 διὸ τιμῶμεν τὴν σὴν
 25 ἐν τῷ ναῷ τοῦ κυρίου προέλευσιν·

καὶ σὺν τῷ ἀγγέλῳ πάντες
 ψαλμικῶς τὸ χαίρέ σοι
 τῇ πανσέμνῳ βοῶμεν,
 τῇ πρεσβείᾳ σου σωζόμενοι.

IV

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς τὴν μεγάλην Παρασκευὴν (Τριῦδ. σελ. 397)
 ἦχος β'.

Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρὸν
 ὁ Ἄριμαθαίας καθέειλε
 τὴν τῶν ἀπάντων ζωὴν,
 μύρνη καὶ σινδόνι σε,
 Χριστὲ, ἐκήδευε·
 καὶ τῷ πόθῳ ἠπείγετο
 καρδίᾳ καὶ χεῖλει
 5 σῶμα τὸ ἀκήρατον
 σοῦ περιπτύσσασθαι·
 ὅμως συστελλόμενος φόβῳ
 χαίρων ἀνεβόα σοι· δόξα
 τῇ συγκαταβάσει σου, φιλόανθρωπε.

Ὅτε ἐν τῷ τάφῳ τῷ καινῷ
 10 ὑπὲρ τοῦ παντὸς κατετέθη
 ὁ λυτρωτὴς τοῦ παντὸς,
 Αἴδης ὁ παγγέλατος
 ἰδὼν σε ἔπηξεν·
 οἱ μοχλοὶ συνετρίβησαν,
 ἐθλάσθησαν πύλαι,
 μνήματα ἠνοίχθησαν,
 νεκροὶ ἀνίσταντο·
 τότε ὁ Ἀδὰμ εὐχαρίστω
 15 χαίρων ἀνεβόα σοι· δόξα
 τῇ συγκαταβάσει σου, φιλόανθρωπε.

Ὅτε ἐν τῷ τάφῳ σαρκικῶς
 θέλων συνεκλείσθης ὁ φύσει
 τῇ τῆς θεότητος
 μένων ἀπερίγραπτος
 καὶ ἀδιόριστος,
 20 τὰ θανάτου ἀπέκλεισας
 ταμεῖα καὶ Αἴδου
 ἅπαντα ἐκένωσας,
 Χριστὲ, βασιλεία·
 τότε καὶ τὸ κάββατον τοῦτο

θείας εὐλογίας καὶ δόξης
 καὶ τῆς σῆς λαμπρότητος ἠξίωσας.

25 Ὅτε αἱ δυνάμεις σε, Χριστὲ,
 πλάνον ὑπ' ἀνόμων ἐύρων
 κυκοφαντούμενον,
 ἔφριττον τὴν ἄφατον
 μακροθυμίαν σου
 καὶ τὸν λίθον τοῦ μνήματος
 χερσὶ σφραγισθέντα,
 αἶς σου τὴν ἀκήρατον
 πλευρὰν ἐλόγχευαν·
 30 ὅμως τῇ ἡμῶν σωτηρίᾳ
 χαίρουσαι ἐβῶν σοι· δόξα
 τῇ συγκαταβάσει σου, φιλόανθρωπε.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου
 (Ἄπριλ. 23).

Δεῦτε τὴν πανέορτον παιδρὰν
 ἔνδοξον ἀνάστασιν πάντες
 πανηγυρίζαντες,
 πάλιν ἑορτάσωμεν
 παιδρὰν πανήγυριν
 Γεωργίου τοῦ μάρτυρος
 καὶ στέψωμεν τοῦτον
 5 ἔαρινοῖς ἄνθεσιν
 ὄντα ἀήτητον,
 ὅπως ταῖς αὐτοῦ ἱκεσίαις
 λάβωμεν τῶν θλίψεων ἅμα
 καὶ πλημμελημάτων ἀπολύτρωσιν.

Ὅλον προσενήνοχας σαυτὸν
 10 τῷ σοὶ δεδωκότι, παμμάκαρ,
 ζωὴν ὀλόκληρον,
 ὡς περ ὀλοκάρπωσιν
 ζῶσαν καὶ ἔμψυχον

καὶ θυσίαν εὐπρόσδεκτον
καὶ καθαρωτάτην·
ὄθεν ἐχρημάτισα
πρέσβυς θερμότητος,
Ζάλης ἐξαιρούμενος πάντας

15 πίστει τοὺς ὑμνοῦντάς σε, μάρτυς,
καὶ προσκαλουμένους σε, Γεώργιε.

Σπόρον γεωργήσας ἐμμελῶς
τὸν καταβληθέντα τοῦ λόγου
τῇ καθαρᾷ σου ψυχῇ,
τοῦτον ἐπλεόνας
πόνοις ἀθλήσεως,
20 καὶ σοφῶς ἀποθέμενος
ἐν ἐπουρανίαις
θήκαις τὴν ἀκήρατον
εὐρεῖς ἀπόλαυσιν·

ἧς νῦν ἐμφορούμενος, μάκαρ,
ταῖς πρὸς τὸν θεόν σου πρεσβείαις
τοὺς πιστῶς ὑμνοῦντάς σε περί-
σωζε.

25 Μάρτυς ἀθλοφόρε τοῦ Χριστοῦ,
τοὺς ἐν διαφόροις ἀνάγκαις
σῶζε πρεσβείαις σου
πάσης περιστάσεως
ἀπολυτρούμενος·

καὶ διώκων ψυχώλεθρον,
δεινὴν ἀθυμίαν,
χάριν δὲ καὶ ἔλεος
ἡμῖν αἰτούμενος·

30 ὅπως ταῖς λιταῖς σου σωθέντες
χαίροντες γεραίρωμεν πάντες
τοὺς σεπτοὺς ἀγῶνάς σου, Γεώρ-
γιε.

V

Τροπάριον αὐτόμελον.

ἦχος δ'.

Ἔδωκας σημεῖωσιν
τοῖς φοβουμένοις σε, κύριε,
τὸν σταυρόν σου τὸν τίμιον,
ἐν ᾧ ἐθριάμβευσας
τὰς ἀρχὰς τοῦ σκότους
καὶ τὰς ἐξουσίας,
καὶ ἐπανάγαγες ἡμᾶς
5 εἰς τὴν ἀρχαίαν μακαριότητα·
διό σου τὴν φιλόανθρωπον
οἰκονομίαν δοξάζομεν,
Ἰησοῦ παντοδύναμε,
ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ
Χριστοῦ (Φεβ. 2).

Νόμον τὸν ἐν γράμματι
ἀποπληρῶν ὁ φιλόανθρωπος
τῷ ναῷ νῦν προσάγεται,

καὶ τοῦτον εἰδέχεται
γηραιαῖς ἀγκάλαις
Συμεῶν ὁ πρέσβυς·

νῦν ἀπολύεις με, βοῶν,
5 πρὸς τὴν ἐκεῖθεν μακαριότητα·
κατεῖδον γάρ σε σήμερον
cάρκα θνητὴν περικείμενον,
τὸν ζωῆς κυριεύοντα
καὶ θανάτου δεσπύζοντα.

Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν
ἐθνῶν ἐπέφανα, κύριε,
ἐπὶ κούφης καθήμενος

10 νεφέλης ὁ ἥλιος | τῆς δικαιοσύνης,
νόμου τὸ σκιῶδες

ἀποπληρῶν καὶ τὴν ἀρχὴν
καθυποφαίνων τῆς νέας χάριτος·

διό σε θεασάμενος
ὁ Συμεῶν ἀνεκράυγαζεν·
ἐκ φθορᾶς με ἀπόλυσον,
ὅτι εἶδόν σε σήμερον.

15 Κόλπων τοῦ γεννήτορος
 μὴ χωριθεὶς τῇ θεότητι,
 καρκωθεὶς, ὡς ἠυδόκησας,
 ἀγκάλαις κρατούμενος
 τῆς ἀειπαρθένου,
 χερσὶν ἐπεδόθης
 τοῦ θεοδόχου Κυμῶν,
 ὅτῃ χειρὶ σου κρατῶν τὰ κύμπαντα·
 20 διὸ, νῦν ἀπολύεις με,
 περιχαρῶς ἀνεκρούραζεν,
 ἐν εἰρήνῃ τὸν δούλόν σου,
 ὅτι εἰδὸν σε, δέσποτα.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην Κωνσταντίνου
 τοῦ βασιλέως (Ματ. 21).

“Ὅπλον κραταιότατον
 τῷ βασιλεῖ ἡμῶν δέδωκας
 τὸν σταυρόν σου τὸν τίμιον,
 δι’ οὗ ἐβασίλευσεν | ἐπὶ τῆς δικαίως,
 λάμπας εὐσεβείας,
 καὶ βασιλείας οὐρανῶν
 5 κατηξιώθη τῇ εὐπλαγχνίᾳ σου·
 μεθ’ οὗ σου τὴν φιλόανθρωπον
 οἰκονομίαν δοξάζομεν,
 Ἰησοῦ παντοδύναμε,
 ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔδωκας, φιλόανθρωπε,
 τῷ εὐσεβεῖ σου θεράποντι
 Κολομώντος τὴν φρόνησιν,
 10 Δαυὶδ τὴν πραότητα
 καὶ τῶν ἀποστόλων
 τὴν ὀρθοδοξίαν,
 ὡς βασιλέων βασιλεὺς
 κυριευόντων τε πάντων κύριος·
 διὸ σου τὴν φιλόανθρωπον
 οἰκονομίαν δοξάζομεν,
 Ἰησοῦ παντοδύναμε,
 ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

15 Πρῶτος καθυπέταξας
 τὴν ἀλουργίδα, ἀείμνηστε
 βασιλεῦ, ἐκουσίως Χριστῷ,
 αὐτὸν ἐπιγνοὺς θεὸν
 καὶ παμβασιλέα,
 πάντων εὐεργέτην,
 νικοποιὸν πάσης ἀρχῆς
 καὶ ἐξουσίας τὸν ὑπερκείμενον·
 20 ἐντευθέν σοι, φιλόχριστε,
 τὴν βασιλείαν κατευθύνει
 Ἰησοῦς ὁ φιλόανθρωπος
 καὶ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς Δανιὴλ καὶ τοὺς τρεῖς
 παῖδας (Δεκ. 17).

Νόμων ἀντεχόμενοι
 τῶν θεοσδότην, πανόλβιοι,
 μιαραῖς οὐκ ἐχράνθητε
 τροφαῖς, ἀλλ’ ἀκήρατον
 τῆς ψυχῆς τὸ κάλλος
 διασεσωκότες | διετηρήσατε σαρκὸς
 5 ἀδιαλώβητον καὶ ἀμάραντον
 τὸ ἄνθος τὸ θαυμάσιον
 καὶ τὴν τερπνὴν ὠραιότητα
 τοῦ δεσπότητος δοξάζοντες
 τοὺς αὐτὸν θεραπεύοντας.

Θείῳ πυρακτούμενοι
 οἱ νεανίαὶ πυρσεύματι
 τοῦ πυρὸς κατεφρόνησαν,
 10 ἐν ᾧ δροσιζόμενοι
 οἱ σεπτοὶ χορείαν
 ἐκλελαμπρυσμένην
 διατυπώσαντες ψῆδην
 τὴν πυλυμνητον ἠδον ψάλλοντες,
 τὴν ὄντως ἀδιάδοχον
 καὶ ἀμετάπτωτον πάνσοφοι
 βασιλείαν ποθήσαντες
 τὴν οὐράνιον ἔνδοξοι.

V. β' v. 16 ἠυδόκησεν J — γ' 6 σοι F — 8 εὐσεβεῖ βασιλεῖ ἡμῶν G — 12 κυριευόντων ἀπάντων FG — 15 *tertia haec strophā in cod. F prima et alteri praemisā est* — 16 βασιλεῦ τῷ θεῷ ἡμῶν G — 17 αὐτὸν γάρ ἐγνώρισας βασιλέα πάντων ὄντα καὶ δεσπότην νικ. G — θεόν τε καὶ βασιλέα F — 18 πάσαν ἀρχὴν FG — 19 ἐξουσίαν ὑπερκείμενον F — 20 κατευθύνων F — V. δ' v. 4 σαρκὸς C: σαφῶς Barth. — 5 καὶ ἀκήρατον C

15 Λόγον τῆς σοφίας σου
καταπλαγέντες οἱ τύραννοι,
Δανιὴλ ἀξιάγαστε,
καὶ παίδων τὴν κύνεσιν,
τῆς Χαλδαίων χώρας
ἄρχειν καὶ δεσπόζειν

ὑμᾶς κατέστησαν, σεπτοί·
τὴν ἀρετὴν γὰρ οἶδε σαφέστατα
20 θαυμάζειν καὶ πολέμιος
καὶ πολιτείας λαμπρότητα·
τῶν παθῶν γὰρ κρατήσαντες
ἡγεμόνες γεγόνατε.

VI

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου (Ἄπριλ. 23)
ἦχος δ'.

Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν,
ἀθλοφόρε Γεώργιε,
συνελθόντες σήμερον
εὐφημοῦμέν σε·
ὅτι τὸν δρόμον τετέλεκας,
τὴν πίστιν τετήρηκας
καὶ ἐδέξω ἐκ θεοῦ
5 τὸν τῆς νίκης σου στέφανον·
ὃν ἰκέτευσεν
ἐκ φθορᾶς καὶ κινδύνων | λυτρωθῆναι
τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας
τὴν ἀειεβαστον μνήμην σου.

Ῥωμαλέω φρονήματι
πεποιθῶς ἠτομόλησας
10 ὥσπερ λέων, ἔνδοξε,
πρὸς τὴν ἀθλησιν,
ὑπερορῶν μὲν τοῦ σώματος,
ὡς φθίρεσθαι μέλλοντος,
τῆς ἀφάρτου δὲ ψυχῆς
σοφῶς ἐπιμελούμενος,
καὶ κολάσεων
πολυτρόποις ἰδέαις | ἐπυρώθη
15 ὡς χρυσοῦς κεκαθαρμένος
ἐπταπλασίως, Γεώργιε.

Τῷ σωτήρι συνέπαθες
καὶ θανάτῳ τὸν θάνατον
ἐκουσίως, ἔνδοξε, | μιμητάμενος

συμβασιλεύεις λαμπρότατα,
πορφύραν ἐξ αἵματος
20 ἐνδυσάμενος φαίδρα
καὶ τῷ σκήπτρῳ τῶν ἄλλων σου
ἐγκοσμούμενος
καὶ στεφάνῳ τῆς νίκης | διαπρέπων
ἀπεράντους εἰς αἰῶνας,
μεγαλομάρτυς Γεώργιε.

Τῷ τῆς πίστεως θύρακι
καὶ ἀσπίδι τῆς χάριτος
καὶ σταυροῦ τῷ δόρατι
συμφραζάμενος,
τοῖς ἐναντίοις ἀνάλωτος
ἐγένου, Γεώργιε,
καὶ ὡς θεῖος ἀριστεύς
τῶν δαιμόνων τὰς φάλαγγας
τροπωσάμενος
30 σὺν ἀγγέλοις χορεύεις·
τοὺς πιστοὺς δὲ
περιέπων ἀγιάζεις
καὶ διασώζεις καλούμενος.

Ὡς ἀτέρα πολύφωτον,
ὥσπερ ἥλιον λάμποντα
ἐν τῷ στερεώματι | σὲ γινώσκωμεν·
35 ὡς μαργαρίτην πολύτιμον,
ὡς λίθον ἀγάζοντα,
ὡς ἡμέρας σε υἷον,

ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν,
ὡς ὑπέρμαχον
τῶν πιστῶν ἐν κινδύνοισι | εὐφημοῦμεν,
ἐκτελοῦντές σου τὴν μνήμην,
40 τροπαιοφόρε Γεώργιε.

Ἐν θαλάσῃ με πλέοντα,
ἐν ὁδῷ με βαδίζοντα,
ἐν νυκτὶ καθεύδοντα
περιφρούρησον·
ἐπαγρυπνοῦντα διάσῃσιν,
παμμάκαρ Γεώργιε,
καὶ ἀζῆσιν ποιεῖν
45 τοῦ κυρίου τὸ θέλημα,
ὅπως εὖροιμι
ἐν ἡμέρᾳ τῆς δίκης | τῶν ἐν βίῳ
πεπραγμένων μοι τὴν λύσιν
ὁ προσδραμῶν ἐν τῇ σκέπῃ σου.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον
(Νοεμ. 13).

Τὴν χρυσήλατον κάλιππινα,
τὸ θεόπνευστον ὄργανον,
τῶν δογμάτων πέλαγος
ἀνεξάντητον,
τῆς ἐκκλησίας τὸ στήριγμα,
τὸν νοῦν τὸν οὐράνιον,
τῆς σοφίας τὸν βυθόν,
5 τὸν κρατῆρα τὸν πάγχρυσον,
τὸν προχέοντα
ποταμοὺς διδαγμάτων | μελιρρῦτων
καὶ ἀρδεύοντα τὴν κτίσιν
μελψδικῶς ἀνυμνήσωμεν.

Τὸν ἀστέρα τὸν ἄδυτον,
τὸν ἀκτίσι φωτίζοντα
10 διδαγμάτων ἅπασαν | τὴν ὑφήλιον,
τῆς μετανοίας τὸν κήρυκα,
τὸν σπόγγον τὸν πάγχρυσον
τὸν ὑγρότητα δεινῆς
ἀπογνώσεως αἴροντα
καὶ δροσίζοντα

ἐκτακείας καρδίας | ἀμαρτίαις
15 Ἰωάννην ἐπαζῆσιν
τὸν χρυσολόγον τιμήσωμεν.

Ὁ ἐπίγειος ἄγγελος
καὶ οὐράνιος ἄνθρωπος,
χελιδὼν ἢ εὐλαός
καὶ πολύφωνος,
τῶν ἀρετῶν τὸ θησαύρισμα,
ἢ πέτρα ἢ ἄρρηκτος,
20 τῶν πιστῶν ὑπογραμμὸς,
τῶν μαρτύρων ἐφάμιλλος,
ἰσοστάσιος
τῶν ἀγίων ἀγγέλων, | ἀποστόλων
ὁ ὁμότροπος ἐν ὕμνοις
μεγαλυνέσθω Χρυσόστομος.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου
(Αὐγ. 15).

Τῇ ἐνδόξῳ κοιμήσει σου
οὐρανοὶ ἐπαγάλλονται,
καὶ ἀγγέλων γένηθε
τὰ στρατεύματα·
πᾶσα ἡ γῆ δὲ εὐφραίνεται,
ψδὴν σοι ἐξόδιον
προσφωνοῦσα τῇ μητρὶ
5 τοῦ τῶν ὄλων δεσπόζοντος,
ἀπειρόγαμε
παναγία παρθένε, | ἡ τὸ γένος
τῶν ἀνθρώπων ῥυσαμένη
προγονικῆς ἀποφάσεως.

Ἐκ περάτων συνέδραμον
ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι
10 θεαρχίῳ νεύματι | τοῦ κηδεύσαι σε·
καὶ ἀπὸ γῆς αἰρομένην σε
πρὸς ὕψος θεύμενοι
τὴν φωνὴν τοῦ Γαβριὴλ
ἐν χαρᾷ ἀνεβόων σοι· | χαῖρε ὄχημα
τῆς θεότητος ὅλης, | χαῖρε μόνη
15 τὰ ἐπίγεια τοῖς ἄνω
τῷ τοκετῷ σου συνάψασα.

Τὴν Ζωὴν ἢ κυήσαα
 πρὸς Ζωὴν μεταβέβηκα
 τῇ σεπτῇ κοιμήσει σου
 τὴν ἀθάνατον,
 δορυφορούντων ἀγγέλων σοι,
 ἀρχῶν καὶ δυνάμεων,
 20 ἀποστόλων, προφητῶν
 καὶ ἀπάσης τῆς κτίσεως, δεχομένου τε
 ἀκηράτοις παλάμαις | τοῦ υἱοῦ σου
 τὴν ἀμώμητον ψυχὴν σου,
 παρθενομήτορ θεόνυμφε.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ
 (Νοεμ. 8).

Τριηλίου θεότητος
 παραστάτης φαιδρότατος,
 Μιχαὴλ, δεικνύμενος,
 ἀρχιστράτηγε,
 μετὰ τῶν ἄνω δυνάμεων
 κραυγάζεις γηθόμενος·
 ἄγιος εἶ ὁ πατήρ,
 5 ἄγιος ὁ συνάναρχος, | λόγος ἄγιος,
 καὶ τὸ ἄγιον πνεῦμα, | μία δόξα,
 βασιλεία, μία φύσις,

μία θεότης καὶ δύναμις.
 Καὶ τὸ εἶδός σου πύρινον,
 καὶ τὸ κάλλος θαυμάσιον,
 10 Μιχαὴλ πρωτάγγελε·
 τῇ αὐτῷ γὰρ
 φύσει διέρχη τὰ πέρατα,
 πληρῶν τὰ προστάγματα
 τοῦ τῶν ὄλων ποιητοῦ,
 δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ σου γνωριζόμενος,
 καὶ πηγὴν ἰαμάτων τὸν ναόν σου
 15 ἔρταζόμενος, τῇ κλήσει
 σοῦ τῇ ἀγία τιμώμενος.

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους σου,
 ὥσπερ γέγραπται, πνεύματα
 καὶ τοὺς λειτουργούντάς σοι
 φλόγα πύρινον,
 μέσον ταγμάτων πρωτεύοντα
 ἀνέδειξας, κύριε,
 20 σου τῶν ἀρχαγγελικῶν
 Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγον,
 σοῦ τοῖς νεύμασιν
 καθυπέικοντα, λόγε, καὶ τὸν ὕμνον
 τὸν τρισάριον ἐν φόβῳ
 ἀναφωνοῦντα τῇ δόξῃ σου.

VII

Τροπάριον αὐτόμελον εἰς τοὺς ἀποστ. Πέτρον
 καὶ Παῦλον (Ἰουν. 29)
 ἦχος δ'.

Ὁ ἔξ ὑψίστου κληθεὶς,
 οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων,
 ὅτε τὸ ἐπίγειον | σκότος ἠμαύρωσε
 τοὺς ὀφθαλμοὺς σοῦ τοῦ σώματος, β'.
 τῆς ἀσεβείας
 δημοσιεῖον | τὴν κευθρωπότητα,
 5 τότε τὸ οὐράνιον | φῶς περιήστραψε
 σῆς διανοίας τὰ ὄμματα,
 τῆς εὐσεβείας

ἀνακαλύπτον | τὴν ὠραιότητα·
 ὅθεν ἐπέγνωσ | τὸν ἐξάγοντα
 φῶς ἐκ σκότους Χριστὸν τὸν θεόν
 10 ὃν ἰκέτευσαι [ἡμῶν·
 καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην Βασιλείου τοῦ
 μεγάλου (Ἰαν. 1).

Ὁ ἐπωνύμως κληθεὶς | τῆς βασιλείας.
 ὅτε τὸ βασιλεῖον | σὺ ἱεράτευμα,
 τὸ τοῦ Χριστοῦ ἔθνος ἄγιον,
 φιλοσοφία

VI. γ' v. 19 ce F — 21 δεχομένων δέ F — VII. carmen hoc medium insertum est
 carmini quatuor stropharum — v. 9 φῶς ἐκ σκότους τὸν θεόν ἡμῶν legisse videtur, qui
 tertium carmen composuit

καὶ ἐπιστήμη, | πάτερ, ἐποίμανας,
 5 τότε διαδήματι | ἐ κατεκόμησε
 τῆς βασιλείας, Βασίλειε,
 βασιλευόντων
 ὁ βασιλεύων | καὶ πάντων κύριος,
 ὁ τῷ τεκόντι | συννοούμενος
 αἰδίως υἷος καὶ συνάναρχος,
 10 ὃν ἰκέτευε σῶσαι
 καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἱεραρχίας στολαῖς | ἠγλαϊσμένοις
 χαίρων ἀνεκήρυξας | τὸ εὐαγγέλιον
 τῆς βασιλείας, Βασίλειε,
 ὀρθοδοξίας
 τῆ ἐκκλησία | βλύσας διδάγματα·
 15 οἷς νῦν φωτιζόμενοι | μίαν θεότητα
 τὴν ἐν πατρὶ παντοκράτορι
 μονογενεῖ τε
 τοῦ θεοῦ λόγῳ | καὶ θείῳ πνεύματι
 θεολογοῦμεν | καὶ δοξάζομεν
 ἐν προσώποις τριῶν ἀδιαίρετον,
 20 ἣν ἰκέτευε σῶσαι
 καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ οὐρανίαις συνῶν | χοροστασίαις
 καὶ συναυλιζόμενος, | πάτερ Βασίλειε,
 ὦν καὶ τὸν βίον ἐζήλωσας
 τῆ λαμπροτάτῃ
 εἰλικρινείᾳ | τῆς πολιτείας σου,
 25 ἔτι μετὰ σώματος | ἀναστρεφόμενος
 τοῖς ἐπὶ γῆς ὡς τις ἄσαρκος,
 τοὺς ἐντρυφῶντας
 τῆ θεοπνεύστῳ | διδασκαλίᾳ σου
 ἐκ τῶν κινδύνων καὶ τοῦ σκότους τῆς
 ἀγνωσίας Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν
 30 καθικέτευε σῶσαι
 καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὰ προεόρτια τῶν Χριστουγέννων (Δεκ. 23).

Τοῦ Ἑσαίου φωνῆ | ἀποπληροῦται·
 ἰδοὺ ἡ παρθένος γὰρ | τὸν ἀπερίληπτον

περιγραφόμενον σώματι
 ἐν μήτρᾳ φέρει
 καὶ παραδόξως | τεκεῖν ἐπέιγεται·
 5 θεόδεκτον σπήλαιον προευτρεπίσθητι·
 ἡ Βηθλεὲμ ἐτοιμάσθητι·
 ὁ βασιλεὺς γὰρ
 ἐ ἡρετίσατο εἰς κατοίκησιν·
 δέχου ἡ φάτνη | σπαργανούμενον
 βρέφος Χριστὸν λύειν μέλλοντα
 10 τὰς σειρὰς τῶν πταισμάτων
 τῶν ἀνθρώπων ἀγαθότητι.

Ἡ φωτεινὴ τε καὶ ἔμψυχος νεφέλη,
 τὸν ὄμβρον βαστάζουσα | τὸν ἐπουρά-
 νιον,
 τοῦτον ἐν γῆ νῦν προέρχεται
 ἐναποστάξει,
 ὅπως ἀρδεύῃ ταύτης τὸ πρόσωπον·
 15 τὸ ἔαρ τῆς χάριτος | ἡ νοητὴ χελιδὼν
 ἔνδον ἐν σπλάγχθοις κατέχουσα
 ἀρρήτῳ λόγῳ
 ἐναποτίκτει | χειμῶνα ἄθεον
 διασκέδάζον· | τὸ παλάτιον
 τὸ καθαρὸν καὶ ἀμίαντον
 20 βασιλέα σπηλαίῳ
 ἐπεισάγει σωματούμενον.

Συναπεγράφησ τοῖς δούλοις ὁ δεσπότης
 πταισμάτων χειρόγραφον | σχίαι βου-
 λόμενος
 καὶ ἀπογράψασθαι ἅπαντας
 ἐν βίβλῳ ζώντων
 θανατωθέντας | κλοπῇ τοῦ ὄψεως·
 25 παρθένος δὲ φέρει σε τὸν πάντα φέ-
 ροντα,
 σάρκα θνητὴν περικείμενον
 καὶ καταλύειν
 μικρῷ σπηλαίῳ | ἐπευδοκῆσαντα·
 ὃν γεννηθέντα | τάξεις ἄνωθεν
 ἀγγελικαὶ ἀνυμνήσουσι
 μετὰ θείων ποιμένων,
 ἐκπληττόμενοι τὸ κράτος σου.

VIII

CTixnpά, αὐτόμελον καὶ πρόσομοια εἰς τὸν ἅγιον Cάββαν (Δεκ. 5)
ἦχος πλ. α'.

Χαίροις, ἀσκητικῶν ἀληθῶς
ἀγωνισμάτων | τὸ εὐῶδες κειμήλιον·
σταυρὸν γὰρ ἐπ' ὤμων ἄρας | καὶ τῷ δεσπότη Χριστῷ
σεαυτὸν, παμμάκαρ, | ἀναθέμενος
5 καρκὸς κατεπάτησας | τὸ χαμαίζηλον φρόνημα·
ταῖς ἀρεταῖς δὲ | τὴν ψυχὴν κατελάμπρυνας
καὶ πρὸς ἔνθεον | ἀνεπτέρωσας ἔρωτα·
ὄθεν τὴν παναγίαν σου | κυκλοῦντες, πανεύφημε,
λάρνακα, Cάββα, τῆς θείας | φιλανθρωπίας αἰτούμεθα
10 τυχεῖν σαῖς πρεσβείαις,
καὶ τῷ κόσμῳ δωρηθῆναι | τὸ μέγα ἔλεος.

*Ανθραξ θεοφεγγῆς τῷ πυρὶ
προσομιλήσας, | θεοφόρε, τοῦ πνεύματος,
ἐδείχθης ἐν κόσμῳ, Cάββα, | καταλαμπρύνων ψυχὰς
τῶν πιστῶς, θεόφρον, | προσιόντων σοι,
15 πρὸς φῶς ὀδηγῶν αὐτοὺς | τὸ ἀνέσπερον, ὅσιε·
ἐρημικοὺς δὲ, | δροσιζόμενος ἄνωθεν
θεία χάριτι, | κατεμάρανας ἄνθρακας·
ὄθεν καὶ τὸν τῆς νίκης σοι | προδήλως δεδώρηται
στέφανον, πάτερ, | τῆς θείας δικαιοσύνης ὁ πρῦτανις
20 Χριστὸς, ὃν δυσώπει
ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι | τὸ μέγα ἔλεος.

Κλίμαξ οὐρανομήκης σαφῶς
ἡ πολιτεία | σου, θεόφρον, γεγένηται,
δι' ἧς περ πρὸς ὕψος ἤρθης | καὶ τῷ δεσπότη Χριστῷ
25 ὀμιλεῖν, παμμάκαρ, | κατηξίωσαι,
τὸν νοῦν ἐλλαμπόμενος | ταῖς ἐκείθεν ἐλλάμψεσι·
μαρμαρυγαῖς δὲ | ταῖς αὐτοῦ φωτιζόμενος
τὴν ἰσάγγελον | ἐκομίσω φαιδρότητα·
ᾧ καὶ νῦν παριστάμενος | ἰκέτευσέ, ὅσιε,
30 τοὺς ἐκτελοῦντας τὴν θεῖαν | καὶ πανσεβάσμιον μνήμην σου
εὖν σοὶ παραστῆναι,
καὶ τῷ κόσμῳ δωρηθῆναι | τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Cτιχ. πρόσομ. εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ σταυροῦ (Τριῶδ. σελ. 201).

Λάμπρον, ὃ τοῦ κυρίου σταυρὸς,
τὰς φεγγοβόλους | ἀστραπάς σου τῆς χάριτος

καρδίας τῶν ἐν τιμῶντων | καὶ θεολήπτῳ στοργῇ
 περιπτυσσομένων, | κοσμοπόθητε·
 5 δι' οὗ τῶν δακρύων | ἐξηφανίσθη κατήφεια,
 καὶ τοῦ θανάτου | τῶν παγίδων ἐρρύσθημεν
 καὶ πρὸς ἄληκτον | εὐφροσύνην μετήλθομεν·
 δεῖξον τῆς ὡραιότητος | τῆς σῆς τὴν εὐπρέπειαν,
 τὰς ἀντιδόσεις παρέχων | τῆς ἐγκρατείας τοῖς δούλοις σου,
 10 πιστῶς αἰτουμένοις
 ἣν πλουσίαν προστασίαν | καὶ μέγα ἔλεος.

Χαίροις, ὁ Ζηηφόρος σταυρὸς,
 τῆς ἐκκλησίας | ὁ ὡραῖος παράδεικος,
 τὸ ξύλον τῆς ἀφθαρσίας | τὸ ἐξανθήσαν ἡμῖν
 15 αἰωνίου δόξης | τὴν ἀπόλαυσιν·
 δι' οὗ τῶν δαιμόνων | ἀποδιώκονται φάλαγγες,
 καὶ τῶν ἀγγέλων | συνευφραίνονται τάγματα,
 καὶ συστήματα | τῶν πιστῶν ἐορτάζουσιν·
 ὄπλον ἀκαταγώνιστον, | κραταίωμα ἄρρηκτον,
 20 τῶν βασιλέων τὸ νίκος, | τῶν ἱερέων τὸ καύχημα,
 Χριστοῦ νῦν τὰ πάθη
 καὶ ἡμῖν δίδου προφθάσαι | καὶ τὴν ἀνάστασιν.

Χαίροις, ὁ Ζηηφόρος σταυρὸς,
 τῆς εὐσεβείας | τὸ ἀήττητον τρόπαιον,
 25 ἡ θύρα τοῦ παραδείσου, | ὁ τῶν πιστῶν στηριγμὸς,
 τὸ τῆς ἐκκλησίας | περιτείχιμα·
 δι' οὗ ἐξηφάνισται | ἡ ἄρὰ καὶ κατήρηται,
 καὶ κατεπόθη | τοῦ θανάτου ἡ δύναμις,
 καὶ ὑψώθημεν | ἀπὸ γῆς πρὸς οὐράνια·
 30 ὄπλον ἀκαταμάχητον, | δαιμόνων ἀντίπαλε,
 δόξα μαρτύρων, ὁσίων | ὡς ἀληθῶς ἐγκαλλώπισμα,
 λιμὴν σωτηρίας,
 ὁ δωρούμενος τῷ κόσμῳ | τὸ μέγα ἔλεος.

Δεῦρο, τῶν πρωτοπλάτων δυὰς,
 35 ἡ τῆς χορείας | ἐκπεσοῦσα τῆς ἀνωθεν
 τῷ φθόνῳ τοῦ βροτοκτόνου | διὰ πικρᾶς ἡδονῆς
 τῆς τοῦ ξύλου πάλαι | ἀπογεύσεως·
 ἰδοὺ τὸ πανσέβαστον | ὄντως ξύλον προσέρχεται,
 ᾧ προσδραμόντες | ἐν χαρᾷ περιπτύξασθε
 40 καὶ βοήσατε | πρὸς αὐτὸ μετὰ πίστεως·

αὐτῶν ἢ ἀντίληψις, | σταυρὲ πανσεβάσμιε,
 οὗ τοῦ καρποῦ μετασχόντες | τῆς ἀφθαρσίας ἐτύχομεν,
 Ἐδὲμ τὴν προτέραν
 κομικάμενοι βεβαίαν | καὶ μέγα ἔλεος.

IX

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν (Νοεμ. 1).

ἦχος πλ. β'.

"Ὀλην ἀποθέμενοι
 ἐν οὐρανοῖς τὴν ἐλπίδα
 θησαυρὸν ἀσύλητον
 ἐπὶ γῆς οἱ ἄγιοι
 ἐθησαύρισαν·
 δωρεὰν ἔλαβον, | δωρεὰν διδοῦσι
 5 — τοῖς νοσοῦσι τὰ ἰάματα·
 χρυσοῦν ἢ ἄργυρον
 εὐαγγελικῶς οὐκ ἐκτίσαντο·
 ἀνθρώποις τε καὶ κτήνεσι
 τὰς εὐεργεσίας μετέδωκαν,
 ἵνα διὰ πάντων
 ὑπήκοοι γενόμενοι Χριστῷ
 10 ἐν παρρησίᾳ πρεσβεύωσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

"Ὑλην ἐβδελύξαντο
 τὴν ἐπὶ γῆς φθειρομένην,
 οὐρανοπολιταὶ δὲ
 ἐν σαρκὶ ὡς ἄγγελοι
 ἐχρημάτισαν,
 ἢ ὁμόφρων ὑσκήνητος
 15 τῶν ἀγίων καὶ ὁμόψυχος·
 διὸ τοῖς κάμνουσι
 πᾶσι τὰς ἰάσεις βραβεύουσιν,
 ἀνάργυρον παρέχοντες
 τὴν εὐεργεσίαν τοῖς χρήζουσιν·
 οὐκ ἐν ἐτήρειοις
 ὑμνήσωμεν ἀξίως ἑορταῖς
 ἐν παρρησίᾳ πρεσβεύοντας
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

20 "Ὀλην εἰσοκίκασα
 ἐν ἑαυτῇ τὴν τριάδα
 δυὰς ἢ ἀοίδιμος
 Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς
 οἱ θεόφρονες
 ὡς κρουνοὶ βλύζουσιν | ἐκπηγήενάματα
 ζωηφόρου τῶν ἰάσεων·
 25 ὧν καὶ τὰ λείψανα
 πάθη δι' ἀφῆς θεραπεύουσιν,
 καὶ μόνα τὰ ὀνόματα
 νόσους ἐκ βροτῶν ἀπελαύνουσιν·
 πάντων τῶν προσφύγων
 σωτήριοι τελούντες τῷ Χριστῷ
 ἐν παρρησίᾳ πρεσβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τοὺς ἐν Νικαίᾳ πατέρας
(Πεντηκ. σελ. 172, ὄρα Ἰουλ. 13).

"Ὀλην συγκροτήσαντες
 τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιστήμην
 καὶ τῷ θεῷ πνεύματι
 συνδιασκεψάμενοι
 τὸ μακάριον
 καὶ σεπτὸν σύμβολον | οἱ σεπτοὶ πατέρες
 5 θεογράφως διεχάραξαν·
 ἐν ᾧ σαφέστατα
 τῷ γεγεννηκότι συνάναρχον
 τὸν λόγον ἐκδιδάσκουσι
 καὶ παναληθῶς ὁμοούσιον,
 ταῖς τῶν ἀποστόλων
 ἐπόμενοι προδήλως διδασκαλαῖς,

10 οί εὐκλεεῖς καὶ πανόλβιοι
ὄντως καὶ θεόφρονες.

“Ὀλην εἶδεξάμενοι
τὴν νοητὴν λαμπηδόνα
τοῦ ἁγίου πνεύματος,
τὸ ὑπερφυσίατον
χρησιμολόγημα,

15 τὸ βραχὺ ῥήματι | καὶ πολὺ συνέει
θεοπνεύστως ἀπεφθέξαντο,
ὡς χριστοκήρυκες
εὐαγγελικῶν προϊστάμενοι
δογμάτων οἱ μακάριοι
καὶ τῶν εὐσεβῶν παραδόσεων·

20 ἄνωθεν λαβόντες
τὴν τούτων ἀποκάλυψιν σαφῶς
καὶ φωτισθέντες ἐξέθεντο
πίστιν θεοδίδακτον·

“Ὀλην συλλεξάμενοι
ποιμαντικὴν ἐπιστήμην
καὶ θυμὸν κινήσαντες
νῦν τὸν δικαιοτάτον

25 ἐνδικιώτατα
τοὺς βαρεῖς ἤλασαν
καὶ λοιμώδεις λύκους,
τῇ σφενδόνη τῇ τοῦ πνεύματος
ἐκσφενδονήσαντες
τοῦ τῆς ἐκκλησίας πληρώματος,
πесόντας ὡς πρὸς θάνατον

30 καὶ ὡς ἀνιάτως νοσήσαντας
οἱ θεοὶ ποιμένες
ὡς δούλοι γνησιώτατοι Χριστοῦ
καὶ τοῦ ἐνθεοῦ κηρύγματος
μύσται ἱερώτατοι.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν τῆς Ἀπόκρεω κυριακῆν
(Τριψῆδ. σελ. 21).

“Ὅταν μέλλῃς ἔρχεσθαι
κρίσιν δικαίαν ποιῆσαι,
κριτὰ δικαιοτάτε,
ἐπὶ θρόνου δόξης σου
καθεζόμενος,
ποταμὸς πύρινος | πρὸ τοῦ σοῦ βήματος

5 καταπλήττων ἔλκη ἅπαντας,
παρισταμένων σοι
τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων
ἀνθρώπων κρινομένων τε
φόβῳ καθ' ἃ ἕκαστος ἔπραξε,
τότε ἡμῶν φεῖσαι
καὶ μοίρας καταξίωσον, Χριστὲ,
10 τῶν σωζομένων ὡς εὐσπλαγχνος·
πίστει δυσιωποῦμέν σε.

Βίβλοι ἀνοιγῆσονται,
φανερωθήσονται πράξεις
ἀνθρώπων ἐπίπροσθεν
τοῦ ἀστέκτου βήματος·
διηγήσει δὲ

ἡ κοιλὰς ἅπανα | φοβερῶ βρύγματι
15 τοῦ κλαυθμῶνος, πάντας βλέπουσα
τοὺς ἁμαρτήσαντας

ταῖς αἰωνιζούσαις κολάσει
τῇ κρίσει τῇ δικαίᾳ σου
παραπεμπομένους καὶ ἄπρακτα
κλαίοντας, οἰκτίρμον·

διό σε δυσιωποῦμεν, ἀγαθέ·
20 φεῖσαι ἡμῶν τῶν ὑμνούντων σε,
μόνε πολυέλεε.

Ἦχῆσοις κάλιπυγες
καὶ κενωθήσονται τάφοι,
καὶ ἐξαναστήσεται
τῶν ἀνθρώπων τρέμουσα
φύσις ἅπανα·

25 οἱ καλὰ πράξαντες | ἐν χαρᾷ χαίρουσι,
προσδοκῶντες μισθὸν λήψεσθαι·
οἱ ἁμαρτήσαντες
τρέμουσι δεινῶς ὀλούζοντες,
εἰς κόλασιν πεμπόμενοι

καὶ τῶν ἐκλεκτῶν χωριζόμενοι·
30 κύριε τῆς δόξης,
οἰκτεῖρησον ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς
καὶ τῆς μερίδος ἀξίωσον
τῶν ἡγαπηκώτων σε.

Κλαίω καὶ ὀδύρομαι,
ὅταν εἰς αἴσθησιν ἔλθω,

τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον,
 κότος τὸ ἐξώτερον
 35 καὶ τὸν τάρταρον,
 τὸν δεινὸν κώληκα,
 τὸν βρυγμὸν αὔθις τε
 τῶν ὀδόντων καὶ τὴν ἄπαυστον
 ὀδύνην μέλλουσαν
 ἔσσεσθαι τοῖς ἄμετρα πταίσει
 καὶ εὖ τὸν ὑπεράγαθον
 40 γνῶμη πονηρᾷ παροργίσειν·
 ὦν εἰς τε καὶ πρῶτος
 ὑπάρχω ὁ ταλαίπωρος ἐγώ·
 ἀλλὰ, κριτὰ, τῷ ἐλέει σου
 εὐσπλάγχνος.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν τῆς Τυρινῆς κυριακῆς
 (Τριψδ. σελ. 57).

Ὁ πλάστης μου κύριος
 χοῦν ἐκ τῆς γῆς προσλαβὼν με
 ζωηρῶ φυχίματι | ψυχώσας ἐζώωσε
 καὶ ἐτίμησεν
 ἐπὶ γῆς ἄρχοντα | ὀρατῶν ἀπάντων
 5 καὶ ἀγγέλοις ὁμοδίαιτον·
 Κατὰν δ' ὁ δόλιος
 ὀργάνῳ τῷ ὄφει χρησάμενος
 ἐν βρώσει ἐδελέασε
 καὶ θεοῦ τῆς δόξης ἐχώρισε
 καὶ τῷ κατωτάτῳ
 θανάτῳ παραδέδωκεν εἰς γῆν·
 10 ἀλλ' ὡς δεσπότης καὶ εὐσπλάγχνος
 πάλιν ἀνακάλεσα.

Στολὴν θεοῦφαντον
 ἀπεξεδύθη ὁ τάλας,
 σοῦ τὸ θεῖον πρόσταγμα
 παρακούσας, κύριε,
 συμβουλίᾳ ἐχθροῦ·
 15 καὶ σικκῆς φύλλα δὲ
 καὶ τοὺς δερματίνους
 νῦν χιτῶνας περιβέβλημαι·
 ἰδρῶτι κέκριμαι
 ἄρτον μοχθηρὸν κατεσθίειν γάρ·
 ἀκάνθας καὶ τριβόλους δὲ
 φέρειν μοι ἢ γῆ κεκατάραται·

20 ἀλλ' ὁ ἐν ὑτέροις [θεῖς
 τοῖς χρόνοις ἐκ παρθένου καρκω-
 ἀνακαλέσας εἰσάγαγε
 πάλιν εἰς παράδεισον.

Παράδεισε πάντιμε,
 τὸ ὑραιότατον κάλλος,
 θεόκτιστον κήνωμα,
 εὐφροσύνη ἄληκτε
 25 καὶ ἀπόλαυσις,
 δόξα τῶν δικαίων,
 προφητῶν τερπνότης
 καὶ ἀγίων οἰκητήριον,
 ἦχῳ τῶν φύλλων σου
 πλάστην τὸν τῶν ὀλῶν ἰκέτευε
 τὰς πύλας ὑπανοῖξάι μοι,
 30 ἅς τῇ παραβάσει ἀπέκλεισα,
 καὶ ἀξιωθῆναι
 τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς μεταλαβεῖν
 καὶ τῆς χαρᾶς, ἧς τὸ πρότερον
 ἐν σοὶ κατετρέφῃσα.

Ἄδὰμ ἐξωστράκιεται
 παρακοῇ παραδείσου
 35 καὶ τρυφῆς ἐκβέβληται,
 γυναικὸς τοῖς ῥήμασιν
 ἀπατώμενος,
 καὶ γυμνὸς κάθηται | τοῦ χωρίου, οἴμοι!
 ἐναντίον ὀδυρόμενος·
 διὸ σπουδάσωμεν
 πάντες τὸν καιρὸν ὑποδέεσθαι
 40 νηστείας, ὑπακούοντες
 εὐαγγελικῶν παραδόσεων,
 ἵνα διὰ τούτων
 εὐάρεστοι γενόμενοι Χριστῷ
 τοῦ παραδείσου τὴν οἰκῆσιν
 πάλιν ἀπολάβωμεν.

ε'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν τῆς Ὁρθοδοξίας κυ-
 ριακῆς (Τριψδ. σελ. 123).

Εὖ τὸν ἀκατάληπτον
 πρὸ ἐωσφόρου ἀνάρχως
 ἐξ αὐλοῦ λάμπαντα
 ἄσωμάτου τέ γαστρὸς

τοῦ γεννήτορος
 οἱ προφήται, κύριε,
 οἱ τῷ σῶ πνεύματι
 5 ἔμπνευσθέντες προηγόρευσαν
 παῖδιον ἕσεσθαι
 ἕξ ἀπειρογάμου σαρκούμενον,
 ἀνθρώποις συναπτόμενον
 καὶ τοῖς ἐπὶ γῆς καθορώμενον·
 δι' ὧν ὡς οἰκτίρμων
 ἐλλάμπωσεν ἀζίσκων τῆς σῆς
 10 τοὺς ἀνυμνοῦντας τὴν ἄφραστον
 σου σεπτὴν ἀνάστασιν.

Λόγῳ σε κηρύξαντες
 οἱ θεηγόροι προφήται
 καὶ ἔργοις τιμήσαντες
 ἀτελεύτητον ζωὴν
 ἐκαρπώσαντο·

15 τῇ γὰρ κτίσει, δέσποτα,
 παρὰ σὲ τὸν κτίσαντα
 μὴ λατρεύειν καρτερήσαντες
 τὸν κόσμον ἅπαντα
 εὐαγγελικῶς ἀπεστράφησαν,
 καὶ σύμμορφοι γεγονάσιν
 οὐ περ προηγόρευσαν πάθους σου·
 20 ὧν ταῖς ἰκεσίαις
 ἀζίσκων ἀμέμπτως διελθεῖν
 τῆς ἐγκρατείας τὸ στάδιον,
 μόνε πολυέλεε.

Φύσει ἀπερίγραπτος
 τῇ θεϊκῇ σου ὑπάρχῳ
 ἐπ' ἐσχάτων, δέσποτα,
 σαρκωθεὶς ἠξίωσας
 25 περιγράφεσθαι·
 τῆς σαρκὸς προσλήψαι γὰρ
 καὶ τὰ ἰδιώματα
 ἀνελάβου ταύτης ἅπαντα·
 διὸ τὸ εἶδος σου
 τὸ τῆς ἐμφερείας ἐγγράφοντες
 σχετικῶς ἀσπαζόμεθα,
 30 πρὸς τῆς σὴν ἀγάπην ὑψούμενοι·
 καὶ τῶν ἰαμάτων
 τὴν χάριν ἀπαντλοῦμεν ἐξ αὐτοῦ

τῶν ἀποστόλων ἐπόμεινοι
 θεαῖς παραδόσειςιν.

Ὑπέρτιμον κόσμησιν
 ἢ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία
 35 τῶν σεπτῶν ἀπέλιψε
 καὶ ἁγίων εἰκόνων
 τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ
 καὶ τῆς θεομήτορος | καὶ ἁγίων πάντων
 παιδοτάτην ἀναστήλωσιν,
 δι' ἧς φαῖδρύνεται
 καὶ καταγλαΐζεται χάριτι
 40 καὶ στίφος ἀποβάλλεται
 τῶν αἰρετικῶν ἐκδιώκουσα
 καὶ ἀγαλλομένη
 δοξάζει τὸν φιλόανθρωπον θεόν
 τὸν δι' αὐτὴν ὑπομείναντα
 πάθῃ τὰ ἐκούσια.

5. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν τῶν Ἁγίων πάντων
 κυριακῇ (Πεντηκ. κελ. 210).

Οἱ πνευματορῆτορες,
 οἱ μαθηταὶ τοῦ σωτῆρος,
 τοῦ πνεύματος ὄργανα
 πίστει χρηματίσαντες,
 διεσπάρησαν
 εἰς τὰ γῆς πέρατα, | τὸ σεπτὸν κήρυγμα
 5 ὀρθοδόξως κατασπείροντες,
 ἕξ ὧν ἐβλάστησαν
 θεῖα γεωργία καὶ χάριτι
 μαρτύρων τὰ στρατεύματα,
 πάθος τὸ σεπτὸν εἰκονίζοντες
 διὰ πολυτρόπων [ρός·
 στρεβλώσεων, μαστίγων καὶ πυ-
 10 καὶ παρρησίας πρεσβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Πυρὶ ἐκκαίόμενοι
 τῆς τοῦ κυρίου ἀγάπης
 πυρὸς κατεφρόνησαν
 καὶ ὡς θεῖοι ἄνθρωποι
 ἀναπτόμενοι
 15 οἱ σεπτοὶ μάρτυρες | ἐν Χριστῷ ἔφλεξαν
 φρυγανῶδες πλάνης φρύαγμα,

θηρῶν δὲ ἔφραξαν
 στόματα σοφαῖς ἐπικλήσει,
 καὶ κάρας ἐκτεμνόμενοι
 ἔτεμον ἐχθροῦ πάσας φάλαγγας,
 20 καὶ τοὺς τῶν αἱμάτων
 προχέοντες κρουνοὺς καρτερικῶς
 τὴν ἐκκλησίαν κατήρδευσαν,
 πίστει ἀναθάλλουσαν.

Θηρὰ προσπαλαίοντες,
 τυμπανιζόμενοι ξίφει,
 ὄνου ξι ξέομενοι,
 χεῖρας ἀφαιρούμενοι
 25 καὶ στρεβλούμενοι
 οἱ στερροὶ μάρτυρες | καὶ πυρὶ ἐνύλω
 ἀνευδότως φλογιζόμενοι
 καὶ ἐκκεντούμενοι
 καὶ τὰς ἀρμονίας τεμνόμενοι
 ὑπέφερον στερρότατα
 30 λήξιν προορῶντες τὴν μέλλουσαν
 καὶ τοὺς ἀκηράτους [στοῦ,
 στεφάνους καὶ τὴν δόξαν τοῦ Χρι-
 ῶ παρρησία πρεβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἐν πᾶσι τοῖς πέρασι
 τοὺς ἐναθλήσαντας πίστει
 35 ἀποστόλους, μάρτυρας,
 ἱερεῖς θεόφρονας,
 σεμνὰ γύναια,
 ἱερὸν ἄθροισμα | ἱεροῖς ἄσμασι
 κατὰ χρέος εὐφημῆσων,
 ὅτι συνήφθησαν
 τοῖς ἐπουρανίοις οἱ γήϊνοι
 40 καὶ πάθει τὴν ἀπάθειαν
 χάριτι Χριστοῦ ἐκομίσαντο·
 καὶ νῦν ὡς ἀτέρες
 στερροὶ περιουράζοντες ἡμᾶς
 ἐν παρρησία πρεβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ζ'. Στιχ. προσόμ. εἰς Ἀνδρόνικον καὶ τὴν συμ-
 βίαν αὐτοῦ (Ὀκτ. 9).

Ὁλην ἀποθέμενοι | βιωτικὴν τυραννίδα

καὶ πλοῦτον μισήσαντες
 καὶ τρυφὴν τὴν ρέουσαν
 βδελυξάμενοι
 τὸν σταυρὸν ἤρατε | ὡς ζυγὸν ἔνθεον,
 5 καὶ Χριστῷ ἠκολουθήσατε
 καὶ πρὸς οὐράνιον
 χλόην θαυμαστῶς ἐσκηνώσατε·
 ἐν οἷς συναγαλλόμενοι
 μέμνησθε ἡμῶν τῶν ἐκ πίστεως
 ὑμῶν μεμνημένων
 καὶ πόθῳ ἐκτελούντων εὐλαβῶς
 10 τὴν ἱερὰν καὶ σεβάσιμον
 μνήμην ὑμῶν, ἄγριοι.

Ὅλωσ ἀγαπήσατα
 σὲ ἐκ ψυχῆς τὸν δεσπότην
 ὁπίσω συνέδραμε
 δυὰς ἡ αἰδιμὸς | καὶ ὁμόζυτος,
 15 καὶ τερπνὰ ἅπαντα | καὶ δεσμὸν ἄλυτον
 ὡς ἴστων ἀράχνης ἔλυσε·
 διὸ καὶ ἔτυχε
 σοῦ τῆς βασιλείας, ἀθάνατε·
 αὐτῶν οὖν ταῖς διήσεις
 ἰλασμὸν, οἰκτίρμον, παράσχου μοι
 20 τῶν πλημμελημάτων
 καὶ δεῖξόν με ἀνώτερον παθῶν
 τῶν ἐνοχλούντων μου, δέσποτα,
 τὴν ψυχὴν ἐκάστοτε.

Παίδων ἐστερήθητε
 τῆς ποθεινῆς ξυνωρίδος
 προστάξει τῇ κρείττονι·
 καὶ τῷ βίῳ μένοντες
 25 ἀπαράκλητοι
 τὴν φωνὴν ἤρατε | τὴν γενναιοτάτην
 τοῦ Ἰωβ καὶ ἀνεκράσατε·
 κύριος ἔδωκε,
 κύριος καὶ πάλιν ἀφείλετο·
 διὸ καὶ τὸ ποθούμενον
 30 ἔργον εὐχερῶς διηλύετε·
 καὶ πρὸς ἐρημία
 καὶ τόπους τοὺς ἀγίους ἐν χαρᾷ
 μεταναστεύοντες ὤφθητε,
 ζευγος ἱερώτατον.

X

Σταυροθεοτοκίον αὐτόμελον (Τριψδ. σελ. 88)
ἦχος πλ. δ'.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ὦ μυστηρίου καινοῦ!
ὦ φρικτῆς ἐχειρήσεως!
ἡ παρθένος ἔλεγεν,
ἐν σταυρῷ σε ὡς ἔβλεπεν
ἐν μέσῳ δύο | ληστῶν κρεμάμενον,
5 ὃν ἀνωδύνως | φρικτῶς ἐκύησεν·
ἔκλαιε λέγουσα!
οἶμοι! τέκνον φίλτατον
πῶς ὁ δεινὸς
δῆμος καὶ ἀχάριστος
σταυρῷ προσήλωσε;

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ σταυροῦ
(Σεπτ. 14).

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
τὸ Ζηηφόρον φυτὸν,
ὁ σταυρὸς ὁ πανάγιος
εἰς ὕψος αἰρόμενος
ἐμφανίζεται σήμερον·
δοξολογοῦσι | πάντα τὰ πέρατα,
5 ἐκδειματοῦνται | δαίμονες ἅπαντες·
ὡ οἶον δώρημα | τοῖς βροτοῖς κεχάριστα!
δι' οὗ, Χριστέ,
κῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν,
ὡς μόνος εὖσπλαγχνος.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ὡς βότρυν πλήρη ζωῆς
10 ὁ βασιτάσας τὸν ὕψιστον
ἀπὸ γῆς ὑψούμενος
σταυρὸς ὁράται σήμερον,
δι' οὗ πρὸς θεὸν
πάντες εἰλικύσθημεν,
καὶ κατεπόθη | εἰς τέλος θάνατος·
ὦ ζύλον ἄχραντον,
ὕψ' οὗ ἀπολαύομεν
15 τῆς ἐν Ἐδὲμ
ἀθανάτου βρώσεως,
Χριστὸν δοξάζοντες.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
εὖρος καὶ μήκος σταυροῦ
οὐρανοῦ ἰσοστάσιον,
ὅτι θεία χάριτι
ἀγιάζει τὰ σύμπαντα·
20 ἐν τούτῳ ἔθνη | βάρβαρα ἤττηνται,
ἐν τούτῳ κήπτρα | ἀνάκτων ἤδρασται·
ὦ θείας κλίμακος, | δι' ἧς ἀνατρέχομεν
εἰς οὐρανοῦς,
ὑψοῦντες ἐν ἄσμασι | Χριστὸν τὸν κύριον.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Δημητρίου
(Οκτ. 26).

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῇ
ἀγαλλίαμα σήμερον
ἐν τῇ μνήμῃ ἠΰφασται
Δημητρίου τοῦ μάρτυρος·
ἐκ τῶν ἀγγέλων | ἐπαίνοις στέφεται
5 καὶ ἐξ ἀνθρώπων | ἄσματα δέχεται·
Ὡ οἶον ἦθλησε! | πῶς καλῶς ἠγώνισται!
δι' οὗ ἐχθρὸς
πέπτωκεν ὁ δόλιος | Χριστοῦ νικῆσαντος.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ταῖς τῶν θαυμάτων βολαῖς
10 τοῦ ἡλίου φανώτερον
εἰς αἰεὶ Δημήτριος
διαλάμπει τοῖς πέρασιν,
ἐξ ἀνεσπέρου | φωτὸς λαμπόμενος
καὶ τῷ ἀδύτῳ | φωτὶ τερπόμενος,
οὐ ταῖς ἐλλάμψεσι | νέφη ἀπηλάθησαν
15 βαρβαρικὰ,
νόσοι ἐδιώχθησαν, | δαίμονες ἤττηνται.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ὑπὲρ Χριστοῦ λογχευθεὶς
ὁ τριμάκαρ Δημήτριος
πρὸς ἐχθροὺς ἐκάστοτε
ρόμφαία ὤφθη δίστομος,
20 ἀποθερίζων | ἐχθρῶν γαυρίαμα
καὶ καταράσσων | δαιμόνων φρύαγμα·

ὦ ἐκβοήσωμεν, | ἄγριε Δημήτριε,
κέπε ἡμᾶς,
σοῦ τὴν ἀεικέβαστον
μνήμην γεραίροντας.

25 Πύργος εὐσεβείας πέφηνας
ἐρηρειαμένος στερρῶς
ἐπὶ πέτραν τῆς πίστεως,
πειραμοῖς ἀνάλωτος
καὶ κινδύνοις ἀκλόνητος·
μετὰ σφοδροῦ γὰρ
κάλου καὶ κλύδωνος
σοὶ προσραγέντα | ἀθέων κύματα
30 σὴν οὐ κατέβαλον | ἀκλινῆ στερρότητα·
μαρτυρικῶ
στέφει γὰρ ἐπόθησας | ἐγκαλλωπίζεσθαι.

Πάθει τὸ πάθος μιμούμενος
τὸ ζωηφόρον Χριστοῦ,
παρ' αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν
τῶν θαυμάτων εἴληφας,
ἀθλοφόρε Δημήτριε·
καὶ διαώζεις | τοὺς σοὶ προστρέ-
χοντας,
πολλῶν κινδύνων | αὐτοὺς ρύόμενος,
ἔχων εὐάρεστον | παρρησίαν, ἔνδοξε,
πρὸς τὸν Χριστόν·
40 ὦ καὶ νῦν παρίστασαι
δόξης πληρούμενος.

Αἵματι τῷ σὺ σταζόμενος
τῷ ζωοδότῃ Χριστῷ
τῷ τὸ αἷμα τὸ τίμιον
διὰ σὲ κενώσαντι
προσηγέθης, Δημήτριε·
καὶ κοινωνόν σε | δόξης εἰργάσατο
45 καὶ βασιλείας | αὐτοῦ συμμέτοχον,
ὡς ἀριστεύσαντα | κατὰ τοῦ ἀλάστορος
καὶ τὰ δεινὰ
τούτου μηχανήματα
τελείως σβέσαντα.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὸν ἀπόστολον Φίλιππον
(Νοεμ. 14).

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ὁ τοὺς ἰχθύας ποτὲ
σαρηνεῦων ἀπόστολος
τῶν ἀνθρώπων γέγονεν
ἀλιεὺς θεοπρόβλητος·
λόγων σαρήνη | ἔθνη ἐζώγρησε,
5 σταυροῦ ἀγκίστρω
κόσμον ἀνείλκυεν·
ὦ οἶον θήραμα | τῷ Χριστῷ προσήγαγεν
ὁ θεουργός!
οὔπερ τὸ μνημόσυνον
νῦν ἑορτάζομεν.

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ἀποσταλεῖς ἐκ θεοῦ
10 ὁ ἀπόστολος Φίλιππος
μέσον λύκων πρόβατον
ἀπτοήτως νῦν πρόεισι·
τοὺς θήρας ἄρνας
πίστει ἀνέδειξε,
τὸν κόσμον θείως | μετεστοιχείωσεν·
ὦ ἔργα πίστεως!
ὦ δυνάμεις ἄρρητοι!
οὔ ταῖς εὐχαῖς
5 αἰῶνος τὰς ψυχὰς ἡμῶν
ὡς ἄνθρωπος εὐσπλαγχνος.

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
φρέαρ πηγάζον ζωὴν
ἐν σοφίας ἀντλήματι
τοῖς ἐν κόσμῳ πέφηνεν
ὁ ἀπόστολος Φίλιππος,
20 ἀφ' οὔπερ ρεῖθρα
δογμάτων πρόεισι,
εἴ οὔ θαυμάτων | ρεύματα πίνομεν·
ὦ οἷα δέδρακε | φοβερὰ τεράστια
ὁ θεουργός!
οὔπερ τὸ μνημόσυνον
πίστει γεραίρομεν.

X. γ' v. 25 tres posteriores strophae deerant in Bartholemaei codice, easque ab alio poeta adiectas esse ipsa primi versus discrepantia arguit

XI

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Υ

Στιχηρά προσόμοια νεκρώσιμα (Τριψίδ. σελ. 286).

Πρὸς τὸ «Τοῦ κήτους τὸν προφήτην.»

Τὴν μνήμην ἐκτελοῦντες τῶν μαρτύρων Θανάτῳ τὴν ζωὴν ἀντιλαβόντες
κυρίῳ ἀναπέμψωμεν τοὺς ὕμνους σκιρτάτε τὰ οὐράνια οἰκοῦντες
σήμερον | ἐνθῶς εὐφραίνόμενοι. ἀθλοφόροι | ἐνδοξοὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ.

Τὰ ξίφη καὶ τὸ πῦρ μὴ πτοηθέντες 10 Θανάτου καὶ ζωῆς ὁ κυριεύων
5 θαρροῦντες ἐν τῇ πίστει ἀθλοφόροι τοὺς πίστει μεταστάντας ἐκ τοῦ βίου,
τυράννους | ἐν τούτῳ κατεπλήξατε. Χριστὲ, | σὺν ἀγίοις σου ἀνάπαυσον.

XII

ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΥΡΡΟΥ

Αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον (Ίουν. 29).

Ποίοις | εὐφημιῶν στέμμασιν τὰς χεῖρας | εὐαγγελίου τοῦ τῆς χάριτος,
ἀναδήσωμεν Πέτρον καὶ Παῦλον; τοὺς πόδας | τῆς ἀληθείας τοῦ κηρύττου-
τοὺς διηρημένους τοῖς σῶμασι τοὺς ποταμοὺς τῆς σοφίας, [τος,
καὶ ἠνωμένους τῷ πνεύματι, 20 τοῦ σταυροῦ τὰ κέρα·
5 τοὺς θεοκηρύκων πρωτοστάτας· δι' ὧν τὴν δαιμόνων ὄφρυν
τὸν μὲν | ὡς τῶν ἀποστόλων προεξάρ- Χριστὸς καταβέβληκεν
χοντα, ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

τὸν δὲ | ὡς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους κο- Ποίοις | πνευματικοῖς ἄξιαισιν
πιάσαντα· ἐπαινέσωμεν Πέτρον καὶ Παῦλον;
τούτους γὰρ ὄντως ἀξίους 25 τὰ τὴν ἀθεότητα σφάττοντα
ἀθανάτου δόξης μὴ ἀμβλυνόμενα στόματα
10 διαδήμασι στεφανοῖ τῆς φρικτῆς τοῦ πνεύματος μαχαίρας,
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, τὰ ῥώμης | περιφανῆ ἐγκαλλωπίσματα,
ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος. τὰ πάσης | τῆς οἰκουμένης ἐντροφήματα,

Ποίοις | ὑμνωδιῶν ἄνθεσιν 30 τὰς τῆς καινῆς διαθήκης
καταστέψωμεν Πέτρον καὶ Παῦλον; θεογράφους πλάκας,
τῆς θεολογίας τὰς πτέρυγας νοουμένας ὡς ἐν Σιῶν
15 τὰς διαπτάσας τὰ πέρατα Χριστὸς ἐξεφώνησεν
καὶ πρὸς οὐρανὸν ἀνυψωθείσας, ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

XII. Nomen auctoris, omissum in EF, scriptum est in sticherario mosquensi, quo usus est in hoc carmine recognoscendo Pitra Hymnographie p. LXI — 3 το σῶματι F — 4 τῇ χάριτι E — 5 τῶν Θεοκ. F — 8 ὄντως Pitrae cod. mosq.; μόνους EF — ἀξίους Pitrae cod. mosq.; ἀξίως EF — 12 ἐρκομίον F — ἀνθεσι E; κάλλεσιν F Barth. Pitra — 13 ἀνομνήσωμεν F Barth. Pitra — 14 Θεογενεσίας F Barth. Pitra — 20 κέρα nos; κέρατα EF vulgo — 21 δι' οὐ F — τὴν om. EF — 26 μὴ Pitra de conl.; καὶ μὴ E et Pitrae codd. τὰ μὴ F

XIII

Ἀπόστιχα προσόμοια (Τριψόδ. σελ. 201)

ἦχος β'.

- | | |
|--|---|
| <p>Λυθέντες τῶν δεσμῶν
 τῆς πάλαι καταδίκης,
 πιστοὶ σταυροῦ τῷ ξύλῳ,
 τὸν ἐν αὐτῷ παγέντα
 Χριστὸν δοξολογῶμεν.</p> <p>5 Ἄγε νῦν σὺν ἡμῖν,
 Δαυὶδ, τὴν λύραν κίνει,
 Χριστὸν ὑψοῦτε, ψάλλων,
 πιστοὶ καὶ προσκυνεῖτε
 αὐτοῦ τὸ ὑποπόδιον.</p> | <p>Ὁψώμεθα λαοὶ
 προκείμενόν τὸ ξύλον,
 10 δι' οὗ τὴν σωτηρίαν
 ἡμῖν Χριστὸς βραβεύει,
 καὶ πίστει ἀσπασώμεθα.
 Σταυροθεοτοκίον.</p> <p>Ἐψοῦμενον σταυρῷ
 ὑπὲρ βροτῶν ὄρωσα
 τὸν σὸν υἱόν, παρθένε,
 15 ἐβόας θρηνηδοῦσα·
 δόξα τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου.</p> |
|--|---|

XIV

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ (Φεβρ. 2)

ἦχος γ'.

- Ἀκατάληπτόν ἐστι | τὸ τελούμενον ἐν σοὶ
 καὶ ἀγγέλοις καὶ βροτοῖς, | μητροπάρθενε ἀγνή.
 Ἀγκαλίζεται χερσὶν | ὁ πρεσβύτης Συμεὼν
 τὸν τοῦ νόμου ποιητὴν | καὶ δεσπότην τοῦ παντός.
- 5 Βουληθεὶς ὁ πλαστουργός, | ἵνα σώσῃ τὸν Ἀδὰμ,
 μήτραν ᾤκησε τὴν σὴν | τῆς παρθένου καὶ ἀγνῆς.
 Γένος ἅπαν τῶν βροτῶν | μακαρίζει σε, ἀγνή,
 καὶ δοξάζει σε πιστῶς | ὡς μητέρα τοῦ θεοῦ.
 Δεῦτε ἴδετε Χριστὸν | τὸν δεσπότην τοῦ παντός,
 10 ὃν βασιλεύει Συμεὼν | σήμερον ἐν τῷ ναῷ.
- Ἐπιβλέπετε πρὸς τὴν γῆν | καὶ ποιεῖτε τρέμειν αὐτήν·
 καὶ πῶς γέρων ἡλικίᾳ | σὲ κατέχει ἐν χερσὶ;
 Ζήσας ἔτη Συμεὼν, | ἕως εἶδε τὸν Χριστόν,
 καὶ ἐβόα πρὸς αὐτόν· | νῦν ἀπόλυσιν ζητῶ·
- 15 Ἡ λαβὴ ἢ μυστικὴ, | ἢ τὸν ἄνθρακα Χριστὸν
 συλλαβοῦσα ἐν γαστρὶ, | σὺ ὑπάρχεις Μαριάμ.
 Θέλων ἐνηνθρώπισας | ὁ προάναρχος θεὸς
 καὶ ναῷ προσφέρεισαι | τεσσαρακονθήμερος.
 Κατελήθοντ' ἐξ οὐρανοῦ | τὸν δεσπότην τοῦ παντός
 20 ὑπεδέξατο αὐτόν | Συμεὼν ὁ ἱερεὺς.

- Λάμπρυνόν μου τὴν ψυχὴν | καὶ τὸ φῶς τὸ αἰσθητὸν,
 ὅπως ἴδω καθαρῶς | καὶ κηρύξω σε θεόν.
 Μητροπάρθενε ἀγνή, | τί προσφέρεις τῷ ναῷ
 νέον βρέφος ἀποδοῦς' | ἐν ἀγκάλαις Κυμείων;
 25 Νῦν ἀπόλυσιν ζητῶ | ἀπὸ σοῦ τοῦ πλαστουργοῦ,
 ὅτι εἶδόν σε, Χριστὲ, | τὸ σωτήριόν μου φῶς.
 Ὅν οἱ ἄνω λειτουργοὶ | τρόμιψ λιτανεύουσι,
 κάτω νῦν ὁ Κυμείων | ἀγκαλίζεται χερσί.
- Ἡ τῇ φύσει μὲν μονὰς, | τοῖς προσώποις δὲ τριάς
 30 φύλαττε τοὺς δούλους σου, | τοὺς πιστεύοντας εἰς σέ.
 Θεοτόκε ἡ ἐλπίς | πάντων τῶν Χριστιανῶν,
 κέπε, φρούρει, φύλαττε | τοὺς ἐλπίζοντας εἰς σέ.

XV

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων (Δεκ. 25)

ἤχος α'.

- Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τὴν τιμιωτέραν
 καὶ ἐνδοξοτέραν | τῶν ἄνω στρατευμάτων.
 Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τὸν ἐκ τῆς παρθένου
 θεὸν σαρκὶ τεχθέντα.
 5 Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ
 τεχθέντα βασιλέα.
 Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τὸν ὑπὸ τῶν μάγων
 θεὸν προσκυνηθέντα.
 Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τὸν ὑπὸ ἀστέρος
 10 τοῖς μάγοις μηνυθέντα.
 Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τὴν ἀγνήν παρθένον
 τὴν γεννησαμένην | Χριστὸν τὸν βασιλέα.
 Μάγοι καὶ ποιμένες | ἦλθον προσκυνησάι
 Χριστὸν τὸν γεννηθέντα | ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει.
- Σήμερον ἡ παρθένος | τίκει τὸν δεσπότην
 ἔνδον ἐν τῷ σπηλαίῳ.
 Σήμερον ὁ δεσπότης | τίκεται ὡς βρέφος
 ὑπὸ μητρὸς παρθένου.
 5 Σήμερον οἱ ποιμένες | βλέπουσι τὸν σωτῆρα
 σπαρτάνοις εἰλημένον | καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ.
 Σήμερον ὁ δεσπότης | ῥάκει σπαρτανουῦται
 ὁ ἀναφῆς ὡς βρέφος.
 Σήμερον πᾶσα κτίσις | ἀγάλλεται καὶ χαίρει,
 10 ὅτι Χριστὸς ἐτέχθη | ἐκ τῆς παρθένου κόρης.

Οὐράνιοι δυνάμεις | τεχθέντα τὸν σωτήρα,
κύριον καὶ δεσπότην | μηνύουσι τῷ κόσμῳ.

Μεγάλυτον, ψυχὴ μου, | τῆς τριεποστάτου
καὶ ἀδιαρέτου | θεότητος τὸ κράτος.

15 Μεγάλυτον, ψυχὴ μου, | τὴν λυτρωσαμένην
ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΚΑΙ ΚΟΝΤΑΚΙΑ.

I

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ

ἀναστάσιμα τῆς Ὀκτωῆχου.

α΄.

ἦχος α΄.

Τοῦ λίθου σφραγιθέντος
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων
καὶ στρατιωτῶν φυλασσόντων
τὸ ἄχραντόν σου σῶμα
ἀνέστης τριήμερος, σωτήρ,
δωρούμενος τῷ κόσμῳ τὴν Ζωήν·
5 διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
ἐβόων σοι, ζωοδότα·
δόξα τῇ ἀναστάσει σου, Χριστέ·
δόξα τῇ βασιλείᾳ σου·
δόξα τῇ οἰκονομίᾳ σου,
μόνε φιλόανθρωπε.

10 Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου σοι,
παρθένε, τὸ χαῖρε,
ἐν τῇ φωνῇ ἐσαρκούτο
ὁ τῶν ὄλων δεσπότης
ἐν σοὶ τῇ ἀγίᾳ κιβωτῷ,
ὡς ἔφη ὁ δίκαιος Δαυὶδ·
ἐδείχθης πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν,
15 βαστάσασα τὴν κτίστην σου·
δόξα τῷ ἐνοικῆσαντι ἐν σοὶ·
δόξα τῷ προελθόντι ἐκ σοῦ·
δόξα τῷ ἐλευθερώσαντι ἡμᾶς
διὰ τοῦ τόκου σου.

β΄.

ἦχος β΄.

Ὅτε κατήλθες πρὸς τὸν θάνατον | ἡ ζωὴ ἢ ἄθανατος,
τότε τὸν ᾄδην ἐνέκρωσας | τῇ ἀστραπῇ τῆς θεότητος·
ὅτε δὲ καὶ τοὺς τεθνεῶτας | ἐκ τῶν καταχθονίων ἀνέστησας,
πᾶσαι αἱ δυνάμεις | τῶν ἐπουρανίων ἐκραύραζον·
5 ζωοδότα Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι·

Πάντα ὑπὲρ ἔννοιαν, | πάντα ὑπερένδοξα,
τὰ σὰ, θεοτόκε, μυστήρια·

τῇ ἀγνείᾳ ἐσφραγισμένη | καὶ παρθενίᾳ φυλαττομένη
μήτηρ ἐγνώσθησθε ἀψευδῆς, | θεὸν τεκοῦσα ἀληθινόν·

10 αὐτὸν ἰκέτευε | σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

γ'

ἦχος γ'.

Εὐφραινέσθω τὰ οὐράνια, | ἀγαλλιάσθω τὰ ἐπίγεια,
ὅτι ἐποίησε κράτος | ἐν βραχίονι αὐτοῦ·

ὁ κύριος ἐπάτησε | τῷ θανάτῳ τὸν θάνατον·
πρωτόκοκος τῶν νεκρῶν ἐγένετο,

5 ἐκ κοιλίας ἄδου | ἐρρύσατο ἡμᾶς
καὶ παρέσχε τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Ὁ δὲ θεὸς ἐπέστησε τὴν σωτηρίαν τοῦ γένους ἡμῶν
ἀνυμνοῦμεν, θεοτόκε παρθένε·

ἐν τῇ σαρκὶ γὰρ τῇ ἐκ σοῦ προσληφθείη

10 ὁ υἱὸς σου καὶ θεὸς ἡμῶν

τὸ διὰ σταυροῦ καταδεξάμενος πάθος
ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ φθορᾶς ὡς φιλόνηρος.

δ'

ἦχος δ'.

Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα

ἐκ τοῦ ἀγγέλου μαθοῦσαι | αἱ τοῦ κυρίου μαθήτριαι
καὶ τὴν προγονικὴν ἀπόφασιν ἀπορρίψασαι

τοῖς ἀποστόλοις καυχώμεναι ἔλεγον·

5 ἐκύλευται ὁ θάνατος, | ἠγέρθη Χριστὸς ὁ θεὸς,
δωρούμενος τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον | καὶ ἀγγέλοις ἄγνωστον μυστήριον

διὰ σοῦ, θεοτόκε, | τοῖς ἐπὶ γῆς πεφανέρωται,

θεὸς ἐν ἀσυγχύτῳ ἐνώσει σαρκούμενος

10 καὶ σταυρὸν ἐκουσίως | ὑπὲρ ἡμῶν καταδεξάμενος,

δι' οὗ ἀναστήσας τὸν πρωτόπλαστον

ἔσωσεν ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ε'

ἦχος πλ. α'.

Τὸν συνάναρχον λόγον | πατρὶ καὶ πνεύματι,

τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα | εἰς σωτηρίαν ἡμῶν

ἀνυμνήσωμεν πιστοὶ | καὶ προσκυνήσωμεν,

ὅτι ἠδύοκησε σαρκὶ | ἀνελθεῖν ἐν τῷ σταυρῷ

5 καὶ θάνατον ὑπομεῖναι

καὶ ἐγείραι τοὺς τεθνεώτας ἐν τῇ ἐνδόξῳ ἀναστήσει αὐτοῦ.

Χαῖρε, πύλη κυρίου | ἡ ἀδιόδευτος·

χαῖρε, τεῖχος καὶ κέπη | τῶν προστρεχόντων εἰς σέ·

χαῖρε, ἀχείμαστε λιμὴν | καὶ ἀπειρόγαμο,

10 ἡ τεκοῦσα ἐν σαρκὶ | τὸν ποιητὴν σου καὶ θεόν,

πρεσβεύουσα μὴ ἐλλίπης

ὑπὲρ τῶν ἀνυμνούσων καὶ προσκυνούντων τὸν τόκον σου.

ς'

ἦχος βαρύς.

- Κατέλυσας τῷ σταυρῷ σου τὸν θάνατον,
 ἠνέψας τῷ ληστῇ τὸν παράδεισον,
 τῶν μυροφόρων τὸν θρήνον μετέβαλες,
 καὶ τοῖς ἀποστόλοις κηρύττειν ἐπέταξας,
 5· ὅτι ἀνέστης, Χριστὲ ὁ θεὸς,
 παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

- Ὡς τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως θαυῦρισμα
 τοὺς ἐπὶ σοὶ πεποιθότας, πανύμνητε,
 ἐκ λάκκου καὶ βυθοῦ παισιμάτων ἀνάγαγε·
 10· οὐ γὰρ τοὺς ὑπευθύνους τῇ ἁμαρτίᾳ ἔσως
 τεκοῦσα τὴν σωτηρίαν ἡμῶν·
 ἢ πρὸ τόκου παρθένος | καὶ ἐν τόκῳ παρθένος
 καὶ μετὰ τόκον πάλιν μένεις παρθένος.

ζ'

ἦχος πλ. δ'.

- Ἐξ ὕψους κατήλθες ὁ εὖσπλαγχνος,
 ταφήν κατεδέξω τριήμερον,
 ἵνα ἡμᾶς ἐλευθερώσῃς τῶν παθῶν·
 ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις ἡμῶν, | κύριε, δόξα σοι.
 5· Ὁ δι' ἡμᾶς γεννηθεὶς | ἐκ παρθένου καὶ σταύρωσιν
 ὑπομείνας, ἀραθὲ,
 ὁ θανάτῳ τὸν θάνατον σκυλεύσας
 καὶ ἔγερσιν δείξας ὡς θεὸς
 μὴ παρίδῃς, οὐς ἔπλασας τῇ χειρὶ σου·
 10· δείξον τὴν φιλανθρωπίαν σου, ἐλεῆμον,
 δέξαι τὴν τεκοῦσάν σε θεοτόκον
 πρεσβεύουσαν ὑπὲρ ἡμῶν
 καὶ σῶσον, σωτὴρ ἡμῶν, | λαὸν ἀπεγνωσμένον.

II

η'. Ἀπολυτίκιον εἰς τὴν μεγάλην Παρασκευὴν θ'. Ἀπολυτίκιον εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον
 (Τριψδ. σελ. 398) καὶ Παῦλον (Ἰουν. 29).

ἦχος β'.

ἦχος δ'.

- Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ,
 ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν
 τὸ ἄχραντόν σου σῶμα,
 κινδόνι καθαρᾷ | εἰλήσας καὶ ἀρώμασιν
 ἐν μνήματι καινῷ | κηδεύσας ἀπέθετο.
 Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθροναι
 καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι
 τῷ δεσπότη τῶν ὄλων πρεσβεύσατε,
 εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ δωρήσασθαι
 καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

ι' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸ Γενέθλιον τῆς θεοτόκου (Σεπτ. 8)

ἤχος δ'.

Ἡ γέννησίς σου, θεοτόκε, | χαρὰν ἐμήνυσε

πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ·

ἐκ σοῦ γὰρ ἀνέτειλεν | ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης,

Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν·

5 καὶ λύσας τὴν κατάραν | ἔδωκε τὴν εὐλογίαν,

καὶ καταργήσας τὸν θάνατον

ἔδωρῆσατο ἡμῖν Ζωὴν τὴν αἰώνιον.

ια' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.

ἤχος δ'.

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον

καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις·

ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ υἱὸς τῆς παρθένου· γίνεται

καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται·

5 διὸ σὺν αὐτῷ τῇ θεοτόκῃ βοήσωμεν·

χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

ιβ' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον (Δεκ. 6)

ἤχος δ'.

Κανόνα πίστεως | καὶ εἰκόνα πραότητος,

ἐγκρατείας διδάσκαλον | ἀνδεδείξε σε τῇ ποιμνῇ σου

ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια·

διὰ τοῦτο ἐκτήσω | τῇ ταπεινώσει τὰ ὑψηλά,

5 τῇ πτωχείᾳ τὰ πλούσια·

πάτερ ἱεράρχα Νικόλαε,

πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ

σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ιγ' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον (Ἀπρὶλ. 23)

ἤχος δ'.

Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς

καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστῆς,

ἀσθενούντων ἰατρός, | βασιλέων ὑπέρμαχος,

τροπαιοφόρε μεγαλομάρτυς Γεώργιε,

5 πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ

σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ιδ' Ἀπολυτίκιον εἰς Γρηγόριον τὸν θεολόγον (Ἰαν. 25)

ἤχος α'.

Ὁ ποιμενικὸς αὐλὸς τῆς θεολογίας σου

τὰς τῶν ρητόρων ἐνίκησε κάλπιδας·

ὡς γὰρ τὰ βάθη τοῦ πνεύματος ἐκζητήσαντι
καὶ τὰ κάλλη τοῦ φθέγματος προσετέθη σοι·
5 ἀλλὰ πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ, πάτερ Γρηγόριε,
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

1ε' Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀναλήψεως (Πεντηκ. εελ. 150)

ἦχος πλ. β'.

Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ, Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν,
χαροποιήσας τοὺς μαθητὰς
τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος,
βεβαιωθέντων αὐτῶν διὰ τῆς εὐλογίας,

5 ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, | ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

1θ' Τροπάριον ἀναστάσιμον τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. εελ. 1)

ἦχος πλ. α'.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
θανάτῳ θάνατον πατήσας ζωὴν χαρισάμενος.

κα'

Σταυροθεοτοκίον

ἦχος δ'.

Σφαγὴν σου τὴν ἄδικον, Χριστὲ, πῶς τῷ ζύλῳ κρέμασαι
ἢ παρθένος βλέπουσα ὁ πάσαν γῆν κρεμάσας τοῖς ὕδασι;
ὀδυρομένη ἐβόα σοι· μὴ λίπης μόνην με,
τέκνον γλυκύτατον, εὐεργέτα πολυέλεε,
5 πῶς ἀδίκως πάσχεις; 10 τὴν μητέρα | καὶ δούλην σου, δέομαι.

15' Κοντάκιον (Τριψδ. εελ. 207)

ἦχος πλ. β'.

Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, | ἀνάστα, τί καθεύδεις;
τὸ τέλος ἐγγίζει | καὶ μέλλεις θορυβεῖσθαι·
ἀνάνησον οὖν, | ἵνα φείσῃταί σου Χριστὸς ὁ θεὸς
ὁ πανταχοῦ παρῶν | καὶ τὰ πάντα πληρῶν.

1ζ' Κοντάκιον εἰς τὴν τοῦ Πάσχα κυριακὴν (Πεντηκ. εελ. 3)

ἦχος πλ. α'.

Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατῆλθες, ἀθάνατε,
ἀλλὰ τοῦ ἔδου καθεῖλες τὴν δύναμιν
καὶ ἀνέστης ὡς νικητὴς, Χριστὲ ὁ θεὸς,
γυναῖξί μου φόροις | φθελγζάμενος· χαίρετε·
5 καὶ τοῖς σοῖς ἀποστόλοις | εἰρήνην δωρούμενος
ὁ τοῖς πεσοῦσι παρέχων ἀνάστασιν.

Ρ Ω Μ Α Ν Ο Υ

ιη' κοντάκιον εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25)
ἦχος γ'.

Ἦ παρθένος σήμερον	δοξολογοῦσι·
τὸν ὑπερούσιον τίκτει,	μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον	ὄδοιποροῦσι·
τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει·	δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη
ἄγγελοι μετὰ ποιμένων	παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων θεός.

ΙΔΙΟΜΕΛΑ ΑΔΕΣΠΟΤΑ.

α' Ἰδιόμελα εἰς τὴν μεγάλην Τρίτην (Τριψῆδ. σελ. 353)
ἦχος α'.

Ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἀγίων σου
πῶς εἰσελεύσομαι ὁ ἀνάξιος;
ἐὰν γὰρ τολμήσω συνεισελθεῖν εἰς τὸν νυμφῶνα,
ὁ χιτῶν με ἐλέγχει, | ὅτι οὐκ ἔστι τοῦ γάμου,
5 καὶ δέσμιος ἐκβάλλομαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων·
καθάρισον, κύριε, τὸν ῥύπον τῆς ψυχῆς μου
καὶ cῶσόν με ὡς φιλάνθρωπος.

ἦχος β'.

Ἄ τῃ ψυχῆς ῥαθυμία νυστάξας	15 ἄλλ' ἐκτινάξας μου τὸν Ζοφερὸν
οὐ κέκτημαι, νυμφίε Χριστέ,	ὑπνον ἐξανάστησον
10 καιομένην λαμπάδα τὴν ἐξ ἀρετῶν.	καὶ ταῖς φρονίμοις συνεισάγαγε παρ-
καὶ νεάνισιν ὁμοιώθην μωραῖς,	θένοις
ἐν καιρῷ τῆς ἐργασίας ρεμβόμενος·	εἰς νυμφῶνα τὸν σὸν,
τὰ σπλάγχνα τῶν οἰκτιρμῶν σου	ὅπου ἦχος καθαρὸς ἑορταζόντων
μὴ κλείσῃς μοι, δέσποτα·	καὶ βοῶντων ἀπαύστως· κύριε, δόξα σοι.

β' Ἰδιόμελον εἰς τὰς Ὁρας τῆς μεγάλης Παρασκευῆς (Τριψῆδ. σελ. 393)
ἦχος πλ. β'.

Σήμερον κρέματα ἐπὶ ζύλου	ῥάπισμα κατεδέξατο
ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας·	ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τὸν
στέφανον ἐξ ἀκανθῶν	ἦλοις προσηλώθη [Ἄδὰμ·
περιτίθεται ὁ τῶν ἀγγέλων βασι-	ὁ νυμφίος τῆς ἐκκλησίας·
λεύς·	10 λόγῃ ἐκεντήθη ὁ υἱὸς τῆς παρθένου·
5 ψευδῆ πορφύραν περιβάλλεται	προσκυνοῦμέν σου τὰ πάθη, Χριστέ.
ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν	δεῖξον ἡμῖν
νεφέλαις·	καὶ τὴν ἔνδοξόν σου ἀνάστασιν.

η. Hoc kontakion magni poematis partem fuisse testatur Pitra L'hymnogr. p. 47
α' v. 5 ἐκβάλλομαι E: ἐκβαλοῦμαι Triod. β'. Sophronio hoc idiomelon ad-ignat H
5 πορφύρα U — 9 προσηλοῦται H

γ'. Ἰδιόμελα τοῦ μεγάλου Καββάτου
(Τριῶδ. σελ. 411).
ἦχος β'.

Σήμερον συνέχει τάφος
τὸν συνέχοντα παλάμη τὴν κτίσιν·
καλύπτει λίθος

τὸν καλύψαντα ἀρετῇ τοῦς οὐρανοῦς·
ὑπνοῖ ἡ Ζωὴ | καὶ Αἴδης τρέμει

5 καὶ Ἀδὰμ τῶν δεσμῶν ἀπολύεται·
δόξα τῇ σῇ οἰκονομίᾳ,
δι' ἧς τελέσας πάντα καββατικὸν αἰώ-
ἐδωρήσω ἡμῖν ὡς θεός, [νιον
τὴν παναγίαν ἐκ νεκρῶν σου ἀνά-
στασιν.

ἦχος β'.

10 Τί τὸ ὀρώμενον θέαμα;
τίς ἡ παρούσα κατάπαυσις;
ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων,
τὴν διὰ πάθους τελέσας οἰκονομίαν,

ἦχος πλ. β'.

Ἠτήσατο Ἰωσήφ | τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ
καὶ ἀπέθετο ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ·

30 ἔδει γὰρ αὐτὸν ἐκ τάφου | ὡς ἐκ πασάδος προελθεῖν·
ὁ συντρίψας κράτος θανάτου
καὶ ἀνοίξας πύλας παραδείσου ἀνθρώποις, δόξα σοι.

ἦχος πλ. β'.

Τὴν σήμερον μυστικῶς | ὁ μέγας Μωϋσεῖς
προδιετυποῦτο λέγων·

35 καὶ εὐλόγησεν ὁ θεός | τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην·
τοῦτο γὰρ ἔστιν | τὸ εὐλογημένον κάββατον·
αὕτη ἔστιν | ἡ τῆς καταπαύσεως ἡμέρα,
ἐν ἣ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ
ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ·

40 διὰ τῆς κατὰ τὸν θάνατον οἰκονομίας
τῇ σαρκὶ καββατίας
καὶ εἰς ὃ ἦν | πάλιν ἐπανελθὼν,
διὰ τῆς ἀναστάσεως
ἐδωρήσατο ἡμῖν | ζωὴν τὴν αἰώνιον,
ὡς ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

ἐν τάφῳ καββατίζει,
15 καινὸν ἡμῖν παρέχων καββατικὸν·
αὐτῷ βοήσωμεν·
ἀνάστα ὁ θεός κρίνων τὴν γῆν,
ὅτι σὺ βασιλεύεις εἰς τοὺς αἰῶνας,
ὁ ἀμέτρητον ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

ἦχος β'.

20 Δεῦτε, ἴδωμεν | τὴν ζωὴν τῶν ἀπάντων
ἐν τάφῳ κειμένην,
ἵνα τοὺς ἐν τάφῳ κειμένους ζωοποι-
δεῦτε σήμερον [ἦχη·
τὸν ἐξ Ἰοῦδα ὑπνοῦντα θεῶμενοι
προφητικῶς αὐτῷ ἐκβοήσωμεν·
ἀναπεσῶν κεκοίμησαι ὡς λέων·

25 τίς ἐγερεῖ σε, βασιλεῦ;
ἀλλ' ἀνάστηθι, σωτήρ, αὐτεξουσίως
ὁ δοὺς ἑαυτὸν | ὑπὲρ ἡμῶν ἔκου-
σίως· κύριε, δόξα σοι.

γ'. v. 8 ὡς θεός om. Triod. — 11 πανήγυρις E — 20 τῶν ἀπάντων E: ἡμῶν Triod.
— 21 τάφοις Triod. — 26 σωτήρ om. Triod. — 33 Μωϋσεῖς E — 39 υἱὸς τοῦ πατρὸς E

δ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν κυριακὴν τῆς Τυρινῆς (Τριψδ. σελ. 64)
ἦχος δ'.

Ἐλαμψεν ἡ χάρις σου, κύριε,
ἔλαμψεν ὁ φωτισμὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν·
ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, | ἰδοὺ καιρὸς μετανοίας·
ἀποθώμεθα τὰ ἔργα τοῦ σκότους
5 καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός,
ὅπως διαπλεύσαντες | τὸ τῆς νηστείας μέγα πέλαγος
εἰς τὴν τριήμερον ἀνάστασιν | καταντήσωμεν
τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ | τοῦ σώζοντος τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ε'. Ἰδιόμελον εἰς τὸ Πάσχα (Πεντηκ. σελ. 5)
ἦχος πλ. α'.

Ἀναστάσεως ἡμέρα· καὶ οὕτω βοήσωμεν·
καὶ λαμπρυνθώμεν τῇ πανηγύρει Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
καὶ ἀλλήλους περιπτυσώμεθα· θανάτῳ θάνατον πατήσας
εἶπωμεν, ἀδελφοί, καὶ τοῖς μισοῦσιν καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ἡμᾶς· συγχωρήσωμεν 10 ζωὴν χαρισάμενος.
5 πάντα τῇ ἀναστάσει·

ς'. Θρήνος εἰς τὴν μεγάλην Παρασκευὴν.
ἦχος πλ. α'.

Σὲ τὸν ἀναβαλλόμενον | τὸ φῶς ὡς περ ἰμάτιον
καθελὼν Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ξύλου | σὺν Νικοδήμῳ
καὶ θεωρήσας νεκρὸν, γυμνὸν, ἄταφον,
εὐσυμπάθητον θρήνον ἀναλαβῶν | ὄδυρόμενος ἔλεγεν·
5 οἴμοι, γλυκύτατε Ἰησοῦ!
ὄν πρὸ μικροῦ ὁ ἥλιος | ἐν σταυρῷ κρεμάμενος θεασάμενος
Ζόφον περιεβάλλετο·
καὶ ἡ γῆ τῷ φόβῳ ἐκυμαίνετο,
καὶ διερρήγνυτο ναοῦ τὸ καταπέτασμα·
10 ἀλλ' ἰδοὺ νῦν βλέπω σε
δι' ἐμὲ ἐκουσίως | ὑπελθόντα θάνατον·
πῶς σε κηδεύσω, θεέ μου; | ἢ πῶς σινδόσιν εἰλήσω;
ποῖαις χερσὶ δὲ προσψαύσω | τὸ σὸν ἀκήρατον σῶμα;
ἢ ποῖα ἄεματα μέλψω | τῇ σῇ ἐξόδῳ, οἰκτίρμον;
15 μεγαλύνω τὰ πάθη σου, | ὑμνολογῶ καὶ τὴν ταφὴν σου
σὺν τῇ ἀναστάσει, κραυγάζων· | κύριε, δόξα σοι·

ς'. Invenioribus modulis carmen instruxit cod. E. prolixioribus cod. U, auctor monialis in cod. U Θεοφάνης (an Θεοφάνης?) audit

ζ'. Ἰδιόμελον τῆς μεγάλης Δευτέρας (Τριψδ. σελ. 346)

ἦχος α'.

- Ἐρχόμενος ὁ κύριος | πρὸς τὸ ἐκούσιον πάθος
 τοῖς ἀποστόλοις ἔλεγεν ἐν τῇ ὁδῷ·
 Ἴδου, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
 καὶ παραδοθήσεται | ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,
 5 καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ·
 δεῦτε οὖν καὶ ἡμεῖς | κεκαθαρμέναις διανοίαις
 συμπορευθῶμεν αὐτῷ | καὶ συσταυρωθῶμεν
 καὶ νεκρωθῶμεν δι' αὐτὸν | ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς,
 ἵνα καὶ συζήσωμεν αὐτῷ
 10 καὶ ἀκούσωμεν βοῶντος αὐτοῦ·
 οὐκέτι εἰς τὴν ἐπίγειον Ἱερουσαλήμ | διὰ τὸ παθεῖν,
 ἀλλὰ ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου
 καὶ πατέρα ὑμῶν | καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν·
 καὶ συνανυψῶ ὑμᾶς | εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ
 15 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

η'. Ἰδιόμελον τῆς μεγάλης Δευτέρας (Τριψδ. σελ. 344)

ἦχος πλ. δ'.

- Ἴδου, ὁ νυμφίος ἔρχεται | ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός·
 καὶ μακάριος ὁ δοῦλος, | ὃν εὕρησει γρηγοροῦντα,
 ἀνάξιος δὲ πάλιν, | ὃν εὕρησει ῥαθυμοῦντα·
 βλέπε οὖν, ψυχὴ μου, | μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς,
 5 ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς καὶ τῆς βασιλείας ἔξω κλεισθῆς·
 ἀλλὰ ἀνάνησον κράζουσα·
 ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν,
 διὰ τῆς θεοτόκου ἐλέησον ἡμᾶς.

θ'. Ἰδιόμελον τῆς μεγάλης Πέμπτης (Τριψδ. σελ. 364)

ἦχος πλ. δ'.

- | | |
|----------------------------------|--|
| Ὅτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ | εὖ τὸν δίκαιον κριτὴν παραδίδωσι· |
| ἐν τῷ νιπτῆρι τοῦ δείπνου ἐφωτί- | βλέπε, χρημάτων ἔραστά, |
| ζοντο, | τὸν διὰ ταῦτα ἀγχρόνην χρησάμενον· |
| τότε Ἰούδας ὁ δυσεβῆς | 10 φεῦγε ἀκόρεστον ψυχὴν |
| φιλαργυρίαν νοσῆσας ἐσκοτίζετο, | τὴν διδασκάλῳ τοιαῦτα τολμήσασαν· |
| 5 καὶ ἀνόμοις κριταῖς | ὁ περὶ πάντας ἀγαθός, κύριε, δόξα σοι. |

ι'. Στιχηρά ἰδιόμελα τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. σελ. 5)

ἦχος πλ. α'.

Πάσχα ἱερὸν ἡμῖν σήμερον ἀναδέ- 15 Αἱ μυροφόροι γυναῖκες | ὄρθρου βαθέος
δεικται, ἐπιστάσαι πρὸς τὸ μνήμα
πάσχα καινὸν ἄριον, | πάσχα μυστικόν,
πάσχα πανσεβάσιμον, τοῦ ζωοδότου
πάσχα, Χριστὸς ὁ λυτρωτῆς, εὖρον ἄγγελον
πάσχα ἄμωμον, ἐπὶ τοῦ λίθου καθήμενον,
5 πάσχα μέγα, πάσχα τῶν πιστῶν· καὶ αὐτὸς προσφθεγξάμενος
πάσχα τὸ πύλας ἡμῖν αὐταῖς οὕτως ἔλεγε·
τοῦ παραδείσου ἀνοῖξαν, τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
πάσχα πάντας ἀγιάζον πιστούς. 20 τί θρηνηεῖτε τὸν ἀφθαρτον ὡς ἐν
φθορᾷ;

Δεῦτε ἀπὸ θέας γυναῖκες εὐαγγελίστριαι
καὶ τῇ Σιών εἶπατε· | δέχου παρ' ἡμῶν
10 χαρᾶς εὐαγγελία
τῆς ἀναστάσεως Χριστοῦ,
τέρπου, χόρευε
καὶ ἀγάλλου, Ἱερουσαλήμ,
τὸν βασιλέα Χριστὸν
θεασαμένη ἐκ τοῦ μνήματος
ὡς νυμφίον προερχόμενον.

ἀπελθοῦσαι κηρύξατε τοῖς ἑαυτοῦ μαθη-
[ταῖς.
Πάσχα τὸ τερπνόν, πάσχα κυρίου, πάσχα,
πάσχα πανσεβάσιμον | ἡμῖν ἀνέτειλε,
πάσχα. ἐν χαρᾷ ἀλλήλους περιπτυσώ-
25 ῶ πάσχα λύτρον λύπης· [μεθα·
καὶ γὰρ ἐκ τάφου σήμερον,
ὡς περ ἐκ παστοῦ, ἐκλάμψας Χριστὸς
τὰ τύναια χαρᾶς ἔπλησε λέγων·
κηρύξατε ἀποστόλοις.

ια'. Εὐλογητάρια ἀναστάσιμα ψαλλόμενα τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ. (Τριψῆδ. σελ. 407)

ἦχος πλ. α'.

Εὐλογητὸς εἶ, κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.

Τῶν ἄγγέλων ὁ δῆμος
κατεπλάγη, ὁρῶν σε
ἐν νεκροῖς λογισθέντα,
τοῦ θανάτου δὲ, σωτήρ,
τὴν ἰσχὺν καθελόντα
καὶ σὺν ἑαυτῷ | τὸν Ἀδὰμ ἐρεΐραντα
5 καὶ ἐξ ἄδου πάντας ἐλευθερώσαντα.

Εὐλογητὸς εἶ κ.
Λίαν πρωτῆ | μυροφόροι ἔδραμον
πρὸς τὸ μνήμά σου θρηνηλογοῦσαι·
ἀλλ' ἐπέστη πρὸς αὐτὰς ὁ ἄγγελος
καὶ εἶπε·
15 θρήνου ὁ καιρὸς πέπαυται· μὴ κλαίετε·
τὴν ἀνάστασιν δὲ ἀποστόλοις εἶπατε.

Εὐλογητὸς εἶ κ.

Τί τὰ μύρα | συμπαιθεῖς τοῖς δάκρυσιν.
ὦ μαθήτριαι, κινῶναι;
ὁ ἀστράπτων ἐν τῷ τάφῳ ἄγγελος
προσεφθέγγετο ταῖς μυροφόροις·
10 ἴδετε ὑμεῖς τὸν τάφον καὶ ἤσθητε·
ὁ σωτήρ γὰρ ἔξανέστη τοῦ μνή-
ματος.

Εὐλογητὸς εἶ κ.

Μυροφόροι γυναῖκες
μετὰ μύρων ἐλθοῦσαι
πρὸς τὸ μνήμά σου, σῶτερ, ἐν-
ἄγγελο τρανώσθητι [χοῦντο.
πρὸς αὐτὰς φθεγγόμενος·
20 τί μετὰ νεκρῶν τὸν ζῶντα λογίζεσθε;
ὡς θεὸς γὰρ ἔξανέστη τοῦ μνήματος.

Τριαδικόν.

Θεοτοκίον.

Προσκυνοῦμεν πατέρα
καὶ τὸν τούτου υἱόν τε
καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα,
τὴν ἁγίαν τριάδα | ἐν μιᾷ τῇ οὐσίᾳ
25 εὐν τοῖς Σεραφίμ,
κράζοντες τὸ ἅγιος, ἅγιος,
ἅγιος εἶ, κύριε.

Ζωοδότην τεκοῦσα
ἐλυτρώσω, παρθένε,
τὸν Ἀδὰμ ἁμαρτίας,
χαρμονὴν δὲ τῇ Εὐᾶ
ἀντὶ λύπης παρέσχες·
30 ρεύσαντα Ζωῆς | ἴθυνε πρὸς ταύτην δὲ
ὁ ἐκ σοῦ σαρκωθεὶς θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

C Ω Φ Ρ Ο Ν Ι Ο Υ

α'. Ἰδιόμελα τῶν Θεοφανείων (Ἰαν. 6)
ἤχος πλ. δ'.

Φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων | βοᾷ λέγουσα·
δεῦτε λάβετε πάντες | πνεῦμα σοφίας,
πνεῦμα συνέσεως, | πνεῦμα φόβου θεοῦ
τοῦ ἐπιφανέντος Χριστοῦ.

- 5 Σήμερον τῶν ὑδάτων ἀγιάζεται | ἡ φύσις,
καὶ ῥήγνυται ὁ Ἰορδάνης | καὶ τῶν ἰδίων ναμάτων
ἐπέχει τὸ ρεῦμα, | δεσπότην ὄρων ῥυπτόμενον.

- Ἦς ἄνθρωπος ἐν ποταμῷ | ἦλθες, Χριστὲ βασιλεῦ·
καὶ δουρικὸν βάπτισμα | λαβεῖν σπεύδεις, ἀγαθὲ,
10 ὑπὸ τῶν τοῦ προδρόμου χειρῶν
διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, φιλόανθρωπε.

- Πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ
«ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου»
ἦλθες, κύριε, | μορφήν δούλου λαβῶν,
15 βάπτισμα αἰτῶν | ὃ μὴ γνοὺς ἁμαρτίαν·
εἶδοσάν σε ὕδατα | καὶ ἐφοβήθησαν·
κύντρομος γέγονεν ὁ πρόδρομος
καὶ ἐβόησε λέγων·
πῶς φωτίζει ὁ λύχνος τὸ φῶς;
20 πῶς χειροθετῆσει ὁ δοῦλος τὸν δεσπότην;
ἁγίαςον ἐμὲ | καὶ τὰ ὕδατα, σωτῆρ,
ὁ αἴρων τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν.

β'. Ἰδιόμελα εἰς τὰς Ὁσας τῶν Χριστουγέννων (Δεκ. 25).
ἤχος πλ. δ'.

Βηθλεὲμ ἐτοιμάζου· | εὐτρεπιζέσθω ἡ φάτιν·
τὸ σπήλαιον δεχέσθω· | ἡ ἀλήθεια ἦλθεν·

α' v. 31 corruptus esse videtur et sententiam et numeros si spectes.
Sophronii carm. α' vv. 1—4 om. E — 13 Matth. III 3 — β' 1—7 primam certe stro-
pham ab Sophronio compositam esse ed. Triod. testari videtur; auctoris nomen deest in E

ἡ κσιὰ παρέδραμε· | καὶ θεὸς ἐν ἀνθρώποις
 ἐκ παρθένου πεφανέρωται, | μορφωθεὶς τὸ καθ' ἡμᾶς
 5 καὶ θεώσας τὸ πρόκλημμα·
 διὸ | Ἄδὰμ ἀνανεοῦται | σὺν τῇ Εὐᾶ κράζοντες·
 ἐπὶ γῆς εὐδοκία ἐπεφάνη | ὥσαι τὸ γένος ἡμῶν.

ἦχος γ'.

Νῦν προφητικὴ πρόρρησις | πληρωθῆναι ἐπέιγεται
 μυστικῶς ἢ φάσκουσα·
 10 καὶ σὺ, Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα,
 οὐδαμῶς ὑπάρχεις ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἡγεμόσι,
 προευτρεπίζουσα τὸ σπήλαιον·
 ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύεται
 ἡγούμενος τῶν ἐθνῶν διὰ σὰρκὸς
 15 ἐκ παρθένου κόρης Χριστὸς ὁ θεὸς,
 ὃς ποιμανεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, | τὸν νέον Ἰσραήλ·
 δῶμεν αὐτῷ ἅπαντες μεγαλοσύνην·

ἦχος πλ. δ'.

Τάδε λέγει Ἰωσήφ πρὸς τὴν παρθένον·
 Μαρία, τί τὸ δράμα τοῦτο, | ὃ ἐν σοὶ τεθέσμαι;
 20 ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι | καὶ τὸν νοῦν καταπλήττομαι!
 λάθρα τοίνυν ἀπ' ἐμοῦ | γενοῦ ἐν τάχει·
 Μαρία, τί τὸ δράμα τοῦτο, | ὃ ἐν σοὶ τεθέσμαι;
 ἀντὶ τιμῆς αἰσχύνην, | ἀντ' εὐφροσύνης τὴν λύπην,
 ἀντὶ τοῦ ἐπαινεῖσθαι | τὸν ψόγον μοι προσήγαγες·
 25 οὐκ ἔτι φέρω λοιπὸν | τὸ ὄνειδος ἀνθρώπων·
 ὑπὸ γὰρ ἱερέων ἐκ τοῦ ναοῦ | ὡς ἄμεμπτον κυρίου σε παρέλαβον,
 καὶ τί τὸ ὀρώμενον;

ΑΝΔΡΕΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ

Ἰδιόμελα εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25)

ἦχος δ'.

Εὐφραίνεσθε δίκαιοι, | οὐρανοὶ ἀγαλλιᾶσθε,
 σκιρτήσατε τὰ ὄρη | Χριστοῦ γεννηθέντος·
 παρθένος καθέζεται | τὰ Χερουβὶν μιμουμένη,
 βασταάζουσα ἐν κόλποις | θεὸν λόγον σαρκωθέντα·
 5 ποιμένες τὸν τεχθέντα δοξάζουσι,
 μάγοι τῷ δεσπότη δῶρα προσφέρουσιν·
 ἄγγελοι ἀνυμνοῦντες λέγουσιν·
 ἀκατάληπτε κύριε, δόξα σοι.

3 ἐν om. E — 6 κράζουσα EH — 10 Mich. V 2 — 17 ἅπαντες in marg. add. E
 Andreæ earm. v. 5 θαυμάζουσι E — 8 — 11 hanc stropham extremo loco collocat E

Ὁ πατήρ ἠυδόκησεν, | ὁ λόγος αἰρξ̄ ἐγένετο,
 10 καὶ ἡ παρθένος ἔτεκεν | θεὸν ἑνανθρωπήσαντα·
 ἀστὴρ μηνύει, | μάγοι προσκυνούσιν,
 ποιμένες θαυμάζουσι, | καὶ ἡ κτίσις ἀγάλλεται.

Θεοτόκε παρθένε, | ἡ τεκοῦσα τὸν σωτήρα,
 ἀνέτρεψας τὴν πρώτην κατάραν τῆς Εὔας,
 15 ὅτι μήτηρ γέγονας | τῆς εὐδοκίας τοῦ πατρὸς,
 βασιτάζουσα ἐν κόλποις | θεὸν λόγον σαρκωθέντα·
 οὐ φέρει τὸ μυστήριον ἔρευνας,
 πίστει μόνῃ τοῦτο πάντες δοξάζομεν,
 κράζοντες μετὰ σοῦ καὶ λέγοντες·
 20 ἀνεμήνευτε κύριε, δόξα σοι·

Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν | τὴν μητέρα τοῦ σωτήρος,
 τὴν μετὰ τόκον πάλιν | ὀφθειῖσαν παρθένον·
 χαίροις, πόλις ἔμψυχε | τοῦ βασιλέως καὶ θεοῦ,
 ἐν ἣ Χριστὸς οἰκήσας | σωτηρίαν εἰργάσατο·
 25 μετὰ τοῦ Γαβριὴλ ἀνυμνοῦμέν σε,
 μετὰ τῶν ποιμένων δοξάζομεν | κράζοντες·
 θεοτόκε, πρέσβευε | τῷ ἐκ σοῦ σαρκωθέντι
 σωθῆναι ἡμᾶς.

ΓΕΡΜΑΝΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25)
 ἦχος πλ. β'.

“Ὅτε καιρὸν τῆς ἐπὶ τῆς παρουσίας σου πρώτη ἀπογραφὴ τῆ οἰκουμένη ἐγένετο, τότε ἔμελλες τῶν ἀνθρώπων ἀπογράψασθαι τὰ ὀνόματα τῶν πιστευόντων τῷ τόκῳ σου· 5 διὰ τοῦτο τὸ τοιοῦτον δόγμα	ὑπὸ Καίσαρος ἐξεφωνήθη· τῆς γὰρ αἰωνίου σου βασιλείας τὸ ἀναρχον ἐκαιουρηγήθη· διό σοι προσφέρομεν καὶ ἡμεῖς 10 ὑπὲρ τὴν χρηματικὴν φορολογίαν ὀρθοδόξου πλουτικῶν θεολογίας τῷ θεῷ καὶ σωτῆρι τῶν ψυχῶν ἡμῶν.
--	--

β'. Ἰδιόμελον εἰς Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25)
 ἦχος β'.

Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, τὸ παρὸν μυστήριον ἐκδιηγούμενοι· τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλέλυται, ἡ φλογίνη ῥομφαία τὰ νῦτα δίδωσι,	5 καὶ τὰ Χερουβὶμ παραχωμῆί τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς· κἀγὼ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς μεταλαμβάνω,
--	--

15 τῆ εὐδοκία Dan. — 26 δοξάζομεν E
 Germani carm. α', nomen melodi deest in cod. E — 3 ἀπογράφασθαι Barth. — 8 τε-
 κούσης σου ἐκ. E — 11 πλουτικῶν θεολογίαν E — β'. nomen melodi deest in cod. E

οὐ προεξεβλήθη διὰ τῆς παρακοῆς· ὁ γὰρ ἦν διέμεινε, | θεὸς ὢν ἀληθινός·
 ἢ γὰρ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ πατρὸς, καὶ ὁ οὐκ ἦν προσέλαβεν,
 ὁ χαρακτήρ τῆς ἀϊδιότητος αὐτοῦ, 15 ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρω-
 10 μορφὴν δούλου λαμβάνει, αὐτῷ βοήσωμεν· [πίαν·
 ἐξ ἀπειροτάμου μητρὸς προελθὼν, ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου θεοῦ
 οὐ τροπὴν ὑπομείνας· ἐλέησον ἡμᾶς.

γ'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν ἄγιον Δημήτριον (Ὀκτ. 26)

ἦχος β'.

Εἰς τὰ ὑπερκόσμια σκηνώματα μιμούμενος τὸν ἐπιξύλου τανυσθέντα,
 τὸ πνευμά σου, Δημήτριε, μάρτυς 10 εἰς σωτηρίαν παντὸς τοῦ κόσμου
 Χριστοῦ, Χριστὸς ὁ θεὸς | προσήκατο ἀμύμητον· τῶν θαυμάτων εἶληφας τὴν ἐνέργειαν,
 Χριστὸς ὁ θεὸς | προσήκατο ἀμύμητον· ἀνθρώποις παρέχων τὰς ἰάσεις ἀφθόνως·
 5 ἐν τῷ σταδίῳ ἀνδρείως ἐναθλήσας. διό σου σήμερον τὴν κοίμησιν ἐορτά-
 ῶς ἀδάμας στερρόσ· ζοντες
 λογχευθεὶς δὲ τὴν πλευρὰν ἐπαξίως δοξάζομεν
 τὴν ἀκήρατόν σου, πανσεβάσμιε, τὸν σὲ δοξάσαντα κύριον.

Μ Ε Θ Ο Δ Ι Ο Υ

Ἰδιόμελον εἰς Κωνσταντῖνον καὶ Ἑλένην (Μαΐ. 21)

ἦχος πλ. δ'.

Ὁ τῶν ἀνάκτων ἄναξ καὶ θεός,
 ὁ πλουσίασι δωρεαῖς | κατακοσμῶν τοὺς ἀξίους,
 αὐτὸς οὐρανόθεν, | ὥσπερ Παῦλον τὸν αἰοίδιμον,
 διὰ σημείου τοῦ σταυροῦ | σέ, Κωνσταντῖνε, ἐζώγησεν,
 5 ἐν τούτῳ, φήσας, νίκα τοὺς ἐχθρούς σου·
 ὃν ἀναζητήσας | σὺν μητρὶ θεόφρονι
 καὶ εὐρῶν, ὡς ἐπόθεις,
 τούτους κατὰ κράτος ἐτροπύσω·
 σὺν αὐτῇ οὖν ἰκέτευσέ | ὑπὲρ ὀρθοδόξων βασιλέων
 10 καὶ τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ
 καὶ πάντων τῶν τὴν μνήμην σου τελούντων πιστῶς,
 τὸν μόνον φιλόανθρωπον | λυτρωθῆναι πάσης ὀργῆς.

ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς Μεθόδιον (Ἰουν. 14)

ἦχος πλ. β'.

Ἄσπῆρ ἀνέτειλεν εὐσεβείας
 ἀπὸ δυσμῶν ἡλίου τοῦ φαινομένου

γ'. Γερμανοῦ τοῦ πατριάρχου in marg. E - 2 μάρτυς σοφί Barth. — 5 καὶ ἐν σταδίῳ
 E — 9 τανυσθέντα E — 13 ἐορτάζομεν ἐπαξίως δοξάζοντες E
 Methodii nomen om. E — Photii nomen om. E

- ὁ μέγας ἐν ἱεράρχαις Μεθόδιος·
καὶ τὴν ἀχλὺν διατημῆας τῶν κακοδόξων
5 κατέπαυσεν εἰς τὴν ὄντως ἀνατολὴν
τοῦ τῆς δικαιοσύνης ἡλίου,
Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν·
κακέϊσε ταῖς ἀσωμάτοις | συναυλιζόμενος χορεΐαις
καὶ πρὸς τῷ θρόνῳ παρεστῶς τῆς τριάδος,
10 ὡς ὄσιος, | ὡς μάρτυς, | ὡς ἱερεὺς, | ὡς πατριάρχης
πράξει καὶ θεωρίᾳ | ἡμῖν αἰτεῖται, τοῖς ἐν πίστει τελουῶσι
τὴν ἱερὰν αὐτοῦ μνήμην, | τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Ἰδιόμελον εἰς Μεθόδιον (Ἰουν. 14)

ἦχος δ'.

- Εὐφροσύνως σήμερον | ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ στολιζέται,
ἀγαλλομένη κράζουσα·
ἐλαμπρύνθη μου τὸ κάλλος | ὑπὲρ πᾶσαν πόλιν·
ἰδοὺ γὰρ τῶν ἀρχιερέων τὸ μέγα κειμήλιον,
5 ὁ ἔνδοξος Μεθόδιος, | τὴν πορείαν πρὸς οὐρανὸν ἐποιήσατο·
δεῦτε οὖν φιλέορτοι, | τῶν ὀρθοδόξων τὸ σύστημα,
χοροστατήσαντες περὶ τὴν θείαν λάρνακα,
ἱαμάτων πλημμύραν λαβόντες παρ' αὐτῆς,
ἵκετεύωμεν αἰτήσασθαι Χριστὸν τὸν θεὸν
10 τοῦ ῥυθῆναι τὴν οἰκουμένην | ἀπὸ πάσης αἰρέσεως.

ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς Κωνσταντῖνον καὶ Ἑλένην (Μαΐ. 21)

ἦχος β'.

- Πλουσίῳν δωρεῶν τὰ κρείττονα
εἰληφῶς παρὰ θεοῦ, | ἄναξ κράτιστε,
Κωνσταντῖνε μέγιστε, | καλῶς ἐν τούτοις διέπρεψας·
καταυγαθεὶς γὰρ | ἀκτίσι τοῦ παναγίου πνεύματος,
5 ὑπὸ Σιλβέστρου ἱερέως | διὰ τοῦ βαπτίσματος
ἐν βασιλεὺσιν ὤφθης ἀήττητος,
τὴν οἰκουμένην ὡς προῖκα | προικοδοτήσας τῷ κτίσῃ σου
καὶ πόλιν βασιλεύουσαν θεοσεβῆ·
διὸ ἵκετεύων μὴ παύσῃ Χριστῷ τῷ θεῷ
10 δωρηθῆναι ἅπασι | τοῖς τελουῶσι τὴν μνήμην σου,
ὡς παρρησίαν ἔχων, | ἀμαρτιῶν συγχώρησιν
καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

β'. nomen auctoris om, E — 2 καὶ κράζουσα Barth. — 7 ἅμα τῇ θεῖᾳ λάρνακι E —
9 ἵκετεύωμεν om. E. — αἰτήσασθε E

Byzantii carm. α' v. 8 θεοσετεφῆ G — 9 Χριστὸν τὸν θεόν F

β'. Ἰδιόμελον εἰς μνήμην Βασιλείου τοῦ μεγάλου (Ἰαν. 1)
ἦχος β'.

Ὡ θεία καὶ ἱερὰ τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας μέλιτσα,
Βασιλείε παμμακάριστε·
ὡ γὰρ τοῦ θεοῦ πόθου τῷ κέντρῳ
καυτὸν καθοπλίσας
5 τῶν θεοστρυγῶν αἰρέσεων | τὰς βλασφημίας κατέτρωσας,
καὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν πιστῶν
εὐσεβείας τὸν γλυκακμὸν ἐθησαύρισας·
καὶ νῦν τὸν θεῖον λειμῶνα
τῆς ἀκηράτου διερχόμενος νομῆς
10 μνημόνευε καὶ ἡμῶν, | παρεστῶς τὴν τριάδα τὴν ὁμοούσιον.

γ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ (Αὐγ. 6)
ἦχος πλ. δ'.

Παρέλαβεν ὁ Χριστὸς καὶ ὤφθησαν Μωϋσῆς καὶ Ἥλιος
τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν 10 καὶ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς·
καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα·
5 καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ οὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός,
τὰ δὲ ἰμάτια αὐτοῦ [ἦλιος, ἐν ᾧ ἠυδόκησα, | αὐτοῦ ἀκούετε.
ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς·

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Ἀρτέμιον (Ὀκτ. 20)
ἦχος β'.

Τὸν νοερὸν φωστῆρα τῆς πίστεως ὅθεν καὶ ἀπέλαβε
Ἀρτέμιον τιμῆσωμεν, τῶν ἰαμάτων τὴν χάριν τὴν ἄφθονον
ὅτι ἤλεγξε βασιλέα τὸν ἔχθιστον, τοῦ ἰάσθαι τὰς νόσους
καὶ τῷ αἵματι τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ τῶν πιστῶς προστρεχόντων
5 τὴν ἐκκλησίαν θεὸς ἐπορφύρωσεν· ἐν τῇ σοφῇ τῶν λειψάνων αὐτοῦ.

β'. Ἰδιόμελον εἰς Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ (Νοεμ. 8)
ἦχος β'.

Τῆς αὐλοῦ οὐσίας φωτοδοτοῦντες τὴν οἰκουμένην,
τῶν νοερῶν δυνάμεων προστα- 5 ἀρχιστράτηγοι, ἀλήκτιμ φωνῇ
τεύοντες, τὸν τρισάγιον ὕμνον ἐξάδετε·
καὶ τῆς τριηλίου δόξης ταῖς μαρ- διὸ πρεσβεύατε
μαρτυραῖς σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

β' v. 5 φλασιμίας E — 7 εὐσεβεία τὸν λογισμὸν E — 8 τοὺς θεοὺς λειμῶνας Barth. —
γ'. Carmen, quale Menaea et codd. EFU secuti exhibemus, ἀναποδιεῖς in cod. U audit,
unde concludas aliter ab aliis sententias carminis dispositas fuisse; melodia cod. E longe
brevior est quam cod. U

Theodori carm. α' v. 9 λειψάνων σου E, quo probato supra ανέλαβες scribere debebis.
— β'. τὴν αὐλον οὐσίαν E

γ. Ἰδιόμελον εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον (Νοεμ. 13)

ἦχος β'.

Ὁ τὸν μέγαν ἀρχιερέα | καὶ ποιμένα, 5 ἀνευφημοῦντες πόθῳ δεόμεθα·
τὸν ἄκακον καὶ ὄσιον, μετὰδος ἡμῖν
τῆς μετανοίας τὸν κήρυκα, τῶν πρεσβειῶν σου, πάτερ,
τὸ χρυσίπνοον στόμα τῆς χάριτος, εἰς ἀντίληψιν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

δ'. Ἰδιόμελον εἰς Γεώργιον (Ἀπριλ. 23)

ἦχος δ'.

Τὸν νοερόν ἀδάμαντα καὶ ποικίλαι κολάσεις ἀνήλωσαν
τῆς καρτερίας, ἀδελφοί, σῶμα τὸ φύσει φθειρόμενον·
πνευματικῶς εὐφημήσωμεν, ἐνίκα γὰρ ὁ πόθος τὴν φύσιν,
Γεώργιον τὸν αἰοίδιμον μάρτυρα· διὰ θανάτου πείθων τὸν ἔραστῆν
ὄν ὑπὲρ Χριστοῦ πυρούμενον 10 διαβῆναι πρὸς τὸν ποθοῦμενον
5 ἐχάλκευαν κίνδυνον, Χριστὸν τὸν θεόν
καὶ ἐστόμωσαν βάσανοι, καὶ σωτήρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

ΕΦΡΑΙΜ ΚΑΡΙΑΣ

α'. Ἰδιόμελον εἰς Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ (Νοεμ. 8)

ἦχος δ'.

Τῆς ἠλιακῆς ἀκτίνος τοῦ θείου φωτὸς τῆς ἀπροσίτου θεότητος·
καταλαμπόμενοι ἀρχιστράτηγοι ὅθεν καὶ τὸν τριτάξιον ὕμνον
τάς τῶν αὐλῶν καταυγάζετε ταξιαρχίας· ἐν φλογεροῖς τοῖς χεῖλεσιν
ἀκαταπαύστως ἄδετε·
ὡς φῶς λευχειμονοῦντες ἐν ὑψίστοις 10 ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος εἶ
5 τὸ πῦρ καταυγάζετε ἐν κόσμῳ ὁ θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

β'. Ἰδιόμελον εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον (Ἰουν. 29)

ἦχος πλ. β'.

Ἐορτὴ χαρμόσυνος | ἐπέφανε τοῖς πέρασι σήμερον,
ἢ πάνσεπτος μνήμη | τῶν σοφωτάτων ἀποστόλων
καὶ κορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου·
διὸ | καὶ Ῥώμη συγχαίρει χορεύουσα·
5 ἐν ᾧδασι καὶ ὕμνοις | ἐορτάσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί,
τὴν πανσεβάσμιον ταύτην ἡμέραν,
βοῶντες πρὸς αὐτούς.
χαῖρε, | Πέτρε ἀπόστολε, | καὶ γνήσιε φίλε
τοῦ σου διδασκάλου | Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν·

γ. v. 7 ἀντάμειψιν Barth. et var. lect. cod. E — δ'. ἦχ. δ' E: ἦχ. πλ. δ' U, melodia cod. E prorsus alia est ac cod. U — v. 2 Γεώργιον τὸν EF: Γεώργιον ὑμνήσωμεν τὸν U — 6 ἀνήλωσαν E: ἀνάλωσαν FU

Εφραϊμί α', nomen auctoris om. E — β'. nomen melodi om. E — 1 ἐπέλαμψε Barth. — 6 πανσεβάστων E — ἡμέραν ἐκτελέσαντες χαίρει E

β'. Ἰδόμελον εἰς τὸ γενέθλιον Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ (Ἰουν. 24)

ἦχος πλ. δ'.

- Ἑκαῖου νῦν τοῦ προφήτου ἡ φωνὴ
 ἡμέρον ἐν τῇ τοῦ μείζονος | προφητῶν κυήσει
 Ἰωάννου πεπλήρωται·
- Ἰδοῦ, γάρ φησιν, ἀποστελῶ | τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
 5 ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου·
 οὗτος οὖν, | ὡς τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως | στρατιώτης προδραμῶν,
 ὡς ἀληθῶς εὐθείας ἐποίει | τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
 ἄνθρωπος μὲν τὴν φύσιν, | ἄγγελος δὲ τὸν βίον ὑπάρχων·
 ἀγνεῖαν γὰρ παντελῆ | καὶ σωφροσύνην ἀσπασάμενος
- 10 εἶχε μὲν τὸ κατὰ φύσιν, | ἔφυγε δὲ τὸ παρὰ φύσιν,
 ὑπὲρ φύσιν ἀγωνισάμενος·
 αὐτὸν ἅπαντες πιστοὶ | ἐν ἀρεταῖς μιμούμενοι
 πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν δυσωπήσωμεν
 εἰς τὸ κωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΚΑССИΑΝΗΣ ΜΟΝΑΧΗΣ

Ἰδιόμελον εἰς τὴν μεγάλην Τετάρτην (Τριψῆδ. σελ. 360)

ἦχος πλ. δ'.

- Κύριε, | ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή,
 τὴν σὴν | αἰσθομένη θεότιτα,
 μυροφόρου ἀναλαβοῦσα τάξιν,
 ὀδυρομένη μύρον σοι | πρὸ τοῦ ἔνταφιασμοῦ κομίζει·
- 5 οἶμοι! λέγουσα, | ὅτι νῦξ μοι ὑπάρχει,
 οἶστρος ἀκολασίας | Ζοφώδης τε καὶ ἀκέληνος,
 ἔρωσ τῆς ἁμαρτίας·
 δέξαι μου τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν
 ὃ νεφέλαις διεξάγων | τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ·
- 10 κάμφθητί μοι | πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδίας
 ὃ κλίνας τοὺς οὐρανοὺς | τῇ ἀφράστῃ σου κενώσει·
 καταφιλήσω τοὺς ἀχράντους σου πόδας,
 ἀποσμήξω τούτους δὲ πάλιν
 τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις·
- 15 ὦν ἐν τῷ παραδείσῳ Εὐὰ τὸ δειλινὸν
 κρότον τοῖς ὠσὶν ἤχηθεῖσα | τῷ φόβῳ ἐκρύβη·
 ἁμαρτιῶν μου τὰ πλήθη | καὶ κριμάτων σου ἀβύσσου
 τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοῶστα σωτήρ μου;
 μή με τὴν σὴν δούλην παρίδῃς
 20 ὃ ἀμέτρητον ἔχων τὸ ἔλεος.

β'. nomen auctoris om. E — v. 1 Malach. 3, 1 — 4 Ies. 40, 3 — 5 ὁδόν σου ἔμπροσ-
 θέν σου E — 6 οὖν ὃ τοῦ Barth. — 8 τῇ φύσει Barth. — 10 παρὰ τὴν φύσιν E
 Cassianae carm. v. 4 μύρα Triod. — 11 ἀφάτω Triod. — 19 ἀν τὸν δειλινόν?

ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΥ ΧΡΥΣΑΦΗ

Ἰδιόμελον εἰς μνήμην τῆς ἁγίας Μαρίνης (Ἰουλ. 17)

ἦχος πλ. α'.

Ἐπέστη σήμερον ἡ σεβάσμιος μνήμη σου,

Μαρίνα πολυάθλε,

ἐπέστη σήμερον συγκαλοῦσα τοὺς πιστοὺς

πρὸς σὴν θείαν πανήγυριν·

5 ἄθλητικὴν γὰρ ἀνδρείαν ἐνδειξαμένη

ἐβόας τοῖς ἀνόμοις ἐν τῷ σκάμματι·

ξεέσθωσαν ἀρκες μου, χεέσθω καὶ τὸ αἶμα

καὶ στρεβλούσθωσάν μου τὰ μέλη πάντα·

τὸν γὰρ Χριστὸν προσκυνῶ, | οὐ θύω τοῖς εἰδώλοις.

ἦχος γ'.

Τὴν νοητὴν χελιδόνα καὶ ὠραιότατην τρυγόνα,

τὴν ἀγνὴν περιστεράν,

τὴν κεχρυσωμένην ταῖς τῶν ἀρετῶν πτέρυξι,

15 τὴν ἀναπτᾶσαν εὐπετῶς πρὸς τὸν ἐπουράνιον νυμφίον Χριστὸν,

Μαρίναν τὴν μάρτυρα ἀνευφημήσωμεν

καὶ μακαρίζωμεν.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἐσθινά, ψαλλόμενα κατὰ κυριακὴν εἰς τοὺς αἶνους.

ἦχος α'.

Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις

διὰ τὴν χαμόθεν ἔπαρσιν | ἐπέστη ὁ κύριος·

καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν | καὶ τὴν δοθεῖσαν ἐξουσίαν

πανταχοῦ διδαχθέντες

5 εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐξαπεστέλλοντο,

κηρύττει τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν

καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀποκατάστασιν·

οἷς καὶ συνδιαιωνίζειν | ὁ ἀψευδὴς ἐπηγγείλατο

Χριστὸς ὁ θεὸς | καὶ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

ἦχος β'.

- 10 Μετὰ μύρων προσελθούσαις
ταῖς περὶ τὴν Μαριάμ γυναιξί
καὶ διαπορουμέναις, | πῶς ἔσται αὐταῖς τυχεῖν τοῦ ἐφετοῦ,
ὠράθη ὁ λίθος μετηρμένος
καὶ θεῖος νεανίας
- 15 κατατέλλων | τὸν θόρυβον αὐτῶν τῆς ψυχῆς·
ἠγέρθη, γάρ φησιν, | Ἰησοῦς ὁ κύριος·
διὸ κηρύξατε | τοῖς κήρυξιν αὐτοῦ μαθηταῖς
εἰς τὴν Γαλιλαίαν δραμεῖν
καὶ ὄψεσθαι αὐτὸν | ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν,
- 20 ὡς ζωοδότην καὶ κύριον.

ἦχος γ'.

- Τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας
τὴν τοῦ σωτῆρος εὐαγγελιζομένης
ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν | καὶ ἐμφάνειαν,
- 25 διαπιστοῦνιες οἱ μαθηταὶ | ὠνειδίζοντο τὸ τῆς καρδίας σκληρόν·
ἀλλὰ τοῖς σημεῖοις | καθοπλιθέντες καὶ θαύμασι
πρὸς τὸ κήρυγμα ἀπεστελλόντο.
καὶ σὺ μὲν, κύριε, πρὸς τὸν ἀρχίφωτον
ἀνελήφθης πατέρα,
- 30 οἱ δὲ ἐκήρυττον | πανταχοῦ τὸν λόγον
τοῖς θαύμασι πιστούμενοι·
διὸ οἱ φωτισθέντες δι' αὐτῶν
δοξάζομέν σου | τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν,
φιλάνθρωπε κύριε.

ἦχος δ'.

- 35 Ὁρθροῦ ἦν βαθὺς, | καὶ αἱ γυναῖκες ἦλθον
ἐπὶ τὸ μνημα̅ σου, Χριστέ,
ἀλλὰ τὸ σῶμα οὐχ εὐρέθη
τὸ ποθούμενον αὐταῖς·
διὸ ἀπορουμέναις
- 40 οἱ ταῖς ἀστραπούσαις | ἐσθήσεσιν ἐπιστάντες,
τί τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν | ζητεῖτε, ἔλεγον·
ἠγέρθη, ὡς προεῖπε·
τί ἀμνημονεῖτε τῶν ῥημάτων αὐτοῦ;
οἷς πειθεῖσαι | τὰ ὄραθέντα ἐκήρυττον,
- 45 ἀλλ' ἐδόκει λῆρος | τὰ εὐαγγέλια·
οὕτως ἦσαν ἔτι | νωθεῖς οἱ μαθηταί·
ἀλλ' ὁ Πέτρος ἔδραμε | καὶ ἰδὼν | ἐδόξαέ σου
πρὸς ἑαυτὸν τὰ θαυμάσια·

ἦχος πλ. α'.

- ὦ τῶν σοφῶν σου | κριμάτων, Χριστέ!
- 50 πῶς Πέτρῳ μὲν τοῖς ὀθονίοις μόνοις
 ἔδωκας ἐννοῆσαι σου τὴν ἀνάστασιν;
 Λουκᾶ δὲ καὶ Κλεόπα | συμπορευόμενος ὡμίλει,
 καὶ ὁμιλῶν | οὐκ εὐθέως ἑαυτὸν φανεροῖς·
 διὸ καὶ ὄνειδίζη,
- 55 ὡς μόνος παροικῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ
 καὶ μὴ μετέχων | τῶν ἐν τέλει βουλευμάτων αὐτοῖς·
 ἀλλ' ὁ πάντα | πρὸς τὸ τοῦ πλάσματος
 συμφέρον οἰκονομῶν
 καὶ τὰς περὶ σοῦ προφητείας ἀνέπτυσας,
- 60 καὶ ἐν τῷ εὐλογεῖν τὸν ἄρτον
 ἐγνώσθης αὐτοῖς,
 ὦν καὶ πρὸ τούτου αἱ καρδίαι
 πρὸς γινῶσιν σου ἀνεφλέγοντο·
 οἱ καὶ τοῖς μαθηταῖς συνηθροισμένοις
- 65 ἤδη τρανώς | ἐκήρυττόν σου τὴν ἀνάστασιν,
 δι' ἧς ἐλέησον ἡμᾶς.

ἦχος πλ. β'.

- Ἦ ὄντως εἰρήνη σου, Χριστέ,
 πρὸς ἀνθρώπους θεοῦ | εἰρήνην τὴν σὴν διδοῦς
 μετὰ τὴν ἔγερσιν μαθηταῖς,
- 70 ἐμφόβους ἔδειξας αὐτοῖς | δόξαντας πνεῦμα ὀρᾶν·
 ἀλλὰ κατέστειλας | τὸν τάραχον αὐτῶν
 δείξας τὰς χεῖρας | καὶ τοὺς πόδας σου·
 πλὴν ἀπιστούντων ἔτι | τῇ τῆς τροφῆς μεταλήψει
 καὶ διδασκῶν ἀναμνήσει
- 75 διήνοιξας αὐτῶν τὸν νοῦν | τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς·
 οἷς καὶ τὴν πατρικὴν | ἐπαγγελίαν καθυποσχόμενος
 καὶ εὐλογῆσας αὐτοῖς | διέστης πρὸς οὐρανόν·
 διὸ σὺν αὐτοῖς προσκυνουμένε σε,
 κύριε, δόξα σοι.

ἦχος βαρῦς.

- 80 Ἰδοῦ, σκοτία καὶ πρωΐ,
 καὶ τί πρὸς τὸ μνημεῖον, Μαρία, ἔστηκας
 πολὺ σκότος ἔχουσα ταῖς φρεσίν;
 ὑφ' οὗ ποῦ τέθειται Ζητεῖς ὁ Ἰησοῦς·
 ἀλλ' ὄρα τοὺς συντρέχοντας μαθητάς,

- 85 πῶς τοῖς ὀθονίοις καὶ τῷ κουδαρίῳ
τὴν ἀνάστασιν ἐτεκμήραντο,
καὶ ἀνεμνήσθησαν | τῆς περὶ τούτου γραφῆς·
μεθ' ὧν καὶ δι' ὧν | καὶ ἡμεῖς πιστεύσαντες
ἀνυμνοῦμέν σε | τὸν ζωοδότην Χριστόν·

ἦχος πλ. δ'.

- 90 Τὰ τῆς Μαρίας δάκρυα | οὐ μάτην χεῖται θερμῶς·
ἰδοὺ γὰρ κατηξίωται | καὶ διδασκῶν τῶν ἀγγέλων
καὶ τῆς ὄψεως αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ·
ἀλλ' ἔτι πρός γε φρονεῖ, | οἷα γυνὴ ἀσθενής·
διὸ καὶ ἀποπέμπεται | μὴ προσψαυσαί σοι, Χριστέ·
95 ἀλλ' ὅμως κήρυξ πέμπεται | τοῖς σοῖς μαθηταῖς,
οἷς εὐαγγέλια φέρουσα
τὴν πρὸς τὸν πατρῶιον κλῆρον | ἄνοδον ἀπαγγέλλει σοι·
μεθ' ἧς ἀξίωσον καὶ ἡμᾶς
τῆς ἐμφανείας σου, δέσποτα κύριε.

ἦχος πλ. α'.

- 100 Ὡς ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων | οὕτως ὀψίας σαββάτου
ἐπίσταται τοῖς φίλοις, Χριστέ,
καὶ θαύματι θαῦμα βεβαιοῖς,
τῇ κεκλεισμένη εἰσόδῳ τῶν θυρῶν
τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν·
105 ἀλλ' ἐπλησας χάριτος τοῖς μαθητάς,
καὶ πνεύματος ἁγίου μετέδωκας αὐτοῖς,
καὶ ἔξουσίαν ἔνειμας | ἀφέσεως ἁμαρτιῶν,
καὶ τὸν Θωμᾶν οὐ κατέλιπες
τῷ τῆς ἀπιστίας | καταβαπτίζεσθαι κλύδωνι·
110 διὸ παράσχου καὶ ἡμῖν | γινῶσιν ἀληθῆ
καὶ ἄφεςιν πταισμάτων, | εὐπλαγχνε κύριε.

ἦχος πλ. β'.

- Μετὰ τὴν εἰς ἄβου καθοδὸν
καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν
ἀθυμοῦντες, ὡς εἶδος,
115 ἐπὶ τῷ χωρισμῷ σου, Χριστέ, οἱ μαθηταί
πρὸς ἐργασίαν ἐτρέφησαν·
καὶ πάλιν πλοῖα καὶ δίκτυα,
καὶ ἄγρα οὐδαμοῦ·
ἀλλὰ εὐ, σῶτερ, ἐμφανισθεῖς,

85 Luc. XXIV 12. Ioan. XX 1—10. — 90 χεῖνται E — 91 διδασκόντων ἀγγέλων E —
92 ὄψεως τῆς σῆς, ὡ Ἰησοῦ Oct. — 94 Ioann. XX 17 — σοι om. DE — Χριστόν E — 96
ἔφησε . . . ἀπαγγέλλουσα Oct. — 100 οὕτως ὀψίας DE — σαββάτων Oct. cf. Ioann. XX 19
—29 — 119 Ioann. XXI 1—13

- 120 ὡς δεσπότης πάντων,
 δεξιοῖς τὰ δίκτυα | κελεύεις βαλεῖν·
 καὶ ἦν ὁ λόγος ἔργον εὐθύς,
 καὶ πλῆθος τῶν ἰχθύων πολὺ
 καὶ δεῖπνον ξένον | ἔτοιμον ἐν γῆ·
 125 οὐ μετασχόντων τότε σου τῶν μαθητῶν
 καὶ ἡμᾶς νῦν νοητῶς καταξίωσον ἐντροφήσαι,
 φιλάνθρωπε κύριε.

ἦχος πλ. δ'.

- Φανερῶν ἑαυτὸν | τοῖς μαθηταῖς ὁ σωτὴρ
 μετὰ τὴν ἀνάστασιν
 130 Σίμωνι δέδωκε | τὴν τῶν προβάτων νομὴν,
 εἰς ἀγάπης ἀντέκτισιν
 τὴν τοῦ ποιμαίνειν φροντίδα αἰτῶν·
 διὸ καὶ ἔλεγεν· | εἰ φιλεῖς με, Πέτρε,
 ποίμαινε τὰ ἀρνία μου, | ποίμαινε τὰ πρόβατά μου·
 135 ὁ δὲ εὐθέως ἐνδεικνύμενος τὸ φιλόστοργον
 περὶ τοῦ ἄλλου μαθητοῦ ἐπυνθάνετο·
 ὦν ταῖς πρεσβείαις, Χριστὲ, τὴν ποίμνην σου διαφύλαττε
 ἐκ λύκων λυμαινομένων αὐτήν.

Ἰδιόμελον (Πεντηκ. 187).

ἦχος πλ. δ'.

- Δεῦτε λαοὶ, | τὴν τρικυπόστατον θεότητα προσκυνήσωμεν,
 υἷὸν ἐν τῷ πατρὶ | σὺν ἁγίῳ πνεύματι·
 πατὴρ γὰρ | ἀχρόνως ἐγέννησεν
 υἷὸν συναΐδιον καὶ σύνθρονον,
 5 καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐν τῷ πατρὶ
 σὺν υἱῷ δοξαζόμενον·
 μία δύναμις, | μία οὐσία, μία θεότης,
 ἦν προσκυνοῦντες πάντες λέγομεν·
 ἅγιος ὁ θεὸς | ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας δι' υἱοῦ
 10 συνεργεία τοῦ ἁγίου πνεύματος·
 ἅγιος ἰσχυρὸς, | δι' οὗ | τὸν πατέρα ἐγνώκαμεν
 καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον | ἐπεδήμησεν ἐν κόσμῳ·
 ἅγιος ἀθάνατος τὸ παράκλητον πνεῦμα,
 τὸ ἐκ πατρὸς ἐκπορευόμενον
 15 καὶ ἐν υἱῷ ἀναπαυόμενον·
 τριάς ἁγία, δόξα σοι.

120 ὁ δεσπότης E — 128 σου σωτήρ Oct. — 130 Ἰωανν. XXI 15—23 — σύσσημον δέδωκε E — 130, 132 δέδωκας . . . ἔλεγεν Oct. — 132 διό μοι ἔλ. E — με om. DE — Ἰδιόμελον Λέοντος] nomen auctoris om. E

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ
ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ.

Τοῖς μαθηταῖς συνέλωμεν | ἐν ὄρει Γαλιλαίας,
πίστει Χριστὸν θεάσασθαι | λέγοντα ἔξουσίαν
λαβεῖν τῶν ἄνω καὶ κάτω· | μάθωμεν, πῶς διδάσκει
βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομα | τοῦ πατρὸς ἔθνη πάντα
5 καὶ τοῦ υἱοῦ

καὶ ἁγίου πνεύματος, | καὶ συνεῖναι
τοῖς μύσταις, ὡς ὑπέσχετο, | ἕως τῆς συντελείας.

Τὸν λίθον θεωρήσασθαι | ἀποκεκυλισμένον
αἱ μυροφόροι ἔχαιρον· | εἶδον γὰρ νεανίσκον
10 καθήμενον ἐν τῷ τάφῳ, | καὶ αὐτὸς ταῦτα εἶπεν·
Ἰδοὺ, Χριστὸς ἐγήγερται· | εἶπατε σὺν τῷ Πέτρῳ
τοῖς μαθηταῖς·

ἐν τῷ ὄρει φθάσατε | Γαλιλαίας,
ἐκεῖ ὑμῖν ὀφθήσεται, | ὡς προεῖπε, τοῖς φίλοις.

Ἵτι Χριστὸς ἐγήγερται, | μὴ τις διαπιστεῖτω·
ἐφάνη τῇ Μαρίᾳ γὰρ, | ἔπειτα καθωράθη
τοῖς εἰς ἄγρὸν ἀπιούσι· | μύσταις δὲ πάλιν ὤφθη
ἀνακειμένοις ἕνδεκα, | οὓς βαπτίζειν ἐκέλευεν
εἰς οὐρανοὺς,

20 ὅθεν καταβέβηκεν, | ἀνελήφθη,
ἐπικυρῶν τὸ κήρυγμα | πλήθει τῶν σημείων·

Ταῖς ἀρεταῖς ἀστράψαντες | ἴδωμεν ἐπιστάντας
ἐν ζωφόρῳ μνήματι | ἄνδρας ἐν ἀστραπτούσαις
ἐσθήσεσι μυροφόροις | κλινούσαις εἰς γῆν ὕψιν·
25 τοῦ οὐρανοῦ δεσπόζοντος | ἔργον διδασκώμενον
καὶ πρὸς ζωῆς

τὸ μνημεῖον δρᾶμωμεν | σὺν τῷ Πέτρῳ
καὶ τὸ πρᾶχθὲν θαυμάσαντες | μείνωμεν Χριστὸν βλέψαι.

Ἡ Ζωὴ καὶ ὁδὸς Χριστὸς | ἐκ νεκρῶν τῷ Κλεόπᾳ
30 καὶ τῷ Λουκᾷ συνώδευεν, | οἷσπερ καὶ ἐπεγνωσθη
εἰς Ἐμμαοὺς κλῶν τὸν ἄρτον· | ὧν ψυχὰι καὶ καρδίαι
καιόμεναι ἐτύγχανον, | ὅτε τούτοις ἐλάλει
ἐν τῇ ὁδῷ

καὶ γραφαῖς ἡρμήνευεν, | ἃ ὑπέστη,
35 μεθ' ὧν «ἡγέρθη» κράζωμεν· | ὤφθη τε καὶ τῷ Πέτρῳ.

Δεικνύων, ὅτι ἄνθρωπος, | σῶτερ, εἶ κατ' οὐσίαν,
 ἐν μέσῳ τὰς ἐδίδασκες, | ἀναστὰς ἐκ τοῦ τάφου
 καὶ βρώσεως συμμετέσχες, | βάπτισμα μετανοίας·
 εὐθὺς δὲ πρὸς οὐράνιον | ἀνελήφθης πατέρα
 40 καὶ μαθηταῖς
 πέμπειν τὸν παράκλητον | ἐπηγγείλω,
 ὑπέρθεε θεάνθρωπε· | δόξα τῇ σῇ ἐγέρσει.

Ἵραν τὸν κύριον | τῆς Μαρίας εἰπούσης,
 ἐπὶ τὸν τάφον ἔδραμον | Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος
 45 μύστης Χριστοῦ, ὃν ἠγάπα· | ἔτρεχον δὲ οἱ δύο
 καὶ εὖρον τὰ ὀθόνια | ἔνδον κείμενα μόνα,
 καὶ κεφαλῆς
 ἦν δὲ τὸ σουδάριον | χωρὶς τούτων·
 διὸ πάλιν ἠκύχασαν, | τὸν Χριστὸν ἕως εἶδον.

Δύο ἀγγέλους βλέψασα | ἔνδοθεν τοῦ μνημείου
 Μαρία ἐξεπλήττετο, | καὶ Χριστὸν ἀγνοοῦσα
 ὡς κηπουρὸν ἐπηρώτα· | κύριε, ποῦ τὸ σῶμα
 τοῦ Ἰησοῦ μου τέθεικας; | κλήσει δὲ τοῦτον γνοῦσα
 εἶναι αὐτὸν
 55 τὸν σωτῆρα ἤκουσε· | μὴ μου ἄπτου,
 πρὸς τὸν πατέρα ἄπειμι, | εἰπέ τοῖς ἀδελφοῖς μου.

Συγκεκλεισμένων, δέσποτα, | τῶν θυρῶν ὡς εἰσῆλθες,
 τοὺς ἀποστόλους ἔπλησας | πνεύματος παναγίου
 εἰρηνικῶς ἐμφυσήσας· | οἷς δεσμῆν τε καὶ λύειν
 60 τὰς ἁμαρτίας εἶρηκας· | καὶ ὀκτῶ μεθ' ἡμέρας
 τὴν σὴν πλευρὰν
 τῷ Θωμᾷ ὑπέδειξας | καὶ τὰς χεῖρας,
 μεθ' οὗ βοῶμεν· κύριος | καὶ θεὸς σὺ ὑπάρχεις.

Τιβεριάδος θάλασσα | σὺν παισὶ Ζεβεδαίου
 65 Ναθαναὴλ τῷ Πέτρῳ τε | σὺν δυσὶν ἄλλοις πάλοι
 καὶ Θωμᾶν εἶχε πρὸς ἄγραν· | οἱ Χριστοῦ τῇ προστάξει
 ἐν δεξιῶις χαλάσαντες | πλήθος εἶλκον ἰχθύων,
 ὃν Πέτρος γνοῦς
 πρὸς αὐτὸν ἐνήξατο· | οἷς τὸ τρίτον
 70 φανείς καὶ ἄρτον ἔδειξε | καὶ ἰχθὺν ἐπ' ἀνθράκων.

Μετὰ τὴν θεῖαν ἔγερσιν | τρὶς τῷ Πέτρῳ, φιλεῖς με,
 πυθόμενος ὁ κύριος | τῶν ἰδίων προβάτων
 προβάλλεται ποιμενάρχην· | ὅς ἰδὼν, ὃν ἠγάπα

ὁ Ἰησοῦς, ἐπόμενον | ἤρετο τὸν δεσπότην·
 75 οὗτος δὲ τί;
 ἔὰν θέλω, ἔφησε, | μένειν τοῦτον,
 ἕως καὶ πάλιν ἔρχομαι, | τί πρὸς σέ, φίλε Πέτρε;

ΕΞΑΠΟΚΤΕΙΛΑΡΙΑ ΑΔΕΣΠΟΤΑ.

τῇ κυριακῇ τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. σελ. 4)

ἦχος β'.

Καρκί ὑπνώσας ὡς θνητὸς | ὁ βασιλεὺς καὶ κύριος
 τριήμερος ἔξανέστης,
 Ἀδάμ ἐγείρας ἐκ φθορᾶς | καὶ καταργήσας θάνατον·
 Πάσχα τῆς ἀφθαρσίας | τοῦ κόσμου σωτήριον.

τῇ μεγάλῃ Δευτέρᾳ (Τριψὺδ. σελ. 346)

ἦχος γ'.

Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω, | σωτήρ μου, κεκοσμημένον,
 καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω, | ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ·
 λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς,
 φωτοδότα, καὶ σώσόν με.

μνήμη τοῦ Γεωργίου (Ἀπριλ. 23)

ἦχος β'.

Ἐαρ ἡμῖν ἐξέλαμψεν | ἡ λαμπρὰ τοῦ δεσπότητος
 καὶ θεία ἐξανάστασις, | πρὸς οὐράνιον πάσχα
 ἐκ γῆς ἡμᾶς παραπέμπον· | ταύτη δὲ συνεκλάμπει
 τοῦ πανενδόξου μάρτυρος | Γεωργίου ἡ μνήμη,
 5 ἡ φωταυγής·
 ἦν φαιδρῶς τελέσωμεν, | ἵνα θείας
 ἀξιωθῶμεν χάριτος | πρὸς Χριστοῦ τοῦ σωτήρος.

τῶν Χριστουγέννων (Δεκεμβ. 25)

ἦχος α'.

Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς | ἐξ ὕψους ὁ σωτήρ ἡμῶν,
 ἀνατολὴ ἀνατολῶν, | καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ
 εὔρομεν τὴν ἀλήθειαν·
 καὶ γὰρ ἐκ τῆς παρθένου | ἐτέχθη ὁ κύριος.

ΑΝΑΤΟΛΙΟΥ

Στιχηρά ἀναστάσιμα ἐν τῷ ἑσπερινῷ τοῦ σαββάτου ψαλλόμενα.

α'. ἦχος β'.

- Ἐε τὸν σταυρωθέντα καὶ ταφέντα ἄγγελος ἐκήρυξε δεσπότην
καὶ ἔλεγε ταῖς γυναῖξί·
δεῦτε ἴδετε, ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος·
5 ἀνέστη γὰρ, καθὼς εἶπεν, | ὡς παντο- 20
διό σε προσκυνούμεν [δύναμος· καὶ ἐξήγαγες ἡμὰς ἐκ σκότους
τὸν μόνον ἀθάνατον, καὶ κιας θανάτου
ζωοδότα Χριστέ, | ἐλέησον ἡμὰς. καὶ τοὺς δεσμοὺς ἡμῶν διέρρηξας.
- Ἐν τῷ σταυρῷ σου κατήρησας Τὸν σωτήριον ὕμνον
τὴν τοῦ ξύλου κατάραν, ἄδοντες ἐκ στομάτων ἀναπέμφωμεν·
10 ἐν τῇ ταφῇ σου ἐνέκρωσας 25 δεῦτε πάντες ἐν οἴκῳ κυρίου
τοῦ θανάτου τὸ κράτος, προσπέσωμεν λέγοντες·
ἐν δὲ τῇ ἐγέρσει σου ὁ ἐπὶ ξύλου σταυρωθεὶς
ἐφώτισας τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἐκ νεκρῶν ἀναστάς
διὰ τοῦτο σοι βοῶμεν· καὶ ὢν ἐν κόλποις πατρὸς
15 εὐεργέτα Χριστέ, 30 ἰλάσθητι ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν.
ὁ θεὸς ἡμῶν, δόξα σοί.

β'. ἦχος δ'.

- Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν, λαοί, 15
τὴν τοῦ σωτήρος τριήμερον ἔγερσιν, ἡμῶν ἐκ τῆς ἀναστάσεως σου,
δι' ἧς ἐλυτρώθημεν μόνη φιλόνηπε.
- τῶν τοῦ ἔδου ἀλύτων δεσμῶν, Πύλας χαλκᾶς συνέτριψας
καὶ ἀφθαρσίαν καὶ ζωὴν καὶ μοχλοὺς συνέθλασας,
5 πάντες ἐλάβομεν, | κράζοντες· Χριστέ ὁ θεὸς,
ὁ σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς καὶ ἀναστὰς καὶ γένος ἀνθρώπων
σῶσον ἡμὰς τῇ ἀναστάσει σου, πεπτωκὸς ἀνέστησας·
μόνη φιλόνηπε. 20 διὰ τοῦτο συμφώνως βοῶμεν·
ὁ ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν,
κύριε, δόξα σοί.
- Ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι, σωτήρ, Κύριε, ἡ ἐκ πατρὸς σου γέννησις
10 τὴν σὴν ὕμνοῦσιν | τριήμερον ἔγερσιν, ἄχρονος ὑπάρχει καὶ αἰδιος,
δι' ἧς κατηνείχθη ἡ ἐκ παρθένου σάρκωσις
τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα, καὶ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ
πάντες ἐλυτρώθημεν, | κράζοντες· 25 ἄφρατος ἀνθρώπιος
ζωοποιεῖ παντοδύναμη σωτήρ, καὶ ἀνεμύνητος,

Codd. ED — α' v. 24 ἀναμείψωμεν Oct. — 29 τοῦ πατρὸς Oct. — β' v. 5 κράζοντες sequenti versu D hoc loco, infra v. 13 DE praetextum — vv. 9 — 16 post v. 30 collocato habet D — 23 ὑπῆρχε D — 25 ἄφρατος ὑπάρχει καὶ D

καὶ ἢ εἰς ἄδου κάθοδος
φοβερὰ διαβόλῳ
καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ·

θάνατον γὰρ πατήσας | τριήμερος ἀνέστης.
ἀφθαρσίαν παρέχων ἀνθρώποις
30 καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

γ'. ἦχος πλ. α'.

Ἐσπερινὴν προσκύνησιν
προσφερόμεν σοι τῷ ἀνεσπέρῳ φωτὶ.
τῷ ἐπὶ τέλει τῶν αἰώνων
ὡς ἐν ἐσόπτρῳ διὰ σαρκὸς
λάμπαντι τῷ κόσμῳ
5 καὶ μέχρῃς ἄδου κατελθόντι
καὶ τὸ ἐκεῖσε σκότος λύσαντι,
καὶ τὸ φῶς τῆς ἀναστάσεως τοῖς ἔθνεσι
δείξαντι·
φωτοδότα κύριε, δόξα σοι.

ὑπὸ τῶν παρανόμων·
καλύψατε Χριστοῦ τὴν ἔφερσιν
καὶ λάβετε ἀργύρια
20 καὶ εἶπατε, ὅτι ἡμῶν κοιμημένων
ἐκ τοῦ μνημείου | ἐκυλήθη ὁ νεκρὸς·
τίς εἶδε; | τίς ἤκουσε νεκρὸν κλαπέντα
ποτέ,
μάλιστα ἐσμυρνιασμένον καὶ τυμνὸν.
καταλιπόντα ἐν τῷ τάφῳ τὰ ἐντάφια;
25 μὴ πλανᾶσθε, Ἰουδαῖοι·
μάθετε τὰς ῥήσεις τῶν προφητῶν
καὶ γινώτε, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ἀληθῶς
ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου
καὶ παντοδύναμος.

Τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν
10 Χριστὸν δοξολογήσωμεν·
αὐτοῦ γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος
κόσμος ἐκ πλάνης σέσωσται·
χαίρει χορὸς ἀγγέλων·
φεύγει δαιμόνων πλάνη·
Ἄδὰμ πεσὼν ἀνίσταται·
15 διάβολος κατήρηται.

Κύριε, ὁ τὸν ἄδην σκυλεύσας
30 καὶ τὸν θάνατον πατήσας, σωτὴρ
ἡμῶν,
ὁ φωτίσας τὸν κόσμον
τῷ σταυρῷ τῷ τιμίῳ,
ἐλέησον ἡμᾶς.

Οἱ τῆς κουστωδίας ἐνηχοῦντο

δ'. ἦχος βαρύς.

Κἂν εὐνελήφθης, Χριστέ, | ὑπὸ ἀνόμων ἀνδρῶν,
ἀλλὰ κύ μου εἶ θεὸς | καὶ οὐκ αἰσχύνομαι·
ἐμαστίχθης τὸν νῶτον, οὐκ ἄρνούμαι·
σταυρῷ προσηλώθης | καὶ οὐ κρύπτω·
5 εἰς τὴν ἔφερσιν σου καυχῶμαι·
ὁ γὰρ θάνατός σου ζωὴ μου·
παντοδύναμε καὶ φιλόανθρωπε | κύριε, δόξα σοι.

Δαυϊτικὴν προφητείαν ἐκπληρῶν
Χριστὸς μεγαλειότητα

10 ἐν Σιών τὴν οἰκειάν | μαθηταῖς ἐξεκάλυψεν,
αἰνετὸν δεικνὺς ἑαυτὸν | καὶ δοξαζόμενον αἰεὶ
σὺν πατρί τε καὶ πνεύματι ἁγίῳ,

πρότερον μὲν ἄσαρκον ὡς λόγον,
 ὕστερον δὲ δι' ἡμᾶς σεσαρκωμένον
 15 καὶ νεκρωθέντα ὡς ἄνθρωπον,
 καὶ ἀναστάντα | κατ' ἐξουσίαν ὡς φιλόανθρωπον.

Κατήλθες ἐν τῷ ἄδῃ, | Χριστέ, ὡς ἡβουλήθης,
 ἐκύλευσας τὸν θάνατον | ὡς θεὸς καὶ δεσπότης
 καὶ ἀνέστης τριήμερος,
 20 συναναστήσας τὸν Ἀδὰμ
 ἐκ τῶν τοῦ ἄδου δεσμῶν | καὶ τῆς φθορᾶς,
 κραυγάζοντα καὶ λέγοντα·
 δόξα τῇ ἀναστάσει σου, | μόνη φιλόανθρωπε.

Ἐν τάφῳ κατετέθης | ὡς ὁ ὑπνῶν, κύριε,
 25 καὶ ἀνέστης τριήμερος | ὡς δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ,
 συναναστήσας τὸν Ἀδὰμ
 ἐκ τῆς φθορᾶς τοῦ θανάτου | ὡς παντοδύναμος.

ε'. ἦχος πλ. δ'.

Ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, | πρὸ τῶν αἰώνων γεννηθεὶς,
 ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν χρόνων
 ὁ αὐτὸς ἐκ τῆς ἀπειρογάμου σαρκωθεὶς,
 βουλήσει θάνατον | σταυρώσει ὑπέμεινε
 5 καὶ τὸν πάλαι νεκρωθέντα | ἄνθρωπον ἔσωσε
 διὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀναστάσεως.

Τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν | δοξολογοῦμεν, Χριστέ,
 δι' ἧς ἠλευθέρωσας | Ἀδαμᾶιον γένος
 10 ἐκ τῆς τοῦ ἄδου τυραννίδος
 καὶ ἐδωρήσω τῷ κόσμῳ ὡς θεὸς
 ζωὴν αἰώνιον | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα σοι, Χριστέ σωτήρ, | υἱὲ θεοῦ μονογενὲς,
 ὁ προσπαγεὶς ἐν τῷ σταυρῷ
 15 καὶ ἀναστὰς | ἐκ τάφου τριήμερος.

Σὲ δοξάζομεν, κύριε, | τὸν ἐκουσίως δι' ἡμᾶς
 σταυρὸν ὑπομείναντα,
 καὶ σὲ προσκυνοῦμεν, | παντοδύναμε σωτήρ,
 μὴ ἀπορρίψῃς ἡμᾶς | ἀπὸ τοῦ προσώπου σου,
 20 ἀλλ' ἐπάκουσον | καὶ σῶσον ἡμᾶς
 διὰ τῆς ἀναστάσεώς σου, φιλόανθρωπε.

ε'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 26)

ἦχος πλ. δ'.

Αἷμα καὶ πῦρ | καὶ ἀτμίδα καπνοῦ
 τέρατα γῆς [ἅ] προεΐδεν Ἰωήλ·
 αἷμα τὴν σάρκωσιν, | πῦρ τὴν θεότητα,
 ἀτμίδα δὲ καπνοῦ | τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
 5 τὸ ἐπελθὸν τῇ παρθένῳ | καὶ κόσμον εὐωδίασαν·
 5 μέγα τὸ μυστήριον' | τῆς σῆς ἐνανθρωπήσεως,
 κύριε, δόξα σοι.

ζ'. Ἰδιόμελον εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6)

ἦχος πλ. δ'.

<p>Σήμερον ἡ κτίσις φωτίζεται· 5 σήμερον τὰ πάντα εὐφραίνεται, τὰ οὐράνια ἅμα καὶ τὰ ἐπίγεια· ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι συμμίγνυνται· 5 ὅπου γὰρ βασιλέως παρουσία, καὶ ἡ τάξις παραγίνεται· δράμωμεν τοίνυν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην· ἴδωμεν πάντες τὸν Ἰωάννην,</p>	<p>πῶς βαπτίζει κορυφὴν ἀχειροποίητον 10 καὶ ἀναμάρτητον· διὸ ἀποστολικὴν φωνὴν προσάγοντες συμφώνως βοήσωμεν· ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ θεοῦ, ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, 15 καταυγάζουσα καὶ παρέχουσα πι- στοῖς τὸ μέγα ἔλεος.</p>
---	--

η'. Ἰδιόμελον εἰς τὸ γενέθλιον Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ (Ἰουν. 24)

ἦχος δ'.

<p>Θεοῦ λόγου μέλλοντος ἐκ παρθένου τίκτεσθαι, ἄγγελος ἐκ πρεσβυτικῶν ὡδίνων προέδραμεν, ὁ μέγας ἐν γεννητοῖς γυναικῶν καὶ προφήτου περιεσσότερος·</p>	<p>5 ἔδει γὰρ θείων πραγμάτων παραδόξους εἶναι τὰς ἀρχάς, παρ' ἡλικίαν τὸ γόνιμον καὶ ἄνευ σπορᾶς σύλληψιν· ὁ ποιῶν θαυμάσια εἰς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.</p>
---	--

θ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Μαρίαν Μαγδαληνὴν (Ἰουλ. 26)

ἦχος πλ. β'.

Πρώτη κατιδοῦσα τὴν θείαν ἀνάστασιν
 Μαρία Μαγδαληνὴ | τοῦ πρώτου τῶν ἀγαθῶν αἰτίου,
 τοῦ τὴν ἡμετέραν εὐσπλαγγῶς φύσιν θεώσαντος,
 πρώτη καὶ εὐαγγελίστρια ἐδείχθη βοῶσα | τοῖς ἀποστόλοις·
 5 τὴν ἀθυμίαν ἀποθέμενοι, | τὴν εὐθυμίαν ἀναλάβετε,
 καὶ δευτε κατοπτεύσατε Χριστὸν | ἕξαναστάντα
 καὶ κόσμῳ παρέχοντα τὸ μέγα ἔλεος.

ε' v. 2 Joel 2, 30 — ἅ uncinis inclusimus — ζ', Nomen melodi deest in E — v. 2 εὐφραίνονται Barth. — 11 προσάδοντες Barth. — η', Nomen melodi deest in E — 2 σπειρωτικῶν ὡδίνων προέρχεται Barth. — 8 σύλληψις Barth. — 9 σωτηρίαν ἡμῶν, δόξα σοι Barth. — θ', Nomen melodi deest in E — 2 ἡ Μαγδαλ. Barth. — 7 κόσμου E

ί. Ἰδιόμελον εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον (Δεκ. 27)

ἦχος β'.

Τῷ βασιλεῖ καὶ δεσπότη τῷ παντὸς
τεχθέντι ἐπὶ γῆς | Στέφανος ὑπέρλαμπρος προσφέρεται,
οὐκ ἐκ λίθων τιμίων κατεσκευασμένος,
ἀλλ' ἐξ οἰκείων αἱμάτων διηθισμένος·

5 ἀλλ', ὦ φιλομάρτυρες, δεῦτε
τὰ τῶν ἁγμάτων | ἄνθη δρεψάμενοι
τὰς κεφαλὰς ἀναδηρώμεθα
καὶ τοῖς ὕμνοις ἀναμέλποντες εἴπωμεν·
ὁ σοφία καταγλαΐσθεις | καὶ χάριτι τὴν ψυχὴν,
10 πρωτομάρτυς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ,
αἴτησαι ἡμῖν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Στιχηρὰ ἀναστάσιμα ἐν τῷ ἑσπερινῷ τοῦ σαββάτου ψαλλόμενα.

α'. ἦχος α'.

Τὰς ἑσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς
πρόσδεξαι, ἄγιε, κύριε,
καὶ παράσχου ἡμῖν
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν,
ὅτι μόνος εἶ ὁ δείξας
ἐν κόσμῳ τὴν ἀνάστασιν.

5 Κυκλώσατε, λαοὶ, Σιών
καὶ περιλάβετε αὐτήν,
καὶ δότε δόξαν ἐν αὐτῇ
τῷ ἀναστάντι ἐκ νεκρῶν,

ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν,
10 ὁ λυτρωσάμενος ἡμᾶς
ἐκ τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν.

Δεῦτε, λαοὶ, ὑμνήσωμεν
καὶ προσκυνήσωμεν Χριστὸν,
δοξάζοντες αὐτοῦ

15 τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν,
ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν,
ὁ ἐκ τῆς πλάνης τοῦ ἐχθροῦ
τὸν κόσμον λυτρωσάμενος.

θεοτοκίον.

Τὴν παγκόσμιον δόξαν, | τὴν ἐξ ἀνθρώπων σπαρείσαν
20 καὶ τὸν δεσπότην τεκοῦσαν, | τὴν ἐπουράνιον πύλην
ὑμνήσωμεν Μαρίαν τὴν παρθένον,
τῶν ἁσωμάτων τὸ ἄσμα

καὶ τῶν πιστῶν τὸ ἐγκαλλώπισμα·
αὕτη γὰρ ἀνεδείχθη

25 οὐρανὸς | καὶ ναὸς τῆς θεότητος·

ί. Nomen melodi deest in E — α'. Nomen Ioannis Damasceni et hic et infra deest in D, quandoquidem tota Octoecha ad Ioannem Damascenum auctorem referebatur

αὐτὴ τὸ μεσότοιχον τῆς ἔχθρας καθελούσα
 εἰρήνην ἀντειρήξε | καὶ τὸ βασίλειον ἠνέωξε·
 ταύτην οὖν κατέχοντες | τῆς πίστεως τὴν ἄγκυραν·
 ὑπέρμαχον ἔχομεν | τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα κύριον·
 30 θαρσεῖτε τοίνυν, θαρσεῖτε, λαὸς τοῦ θεοῦ·
 καὶ γὰρ αὐτὸς πολεμήσει | τοὺς ἐχθροὺς ὡς φιλόανθρωπος.

β'. ἦχος δ'.

Τὸν ζωοποιόν σου σταυρόν
 ἀπαύστως προσκυνοῦντες, Χριστὲ ὁ θεός,
 τὴν τριήμερόν σου ἀνάστασιν δοξάζομεν·
 δι' αὐτῆς γὰρ ἀνεκαίνισας
 5 τὴν καταφθαρεῖσαν τῶν ἀνθρώπων
 φύσιν, παντοδύναμε,
 καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδον
 καθυπέδειξας ἡμῖν,
 ὡς μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.
 10 Τοῦ ξύλου τῆς παρακοῆς
 τὸ ἐπιτίμιον ἔλυσας, σωτήρ·
 τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ | ἐκουσίως προσηλωθεὶς
 καὶ εἰς ἄδου κατελθὼν, δυνατὲ;
 τοῦ θανάτου τὰ δεσμὰ | ὡς θεὸς διέρρηξας·
 15 διὸ προσκυνοῦμεν | τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν,
 ἐν ἀγαλλιάσει βοῶντες·
 παντοδύναμε κύριε, δόξα σοι.

Πύλας ἄδου συνέτριψας, κύριε,
 καὶ τῷ σῶ θανάτῳ | τοῦ θανάτου τὸ βασίλειον ἔλυσας·
 20 γένος δὲ τὸ ἀνθρώπινον | ἐκ φθορᾶς ἠλευθέρωσας,
 ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν | τῷ κόσμῳ δωρησάμενος
 καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

θεοτοκίον.

Ὁ διὰ σὲ θεοπάτωρ προφήτης Δαυῖδ
 μελωδικῶς περὶ σοῦ προανεφώνησε
 25 τῷ μεγαλειᾷ σοι ποιήσαντι·
 παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου·
 σὲ γὰρ, μητέρα πρόξενον ζωῆς ἀνέδειξεν
 ὁ ἀπάτωρ, ἐκ σοῦ | ἐνανθρωπήσας εὐδοκῆσας θεός,
 ἵνα τὴν ἑαυτοῦ ἀναπλάσῃ εἰκόνα

28 ταύτης D — 30 θαρσεῖτω τοίνου θαρσεῖτω Oct. — 31 ὡς παντοδύναμος Oct. — β'
 v. 2 ὁ θεός om. D — 8 ἀνεκαίνισας ἡμῖν D — 23 ὁ διὰ σὲ DE Oct., sed D in margine ad-
 scriptum habet γρ. ὁ διὰ σοῦ

- 30 φθαρείαν τοῖς πάθεσι,
καὶ τὸ πλανηθὲν ὀρειάλητον εὐρῶν
πρόβατον, τοῖς ὤμοις ἀναλαβὼν
τῷ πατρὶ προσαγάγη,
καὶ τῷ ἰδίῳ θελήματι
- 35 ταῖς οὐρανίαις συνάψῃ δυνάμεσι,
καὶ σώσῃ, θεοτόκε, τὸν κόσμον
Χριστὸς ὁ ἔχων τὸ μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

γ'. ἦχος πλ. α'.

- Διὰ τοῦ τιμίου σου σταυροῦ, Χριστέ,
διάβολον ἤσχυνας,
καὶ διὰ τῆς ἀναστάσεώς σου
τὸ κέντρον τῆς ἀμαρτίας ἤμβλυνας
- 5 καὶ ἔσωσας ἡμᾶς | ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου·
δοξάζομέν σε, μονογενές.

- Ἄσπερον τὸν ἀνάστασιν διδοῦς | τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων
ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη·
ἔφριξαν τοῦτον | οἱ ἄρχοντες τοῦ ἄδου,
καὶ ἐπήρθησαν πύλαι ὀδυνηραί·
- 10 εἰσελήλυθε γὰρ | ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης Χριστὸς,
λέγων τοῖς ἐν δεσμοῖς· ἐξέλθετε,
καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει· ἀνακαλύπτεσθε.

- Μέγα θαῦμα! ὁ τῶν ἀοράτων κτίστης,
διὰ φιλανθρωπίαν | σαρκὶ παθῶν,
ἀνέστη ὁ ἀθάνατος·
δεῦτε, πατριαὶ τῶν ἔθνῶν,
τοῦτον προσκυνήσωμεν·
τῇ γὰρ αὐτοῦ εὐσπλαγχνίᾳ
- 20 ἐκ πλάνης ῥυσθέντες
ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν | ἓνα θεὸν ὑμεῖν μεμαθήκαμεν.

θεοτοκίον.

- Ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ | τῆς ἀπειροτάμου νύμφης
εἰκῶν διεγράφη ποτέ·
ἐκεῖ Μωϋσῆς | διαιρέτης τοῦ ὕδατος,
25 ἐνθάδε Γαβριὴλ | ὑπηρέτης τοῦ θαύματος·
τότε τὸν βυθὸν ἐπέζευεν | ἀβρόχως Ἰσραὴλ,
νῦν δὲ τὸν Χριστὸν ἐγέννησεν | ἀσπόρως ἢ παρθένος·
ἡ θάλασσα | μετὰ τὴν ἀπόδοον τοῦ Ἰσραὴλ
ἔμεινεν ἄβατος·

- 30 ἡ ἄμεμπτος | μετὰ τὴν κύησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ
 ἔμεινεν ἄφθορος·
 ὁ ὢν καὶ προῶν | καὶ φανείς ὡς ἄνθρωπος θεός,
 ἐλήσων ἡμᾶς.

δ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Ὑπαπαντήν τοῦ Χριστοῦ (Φεβ. 2)
 ἦχος πλ. β'.

- Ἄνοιγέσθω ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ σήμερον·
 ὁ γὰρ ἀναρχος λόγος τοῦ πατρὸς,
 ἀρχὴν λαβὼν χρονικὴν, | μὴ ἐκτὰς τῆς αὐτοῦ θεότητος,
 ὑπὸ παρθένου ὡς βρέφος τεσσαρακονθήμερον
 5 μητρὸς ἐκὼν προσφέρεται | ἐν ναῶ τῷ νομικῷ·
 καὶ τοῦτον ἀγκάλαις εἰσδέχεται ὁ πρέσβυς,
 ἀπόλυτον, κράζων, τὸν δούλον ὁ δεσπότης·
 οἱ γὰρ ὀφθαλμοί μου | εἶδον τὸ σωτήριόν σου·
 ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον | σῶσαι γένος ἀνθρώπων·
 10 κύριε, δόξα σοι.

ε'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν ἀρχάγγελον Γαβριὴλ (Μαρτ. 26)
 ἦχος πλ. β'.

- Ἀπεστάλη ἐξ οὐρανοῦ | Γαβριὴλ ὁ ἀρχάγγελος,
 εὐαγγελίσασθαι | τῇ παρθένῳ τὴν σύλληψιν·
 καὶ ἐλθὼν εἰς Ναζαρέτ | ἐλογίζετο ἐν ἑαυτῷ
 τὸ θαῦμα ἐκπληττόμενος,
 5 ὅτι πῶς | ὁ ἐν ὑψίστοις ἀκατάληπτος ὢν
 ἐκ παρθένου τίκτεται!
 ὁ ἔχων θρόνον τὸν οὐρανὸν | καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν
 ἐν μήτρᾳ χωρεῖται γυναικός!
 ὦ τὰ ἔξαπτέρυγα καὶ πολυόματα
 10 ἀτενίσαι οὐ δύνανται,
 λόγῳ μόνῳ, | ἐκ ταύτης σαρκωθῆναι ἠυδόκησε·
 θεοῦ ἐστι λόγος ὁ παρών·
 τί οὖν ἵσταμαι | καὶ οὐ λέγω τῇ κόρῃ;
 χαῖρε, κεχαριτωμένη· | ὁ κύριος μετὰ σοῦ·
 15 χαῖρε, ἀγνή παρθένε· | χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε·
 χαῖρε, μήτηρ τῆς ζωῆς· | εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

ς'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν μάρτυρα Γεώργιον (Ἀπριλ. 23)
 ἦχος β'.

Νευέτω δίκαια, | ἔφησεν ὁ Κολομών,
 τοῖς βροτοῖς τὰ βλέφαρα·

- ἐλεηθήσεται γὰρ παρὰ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
 ὁ βλέπων λεία, προηγόρευεν·
- 5 εὐμαρῶς δὲ ταῦτα ἐνωτισθεῖς,
 ᾧ πολύτλα Γεώργιε,
 τοῦ δεσπότη ταῖς διδαχαῖς ἠκολούθησας,
 καὶ ἀνόμοιοι ἐκδοθεῖς ἐκαρτέρησας,
 τῆς πλάνης τὰ ὄργια | καταπτύσας ὡς βέβηλα·
- 10 τὸ σῶμα γὰρ, ὃ παρέδωκας | ὑπὲρ ἀγάπης τοῦ κτίσαντος,
 ὄλον μεληδὸν κατετέμενο·
 καὶ ὁ Βελίαρ μᾶλλον | ὄλος αἰσχυνθεὶς ἐπιτρώσκετο,
 στεφηφόρον σε ὀρῶν ἀκμαιότατον·
 ὅθεν ἐν αὐλαῖς οἰκῶν τοῦ κυρίου σου
- 15 σὺν ταῖς ἄνω δυνάμεσι
 πρέσβευε, ἀθλοφόρε, Χριστῷ
 σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Θ Ε Ο Φ Α Ν Ο Υ Σ

α'. Ἰδιόμελον εἰς Κοσμάν καὶ Δαμιανὸν (Νοεμ. 1)
 ἦχος δ'.

- Πηγὴν ἰαμάτων ἔχοντες, | ἄγριοι ἀνάργυροι,
 τὰς ἰάσεις παρέχετε | πᾶσι τοῖς δεομένοις,
 ὡς μεγίστων δωρεῶν ἀζιωθέντες
 παρὰ τῆς ἀενάου πηγῆς | τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ·
- 5 φησὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς ὁ κύριος
 ὡς ὁμοζήλου τῶν ἀποστόλων·
 Ἰδοὺ | δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν
 κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων,
 ὥστε αὐτὰ ἐκβάλλειν | καὶ θεραπεύειν
- 10 πᾶσαν νόσον | καὶ πᾶσαν μαλακίαν·
 διὸ τοῖς προστάγμασι | αὐτοῦ καλῶς πολιτευσάμενοι
 δωρεὰν ἐλάβετε, | δωρεὰν παρέχετε,
 ἰατρούοντες τὰ πάθη
 τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωματίων ἡμῶν.

β'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου (Μαρτ. 25)
 ἦχος β'.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον
 ἀνακαλύπτεται σήμερον·

3 Paroim. XII 13 — 7 ταῖς σμ. E — 10 γὰρ δοῦε E — 11 ἐν σμ. E — 16 Χριστοῦ E
 α'. Θεοφάνους καὶ Ἀνατολίου E — 7 Matth. X 1. Marc. VI 7. Luc. IX 1 — β'. Nomen
 melodi deest in E

καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ | υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται,
 ἵνα τοῦ χείρονος μεταλαβῶν
 5 μεταδῶ μοι τοῦ βελτίονος·
 ἐπεύσθη πάλαι Ἀδὰμ
 καὶ θεὸς ἐπιθυμήσας | οὐ ἔφερονεν·
 ἀνθρωπος γίνεται θεὸς,
 ἵνα θεὸν τὸν Ἀδὰμ ἀπεργάσῃται·
 10 εὐφραινέσθω ἡ κτίσις, | χορευέτω ἡ φύσις,
 ὅτι ἀρχάγγελος παρθένῳ
 μετὰ δέους παρίσταται,
 καὶ τὸ χαῖρε κομίζει | τῆς λύπης ἀντίθετον·
 ὁ διὰ σπλάγχνα ἐλέους ἐνανθρωπήσας
 θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

γ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου (Αὐγ. 15)
 ἦχος πλ. α'.

Δεῦτε, φιλεόρτων τὸ σύστημα,
 δεῦτε καὶ χορεῖαν στηνώμεθα·
 δεῦτε καταστέψωμεν | ἄσμασι τὴν ἐκκλησίαν
 τῇ καταπαύσει | τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ·
 5 σήμερον γὰρ οὐρανὸς | ὑφαπλοῖ τοὺς κόλπους,
 δεχόμενος τὴν τετοκυῖαν | τὸν ἐν πᾶσι μὴ χωρούμενον·
 καὶ ἡ γῆ, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς
 ἀποδιδούσα, τὴν εὐλογίαν στολιζέται καὶ εὐπρέπειαν·
 ἄγγελοι χοροστατοῦσι | σὺν ἀποστόλοις,
 10 περιδεῶς ἐνατενίζοντες
 ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν μεθισταμένης
 τῆς τεκούσης τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς·
 πάντες προσκυνήσωμεν | αὐτὴν δεόμενοι·
 συγγενοῦς οἰκειότητος | μὴ ἐπιλάθῃ, δέσποινα,
 τῶν πιστῶς ἑορταζόντων | τὴν παναγίαν σου κοίμησιν.

δ'. Στιχηρὰ νεκρώσιμα κατὰ τοὺς ὀκτῶ ἦχους.

Ἡ ἀκροστιχίς: Κοῦς, Χριστεῖ, δούλους γράφων ἐν ζώντων βίβλῳ.

ἦχος α' κατὰ τὸ «Πανεύφημοι μάρτυρες ἡμᾶς.»

Κοῦ, σῶτερ, δεόμεθα, | τῆς σῆς τοὺς μεταστάντας ἀξίωσον
 γλυκείας μεθέξω καὶ κατασκήνωσον

ν. 3 θεοῦ καὶ υἱός E — 13 χαῖρε χορευεῖ E — γ'. Nomen melodi deest in E — ν. 5 ἐραπλοῖ Barth. — 6 τεξαμένην E — 8 στολιζέται τὴν εὐφρ. E — 11 μεθισταμένην τὴν τεκοῦσαν E — 14 οἰκειώσεως E — δ'. Σοι. D: Τὰ προσόμοια τῶν ὀκτῶ ἡχῶν τὰ νεκρώσιμα, ὧν ἡ ἀκρ. σὺν τίτλῳ in margine eiusdem codicis manu recentiore addita sunt haec: ταῦτα ψάλλεται εἰς τοὺς αἰνοὺς ἀπὸ στίχου. Ed. Ven. Triodii a. 1869: Ἀπόστιχα τὰ ἐπίνομα Προσόμοια Νεκρώσιμα, ποίημα Θεοφάνου, ὧν καὶ τῶν εἰς τοὺς λοιποὺς ἦχους ἐν τοῖς ἄλλοις σάββασι τοιοῦτων Προσομοίων ὁμοῦ ἢ ἀκρ. εἰ paulo supra: κατ' ἦχον ψαλλόμενα καθ' ὅλην τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην Τεσσαρακοστήν. — ν. 3 ἀνάπαυσον Triod.

5 ἐν κληναῖς ἀρίων· | ἐν μοναῖς δικαίων σου,
 ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς κληνώμασι,
 τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου
 παρορῶν τὰ παραπτώματα
 καὶ παρέχων | αὐτοῖς τὴν συγχώρησιν.

10 Οὐδεὶς ἀναμάρτητος, | οὐδεὶς
 τῶν ἀνθρώπων γέγονεν,
 εἰ μὴ σὺ, μόνη ἀθάνατε·
 διὸ τοὺς δούλους σου,
 ὡς θεὸς οἰκτίρμων, ἐν φωτὶ κατὰταξον
 15 σὺν ταῖς χοροστασίαις ἀγγέλων σου·
 τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου
 ὑπερβαίνων ἀνομήματα
 καὶ παρέχων | αὐτοῖς τὴν ἀνάπαυσιν.

Ἵπὲρ τὰ ὀρώμενα | τὰ σὰ,
 20 σῶτερ, ἐπαγγέλματα,
 ἃ ὀφθαλμοὶ οὐ τεθέαται
 καὶ οὐκ ἤκουσε
 καὶ ἐπὶ καρδίαν | οὐκ ἀνέβη πώποτε,
 ὧν τῆς προσηνεστάτης μεθέξεω
 25 τυχεῖν εὐδόκησον

τοὺς πρὸς σὲ μεταχωρήσαντας
 καὶ παράσχου | ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Σταυρῷ σου γηθόμενοι, | σταυρῷ
 θαρροῦντες οἱ δούλοι σου
 30 πρὸς σὲ μετέστησαν, κύριε,
 οἷς νῦν ἀντίλυτρον
 τῶν δεινῶν πταισμάτων | τὸν σταυρόν
 σου δώρησαι
 καὶ αἷμα τὸ χυθὲν ὑπὲρ κόσμου ζωῆς,
 τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου
 35 συγχωρῶν τὰ πλημμελήματα
 καὶ φωτίζων | φωτὶ τοῦ προσώπου
 [σου.

Χριστὸν ἐκδυσώπησον, τὸν σὸν
 τόκον, μητροπάρθενε,
 τὴν τῶν πταισμάτων συγχώρησιν
 40 δοῦναι τοῖς δούλοις σου,
 τοῖς σὲ θεοτόκον | εὐσεβῶς κηρύξαι
 καὶ λόγῳ ἀληθεῖ δογματίσαι,
 καὶ τῆς λαμπρότητος
 τῶν ἀρίων καὶ φαιδρότητος
 45 ἀξιῶσαι | ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

ἦχος β'.

κατὰ τὸ «Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.»

Ῥύμην τοῦ θανάτου καὶ φθορᾶν
 σου τῷ Ζηηφόρῳ θανάτῳ | καθεῖλες, δέσποτα,
 πᾶσι δὲ ἐπήρασας | ζωὴν αἰώνιον,
 καὶ νεκρῶν ἐξαγάστασιν | θνητοῖς ἐδωρήσω·
 5 ὅθεν σου δεόμεθα, | σῶτερ, ἀνάπαυσον
 πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας
 καὶ τοῦ γλυκακμοῦ τοῦ σου κάλλους
 τούτους καταξίωσον, φιλόνηρωπε.

Ἴνα τοὺς ἀνθρώπους κοινωνοὺς
 10 θείας βασιλείας ἐργάσῃ, | σταυρόν ὑπέμεινας,
 θάνατον ἐκούσιον | καταδεξάμενος·
 ἀλλὰ νῦν σου δεόμεθα, τῇ σῇ εὐσπλαγχνίᾳ
 μετόχους ἀνάδειξον | τῆς βασιλείας σου

5 δικαίων ἐν μοναῖς ἀρίων Triod. — 9 τὴν ἀνάπαυσιν Triod. — 18 τὴν συγχώρησιν Triod. — 23 ἀνέβη δέσποτα D — 32 τῶν αὐτῶν Triod. — 11 4 νεκροῖς Triod. — 7 καὶ τῆς ἀκηράτου σου δόξης Triod. — 12 διὰ τοῦτο δεόμεθα Triod.

- πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας,
 15 καὶ τῆς ἀθανάτου σου δόξης
 τούτους καταξίωσον, φιλόανθρωπε.
- Σῶσαι τὸ σὸν πλάσμα βουληθεῖς,
 τῆς οἰκονομίας τὸ ὄντως | βαθὺ μυστήριον
 θέλων ἐξετέλεσας | ὡς ὑπεράγαθος,
 20 καὶ τιμῆς ἐξηγόρασας | τὸν κύμπαντα κόσμον
 αἵματι τιμῆς σου· | διὸ δεόμεθα,
 πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας
 μετὰ τῶν ἀγίων ἀπάντων
 τῆς ἀπολυτρώσεως ἀξίωσον.
- 25 Τρόμῳ τῷ φρικτῷ καὶ φοβερῷ
 βήματι τῷ σὴ παρεστῶτες | οἱ ἀπ' αἰῶνος νεκροὶ
 ψήφον ἀναμένουσι | τὴν σὴν δικαίαν, σωτήρ,
 καὶ τὴν θεῖαν ἐκδέχονται | δικαιοκρισίαν·
 τότε φεῖσαι, δέσποτα | Χριστέ, τῶν δούλων σου·
- 30 πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας
 καὶ τῆς αἰδίου τρυφῆς σου
 καὶ μακαριότητος ἀξίωσον.

- Εὔας τῆς προμήτορος, ἀγνή,
 σὺ τὴν ὀφειλὴν συλλαβοῦσα, | Χριστὸν ἀπήτησας,
 35 τὸν τὴν ἀφθαρσίαν τε | καὶ τὴν ἀνάστασιν
 τοῖς πιστοῖς χαριζόμενον | καὶ τῇ ἀθανάτῳ
 δόξῃ καταστέφοντα | τοὺς σὲ δοξάζοντας·
 ὃν νῦν δυσωποῦσα μὴ παύσει,
 τούτους ἐν φωτὶ κατατάξαι
 40 τῆς αὐτοῦ λαμπρότητος, θεόνυμφε.

ἦχος γ'.

κατὰ τὸ «Τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ.»

- Δοξάζω τὸν σταυρὸν σου τὸν τίμιον,
 δι' οὗ ζωὴ δεδώρηται | καὶ τρυφῆς ἢ ἀπόλαυσις
 τοῖς ἐν πίστει καὶ πόθῳ σε ὑμνοῦσι, | μόνε πολυέλεε·
 διὸ βοῶμέν' σοι, Χριστέ ὁ θεός·
 5 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔθνα πάντων ἐστὶν | εὐφραινομένων ἢ κατοικία ἐν σοί.

15 αἰδίου Triod. — 16 καὶ μακαριότητος ἀξίωσον Triod. — 19 χαίρων Triod. — 21 αἵματος τιμίου D — 23 καὶ τοῦ γλυκυτάτου σου κάλλους· τούτους καταξίωσον φιλόανθρωπε Triod. — 29 ὡς Triod. — 30 τῶν . . . μεταστάντων D — 34 θεόν Triod. — 36 χαριζόμενον D — 37 στεφανώσαντα Triod.

Ὁ μόνος ἐλεήμων καὶ εὖσπλαγχνος,
 ὁ ἔχων ἀκατάληπτον | ἀγαθότητος πέλαγος,
 ὁ γινώσκων τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων, | ἦν ἐδημιούργησας,
 10 ἄ· ἐκετεύομεν, Χριστὲ ὁ θεός·
 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔνθα πάντων ἐστὶν | εὐφραينوμένων ἢ κατοικία ἐν σοί.

Ὑπνώσας ἐν τῷ τάφῳ ὡς ἄνθρωπος,
 δυνάμει ἀητήτην σου | ὡς θεός ἐξανέστησας
 15 τοὺς ἐν τάφοις ὑπνοῦντας. ἀσιγήτως | ὕμνον σοι προσφέροντας·
 διὸ βοῶμέν σοι, Χριστὲ ὁ θεός·
 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔνθα πάντων ἐστὶν | εὐφραينوμένων ἢ κατοικία ἐν σοί.

Λαμπάδα νοητὴν σε, βαστάζουσαν
 20 τὸ φέγγος τῆς θεότητος | ὀμιλήσαν παχύτητι
 τῆς ἀνθρώπων οὐσίας, θεοτόκε, | πάντες ἐπιστάμεθα·
 τὸν σὸν δυσώπησον υἱὸν καὶ θεόν,
 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔνθα πάντων ἐστὶν | εὐφραينوμένων ἢ κατοικία ἐν σοί.

ἦχος δ'.

κατὰ τὸ «Ἐδωκας σημεῖωσιν.»

Ὅντως φοβερῶτατον | τὸ τοῦ θανάτου μυστήριον!
 πῶς ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος
 βιαίως χωρίζεται | ἐκ τῆς ἁρμονίας,
 καὶ τῆς συμφυΐας | ὁ φυσικώτατος δεσμός
 5 θεῖω βουλήματι ἀποτέμεται;
 διὸ σε ἱκετεύομεν· | τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
 ἐν κρηναῖς τῶν δικαίων σου, | ζωοδότα φιλόνηρωπε.

Ὑπνος ἀναδέδεικται | τῶν πιστευόντων ὁ θάνατος,
 σοῦ τεθέντος ἐν μνήματι,
 10 τοῦ πάντων δεσπύζοντος | καὶ τὸ τοῦ θανάτου
 κράτος λευκότος | καὶ καταρτήσαντος αὐτοῦ
 τὴν δυναστείαν τὴν πολυχρόνιον·
 διὸ σε ἱκετεύομεν· τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
 ἐν κρηναῖς τῶν δικαίων σου, | ζωοδότα φιλόνηρωπε.

15 Κύ δικαιοσύνη τε | καὶ φωτισμός ἡμῖν γέγονας
 καὶ ψυχῶν ἀπολύτρωσις·

III v. 11. 17. 23 ἐν τρυφῇ ἀνάπαυσον D — 11 ἐξανάστησον D — 15 τάφῳ ὑπνοῦντας Triod. — 21 τῆς τῶν D — 23 ἀναπαύσαι Triod. — IV 6 διὸ σῶτερ τοὺς δούλους σου D — 7. 11 ἄγιων Triod. — 12 πολυμήχανον D — 15 τε ἁγιασμός Triod.

πατρὶ γὰρ προσήγατες | δεδικαιωμένους
καὶ λελυτρωμένους, | ἀναδεξάμενος ἡμῶν
τὸ ὀφειλόμενον ἐπιτίμιον·

- 20 καὶ νῦν ἐκδυσωποῦμέν σε· τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
ἐν χαρᾷ καὶ φαιδρότητι, | εὐεργέτα σωτῆρ ἡμῶν.

- Γένος τὸ ἀνθρώπινον | πρὸς ἀφθαρσίαν ἀνώλεθρον
ἐκ φθορᾶς ἀνακέκληται,
λουσάμενον αἵματι | τῷ ἐκ τῆς πλευρᾶς σου,
25 σῶτερ, κενωθέντι, | ἐν ᾧ ἀπέπλυνας ἡμᾶς
τῆς παραβάσεως τοῦ προπάτορος·
διό σε ἱκετεύομεν· τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
ἐν μοναῖς αἰωνίοις σου, | ἐν χοροῖς τῶν μαρτύρων σου.

- Ῥήσεσιν ἐπόμενοι | τῶν θεηγόρων, πανάμωμε,
30 θεοτόκον φρονοῦμέν σε·
θεὸν γὰρ ἐγέννησας | σεσωματωμένον
ἀπερινοήτως, | τὸν λυτρωσάμενον ἡμᾶς
τοὺς αἰχμαλῶτους τοῖς παραπτύμασιν·
ὄν καὶ νῦν ἐκδυσώπησον, | τοὺς μεταστάντας οἰκέτας σου
35 ταῖς οἰκείαις ἐλλάμψεσι | καταυγάσαι, φιλάγαθε.

ἦχος πλ. α΄.

κατὰ τὸ «Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.»

- Αἴγλη τοῦ σοῦ προσώπου, Χριστὲ,
τοὺς μεταστάντας | ὡς οἰκτίρων κατατάξον,
σκηνώσας | εἰς τόπον χλόης, | ἐπὶ ὑδάτων τῆς σῆς
ἀκραιφνοῦς καὶ θείας | ἀναπαύσεως,
5 ἐν τοῖς ὀρεκτοῖς κόλποις | Ἀβραὰμ τοῦ προπάτορος,
ἔνθα τὸ φῶς σου | καθαρὸν ἐπιφαίνεται
καὶ προχέουσιν | αἱ πηγαὶ τῆς χρηστότητος,
ἔνθα περιχορεύουσι | τρανώς ἀγαλλόμεναι
αἱ τῶν δικαίων χορεῖαι | περὶ τὴν σὴν ἀγαθότητα,
10 μεθ' ὧν κατατάξαι
τοὺς ἰκέτας σου παράσχου | ὡς μόνος εὐσπλαγχνος.

- Ψάλλειν παναρμονίῳ φωνῇ
δοξολογοῦντας | τὸ σὸν κράτος εὐόδησον,
οἰκτίρμον, | τοὺς μεταστάντας | ἐκ τῶν προσκαίρων πρὸς σέ
15 τὸν δεσπότην πάντων | καὶ φιλόνηρον,

28 σκηναῖς Trisol. — 35 πανάχραντε Trisol. — V 3 σκηνώσαι Trisol. — 6 καθαρῶς ἀνα-
φέρεται D — 9 τῶν ἀγγέλων Trisol. — 11. 33 παράσχου τὸ μέγα ἔλεος Trisol. — 12 ψάλλει
Trisol. — 13 κράτος εὐδόκησον Trisol.

διδοὺς ὡραιότητι | τοῦ σοῦ κάλλους ἐλλάμπεσθαι
 καὶ τῆς γλυκείας | καὶ τερπνῆς μετουσίας σου
 ἀπολαύειν τε | καὶ τρυφᾶν καθαρώτερον,
 ἔνθα περὶ τὸν θρόνον σου | χορεύουσιν ἄγγελοι
 20 καὶ τῶν ἀγίων οἱ ἄνθρωποι | χαρμονικῶς περιέπουσι·
 μεθ' ὧν τοῖς σοῖς δούλοις
 τὴν ἀνάπαυσιν παράσχου | καὶ μέγα ἔλεος.

Ὅπου τῶν προφητῶν οἱ χοροὶ,
 τῶν ἀποστόλων | καὶ μαρτύρων τὰ τάγματα
 25 καὶ πάντων | τῶν ἀπ' αἰῶνος | δικαιωθέντων τῷ σῶ
 σωτηρίῳ πάθει | καὶ τῷ αἵματι,
 δι' οὗ ἐξηγόρασας | τὸν αἰχμάλωτον ἄνθρωπον,
 ἐκεῖ τοὺς πίστει | κοιμηθέντας ἀνάπαυσον,
 ὡς φιλόανθρωπος | συγχαρῶν τὰ ἐγκλήματα·
 30 μόνος γὰρ ἀναμάρτητος | ἐν γῆ πεπολίτευαι,
 ἄγιος μόνος καὶ μόνος | ἐν τεθνεῶσιν ἐλεύθερος·
 διὸ τοῖς σοῖς δούλοις
 τὴν ἀνάπαυσιν παράσχου | ὡς μόνος εὖσπλαγχνος.

Νόμῳ τῆς ἀμαρτίας ἡμᾶς
 35 δεδουλωμένους | ἠλευθέρωσας, δέσποινα,
 ἐν μήτρᾳ | τὸν νομοθέτην | καὶ βασιλέα ἡμῶν
 συλλαβοῦσα μόνη, | μητροπάρθενε,
 δι' ὃν δικαιούμεθα | δωρεᾶ τε καὶ χάριτι·
 ὃν νῦν δυσώπει, | τὰς ψυχὰς τῶν ὑμνούστων σε
 40 θεομήτορα | κατατάξει ἐν βίβλῳ ζωῆς,
 ὅπως τῇ μεσιτείᾳ σου | σωθέντες, πανάμωμοι,
 τῆς τοῦ υἱοῦ σου εὐκταίας | ἀπολυτρώσεως τύχωσιν,
 αὐτὸν προσκυνούντες
 τὸν παρέχοντα τῷ κόσμῳ | τὸ μέγα ἔλεος.

ἦχος πλ. β'.

κατὰ τὸ «Ὁλην ἀποθέμενοι.»

Ἔχων ἀκατάληπτον | τὴν εἰς ἡμᾶς εὐπλαγχνίαν
 καὶ πηγὴν ἀκένωτον | θεϊκῆς χρηστότητος,
 πολυέλεε,
 τοὺς πρὸς σὲ, δέσποτα, | μεταβεβηκότας
 5 ἐν γῆ ζώντων κατασκίνωσον,

16 ὡραιότητος Trisol. — ἐλλάμπεσθαι D — 21 τοὺς σοὺς δούλους D — 23 ὁ χορός Trisol. — 25 πάντες οἱ — δικαιωθέντες Trisol. — 29 συγχαρῶν καὶ τὰ πειράματα Trisol. — 32 τοὺς σοὺς δούλους D — 31 νόμου D — 35 πάνανθε Trisol. — 36 νομοδότην Trisol. — βασιλέα θεόν Trisol. — 38 δι' οὗ Trisol. — 42 τύχοιμεν Trisol. — VI 1 fort.: ἀκατάληκτον

- εἰς τὰ κτηνώματα | τὰ ἀγαπητὰ καὶ ποθούμενα,
κατάσχεσιν δωρούμενος
τὴν διηνεκῶς διαμένουσιν·
 10 ὃ γὰρ ὑπὲρ πάντων | ἐξέχεας τὸ αἷμά σου, σωτὴρ,
καὶ ζωηφόρῳ τιμήματι
κόσμον ἐξηγόρασας.
- Νέκρωσιν ὑπέμεινας | ζωοποιὸν ἐκουσίως,
καὶ ζωὴν αἰώνιον | καὶ τρυφὴν αἰδίου
πιστοῖς δέδωκας,
 15 ἐν ἣ κατὰταξον | τοὺς κεκοιμημένους
ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως,
τὰ τούτων πταίσματα | πάντα συτχωρῶν ἀγαθότητι,
ὡς μόνος ἀναμάρτητος,
μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόθρωπος,
 20 ἵνα διὰ πάντων | ὑμνήταί σου τὸ ὄνομα, Χριστέ,
καὶ σεσωσμένοι δοξάζωμεν
τὴν φιλανθρωπίαν σου.
- Ζώντων κυριεύοντα | θεαρχικὴ ἐξουσία
καὶ νεκρῶν δεσπύζοντα | σὲ, Χριστέ, γινώσκωμεν,
 25 πολυέλεε·
τοὺς πιστοὺς δούλους σου | τοὺς πρὸς σὲ τὸν μόνον
εὐεργέτην ἐκδημήσαντας
αὐτὸς ἀνάπαυσον | σὺν τοῖς ἐκλεκτοῖς σου, φιλόθρωπε,
ἐν τόπῳ ἀναψύξεως,
 30 ἐν ταῖς τῶν ἀγίων λαμπρότησι·
θελητὴς ἐλέους | ὑπάρχει γὰρ καὶ κώζεις ὡς θεὸς,
οὐκ κατ' εἰκόνα σου ἔπλασας,
μόνε πολυέλεε.
- ᾠφθης ἐνδιαίτημα | θεοπρεπὲς, παναγία,
 35 καὶ θεὸν ἐχώρησας | καὶ θεοῦ ἐγέννησας,
μητροπάρθενε,
ἐν δυὶ φύσεσιν, | ἐν δυὶν οὐσίαις,
ἐν μιᾷ δὲ ὑποστάσει, ἀγνή·
αὐτὸν δυκυπήσον | τὸν μονογενῆ καὶ πρωτότοκον,
 40 τὸν σὲ παρθένον ἄμωμον
καὶ μετὰ τὸν τόκον φυλάξαντα

9 Χριστέ Trīod. — 11 ἡλευθέρωσας Trīod. — 13 ζωὴν ἐπήγασας Trīod. — 15—17 ἐν κτηναῖς δέσποτα ταῖς αἰωνιζούσας. καὶ ἐν τόποις ἀναπτύξεως. αὐτοὺς κατὰταξον. τοὺς κεκοιμημένους ὡς εὐπλαχῆνος. καὶ μόνος D — 23 θεαρχικῆς ἐξουσίας D — 24 δεσπύζοντος D — γινώσκοντες ἰκετεύομεν D — 29 τόποις Trīod. — 35 Χριστὸν ἐγέννησας D — 36 ἀπειρόγαμε D — 38 μιᾷ τῇ ὑποστάσει δὲ D — 39 ἰκέτευε Trīod.

ψυχὰς ἀναπαῦσαι | τῶν πίστει κοιμηθέντων ἐξ ἡμῶν
ἐν ἀκηράτῳ φαιδρότητι
καὶ μακαριότητι.

ἦχος βαρύς.

κατὰ τὸ «Καταφρονήσαντες.»

Νενεκρωμένος ὠράθης | ἐπὶ σταυροῦ, μόνη ἀθάνατε,
καὶ ἐν τῷ τάφῳ ὡς θνητὸς | ἐτέθης, μακρόθυμε,
ἐκ φθορᾶς καὶ θανάτου | τοὺς ἀνθρώπους λυτρούμενος·
ἀλλ' ὡς πέλαγος εὐπλαγχνίας | ὑπάρχων ἀκένωτον
5 καὶ πηγὴ ἀγαθότητος, | τὰς ψυχὰς τῶν σῶν δούλων
τῶν ἐξ ἡμῶν μεταστάντων ἀνάπαυσον.

Τῷ ἀκηράτῳ σου κάλλει | καὶ γλυκασμῷ τῆς ὠραιότητος
καὶ ταῖς τοῦ θεοῦ σου φωτὸς | ἀκτίσιν ἐλλάμπεσθαι
τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας, | ἀγαθὲ, καταξίωσον
10 ἐν αὐτῷ φωτοχυσίᾳ | τῆς φωτοφανείας σου,
σὺν ἀγγέλοις χορεύοντας | περὶ σὲ τὸν δεσπότην
καὶ βασιλέα τῆς δόξης καὶ κύριον.

Ὡς ἀδαπάνητον ἔχων τῶν δωρεῶν [τὴν] μεγαλοπρέπειαν.
ὡς θησαυρὸς ἀνελλιπῆς | πλουσίας χρηστότητος
15 τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας | ὡς θεὸς κατακίηνωσον
ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἐκλεκτῶν σου, | ἐν τόπῳ ἀνέσεως,
ἐν τῷ οἴκῳ τῆς δόξης σου, | ἐν τρυφῇ παραδείσου,
ἐν τῷ [τῶν] παρθένων νυμφῶνι ὡς εὐπλαγχνος.

Νόμου τὸ πλήρωμα τίκτετε, | τὸν λυτρωτὴν σάρκα γενόμενον·
20 οὐ γὰρ ἐγένετο τοῖς πρὶν | ἐν νόμῳ δικαίωσις·
δι' ἡμᾶς γὰρ ὁ Χριστὸς | σταυρωθεὶς ἐδικαίωσεν·
ὡς οὖν ἔχουσα παρρησίαν, | ὡς μήτηρ ἰκέτετε
τὸν υἰὸν σου τὸν εὐπλαγχνον, | τὰς ψυχὰς ἀναπαῦσαι
τῶν εὐσεβῶς μεταστάντων, πανύμνητε.

ἦχος πλ. δ'.

κατὰ τὸ «Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.»

Βασιλικῶς μοι ὑπέγραψας | ἐλευθερίαν, βαφαῖς
ἐρυθραῖς τοὺς δακτύλους σου | αἱματώσας, δέσποτα,
καὶ φοινίξας σὺ αἱματι·
καὶ νῦν ἐν πίστει | καθικετεύω σε,

42 κοιμηθέντων εὐσεβῶς Triod. — VII 2 τῶν ἐν σοῦδ. σοῦδ. omis-sum nos de soni, addidimus — 13 τὴν ἀνελλιπῆς inclusivus — 15 ἀγαθὲ καταξίωσον. ἐν αὐτῷ φωτοχυσίᾳ ἐν τόπῳ D — 17 ἐν τρυφῇ παραδείσου om. D — 18 τῶν οὐκ ἐπισημειωμένων ἀνελλιπῆς — 19 δίχα γεν. D — 21 Χριστὸς δὲ D — 23 σου καὶ κύριον D — 24 τῶν ἐξ ἡμῶν μεταστάντων ὡς εὐπλαγχνος D — VIII 2 τῶν δακτύλων D — 3 τῷ αἱματι Triod. — 4 καθικετεύομεν omisso ce D

5 τοῖς πρωτοτόκοις | σου συναρίθμησον
καὶ τῶν δικαίων σου | τῆς χαρᾶς ἀζίσωσον
ἐπιτυχεῖν
τοὺς μεταχωρήσαντας | πρὸς ἐὲ τὸν εὐσπλαγχνον.

Ἱεραρχήσας ὡς ἄνθρωπος, | σφαγαθεὶς ὡς ἄμνός,
10 προσφορὰν προσεσήνοχας | τῷ πατρὶ τὸν ἄνθρωπον,
τῆς φθορᾶς ἐξωνούμενος·
τοὺς μεταστάντας | οὖν ὡς φιλόανθρωπος
ἐν τῇ τῶν ζώντων | χώρα κατάταξον,
ἐνθα οἱ χεῖμαρροι | τῆς τρυφῆς προχέονται,
15 ἐνθα πηγαὶ
τῆς αἰδιότητος | ἀναβλυστάνουσιν.

Βάθει σοφίας ἀρρήτου σου | ὀροθετεῖς τὴν ζωὴν
καὶ προβλέπεις τὰ μέλλοντα | καὶ πρὸς βίον ἕτερον
μετοικίζεις τοὺς δούλους σου·
20 οὓς προσελάβου | τοίνυν κατὰταξον
ἐπὶ ὑδάτων | τῆς ἀναπαύσεως,
ἐν τῇ λαμπρότητι | τῶν ἀγίων, κύριε,
ἐνθα φωνῇ
τῆς ἀγαλλιάσεως | καὶ τῆς αἰνέσεως.

25 Λόγος ὑπάρχων ἀόρατος, | ὁμοφυῆς τῷ πατρὶ
καὶ τῷ πνεύματι σύνθρονος, | δι' ἐμὲ τὸν ἄνθρωπον
ἐν σαρκὶ πεφανέρωσαι·
ὡς ἐλεήμων | οὖν καὶ φιλόανθρωπος
τοὺς ἐκ τοῦ βίου | μεταφοιτήσαντας
30 τῆς εὐπρεπείας σου | καὶ τῆς ὠραιότητος
ταῖς καλλοναῖς
τούτους καταλάμπρυνον, | ζωαρχικώτατε.

Ὡς συλλαβοῦσα τὸν ἄναρχον | λόγον θεοῦ καὶ πατρὸς
μητρικῆ παρρησία σου | ἐκτενωὶς ἰκέτευσ
35 κατατάξαι τοὺς δούλους σου,
ἐνθα χορεία | ἡ ἀκατάλυτος
εὐφραινομένων | καὶ εὐφημούντων σε·
ἐνθα λαμπρότητες | αἱ διαιωνίζουσαι
καὶ ὁ γλυκὺς
40 ἦχος ἐορτάζοντος, | θεογεννήτρια.

8 μεταφοιτήσαντας Triod. — 11 ἔξαιρούμενος D — 14 προέρχονται Triod. — 15 ἐνθα πικτῶν D — 16 ἀναβλαστάνουσιν D — 18 προβλ. τὸν θάνατον καὶ πρὸς κόσμον D — 20 σῶτερ κατ. D — 22 ἀγίων σύνταξον D — 23 ἐνθα φωτὶ D — 26 σύμμορφος D — 28 καὶ ὡς φιλ. D — 33 θεοῦ καὶ θεόν D

ΡΩΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΙΕΛΩΙΔΟΥ

I

Ψαλμός τῶν ἀγίων ἀποστόλων.

Ἡ ἀκροστιχίς: «Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ὁ ψαλμός.»

Ὁ σοφίας ὑπὲρ ῥήτορας | τοὺς ἀλιεῖς,
 Τοὺς ἀσφαλεῖς καὶ θεοφθόγγους κήρυκας,
 τὴν κορυφὴν | τῶν μαθητῶν σου, κύριε,
 προσελάβου εἰς ἀπόλαυσιν

- 5 τῶν ἀγαθῶν σου καὶ ἀνάπαυσιν·
 τοὺς πόνους γὰρ ἐκείνων | καὶ τὸν θάνατον
 ἐδέξω ὑπὲρ πάσαν ὀλοκάρπωσιν,
 ὁ ἄλλος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, σωτήρ μου,
 10 πλάτυνόν μου τὸ στόμα·
 καὶ πληρώσας αὐτὸ | κατάνυξον τὴν καρδίαν μου,
 ἵνα οἷς λέγω ἀκολουθήσω,
 καὶ ἃ δῆθεν διδάσκω | ποιῆσω πρῶτος·
 πᾶς γὰρ ποιῶν | καὶ διδάσκων, φησὶν, | οὗτος μέγας ἐστίν.
 15 ἔάν οὖν λέγων μὴ πράττω,
 ὡς χαλκὸς ἤχων λογισθήσομαι·
 διὸ λαλεῖν με τὰ δέοντα
 καὶ ποιεῖν τὰ συμφέροντα δώρησαι,
 ὁ ἄλλος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- 20 Οὕτω ποτὲ καὶ οἱ μαθηταὶ σου,
 ἐκτελέσαντες πρῶτον
 τὰ διδάγματα σου, | ἐδίδασκον ἄπερ ἔπραττον,
 πάσῃ δυνάμει ὁμοῦ κυροῦντες
 τῇ σῇ διδασκαλίᾳ | τὴν πολιτείαν·
 25 ἦν ὁ ὄρων | καὶ Ζηλῶν, ὡς αὐτοὶ, | οὗτος μέγας ἐστὶ
 γυμνοῦσθαι τῶν ἐν τῷ βίῳ,
 τῶν ἄνω φροντίζειν ἐκάστοτε,
 σταυρὸν βασταίνειν ἐπ' ὤμοισιν,

Longi psalmi preloquium Τοὺς ἀσφαλεῖς κ. τ. λ. et psalmi introitus Τράνωσόν μου κ. τ. λ. in officium diei festi discessum apostolorum (30 Jan.) sub psalmo kontakii et oiku recepta sunt. Repetivimus hoc carmen ex libro J. B. Pitruae Hymnographie de l'Église grecque p. I 494 quo de libro notitiam cod. Constantinianus habuit; praeterca nobis carminis, cuius modulationem non cognovimus, versus restituendum in eo ac quae eandem esse censuimus, ut et sententiam et caesuram variatam secuti eola tertium et quartum, sextum et septimum. o. taxum novum decimum singulas in partibus contraxerunt. — 8 Reg. III. VIII 39. Paralip. II. VI 30. — 13 δῆθεν om. Barth. — 15 ἔάν γάρ λέγω καὶ μὴ Barth. — 17 λαλεῖν μοι Barth. — 22 ἄλλων Pitru typographicam erroris ad videtur — 23 fortasse ἀποκαρπύσας ad analogiam τοῦ ὀμολογεῖν finxit Romanus — 24 σῇ omissum in cod. add. Pitru

ἐντρυφᾶν τῷ θανεῖν, ὡς προσέταξας,
30 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ἐγὼ τοσαύτη τῶν ἐναρέτων
εὐκόσμων ὁ κατάλογος
[τῶν] ἀποστόλων, πιστοὶ, | πᾶσαν τὴν γῆν εὐδίασε,
τὰ κλήματα τῆς Χριστοῦ ἀμπέλου,
35 τὸ γεώργιον τοῦ ἄνω | καλλιέργου·
οἱ πρὸ Χριστοῦ | ἄλιεῖς καὶ μετὰ | τὸν Χριστὸν ἄλιεῖς,
οἱ ἄλλη συνομιλοῦντες
καὶ γλυκὺ ῥῆμα νῦν ἐρευγόμενοι·
οἱ πρὶν ἰχθύας ἀγρεύοντες
40 τοὺς βροτοὺς νῦν θηρᾶν ἐδιδάχθησαν·
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Τούτους τοὺς ἄρνας ὁ ἀγελάρχης,
οὐς ἐσκόρπισε φόβος
ἐν καιρῷ τοῦ σταυροῦ, | συνήγαγε μετ' ἀνάστασιν·
45 στὰς γὰρ εἰς ὕψος ἐπὶ τοῦ ὄρου
ἐκελάδησε μέλος | γλυκὺ τῆ ποιμνῆ,
θάραχος διδοὺς | καὶ μικρὸν, ὡς δειλοῖς, | αἰνιπτόμενος
ἐβόα λέγων· θαρσεῖτε,
ἐγὼ μόνος τὸν κόσμον νενίκηκα·
50 ἐγὼ τοὺς λύκους ἐσκόρπισα·
μετ' ἐμοῦ ἦν οὐδεὶς, μόνος ἦν ἐγὼ,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη·
μετανοίας τὸν σπύρον
55 ἐμβαλόντες τῇ γῇ | διδασκαλίαις ἀρδεύσατε·
βλέπε μοι, Πέτρε, πῶς ἐκπαιδεύεις·
ἐννοῶν σου τὸ πταῖσμα, | συμπάθει πᾶσι,
μὴ αὐστηρῶς | δι' ἐκείνην τὴν κόρην | τὴν σεΐσάκάν σε·
ἐάν σοι τύφος εἰσπέσῃ,
60 τῆς φωνῆς τοῦ ἀλέκτορος μνήσθητι
καὶ τῶν δακρύων μνημόνευε,
ὧν ἐγὼ σε τοῖς ρείθροις ἀπέπλυνα,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

29 τοῦ θανεῖν cod., emendavit Pitra — 32 εὐκόσμων de conl. reposuimus: εὐκομῶν cod. εὐκόσμος κατάλογος Pitra — 33 ἀποστόλων nos: τῶν ἀποστόλων cod. — 48 Ioann. XVI 33 Christum non post resurrectionem, sed antequam cruci affigeretur, haec vociferatum esse testatur — 49 τὸν eiecit Pitra, nos et in hac et tertia, quinta, sexta aliis strophis in initio versus anapaestum a poeta admissum esse indicamus. — 51 ἤμην ἐγὼ Pitra — 51 Matth. X. XXVIII 19 et 20. Marc. XVI 15 et 16. Luc. XXIV 47 — 58 διὰ ἐκείνην Pitra

- Πέτρε, φιλεῖς με; ποίει ἅ λέγω·
- 65 ποίμανόν μου τὴν ποιήνην
καὶ φίλει οὐς φιλῶ, | συμπάσχωιν τοῖς ἁμαρτάνουσιν,
μνησθεῖς μου τῆς πρὸς σέ εὐπλαχνίας,
ὅτι τρίς ἄρνησάμενόν | σ' ἔδεξάμην·
ἔχεις ληστὴν | θυρωρὸν παραδείσου | θαρρύνοντά σε·
- 70 ἐκείνῳ πέμπε οὐς θέλεις·
δι' ὑμῶν πρὸς ἐμὲ ἀνατρέφει Ἀδὰμ
βοῶν· ὁ πλάστης παράσχει μοι
τὸν ληστὴν πυλωρὸν καὶ κλειδοῦχον Κηφᾶν,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- 75 Ἰσχυέ μοι καὶ σὺ, ὦ Ἀνδρέα!
ὥσπερ εὐρές με πρῶτος
εὔρεθείς παρ' ἐμοῦ, | εὐρὲ καὶ σὺ τὸν πλανώμενον·
μὴ ἐπιλάθῃ τῆς πρώτης τέχνης·
ἔξ αὐτῆς γάρ σε εἰς ταύτην | μεταπαιδεύσω·
- 80 ὡς πρὶν ἱμνός | εἰς βυθὸν καὶ νυνὶ | πρὸς τὸν βίον ἱμνός,
καλάμῳ πρὶν ἀλιεύων
σταυρῷ ἀλιεύειν διδάχθητι·
τῷ κώληκι ἔδελέαζες,
τῇ σαρκί μου θηρᾶν παραγγέλλω σοι,
- 85 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Νῦν δεῖξον ἔργον, ὦ Ἰωάννη!
νυνὶ μάθωσι πάντες,
ὡς οὐ μάτην τὸ πρὶν | ἀνέκλινά σε τῷ στήθει μου·
ποίησον αὐλακὰς τῇ πηγῇ μου,
- 90 ἦς τὰ νάματα ἤντηλεν | ἡ στοργή σου·
ὄρουζόν μοι | ὡς δικέλλη τῇ γλύττῃ | διέξοδον,
[καὶ] ἦξω ὡς, ἐὰν θέλῃς,
καὶ ποτίσας μεθύσω τὸν σπόρον σου·
ὡς κόκκους λόγους κατάβαλλε,
- 95 καὶ αὐξήσας πληθύνω τὰ ληΐά σου,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Οὕτω καὶ σὺ, Ἰάκωβε, πράττε,
μὴ τὸ κήρυγμα λείψας,

64 Ioann. XXI 15—17 — 68 ἄρνησάμενόν σ' ἔδεξάμην cod. aut ἀρνούμενον αὐτ' ἄρνη-
σάμενον σ' ἔδεξάμην emendandum esse monuit Pitra, quorum emendationum altera et
facilior et accentibus accommodatior est — 70 ἐθέλεις cod. — 72 παράσχει Pitra: παρή-
σχει cod. — 76 Ioann. I 41 et 42. — 79 εἰς ταύτην σε cod., Pitra maluit αὐτῆς σ' εἰς ταύτην
— 80 πρὶν Pitra: πρῶτον cod. — 82 τῷ σταυρῷ cod., emendavit Pitra. — 88 Ioann.
XIII 23 — 91 τῇ σῃ Pitra, at in clausula legitimum creticum pro choriambō posuit poeta —
92 ὡς ἂν θέλῃς Pitra, ὡς ἐὰν θέλῃς cod. — 95 καὶ εἰσὶτ Pitra — μεθύσω nos: μετόσω
Pitra — 95 πληθύνω Pitra contra accentuum consuetudinem.

- Ζεβεδαίου μνησθεῖς, | οὐ πρὶν ἐμὲ προετίμησας·
 100 οἶδας γὰρ, πῶς ἀφήκας ἐν σκάφῃ
 τὸν γενέτην, τὸν πλάστην | ἐμὲ ποθήσας·
 πλήρωσόν μου | τὴν βουλήν μετὰ τῶν | ὁμοδούλων σου·
 μὴ πτήξῃς τοὺς ἐπιβούλους·
 τὰς βουλὰς γὰρ αὐτῶν διεσκεδάσα·
- 105 μαχαίραις σε ὅταν τέμνωσι,
 νόει, τίς ὁ τῇ λόγχῃ νυφεῖς τὴν πλευράν,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Ὑπαγε, Φίλιππε, ἅμα τούτοις,
 κήρυξόν με, ὡς βλέπεις
- 110 καὶ ἀκούεις μου νῦν· | μὴ τοῦ πατρός μου χωρίσῃς με,
 μὴ εἶπῃς, ὅτι τὸν γόνον εἶδον,
 τὸν δὲ τούτου γενέτην | οὐδ' ὄλωσ εἶδον·
 ἔδειξά σοι | ἐν ἐμοὶ τὸν πατέρα | καμὲ ἐν αὐτῷ·
 οὐκ ἦλθον παρεῖ ἐκείνου·
- 115 ὁ γὰρ λέγει τελῶ· καὶ ὁ θέλω τελεῖ·
 ἐν τῷ αὐτῷ ἐσμεν πνεύματι·
 τούτου κήρυκα ρήτορα πέμπω σε,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Ῥήματα τῆς τότε ἀπιστίας
- 120 διὰ πίστεως ἄρτι
 ἀπαλείψας, Θωμᾶ, | κήρυξον, ὃν ἐπιηλάφησας·
 ἦλθε καιρὸς, ὃν αἰεὶ ἐπόθεις,
 παρατάξασθαι δὴμῳ | τῷ τῶν Ἑβραίων·
 ἔχεις σαφῶς | τῆς ἐγέρσεώς μου | τὰ ἐνέχυρα·
- 125 τοὺς τύπους εἶδες τῶν ἡλῶν
 καὶ τῆς λόγχης κατείδες τοὺς μύλωπας·
 οὐκ ἔστι σοι λοιπὸν πρόφασις·
 πᾶσαν γὰρ ἀφορμὴν περιήρουν σου,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- 130 Ὡσπερ τελώνης μείνον, Ματθαίε,
 καὶ τελώνει ἐκείνου
 τὸν ἐχθρὸν τοῦ Ἀδάμ, | ὡσπερ πρὶν τοὺς διοδεύοντας·
 μὴ φείσῃ, ἕως ἂν ἀπολάβῃς
 καὶ τὸν ἔσχατον κοδράντην | παρ' ἐκείνου·

99 Marc. I 19 et 20. — 104 γὰρ εἰσείτ Pitra — 110 Ioann. XIV 8—10. — 115 ὁ θέλει
 τελῶ· ὁ θέλω τελεῖ Pitra, numero ille quidem syllabarum observato sed prosodia neglecta;
 sed nescio an ὁ γὰρ θέλει λέρω καὶ ὁ λέρω τελεῖ emendare praestet secundum Ioann. XIV
 10 — 119 Ioann. XX 19—29 — 125 τύπους nos ex Ioann. XX 25; τόπους Pitra — 126 καὶ
 εἰσείτ Pitra — 128 περιήρουν nos; περιήρουν Pitra — 130 Matth. IX 9 — 132 ὡσπερ πρὶν
 Pitra: ὡς πρὶν cod.

- 135 καὶ κάθου τηρῶν | τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς ἄδην | ἀπάγουσαν·
 κὰν εὖρης τὸν ὀλετήρα
 ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐκπορευόμενον,
 ἐπίστηθι καὶ τελώνισον
 καὶ γυμνὸν τοῦτον δεῖξον, ὡς λέγω σοι
- 140 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Μίαν φωνὴν ἀφήμι πᾶσιν,
 ἵνα μὴ τὸν καθ' ἓνα
 ἐκδιδάσκων κοπῶ, | ἅπαξ λαλῶ τοῖς ἀγίοις μου·
 πορευθέντες εἰς πάντα τὸν κόσμον
- 145 μαθητεύσατε ἔθνη | καὶ βασιλέας·
 πάντα γάρ μοι | παρεδόθη ὑπὸ | τοῦ γεννησαντός με,
 τὰ ἄνω ἅμα τοῖς κάτω,
 ὧν καὶ πρὶν λαβεῖν [τὴν] σάρκα ἐδέεσπον,
 καὶ νῦν πάντων βεβασίλευκα
- 150 καὶ ὑμᾶς ἱερὰν ἔχω σύγκλητον
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη·
 μετανοίας τὸν σπόρον
 ἐμβαλόντες τῇ γῆ | διδασκαλίαις ἀρδεύσατε·
- 155 τούτων δ' ἀκούσαντες οἱ συμῦσταί
 πρὸς ἀλλήλους ἐώρων, | κινεῶντες κάρας·
 πόθεν ἡμῖν | ἡ φωνὴ καὶ ἡ γλῶττα | πρὸς πάντας λαλεῖν;
 ἰσχὺν δὲ τίς ἡμῖν δώσει
 ἀντιστήναι λαοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν,
- 160
 ὡς προσέταξας
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια;

- Νῦν μὴ ταράσσεσθε τῇ καρδίᾳ,
 μὴ θολώσῃ τὰς φρένας
- 165 ὑμῶν ὁ δυσμενής· | ὡς νήπιοι μὴ λογίζεσθε,
 γίνεσθε φρόνιμοι ὡσεὶ ὄφεις·
 δι' ὑμᾶς γὰρ ὡς ὄφεις | ἐγὼ ὑψώθη·
 μὴ ἑαυτοὺς | ἐκφοβοῦντες τὸ | κήρυγμα λείψητε·

135 κάθου, quod ante Romanum dixi e Alexia et Diphilum grammaticis anonymis apud Bekkerum anecd. p. 100 testatur. Graeci iam vulgo usurpant; Pitra coniectum. Ioannem sanissimum dilaceravit. — 136 κὰν εὖρης: καὶ ἐὰν cod. — 137 ἐκ τῶν ἐμῶν Pitra. — 138 ἐπίστηθι Pitra — 144 Matth. XXVIII 19. Marc. XVI 19 — 148 τὴν γεννησαντός. — 159 τοῖς Pitra — 160 lacunam hanc in modum explevit Pitra: ἀγράμματοι καὶ ἀπαιδευτοὶ, ἀλιεῖς ἀσθενεῖς, sed ut alia mittam, dativum casum lego grammaticae postulant — 163 Ioann. XIV, cf. XV, XVI, XVII — 166 Matth. X 16 habet οἱ ὄφεις — 167 Ioann. III 14. — 168 τὸ ἀδιδίμους. — λείψητε nos: λείψετε cod.

- οὐ θέλω κθένει νικήσαι,
 170 διὰ τῶν ἀσθενῶν περιγίνομαι·
 οὐ χαίρω τοῖς πλατωνίζουσι,
 τὰ μωρὰ γὰρ τοῦ κόσμου ἠγάπησα,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- “Ὅμως ὑμῖν καὶ δύναμιν δώσω,
 175 δύναμιν ἐν τῷ πίπτειν
 ἀνιστάσαν πολλοὺς | καὶ γλώτταν δὲ τὴν σοφίζουσαν·
 τόνος ἡμῶν σοβεῖ Δημοσθένην,
 ἠττώνται Ἀθηναῖοι καὶ Γαλιλαίους·
 παύσει λοιπὸν | γὰρ ὁ μέγας Κηφᾶς, | ἐξαγγέλλων ἐμὲ,
 180 ἀμέτρους λέξεις καὶ μύθους,
 ἄμαυροῖ τὸ ῥητὸν τοῦ μαρναθᾶ·
 ἢ Ναζαρετ δονεῖ Κόρινθον·
 οἱ λαλοῦντες ὑμεῖς, ὁ πείθων ἐγὼ,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- 185 “Υβρεὶ πάντας ὑμᾶς πλουτοῦσι
 φυλακαῖς ἐμβαλόντες,
 καὶ δεσμοῦντες πικρῶς | τοῖς ἄρχουσι παραδώσουσιν·
 ἀλλ’ ὄρφανοὺς ὑμᾶς οὐκ ἔασω·
 μεθ’ ὑμῶν γάρ εἰμι | μέχρι συντελείας·
 190 ὅταν κριταῖς | παραστήτε, ὑμῶν | με ὄψεσθε μέσον·
 δεσμεῖσθε καὶ συνδεσμοῦμαι·
 σὺν ἐμοί, δι’ ἐμὲ πάντα πάσχετε·
 ὑμεῖς τὴν γνώμην προτείνετε,
 ὡς καὶ γὼ δι’ ὑμῶν ἀγωνίζομαι,
 195 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- “Ὅτε δὲ ἤκουσαν τῶν ῥημάτων
 τοῦ σοφοῦ διδασκάλου
 οἱ σοφοὶ μαθηταί, | πρὸς ταῦτα ἀνταπεκρίθησαν·
 πάντα κληρὰ ἡμῖν ἐπηγγείλω
 200 καὶ δειλίας ἀνάμεστά τε | καὶ θανάτου·
 τοῦτο δὲ νῦν | ἐνομίζομεν φεύγειν | κολλώμενοί σου·
 καὶ ἄρτι τοῖς κληροτέροις
 παραδίδωσ ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἡμῶν·
 ἐκάλεσας εἰς ἀνάπαυσιν

172 Paulus ad Corinth. I 1, 27 — μωρὰ Pitra contrariis modis — 176 ἀνιστάσαν cod., emendavit Pitra. — 177 τόνος] τόμος cod., quosi defendit Pitra — 179 παύσει suspicatur Pitra — γὰρ ὁ μέγας nos, Pitra ex parte praeeunte, numerorum explendorum causa addidimus. — 186 ἐμβαλόντες nos: ἐμβάλλοντες Pitra — 201 exspectes κολλώμενοί σοι ut κολλώμενος τῇ πόρῃ apud Paulum ad Cor. I 6, 16 — 203 παραδίδωσ cod. — 204 ὁ καλέσας Pitra contra modorum concinnitatem.

205 καὶ ἰδοὺ προαλείφεις εἰς ἄθλησιν,
ὁ μόνος ἱνῶσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ψῆφος ὑμᾶς καλεῖ πρὸς ἀγῶνας·
ὁ κανὼν τῆς ἀγάπης
ἀπαιτεῖ παρ' ὑμῶν | φιλίας ἔργον ἐνδείξασθαι·
210. πάθετε ὑπὲρ ἑμοῦ, ὡς φίλοι,
ὡς καὶ γὰρ ὑπὲρ φίλων | καὶ μὴ ὀφείλων·
χρέος οὐδὲν | οὐχ εὐρέθη καλοῦν | με πρὸς θάνατον·
ἀλλ' ὅμως κατεδεξάμην
καὶ σταυρὸν ὡς χρεώστης ὑπέμεινα·
215 τὸ πατρικὸν ὑμῶν δάνειον
ὁ ἀνεύθυνος θέλων ἀπέδωκα,
ὁ μόνος ἱνῶσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὸν κόσμον·
μετανοίας τὸν σπόρον
220 ἐμβαλόντες τῇ γῇ, | διδασκαλίαις ἀρδεύσατε·
βλέπετε, μή τις μετανοήσας
ἔξω τῆς ὑμετέρας | σαγήνης μείνη·
χαίρω γὰρ τοῖς | ἐπιστρέφουσιν, ὡς | οἴδατε καὶ ὑμεῖς·
ὡς εὐθὺς καὶ ὁ προδοῦς με
225 εἰς ἐμὲ μετὰ πράσιν ὑπέστρεφε,
καὶ γὰρ αὐτοῦ τὸ ἀμάρτημα
ἔξαλείψας ὑμῖν τοῦτον ἤνωσα,
ὁ μόνος ἱνῶσκων τὰ ἐγκάρδια.

Λύπην μισήσατε καὶ δειλίαν·
230 αὕτη γὰρ παραπέμπει
τῷ θανάτῳ πολλοὺς, | ὡς ὁ Ἰούδας ἀπέδειξεν·
οἴδατε, πῶς ἀγχόνης σχοινίον
ἢ ἀπόγνωσις ἔπλεξε | τῷ προδότῃ·
ὅμως κενὴ | καὶ ἐν τούτῳ ἢ τοῦ | διαβόλου παγίς·
235 μικρὸν γὰρ καὶ ἀποτίσει
ἀντὶ τοῦ Σκαριώτου τὸν Κίλικα,
ἀντὶ δολίου τὸν δόκιμον,
ἀντὶ πράτου τὸν Παῦλον κομίσομαι,
ὁ μόνος ἱνῶσκων τὰ ἐγκάρδια.

240 Μύσται μου φίλοι καὶ ἀδελφοί μου·
μύστας γὰρ ὑμᾶς λέγω,

212 ἐμὲ coniecit Pitra, sed ipsis accentibus poetam in clausula periodi creticum posuisse docemur — 224 εὐθὺς nos: εἴθως cod. m. pr. εἴθ' εἰς cod. m. sec. Pitra — 231 ὁ Ἰούδας ἀπέδειξεν nos: τὸν Ἰούδαν ἀπέδειξεν cod. — 236 τοῦ expulit Pitra — 237 τοῦ δολίου cod., emendavit Pitra

οὐχὶ δούλους λοιπὸν, | υἱοὺς καὶ κυγκληρονόμους μου·
 φωστῆρες τῆς οἰκουμένης ὅλης
 καὶ ἐμοῦ τοῦ ἡλίου | παιδρὰ ἄκτινες,
 245 τῶν θησαυρῶν | τῶν ἐμῶν οἱ πιστοὶ | κλειδοφύλακες,
 μεσίται τῶν δωρουμένων
 παρ' ἐμοῦ τῷ Ἀδὰμ ὑποστρέφοντι,
 οἱ κύλαιοι τῆς ἐκκλησίας μου,
 οὐς ἐγὼ ἐκ θαλάσσης ἀνήγαγον,
 250 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Οὕτω κηρύξατέ με τῷ κόσμῳ,
 φανεροῦντες ὁ πέλω·
 καὶ μισοῦντες λοιπὸν | παραβολὰς καὶ αἰνίγματα
 εἶπατε, ὅτι θεὸς ὑπάρχω
 255 καὶ ἀνεκφράστος δούλου | μορφὴν ἔλαβον·
 δείξατε, πῶς | τὰς πληγὰς τῆς σαρκὸς | ψκειούμην ἐκῶν·
 θεὸς ὢν, καίπερ μὴ θνήσκων,
 σὺν τῷ σώματι ἦλθον εἰς θάνατον·
 καὶ ὁ ταφεὶς ὡς κατάκριτος
 260 ἐξεπόρθουν τὸν Ἄϊδην ὡς κύριος,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Σώσατε οὖν ἐν τούτοις τὸν κόσμον,
 βαπτίζοντες εἰς ὄνομα
 πατρὸς τε καὶ υἱοῦ | καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος.
 265 Τούτοις τοῖς λόγοις κραταιωθέντες
 οἱ ἀπόστολοι ἔλεγον | πρὸς τὸν πλάστην·
 σὺ εἶ θεὸς | προαιώνιος καὶ | ἀτελεύτητος.
 σὲ ἓνα κύριον γνόντες
 ἅμα τῷ σὺν πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι
 270 κηρύσσομεν, ὡς προσέταξας·
 σὺ γενοῦ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

II

Στιχηρὰ προσόμοια εἰς τὰ προσόρτια τῶν Χριστουγέννων (Δεκ. 20)
 ἦχος πλ. β'.

Αἱ ἀγγελικαὶ | προπορεύεσθε δυνάμεις·
 οἱ ἐν Βηθλεὲμ | ἐτοιμάσατε τὴν φάτνην·
 ὁ λόγος τὰρ γεννᾶται· | ἡ σοφία προέρχεται·
 δέχου ἀσπασῶν ἡ ἐκκλησία·

254 fort. ὑπάρχων — 255 ἀνεκφράστως con. Pitra — 256 οικειούμην cod. — 263 secundus cum tertio versu ita cohaeret, ut prioris extrema syllaba partem insequentis numeri efficiat — 264 παναγίου dubitanter proposuit Pitra — 268 καὶ σὲ cod., particulam καὶ efficiendam esse intellexit Pitra — 270 κηρύσσομεν de con. scripsit Pitra

5 εἰς τὴν χαρὰν τῆς θεοτόκου | λαοὶ εἶπωμεν·
εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν | θεὸς ἡμῶν· δόξα σοι.

Ἀνίχθει ὁ ἀστήρ | Ἰακώβ ἐν τῷ σπηλαίῳ·
δεῦτε καὶ ἡμεῖς | προεόρτια τελοῦντες
συνδράμωμεν τοῖς μάτοισι, | τοῖς ποιμέσι συνέλθωμεν·
10 ἴδωμεν θεὸν ἐν τοῖς σπαργάνοις·
ἴδωμεν παρθένον γαλουχοῦσαν· | φρικτὸν θέαμα!
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ | Χριστὸς παραγίνεται.

Βουνοὶ γλυκασμὸν | σταλαξάτωσαν· ἰδοὺ γὰρ
ἦκει ὁ θεός, | ἐκ Θαιμᾶν ἔσθη ἠττάσθε·
15 ἀγάλλεσθε προφηταί, | πατριάρχαι σκιρτήσατε·
ἄνθρωποι χορεύσατε ἐνθέως·
ὁ ἰσχυρὸς καὶ μέγας ἄρχων | Χριστὸς τίκτεται·
ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν | ἐν γῆ παραγίνεται.

Γῆθεν ἀνυψῶν | τοὺς βροτοὺς ὁ πλάστης ἦκει,
20 τὴν βασιλικὴν | καινουργῶν αὐθις εἰκόνα·
συγχαρήτε, τῶν ἄνω | αἱ δυνάμεις, ὑμνήσατε·
ἔχθρας τὸ μεσότοιχον ἐλύθη·
ἦλθεν ᾧ ἀπέκειτο· θεὸς γὰρ | βροτὸς γίνεται·
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ | Χριστὸς παραγίνεται.

25 Δεῦτέ, οἱ πιστοὶ, | ὑπαντήσωμεν τῷ κτίστῃ,
ἦκοντι εἰς γῆν | ἐκ παρθένου ἀνατεῖλαι·
ἀγνεῖα λαμπρυνθῶμεν, | ἀρεταῖς ἀπαστράψωμεν·
τρόμῳ καὶ χαρᾷ ἐτοιμασθῶμεν
Χριστὸν ἰδέσθαι βρεφωθέντα | νοὸς ὄμμασιν,
30 ἡμᾶς θεοῦντα τοὺς βροτοὺς | ἄκρα ἀτασότητι.

Ἐργίζει ὁ Χριστὸς· | Βηθλεὲμ προετοιμᾶζου·
ἦδη τῶν ἐθνῶν | τὸ σπηλεῖον αὐγάζει·
εὐτρέπισον τὴν φάτνην, | τοὺς ποιμένας συνάγαγε,
κάλεσον τοὺς μάτοους ἐκ Περσίδος·
35 αἱ στρατιαὶ τῶν ἀσωμάτων | νοῶν κράζουσιν·
ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν | Χριστὸς παραγίνεται.

Ζήλός τε καὶ πῦρ | καταπάρεται σε, ἄφρων,
πλάνε ἀληθῶς | καὶ τοῦ νόμου συκοφάντα·
Ἰδοὺ γὰρ ἡ παρθένος, | Ἡσαΐας ὡς ἔφησεν,
40 ἔσχεν ἐν γαστρὶ καὶ ἐπὶ φάτνης

7 primum versiculum anaerusi auctum retinere quam articulum ὁ in altera et sexta strophis delere malui: item quinto versu accumulatae et quarto strophae duo syllaba praefixa est.

ἀνακλινεῖ τὸν βασιλέα· | διὸ ἅπαντες
οἱ ἐξ Ἰούδα τῆς φυλῆς | δυνάσται ἐκλείψουσιν.

ΣΕΡΓΙΟΥ

ἀκάθιστος ὕμνος τῆς θεοτόκου (Τριψῶδ. σελ. 281—287)
κοντάκιον. ἤχος πλ. δ'.

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια,
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν, εὐχαριστήρια
ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, θεοτόκε·
ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον
5 ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω σοι· χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Οἱ οἶκοι τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου κατ' ἀλφάβητον.
Ἄγγελος πρωτοστάτης | οὐρανόθεν ἐπέμφθη
εἰπεῖν τῇ θεοτόκῳ τὸ «χαῖρε»·
καὶ σὺν τῇ ἁσμάτῳ φωνῇ
10 σωματούμενόν σε θεωρῶν, κύριε,
ἔξιτατο καὶ ἴστατο, | κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα·
χαῖρε, δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει·
χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει·
χαῖρε, τοῦ πεσόντος Ἀδὰμ ἡ ἀνάκλησις·
15 χαῖρε, τῶν δακρῶν τῆς Εὔας ἡ λύτρωσις·
χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον | ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς·
χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον | καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς·
χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις | βασιλέως καθέδρα·
χαῖρε, ὅτι βασιτάζεις | τὸν βασιτάζοντα πάντα·
20 χαῖρε, ἀστήρ ἐμφαίνων τὸν ἥλιον·
χαῖρε, γαστήρ ἐνθέου σαρκώσεως·
χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις·
χαῖρε, δι' ἧς βρεφουργεῖται ὁ κτίστης·
χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
25 Βλέπουσα ἡ ἅγια | ἑαυτὴν ἐν ἀργεῖα
φησὶ τῷ Γαβριὴλ θαρσαλέως·
τὸ παράδοξόν σου τῆς φωνῆς
δυσπαράδεκτόν μου τῇ ψυχῇ φαίνεται·
30 ἀσπόρου γὰρ συλλήψεως | τὴν κήρην πῶς λέγεις κράζων·
Ἀλληλουῖα.

- Γνώσιν ἄγνωστον γνῶναι | ἡ παρθένος ζητοῦσα
 ἐβόησε πρὸς τὸν λειτουργοῦντα·
 ἐκ λαγόνων ἀγνῶν υἰὸν
 πῶς ἐστι τεχθῆναι δυνατόν; λέξον μοι·
- 35 πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἔφησεν ἐν φόβῳ, πλὴν κραυγάζων οὕτω·
 χαῖρε, βουλῆς ἀπορρήτου μύστις·
 χαῖρε, σιγῆς δεομένων πίστις·
 χαῖρε, τῶν θαυμάτων Χριστοῦ τὸ προοίμιον·
 χαῖρε, τῶν δογμάτων αὐτοῦ τὸ κεφάλαιον·
- 40 χαῖρε, κλίμαξ ἐπουράνιε, | ἡ κατέβη ὁ θεός·
 χαῖρε, γέφυρα μετάγουσα | τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν·
 χαῖρε, τὸ τῶν ἀγγέλων | πολυθρύλλητον θαῦμα·
 χαῖρε, τὸ τῶν δαιμόνων | πολυθρήνητον τραῦμα·
 χαῖρε, τὸ φῶς ἀρρήτως γεννήσασα·
- 45 χαῖρε, τὸ «πῶς» μηδένα διδάσασα·
 χαῖρε, σοφῶν ὑπερβαίνουσα γνῶσιν·
 χαῖρε, πιστῶν καταυγάζουσα φρένας·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

- Δύναμις τοῦ ὑψίστου | ἐπεσκίασε τότε
- 50 πρὸς σύλληψιν τῆ ἀπειρογάμῳ·
 καὶ τὴν εὐκαρπον ταύτης νηδὺν
 ὡς ἀγρὸν ὑπέδειξεν ἡδὺν ἅπασιν
 τοῖς θέλουσι θερίζειν σιτηρίαν | ἐν τῷ ψάλλειν οὕτως·
 Ἀλληλουῖα.

- 55 Ἔχουσα θεοδόχον | ἡ παρθένος τὴν μήτραν
 ἀνέδραμε πρὸς τὴν Ἑλισάβετ·
 τὸ δὲ βρέφος ἐκείνης εὐθὺς
 ἐπιγνοὺν τὸν ταύτης ἀσπασμὸν ἔχαιρε
 καὶ ἄλμασιν ὡς ἄσμασιν | ἐβόα πρὸς τὴν θεοτόκον·
- 60 χαῖρε, βλαστοῦ ἀμαράντου κλῆμα·
 χαῖρε, καρποῦ ἀκηράτου κτῆμα·
 χαῖρε, γεωργὸν γεωργοῦσα φιλόανθρωπον·
 χαῖρε, φυτουργὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν φύουσα·
 χαῖρε, ἄρουρα βλαστάνουσα | εὐφορίαν οἰκτιρμῶν·
- 65 χαῖρε, τράπεζα βαστάζουσα | εὐθηνίαν ἰλασμῶν·
 χαῖρε, ὅτι λειμῶνα | τῆς τρυφῆς ἀναθάλλεις·
 χαῖρε, ὅτι λιμένα | τῶν ψυχῶν ἐτοιμάζεις·
 χαῖρε, δεκτὸν πρεσβείας θυμίαμα·
 χαῖρε, παντὸς τοῦ κόσμου ἐξίλασμα·
- 70 χαῖρε, θεοῦ πρὸς θνητοῦς εὐδοκία·

χαίρε, θνητῶν πρὸς θεὸν παρρησία·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ζάλην ἔνδοθεν ἔχων | λογισμῶν ἀμφιβόλων
ὁ κύφρων Ἰωσήφ ἐταράχθη,
75 πρὸς τὴν ἄγασιν σε θεωρῶν
καὶ κλειψίγαμον ὑπονοῶν, ἀμέμπτε·
μαθῶν δὲ σου τὴν σύλληψιν | ἐκ πνεύματος ἁγίου ἔφη·
Ἄλληλούϊα.

Ἦκουσαν οἱ ποιμένες | τῶν ἀγγέλων ὑμνούντων
80 τὴν ἔνσαρκον Χριστοῦ παρουσίαν·
καὶ δραμόντες ὡς πρὸς ποιμένα
θεωροῦσι τοῦτον ὡς ἀμνὸν ἄμωμον
ἐν τῇ γαστρὶ Μαρίας βοσκηθέντα, | ἦν ὑμνοῦντες εἶπον·
χαίρε, ἀμνοῦ καὶ ποιμένος μήτηρ·
85 χαίρε, αὐλὴ λογικῶν προβάτων·
χαίρε, ἀοράτων ἐχθρῶν ἀμυντήριον·
χαίρε, παραδείσου θυρῶν ἀνοικτήριον·
χαίρε, ὅτι τὰ οὐράνια | συναγάλλεται τῇ γῆ·
χαίρε, ὅτι τὰ ἐπίγεια | συγχορεύει οὐρανοῖς·
90 χαίρε, τῶν ἀποστόλων | τὸ ἀσίγητον στόμα·
χαίρε, τῶν ἀθλοφόρων | τὸ ἀνίκητον θάρσος·
χαίρε, στερρὸν τῆς πίστεως ἔρεισμα·
χαίρε, λαμπρὸν τῆς χάριτος γνῶρισμα·
χαίρε, δι' ἧς ἐγμνύθη ὁ ἄδης·
95 χαίρε, δι' ἧς ἐνεδύθημεν δόξαν·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Θεοδρόμον ἀστέρα | θεωρήσαντες μάγοι
τῇ τούτου ἠκολούθησαν αἴγλη·
καὶ ὡς λύχνον κρατοῦντες αὐτὸν,
100 δι' αὐτοῦ ἠρεύνων κραταιὸν ἄνακτα·
καὶ φθάσαντες τὸν ἄφθαστον | ἐχάρησαν, αὐτῷ βοῶντες·
Ἄλληλούϊα.

Ἰδον παῖδες Χαλδαίων | ἐν χερσὶ τῆς παρθένου
τὸν πλάσαντα χειρὶ τοῦ ἀνθρώπου·
105 καὶ δεσπότην νοοῦντες αὐτὸν,
εἰ καὶ δούλου ἔλαβε μορφὴν, ἔσπευσαν
τοῖς δώροισι θεραπεῦσαι καὶ | βοῆσαι τῇ εὐλογημένῃ·
χαίρε, ἀστέρος ἀδύτου μήτηρ·
χαίρε, αὐτῇ μυστικῆς ἡμέρας·
110 χαίρε, τῆς ἀπάτης τὴν κάμινον βέβασα·
χαίρε, τῆς τριάδος τοῦς μύστας φωτίζουσα·

- χαῖρε, τύραννον ἀπάνθρωπον | ἐκβαλοῦσα τῆς ἀρχῆς·
 χαῖρε, κύριον φιλόανθρωπον | ἐπιδείξασα Χριστόν·
 115 χαῖρε, ἡ τῆς βαρβάρου | λυτρουμένη θρησκείας·
 χαῖρε, ἡ τοῦ βορβόρου | ῥυομένη τῶν ἔργων·
 χαῖρε, πυρὸς προσκύνησιν παύσασα·
 χαῖρε, φλογὸς παθῶν ἀπαλλάττουσα·
 χαῖρε, πιστῶν ὁδηγὲ σωφροσύνης·
 χαῖρε, πασῶν γενεῶν εὐφροσύνη·
 120 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

- Κήρυκες θεοφόροι | γερονότες οἱ μάγοι
 ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα,
 ἐκτελέσαντές σου τὸν χρησμόν
 καὶ κηρύξαντές σε τὸν Χριστόν ἅπασιν,
 125 ἀφέντες τὸν Ἡρώδην ὡς ληρώδη, | μὴ εἰδότα ψάλλειν·
 Ἀλληλούϊα.

- Λάμψας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ | φωτισμὸν ἀληθείας
 ἐδίωξας τοῦ ψεύδους τὸ σκότος·
 τὰ γὰρ εἰδῶλα ταύτης, σωτήρ,
 130 μὴ ἐνέγκαντά σου τὴν ἰσχὺν πέπτωκεν·
 οἱ τούτων δὲ ῥυθθέντες | ἐβόων πρὸς τὴν θεοτόκον·
 χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων·
 χαῖρε, κατάπτωσις τῶν δαιμόνων·
 χαῖρε, τῆς ἀπάτης τὴν πλάνην πατήσασα·
 135 χαῖρε, τῶν εἰδώλων τὸν δόλον ἐλέγξασα·
 χαῖρε, θάλασσα ποντίσασα | Φαραῶ τὸν νοητόν·
 χαῖρε, πέτρα ἡ ποτίσασα | τοὺς διψῶντας τὴν ζωὴν·
 χαῖρε, πύρινε στύλε | ὁδηγῶν τοὺς ἐν σκότει·
 χαῖρε, σκέπη τοῦ κόσμου, | πλατυτέρα νεφέλης·
 140 χαῖρε, τροφή τοῦ μάννα διάδοχε·
 χαῖρε, τρυφῆς ἀγίας διάκονε·
 χαῖρε, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας·
 χαῖρε, ἕξ ἧς ῥέει μέλι καὶ γάλα·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

- 145 Μέλλοντες Συμεῶνος | τοῦ παρόντος αἰῶνος
 μεθίστασθαι τοῦ ἀπατεῶνος,
 ἐπεδόθης ὡς βρέφος αὐτῷ,
 ἀλλ' ἐγνώσθης τούτῳ καὶ θεὸς τέλειος·
 διόπερ ἐξεπλήρη σου | τὴν ἀπειρον σοφίαν κράζων·
 150 Ἀλληλούϊα.

- Νέαν ἔδειξε κτίσιν | ἔμφανίαις ὁ κτίστης
 ἡμῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ γενομένοις,
 ἔξ ἀσπόρου βλαστήσας γαστρὸς
 καὶ φυλάσας ταύτην, ὡς περ ἦν, ἄφθορον,
 155 ἵνα τὸ θαῦμα βλέποντες | ὑμνήσωμεν αὐτὴν βοῶντες·
 χαῖρε, τὸ ἄνθος τῆς ἀφθαρείας·
 χαῖρε, τὸ στέφος τῆς ἐγκρατείας·
 χαῖρε, ἀναστάσεως τύπον ἐκλάμπουσα·
 χαῖρε, τῶν ἀγγέλων τὸν βίον ἐμφαίνουσα·
 160 χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, | ἔξ οὗ τρέφονται πιστοί·
 χαῖρε, ζύλον εὐσκιόφυλλον, | ὑφ' οὗ κέπονται πολλοί·
 χαῖρε, κυοφοροῦσα | ὄδηγόν πλανωμένοις·
 χαῖρε, ἀπογεννώσα | λυτρωτὴν αἰχμαλώτοις·
 χαῖρε, κριτοῦ δικαίου δυσώπησις·
 165 χαῖρε, πολλῶν πταιόντων συγχώρησις·
 χαῖρε, στολὴ τῶν γυμνῶν παρρησίας·
 χαῖρε, στοργὴ πάντα πόθον νικῶσα·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

- Ξένον τόκον ἰδόντες | Ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου,
 170 τὸν νοῦν εἰς οὐρανὸν μεταθέντες·
 διὰ τοῦτο γὰρ ὁ ὑψηλὸς θεὸς
 ἐπὶ γῆς ἐφάνη ταπεινὸς ἄνθρωπος,
 βουλόμενός ἐλκύσαι πρὸς τὸ ὕψος | τοὺς αὐτῷ βοῶντας·
 Ἀλληλουΐα.

- 175 Ὅλος ἦν ἐν τοῖς κάτω | καὶ τῶν ἄνω οὐδ' ὄλωσ
 ἀπῆν ὁ ἀπερίγραπτος λόγος·
 συγκατάβασις γὰρ θεϊκὴ,
 οὐ μετὰ βαςις δὲ τοπικὴ γέγονε,
 καὶ τόκος ἐκ παρθένου θεολήπτου | ἀκουούσης ταῦτα·
 180 χαῖρε, θεοῦ ἀχωρήτου χώρα·
 χαῖρε, σεπτοῦ μυστηρίου θύρα·
 χαῖρε, τῶν ἀπίστων ἀμφίβολον ἄκουσμα·
 χαῖρε, τῶν πιστῶν ἀναμφίβολον καύχημα·
 χαῖρε, ὄχημα πανάριον | τοῦ ἐπὶ τῶν Χερουβίμ·
 185 χαῖρε, οἶκημα πανάριστον | τοῦ ἐπὶ τῶν Σεραφίμ·
 χαῖρε, ἡ τάναντία | εἰς ταῦτ' ἀγαθοῦσα·
 χαῖρε, ἡ παρθενίαν | καὶ λοχείαν ζευγνύσα·
 χαῖρε, δι' ἧς ἐλύθη παράβασις·
 χαῖρε, δι' ἧς ἠνοίχθη παράδεικος·
 190 χαῖρε, ἡ κλείς τῆς Χριστοῦ βασιλείας·

χαίρε, ἐλπὶς ἀγαθῶν αἰωνίων·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε·

Πᾶσα φύσις ἀγγέλων | κατεπλάγη τὸ μέγα
τῆς σῆς ἐνανθρωπήσεως ἔργον·
195 τὸν ἀπρόσιτον γὰρ ὡς θεὸν
ἐθεώρει πᾶσι προσιτὸν ἄνθρωπον,
ἡμῖν μὲν συνδιάγοντα, | ἀκούοντα δὲ παρὰ πάντων· [οὔτως]
Ἄλληλούϊα.

Ῥήτορας πολυφθόγγους | ὡς ἰχθύας ἀψώνους
200 ὀρώμεν ἐπὶ σοί, θεοτόκε·
ἀποροῦσι γὰρ λέγειν τό· «πῶς
καὶ παρθένος μένεις καὶ τεκεῖν ἴσχυας·»
ἡμεῖς δὲ τὸ μυστήριον θαυμάζοντες | πιστῶς βοῶμεν·
χαίρε, σοφίας θεοῦ δοχεῖον·
205 χαίρε, προνοίας αὐτοῦ ταμεῖον·
χαίρε, φιλοσόφους ἀκόφους δεικνύουσα·
χαίρε, τεχνολόγους ἀλόγους ἐλέγχουσα·
χαίρε, ὅτι ἐμωράνθησαν | οἱ δεινοὶ συζητηταί·
χαίρε, ὅτι ἐμαράνθησαν | οἱ τῶν μύθων ποιηταί·
210 χαίρε, τῶν Ἀθηναίων | τὰς πλοκάς διασπῶσα·
χαίρε, τῶν ἀλιέων | τὰς σαγήνας πληροῦσα·
χαίρε, βυθοῦ ἀγνοίας ἐξέλκουσα·
χαίρε, πολλοὺς ἐν γνῶσει φωτίζουσα·
χαίρε, ὀλκάς τῶν θελόντων σωθῆναι·
215 χαίρε, λιμῆν τῶν τοῦ βίου πλωτήρων·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Σῶσαι θέλων τὸν κόσμον | ὁ τῶν ὄλων κοσμήτωρ
πρὸς τοῦτον αὐτεπάγγελτος ἦλθε·
καὶ ποιμὴν ὑπάρχων ὡς θεὸς
220 δι' ἡμᾶς ἐφάνη καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος·
ὁμοίω γὰρ τὸ ὅμοιον καλέσας | ὡς θεὸς ἀκούει·
Ἄλληλούϊα.

Τεῖχος εἰ τῶν παρθένων, | θεοτόκε παρθένε,
καὶ πάντων τῶν εἰς σὲ προστρεχόντων·
225 ὁ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς
κατεσκευάσε σε ποιητής, ἄχραντε,
οἰκήσας ἐν τῇ μήτρᾳ σου | καὶ πάντα σοὶ προσφωνεῖν διδάξας·
χαίρε, ἡ στήλη τῆς παρθενίας·
χαίρε, ἡ πύλη τῆς σωτηρίας·

- 230 χαίρε, ἀρχηγὲ νοητῆς ἀναπλάσεως·
 χαίρε, χορηγὲ θεϊκῆς ἀγαθότητος·
 χαίρε· σὺ γὰρ ἀνεγέννησας | τοὺς συλληφθέντας αἰσχυρῶς·
 χαίρε· σὺ γὰρ ἐνουθέτησας | τοὺς συληθέντας τὸν νοῦν.
 χαίρε, ἡ τὸν φθορέα | τῶν φρενῶν καταργοῦσα·
- 235 χαίρε, ἡ τὸν σπορέα | τῆς ἀγνείας τεκοῦσα·
 χαίρε, παστὰς ἀσπόρου νυμφεύσεως·
 χαίρε, πιστοὺς κυρίῳ ἀρμόζουσα·
 χαίρε, καλὴ κουροτρόφε παρθένων·
 χαίρε, ψυχῶν νυμφοστόλε ἀγίων·
- 240 χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

- Ἦμος ἅπας ἡττάται, | συνεκτείνεσθαι σπεύδων
 τῷ πλήθει τῶν πολλῶν οἰκτιρμῶν σου·
 ἰσαριθμοὺς γὰρ [τῇ] ψάμμῳ ὕδατος
 ἂν προσφέρωμέν σοι, βασιλεῦ ἄγιε,
 245 οὐδὲν τελοῦμεν ἄξιον, | ὧν δέδωκας ἡμῖν [τοῖς σοι] βοῦσιν·
 Ἀλληλούϊα.

- Φωτοδόχον λαμπάδα | τοῖς ἐν σκότει φανείσαν
 ὀρώμεν τὴν ἀγίαν παρθένον·
 τὸ γὰρ αἶλλον ἄπτουσα φῶς
- 250 ὀδηγεῖ πρὸς γνῶσιν θεϊκὴν ἅπαντας,
 αὐτῇ τὸν νοῦν φωτίζουσα, | κραυγῇ δὲ τιμωμένη ταύτη·
 χαίρε, ἀκτις νοητοῦ ἡλίου·
 χαίρε, βολίς τοῦ ἀδύτου φέγγους·
 χαίρε, ἀστραπὴ τὰς ψυχὰς καταλάμπουσα·
- 255 χαίρε, ὡς βροντὴ τοὺς ἐχθροὺς καταπλήττουσα·
 χαίρε, ὅτι τὸν πολύφωτον | ἀνατέλλεις φωτισμόν·
 χαίρε, ὅτι τὸν πολύρρυτον | ἀναβλύζεις ποταμόν·
 χαίρε, τῆς κολυμβήθρας | ζωγραφοῦσα τὸν τύπον·
 χαίρε, τῆς ἀμαρτίας | ἀναιροῦσα τὸν ρύπον·
- 260 χαίρε, λουτῆρ ἐκπλύνων συνείδησιν·
 χαίρε, κρατῆρ κερνῶν ἀγαλλίαςιν·
 χαίρε, ὁσμὴ τῆς Χριστοῦ εὐωδίας·
 χαίρε, ζωὴ μυστικῆς εὐωχίας·
 χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
- 265 Χάριν δοῦναι θελήσας | ὀφλημάτων ἀρχαίων
 ὁ πάντων χρεωλύτης ἀνθρώπων,
 ἐπεδήμησε δι' ἑαυτοῦ
 πρὸς τοὺς ἀποδήμους τῆς αὐτοῦ χάριτος·

- καὶ χήϊας τὸ χειρόγραφον | ἀκούει παρὰ πάντων οὕτως·
 270 ᾿Αλληλοῦϊα.
- Ψάλλοντές σου τὸν τόκον | ἀνυμνοῦμέν σε πάντες
 ὡς ἔμψυχον ναὸν, θεοτόκε·
 ἐν τῇ σῆ γὰρ οἰκίῃσας γαστρὶ
 ὁ συνέχων πάντα τῇ χειρὶ κύριος
 275 ἠγγίσαεν, ἐδόξασεν, | ἐδίδαξε βοᾶν σοι πάντας·
 χαῖρε, σκηνὴ τοῦ θεοῦ καὶ λόγου·
 χαῖρε, ἀγία ἀγίων μείζων.
 χαῖρε, κιβωτὴ χρυσεωθεῖσα τῷ πνεύματι·
 χαῖρε, θησαυρὸς τῆς ζωῆς ἀδαπάνητε·
 280 χαῖρε, τίμιον διάδημα | βασιλέων εὐσεβῶν·
 χαῖρε, καύχημα σεβάσμιον | ἱερέων εὐλαβῶν.
 χαῖρε, τῆς ἐκκλησίας | ὁ ἀκάλευτος πύργος·
 χαῖρε, τῆς βασιλείας | τὸ ἀπόρθητον τεῖχος·
 χαῖρε, δι' ἧς ἐγείρονται τρόπαια·
 285 χαῖρε, δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσι·
 χαῖρε, χρωτὸς τοῦ ἔμου θεραπεία·
 χαῖρε, ψυχῆς τῆς ἐμῆς σωτηρία·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
- ᾿Ω πανύμνητε μήτηρ, | ἡ τεκοῦσα τὸν πάντων
 290 ἀγίων ἀγιώτατον λόγον,
 δεξαμένη τὴν νῦν προσφορὰν,
 ἀπὸ πάσης ῥύσαι συμφορᾶς ἅπαντας·
 καὶ τῆς μελλούσης λύτρῳσαι κολάσεως | τοὺς συμβοῶντας·
 ᾿Αλληλοῦϊα.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

I

Τοῦ μεγάλου κανόνος τὸ πρῶτον τμημα ψαλλόμενον τῇ β' τῆς α' εβδομάδος των νηστειῶν
 ἐν τῷ ἀποδείπνῳ (Τριῳδ. σελ. 80)
 ἦχος πλ. β'.
 ψδὴ α'.

Βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς | ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν·
 οὗτός μου θεός, | καὶ δοξάζω αὐτόν·
 θεός τοῦ πατρός μου, | καὶ ὑψώσω αὐτόν·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

5 Πόθεν ἄρξωμαι θρηγεῖν | τὰς τοῦ ἀθλίου μου βίου πράξεις;
 ποίαν ἀπαρχὴν | ἐπιθήσω, Χριστέ,
 τῇ νῦν θρηνησδία; | ἀλλ' ὡς εὐσπλαγχνός μοι δὸς
 παραπτωμάτων ἄφεσιν.

Δεῦρο τάλαινα ψυχῇ, | σὺν τῇ σαρκί σου τῷ κτίστη πάντων
 10 ἔξομολογοῦ | καὶ ἀπόσχου λοιπὸν
 τῆς πρὶν ἀλογίας | καὶ προσάταγε θεῷ
 ἐν μετανοίᾳ δάκρυα.

Τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ | τῇ παραβάσει παραζηλώσας
 ἔγνων ἑμαυτὸν | γυμνωθέντα θεοῦ
 15 καὶ τῆς αἰδίου | βασιλείας καὶ τρυφῆς
 διὰ τὰς ἁμαρτίας μου.

Οἶμοι τάλαινα ψυχῇ! | τί ὠμοιώθης τῇ πρώτῃ Εὐᾶ;
 εἶδες γὰρ κακῶς | καὶ ἐτρώθης πικρῶς
 καὶ ἦψω τοῦ ξύλου | καὶ ἐγεύσω προπετῶς
 20 τῆς παραλόγου βρώσεως.

Ἀντὶ Εὐᾶ αἰσθητῆς | ἡ νοητῇ μοι κατέστη Εὐᾶ,
 ὃ ἐν τῇ σαρκὶ | ἐμπαθῆς λογισμὸς,
 δεικνὺς τὰ ἡδέα | καὶ γευόμενος αἶ
 τῆς πικρᾶς καταπόσεως.

25 Ἐπαζίως τῆς Ἑδὲμ | προεξερίφη ὡς μὴ φυλάξας
 μίαν σου, σωτῆρ, | ἐντολήν ὃ Ἀδὰμ·
 ἐγὼ δὲ τί πάθω, | ἀθετῶν διὰ παντὸς
 τὰ ζωηρά σου λόγια;

Ἐπερούσιε τριάς | ἡ ἐν μονάδι προσκυνουμένη,
 30 ἄρον τὸν κλοιὸν | ἀπ' ἐμοῦ τὸν βαρὺν
 τὸν τῆς ἁμαρτίας | καὶ ὡς εὐσπλαγχνός μοι δὸς
 δάκρυα κατανύξεως.

Θεοτόκε, ἡ ἐλπίς | καὶ προστασία τῶν σε ὑμνούντων,
 ἄρον τὸν κλοιὸν | ἀπ' ἐμοῦ τὸν βαρὺν
 35 τὸν τῆς ἁμαρτίας | καὶ ὡς δέσποινα ἀγνή
 μετανοοῦντα δέξαι με.

ψδὴ β'.

Πρόσεχε, | οὐρανέ, καὶ λαλήσω | καὶ ἀγυμνήσω Χριστὸν
 τὸν ἐκ παρθένου σαρκὶ | ἐπιδημήσαντα.

Πρόσεχε, | οὐρανέ, καὶ λαλήσω· | γῆ, ἐνωτίζου φωνῆς·
 40 μετανοούσης θεῷ | καὶ ἀνυμνούσης αὐτόν.

Πρόσχεσ μοι | ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ μου | ἴλεψ ὀμματί σου
καὶ δέξαι μου τὴν θερμὴν | ἔξομολόγησιν.

Ἡμάρτηκα | ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους, | μόνος ἡμάρτηκά σοι·
ἀλλ' οἴκτειρον ὡς θεὸς, | ὡς, τὸ ποίημά σου.

45 Μορφώσας μου | τὴν τῶν παθῶν ἀμορφίαν | ταῖς φιληδόνοις ὀρμαῖς
ἐλυμηνάμην τοῦ νοῦ | τὴν ὡραιότητα.

Ζάλη με | τῶν κακῶν περιέχει, | εὐσπλαγχνε κύριε·
ἀλλ' ὡς τῷ Πέτρῳ κάμοι | τὴν χεῖρα ἔκτεινον.

Ἐσπίλωσα | τὸν τῆς σαρκός μου χιτῶνα | καὶ κατερρύπωσα
50 τὸ κατ' εἰκόνα, σωτὴρ, | καὶ καθ' ὁμοίωσιν.

Ἡμαύρωσα | τῆς ψυχῆς τὸ ὡραῖον | ταῖς τῶν παθῶν ἡδοναῖς
καὶ ὅπως ὅλον τὸν νοῦν | χοῦν ἀπετέλεσα.

Διέρρηξα | [νῦν] τὴν στολήν μου τὴν πρώτην, | ἣν ἐξυφάνατό μοι
ὁ πλαστουργὸς ἐξ ἀρχῆς | καὶ ἔνθεν κεῖμαι γυμνός.

55 Ἐνδέδουμαι | διερρηγμένον χιτῶνα, | ὃν ἐξυφάνατό μοι
ὁ ὄφρις τῆ συμβουλή, | καὶ καταειχύνομαι.

Τὰ δάκρυα | τὰ τῆς πόρνης, οἰκτίρμον, | κάτῳ προβάλλομαι·
ἰλάσθητί μοι, σωτὴρ, | τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου.

Προσέβλεψα | τοῦ φυτοῦ τὸ ὡραῖον | καὶ ἠπατήθην τὸν νοῦν
60 καὶ ἄρτι κεῖμαι γυμνός | καὶ καταειχύνομαι.

Ἐτέκταινον | ἐπὶ [τὸν] νῦτόν μου πάντες | οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κακῶν,
μακρύνοντες κατ' ἐμοῦ | τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.

Ἐνα σε | ἐν τριῖσι τοῖς προσώποις | θεὸν ἀπάντων ὑμῶν,
τὸν πατέρα καὶ [τὸν] υἱὸν | καὶ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

65 Ἀχραντε | θεοτόκε παρθένε, | μόνη πανύμνητε,
ἰκέτευε ἔκτενωῶς | εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

ψδὴ γ'.

Ἐπὶ τὴν ἀκάλευτον, Χριστέ, | πέτραν τῶν ἐντολῶν σου
τὴν ἐκκλησίαν σου στερῶσιν.

Πῶρ παρὰ κυρίου ποτὲ | κύριος ἐπιβρέξας
70 τὴν γῆν Κοδόμων πρὶν κατέφλεξεν.

Εἰς τὸ ὄρος σῶζου, ψυχῇ, | ὡςπερ ὁ Λιὺτ ἐκεῖνος,
καὶ εἰς Σηγῶρ προανασώθητι.

Φεῦγε ἐμπρησμόν, ὦ ψυχῆ, | φεῦγε Κοδόμων καύσιν,
φεῦγε φθορὰν θείας φλογώσεως.

75 Ἥμαρτόν σοι μόνος ἐγὼ, | ἥμαρτον ὑπὲρ πάντας,
Χριστὲ σωτῆρ, μὴ ὑπερίδῃς με.

Κὺ εἶ ὁ ποιμὴν ὁ καλός· | Ζήτησόν με τὸν ἄρνα,
καὶ πλανηθέντα μὴ παρίδῃς με.

Κὺ εἶ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς, | κὺ εἶ ὁ πλαστουργός μου·
80 ἐν σοὶ, σωτῆρ, δικαιοθήσομαι.

Ἐξομολογοῦμαί σοι, σωτῆρ· | ἥμαρτόν σοι ἀμέτρως·
ἀλλ' ἄνες, ἄφες μοι ὡς εὐπλαγχνος.

ἜΩ τριάς μονὰς ὁ θεός, | κῶσον ἡμᾶς ἐκ πλάνης
καὶ πειρασμῶν καὶ περιστάσεων.

85 Χαῖρε θεοδόχε γαστήρ, | χαῖρε θρόνε κυρίου,
χαῖρε ἡ μήτηρ τῆς ζωῆς ἡμῶν.

ψδὴ δ'.

Ἀκήκοεν ὁ προφήτης | τὴν ἔλευσίν σου, κύριε,
καὶ ἐφοβήθη,

ὅτι μέλλεις ἐκ παρθένου τίκτεσθαι

90 καὶ ἀνθρώποις δείκνυσθαι καὶ ἔλεγεν·
ἀκήκοα τὴν ἀκοήν σου | καὶ ἐφοβήθην·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Τὰ ἔργα σου μὴ παρίδῃς, | τὸ πλάσμα σου μὴ παρόψη,
δικαιοκρίτα,

95 εἶ καὶ μόνος ἥμαρτον ὡς ἄνθρωπος
ὑπὲρ πάντα ἄνθρωπον, φιλόανθρωπε,
ἀλλ' ἔχεις ὡς κύριος πάντων | τὴν ἐξουσίαν
ἀφιέναι ἀμαρτήματα.

Ἐγγίζει, ψυχῆ, τὸ τέλος, | ἐγγίζει καὶ οὐ φροντίζεις,
100 οὐχ ἐτοιμάζη·

ὁ καιρὸς συντέμνει, διανάστηθι·

ἐγγὺς ἐπὶ θύραις ὁ κριτής ἐστιν·

ὡς ὄναρ, ὡς ἄνθος ὁ χρόνος | τοῦ βίου τρέχει·
τί μάτην ταραπτόμεθα;

105 Ἀνάνηψον, ὦ ψυχῆ μου, | τὰς πράξεις σου, ὡς εἰργάσω,
ἀναλογίζου,

καὶ ταύταις ἐπ' ὄψει προσάγαγε
καὶ σταγόνας στάλαζον δακρῶν σου·

εἰπέ παρρησία τὰς πράξεις, | τὰς ἐνθυμήσεις
110 Χριστῷ καὶ δικαίωθητι.

Οὐ γέγονεν ἐν τῷ βίῳ | ἀμάρτημα οὐδὲ πράξις,
οὐδὲ κακία,
ἦν ἐγὼ, σωτῆρ, οὐκ ἐπλημμέλησα
κατὰ νοῦν καὶ λόγον καὶ προαίρεσιν,
115 καὶ θέσει καὶ γνώμῃ καὶ πράξει | ἐξαμαρτήσας
ὡς ἄλλος οὐδεὶς πώποτε.

Ἐντεῦθεν καὶ κατεκρίθην, | ἐντεῦθεν κατεδικάσθην
ἐγὼ ὁ τάλας
ὑπὸ τῆς οικείας συνειδήσεως,
120 ἧς οὐδὲν ἐν [τῷ] κόσμῳ βιαιότερον·
κριτὰ, λυτρωτὰ μου καὶ γνώστα, | φεῖσαι καὶ ῥύσαι
καὶ σώσον με τὸν δαίλιον.

Ἡ κλίμαξ, ἦν εἶδε πάλαι | ὁ μέγας ἐν πατριάρχαις,
δειγμα, ψυχὴ μου,
125 πρακτικῆς ὑπάρχει ἐπιβάσεως,
γνωστικῆς τυγχάνει ἀναβάσεως·
εἰ θέλεις οὖν πράξει καὶ γνώσει | καὶ θεωρίᾳ
βιοῦν, ἀνακαινίσθητι.

Τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας | ὑπέμεινε δι' ἔνδειαν
130 ὁ πατριάρχης
καὶ τὸν παγετὸν τῆς νυκτὸς ἤνεγκε,
καθ' ἡμέραν κλέμματα ποιούμενος,
ποιμαίνων, πυκτεύων, δουλεύων, | ἵνα τὰς δύο
γυναῖκας εἰσαγάγηται.

135 Γυναϊκάς μοι δύο νόει | τὴν πράξιν τε καὶ τὴν γνώσιν
ἐν θεωρίᾳ·
τὴν μὲν Λεῖαν πράξιν, ὡς πολύτεκνον,
τὴν Ῥαχὴλ δὲ γνώσιν, ὡς πολύπονον·
καὶ γὰρ ἄνευ πόνων οὐ πράξις, | οὐ θεωρία,
140 ψυχὴ, κατορθωθήσεται.

Ἀμέριστον τῇ οὐσίᾳ, | ἀσύγχυτον τοῖς προσώποις
θεολογῶ σε,
τὴν τριαδικὴν μίαν θεότητα
ὡς ὁμοβασίλειον καὶ σύνθρονον·
145 βοῶ σοι τὸ ἄσμα τὸ μέγα, | τὸ ἐν ὑψίστοις
τρικοῶς ὑμνολογούμενον.

Καὶ τίκτεῖς καὶ παρθενεύεις | καὶ μένεις δι' ἀμφοτέρων
 φύσει παρθένος·
 ὁ τεχθεὶς καινίζει νόμους φύσεως,
 150 ἢ νηδὺς δὲ κύει μὴ λοχεύουσα·
 θεὸς ὅπου θέλει, νικάται | φύσεως τάξις·
 ποιεῖ γὰρ ὅσα βούλεται.

ὦδὴ ε'.

Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντα, φιλάνθρωπε, | φώτισον, δέομαι,
 καὶ ὀδήγησον καμὲ | ἐν τοῖς προστάγμασί σου
 155 καὶ δίδαζόν με, σωτῆρ, | ποιεῖν τὸ θέλημά σου.

Ἐν νυκτὶ τὸν βίον μου διήλθον αἰεῖ· | σκότος γὰρ γέγονε
 καὶ βαθεῖά μοι ἀχλὺς | ἢ νύξ τῆς ἀμαρτίας·
 ἀλλ' ὡς ἡμέρας υἱὸν, σωτῆρ; | ἀνάδειξόν με.

Τὸν Ῥουβὶμ μιμούμενος ὁ τάλας ἐγὼ | ἔπραξα ἄθεσμον
 160 καὶ παράνομον βουλήν | κατὰ θεοῦ ὑψίστου,
 μίανας κοίτην ἐμὴν | ὡς τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος.

Ἐξομολογοῦμαί σοι, Χριστέ βασιλεῦ· | ἥμαρτον, ἥμαρτον
 ὡς οἱ πρὶν τὸν Ἰωσήφ | ἀδελφοὶ πεπρακότες
 τὸν τῆς ἀγνείας καρπὸν | καὶ τὸν τῆς σωφροσύνης·

165 Ὑπὸ τῶν συγγόνων ἡ δικαία ψυχὴ | δέδοτο, πέπρατο
 εἰς δουλείαν, ὁ γλυκὺς | εἰς τύπον τοῦ κυρίου,
 αὐτὴ δὲ ὅλη, ψυχὴ, | ἐπράθησεν τοῖς κακοῖς σου.

Ἰωσήφ τὸν δίκαιον καὶ σώφρονα νοῦν | μίμησαι, τάλαινα
 καὶ ἀδόκιμη ψυχῇ, | καὶ μὴ ἀκολασταίνου
 170 ταῖς παρανόμοις ὀρμαῖς | αἰεὶ παρανομοῦσα.

Εἰ καὶ λάκκῳ ᾤκησε ποτὲ Ἰωσήφ, | δέσποτα κύριε,
 ἀλλ' εἰς τύπον τῆς ταφῆς | καὶ τῆς ἐγέρσεώς σου·
 ἐγὼ δὲ τί σοι ποτὲ | τοιοῦτο προσενέγκω;

Σὲ, τριάς, δοξάζομεν τὸν ἕνα θεόν, | ἅγιος, ἅγιος,
 175 ἅγιος εἶ ὁ πατήρ, | ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα,
 ἀπλὴ οὐσία, μονὰς | αἰεὶ προσκυνουμένη.

Ἐκ σοῦ ἠμφιέατο τὸ φύραμά μου, | ἄφθορε ἄνανδρε,
 μητροπάρθενε, θεὸς | ὁ κτίσας τοὺς αἰῶνας
 καὶ ἤνωσεν ἑαυτῷ | τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν.

ψδὴ ε'.

180 Ἐβόησα ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου | πρὸς τὸν οἰκτίρμονα θεὸν
καὶ ἐπήκουσέ μου ἔξ ἄδου κατωτάτου
καὶ ἀνήγαγεν ἐκ φθορᾶς | τὴν ζωὴν μου.

Τὰ δάκρυα, σωτὴρ, τῶν ὀμμάτων μου | καὶ τοὺς ἐκ βάθους στεναγμοὺς
καθαρῶς προσφέρω, βοούσης τῆς καρδίας,
185 ὁ θεὸς ἡμάρτηκά σοι, | ἰλάσθητί μοι·

Ἐξένευσας, ψυχὴ, τοῦ κυρίου σου, | ὥσπερ Δαθάν καὶ Ἀβειρών·
ἀλλὰ φεῖσαι, κράζον, ἔξ ἄδου κατωτάτου,
ἵνα μὴ τὸ χάσμα τῆς γῆς | σε συγκαλύψῃ.

Ἦς δάμαλις, ψυχὴ, παροιστρήσασα | ἐξωμοιώθης τῇ Ἐφραΐμ·
190 ὡς δορκὰς ἐκ βρόχων ἀνάσων τὸν βίον,
πτερωθεῖσα πράξει καὶ νῦν | καὶ θεωρία.

Ἡ χεὶρ ἡμᾶς Μωσέως πιστώσεται, | ψυχὴ, πῶς δύναται θεὸς
λεπρωθέντα βίον λευκάναι καὶ καθάραι,
καὶ μὴ ἀπογνῶς σεαυτὴν, | κἂν ἐλεπρώθῃς.

195 Τριάς εἰμι ἀπλῆ, ἀδιαίρετος, | διαιρετὴ προσωπικῶς
καὶ μονὰς ὑπάρχω τῇ φύσει ἡνωμένη,
ὁ πατὴρ, φησι, καὶ υἱὸς | καὶ θεῖον πνεῦμα.

Ἡ μήτρα σου θεὸν ἡμῖν ἔτεκε | μεμορφωμένον καθ' ἡμᾶς·
ἀλλ' ὡς κτίστην πάντων δυσώπει, θεοτόκε,
200 ἵνα ταῖς πρεβείαις ταῖς αἰῶς | δικαιωθῶμέν.

ψδὴ ζ'.

Ἠμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, | ἠδικήσαμεν ἐνώπιόν σου,
οὐδὲ συνετηρήσαμεν, οὐδὲ | ἐποιήσαμεν,
καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν·

ἀλλὰ μὴ παραδώῃς ἡμᾶς εἰς τέλος,
205 ὁ τῶν πατέρων θεός.

Ἠμάρτηκα, ἐπλημμέλησα | καὶ ἠθέτησα τὴν ἐντολὴν σου·
ὅτι ἐν ἁμαρτίαις προήχθην | καὶ προσέθηκα
τοῖς μύλωσι τραῦμα ἐμοί·

ἀλλ' αὐτὸς με ἐλέησον ὡς εὖσπλαγχνος,
210 ὁ τῶν πατέρων θεός.

Τὰ κρύφια τῆς καρδίας μου | ἐξηγόρευσά σοι τῷ κριτῇ μου·
ἶδε μου τὴν ταπείνωσιν, ἶδε | καὶ τὴν θλίψιν μου
καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου νῦν·

- καὶ αὐτός με ἐλέησον ὡς εὔπλαγχνος,
 215 ὁ τῶν πατέρων θεός.
 Καοὺλ ποτε, ὡς ἀπώλεσε | τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ψυχὴ, τὰς ὄνους,
 πάρεργον τὸ βασιλείον εὔρε | πρὸς ἀνάρρησιν·
 ἄλλ' ὅρα, μὴ λάθῃς καυτὴν
 τὰς κτηνώδεις ὀρέξεις σου προκρίνουσα
 220 τῆς βασιλείας Χριστοῦ.
 Δαυῖδ ποτε ὁ πατρόθεος | εἰ καὶ ἡμαρτε διττῶς, ψυχὴ μου,
 βέλει μὲν τοξευθεὶς τῆς μοιχείας, | τῷ δὲ δόρατι
 ἀλοὺς τῆς τοῦ φόνου ποινήσ·
 ἄλλ' αὐτὴ τὰ βαρύτερα τῶν ἔργων νοσεῖς
 225 ταῖς κατὰ γνώμην ὀρμαῖς.
 Συνῆψε μὲν ὁ Δαυῖδ ποτε | ἀνομήματι τὴν ἀνομίαν·
 φόνω γὰρ τὴν μοιχείαν ἐκίρνα, | τὴν μετάνοιαν
 εὐθὺς παραδείξας διπλῆν·
 ἄλλ' αὐτὴ πονηρότερα εἰργάσω, ψυχὴ,
 230 μὴ μεταγνοῦσά θεῷ.
 Δαυῖδ ποτε ἀνεστήλωσε | συγγραψάμενος ὡς ἐν εἰκόνι
 ὕμνον, δι' οὗ τὴν πρᾶξιν ἐλέγχει, | ἦν εἰργάσατο,
 κραυγάζων· ἐλέησόν με·
 σοὶ γὰρ μόνω ἐξήμαρτον τῷ πάντων θεῷ·
 235 αὐτὸς καθάρισόν με.
 Τριάς ἀπλῆ, ἀδιαίρετε, | ὁμοούσιε, μονὰς ἁγία,
 φῶτα καὶ φῶς, καὶ ἅγια τρία | καὶ ἐν ἁγίον
 ὕμνεῖται θεὸς ἡ τριάς·
 ἄλλ' ἀνύμνησον, δόξασον ζωὴν καὶ ζωὰς,
 240 ψυχὴ, τὸν πάντων θεόν.
 Ὑμνουμέν σε, εὐλογοῦμέν σε, | προσκυνουμέν σε, θεογεννήτορ,
 ὅτι τῆς ἀχωρίστου τριάδος | ἀπεκύησας
 τὸν ἕνα υἷόν καὶ θεόν,
 καὶ αὐτὴ προημέψας ἡμῖν τοῖς ἐν γῆ
 245 τὰ ἐπουράνια.

ψδὴ η'.

Ὅν στρατιαὶ οὐρανῶν δοξάζουσι | καὶ φρίττει τὰ Χερουβὶμ
 καὶ τὰ Σεραφίμ, πᾶσα πνοὴ καὶ κτίσις
 ὕμνεῖτε, εὐλογεῖτε | καὶ ὑπερυψοῦτε
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

250 Ἡμαρτηκότα, σωτήρ, ἐλέησον, | διέγειρόν μου τὸν νοῦν
 πρὸς ἐπιστροφὴν, | δέξαι μετανοοῦντα,
 οἰκτείρησον βοῶντα· | ἡμαρτόν σοι, κῶσον·
 ἠνόμησα, ἐλέησόν με.

Ἄσπερον ἡμῶν ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς | ταῖς ἀρεταῖς ἐπιβάς
 255 ὡς εἰς οὐρανὸν | ἤγετο ὑπεράνω
 ποτὲ τῶν ἐπιγείων· | τούτου οὖν, ψυχὴ μου,
 τὴν ἀνοδὸν ἀναλογίζου.

Ἄσπερον ἡμῶν ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς | τὴν μηλωτὴν Ἡλιοῦ
 ἔλαβε διπλὴν | χάριν παρὰ κυρίου·
 260 αὐτὴ δὲ, ὦ ψυχὴ μου, | ταύτης οὐ μετέσχες
 τῆς χάριτος δι' ἀκρασίαν.

Τοῦ Ἰορδάνου τὸ ρεῖθρον πρότερον | τῆ μηλωτῆ Ἡλιοῦ
 δι' Ἑλισσαίη | ἔστη ἔνθα καὶ ἔνθα·
 αὐτὴ δὲ, ὦ ψυχὴ μου, | ταύτης οὐ μετέσχες
 265 τῆς χάριτος δι' ἀκρασίαν.

Ἡ Ὀρεινὴ ποτὲ τὸν δίκαιον | ἐξένικεν, ὦ ψυχὴ,
 γνώμη ἀγαθῆ, | σὺ δὲ οὐκ εἰσκήκισα,
 οὐ ξέρον, οὐχ ὀδίτην· | ὅθεν τοῦ νυμφῶνος
 ῥιφήσῃ ἔξω θρηνησοῦσα.

270 Τοῦ Γιεζῆ ἐμμήσω, τάλαινα, | τὴν γνώμην τὴν ῥυπαρὰν
 πάντοτε; ψυχὴ· | οὐ τὴν φυλαργυρίαν
 ἀπόθου κἂν ἐν γήρει, | φεῦγε τῆς γεέννης
 τὸ πῦρ, ἐκστάσα τῶν κακῶν σου.

Ἄναρχε πάτερ, υἱὲ συνάναρχε, | παράκλητε ἀγαθὲ,
 275 πνεῦμα τὸ εὐθές, | λόγου θεοῦ γεννητόρ,
 πατρὸς ἀνάρχου λόγε, | πνεῦμα ζῶν καὶ κτίζον,
 τριάς μονὰς ἐλέησόν με.

Ὡς ἐκ βαφῆς ἀλουργίδος, ἄχραντε, | ἡ νοητὴ πορφυρίς,
 τοῦ Ἑμμανουὴλ | ἔνδον ἐν τῇ γαστρὶ σου
 280 ἡ γὰρ ἐκ συνεξυφάνθη· | ὅθεν θεοτόκον
 ἐν ἀληθείᾳ σε τιμῶμεν.

ψδὴ θ'.

Ἄσπερον σουλήψεως | ὁ τόκος ἀνεμῆνευτος,
 μητρὸς ἀνάνδρου | ἄφθορος ἡ κήσις·
 θεοῦ γὰρ ἡ γέννησις | καινοποιεῖ τὰς φύσεις·

254 Reg. IV, II 11 of 12 — 258 ibid. 11. — 263 δι' Ἑλισσαίου τοῦ τέτοιο, modis versis
 culi prohibent — 266 Reg. IV, IV 8 — 270 Reg. IV, IV 27. — 272 an γήρα? — 273 ἐκ-
 στάσα Triod.

285 διό σε πάσαι αἱ γενεαὶ | ὡς θεόνυμφον μητέρα
ὀρθοδόξως μεγαλύνομεν.

Ὁ νοῦς τετραυμάτιται, | τὸ σῶμα μεμαλάκιται,
νοσεῖ τὸ πνεῦμα, | ὁ λόγος ἠσθένησεν,
ὁ βίος νενέκρωται, | τὸ τέλος ἐπὶ θύραις·
290 διό μοι, τάλαινα ψυχῇ, | τί ποιήσεις, ὅταν ἔλθῃ
ὁ κριτὴς ἀνερευνηταὶ τὰ κά;

Μωσέως παρήγαγον, | ψυχῇ, τὴν κοσμογένεσιν
καὶ ἔξ ἐκείνου | πάσαν ἐνδιάθετον
γραφὴν ἱστοροῦσάν σοι | δικαίους καὶ ἀδίκους·
295 ὦν τοὺς δευτέρους, ὦ ψυχῇ, | ἐμιμήσω, οὐ τοὺς πρώτους,
εἰς θεὸν ἔξαμαρτήσασα.

Ὁ νόμος ἠσθένησεν, | ἀρρεῖ τὸ εὐαγγέλιον,
γραφὴ δὲ πάσα | ἐν σοὶ παρημέληται,
προφήται ἠτόνησαν | καὶ πᾶς δικαίου λόγος·
300 αἱ τραυματῖαι σοῦ, ὦ ψυχῇ, | ἐπληθύνθησαν οὐκ ὄντος
ἱατροῦ τοῦ ὑγιούντός σε.

Τῆς νέας παράγω σοι | γραφῆς τὰ ὑποδείγματα,
ἐνάγοντά σε, | ψυχῇ, πρὸς κατάνυξιν·
δικαίους οὖν Ζήλωσον, | ἁμαρτωλοὺς ἐκτρέπου
305 καὶ ἐξιλέωσαι Χριστὸν | προσευχαῖς τε καὶ νηστεῖαις
καὶ ἀγνεΐα καὶ σεμνότητι.

Χριστὸς ἐνηνθρώπησε, | καλέσας εἰς μετάνοιαν
ληστὰς καὶ πόρνas· | ψυχῇ, μετανόησον,
ἢ θύρα ἠνέωκται | τῆς βασιλείας ἤδη,
310 καὶ προαρπάζουσιν αὐτὴν | Φαρισαῖοι καὶ τελῶναι
καὶ μοιχοὶ μεταποιούμενοι.

Χριστὸς ἐνηνθρώπησε, | σαρκὶ προσομιλήσας μοι
καὶ πάντα, ὅσα | ὑπάρχει τῆς φύσεως,
βουλῆσει ἐπλήρωσε | τῆς ἁμαρτίας δίχα,
315 ὑπογραμμὸν σοι, ὦ ψυχῇ, | καὶ εἰκόνα προδεικνύων
τῆς αὐτοῦ συγκαταβάσεως.

Χριστὸς μάγους ἔσωσε, | ποιμένας συνεκάλεσε,
νηπίων δῆμος | ἀπέδειξε μάρτυρας,
πρεσβύτην ἐδόξασε | καὶ γηραλέαν χήραν,
320 ὦν οὐκ ἐζήλωσας, ψυχῇ, | οὐ τὰς πράξεις, οὐ τὸν βίον·
ἄλλ' οὐαὶ σοὶ ἐν τῷ κρίνεσθαι.

Νηστεύσας ὁ κύριος | ἡμέρας τεσσαράκοντα
 ἐν τῇ ἐρήμῳ | ὑστερον ἐπέινασε
 δεικνὺς τὸ ἀνθρώπινον· | ψυχῇ, μὴ ἀθυμῆρης,
 325 ἄν σοι προσβάλλη ὁ ἐχθρός· | προσευχῇ τε καὶ νηστεία
 ἐκποδῶν ἀποκρουσθήτω σοι.

Πατέρα δοξάζωμεν, | υἱὸν ὑπερουψώσωμεν,
 τὸ θεῖον πνεῦμα | πιστῶς προσκυνήσωμεν,
 τριάδα ἀχώριστον, | μονάδα κατ' οὐσίαν,
 330 ὡς φῶς καὶ φῶτα, καὶ Ζῶην | καὶ Ζωὰς, ζωοποιοῦσαν
 καὶ φωτίζουσαν τὰ πέρατα.

Τὴν πόλιν σου φύλαττε, | θεογεννήτορ πάναγνε·
 ἐν σοὶ γὰρ αὕτη | πιστῶς βασιλεύουσα,
 ἐν σοὶ καὶ κρατύνεται | καὶ διὰ σοῦ νικῶσα
 335 τροποῦται πάντα πειρασμῶν | καὶ σκυλεύει πολεμίους
 καὶ διέπει τὸ ὑπήκοον.

II

Κανὼν εἰς τὴν προσκύνῃν της τιμίας ἀλύσεως του ἀγίου ἀποστόλου Πέτρου. (Ἰαν. 16)

ἦχος δ'.

ψδὴ α'.

Οὐκ ἔστι σοι ὄμοιος, | δεδοξαμένε κύριε·
 ἐν χειρὶ γὰρ κραταιᾷ
 ἐλυτρώσω τὸν λαόν, | ὃν ἐκτήσω, φιλόνηρωπε.

Κὺ δεσμεῖν καὶ λύειν τε | ἐν οὐρανοῖς δεξάμενος
 5 ἔξουσίαν καὶ ἐν γῆ
 ἐν ἀλύσει δεσμευθεὶς | τοὺς δεσμίους διέλυσας.

Κὺ, κορυφαίωτατε | τῶν ἀποστόλων, ἔλυσας
 παραπτώσεων σειρὰς
 ἐν ἀλύσει δεσμευθεὶς, | ἦν νῦν περιπτυσσόμεθα.

322 Matth. IV 2. Luc. IV 2.

Hunc canonem, qui in libro Memoriarum non receptus est et iisdem, quibus canon Iohannis in honorem Petri (29 Ian.) comprehensus, modulis instruitur, Pitra ex tribus codicibus (Paris. 1561, vatican. 787, barbarin. V 39) in lucem emisit et diei festo venerabilis catenae apostoli Petri (16 Ianuar.) adsignavit. Atque unus quidem codex parisinus Andream Cretensem huius canonis auctorem fuisse testatur. Sed ut ne huic testimonio fidem prorsus derogem, tamen neque theotokia neque himnos celeberrimo melodo tribuenda esse censeo. Nam ab alio poeta himnos, ab alio troparia huius canonis scripta esse, inde satis certe elucet, quod qui in himno ad Christum dominum orationem direxerat, in sequenti tropario Petrum apostolum ait, ut hic factum videmus, alloqui non poterat; quae eadem ratio pertinet ad theotokion ultimum carmini adnotum. — v. 6 τοὺς δεσμίους πάντα ἔλυσας barb. — 8 παραπτώσεων barb. — 9 δεσμευθεὶς δεσμίους πάντα ἔλυσας barb. — νῦν ἄν τινα a Pitra additum, an in codice parisino scriptum sit non liquet; ἦν καὶ περιπτυσσόμεθα vulgatur in simili loco canonis Iosephi in Men. [16 Ian. ode V 2] recepti

Cε τὸν πυλωρὸν, Πέτρε,
 τῶν οὐρανίων τεμενῶν
 σιδηρὰ πύλη φρουρεῖν
 45 μὴ ἰσχύουσα, τρόμῳ
 ἠθάττον αὐτομάτη διήνοικται.

Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν,
 ὃν ἐσωμάτωσας, ἀγνή,
 ἔκτενῶς δυσωποῦσα
 μὴ ἐλλίποισ, παρθένε,
 50 ὑπὲρ τῶν αἰεῖ δοξαζόντων σε.

ψδὴ ε΄.

Ὁ κτησάμενος ἡμᾶς | περιούσιον λαὸν
 τῷ αἵματί σου, κύριε,
 τὴν σὴν εἰρήνην δὸς ἡμῖν,
 ἐν ὁμοιοῖα φυλάττων τὴν ποίμνην σου.

55 Coῦ ἡ δόξα φοβερὰ,
 οὐρανοὺς κλειδουχοῦσα,
 νόρους ἐν γῆ διώκουσα,
 νεκροὺς ἄδου ἐγείρουσα·
 διό σε, Πέτρε, ἐν πίστει δοξάζομεν.

Coῦ, Πέτρε, καὶ ἡ ἐκία
 σεπτὴ ὡς θαυματουργός·
 60 coῦ καὶ τὰ σημερινθία
 ὡς ῥωστικά σεβάσμα·
 καὶ ἀσπαστή σου ὡς θεία ἢ ἄλλυσι.

Coῦ καὶ μόνη δυνατὴ | ἡ πανίεροσ μνήμη,
 ψυχὰς cῶσαι, ἀπόστολε,
 65 τῶν πίστει προσκυνούντων σου
 τὴν ἀψαμένην χρωτὸς θείαν ἄλλυσι.

Ἡ τὸ φῶς τὸ ἐκ φωτὸς
 συλλαβοῦσα ἐν γαστρί,
 παρθενομητορ ἄχραντε,

τὸν Ζωοδότην κύριον
 70 ὑπὲρ τοῦ κόσμου αἰεῖ καθικέτευε.

ψδὴ ς΄.

Ἐν κήτει, | Χριστὲ, τριημερεύσας
 Ἰωνᾶσ προέγραφέ | σε τὸν ἀθάνατον
 ὡς νεκρὸν ἐκουσίως
 ἐν τῇ κοιλίᾳ
 τῆς γῆσ τριημερεύσαντα.

75 Πειράζειν | ἀφρόνως οἰηθέντα
 πνεῦμα τὸ πανάγιον
 Cίμωνα ἡλεγκας,
 ὃς ἐθεολόγησας
 πρῶτος τρανώσας
 τὸν θεὸν, παμμακάριστε.

Ἐν πέτρᾳ | Χριστὸς τῇ στερεμνίῳ
 80 coὶ τῷ Πέτρῳ
 τὴν ἐκκλησίαν πηξάμενός·
 ἐν τῇ πίστει ἄσειστον
 στήριζον ταύτην
 λιταῖς σου αἰωνίζουσαν.

Ἐν τοῖς coῖς | δεσμῶις τῆσ ἀπιστίας
 τὰ δεσμὰ, ἀπόστολε, | κόσμου ἐκλέ-
 λυται·

85 ὅθεν προσκυνουμένον σου
 ὡς ἁμαρτίας | λυτήριον τὴν ἄλλυσι.

Τὰ θεία | χειρόπεδα φιλῶν σου
 τῆσ δεσμίου δεξιᾶς, | Πέτρε ἀπόστολε,
 ὡς κλειδοῦχον δέομαι
 90 ἀναπετάσαι | μοι πύλην τὴν οὐράνιον.

Τὸν πάσης | ἐπέκεινα οὐσίας
 θεὸν λόγον τέτοκα
 σεσαρκωμένον ἡμῖν·

43 τεμενῶν Pitra ex cod. paris. ut videtur: τε μονῶν barb. vat. — 49 μὴ παρδὴσ barb. — 50 δυσωποῦντων barb. — 59 tertia et quarta strophā in cod. barb. locum commutaverunt. — 61 ῥωστικά nos: ῥωστικὸν vat. ῥωστικῶσ barb. — 62 ἀσπαστή codd. — 66 θείου barb. — 68 παρθενομήτορ Pitra — 73 ἐκουσίως Pitra, sed prosodia et huius carminis tropaeiorum et Ioannis canonici probabile sit antiquitus ἐκουσίωσ scriptum fuisse — 75 Act. apostol. VIII 9—24. — 77 ὁ codd. — 79 tertia et quarta strophā in cod. barb. locum commutaverunt — 82 στήριξαι vat. — 88 τῆσ om. vat. — 90 τὴν om. vat. — 92 λόγον θεοῦ Barb. in canone Ioannis, cuius sexto carmini idem theotokion adhaeret

θεοτόκον ὄθεν σε
χείλεσι πάντες
καὶ ψυχῇ καταγγέλλομεν.

ψδὴ ζ'.

95 Ὁ ἐν ἀρχῇ | ἀναρχος λόγος
σὺν πατρὶ τε καὶ πνεύματι
υἱὸς μονογενὴς
εὐλογητὸς εἶ καὶ ὑπερυψούμενος,
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Καταπτὰς | ἄγγελος ἀγγέλῳ
100 ἐπιγεῖω οὐράνιος,
σοὶ, Πέτρε, τῶν δεσμῶν
δωρεῖται λύτρον καὶ κόσμῳ σε κήρυκα
ἕξ εἰρκτῆς σωτηρίας πέμπει.

Τοπαζίου | ἡ ἐκκλησία
καὶ χρυσίου τὸν σίδηρον,
ἀψάμενον σαρκὸς,
105 ἀπόστολέ, σου ὡς λίαν ὑπέρτιμον
ἑαυτῇ θεσαυρίζει ὄλβον.

Τῇ τῷ πυρὶ | τῶν πειρασμῶν τε
καὶ τοῖς θείοις ἰδρωσί σου,
ἀπόστολε, σειρᾶ
ἔστομωμένη ψυχῆς τὰ δυσίατα
110 χειρουργῶν ἱασαί μου πάθη.

Τὴν ἐν γαστρὶ | τὸν πρὸ αἰώνων
ἐκ πατρὸς ἀνατεΐλαντα
θεὸν λόγον ἐν σαρκὶ
συνειληφυῖαν πάντες μακαρίσωμεν,
ὡς μητέρα τοῦ πάντων θεοῦ.

ψδὴ η'.

115 Ὁ τὰ σύμπαντα φέρων
τῇ ἀπορρήτῳ σου δυνάμει, Χριστέ,

τοὺς δόσιους σου παῖδας
ἐν τῇ φλογὶ ἐδρόσιαις κρίζοντας·
εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.

120 Ὁ σειρῶν ἐξ ἀφύκτων
θεόθεν λύειν ἐξουσίαν λαβὼν
τὸν τοῦ σκότους πεδήτην
λύσον με νῦν, ἀπόστολε, χάριτι
ἐνσκηνούσῃ τῇ θεῖα ἄλύσει σου.

125 Συγχερεῖν ὁ τοῖς πταισταῖς
μαθητευθεῖς ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ
τὸν θεὸν ἰλέων μοι
ἁμαρτωλῷ πρεσβείαις σου διάλλαξον
εὐφημοῦντί σε, Πέτρε μακάριε.

130 Ἦς ἀπέλαβες πταισίας
συγγνώμης πταισάντι μετὰδοσκάμοι
ταῖς πρεσβείαις σου, μάκαρ,
δουλοπρεπῶς φιλοῦντι θερμότατα
σὲ φιλοῦντα Χριστὸν καὶ φιλούμενον.

135 Θεοτόκε παρθένε,
σεσαρκωμένον ἡ τεκοῦσα θεὸν,
ὑπὲρ τῶν οἰκετῶν σου
αὐτὸν ἀεὶ δυσώπει, θεόνυμφε,
λυτρωθῆναι κινδύνων τὴν ποίμνην
σου.

ψδὴ θ'.

140 Σὲ τὴν ὑπερένδοξον νύμφην
καὶ ἀδιάφθορον παρθένον,
τὴν τὸν κτίστην τεκοῦσαν
ὄρατῶν τε πάντων | καὶ ἀοράτων
ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

145 Σὺ παντὸς ὑπέρκειται ὄντως
μακαρισμοῦ τοῦ παρ' ἀνθρώπων·

93 διό σε θεοτόκον Barth. quae lectio cum vulgata lectione hirmi conspirat — θεοτόκον πάντες σε χείλεσι τε καὶ ψυχῇ vat. — 96 τε om. codd. — 104 τὸν ἀψάμενον vat. — 105 σου ἀπόστολε barb. — 106 ἀποθησαυρίζει barb. — 107 πειρασμῶν σου barb. — 109 ἐστομωμένη barb. — 114 τῶν ὄλων barb. — 122 τὸν δεινοῖς πεδηθέντα barb. πεδίτην vatic. — 128 πρεσβείαις διαφύλαξον barb. — διάλλαξον trisyllabum hoc loco est — 129 πέτρε ἀπόστολε barb. — 130 quartam stropham omisit barb. — 138 δυσώπειον δέσποινα barb. — 143 τῶν ὄρατῶν hirmologion, sed ut hoc ferri potest in canone Ioannis, ita ab Andreae arte abhorret, qui usquam plus undecim syllabas huius versui inclusit — 146 τοῦ om. barb.

τοῦ θεοῦ γάρ σε τὸ στόμα
μακαρίσαν, Πέτρε,
ἀπόχρη δεῖξαι
τῷ κόσμῳ, παμμακάριστε.
150 Ὄου τὰ πάντα ἔμπλεα δόξης,
ἀγιασμοῦ τε καὶ θαυμάτων,
λόγοι, λείψανα, κόνις

καὶ ἡ πίστις, Πέτρε, | προσκυνουμένη
ἀζίως θεῖα ἄλυσις.

155 Ὄου με ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
ἐξοργανώσας θιασώτην
μελωδὸν ἴσθησί σοι
τὴν χαρὰν τεκούσῃ | μεγαλοφώνως
τὸ χαῖρε προσφθεγγόμενον.

ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΜΑΙΟΥΜΑ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΡΙΩΙΔΙΑ.

I

Κανὼν εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ σταυροῦ (Σεπτ. 14).

Ἡ ἀκροστιχίς· «Σταυρῷ πεποιθὺς ὕμνον ἐξερεύγομαι.»
ἦχος πλ. δ'.

ψδὴ α'.

Σταυρὸν χαράσας Μωσῆς
ἐπ' εὐθείας ράβδῳ,
τὴν ἐρυθρὰν διέτεμε
τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσοντι·
τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς
5 Φαραὼ τοῖς ἄρμασι
κροτήσας ἤνωσεν,
ἐπ' εὔρου διαγράψας
τὸ ἀήττητον ὄπλον·
διὸ Χριστῷ ἄσσωμεν
τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ἀμαλῆκ τοῦ πανώλους·
15 διὸ Χριστῷ ἄσσωμεν
τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ἀνέθηκε Μωϋσῆς
ἐπὶ στήλης ἄκος
φθοροποιοῦ λυτήριον
καὶ ἰοβόλου δήγματος,
20 καὶ ξύλῳ τύπῳ σταυροῦ
τὸν πρὸς τὴν κυρόμενον
ὄφιν προσέδησεν
ἐγκάρσιον, ἐν τούτῳ
θριαμβεύσας τὸ πῆμα·
διὸ Χριστῷ ἄσσωμεν
τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Τὸν τύπον πάλαι Μωσῆς
10 τοῦ ἀχράντου πάθους
ἐν ἑαυτῷ προέφηγε
τῶν ἱερῶν μεσοῦμενος·
σταυρῷ δὲ σχηματισθεῖς
τεταμέναις τρόπαιον
παλάμαις ἤγειρε,
τὸ κράτος διολέσας

25 Ὑπέδειξεν οὐρανὸς
τοῦ σταυροῦ τὸ τρίπαιον
τῷ εὐσεβείας κράντορι
καὶ βασιλεῖ θεόφρονι,
ἐχθρῶν ἐν ᾧ δυσμενῶν

148 μακαρίσαντες barb. — 156 ἐξοργιάσας suspicatur Pitra — 157 σου barb. — 159 προσφθεγγόμενος barb.

Cod. A — v. 1 Exod. XIV 21—28. — 3 πεζεύσαντι Barth. — 6 εὔρος A, quod si probaveris, supra ἐπ' εὐθείαν emendare debetis — 14 Exod. XVIII 11—13. — 17 Numer. XXI 9—20. Ξύλου A — 26 fort. τοῦ σταυροῦ τὸ σῆμα — 29 versiculus duabus syllabis abundat

κατελύθη φρύαγμα,
 ἀπάτη ἀνετράπη δὲ
 30 καὶ πίστις ἐφηπλώθη
 γῆς τοῖς πέρασι θεία·
 διὸ Χριστῷ ἄσσωμεν
 τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

ψδὴ γ'.

Ῥάβδος εἰς τύπον | τοῦ μυστηρίου
 παραλαμβάνεται·
 τῷ βλαστῷ γὰρ προκρίνει τὸν ἱερέα·
 35 τῇ στεριευούσῃ δὲ πρίην
 ἐκκλησία νῦν ἐξήνησε
 ξύλον σταυροῦ
 εἰς κράτος καὶ στερέωμα.

ᾠς ἐπαφῆκε | ῥαπιζομένη
 ὕδωρ ἀκρότομος,
 ἀπειθοῦντι λαῷ καὶ ἄκληροκαρδίῳ
 τῆς θεοκλήτου ἐδήλου
 ἐκκλησίας τὸ μυστήριον,
 40 ἥς ὁ σταυρὸς | τὸ κράτος καὶ στερέωμα.

Πλευράς ἀχράντου | λόγῃ τρωθείσης
 ὕδωρ σὺν αἵματι
 ἐξεβλύσθη ἐγκαινίζον διαθήκη
 καὶ ῥυπτικὸν ἁμαρτίας·
 τῶν πιστῶν γὰρ σταυρὸς καύχημα
 καὶ βασιλέων | κράτος καὶ στερέωμα.

ψδὴ δ'.

45 Εἰσακήκοα, κύριε,
 τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον,
 κατενόησα τὰ ἔργα σου
 καὶ ἐδόξασά σου τὴν θεότητα.

Πικροτόνους μετέβαλε
 ξύλῳ Μωϋσῆς πηγὰς ἐν ἐρήμῳ πάλαι.
 τῷ σταυρῷ πρὸς τὴν εὐσέβειαν
 50 τῶν ἐθνῶν προφαιίνων τὴν μετάθεσιν.

Ὁ βυθῷ κολπωσάμενος
 τέμνουσαν ἀνέδωκεν Ἰορδάνης ξύλῳ,
 τῷ σταυρῷ καὶ τῷ βαπτίσματι
 τὴν τομὴν τῆς πλάνης τεκμαιρόμενος.

Ἰερῶς προστοιβάζεται
 ὁ τετραμερὴς λαὸς προηγούμενος
 55 τῆς ἐν τύπῳ μαρτυρίου σκηνῆς,
 σταυροτύποις τάξεσι κλειζόμενος.

Θαυμαστῶς ἐφαπλούμενος
 τὰς ἡλιακὰς βολὰς ἐξηκόντισεν
 ὁ σταυρὸς, καὶ διηγῆσαντο
 οὐρανοὶ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

ψδὴ ε'.

60 ᾠ τρισμακάριστον ξύλον,
 ἐν ᾧ ἐτάθη Χριστὸς
 ὁ βασιλεὺς καὶ κύριος·
 δι' οὗ πέπτωκεν ὁ ξύλῳ ἀπατήσας,
 τῷ ἐν σοὶ δελεασθεῖς
 θεῷ τῷ προσπαρέντι σαρκί,
 τῷ παρέχοντι
 τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

65 Ἐὲ τὸ αἰοίδιμον ξύλον,
 ἐν ᾧ ἐτάθη Χριστὸς,
 ἢ τὴν Ἐδέμ φυλάττουσα
 στρεφομένη ῥυμφαία, σταυρὲ, ἠδέσθη·
 τὸ φρικτὸν δὲ Χερουβὶμ
 εἶξε τῷ σοὶ παρέντι Χριστῷ,
 τῷ παρέχοντι
 τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

70 Ὑποχθονίων δυνάμει
 ἀντίπαλοι τοῦ σταυροῦ
 φρίττουσι χαρραττόμενον
 τὸ σημεῖον ἐν ἀέρι, ᾧ πολοῦσιν·
 οὐρανίων, γηγενῶν
 γένος δὲ γόνου κάμπτει Χριστῷ.

29 κατεβλήθη Barth. — 33 Numer. XVII 8 — 34 ἱερέαν A — 37 Exod. XVII 6 et 7. XX 11 — 38 ἀπειθοῦντι A — 41 Ioann. XIX 34 — 42 ἐξεβλήθη Barth. — 48 Exod. XV 23—25 — 51 Reg. IV 6 — 54 Jes. Nav. IV 13 — 63 δελεασθέν A. — δελ. τῷ προσπαρέντι Χριστῷ A, sed σαρκί et θεῷ logisse videtur scholiasta cod. A

τῷ παρέχοντι
τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

75 Μαρμαρυγαῖς ἀκηράτοις
φανείς ὁ θεῖος σταυρὸς,
ἔσκοτισμένοις ἔθνεσι
τοῖς ἐν πλάνῃ ἀπάτης τὸ θεῖον φέγγος
ἀπαστράσας, οἰκειοῖ
τῷ ἐν αὐτῷ παγέντι Χριστῷ,
τῷ παρέχοντι
τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

ψδὴ ε'.

80 Νοτίου θηρὸς ἐν σπλάγχνοις
παλάμας Ἰωνᾶς
σταυροειδῶς διεκπετάσας
τὸ σπηλιόριον πάθος
προδιέτύπου σαφῶς·
ὅθεν τριήμερος ἐκδύς
τὴν ὑπερκόσμιον ἀνάστασιν
ὑπεζωγράφησε
85 τοῦ σαρκί προσπαγέντος Χριστοῦ τοῦ
θεοῦ
καὶ τριήμερῳ ἐγέρσει
τὸν κόσμον φωτίσαντος.

Ὁ γῆρα καμφθεὶς καὶ νόσῳ
τρυχωθεὶς ἀνωρθοῦτο
Ἰακώβ χειρὰς ἀμείψας,
τὴν ἐνέργειαν φαίνων
τοῦ Ζηηφόρου σταυροῦ·

90 τὴν παλαιότητα καὶ γὰρ
τοῦ νομικοῦ σκιώδους γράμματος
ἐκαινογράφησεν
ὁ ἐν τούτῳ σαρκί προσπαγείς ὁ θεὸς
καὶ τὴν ψυχῶλεθρον νόσον
τῆς πλάνης ἀπήλασεν.

Νεαζούσαις θεῖς παλάμας
ὁ θεῖος Ἰσραὴλ
95 σταυροειδῶς κάραις ἐδήλου

ὡς πρεσβύτερον κλέος
ὁ νομολάτρις λαός·
ὑποπτευθεὶς ὅθεν οὗτος
ἐξηπατήσθαι οὐκ ἠλλοίωσε
τὸν Ζηηφόρον τύπον·
ὑπερέξει λαὸς γὰρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
100 νεοπαγῆς, ἀνεβόα,
σταυρῷ τειχιζόμενος.

ψδὴ ζ'.

Ἐκνοον πρόσταγμα τυράννου δυσσε-
βοῦς
λαὸν ἐκλόνησε,
πνέον ἀπειλής
καὶ δυσφημίας θεοστυγούς·
ὅμως τρεῖς παῖδας | οὐκ ἐδειμάτωσε
105 θυμὸς θηριώδης, | οὐ πῦρ βρόμεον·
ἀλλ' ἀντηχοῦντι | δροσοβόλῳ πνεύματι
πυρὶ συνόντες ἔψαλλον·
ὁ ὑπερύμνητος | τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

110 Ξύλου γευσάμενος ὁ πρῶτος ἐν βρο-
τοῖς

φθορᾷ παρήκησε·
ρίψιν γὰρ ζωῆς
ἀτιμοτάτην κατακριθεὶς
ὅλῳ τῷ γένει, | σωματοφθόρος τις
ὡς λύμη τῆς νόσου, | μετέδωκεν·
115 ἀλλ' εὐρηκότες | γηγερεῖς ἀνάκλησιν
σταυροῦ τὸ ἔξυλον κράζωμεν·
ὁ ὑπερύμνητος | τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἐλυσε πρόσταγμα θεοῦ παρακοῆς,
120 καὶ ἔξυλον ἤνεγκε
θάνατον βροτοῖς
τὸ μὴ εὐκαίρως μεταληφθέν·
ἐν ἀσφαλείᾳ | τῆς ἐριτίμου δὲ
ἐντεῦθεν ζωῆς τὸ ἔξυλον εἶργετο,
ὁ νυκτιλόχου | δυσθανοῦς ἀνέψεν

87 Genes. XLVIII 13—20. — 89 Ζωοδώρου Ἄ quod emendate Ζηηδώρου scribendum fuit — 96 νομολάτρις Ἄ — 97 οὕτως Barth. — 102 λαούς Barth. — 116 κράζομεν Barth. — 123 εἶργεται Ἄ cum schol.

125 εὐγνωμοσύνη κράζοντος·
 ὁ ὑπερύμνητος
 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
 θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ῥάβδου προσπτύσσεται τὸ ἄκρον Ἰω-
 σήφ
 ὁ γενησόμενα

130 βλέπων Ἰσραὴλ,
 τῆς βασιλείας τὸ κραταιὸν
 ὅπως συνάξει ὁ ὑπερένδοξος
 σταυρὸς προδηλῶν· οὗτος γὰρ
 τοῖς βασιλεῦσι | τροπαιοῦχον καύχημα
 καὶ φῶς τοῖς πίστει μέλπουσιν·
 135 ὁ ὑπερύμνητος | τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
 θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η΄.

Εὐλογεῖτε, παῖδες | τῆς Τριάδος ἰσάριθμοι,
 δημιουργτῶν πατέρα θεόν·
 ὑμνεῖτε τὸν συγκαταβάνα λόγον | καὶ τὸ πῦρ εἰς δρόσον μεταποιήσαντα,
 140 καὶ ὑπερυσοῦτε | τὸ πᾶσι ζωὴν
 παρέχον πνεῦμα πανάγιον | εἰς τοὺς αἰῶνας·

Ἐψουμένοι ξύλου | ῥαντισθέντος ἐν αἵματι
 τοῦ σαρκωθέντος λόγου θεοῦ,
 ὑμνεῖτε αἱ τῶν οὐρανῶν δυνάμεις | βροτῶν τὴν ἀνάκλησιν ἐορτάζουσαι·
 145 λαοὶ προσκυνεῖτε | Χριστοῦ τὸν σταυρὸν,
 δι’ οὗ τῷ κόσμῳ ἀνάστασις | εἰς τοὺς αἰῶνας.

Γηγενεῖς, παλάμαις, | οἰκονόμοι τῆς χάριτος,
 σταυρὸν, οὗ ἔστι Χριστὸς ὁ θεός,
 ὑποῦτε ἱεροπρεπῶς καὶ λόγῃν | θεοῦ λόγου σῶμα ἀντιτορήσαν·
 150 ἰδέτωσαν ἔθνη | πάντα τὸ σωτήριον
 τοῦ θεοῦ, δοξάζοντα | εἰς τοὺς αἰῶνας.

Οἱ τῇ θεῖᾳ ψήφῳ | προκριθέντες ἀγάλλεσθε,
 Χριστιανῶν πιστοὶ βασιλεῖς,
 καυχᾶσθε τὸ τροπαιοφόρον ὄπλον | λαχόντες θεόθεν, σταυρὸν τὸν τίμιον·
 155 ἐν τούτῳ γὰρ φύλα | πολέμων θράσος
 ἐπιζητοῦντα κεδάζονται | εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ΄.

Μυστικὸς εἶ, θεοτόκε, παράδεισος, 160 πεφυτούργηται δένδρον·
 ἀφεωρήτως βλαστήσασα Χριστὸν, δι’ οὗ νῦν ὑψουμένου
 ὑφ’ οὗ τὸ τοῦ σταυροῦ προσκυνοῦντες αὐτὸν
 ζωηφόρον ἐν τῇ εὐεργεσίᾳ καὶ μεγαλύνομεν.

128 Genes. XLVII 31 — 131 συνέξει Barth. — 132 quintus versus huius strophae iusto brevior est — 134 κράζουσι Barth. — 154 τῷ τροπαιοφόρῳ ὄπλῳ Barth. — 156 κεδάννυνται Barth. — 157 μυστικῶς Hirmologiumi — 161 δι’ οὗ] διὸ in hac et in proximis strophis A

- Ἄγαλλέσθω τὰ δρυμοῦ Ξύλα σύμπαντα ἱερὸν ἠγέρθη κέρας θεόφροσι
 ἁγιασθείσης τῆς φύσεως αὐτῶν, 170 τῆς κεφαλῆς τῶν ἀπάντων ὁ σταυρὸς,
 165 ὕψ' οὐπερ ἐξ ἀρχῆς ἐν ᾧ ἁμαρτωλῶν
 ἐφυτεύθη Χριστοῦ νοουμένων συνθλώνται
 τανυθέντος ἐν Ξύλῳ· τὰ κέρατα πάντα·
 δι' οὗ νῦν ὑψουμένου δι' οὗ νῦν ὑψουμένου
 προσκυνοῦμεν αὐτὸν προσκυνοῦμεν αὐτὸν
 καὶ μεγαλύνομεν. καὶ μεγαλύνομεν.

κατ' ἄλλον εἰρμόν.

175 Ὁ διὰ βρώσεως τοῦ Ξύλου | τῷ γένει προσγενόμενος θάνατος
 διὰ σταυροῦ κατήρηται σήμερον·
 τῆς γὰρ προμήτορος ἡ παγγενῆς | κατὰρα διαλέλυται
 τῷ βλαστῷ τῆς ἀγνῆς θεομήτορος,
 ἦν πᾶσαι αἱ δυνάμεις | τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

180 Μὴ τὴν πικρίαν τὴν τοῦ Ξύλου | εἶσας ἀναιρέσιμον, κύριε,
 διὰ σταυροῦ τελείως ἐξήλειπας·
 ὅθεν καὶ Ξύλον ἔλυσε ποτὲ | πικρίαν ὑδάτων Μερράς,
 προτυποῦν τοῦ σταυροῦ τὴν ἐνέργειαν,
 ἦν πᾶσαι αἱ δυνάμεις | τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

185 Ἀδιαλείπτως βαπτομένους | τῷ ζόφῳ τοῦ προπάτορος, κύριε,
 διὰ σταυροῦ ἀνύψωσας σήμερον·
 ὡς γὰρ τῇ πλάνῃ ἄγαν ἀκρατῶς | ἡ φύσις προκατηνέχθη,
 παγκλήρως ἡμᾶς πάλιν ἀνώρθωσε
 τὸ φῶς τὸ τοῦ σταυροῦ σου, | ὃν οἱ πιστοὶ μεγαλύνομεν.

190 Ἴνα τὸν τύπον ἀποδείξῃς | τῷ κόσμῳ προσκυνούμενον, κύριε,
 τὸν τοῦ σταυροῦ ἐν πᾶσιν ὡς ἔνδοξον,
 ἐν οὐρανῷ ἐμόρφωσας φωτὶ | ἀπλέτῳ ἠγλαϊζόμενον,
 βασιλεῖ πανοπλίαν ἀήττητον,
 ἦν πᾶσαι αἱ δυνάμεις | τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

II

Κανῶν εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25).

Ἡ ἀκροστιχίς· «Χριστὸς βροτωθεὶς ἦν ὅπερ θεὸς μένη.»

ψδὴ α'.

ἦχος α'

Χριστὸς γεννάται· δοξάζατε·

Χριστὸς ἐπὶ γῆς· ὑψώθητε·

Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν· ἀπαντήσατε·

ἄσατε τῷ κυρίῳ· πᾶσα ἡ γῆ

164 ἀγαλλιάσθω Α — 175 acrostichidis legibus docemur octavi carminis ultimam stropham, si alterum carmen novum cantetur, resuscandam esse. — 180 πικρίαν τοῦ Α — 182 Μερράς Α — 192 οὐρανοῖς Α — 194 διὸ τε αἱ δυνάμεις . . . μεγαλύνομεν Α, quod certe μεγαλύνουσι scribendum fuit.

5 καὶ ἐν εὐφροσύνῃ | ἀνυμνήσατε, λαοί,
ὅτι δεδόξασται.

Ῥεύσαντα ἐκ παραβάσεως
θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα γενόμενον,
ὄλον τῆς φθορᾶς ὑπάρξαντα.

10 κρείττονός ἐπταικότα | θείας ζωῆς
αὐθις ἀναπλάττει | ὁ σοφὸς δημιουργός,
ὅτι δεδόξασται.

Ἰδῶν ὁ κτίστης ὀλλύμενον
τὸν ἄνθρωπον, χερσὶν ὃν ἐποίησε,
15 κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται·
τοῦτον δὲ ἐκ παρθένου | θείας ἀγνῆς
ὄλον ὀσιούται | ἀληθεῖα σαρκωθείς,
ὅτι δεδόξασται.

Σοφία, λόγος καὶ δύναμις,
20 υἱὸς ὢν τοῦ πατρὸς καὶ ἀπαύγασμα,
Χριστὸς ὁ θεὸς δυνάμει λαθῶν,
ὅσας ὑπερκοσμίουσ. | ὅσας ἐν γῆ,
καὶ ἐνανθρωπήσας ἀνεκτίχαστο ἡμᾶς,
ὅτι δεδόξασται.

ψδὴ γ'.

25 Τῷ πρὸ τῶν αἰῶνων
ἐκ πατρὸς γεννηθέντι | ἀρρεύτως υἱῷ
καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ παρθένου
σαρκωθέντι ἀσπόρως
Χριστῷ τῷ θεῷ | βοήσωμεν·
30 Ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν
ἅγιος εἶ, κύριε.

Ὁ τῆς ἐπιπνοίας
μετασχῶν τῆς ἀμείνω | Ἀδάμ χοϊκὸς
καὶ πρὸς φθορὰν κατολισθήσας
35 γυναικεῖα ἀπάτη
Χριστῷ γυναικὸς | βοᾷ ἐξ ὀρῶν·
Ὁ δι' ἐμὲ κατ' ἐμὲ γερονῶς
ἅγιος εἶ, κύριε.

Σύμμορφος πηλίνης,
40 εὐτελοῦς διαρτίας, | Χριστὲ, γερονῶς
καὶ μετοχῆ σαρκὸς τῆς χείρω
μεταδοῦς θείας φύτλης,
βροτὸς πεφυκὼς | καὶ μείνας θεὸς
καὶ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν,
45 ἅγιος εἶ, κύριε.

Βηθλεὲμ εὐφραίνου,
ἡγεμόνων Ἰουδα | βασιλεία·
τὸν Ἰσραὴλ γὰρ ὁ ποιμαίνων,
Χερουβὶμ ὁ ἐπ' ὤμων,
50 ἐκ σοῦ προελθὼν Χριστὸς ἐμφανῶς
καὶ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν,
πάντων ἐβασίλευσεν.

ψδὴ δ'.

Ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ
καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς, Χριστὲ,
55 ἐκ τῆς παρθένου ἐνεβλάστησας·
ἐξ ὄρου ὁ αἰνετὸς | κατασκίου δαεῖος
ἦλθεσ σαρκωθείς ἐξ ἀπειράνδρου
ὁ αὐλὸς καὶ θεός·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

60 Ὁν πάλαι προεῖπεν Ἰακώβ
ἐθνῶν ἀπεκδοχὴν, Χριστὲ,
φυλῆς Ἰουδα ἐξανέτειλας
καὶ δύναμιν Δαμασκοῦ,
Cαμαρείας σκῦλα τε
ἦλθεσ προνομεύσων, πλάνην τρέπων
65 εἰς πίστιν θεοτερπῆ·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Τοῦ μάντεως πάλαι Βαλαὰμ
τῶν λόγων μνητὰς σοφοῦς
ἀστεροσκοποῦς χαρὰς ἐπλησας,
70 ἀστήρ ἐκ τοῦ Ἰακώβ
ἀνατείλας, δέσποτα·
ἐθνῶν ἀπαρχὴν εἰσατομέουσι

Codd. ACV — v. 9 ὑπάρχοντα CV — 23 ἐνανθρωπήσει C — 26 γεννηθέντι ἐκ πατρὸς A — 33 χοϊκῶς C — 35 Genes. III. — 36 Χριστὸν . . . ἐξορῶν Barth. — 46 Mich. V 2 — 47 βασιλείου C — 53 Jos. XI — 56 Prec. Abac. 3 — 60 Genes. XLIX 8—10 — 63 Jes. VII 4 — 64 εἶλε προνομεύσας C — 65 θεοπρεπῆ Dan. — 67 Numer. XXIV. Matth. II. — 70 ἀνατείλας χαριτή C

ἐδέξω δὲ προφανῶς·

δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ὡς πόκιμ γαστρί παρθενικῇ

75 κατέβης ὑπέτος, Χριστέ,
καὶ ὡς σταγόνες ἐν γῆ στάζουσαι·

Αἰθίοπες καὶ Θαρσεῖς

καὶ Ἀράβων νῆσοί τε,

Καβᾶ, Μήδων, πάσης γῆς κρατοῦντες
προσέπεσόν σοι, σωτήρ·

80 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

ψδὴ ε΄.

Θεὸς ὢν εἰρήνης, πατὴρ οἰκτιρῶν,
τῆς μεγάλης βουλῆς σου τὸν ἄγγελον
εἰρήνην παρεχόμενον
ἀπέστειλας ἡμῖν·

ὅθεν θεογνωσίας

πρὸς φῶς ὀδηγηθέντες,

85 ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες
δοξολογοῦμέν σε, φιλόανθρωπε.

Ἐν δούλοις τῷ Καίσαρος δόγματι
ἀπεγράφης πιθήσας καὶ δούλους ἡμᾶς·
ἐχθροῦ καὶ ἀμαρτίας
ἠλευθήρσας, Χριστέ.

90 ὅλον τὸ καθ' ἡμᾶς δὲ
πτωχεύσας καὶ χοϊκὸν
ἐξ αὐτῆς ἐνώσσεω
καὶ κοινωνίας ἐθεοούρησας.

Ἰδοὺ ἡ παρθένος, ὡς πάλαι φησὶν.

ἐν γαστρί συλλαβοῦσα ἐκύησεν

95 θεὸν ἐνανθρωπήσαντα
καὶ μένει παρθένος·

δι' ἧς καταλλαγόντες | θεῶσι ἀμαρτωλοῖ

θεοτόκον κυρίως

οὔσαν ἐν πίστει ἀνυμνήσωμεν.

ψδὴ σ΄.

Σπλάγχμων Ἰωνᾶν | ἔμβρυον ἀπήμεσεν

100 ἐνάλιος θῆρ, | οἷον ἐδέξατο·

τῇ παρθένω δὲ

ἐνοικήσας ὁ λόγος καὶ σάρκα λαβὼν
διελήλυθε φυλάξας ἀδιάφθορον·

ἧς γὰρ οὐχ ὑπέστη ρεύσσειω

105 τὴν τεκοῦσαν κατέσχευ ἀπήμαντον.

Ἦλθεσκαρκωθεῖς Χριστὸς ὁ θεὸς ἐμῶν,
γαστροῦς ὃν πατὴρ

πρὸ Ἑωσφόρου γεννᾷ·

τὰς ἡνίας δὲ

ὁ κρατῶν τῶν ἀχράντων δυνάμεων
110 ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόφων ἀνακλίνεται,
βάκει σπαργανοῦται, λύει δὲ
πολυπλόκουσιν σεираς παράπτώσεων.

Νέον ἐξ Ἀδάμ | παιδίον φυράματος
ἐτέχθη υἱὸς | καὶ πιστοῖς δέδοται·

115 τοῦ δὲ μέλλοντος

οὗτός ἐστιν αἰῶνος πατὴρ καὶ ἄρχων
καὶ καλεῖται τῆς μεγάλης βουλῆς
ἄγγελος·

οὗτος ἰχυρὸς θεὸς ἐστὶ

καὶ κρατῶν ἐξουσία τῆς κτίσεως·

ψδὴ ζ΄.

120 Οἱ παῖδες εὐσεβείας

κυντραφέντες, δυσσεβοῦς προστάτ-
καταφρονήσαντες [ματος

πυρὸς ἀπειλῆν οὐκ ἐπτοίθησαν,

ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ἐστῶτες
ἔμαλλον·

125 ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ποιμένες ἀγραυλοῦντες

ἐκπλαγοῦς φωτοφανεῖας ἐτύχον·

73 δὴρά σοι δεκτὰ προσκομίζοντας Barth. — 74 Judic. VI. — 75 Χριστὸς C — 77 Psalm LXXI. LXXXVI. — 79 προσέπεσαν AC — σοι Χριστέ V — 81 Jos. IX 6. — 87 Luc. II — 89 ἠλευθήρσας ἡμᾶς C — 92 θεοούρησαν C — 92 Jos. VII 14 — 96 καταπλαγόντες C — 103 προσλήλυθε V — 107 Psalm CIX 3 — 110 ἀνακλίται A — 119 ἐξουσίαν A — 120 in prima, tertia et quarta strophis huius septimae octavae post undecimam strophae syllabam numero interpretavit Barth.; idem paulo post vocabula αὐτοῦς, Θεῶ, Χριστὸν in tribus extremis strophis praecedenti versui adiecit. — 126 Luc. II 8—15.

δόξα κυρίου γάρ
αὐτοὺς περιέλαμψε καὶ ἄγγελος,
130 ἀνυμνήσατε, βοῶν, ὅτι ἐτέχθη
Χριστός·
ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἐξαίφνης σὺν τῷ λόγῳ
τοῦ ἀγγέλου οὐρανῶν στρατεύματα,
δόξα, ἐκραύγαζον,
135 θεῶ ἐν ὑψίστοις, ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία Χριστὸς
ἔλαμψεν·

ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ῥῆμα τί τοῦτο; εἶπον
οἱ ποιμένες, διελθόντες ἴδωμεν
140 τὸ γεγονός θεῖον,
Χριστόν· Βηθλεὲμ καταλαμβάντες δὲ
σὺν [τῇ] τεκούσῃ προσεκύνουν ἀνα-
μέλποντες·

ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

Θαύματος ὑπερφυοῦς ἢ δροσοβόλος
145 ἔξεικόνισε κάμινος τρόπον·
οὐ γὰρ οὐκ ἐδέξατο φλέγει νέους,
ὡς οὐδὲ πῦρ
τῆς θεότητος παρθένου ἦν ὑπέδου
νηδύν·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·

150 εὐλογεῖτω ἢ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐλκει Βαβυλῶνος ἡ θυγάτηρ παῖδας
δορικτήτους Δαυῖδ ἐκ Σιών αὐτῆ·
δωροφόρους πέμπει δὲ μάγους παῖδας,
155 τὴν τοῦ Δαυῖδ
θεοδόχον θυγατέρα λιτανεύοντας·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
εὐλογεῖτω ἢ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
160 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὅργανα παρέκλινε τὸ πένθος ψδῆς·
οὐ γὰρ ἦιδον ἐν νόθοις οἱ παῖδες Σιών·
Βαβυλῶνος λύει δὲ πλάνην πᾶσαν
καὶ μουσικῶν
165 ἁρμονίαν Βηθλεὲμ ἔξανατείλας Χρι-
στός·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
εὐλογεῖτω ἢ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Κυλα Βαβυλῶν τῆς βασιλίδος Σιών
170 καὶ δορικτήτον ὄλβον ἐδέξατο·
θησαυροὺς Χριστὸς ἐν Σιών δὲ ταύτης
καὶ βασιλεῖς
σὺν ἀστέρι ὀδηγῶ ἀστροπολοῦντας
ἔλκει·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
175 εὐλογεῖτω ἢ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Μυστήριον ξένον | ὀρώ καὶ παράδοξον!
οὐρανὸν τὸ σπήλαιον, θρόνον χερου-
βικόν
τὴν παρθένον, τὴν φάτνην χωρίον,
180 ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος
Χριστὸς ὁ θεός,
ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν.

Ἐξαίσιον δρόμον ὀρῶντες οἱ μάγοι
ἀσυνήθους νέου ἀστέρος ἀρτιφανοῦς
οὐρανοῦ ὑπερλάμποντος.

132 Luc. II 13—14. — 142 τῇ uncinis inclusimus, quia una syllaba versus abundat. — 144 ὑπερφυῶς C — 145 τρόπον A cum schol., CV: τύπον Barth. — 146 φλέγειν V — 148 παρθένον V — 149. 157 ἀναμέλπομεν V — 153 ἐν αὐτῇ schol. cod. A Dan. — 165 Χριστέ V — 169 Paralip. XXXVI — 171 ἐκ σιών V — 173 ἐν ἀστέρι Dan. — 183 ἀρτιφανοῦς C — 184 οὐρανοῦ ὑπερλάμποντος A

185 Χριστὸν βασιλέα ἐτεκμήραντο
ἐν γῆ γεννηθέντα
Βηθλεὲμ εἰς σπηριάν ἡμῶν.

Νηγενές, μάγων | λεγόντων, παιδίον
ἄναξ, οὗ ἀστήρ ἐφάνη, ποῦ ἐστιν;
εἰς γὰρ
ἐκείνου προσκύνησιν ἤκομεν,
190 μανείς ὁ Ἑρώδης ἐταράττετο,

Χριστὸν ἀνελεῖν
ὁ θεομάχος φρουαττόμενος.

Ἐκρίβωσε χρόνον | Ἑρώδης ἀστέρος,
οὗ ταῖς ἡγείαις οἱ μάγοι ἐν Βηθλεὲμ
προσκυνοῦσι Χριστὸν ἐν δώροις·
195 ὕφ' οὗ πρὸς πατρίδα ὀδηγούμενοι
δεινὸν παιδοκτόνον
ἐγκατέλιπον παιζόμενον.

III

Κανὼν εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Βάπτισμα ῥύσις γηγενῶν ἀμαρτάνος.»

ψδὴ α'.

ἦχος β'.

ψδὴ γ'.

Βυθοῦ ἀνεκάλυψεν πυθμένα
καὶ διὰ ξηρᾶς οἰκείους ἔλκει,
ἐν αὐτῷ κατακαλύψας ἀντιπάλους
ὁ κραταῖος ἐν πολέμοις κύριος·
5 ὅτι δεδόξασται.

Ἄδὰμ τὸν φθαρέντα ἀναπλάττει
ρεῖθροις Ἰορδάνου καὶ δρακόντων
κεφαλὰς ἐμφωλευόντων διαθλάττει
ὁ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου κύριος·
10 ὅτι δεδόξασται.

Πυρὶ τῆς θεότητος αὐλῶν
σάρκα ὑλικὴν ἡμφιεσμένος
Ἰορδάνου περιβάλλεται τὸ νῆμα
ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων κύριος·
15 ὅτι δεδόξασται.

Τὸν ῥύπον ὁ σμήνων τῶν ἀνθρώπων
τούτοις καθαρθεὶς ἐν Ἰορδάνῃ,
οἱς θελήσας ὁμοιωθῆ, ὃ ἦν υἱείνας.
τοὺς ἐν τῷ σκότει φωτίζει κύριος·
20 ὅτι δεδόξασται.

Ἰσχὺν ὁ διδοῦς
τοῖς βασιλευσὶν ἡμῶν κύριος
καὶ κέρας χριστῶν αὐτοῦ ὑψῶν
παρθένου ἀποτίκτεται,
25 μολεῖ δὲ πρὸς τὸ βάπτισμα·
διὸ πιστοὶ βοήσωμεν·
οὐκ ἔστιν ἄγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλην σου, κύριε.

Στερεούσα πρὶν
30 ἡ τεκνουμένη δεινῶς σήμερον
εὐφραίνου, Χριστοῦ ἐκκλησία·
δι' ὕδατος καὶ πνεύματος
υἱοὶ σοὶ γὰρ γεγέννηται
οἱ πίστει ἀνακράζοντες·
35 οὐκ ἔστιν ἄγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλην σου, κύριε,

Μεγάλῃ φωνῇ
ἐν τῇ ἐρήμῳ βοᾷ πρόδρομος·
Χριστοῦ ἐτοιμάσατε ὁδοὺς
40 καὶ τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν

191 Χριστῷ Α — 192 Matth. II 16 — 196 ἐγκατέλειπον Dan.

Codd. AV — 6 Matth. VI. Marc. I. Luc. III. Ioann. I. — 9 ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων
in secunda, ὁ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου in tertia strophia exhibet Barth. — 16 σμήνων ex
σμήνων corr. A — 19 τῷ om. Barth. — φωτίζει A — 21 Reg. I 2. — 23 χρυστῶν V —
26 αὐτῷ πιστοὶ A — 30 τεκνουμένη AV Barth. — 31 ἡ ἐκκλησία Barth. — 33 γὰρ σοὶ
Barth. — 34 et 42 οἱ AV; ἐν Barth. — 38 ὁ πρόδρομος V — 39 ὁδόν V

εὐθείας ἀπεργάσαθε
οἱ πίστει ἀνακράζοντες·
οὐκ ἔστιν ἅγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλὴν σου, κύριε.

ψδὴ δ'.

15 Ἀκήκοα, κύριε,
φωνῇ σου ὃν εἶπας Ἐφωνή
βοῶντος ἐν ἐρήμῳ, | ὅτε ἐβρόντησας
πολλῶν ἐπὶ ὑδάτων,
τῷ σὺ μαρτυρούμενος υἱῷ·
50 ὄλος γεγονώς τοῦ παρόντος
πνεύματος δὲ ἐβόησε·
σὺ εἶ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

Ῥυπτόμενον ἥλιον
τίς εἶδεν, ὁ κῆρυξ βοᾷ,
55 τὸν ἔκλαμπρον τῇ φύσει,
ἵνα σε ὕδασι,
ἀπαύγασμα τῆς δόξης,
πατρὸς χαρακτήρ ἀϊδίου,
ἐκπλύνω καὶ χόρτος ὢν πυρὶ
ψαύσω τῆς σῆς θεότητος;
60 σὺ γὰρ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

Ἐπέφηθεν ἐνθεὸν
ἦν εἶχεν εὐλάβειαν
Μωσῆς περιτυχὼν σοι·
ὡς γὰρ τῆς βάτου σου
φωνήσαντος ἠεθῆθη,
65 εὐθὺς ἀπεστράφη τὰς ὄψεις·
ἐγὼ δὲ πῶς βλέπω σε τρανώς,
ἢ πῶς χειροθετήσω σε;
σὺ γὰρ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

Ψυχῆς τελῶν ἔμφρονος
70 καὶ λόγῳ τιμώμενος

ἀψύχων εὐλαβοῦμαι·
εἰ γὰρ βαπτίσω σε,
κατήγορόν μου ἔσται
πυρὶ καπνιζόμενον ὄρος,
φυγοῦσα δὲ θάλασσα διχῆ
75 καὶ Ἰορδάνης οὗτος στραφεῖς·
σὺ γὰρ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

ψδὴ ε'.

Ἰησοῦς ὁ ζωῆς ἀρχηγὸς
λύσαι τὸ κατάκριμα ἦκει
Ἀδὰμ τοῦ πρωτοπλάστου·
80 καθαρῶν δὲ | ὡς θεὸς μὴ δεόμενος
τῷ περόντι καθαίρεται
ἐν τῷ Ἰορδάνῃ,
ἐν ᾧ τὴν ἔχθραν κτείναν
ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν
εἰρήνην χαρίζεται.

Συνελθόντων ἀπείρων λαῶν
85 ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθῆναι,
αὐτὸς ἐν μέσῳ ἔστη,
προσεφώνει δὲ
τοῖς παροῦσι· τίς ἔδειξεν,
ἀπειθεῖς, τὴν ὁργὴν ὑμῖν
ἐκκλίνειν τὴν μέλλουσαν;
καρποὺς ἀξίους Χριστῷ
90 ἐκτελεῖτε· παρῶν γὰρ νῦν
εἰρήνην χαρίζεται.

Γεωργὸς ὁ καὶ δημιουργὸς
μέσος ἐστήκως ὡς εἰς ἀπάντων
καρδίας ἐμβατεύει·
καθατήριον | δὲ πτύον χειριζόμενος
95 τὴν παγκόσμιον ἄλωνα
πανσόφως διΐσθησι,
τὴν ἀκαρπίαν φλέγων,
εὐκαρποῦσιν αἰώνιον
ζωὴν χαρίζόμενος.

45 ἀκήκοε Barth. — 46 Luc. III 4. 21—22 — φωνῇ V: φωνῆς A — φωνῆ Δ: φωνῆι V — 64 σε φωνήσαντα V Barth. — 66 σε om. A — 69 scholiastae interpretantis ὑπάρχων ψυχῆς vestigia secutus reposuerim πέλων — 72 μοι Barth. — 78 una syllaba ante ἦκει excidisse videtur. — 89 fort.: Χριστῷ ἀξίους — 93 ἐμβατεύων V — 94 χειρισόμενος Barth. — 97 fort. εὐκραποῦσι δ' αἰώνιον

ψδὴ ε'.

Ἡ φωνὴ τοῦ λόγου,
 ὁ λύχνος τοῦ φωτός, ὁ Ἔωσφόρος,
 100 ὁ τοῦ ἡλίου πρόδρομος
 ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετανοεῖτε,
 πᾶσι βοᾷ τοῖς λαοῖς,
 καὶ προκαθαίρεθε·
 Ἰδοὺ γὰρ πάρεστι Χριστὸς,
 ἐκ φθορᾶς τὸν κόσμον λυτρούμενος.

105 Γεννηθεὶς ἀρρεῦστω
 ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς, ἐκ τῆς παρθένου
 δίχως σαρκούται ρύπου Χριστὸς·
 οὐ τὸν ἱμάντα, τὴν ἐξ ἡμῶν
 τοῦ λόγου συνάφειαν,
 λύειν ἀμήχανον,
 110 διδάσκει ὁ πρόδρομος,
 γηγενεῖς ἐκ πλάνης λυτρούμενος.

Ἐν πυρὶ βαπτίσει [τας
 τελευταίῳ Χριστὸς τοὺς ἀπειθοῦν-
 καὶ μὴ θεὸν φρονούντας αὐτόν·
 115 ἐν πνεύματι δὲ καινοποιεῖ
 δι' ὕδατος χάριτι|τοὺς ἐπιγνώμονας
 αὐτοῦ τῆς θεότητος,
 τῶν πλημμελημάτων λυτρούμενος.

ψδὴ ζ'.

Νέουτ εὐσεβεῖς
 120 καμίνῳ πυρὸς προσομιλήσαντας·
 διακυρίζον πνεῦμα δρόσου
 ἀβλαβεῖς διεφύλαξε
 καὶ θεοῦ ἀγγέλου συγκατάβασις·
 ὅθεν ἐν φλογὶ δροσιζόμενοι
 125 εὐχαρίστως ἀνέμελπον·
 ὑπερῦμνητε,
 ὁ τῶν πατέρων κύριος
 καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἦς ἐν οὐρανῷ

130 σὺν τρόμῳ καὶ θαύματι παρίσταντο
 ἐν Ἰορδάνῃ αἱ δυνάμεις
 τῶν ἀγγέλων, σκοπούμεναι
 τοσαύτην θεοῦ τὴν συγκατάβασις·
 ὅπως ὁ κρατῶν τὴν ὑπέρῳον
 135 τῶν ὑδάτων ὑπόστασις
 ἐν τοῖς ὕδασι
 σωματοφόρος ἔστηκεν,
 ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων [ἡμῶν].

Νεφέλη ποτὲ

140 καὶ θάλασσα θεοῦ προεικόνιζον
 βαπτίσματος τὸ θαῦμα,
 ἐν οἷς ὁ πρὶν βαπτίζεται
 διεξοδικῶς τῷ νομοθέτῃ λαός·
 θάλασσα δὲ ἦν τύπος ὕδατος
 145 καὶ νεφέλη τοῦ πνεύματος·
 οἷς τελούμενοι,
 εὐλογητὸς εἶ, κράζομεν,
 ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων [ἡμῶν].

Ἄπαντες πιστοί,

150 ἐν ᾧ τὴν τελείωσιν ἐλάβομεν,
 θεολογοῦντες ἀσιγήτως
 σὺν ἀγγέλοις δοξάζωμεν
 πατέρα, υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον·
 τοῦτο γὰρ τριάς ὑποστάσεις
 155 ὁμοούσιος, εἰς δὲ θεός,
 ᾧ καὶ ψάλλομεν·
 ὁ τῶν πατέρων κύριος
 καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

Μυστήριον παράδοξον

160 ἢ Βαβυλῶνος ἔδειξε κάμιнос,
 πηγάσασα δρόσον·
 ὅτι ρεῖθρον ἔμελλεν

103 παρέστη ὁ Χριστὸς V — 104 φθορᾶς A — 112 βαπτίζει Barth. — 116 χάριτι θείᾳ V
 120 καμίνου V — 123 ἀγγέλου ex ἀγγέλων corr. A — συγκατάβασις V — 125 ἀνέμλπον.
 ο τῶν πατέρων ἡμῶν θεός εὐλογητὸς εἶ A — 129 Ἐπερ οὐρανῷ Barth. — 131 αἱ δυνά-
 μεις τῶν ἀγγέλων ἐν Ἰορδάνῃ A — 138 θεός τῶν V — ἡμῶν et in hac et in tertia stropha
 eūciendū significauimus — 140 προεικόνιζε Barth. — 141 Χριστοῦ vel aliud bisyllabon
 ante βαπτίσματος intercidisse videtur. — 143 διεξοδικός A — 147 ψάλλομεν Barth. — κρά-
 ζοντες ὁ θεός τῶν A — 152 δοξάζωμεν V — 156 ψάλλομεν V — 162 ρεῖθροις . . . ὁ
 Ἰορδάνης Barth.

ἄλλον πῦρ εἰσδέχεσθαι
 τοῦ Ἰορδάνου καὶ στέγειν
 165 καρκί βαπτιζόμενον τὸν κτίστην,
 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 καὶ ὑπερυσοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἄποθου φόβον ἅπαντα,
 ὁ λυτρωτὴς τῷ προδρόμῳ ἔφησεν·
 170 ἔμοι δὲ πειθάρχει,
 ὡς Χριστῷ μοι πρόσελθε·
 τοῦτο γὰρ φύσει πέφυκα·
 ἐμῷ προστάγματι εἶξον
 καὶ βάπτισόν με συγκαταβάντα.
 175 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 καὶ ὑπερυσοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ῥημάτων ὡς ἀκήκον
 ὁ βαπτιστὴς τοῦ δεσπότου σύντρομος
 παλάμην ἐκτείνει·
 180 χειραπτήσας ὅμως δὲ
 τὴν κορυφήν τοῦ πλάστου αὐτοῦ
 τῷ βαπτισθέντι ἔβόα·
 ἀγίαςόν με· σὺ γὰρ θεός μου,
 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 185 καὶ ὑπερυσοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τριάδος ἡ φανέρωσις
 ἐν Ἰορδάνῃ γέγονεν· αὕτη γὰρ
 ὑπέρθεος φύσις·
 ὁ πατὴρ ἐφώνησεν,
 190 «οὗτος ὁ βαπτιζόμενος
 υἱὸς ὁ ἀγαπητός μου,»
 τὸ πνεῦμα συμπάρῃν τῷ ὁμοίῳ·
 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 καὶ ὑπερυσοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'·
 195 Ἄπορεῖ πᾶσα γλῶσσα
 εὐφημεῖν πρὸς ἀξίαν·
 ἰλιγγιᾶ δὲ
 νοῦς καὶ ὑπερκόσμιος
 ὑμνεῖν σε, θεοτόκε·
 ὅμως ἀγαθὴ ὑπάρχουσα
 200 τὴν πίστιν δέχου·
 καὶ γὰρ τὸν πόθον οἶδας
 τὸν ἔνθεον ἡμῶν·
 σὺ γὰρ Χριστιανῶν εἰ
 προστάτις, σὲ μεγαλύνομεν.

205 Δαυὶδ πάρεσο πνεύματι
 τοῖς φωτιζομένοις·
 νῦν προσέλθετε,
 ἄδε, πρὸς θεὸν ἐν πίστει,
 λέγων, φωτίσθητε·
 οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξεν
 210 Ἄδὰμ ἐν πτώσει·
 καὶ γὰρ αὐτοῦ εἰσήκουσε
 κύριος ἑλθῶν
 ρείθροις τοῦ Ἰορδάνου
 φθαρέντα τε ἀνεκαίνισεν.

215 Ὁ Ἡσαΐας, λούσασθε,
 καὶ καθάρθητε, φάσκει·
 τὰς πονηρίας
 ἔναντι ἀφέλεσθε
 κυρίου· οἱ διψῶντες
 ὕδωρ ἐπὶ ζῶν πορεύεσθε·
 220 ῥανεῖ γὰρ ὕδωρ
 καινοποιοῦν Χριστὸς τοῖς
 προστρέχουσιν αὐτῷ
 πίστει καὶ πρὸς ζωὴν
 τὴν ἀγήρω βαπτίζει πνεύματι.
 225 Συντηρώμεθα χάριτι,
 πιστοὶ, καὶ σφραγίδι·

164 τὸ Ἰορδάνου V — στέρξει A et schol. cod. A. quod ex στέξει ortum esse videtur.
 — 167 πάντας om. A, quod librarii clausulas stropharum hand raro aut omittentis aut
 contrahentis negligentiae tribuimus. — 188 ἡ ὑπέρθεος V — 204 coi V — 205 Psalm.
 XXXIII 6—7. — 207 fort. προσελθόντες — 215 λούσασθε καθάρθητε V Barth., cf. Ies. I 16
 — 223 ἐν πίστει Barth., quo recepto una syllaba versus abundaret.

ὡς γὰρ ὄλεθρον
 ἔφυγον φλιας Ἑβραῖοι
 πάλαι αἰμαχθείσης,
 οὕτω καὶ ἡμῖν ἔξόδιον
 230 τὸ θεῖον τοῦτο

τῆς παλιγγενεσίας
 λουτήριον ἔσται·
 ὅθεν καὶ τῆς τριάδος
 ὁψόμεθα φῶς τὸ ἄδυτον.

IV

Κανὼν εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ (Φεβρ. 2).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Χριστὸν γεγηθῶς πρέσβυς ἀγκαλίζεται.»

ἦχος γ'.

ὡδὴ α'.

Χέρρον ἀβυσσοτόκον πέδον
 ἥλιος ἐπεπόλευσέ ποτε·
 ὡσεὶ τείχος γὰρ ἐπάγη
 ἐκατέρωθεν ὕδωρ
 5 λαῶ πεζοποντοποροῦντι
 καὶ θεαρέτως μέλποντι·
 ἄσσωμεν τῷ κυρίῳ·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ῥανάτῳαυαν ὕδωρ νεφέλαι·
 10 ἥλιος ἐν νεφέλῃ γὰρ κούφη
 ἐποχοῦμενος ἐπέστη
 ἀκηράτοις ὠλένας
 Χριστὸς ἐν τῷ ναῶ ὡς βρέφος·
 διὸ πιστοὶ βοήσωμεν·
 15 ἄσσωμεν τῷ κυρίῳ·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ἰσχύσατε χεῖρες Συμεὼν
 τῷ γήρῳ ἀνειμέναι, καὶ κνήμαι
 παρειμέναι δὲ πρεσβύτου
 20 εὐθυβόλως κινεῖσθε
 Χριστοῦ πρὸς ὑπαντὴν· χορείαν
 σὺν ἄσωμάτοις στήσαντες
 ἄσσωμεν τῷ κυρίῳ·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

25 Συνέσει ταθέντες οὐρανοὶ
 εὐφράνθητε, ἀτάλλου δὲ ἡ γῆ·

ὑπερθέων γὰρ ἐκ κόλπων
 ὁ τεχνίτης φοιτήσας
 Χριστὸς ὑπὸ μητρὸς παρθένου
 30 θεῷ πατρὶ προσάγεται
 νήπιος ὁ πρὸ πάντων·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

ὡδὴ γ'.

Τὸ στερέωμα
 τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων
 35 στερέωσον, κύριε,
 τὴν ἐκκλησίαν,
 ἣν ἐκτήσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι.

Ὁ πρωτότοκος
 ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων
 40 πρωτότοκος νήπιος
 κόρης ἀφθόρου
 τῷ Ἀδὰμ χεῖρα προτείνων ἐπέφανεν.

Νηπιόφρονα
 τὸν γεγονότα ἀπάτη
 45 πρωτόπλαστον ἔμπαλιν
 ἐπανορθώσων
 θεὸς λόγος νηπιάσας ἐπέφανε.

Γῆς ἀπόγονον
 παλινδρομήσασαν ταύτη
 50 θεότητος σύμμορφον

227 Exod. XII 13 — 228 Ἑβραίων V — 233 ἐνθεν Barth.

Cod. A — 1 ἀβυσσοτόκον Barth. — 17 Luc. II 17 — 22 στήσατε ἄδουσαι A — 45 ἄπλαστον A — 50 σύμμορφος A

φύσιν ὁ πλάστης
ὡς ἀτρεπτονηπιάσας ἀνέδειξε.

ὡδὴ δ'.

Ἐκάλυπεν οὐρανοῦς
ἢ ἀρετὴ σου, Χριστέ·
τῆς κιβωτοῦ γὰρ προελθῶν
55 τοῦ ἀγιάσματος σου,
τῆς ἀφθόρου μητρὸς,
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου ὤφθης,
ὡς βρέφος ἀγκαλοφορούμενος·
καὶ ἐπλήσθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

60 Γηθόμενος Συμεὼν
τῶν ἀπορρήτων μύστα,
ἢ θεοτόκος ἐβόα,
ὄν ὑφ' ἀγίου πάλαι
κεχηρμάτιαι
πνεύματος νηπιάσαντα λόγον
65 Χριστὸν ἐναγκαλίζου, κράζων αὐτῷ·
ἐπληρώθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

Ἦν ἡλιπιας, Συμεὼν, ἡλικιώτην
βρεφῶν,
χαίρων ὑπόλαβε Χριστὸν,
τοῦ Ἰσραὴλ τοῦ θείου
70 τὴν παράκλησιν,
τὸν νόμου ποιητὴν καὶ δεσπότην
πληροῦντα νόμου τάξιν, κράζων
αὐτῷ·
ἐπληρώθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

Θεώμενος Συμεὼν λόγον τὸν ἀναρχον
75 μετὰ σαρκὸς, ὡς ἐν θρόνῳ
χερουβικῷ, παρθένῳ
ἐποχούμενον,

τὸν αἴτιον τοῦ εἶναι τὰ πάντα
ὡς βρέφος, ἐκπλαγεὶς ἐβόα αὐτῷ·
80 ἐπληρώθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.

ὡδὴ ε'.

Ὡς εἶδεν Ἡσαΐας
συμβολικῶς ἐν θρόνῳ ἐπηρμένῳ
θεὸν
ὑπ' ἀγγέλων δόξης
δορυφορούμενον,
ὡ τάλαι! ἐβόα, ἐγώ·
85 πρὸ γὰρ εἶδον σωματούμενον θεὸν,
φωτὸς ἀνεσπέρου
καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.

Συνεὶς ὁ θεῖος πρέσβυς
τὴν προφανείσαν πάλαι τῷ προ-
φήτῃ δόξαν,
σαρκὶ λόγον βλέπων
μητρὶ κρατούμενον,
90 ὡ χαίροις, ἐβόα, σεμνή·
ὡς γὰρ θρόνος περιέχεις τὸν θεὸν,
φωτὸς ἀνεσπέρου
καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.

Προκύσας ὁ πρεσβύτερος
καὶ τῶν ἰχνῶν ἐνθέως ἐφαψάμενος
95 τῆς ἀπειρογάμου | καὶ θεομήτορος,
πῦρ, ἔφη, βυστάζεις, ἀγνή·
βρέφος φρίττῳ ἀγκαλίσασθαι θεὸν,
φωτὸς ἀνεσπέρου
καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.

Ῥύπτεται Ἡσαΐας,
100 τοῦ Σεραφίμου τὸν ἀνθρακα δεξάμενος,
ὁ πρέσβυς ἐβόα | τῇ θεομήτορι·

52 ὡς ἀτρεπτονηπιάσας scripsi cod. A scripturam ὡς ἀτρεπτον νηπιάσας secutus: ὡς ἀτρεπτος νηπιάσας Barth. — 59 ἐπληρώθη in prima et altera strophā A, in prima sola Barth. ἐπλήσθη in tertia et quarta A, in secunda et tertia et quarta Barth. ipsi numerorum concinnitatis gratia in prima strophā ἐπλήσθη, in reliquis ἐπληρώθη scripsimus — 65 αὐτῷ om. A — 67 βρεφῶν Barth.: τρέφων A et schol. — 68 ὑπόδεξι Barth. — 76 παρθένῳ Barth. et schol. cod. A: παρθένε A — 79 ἐβόα cod. A m. sec. — 81 Ies. VI. — 82 ἐπηρμένον A, nos cum Barth. Iesaiæ locutionem secuti sumus — 83 δορυφορούμενος A — 86 εἰρήνην in prima et tertia strophā A — δεσπόζοντος hic et infra A — 88 προφανείσαν Barth.: ἀφανείσαν A — 89 σαρκὶ A et schol.: χερσὶ Barth. — μητρὶ A et schol.: μητρὸς Barth. — 97 Χριστὸν A — 99 Ies. VI 6.

103 *ὡς*περ λαβίδι χερσὶ
 λαμπρύνεις με ἐπιδοῦσα ὃν φέρεις,
 φωτὸς ἀνεσπέρου
 καὶ εἰρήνης δεσπύζοντα.

ψδὴ ε'.

105 Ἐβόησέ σοι
 ἰδὼν ὁ πρέσβυς
 τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ σωτήριον,
 ὁ λαοῖς ἐπέστη·
 ἐκ θεοῦ, Χριστὲ, σὺ θεὸς μου.

110 Ἐναπετέθης
 τοῖς ἀπιστοῦσι προσκόμματος
 καὶ σκανδάλου πέτρα,
 ἀρρατῆς πιστῶν σωτηρία.

115 Βεβαίως φέρων
 τὸν χαρακτῆρα
 τοῦ πρὸ αἰώνων σε φύσαντος
 τὴν βροτῶν δι' οἴκτον
 νῦν ἀσθένειαν περιέθου.

Υἱὸν ὑψίστου,
 υἱὸν παρθένου,
 θεὸν παιδίον γενόμενον
 προσκυνήσαντά σε
 νῦν ἀπόλυσον ἐν εἰρήνῃ.

ψδὴ ζ'.

120 *Σὲ* τὸν ἐν πυρὶ δροσίκαντα
 παῖδας θεολογῆσαντας
 καὶ παρθένῳ ἀκηράτῳ ἐνοικήσαντα
 θεὸν λόγον ὑμνοῦμεν,
 εὐσεβῶς μελωδοῦντες·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

125 Ἀδὰμ ἐμφανίσων ἄπειμι
 εἰς Ἄιδου διατρίβοντι
 καὶ τῇ *Εὐα* προσκομίσιων εὐαγγέλια,
 Συμεῶν ἀνεβόα,
 σὺν προφήταις χορευῶν·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

130 Γένος χοϊκὸν ῥυσόμενος
 θεὸς ἕως τοῦ Ἄιδου ἤξει·
 αἰχμαλώτοις δὲ παρέξει πᾶσιν ἄφεσιν
 καὶ ἀνάβλεψιν πηροῖς
 ὡς ἀλάλοισ βοῆσαι·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

135 Καὶ σοῦ τὴν καρδίαν, ἄφθορε,
 ῥομφαία διελεύσεται,
 Συμεῶν τῇ θεοτόκῳ προηγόρευεν,
 ἐν σταυρῷ καθορώσης
 σὸν υἱόν, ὦ βοῶμεν·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η'.

140 Ἀστέκτω πυρὶ ἐνωσθέντες
 οἱ θεοσεβείας προεστῶτες νεανίαί,
 τῇ φλογὶ δὲ μὴ λωβηθέντες
 θεῖον ὕμνον ἔμελλον·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον
 145 καὶ ὑπερυψοῦτε
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Λαὸς Ἰσραὴλ, τὴν εἰν δόξαν
 τὸν Ἐμμανουὴλ ὀρῶν παιδίον ἐκ
 παρθένου,
 πρὸ προσώπου τῆς θείας
 κιβωτοῦ νῦν χόρευε·

103 *ὡς*περ λαβίδι χερσὶ A equidem verba transpositione facta sic auverim: με λαμπρύνεις. — 111 ἀπειθοῦσι Barth. — 117 θεὸν m. sec. add. A — 118 σε om. A — 122 παρθένον A — 124 εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν schol. cod. A Barth.: εὐλογητὸς εἰ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν A — 126 expecte: ἐν Ἄιδου: sed sic Ἄιδου διατρίβοντι ποσὶ τοῦ παραδεδειμένου esse videtur — 131 melius current numerus, si θεὸς post ἤξει collocaveris — 135 Luc. II 35 — 140 ἐνωσθέντες scriptissimus scholiastae interpretationem ἐμβληθόντες secuti: ἐνωσθέντες A ἐνωσθέντες Barth.

150 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον 170 πρωτοτοκούμενον μητρὶ
καὶ ὑπερυψοῦτε ἀπειράνδρῳ, μεγαλύνωμεν.
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἰδοῦ, Κυμεῶν ἀνεβόα,
τὸ ἀντιλεγόμενον σημεῖον οὗτος
ἔσται,

θεὸς ὢν καὶ παιδίον·

155 τούτῳ πίστει ψάλλωμεν·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ζωὴ πεφυκῶς οὗτος ἔσται
πτῶσις ἀπειθοῦσι νηπιάσας θεῖος
λόγος,

160 ὡς ἀνάστασις πᾶσι
τοῖς ἐν πίστει μέλπουσιν·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδθ θ'.

Ἐν νόμου κκιᾶ καὶ γράμματι τύπον 190 ἢ
165 κατῖδωμεν οἱ πιστοί·
πᾶν ἄρσεν τὸ τὴν μήτραν
διανοῖγον ἄγιον θεῷ·
διὸ πρωτότοκον λόγον,
πατρὸς ἀνάρχου υἱὸν

Τοῖς πρὶν νεογνῶν τρυγόνων Ζεῦρος
δυάς τε ἦν νεοσσῶν·

ἀνθ' ὧν ὁ θεῖος πρέσβυς
175 καὶ κύφρων Ἄννα προφήτις
τῷ ἐκ παρθένου τεχθέντι
καὶ οἴῳ γόνῳ πατρὸς
ἐν τῷ ναῷ προσιόντι
λειτουργοῦντες ἐμεγάλυνον.

180 Ἀπέδωκάς μοι, ἐβόα Κυμεῶν,
τοῦ σωτηρίου σου,

Χριστὲ, ἀγαλλίσιον·
ἀπόλαβέ σου τὸν λάτριν,
τὸν τῆ κκιᾶ κεκμηκότα,

185 νέον τῆς χάριτος
ἱεροκήρυκα μύστην
ἐν αἰνέσει μεγαλύνοντα.

Ἱεροπρεπῶς ἀνθωμολογεῖτο
ὑποφητεύουσα

190 ἢ κύφρων καὶ ὀσία
καὶ πρεσβυρὰ τῷ δεσπότη
ἐν τῷ ναῷ διαρρήδην·

τὴν θεοτόκον δὲ
ἀνακηρύττουσα πᾶσι

195 τοῖς παροῦσιν ἐμεγάλυνεν.

V

Κανῶν εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ (Αὐτ. 6).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Χριστὸς ἐνὶ σκοπιῇ céλας ἄπλετον εἶδεος ἦκε.»

ἦχος δ'.

ψδθ α'.

Χοροὶ Ἰσραὴλ ἀνίκμοις ποσὶ
πόντον ἐρυθρὸν καὶ ὑγρὸν βυθὸν 5 ἐν ἀγαλλίσει ἐμελπόν·
διελάσαντες,

ἀναβάτας τριστάτας [χίους,
δυσμενεῖς ὀρώντες ἐν αὐτῷ ὑποβρυ-
5 ἐν ἀγαλλίσει ἐμελπόν·
ἄσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

152 Luc. II 34. — 155 μέλωμεν Barth. — 159 ἀπειθοῦσα A — θεὸς Barth. — 161 τοῖς πίστει μέλπουσιν schol. cod. A Barth., ipsi addita praepositione ἐν numeros explevimus: τούτῳ πίστει μέλωμεν A — 164 Luc. II 23 — νόμῳ Barth. — 172 Luc. II 24 — 175 Luc. II 36. — 179 λειτουργοῦσι μεγαλύνωμεν — 180 Luc. II 29—32. — 189 Ἄννα, quod editores Menaeorum ante ὑποφητεύουσα addunt, ex interpolatione ortum esse numeri arguunt. Cod. A. — 4 post vel ante ὀρώντες vocabulum bisyllabum ut ἄρδην excidisse videtur.

Ῥήματα ζωῆς τοῖς φίλοις Χριστὸς
καὶ περὶ τῆς θείας δημηγορῶν βασι-
λείας ἔφη·

ἐν ἐμοὶ τὸν πατέρα

10 ἐπιγνώσεσθε, φωτὶ ὡς ἐξαστράψω
ἀπρὸς ἱμᾶς

ἐν ἀγαλλιάσει λέγουσιν·

ἄσσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

Ἰσχὺν τῶν ἐθνῶν κατέδεσθε,

φίλοι μαθηταὶ, θαυμασθήσεσθε δὲ τῷ
πλούτῳ αὐτῶν,

15 ὅτι δόξης πληροῦσθε,

ὡς ὄφθῆσομαι λαμπρότερον ἡλίου
ἐξαστράπτων

ἐν ἀγαλλιάσει λέγουσιν·

ἄσσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

Χήμερον Χριστὸς ἐν ὄρει Θαβῶρ

20 λάμπας ἀμυδρῶς, θεϊκῆς αὐγῆς, ὡς
ὑπέσχετο,

μαθηταῖς παρεγύμνου

χαρακτῆρα, σελασφόρου δὲ πληθύν-
τες θείας αἴγλης

ἐν ἀγαλλιάσει ἔμελπον·

ἄσσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

ψδὴ γ'.

25 Τόξον δυνατῶν ἠεθένησε,

καὶ οἱ ἀσθενοῦντες

περιεζώσαντο δύναμιν·

διὰ τοῦτο ἐστερεώθη

ἐν κυρίῳ ἡ καρδία μου.

Ἄλλοτε τὸν Ἀδὰμ φορέσας. Χριστέ,

30 τὴν ἀμαυρωθεΐσαν

ἀμείψας ἐλάμπρυνας

πάσαι φύσιν καὶ ἀλλοιωεῖς

τῆς μορφῆς σου ἐθεοῦργεσας.

Στύλῳ πυριμόρφῳ καὶ νεφέλῃ πάλαι
ὁ ἐν τῇ ἐρήμῳ

τὸν Ἰσραὴλ ἄγων σήμερον

35 ἐν τῷ ὄρει Θαβῶρ ἀρρήτως

ἐν φωτὶ Χριστὸς ἐξέλαμψεν.

ψδὴ δ'.

Εἰσακήκοα τὴν ἔνδοξον

οἰκονομίαν σου, Χριστέ ὁ θεός,

ὅτι ἐτέχθης ἐκ τῆς παρθένου,

40 ἵνα ἐκ πλάνης ῥύσῃ τοὺς κραυγάζον-
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε. [τας·

Νόμον ἐν Σινᾷ τῷ γράμματι

διατυπούμενος, Χριστέ ὁ θεός,

ἐν τῇ νεφέλῃ, πυρὶ καὶ γνόφῳ

45 καὶ ἐν θυέλλῃ ὤφθης ἐποχοῦμενος·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ἴνα πιστώσῃ τὴν ἔνδοξον

οἰκονομίαν σου, Χριστέ ὁ θεός,

ὡς προϋπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων

50 καὶ ὁ αὐτὸς ἐν νέφει τὴν ἐπίβασιν θεῖς,
ἐν τῷ Θαβῶρ ἐνδόξως ἐξέλαμψας.

Συλλαλοῦντες παρειστήκεισαν

δουλοπρεπῶς σοὶ τῷ δεσπότῃ Χριστῷ.

οἷς ἐν πυρὸς ἀτμίδι καὶ γνόφῳ

55 καὶ λεπτοτάτῃ αὔρᾳ προσωμίλησας·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Κατεμήνουσιν τὴν ἔξοδον

διὰ σταυροῦ σου ἐν Θαβῶρ παρόντες

ὁ ἐν πυρὶ σε καὶ βᾶτῳ πάλαι

60 προκατιδῶν Μωϋσεῖς καὶ ὁ μετάρσιος
δίφρη ἐν πυρίνῳ Ἠλίας. Χριστέ.

ψδὴ ε'.

Ὁ τοῦ φωτὸς διατημῆας

τὸ πρωτόγονον χάος,

10 Matth. XVII 1—10. Marc. IX 2—9. Luc. IX 28—32. — 11 λέγουσιν Α: μέλποντες Barth., nescio an vere — 14 αὐτῶν Barth. — 16 λαμπρότερος Barth. — 17 μέλποντες Barth. — 30 ἡμῶν, quod scholiasta interpretatur, ante ἀμείψας adhibendum indicamus — 35 ἀρρήτως Α — 38 σου οἰκονομίαν Α — 39 τῆς om. Barth. — 40 βοῶντάς σοι Barth. — 50 ἐνδόξως ἄρρητως Barth. — 58 διὰ σταυροῦ Α cum schol.: τὴν ἐν σταυρῷ Barth. — 61 δίφρων Α

- ὡς ἐν φωτὶ τὰ ἔργα ὑμνῆ σε, Χριστέ,
τὸν δημιουργὸν, | ἐν τῷ φωτὶ σου 90
τὰς ὁδοὺς ἡμῶν εὐθουνον.
- 65
- Προσενωπίω σοι ὦραι
ὑπεκλίθησαν· φῶς γὰρ
καὶ πρὸ ποδῶν ὑψίδρομον ἐλάσ, Χριστέ,
ἥλιος ἦκε, | μορφὴν βροτείας
ὡς ἀμείψαι ἠυδόκησας.
- 70 Ἰδοὺ σωτῆρ, ἀνεβῶν
Μωϋσεῖς καὶ Ἥλιος
τῶν μαθητῶν ἐν ὄρει ἀγίῳ Θαβῶρ
ἐνηχοιμένων, | Χριστὸς, ὃν πάλα
προηγείλαμεν ὄντα θεόν.
- Ἡ ἀναλλοίωτος φύσις
τῆ βροτεία μιχθεῖσα,
75 τῆς ἐμπεροῦς αὐλοῦ θεότητος φῶς
παραγυνοῦσα, | τοῖς ἀποστόλοις
ἀπορρήτως ἐξέλαμψε.
- Κετὸ αἰδίων φέγγος | ἐν πατρώῳ τῆ δόξῃ
οἱ μαθηταὶ ὡς εἶδον ἐκλάμψαν, Χριστέ,
80 σοὶ ἀνεβῶν· | ἐν τῷ φωτὶ σου
τὰς ὁδοὺς ἡμῶν εὐθουνον.
- ψδὴ ε'.
- Ἐν τῷ θλίβεσθαί με | ἐβόησα πρὸς κύριον
καὶ ἐπήκουσέ μου
ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου.
- 85 Λαμπηδόνος πλέον
ἡλίου φῶς τρανότερον
ἐν Θαβῶρ ἐκλάμψας
ὁ Χριστὸς ἡμᾶς ἐφώτισεν.
- Ἄνελθῶν ἐν ὄρει
Θαβῶρ μετεμορφώσης, Χριστέ,
- καὶ τὴν πλάνην πᾶσαν
ἀμαυρώσας φῶς ἐξέλαμψας.
- Κε θεὸν ἐπέγγων | οἱ ἔνδοξοι ἀπόστολοι
ἐν Θαβῶρ, Χριστέ, δὲ
ἐκπλαγέντες γόνου ἔκλιναν.
- ψδὴ ζ'.
- Ἄβραμιαῖοι ποτὲ | ἐν Βαβυλῶνι παῖδες
95 καμίνου φλόγα κατεπάτησαν
καὶ ὑμνοῦντες ἔψαλλον·
ὁ τῶν πατέρων
ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
- Περιχυθέντες φωτὶ
τῆς ἀπροσίτου δόξης
Θαβῶρ ἐν ὄρει οἱ ἀπόστολοι,
100 Χριστέ, ἀνεβόησαν· | ὁ τῶν πατέρων
ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
- Λαίλαπι θείας ἡχῆς
καὶ δροσοβόλῃ νεφέλῃ,
Χριστέ, καὶ αἴτλη σου ἠδόμενοι
οἱ ἀπόστολοι ἔψαλλον·
ὁ τῶν πατέρων
105 ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
- Ἐν ἀπορρήτῳ φωτὶ
ὡς κε κατεῖδε Πέτρος
Θαβῶρ ἐν ὄρει ἑξαστράμψαντα,
Χριστέ, προσεκύνησεν· | ὁ τῶν πατέρων
ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
- 110 Τῷ ἀρχηγῷ τῆς ζωῆς
Χριστῷ συνόντες παῖδες
οἱ Ζεβεδαιοῦ, ὡς ἀπέπεμψε
μορφῆς φῶς, ἐβρόντησαν·
ὁ τῶν πατέρων
ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

63 ὑμνεῖ Α — 66 προσενωπίου Α m. p. πρὸς ἐνώπιον Α m. sec. — 68 εἶκε Barth. — 73 ὄντα θεόν om. Α sed interpretatur scholiasta — 94 παῖδες] ναῖοι i. e. νέοι Α — 96 ἐν ὑμνοῖς κραυγάζοντες Hirn. — 97 ἡμῶν et in hac et in reliquis strophis omittunt Barth. Hirn. — 102 δροσοβόλων Α — 104 nescio an ἀπόστολοι omisso articulo οἱ scribere praestet — 106 ἀπροσίτῳ Barth. — 108 ἀνεβόησαν Barth. — 110 τῆς τῆς Barth. — 112 ἀπρόσιτον φῶς Α

ψδὴ η΄.

Οἱ ἐν Βαβυλῶνι παῖδες,
 115 τῷ θείῳ πυρπολούμενοι ζήλω.
 τυράνου καὶ φλογὸς ἀπειλῆν
 ἀνδρείως κατεπάτησαν·
 καὶ μέσον πυρὸς ἐμβληθέντες
 δροσιζόμενοι ἔψαλλον·
 120 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Νεύματι τὸ πᾶν ὃ φέρων [βῶρ,
 ποσὶν ἀχράντοις ὄρουσ ἐπέβη Θα-
 ἐν ψ ἡλίου μᾶλλον αὐγῆς
 ἔξαστράψας τὸ πρόσωπον
 125 τοὺς νόμου προκρίτους
 καὶ τῆς χάριτος ἔδειξε μέλλοντας·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Ἐν τῇ ἀπροσίτῳ δόξῃ [βῶρ
 κατ' ὄρος ἐκφανθὲν ἀπορρήτως Θα-
 130 τὸ ἄσχετον καὶ ἄδυτον φῶς,
 τοῦ πατρὸς τὸ ἀπαύτασμα,
 τὴν κτίσιν φαιδρῶναν,
 τοὺς ἀνθρώπους ἐθέωσε μέλλοντας·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

135 Ἱεροπρεπῶς ἐστῶτες
 Μωσῆς τε καὶ Ἡλίας ἐν ὄρει Θαβῶρ,
 τῆς θείας χαρακτῆρα τρανῶς
 ὑποστάσεως βλέποντες,
 Χριστὸν ἐν πατρὶα
 140 ἔξαστράψαντα δόξῃ ἀνέμελλον·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Διὰ τῆς ἐν γνώψῳ θείας
 ὀμφῆς τὸ πρόσωπον [ποτέ] ἔδοξάσθη
 Μωσῆς·

Χριστὸς δὲ ὡς ἱμάτιον φῶς
 145 καὶ δόξαν ἀναβάλλεται·
 φωτὸς αὐτουργὸς γὰρ [τας·
 πεφυκῶς καταυγάζει τοὺς μέλλον-
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Ἐκ φωτογενοῦς νεφέλης
 150 Χριστὸν οἱ μαθηταὶ ἀμπεχόμενον
 ὀρώντες ἐν Θαβῶρ καὶ πρηνεῖς
 ἐπὶ γῆν κατανεύσαντες,
 τὸν νοῦν ἐλλαμφθέντες,
 σὺν πατρὶ τοῦτον ὕμνου καὶ πνεύ-
 ματι·
 155 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

ψδὴ θ΄.

Ὁ τόκος σου ἄφθορος ἐδείχθη·
 θεὸς ἐκ λαγόνων σου προήλθε
 160 σαρκοφόρος, ὅς ὤφθη
 ἐπὶ γῆς καὶ τοῖς ἀνθρώποις συν-
 ανεστράφη·
 160 σὲ, θεοτόκε, | διὸ πάντες μεγαλύνομεν.

Κύντρομοι καινῇ φωτοχυσία
 ἀθρόως οἱ μαθηταὶ ἐλλαμφθέντες
 εἰς ἀλλήλους εὐρών,
 θαμβηθέντες δὲ καὶ πρὸς γῆν κα-
 τακλιθέντες
 165 σοὶ τῷ δεσπότῃ
 τῶν ἀπάντων προσεκύνησαν.

Ἦχος ἐκ νεφέλης ἀνεπέμπετο
 θεόκτυπος, βεβαιῶν τὸ θαῦμα·
 ὁ πατὴρ γὰρ τῶν φώτων,
 οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
 170 τοῖς ἀποστόλοις | ἐπεβόα, οὐ ἀκούετε.

Καινὰ κατιδόντες καὶ παράδοξα,

125 τοὺς om. Barth. — τῆς om. A — 143 ποτέ uncinis inclusimus. — 152 γῆς Barth. — 154 τοῦτο A — 158 ὡς A — 162 ἀθρόως in Barth. ἀθρόων in A, unde conicias quod numeris commendant ἀθρόοι — 163 πρὸς Barth. — 164 καὶ πρηνεῖς εἰς γῆν καταπεσόντες Barth. — 169 ἐστιν υἱός ὁ ἀγαπητός μου Barth. — 170 ἀνεβόα Barth.

φωνὴν πατρικὴν ἐνωτισθέντες
 ἐν Θαβῶρ οἱ τοῦ λόγου
 ὑπηρέται, ἔκμαρται τοῦ ἀρχετύπου
 175 οὗτος ὑπάρχει,
 ἀνεβόων, ὁ σωτὴρ ἡμῶν.

Εἰκὼν ἀπαράλλακτε τοῦ ὄντος,
 ἀκίνητε σφραγίς, ἀναλλοίωτε
 υἱέ, λόγε, σοφία
 καὶ βραχίων, δεξιὰ ὑψίστου, σθένος,
 180 σὲ ἀνυμνοῦμεν
 σὺν πατρί τε καὶ τῷ πνεύματι.

VI

Κανὼν εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου (Αὔγ. 15).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Παναγυριζέτωσαν οἱ θεόφρονες.»

ἦχος α΄.

ψδὴ α΄.

Πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ
 ἡ ἱερά καὶ εὐκλεής, | παρθένε, μνήμη σου
 πάντα συνηγάγετο | πρὸς εὐφροσύνην τοὺς πιστοὺς,
 ἔξαρχούσης Μαρίας | μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων
 5 τῷ σῷ ἄδοντα μονογενεῖ,
 ἐνδόξως ὅτι δεδόξασται·

Ἄμφεπονεῖτο αὐλῶν τάξις
 οὐρανοβάμων ἐν Σιών | τὸ θεῖον σῶμά σου·
 ἄφνω δὲ συρρεύσασα | τῶν ἀποστόλων ἢ πληθῶς
 10 ἐκ περάτων, θεοτόκε, | σοὶ παρέστησαν ἄρδην,
 μεθ' ὧν, ἄχραντε, σοῦ τὴν σεπτὴν,
 παρθένε, μνήμην δοξάζομεν.

Νικητικὰ μὲν βραβεῖα ἦρω
 κατὰ τῆς φύσεως, ἀγνή, | θεὸν κηύσασα·
 15 ὅμως μιμουμένη δὲ τὸν ποιητὴν σου καὶ υἱὸν
 ὑπὲρ φύσιν ὑποκύπτεις | τοῖς τῆς φύσεως νόμοις·
 διὸ θνήσκουσα σὺν τῷ υἱῷ
 ἐφείρη διαιωνίζουσα.

ψδὴ γ΄.

Ἡ δημιουργικὴ | καὶ συνεκτικὴ
 τῶν ἀπάντων
 20 θεοῦ σοφία καὶ δύναμις

ἀκλινη, ἀκράδαντον
 τὴν ἐκκλησίαν στήριζον, Χριστέ·
 μόνος γὰρ εἶ ἄγιος
 ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος.

172 φωνῆς πατρικῆς Barth. — 175 ἀνεβόα Α — 177 ἀναλλοίωτε contra numeros peccare videtur, sed non habeo quod eius in locum substituam — 179 βραχίων scholiasta interpretatur.

Cod. A — v. 10 παρέστηκεν ex παρέστησαν corr. m. sec. A — 14 θεὸν in rasura A θεὸν λόγον interpretatur scholiasta. — 18 δικαιοσύνη Α — 19 Paroem. Sal. VIII. — 22 στήριζον Α

25 Γυναῖκά σε θνητὴν, | ἄλλ' ὑπερφυῶς
 καὶ μητέρα
 θεοῦ εἰδότες, πανάμωμε,
 οἱ κλεινοὶ ἀπόστολοι
 πεφρικύαις ἤπτοντο χερσὶ,
 δόξῃ ἀπαστράπτουσαν
 30 ὡς θεοδόχον κήνος θεώμενοι.

Ἐπήρθσαν πύλαι οὐράναι,
 καὶ ἄγγελοὶ ἀνύμνησαν,
 καὶ ὑπεδέξατο Χριστὸς
 τὸ τῆς παρθενίας
 αὐτοῦ μητρώον κειμήλιον·
 Χερουβὶμ ὑπέϊξέ σοι | ἐν ἀγαλλιάσει·
 60 Σεραφὶμ δὲ δοξάζει σε χαίροντα.

Ἐπέφθασε χερσὶ | ταῖς ὕβριτικαῖς
 τοῦ αὐθάδους
 τομῆν ἢ δίκη ἐπάσσα,
 τοῦ θεοῦ φυλάξαντος
 τὸ σέβας τῇ ἐμφύχῃ κιβωτῇ
 35 δόξῃ τῆς θεότητος,
 ἐν ἧ ὁ λόγος σὰρξ ἐχηρμάτισεν.

ψδὴ δ'.

Ῥήσεις προφητῶν καὶ αἰνίγματα
 τὴν σάρκωσιν ὑπέφθναν
 τὴν ἐκ παρθένου σου, Χριστὲ,
 40 φέγγος ἀστραπῆς σου
 εἰς φῶς ἐθνῶν ἐξελεύσεσθαι·
 καὶ φωνεῖ σοι ἄβυσσος | ἐν ἀγαλλιάσει·
 τῇ δυνάμει σου δόξα, φιλόανθρωπε.

ψδὴ ε'.

Τὸ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος
 τῶν ἀρετῶν σου, Χριστὲ, διηγῆσομαι.
 ἔξ ἀδίδου γὰρ δόξης | συναΐδιον
 ἐνυπόστατον λάμψας ἀπαύρασμα
 65 παρθενικῆς ἀπὸ γαστρὸς
 τοῖς ἐν σκότει καὶ κκιᾷ
 σωματωθεῖς ἀνέτειλας ἥλιος.

Ὡς ἐπὶ νεφέλης, παρθένε,
 τῶν ἀποστόλων ὁ δῆμος ὀχούμενος
 70 πρὸς τὴν Σιών ἐκ περάτων
 λειτουργησαί σοι
 τῇ νεφέλῃ τῇ κούφῃ ἠθροίζετο,
 ἀφ' ἧς ὁ ὕψιστος θεὸς
 τοῖς ἐν σκότει καὶ κκιᾷ
 δικαιοσύνης ἔλαμψεν ἥλιος.

ἴδετε, λαοὶ, καὶ θαυμάσατε·
 τὸ ὄρος γὰρ τὸ ἄριον
 45 καὶ ἐμφανέστατον θεοῦ [αἴρεται,
 τῶν ἐπουρανίων | μονῶν ἐφύπερθεν
 οὐρανὸς ἐπίγειος | ἐν ἐπουρανίῳ
 καὶ ἀφθάρτῳ χθονὶ οἰκισόμενος.

75 Καλίγγων θεόληπτοι γλῶσσαι
 τῶν θεολόγων ἀνδρῶν εὐηχέστερον
 τῇ θεοτόκῳ ἐβῶν | τὸν ἐξόδιον
 ἐνηχοῦμεναι ὕμνον τῷ πνεύματι·
 χαίροις, ἀκήρατε πηγῇ
 80 τοῦ θεοῦ Ζωαρχικῆς
 καὶ σωτηρίου πάντων σαρκώσεως.

Ζωῆς ἀδίδου καὶ κρείττονος
 50 ὁ θάνατός σου γέγονε
 διαβατήριον, ἀγνή, [ἄρρευστον
 ἐκ τῆς ἐπικήρου | πρὸς θεῖαν ὄντως καὶ
 μεσιτῶν σε, ἀχραντε, | ἐν ἀγαλλιάσει
 τὸν υἱὸν καθορᾶν σου καὶ κύριον.

ψδὴ ε'.

Ἄλιον ποντογενὲς
 κητῶν ἐντόσθιον πῦρ
 τῆς τριήμερου ταφῆς σου
 τί προεικόνισμα,

28 σελόν πεφρικύαις ἤπτοντο χερσὶ una syllaba brevis est quam quare ei respondent in prima et tertia strophā, quam inaequalitatem modulationis praefata potius quam particulae τὴν et τὸ resectis sanandam iudico — 37 αἰνίγματι Λ — 42 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε Λ — 46 βουνῶν Barth. — 52 εὐάρεστον Λ — 58 παρθένου Λ — 60 σὲ δοξάζουσιν Λ — 64 καὶ ἐνυπόστατον Barth. — λάμψας Λ — 78 ἐνηχοῦμενοι Λ m. pr. — 80 τῆς τοῦ θεοῦ Barth., fort.: τῆς θεοῦ — 83 τί προεικόνισμα Barth.: προεικόνισμα τί Λ inveniuntur minis modis, τί προεικόνισμα ed. Veneta

οὐ Ἴωνᾶς | ὑποφήτης ἀναδέδεικται·
85 σεσωσμένοι γὰρ ὡς καὶ προὑπέπτω
ἀσινῆς ἐβόα·
θύσω σοι μετὰ φωνῆς | αἰνέσεως, κύριε.

Νέμει σοι τὰ ὑπὲρ φύσιν
ἄναξ ὁ πάντων θεός·
ἐν γὰρ τῷ τόκῳ παρθένου
ὡσπερ ἐφύλαξεν,
90 οὕτως ἐν τάφῳ τὸ σῶμα διετήρησεν
ἀδιάφθορον καὶ συνεδόξασε
θείᾳ μεταστάσει
γέρασοι ὡσπερ υἱὸς | μητρὶ χαριζόμενος.

Ὅντως σε ὡς φαεινὴν
λυχνίαν ἀύλου πυρός, ·
95 θυμιατήριον θείου | χρύσειον ἄνθρακος
ἐν τοῖς ἁγίῳις ἀγίοις κατεσκήνωσε,
στάμνον ῥάβδον τε πλάκα θεόγραφον,
κιβωτὸν ἁγίαν,
τράπεζαν ἄρτου ζωῆς,
παρθένε, ὁ τόκος σου.

ψδὴ ζ'.

100 Ἰταμῷ θυμῷ τε καὶ πυρὶ
θεῖος ἔρωσ ἀντιταττόμενος
τὸ μὲν πῦρ ἐδρόκιζε,
τῷ θυμῷ δὲ ἐγέλα
θεοπνεύστῳ λογικῇ,
τῇ τῶν ὁσίων | τριφθόγγῳ λύρα
ἀντιφθεγγόμενος
105 μουσικοῖς ὄργανοις | ἐν μέσῳ φλογός·
ὁ δεδοξαμένος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Θεοτεύκτους πλάκας Μωϋσῆς
γεγραμμένας τῷ θείῳ πνεύματι
110 ἐν θυμῷ συνέτριψεν,
ἀλλ' ὁ τούτου δεσπότης
τὴν τεκοῦσαν ἀσινῆ
τοῖς οὐρανίοις | φυλάζας δόμοις
νῦν εἰσπικίκατο·
σὺναυτῇ σκιρτῶντες | βοῶμεν Χριστῷ·
ὁ δεδοξαμένος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
115 θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἐν κυμβάλοισι, χεῖλεσιν ἄγνοις,
μουσικῇ τε καρδίας φόρμιγγι,
ἐν εὐήχῳ κάλπιγγι | ὑψηλῆς διανοίας
τῆς παρθένου καὶ ἄγνης
120 ἐν τῇ εὐσήμεῳ | κλητῇ ἡμέρᾳ
τῆς μεταστάσεως
πρακτικαῖς κροτοῦντες
βοῶμεν χερσίν·
ὁ δεδοξαμένος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἅ Θεόφρων ἦθροισται λαός·
125 τῆς γὰρ δόξης θεοῦ τὸ σκήνωμα
ἐκ Κιῶν μεθίσταται
πρὸς οὐράνιον δόμον,
ἔνθα ἦχος καθαρὸς
ἐορταζόντων | φωνῇ ἀφράστου
ἀγαλλιάσεως
καὶ ἐν εὐφροσύνῃ | βοῶντων Χριστῷ·
130 ὁ δεδοξαμένος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

Φλόγα δροσίζουσαν ὁσίους,
δυσεβεῖς δὲ καταπλέγουσαν
ἄγγελος θεοῦ ὁ πανσθενῆς ἔδειξε παιδί·

89 τόκῳ A cum schol.: τίκτειν Barth. — 94 Exod. XXXVIII — 95 θυμιατήριον χρυ-
λέου omisso θείου A — 99 ἄρτου Barth.: λόγου A cum schol. Ven. — 108 Deuteronom.
cX 17. — 110 δέσποτα A — 113 αὐτῆς A — 116 χεῖλεων ἄγνων erat cum coniecero; sed
poetam parum expedita verborum constructione uti quam numerorum concinnitatem lae-
dere maluisse iam cognovi — 128 φωνῇ de coniectura scripsimus: φωνῆς A, φωνῆ Barth.
— 129 ἐν om. A

135 Ζωαρχικὴν δὲ πηγὴν εἰργάσατο | τὴν θεοτόκον,
φθορὰν θανάτου | καὶ Ζωὴν βλυστάνουσαν τοῖς μέλπουσι·
τὸν δημιουργὸν μόνον ὑμνοῦμεν | οἱ λελυτρωμένοι
καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ῥήμασιν εἶχοντο τῆς θείας
140 κιβωτοῦ τοῦ ἁγιάσματος
πᾶσα ἡ πληθὺς τῶν θεολόγων ἐν τῇ Σιών·
ποῦ νῦν ἀπαίρεις, σκηνή, κραυγάζοντες, | θεοῦ τοῦ ζῶντος;
μὴ διαλίπῃς | ἐποπτεύουσα τοὺς πίστει μέλποντας·
τὸν δημιουργὸν μόνον ὑμνοῦμεν | οἱ λελυτρωμένοι
145 καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὅπως ὑψώσασα τὰς χεῖρας
ἐκδημοῦσα ἢ πανάμωμος,
χεῖρας τὰς θεὸν ἠγκαλιζέμενας σωματικῶς,
ἐν παρρησίᾳ ὡς μήτηρ ἔφησε | πρὸς τὸν δεσπότην·
150 οὓς μοι ἐκτίσω, | εἰς αἰῶνας φύλαττε βοῶντάς σοι·
τὸν δημιουργὸν μόνον ὑμνοῦμεν | οἱ λελυτρωμένοι
καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι
ἐν σοὶ, παρθένε ἄχραντε·
155 παρθενεύει γὰρ τόκος
καὶ Ζωὴν προμνηστεύεται θάνατος·
ἡ μετὰ τόκον παρθένος
καὶ μετὰ θάνατον Ζῶσα
κύζοις αἰί,
· θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου.

Ἐξίσταντο ἀγγέλων αἱ δυνάμεις,
160 ἐν τῇ Σιών σκοπούμεναι
τὸν οἰκεῖον δεσπότην
· γυναικείαν ψυχὴν χειριζόμενον·

τῇ γὰρ ἀχράντως τεκούσῃ
υἱοπρεπῶς προσεφώνει·
δεῦρο, σεμνὴ,
τῷ υἱῷ καὶ θεῷ συνδοξάσθητι.

165 Συνέστειλε χορὸς τῶν ἀποστόλων
τὸ θεοδόχον κύμα σου,
μετὰ δέους ὀρώντες
καὶ φωνῇ λιγυρᾷ προσφθεγγόμενοι·
εἰς οὐρανίους θαλάμους
πρὸς τὸν υἱὸν ἐκφοιτῶσα
170 κύζοις αἰί,
θεοτόκε. τὴν κληρονομίαν σου.

VII

Κανὼν εἰς τὴν κυριακὴν τῶν Βαίων (Τριψδ. σελ. 337).

Ἡ ἀκροστιχίς· «Ὁσαννὰ Χριστὸς εὐλογημένος θεός.»

ἦχος δ'. ψδὴ α'.

ᾠφθησαν | αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου καὶ ἀνεκαλύφθη θαλάσσης
νοτίδος ἄμοιροι, κυμαίνουσῃς τὰ θεμέλια·

135 ἠργάσατο A — 143 διαλίπει A — 146 ὅπως A et finisse, qui acriostichibilibi angustis coactum poetam ὅπως pro ὅ πως dixit — e arbitrarientur, scholiasta memoriae prodidit — 149 τεχθέντα Barth. — 158 κύζοις A — 170 κύζοις A

5 τῆ καταγίδι νεύματι.
ταύτης γὰρ ἐπετίμησας,
περιούσιον λαὸν δὲ ἔσῳσας,
ἄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι, κύριε.

Στόματος | ἐκ νηπίων ἀκάκων
10 καὶ θηλαζόντων αἶνον
τῶν σῶν οἰκετῶν κατηρίτω,
καταλύσαι τὸν ἀντίπαλον
καὶ ἐκδικῆσαι πάθει σταυροῦ
τὴν πτώσιν τοῦ πάλαι Ἀδάμ,
15 διὰ ζύλου ἀναστήσαι τοῦτον δὲ
ἄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι, κύριε.

Αἶνεσιν | ἐκκλησία ὁσίων
τῷ ἐνοικοῦντι Σιών
σοί, Χριστέ, προσφέρει· ἐν σοὶ δὲ
20 Ἰσραὴλ, τῷ ποιητῇ αὐτοῦ,
χαίρει, καὶ ὄρη ἔθνη ἀντί-
τυπα λιθοκάρδια
ἐκ προσώπου σου ἠγαλλιάσαντο,
ἄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι, κύριε.

ψδὴ γ´.
25 Νάουσεν ἀκρότομον | προστάγματι σὺ
στερεὰν ἐθήλασε πέτραν
Ἰσραηλίτης λαός·
ἡ δὲ πέτρα σὺ, Χριστέ,
ὑπάρχεις καὶ ζωῆ,
ἐν ᾧ ἔστερεώθη | ἡ ἐκκλησία κράζουσα·
Ἐσαννὰ, εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.

30 Νεκρὸν τετραήμερον | προστάγματι σὺ
ἐκ νεκῶν σὺντρομος Ἄιδης
ἀφῆκε Λάζαρον·
ἡ ἀνάστασις, Χριστέ, | σὺ γὰρ καὶ ζωῆ,
ἐν ᾧ ἔστερεώθη | ἡ ἐκκλησία κράζουσα·
Ἐσαννὰ, εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.

35 Ἄιτατε λαοὶ θεοῖς πρεπῶς ἐν Σιών
καὶ εὐχὴν ἀπόδοτε Χριστῷ
ἐν Ἱερουσαλήμ·
αὐτὸς ἔρχεται ἐν δόξῃ κύριος,
ἐν ᾧ ἔστερεώθη | ἡ ἐκκλησία κράζουσα·
Ἐσαννὰ εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.

ψδὴ δ´.
40 Χριστὸς ὁ ἐρχόμενος
ἐμφανῶς θεὸς ἡμῶν
ἦξει καὶ οὐ χρονιεῖ
ἔξ ὄρους κατασκίου δασιέος κόρης
τικτούσης ἀπειράνδρου,
προφήτης πάλαι φησί·
45 διὸ πάντες βοῶμεν·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ῥηξάτω εὐφροσύνη
κραταιὰν ἐπ' ἔλεον
ὄρη καὶ πάντες βουνοί,
καὶ ζύλα τοῦ δρυμοῦ ἐπικροτησάτω·
50 Χριστὸν αἰνεῖτε ἔθνη,
καὶ τοῦτον πάντες λαοὶ
ἐπαινοῦντες βοᾶτε·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ἰσχυρὸς βασιλεύων | τῶν αἰώνων κύριος
55 ἐνδεδυμένος ἦξει·
τῆς τούτου ὡραιότητός τε καὶ δόξης
ἀσύγκριτος ὑπάρχει
εὐπρέπεια ἐν Σιών·
διὸ πάντες βοῶμεν·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Σπιθαμῇ ὁ μετρήσας
οὐρανὸν, δρακί δὲ γῆν
κύριος πάρεστι·
Σιών γὰρ ἐξελέξατο, ἐν αὐτῇ δὲ

Codd. AV — v. 9 Psalm. 8 — 11 καταρτίσω A — 21 ἀντίτυπα, ἔθνη conicio, quod et sententia et membrorum divisione commendari videtur. — 30 Ioann. XI. — 32 fort. γὰρ εἶ καὶ — 37 Matth. XXI. Ioann. XII — κύριος V: μετὰ κυρείας A Barth., locus nonnulli sanatus esse videtur — 40 Prec. Abbae. 4. — 43 ἀπειράνδρου AV: ἀπειράνδρου Barth. — 50 αἰνεῖτε schol. cod. A, V Barth.: ὑμνεῖτε A — 51 τούτῳ Barth. — 54 κύριε A — 58 εὐπρέπειαν A, cf. Psalm. XLIX 3. — 59 βοᾶτε A βοῶμεν V Barth., quod idem in prima strophæ legimus

οἰκεῖν καὶ βασιλεύειν
65 ἡρετίκατο λαῶν
τῶν ἐν πίστει βοῶντων·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

ψδὴ ε΄.

Τῆς Cιών. ἐπ’ ὄρου ἀνάβηθι
ὁ εὐαγγελιζόμενος
70 καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ,
ὁ κηρύσσων ἐν ἰσχυί ὑψωσων φωνήν·
δεδοξασμένα ἐλαλήθη
περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ θεοῦ·
εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
καὶ σωτήριον ἔθνεσιν.

75 Ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις καθήμενος
ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ θεὸς
καὶ ἐφορῶν ταπεινά
ἰδοὺ ἔρχεται ἐν δόξῃ μετὰ κυρείας,
καὶ πληρωθήσεται τὰ πάντα
θεϊκῆς αἰνέσεως αὐτοῦ·
80 εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
καὶ σωτήριον ἔθνεσιν.

Cιών θεοῦ ὄρος τὸ ἅγιον
καὶ Ἱερουσαλήμ κύκλω
τοὺς ὀφθαλμούς σου ἄρον
85 καὶ ἴδε συνηγμένα τέκνα σου ἐν σοί·
ἰδοὺ γὰρ ἦκασι μακρόθεν
προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ σου·
εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
καὶ σωτήριον ἔθνεσιν.

ψδὴ ς΄.

Ἐβόησαν | ἐν εὐφροσύνῃ δικαίων τὰ
πνεύματα·
90 νῦν τῷ κόσμῳ | διαθήκη καινὴ διατίθεται
καὶ ῥαντίσματι | καινουργεῖται λαὸς
θεοῦ αἵματος.

Ἐπόδεξαι, | Ἰσραὴλ, τοῦ θεοῦ τὸ βα-
σίλειον
καὶ ὁ βαίνων | ἐν τῷ σκότει φῶς
θεασάσθω μέγα,
95 καὶ ῥαντίσματι | καινουργείσθω λαὸς
θεοῦ αἵματος.

Λελυμένους | σοὺς δεσμίους Cιών ἐξα-
πόστειλον,
καὶ ἐκ λάκκου | ἀγνωσίας ἀνύδρου ἐξά-
γαγε,
καὶ ῥαντίσματι | καινουργείσθω λαὸς
100 θεοῦ αἵματος.

ψδὴ ζ΄.

Ὁ διασώσας ἐν πυρὶ
τοὺς Ἀβραμαίους σου παῖδας
καὶ τοὺς Χαλδαίους ἀνελών,
οἷς ἀδίκως δικαίους ἐνήδρευαν,
105 ὑπερύμνητε κύριε,
ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

Γονυπετοῦντες οἱ λαοὶ
καὶ σὺν μαθηταῖς γεγηθότες
μετὰ βαΐων, Ὡσαννά
110 τῷ υἱῷ Δαυὶδ, ἀνεκραύραζον·
ὑπερύμνητε κύριε,
ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

Ἡ ἀπειρόκακος* πληθὺς,
ἔτι νηπιάζουσα φύσις
115 θεοπρεπῶς σε, βασιλεῦ
Ἰσραὴλ καὶ ἀγγέλων, ἀνύμνησεν·
ὑπερύμνητε κύριε,
ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

Μετὰ βαΐων σε, Χριστὲ,
120 κλάδοις ἐπεκρότει τὰ πλήθη,
εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν

68 Τῆς Cιών A cum schol.: τὴν Cιών V Barth. — 70 τὴν A Barth. — 72 Psalm. LXXXVI 3
— 78 ἰδοὺ A: αὐτὸς V Barth. — 85 τὰ τέκνα V — 89 ἐν interpolatores addidisse viden-
tur — 91 καινουργείσθω Barth. — 92 θεῖῳ αἵματι V — 94 τὸ φῶς V — 97 Cιών om. A —
t10 ἀνεκραύραζον V: ἐκραύραζον A ἐκραζον Barth.

βασιλεὺς τῶν αἰώνων, ἐβόα τε·
 ὑπερῦμνητε κύριε,
 ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

125 Εὐφράνθητι Ἰερουσαλήμ·
 πανηγυρίζατε | οἱ ἀγαπῶντες Σιών·
 ὁ βασιλεύων γὰρ εἰς τοὺς αἰῶνας
 κύριος τῶν δυνάμεων ἦλθεν·
 εὐλαβείσθω πᾶσα ἡ γῆ ἐκ προσώπου
 αὐτοῦ

130 καὶ βοάτω·
 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.

Νέον πῶλον ἐπιβεβηκὼς
 ὁ βασιλεύων σου,
 Σιών, ἐπέστη Χριστός·
 τὴν γὰρ ἀλόγιστον εἰδύλων πλάνην

135 λῦσαι καὶ τὴν ἀκάθεκτον ὀρυμὴν
 ἀναστεῖλαι πάντων ἔθνῶν παραγέ-
 γονεν

εἰς τὸ μέλπειν·
 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.

Ἄθεός σου, χαῖρε Σιών σφόδρα,
 140 ἐβασίλευσεν

εἰς τοὺς αἰῶνας Χριστός·
 οὗτος ὡς γέγραπται πρᾶξι καὶ ὡζων,
 δίκαιος λυτρωτῆς ἡμῶν ἦλθεν,
 ἐπὶ πώλου ἵππειον θράσος ὀλέσαι
 ἐχθρῶν

μὴ βοώντων·

145 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.

Σπανίζεται θείων περιβόλων
 τὸ παράνομον | συνέδριον ἀπειθῶν,
 τὸν προσευχῆς θεοῦ ἐπέιπερ οἶκον

σπήλαιον ἀπειργάσατο ληστῶν,
 150 ἐκ καρδίας τὸν λυτρωτὴν ἀπωσάμενον,
 ὦ βοῶμεν·
 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.

ψδὴ θ'.

Θεὸς κύριος | καὶ ἐπέφανεन ἡμῖν·
 συστήσαθε ἑορτὴν | καὶ ἀγαλλόμενοι
 155 δευτε μεγαλύνωμεν Χριστὸν
 μετὰ βαίων καὶ κλάδων,
 ὕμνοις κραυγάζοντες·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτήρος ἡμῶν.

160 Ἔσθη, ἵνα τί ἐφρυάζατε; γραφεῖς
 καὶ ἱερεῖς, ἵνα τί κενὰ | ἐμελετήσατε;
 τίς οὗτος, εἰπόντες, ὦ παιδὲς
 μετὰ βαίων καὶ κλάδων
 ὕμνοις κραυγάζουσιν·
 165 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτήρος ἡμῶν.

Οὗτος ὁ θεὸς, ὦ παρόμοιοι οὐδεῖς,
 δικαίαν πᾶσαν ὁδὸν | ἐξευρῶν δέδωκε
 τῷ ἠγαπημένῳ Ἰσραὴλ·
 170 μετὰ δὲ ταῦτα ἀνθρώποις
 συνανεστράφη ὀφθεῖς·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτήρος ἡμῶν.

Σκάνδαλα τρίβου | τί ἐχόμενα ὑμεῖς
 175 τιθέατε ἀπειθεῖς; | πόδες ὀξεῖς ἡμῖν
 αἷμα διεκχέαι δεσπότου·
 ἀλλ' ἀναστήσεται πάντως
 ὡσαι τοὺς κρίζοντας·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 180 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτήρος ἡμῶν.

126 πάντες οἱ Hirm. — 129 ἀπὸ προσώπου V — 131 πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον Barth. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον Hirm. — 133 ὁ om. A — βασιλεὺς Barth. — 136 πάντων ἐχθρῶν V — 143 ἵππεύων, quod Gallandus Bibl. Patrum XIII p. 251 proposuit, refragatur carminis modis — ὀλέσων Barth. — 160 γραφεῖς V schol. cod. A Barth.: γραφεῖς A — 164 κραυγάζοντες A — 174 ἡμῖν Barth. — 175 τεθέατε A m. pr. — ὑμῶν Barth. — 177 πάντας Dan.

VIII

Τριψίδιον εἰς τὴν δευτέραν τῆς μεγάλης ἑβδομάδος (Τριψίδ. σελ. 344).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Τῆ δευτέρα.»

ἦχος β'.

ψδὴ α'.

Τῷ τὴν ἄβατον,
κυμαιομένην θάλασσαν
θεῖω αὐτοῦ προστάγματι | ἀναξηράναντι
καὶ πεζεῦσαι δι' αὐτῆς
τὸν Ἰσραηλίτην λαὸν καθοδηγήσαντι
5 κυρίῳ ἄσωμεν·
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ἡ ἀπόρρητος | λόγου θεοῦ κατάβασις,
ὅπερ Χριστὸς αὐτός ἐστι
θεὸς καὶ ἄνθρωπος,
τὸ θεὸς οὐχ ἄρπαγμόν
εἶναι ἠγησάμενος ἐν τῷ μορφοῦσθαι
δοῦλον

10 δεικνύει τοῖς μαθηταῖς·
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Διακονῆσαι | αὐτὸς ἐλήλυθα, οὐ τὴν
μορφὴν ὁ πλαστουργὸς
ἐκῶν περίκειμαι,
τῷ πτωχεύσαντι Ἀδὰμ
ὁ πλουτῶν θεότητι θεῖναι ἐμὴν τε
αὐτοῦ

15 ψυχὴν ἀντίλυτρον | ὁ ἀπαθὴς θεότητι.

ψδὴ η'.

Ἐφριξε παίδων εὐαγῶν
τὸ ὁμόστολον ψυχῆς ἄσπιλον σῶμα
καὶ εἶξε τὸ τραφέν
ἐν ἀπειρῷ ὕλῃ ἀκάματον πῦρ·
ἄειζῶου δὲ ἐκμαρανθείσης φλογὸς
20 διαιωνίζων ὕμνος | ἀνεμέλπετο·
τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἵμας μου τότε μαθητὰς
πάντες γινώσκονται, εἰ τὰς ἐμὰς ἐν-
τολάς
25 τηρήσετε, φηεῖν | ὁ Χριστὸς τοῖς φίλοις
πρὸς πάθος μολῶν.
εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς καὶ πᾶσι,
καὶ ταπεινὰ φρονοῦντες | ἀνυψώθητε,
καὶ κύριον γινώσκοντές με ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

30 Τάξεως ἔμπαλιν ὑμῖν
ἐθνικῆς ἔστω τὸ κράτος ὁμογενῶν·
οὐ κλήρος γὰρ ἐμὸς,
τυραννίς δὲ γνώμη αὐθαίρετος·
ὁ οὖν πρόκριτος | ἐν ὑμῖν εἶναι θέλων
τῶν ἄλλων πάντων ἔστω
ἐσχατώτερος.

35 καὶ κύριον γινώσκοντές με ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Ἐμεγάλυνας, Χριστέ,
τὴν τεκοῦσάν σε θεοτόκον,
ἀφ' ἧς ὁ πλάστης ἡμῶν
40 ὁμοιοπαθὲς περιέθου σῶμα,
τὸ τῶν ἡμετέρων λυτήριον ἀγνοη-
ταύτην μακαρίζοντες [μάτων·
πᾶσαι γενεαὶ σὲ μεγαλύνωμεν.

Ῥύπον πάντα ἐμπαθῆ
45 ἀπωσάμενοι, ἐπάξιον
τῆς θείας βασιλείας
γνώμην ἀναλάβετε ἔμφρονα,
τοῖς σοῖς ἀποστόλοις προέφης

Cod. A — v. 6 Paul. ep. ad. Philipp. II 5. — λόγου om. A — 7 αὐτὸς vulgo — 8 fort. τοῦ θεοῦ — 11 Marc. X 45. 17 fort.: ψυχῆ. — 23 Ioann XIII 35. — 25 ὁ σωτήρ Barth. — 34 ἔστω πάντων Barth. cf. Luc. XXII 26. — 43 μεγαλύνωμεν Barth.

ἡ ὄντως σοφία,
 ἐν ἧ δοξασθήσεθε
 50 λάμποντες ἡλίου τηλαυγέστερον. 55 μὴ φρονεῖτε ὑψηλὰ,
 ἀλλὰ συναπάχθητε τοῖς ταπεινοῖς,
 ἐμὸν ὅπερ πίνω πῖεσθε ποτήριον ὅτι,
 ἐν τῇ βασιλείᾳ δὲ
 τοῦ πατρὸς ἐμοὶ συνδοξασθήσεθε.
 Ἀφορῶντες εἰς ἐμὲ,
 εἶπας, κύριε, τοῖς μαθηταῖς,

IX

Διψίδιον εἰς τὴν τρίτην τῆς μεγάλης ἑβδομάδος (Τριψῖδ. cel. 352).

Ἡ ἀκροστιχίς· Τρίτη τε.

ἦχος β'.

ψδὴ η'.

Τῷ δόγματι | τῷ τυραννικῷ
 οἱ ὅσιοι | τρεῖς παῖδες μὴ πεισθέντες. 20 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.
 ἐν τῇ καμίνῳ βληθέντες θεὸν
 ὠμολόγουν ψάλλοντες·
 5 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

ἐπικουρίᾳ τοῦ δόντος Χριστοῦ
 αὐξήσατε ψάλλοντες·

ψδὴ θ'.

Ῥαθυμίαν | ἀποθεν ἡμῶν
 βαλλώμεθα | καὶ φαιδραῖς ταῖς λαμπάσι
 τῷ ἀθανάτῳ νυμφίῳ Χριστῷ
 ὕμνοις συναντήσωμεν,
 10 εὐλογεῖτε, βοῶντες, τὰ ἔργα τὸν κύριον. 25 Τοῖς μαθηταῖς ὁ ἀραθὸς,
 γρηγορεῖτε, ἔφησας·
 ἦ γὰρ ὥρα ἦξω ὁ κύριος,
 ἀρνοεῖτε, | ἀποδοῦναι ἐκάστῳ.
 Ἰκανούσθω | τὸ κοινωνικὸν
 ψυχῆς ἡμῖν | ἔλαιον ἐν ἀγγείοις,
 ὅπως ἐπάθλων μὴ θέντες καιρὸν
 ἐμπορίας ψάλλωμεν·
 15 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον. 30 Ἐν τῇ δευτέρᾳ σου φρικτῇ
 παρουσίᾳ, δέσποτα,
 δεξιοῖς προβάτοισ με κύστησον,
 τῶν πταισμάτων
 παριδῶν μου τὰ πλήθη.

Ἡ τὸν ἀχώρητον θεὸν
 ἐν γαστρὶ χωρήσασα
 καὶ χαρὰν τῷ κόσμῳ κηύσασα,
 ἐὲν ὑμνοῦμεν, | παναγία παρθένε.

Τὸ τάλαντον, | ὅσοι πρὸς θεοῦ
 ἐδέξασθε | ἰσοδύναμον χάριν,

48 ἡ πάντων σοφία Barth. — 52 ἐαυτοῦ in cod. A inter τοῖς et μαθηταῖς adiectum nos efficiendum curavimus, ut turbatis huius carminis modis aliqua ex parte consuleremus. — 55 Marc. X 39. — πῖεσθε A, πῖετε Barth. fort.: ποτήριον πῖεσθε. — 56 βασιλεία δὲ A: βασιλείᾳ Barth. nos recepta cod. A lectione, quam numeri tantum non efflagitant, particulam ὅτι ad prius membrum pertinere significavimus; falsa lectione et divisione Ioannes Lampadius, cuius hirmologio vulgo utuntur, in errores inductus est.

Cod. A — v. 8 Matth. XXV 1—13. — βοῶντες om. A nescio an vere, si cum hirmologio in hac quoque strophā κυρίου τὸν κύριον scripseris — 12 ἡμῶν Barth. — 16 Matth. XXV 14—30. — θεὸν A — 25 Matth. XXV 13. — 27 ὥρα ἦ A — ἦξει Barth. — 29 Matth. XXV 31—46. — 31 σύνταξον Barth.

X

Τριψίδιον εἰς τὴν τετάρτην τῆς μεγάλης ἑβδομάδος (Τριψίδ. σελ. 357).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Τετράδι ψαλῶ.»

ἦχος β΄.

ψδὴ γ΄.

Τῆς πίστεως ἐν πέτρα με στερεώσας
ἐπλάτυνας τὸ στόμα μου ἐπ' ἐχθρούς
μου·

εὐφράνθη δὲ τὸ πνευμά μου ἐν τῷ
ψάλλειν·

οὐκ ἔστιν ἄγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν,

5 καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλήν σου, κύριε.

Ἐν κενοῖς τὸ συνέδριον τῶν ἀνόμων
καὶ γνώμη συναθροίζεται κακοτρόπω,
κατάκριτον τὸν ρύστην σε ἀποφῆναι,

Χριστέ, ᾧ κράζομεν· | σὺ εἶ θεὸς ἡμῶν

10 καὶ οὐκ ἔστιν ἄγιος | πλήν σου, κύριε.

Τὸ δεινὸν βουλευτήριον τῶν ἀνόμων
σκέπτεται, θεομάχου ψυχῆς ὑπάρχον,
ὡς δύσχρηστον τὸν δίκαιον ἀποκτείνει

Χριστὸν, ᾧ ψάλλομεν· | σὺ εἶ θεὸς ἡμῶν

15 καὶ οὐκ ἔστιν ἄγιος | πλήν σου, κύριε.

ψδὴ η΄.

Ῥῆμα τυράννου | ἐπεὶ ὑπερίσχυεν,
ἐπταπλασίως κάμινος | ἐξεκαύθη ποτὲ.

ἐν ἧ παῖδες οὐκ ἐφλέθησαν,

βασιλέως πατήσαντες δόγμα,

20 ἀλλ' ἐβόων· πάντα τὰ ἔργα κυρίου

τὸν κύριον ὑμνεῖτε

καὶ ὑπερυψοῦτε

εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

δεσποτικῇ καὶ θείᾳ φρικτῇ

κορυφῇ, Χριστέ,

25 τῶν ἰχνῶν σου ἐπελάβετο

τῶν ἀχράντων κεκραμέναις παλάμαις

καὶ ἐβόα· πάντα τὰ ἔργα κυρίου

τὸν κύριον ὑμνεῖτε

καὶ ὑπερυψοῦτε

εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

30 Δάκρυσι πλύνει | τοὺς πόδας ὑπεύθυνος

ἀμαρτίας τοῦ πλάσαντος·

καὶ ἐκμάσσει θριξί·

διὸ τῶν ἐν βίῳ οὐ διήμαρτε

πεπραγμένων τῆς ἀπολυτρώσεως,

ἀλλ' ἐβόα· πάντα τὰ ἔργα κυρίου

35 τὸν κύριον ὑμνεῖτε

καὶ ὑπερυψοῦτε

εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἱερουργεῖτο | τὸ λύτρον εὐγνώμωνι

ἐκ σωτηρίων σπλάγγων τε

καὶ δακρύων πηγῆς,

ἐν ἧ διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως

40 ἐκπλυθεῖσα οὐ κατησχύνετο,

ἀλλ' ἐβόα· πάντα τὰ ἔργα κυρίου

τὸν κύριον ὑμνεῖτε

καὶ ὑπερυψοῦτε

εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ΄.

Ψυχᾷ καθαραῖς

Ἐποκενοῦσα | γυνὴ μύρον ἔντιμον

45 καὶ ἀρρυσάντοισι χεῖλεσι

Cod. AV — Acrostichides carminum Cosmae in secundum tertium quartum diem sacrae hebdomadis coniunctae unum efficiunt trimetrum iambicum. — v. 3 εὐφράνθη γάρ Barth. — 6 Matth. XXVII 1. Marc. XV 1. Luc. XXIII 1. Ioann. XVIII. XIX. — 9 κράζομεν AV: ψάλλομεν vulgo — 23 Matth. XXVI 6—13. Marc. XIV 5—9. Luc. VII 37—38. Ioann. XII 3. — 24 Post κορυφή cod. A et hirmologium versus finem statuit, parum illud quidem verisimile, quoniam maiore licentia plus semel in hoc carmine poeta usus esse videtur — 37 Ἱερουργεῖται Barth. — 45 ἀρρυσάντοισι Barth.

δεῦτε μεγαλύνωμεν | τὴν ἀκηλίδωτον,
καὶ ὑπέραγνον μητέρα τοῦ Ἑμμανουήλ,
δι' αὐτῆς τῷ ἕξ αὐτῆς
προσφέροντες πρεσβεΐαν τεχθέντι·
50 φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ cῶσον ἡμᾶς.

Ἄγνώμων φανεῖς
καὶ πονηρὸς ζηλότυπος
δῶρον ἀξιόθεον | λογοπραγεῖ, δι' οὗ
55 ὀφειλέσιον ἐλύθη ἀμαρτημάτων,
καπηλεύων ὁ δεινὸς
Ἰούδας τὴν φιλόθεον χάριν·
φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ cῶσον ἡμᾶς.

60 Λέγει πορευθεῖς
τοῖς παρανόμοις ἄρχουσι,

τί μοι δοῦναι θέλετε;
κἀγὼ Χριστὸν ἡμῖν
τὸν ζητούμενον
τοῖς θέλουσι παραδώσω,
οἰκειότητα Χριστοῦ
65 Ἰούδας ἀντωκάμενος χρυσοῦ·
φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ cῶσον ἡμᾶς.

Ἔρω πηρωτικῆς
φιλαργυρίας, ἄσπονδε!
70 λήθης ὅθεν ἔτυχες,
ὄτι ψυχῆς οὐδ' ὅς
ἰσοστάσιος κόσμος, ὡς ἐδιδάχθης·
ἀπογνώσει γὰρ καυτὸν
ἐβρόχιαις ἀνάσας, προδότα·
φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
75 Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ cῶσον ἡμᾶς.

XI

Κανῶν εἰς τὴν πέμπτην τῆς μεγάλης ἐβδομάδος (Τριψδ. σελ. 364).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Τῇ μακρᾷ πέμπτῃ μακρὸν ὕμνον ἐξάδω.»

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ α'.

Τμηθεῖν τμᾶται | πόντος ἐρυθρὸς,
κυματοτρόφος δὲ ξηραίνεται βυθὸς,
ὁ αὐτὸς ὁμοῦ ἀόπλοισι | γεγωνῶς βατὸς
καὶ πανοπλίταις τάφος·

5 ψδὴ δὲ θεοτερπῆς ἀνεμέλπετο·
ἐνδόξως δεδόξασται
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Ἡ πανταιτία | καὶ παρεκτικὴ
ζωῆς, ἡ ἄπειρος σοφία τοῦ θεοῦ
ὑποκόδησε τὸν οἶκον | ἑαυτῆς ἀγνῆς
10 ἕξ ἀπειράνδρου μητρός·

ναὸν γὰρ σωματικὸν περιθέμενος
ἐνδόξως δεδόξασται
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Μυσταγωγούσα | φίλους ἑαυτῆς
τὴν ψυχοτρόφον ἐτοιμάζει τράπεζαν,
5 ἀμβροσίας δὲ ἡ ὄντως | σοφία θεοῦ
κινῶ κρατῆρα πιστοῖς·
προσέλθωμεν εὐσεβῶς καὶ βοήσωμεν·
ἐνδόξως δεδόξασται
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Ἄκουσιθῶμεν πάντες οἱ πιστοὶ

52 Matth. XXVI 15—16. Marc. XIV 10—11. Luc. XXII 3—6. Ioann. XVIII 2—3. —
70 Marc. VIII 36 — οὐδ' ὅς AV Barth.: conicias οὐδέ, nisi Cosmam Homericis exemplis
male intellectis οὐδ' ὅς pro οὐδ' αὐτὸς dixisse arbitraris. — 71 ὡν ἐδιδάχθης alter scho-
liasta cod. A interpretatur et sic legit Gallandus Bibl. Patr. t. XIII p. 240.

Cod. A — v. 15 et 21 τοῦ θεοῦ Barth.

20 συγκαλουμένης ὑψηλῷ κηρύγματι
τῆς ἀκτίστου καὶ ἐμφύτου σοφίας θεοῦ·
βοᾷ γὰρ· Γεύσαθε,
καὶ γνόντες, ὅτι χριστὸς ἐγὼ, κράζετε·
ἐνδόξως δεδόξασται
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

ψδὴ γ'.

25 Κύριος ὢν πάντων καὶ κτίστης θεὸς
τὸ κτιστὸν ὁ ἀπαθῆς
πτωχεύσας σεαυτῷ ἦνσας·
καὶ τὸ πάσχα οἷς ἐμελλες θανεῖν
αὐτὸς ὢν σεαυτὸν προετίθης,
30 φάγετε, βοῶν, τὸ σῶμά μου
καὶ πίστει στερεωθήσεθε.

Ῥύσιον παντὸς τοῦ βροτείου γένους
τὸ οἰκείον, ἀγαθὲ,
τοὺς σοὺς μαθητὰς ἐπότισας
35 εὐφροσύνης ποτήριον πλήσας·
αὐτὸς γὰρ σεαυτὸν ἱερούργεις,
πίετε, βοῶν, τὸ αἷμά μου
καὶ πίστει στερεωθήσεθε.

Ἄφρων ἀνὴρ, ὃς ἐν ὑμῖν προδότης,
40 τοῖς οἰκείοις μαθηταῖς
προέφης ὁ ἀνεξίκακος,
οὐ μὴ γινώσεται ταῦτα, καὶ οὗτος
ἀκύνετος ὢν οὐ μὴ συνήσει·
ὅμως ἐν ἐμοὶ μείνατε
45 καὶ πίστει στερεωθήσεθε.

ψδὴ δ'.

Προκατιδῶν ὁ προφήτης
τοῦ μυστηρίου σου τὸ ἀπόρητον,

Χριστὲ, προανεβόησεν·
ἔθου κραταιὰν

50 ἀγάπησιν ἰσχύος, πάτερ οἰκτίρμον·
τὸν μονογενῆ υἱὸν γὰρ, ἀγαθὲ,
ἰλασμὸν εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλας.

Ἐπὶ τὸ πάθος τὸ πᾶσι
τοῖς ἐξ Ἀδάμ πηγάσαν ἀπάθειαν,

55 Χριστὲ, μολῶν τοῖς φίλοις σου
εἶπας· μεθ' ὑμῶν
τοῦ πάσχα μετασχεῖν ἐπεθύμησα
τούτου·

τὸν μονογενῆ ἐπεὶ με ἰλασμὸν
ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

60 Μεταλαμβάνων κρατῆρος
τοῖς μαθηταῖς ἐβόας, ἀθάνατε·
γεννήματος ἀμπέλου δὲ
πίομαι λοιπὸν
οὐκέτι μεθ' ὑμῶν βιοτεύων·

65 τὸν μονογενῆ ἐπεὶ με ἰλασμὸν
ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

Πόμα καινὸν ὑπὲρ λόγον
ἐγὼ φημι ἐν τῇ βασιλείᾳ μου,
Χριστὲ, τοῖς φίλοις, πίομαι,
70 ὥστε γὰρ θεοῖς
θεὸς ὑμῖν συνέσομαι, εἶπας·
τὸν μονογενῆ καὶ γὰρ με ἰλασμὸν
ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

ψδὴ ε'.

Τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης
συνδεόμενοι οἱ ἀπόστολοι

75 τῷ δεσπύοντι τῶν ὅλων
ἑαυτοὺς, Χριστῷ, ἀναθέμενοι

23 χριστός A, at confer Psalm. XXX 8 — κράζετε add. m. sec. in marg. A — 27 ἐαυτῷ A — 30 τὸ αὐτὸ σῶμα in hac et ante αἶμα in sequenti strophā efficiendum esse videtur, nisi poetam, ne sacram formulam migraret, maiore licentia numerorum usum esse statuas — 36 ἐαυτὸν A — 42 γινώσεται Barth. — 44 ὅμως ὑμεῖς ἐν ζωῇ scholiasta eod. A interpretatur. — 49 Prec. Abbac. 4. — 50 et 57 pluribus syllabis versus, qui in tertia et quarta strophā iis respondent, superant. — 55 μολῶν significationem temporis praesentis habet, ut apud eundem Cosman VIII 25 et Sophronium Anac. I 2 in Maii Spicil. rom. t. IV p. 49. — 56 Luc. XXI 15. — 57 τούτου ἐπεθύμησα Barth. — 62 Matth. XXVI 29. — 67 Marc. XIV 25. — 71 verbum εἶπας mirum in modum ab iis quibus adheret vocabulis Χριστὲ τοῖς φίλοις disiunctum est; sed ne transpositione facta hoc vitium orationis removeas, modi carminis obstant, unde nescio an ὑμῖν τοῖς φίλοις scribendum sit.

ῥαίους πόδας | ἔξαπενίζοντο,
εὐαγγελιζόμενοι | πᾶσιν εἰρήνην.

Ἦ τὸ ἄσχετον κρατοῦσα
80 καὶ ὑπέροον ἐν αἰθέρι ὕδωρ,
ἢ ἀβύσσου χαλινοῦσα
καὶ θαλάσσης ἀναχαιτίζουσα
θεοῦ σοφία | ὕδωρ νιπτῆρι βάλλει,
πόδας ἀποπλύνει δὲ | δούλων δεσπότης.

85 Μαθηταῖς ὑποδεικνύει
ταπεινώσεως ὁ δεσπότης τύπον·
ὁ νεφέλαις δὲ τὸν πόλον
περιβάλλων ζώννυται λέντιον
καὶ κάμπτει γόνυ
δούλων ἐκπλύναι πόδας·
90 οὐ ἐν τῇ χειρὶ πνοῆ
πάντων τῶν ὄντων.

ψδὴ ε'.

Ἄβυσσος ἐσχάτη
ἀμαρτημάτων ἐκύκλωσέ με,
καὶ τὸν κλύδωνα μηκέτι φέρων
ὡς Ἰωῆς τῷ δεσπότη βουῶ σοι·
ἐκ φθορᾶς με ἀνάγαγε.

95 Κύριον φωνεῖτε,
ὦ μαθηταί, καὶ διδάσκαλόν με·
καὶ γὰρ πέφυκα, σωτῆρ ἔβόας·
διὸ μιμεῖσθε τὸν τύπον, ὃν τρόπον
ἐν ἐμοὶ ἐθεάσασθε.

Ῥύπον τις μὴ ἔχων
ἀπορρυφθῆναι οὐ δεῖται πόδας, 130
100 καθαροί, ὦ μαθηταί, ὑμεῖς δὲ,
ἀλλ' οὐχὶ πάντες· ῥοπή γὰρ ἀτά-
κτως
ἐξ ὑμῶν ἐνὸς μαινεται.

ψδὴ ζ'.

Οἱ παῖδες ἐν Βαβυλῶνι
καμίνου φλόγα οὐκ ἔπτηξαν,
105 ἀλλ' ἐν μέσῳ φλογὸς ἐμβληθέντες
δροσιζόμενοι ἔψαλλον·
εὐλογητὸς εἶ, κύριε,
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Νευστάζων κάραν Ἰούδας
110 κακὰ προβλέπων ἐκίνησεν,
εὐκαιρίαν ζητῶν παραδοῦναι
τὸν κριτὴν εἰς κατάκρισιν,
ὅς πάντων ἐστὶ κύριος
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

115 Ὑμῶν, ὁ Χριστὸς τοῖς φίλοις
ἔβόα, εἰς παραδώσει με·
εὐφροσύνης λαθόντες ἀγωνία
καὶ φόβῳ συνείχοντο,
τίς οὗτος; φράσον, λέγοντες,
120 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Μεθ' ὅστις ἐμοῦ τὴν χεῖρα
τρυβλίῳ βάλλει θρασύτητι,
τούτῳ πλὴν καλὸν ἦν πύλας βίου
περάσαι μηδέποτε·

125 τοῦτον εἰπὼν ἐδήλου δὲ
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η'.

Νόμων πατρίων | οἱ μακαριστοὶ
ἐν Βαβυλῶνι νέοι | προκινδυνεύοντες
βασιλεύοντος κατέπτυσαν
προσταγῆς ἀλογίστου·
καὶ συνημμένοι
ὧ οὐκ ἐχωνεύθησαν πυρὶ
τοῦ κρατοῦντος ἐπάξιον
ἀνέμελλον τὸν ὕμνον·

80 ὑπερφῶν Barth. — 83 Ioann. XIII 5—15. — 93 ὡς ὁ Ἰωῆς Barth. contra numerorum concinnitatem — 96 ὡς A, quod modis carminis rarum convenit — 100 ὦ om. A — 105 φλογὸς Barth. et schol. cod. A: τοῦ πυρός A — 110 κακὰ A et schol.: κατὰ Barth. — 114 καὶ θεὸς Barth. — 115 ὑμῶν Barth., nos cod. A lectione recepta genetivum ab eis pendere significavimus. cf. Matth. XXVI 21. Marc. XIV 18. Luc. XXII 21. Ioann. XIII 21. — 118 καὶλύπη Barth. — 125 τοῦτου ὅς ἦν ἐδήλου Barth. — 129 κατέπτυσαν Barth.

τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδθ θ'.

135 Οἱ δαιτυμόνες | οἱ μακαριστοὶ
ἐν τῇ Ciών τῷ λόγῳ
προσκαρτερήσαντες
οἱ ἀπόστολοι παρέιποντο
τῷ ποιμένι ὡς ἄρνες,
καὶ συνημμένοι
οὐδ' οὐκ ἐχωρίσθησαν Χριστοῦ,
140 θείῳ λόγῳ τρεφόμενοι
εὐχαρίστως ἐβόων·
τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ξενίας δεσποτικῆς
καὶ ἀθανάτου τραπέζης
160 ἐν ὑπερώῳ τόπῳ
ταῖς ὑψηλαῖς φρεσίν,
πιστοὶ, δεῦτε ἀπολαύσωμεν,
ἐπαναβεβηκότα λόγον
ἐκ τοῦ λόγου μαθόντες,
ὄν μεγαλύνομεν.
Ἄπιτε, τοῖς μαθηταῖς
ὁ λόγος ἔφη, τὸ πάχος
165 ἐν ὑπερώῳ τόπῳ, | ᾧ νοὺς ἐνίδρυται,
οἷς μυσταγωγῶ σκευάσατε
ἀζύμῳ ἀληθείας λόγῳ·
τὸ στερρὸν δὲ τῆς χάριτος
μεγαλύνατε.

Νόμου φιλίας | ὁ δυκύνυμος
Ἰσκαριώτης γνῶμη | ἐπιλαθόμενος
145 οὗς ἐνίψατο ἠτρέπισεν
εἰς προδοσίαν πόδας·
καὶ σοῦ ἐσθίων
ἄρτον, σῶμα θεῖον, ἐπῆρε
περνερισμὸν ἐπὶ σέ, Χριστέ,
καὶ βοᾶν οὐ συνῆκε·
τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
150 καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Δημιουργὸν ὁ πατὴρ
πρὸ τῶν αἰῶνων σοφίαν
170 γεννᾷ, ἀρχὴν ὁδῶν με
εἰς ἔργα ἔκτισε
τὰ νῦν μυστικῶς τελούμενά·
λόγος γὰρ ἄκτιστος ὢν φύσει
τὰς φωνὰς οἰκείουμαι
οὐ νῦν προσείληφα.

Ἐδεξιοῦτο | τὸ λυτήριον
τῆς ἁμαρτίας σῶμα | ὁ ἀκυνεΐδητος
καὶ τὸ αἷμα τὸ χεόμενον
ὑπὲρ κόσμου τὸ θεῖον·
155 ἀλλ' οὐκ ἠδεῖτο
πίνων ὃ ἐπίπρασκε τιμῆς,
οὐ κακία προσώχθισε
καὶ βοᾶν οὐ συνῆκε·
τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα

Ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω
οὐσία, οὐ φαντασία,
175 οὕτω θεὸς τῷ τρόπῳ
τῆς ἀντιδόσεως
ἢ φύσις ἢ ἐνωθεϊκά μοι·
Χριστὸν ἕνα διό με γνῶτε
τὰ ἐξ ὧν, ἐν οἷς, ἄπερ
πέφυκα κώζοντα.

134 ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς Barth. — 135 Luc. XXIV 49. 53. Act. Apost. I 4. — 139 οὐ scholiasta interpretatur: ᾧ A Barth. omni attractionis auclaciam comprobare veriti sumus — 145 ἐτρέπισεν A — 146 πρὸς προδοσίαν Barth. — 169 Paroem. Sal. VIII 22 — δημιουργῶν A — 170 fort. γεννῶν. cf. Paroem. VIII 22. — 173 προσείληφα Barth. cum schol. cod. A: προσείληφε A.

XII

Τριψίδιον εἰς τὴν μεγάλην παρασκευὴν (Τριψίδ. σελ. 378).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Προσάββατόν τε.»

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ ε'.

Πρὸς εὐ ὀρθρίζω | τὸν δι' εὐσπλαγχνίαν
 ἑαυτὸν τῷ πεσόντι | ἐνώσαντα ἀτρέπτως
 καὶ μέχρι παθῶν | ἀπαθῶς ὑποκύψαντα, λόγε θεοῦ·
 τὴν εἰρήνην | παράσχου μοι, φιλάνθρωπε.

- 5 Ῥυφθέντες πόδας | καὶ προκαθαρθέντες
 μυστηρίου μεθέξει | τοῦ θείου νοῦν, Χριστὲ, σοῦ
 οἱ ὑπέρται | ἐκ Σιών ἐλαιῶνος μέγα πρὸς ὄρος
 συνανήλθον, | ὕμνουντές·σε, φιλάνθρωπε.

Ὅρατε, ἔφησ, | φίλοι, μὴ θροεῖσθε·

- 10 νῦν γὰρ ἤγγικεν ἡ ὥρα | ληφθῆναι με, κτανθῆναι
 χερσὶν ἀνόμων· | πάντες δὲ σκορπισθήσεσθε ἐμὲ λιπόντες,
 οὐς συνάξω | κηρῶσαι με φιλάνθρωπον.

ψδὴ η'.

Στήλην κακίας ἀντιθέου
 παῖδες θεοῖο παρεδειγμάτιαν·

- 15 κατὰ Χριστοῦ δὲ φρουαττόμενον
 ἀνόμων συνέδριον | βουλευέται κενὰ,
 κτεῖναι μελετᾶ | τὸν ζωῆς κρατοῦντα παλάμη,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀπὸ βλεφάρων, μαθηταί, νῦν

- 20 ὕπνον, ἔφησ, Χριστὲ, τινάζατε·
 ἐν προσευχῇ δὲ γρηγορεῖτε,
 πείρασμῷ μὴ πως ὄλησθε, | καὶ μάλιστα Σίμων·
 τῷ κραταιῷ γὰρ | μείζων πείρα· γινώθί με, Πέτρε,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

- 25 Βέβηλον ἔπος τῶν χειλέων
 οὔποτε προήσομαι, δέσποτα,

Codd. AV — Triodion hoc cum tetraodio vel quatuor posterioribus odibus canonis magni Sabbati cohaerere scholiasta cod. A adnotat. — 2 εαυτὸν Barth. — ἐνώσαντι V κενώσαντα Barth. — 6 νοῦν A cum schol. V: νῦν Barth. — 7 οἱ ὑπέρται om. V. cf. Matth. XXVI, XXVII. Marc. XIV. XV. Luc. XXII, XXIII, Ioann. XVIII, XVII. — 8 εὐ φιλάνθρωπε ὕμνουντές·σε A — 16 ἀνομον Barth., codicum lectio accentu commendatur — 19 Matth. XXVI 41. Marc. XIV 58. Luc. XXII 46 — μαθηταῖς AV — 25 Matth. XXVI 33—35. 74—75. Marc. XIV 29—31. 66—72. Luc. XXII 33—34. 58—62. Ioann. XVIII 17—18. 25—27.

εὐν σοὶ θανοῦμαι ὡς εὐγνώμων,
 καὶ οἱ πάντες ἀρνήσωνται, | ἐβόησε Πέτρος·
 30 εὐν οὐδὲ αἷμα, | ὁ πατήρ σου ἀπεκάλυψέ μοι σέ,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Βάθος σοφίας θεϊκῆς
 καὶ γνώσεως οὐ πᾶν ἐξηρεύησας,
 ἄβυσσον δέ μου τῶν κριμάτων
 οὐ κατέλαβες, ἄνθρωπε, | ὁ κύριος ἔφη·
 35 εὐν οὐκ ὑπάρχων | μὴ καυχῶ· ἀρνήσει τρίτον γάρ με,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀπαγορεύεις, Σίμων Πέτρε,
 ὅπερ πείρη τάχος, ὡς εἴρηται,
 καὶ σοὶ παιδίσκη οἶα θάπτον
 40 προσελθοῦσα πτοήσει σε, | ὁ κύριος ἔφη·
 πικρῶς δακρύσας | ἔξεις ὅμως εὐϊλατόν με,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ
 καὶ ἐνδοξοτέραν | ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ,
 45 τὴν ἀδιαφθόρως | θεὸν λόγον τεκοῦσαν,
 τὴν ὄντως θεοτόκον, | σέ μεγαλύνομεν.

Ὁλέθριος σπεῖρα θεοστρωγῶν,
 πονηρευομένων | θεοκτόνων συναγωγῇ
 ἐπέστη, Χριστέ, σοὶ | καὶ ὡς ἄδικον εἶλε
 50 τὸν κτίστην τῶν ἀπάντων, | ὃν μεγαλύνομεν.

Νόμον ἀγνοοῦντες οἱ ἀσεβεῖς,
 φωνὰς προφητῶν τε | μελετῶντες διὰ κενῆς,
 ὡς πρόβατον εἶλκον | σέ τὸν πάντων δεσπότην
 ἀδίκως σφαγιάσαι, | ὃν μεγαλύνομεν.

55 Τοῖς ἔθνεσιν ἔκδοτον τὴν ζωὴν
 εὐν τοῖς γραμματεῦσιν | ἀναιρεῖσθαι οἱ ἱερεῖς
 παρέσχον, πληγέντες | αὐτοφθόνῳ κακίᾳ,
 τὸν φύσει ζωοδότην, | ὃν μεγαλύνομεν.

Ἐκύκλωσαν κύνες ὡσεὶ πολλοὶ,
 60 ἐκρότησαν, ἄναξ, σιαγόνα εἴην ῥαπιδιμῶ·

27 εὐγνώμων Barth. tyrothetarum ut videtur, errore. — 28 εἰ καὶ . . . ἀρνήσονται
 AV — 29 Matth. XVI 17. — 35 μὴ καυχῶ A — fort.: τρίς. — 40 ποιήσῃ A — 41 εὐϊλατόν τε
 A. — 53 Ies. LIII 7. — 59 ὡς οἱ A ὡς Barth. post tertium carmen in cod. A tria troparia
 in honorem Mariae composita adduntur, quae alius esse carmini acrostichide docemur.

ἡρώτων σε, σοῦ δὲ | ψευδῆ κατεμαρτύρουν,
καὶ πάντα ὑπομείνας | ἅπαντας ἔσωσας.

XIII

Κανῶν εἰς τὸ μέγα σάββατον (Τριψδ. σελ. 408).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Καὶ σήμερον δὲ σάββατον μέλπω μέγα.»

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ α'.

Κύματι θαλάσσης | τὸν κρύψαντα πάλαι
διώκτην τύραννον

ὑπὸ γῆν ἔκρυψαν | τῶν σεσωσμένων οἱ παῖδες·
ἀλλ' ἡμεῖς ὡς αἱ νεάνιδες | τῷ κυρίῳ ἄσωμεν·
5 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Κύριε θεέ μου, | ἐξόδιον ὕμνον
καὶ ἐπιτάφιον

ψδὴν σοι ἄσομαι, | τῷ τῇ ταφῇ σου ζωῆς μοι
τὰς εἰσόδους διανοίξαντι | καὶ θανάτῳ θάνατον
10 καὶ ἄδην θανατώσαντι.

Ἄνω σε ἐν θρόνῳ | καὶ κάτω ἐν τάφῳ
τὰ ὑπερκόσμια

καὶ ὑποχθόνια | κατανοοῦντα, σωτήρ μου,
ἐδονεῖτο τῇ νεκρώσει σου· | ὑπὲρ νοῦν ὠράθης γὰρ
15 νεκρὸς ζωαρχικώτατος.

Ἰνα· σου τῆς δόξης | τὰ πάντα πληρώσης,
καταπεφοίτηκας

ἐν κατωτάτοις τῆς γῆς· | ἀπὸ γὰρ σου οὐκ ἐκρύβη
ἡ ὑπόστασις μου ἢ ἐν Ἀδάμ· | καὶ ταφεῖς φθαρέντα με
20 καινοποιεῖς, φιλόανθρωπε.

ψδὴ γ'.

Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων | κρεμάσαντα
πᾶσαν τὴν γῆν ἀσκέτως

ἢ κτίσις κατιδοῦσα | ἐν τῷ Κρανίῳ κρεμάμενον,

Cod. A — Quatuor priora carmina a Marco monacho, quatuor posteriora a Cosma composita esse scholiastae codd. AV testantur, quam eandem rem Cedrenus rettulit: ὁ κοσμάτης μοναχὸς Μάρκος, οἰκονόμος ὡν τῆς τοιαύτης μονῆς, ὁ τὸ τετραψῆδιον τοῦ μεγάλου σαββάτου ἀναπληρώσας τοῦ κυρίου Κοσμῶ . . . ; praeterea in editionibus Triodii hirmii, e quibus quatuor certe priores aliorum esse carminum ipsae acrostichidis litterae arguunt, Cassiae feminae tribuuntur, cf. Leonem Allatum De libris eccles. Graecorum p. 72 sqq. — 3 τῆς Barth. — 13 χριστέ μου A — 16 τὰ πάντα τῆς δόξης A — 20 φιλοανθρώπως A

θαμβητικῶς συνείχετο, | οὐκ ἔστιν ἅγιος
 25 πλὴν σου, κύριε, κραυγάζουσα.
 Σύμβολα τῆς ταφῆς σου | παρέδειξας,
 τὰς ὁράσεις πληθύνας·
 νῦν δὲ τὰ κρύφια σου | θεανδρικῶς διετράνωσας
 καὶ τοῖς ἐν ἄδου, δέσποτα, | οὐκ ἔστιν ἅγιος
 30 πλὴν σου, κύριε, κραυγάζουσιν.

Ἦπλωσας τὰς ἀγκάλας | καὶ ἦνωσας
 τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα·
 καταστολῇ δὲ, κῶτερ, | τῇ ἐν κινδόνι καὶ μνήματι
 πεπεδημένους ἔλυσας, | οὐκ ἔστιν ἅγιος
 35 πλὴν σου, κύριε, κραυγάζοντας.

Μνήματι καὶ σφραγίσιν, | ἀχώρητε,
 συνεσχέθης βουλήσει·
 καὶ γὰρ τὴν δυνάμιν σου | ταῖς ἐνεργείαις ἐγνώρισας
 θεουργικῶς τοῖς μέλπουσιν· οὐκ ἔστιν ἅγιος
 40 πλὴν σου, κύριε φιλόανθρωπε.

ψδὴ δ'.

Τὴν ἐν σταυρῷ σου θείαν κένωσιν
 προορῶν Ἀββακοῦμ | ἔξεστηκῶς ἐβόα·
 εὐ δυνάστῶν διέκοψας | κράτος, ἀγαθὲ,
 ὁμιλῶν τοῖς ἐν ἄδη | ὡς παντοδύναμος.
 45 Ἐβδόμην σήμερον ἠγίασας,
 ἦν εὐλόγησας πρὶν | καταπαύσει τῶν ἔργων·
 παράγεις γὰρ τὰ σύμπαντα | καὶ καινοποιεῖς
 σαββατίζων, σωτήρ μου, | καὶ ἀνακτώμενος.
 Ῥωμαλεότητι τοῦ κρείττονος
 50 ἐκνικήσαντός σου | τῆς σαρκὸς ἢ ψυχῆ σου
 διήρηται· σπαράττουσι | ἅμφω γὰρ δεσμοὺς
 τοῦ θανάτου καὶ ἄδου, | λόγε, τῷ κράτει σου.
 Ὁ ἄδης, λόγε, συναντήσας σοι
 ἐπικράνθη, βροτὸν | ὀρῶν τεθεωμένον,
 55 κατάστικτον τοῖς μύλωσι | καὶ πανσθενουργόν,
 τῷ φρικτῷ τῆς μορφῆς δὲ | διαπεφώνηκεν.

24 Θάμβει πολλῶν Barth. — 29 ἄδη Barth. — 31 παλάσια Barth. — 41 Pres. Abbae. 41.
 — 45 Genes. II 3. — 48 κωτερ A — 51 σπαράττουσα Barth. quod si retinueris, ἅμφω τοῖς
 δεσμοὺς scribere debebis — 53 Ies. XIV 9.

ψδὴ ε΄.

- Θεοφανείας σου, Χριστέ,
 τῆς πρὸς ἡμᾶς συμπαθῶς γενομένης,
 Ἑσαΐας φῶς ἰδὼν ἀνέσπερον.
 60 ἐκ νυκτὸς ὀρθρίας ἐκραύγαζεν·
 ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ | καὶ ἐγερθήσονται
 οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
 καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ γῆ ἀγαλλιάσονται.

- Νεοποιεῖς τοὺς γηγενεῖς
 65 ὁ πλαστουργὸς χοῖκὸς χρηματίας,
 καὶ κινδῶν καὶ τάφος ὑπεμφαίνουσι
 τὸ συνόν σοι, λόγε, μυστήριον·
 ὁ εὐσχήμων δὲ βουλευτῆς | τὴν τοῦ σὲ φύσαντος
 βουλήν σχηματίζει,
 70 ἐν σοὶ μεγαλοπρεπῶς | καινοποιοῦντός με.

- Διὰ θανάτου τὸ θνητὸν,
 διὰ ταφῆς τὸ φθαρτὸν μεταβάλλεις·
 ἀφθαρτίζεις γὰρ θεοπρεπέστατα
 ἀπαθανατίζων τὸ πρόκλημα·
 75 ἢ γὰρ σὰρξ σου διαφθορὰν | οὐκ εἶδε, δέσποτα,
 οὐδὲ ἡ ψυχὴ σου εἰς ἄδην
 ξενοπρεπῶς | ἐγκαταλέλειπται.

- Ἐξ ἀλοχεύτου προελθὼν
 καὶ λοχχευθεῖς τὴν πλευρὰν, πλαστουργέ μου,
 80 ἐξ αὐτῆς εἰργάσω τὴν ἀνάπλασιν
 τὴν τῆς Εὐας, Ἀδὰμ γενόμενος,
 ἀφυπνώσας ὑπερφυῶς | ὕπνον φυσίζωον
 καὶ ζωὴν ἐγείρας
 ἐξ ὕπνου καὶ τῆς φθορᾶς, | ὡς παντοδύναμος.

ψδὴ σ΄.

- 85 Συνεσχέθη, | ἄλλ' οὐ κατεσχέθη
 στέρνοις κητύοις Ἰωνᾶς·
 σοῦ γὰρ τὸν τύπον φέρων
 τοῦ παθόντος καὶ ταφῆς δοθέντος,
 ὡς ἐκ θαλάμου, τοῦ θηρὸς ἀνέθορε·
 90 προσεφώνει δὲ τῇ κουστωδία·
 οἱ φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ
 ἔλεον αὐτοῖς ἐγκατελίπετε.

57 Ies. XXVI 19. — 68 δὲ] γὰρ Barth. — 76 ἄδου Barth. fort.: ἐν ἄδου. — 79 λοχχευθεῖς A — 84 καὶ τῆς σαρκὸς A cum schol. — 91 Ion. II 9. — 92 αὐτῶν A

Ἄνηρέθης, | ἄλλ' οὐ διηρέθης,
 λόγε, ἧς μετέσχεσ καρκός·
 95 εἰ γὰρ καὶ λέλυταί σου
 ὁ ναὸς ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους,
 ἀλλὰ καὶ οὕτω μία ἦν ὑπόστασις
 τῆς θεότητος καὶ τῆς καρκός σου·
 ἐν ἀμφοτέροις γὰρ εἰς ὑπάρχεις υἱός,
 100 λόγος τοῦ θεοῦ, θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

Βροτοκτόνον, | ἄλλ' οὐ θεοκτόνον
 ἔφυ τὸ παῖσμα τοῦ Ἀδάμ·
 εἰ γὰρ καὶ πέπονθέ σου
 τῆς καρκός ἢ χοϊκὴ οὐσία,
 105 ἄλλ' ἡ θεότης ἀπαθῆς διέμεινε·
 τὸ φθαρτὸν δέ σου πρὸς ἀφθαρσίαν
 μετεστοιχείωσας καὶ ἀφθάρτου ζωῆς
 ἔδειξας πηγῆν ἐξ ἀναστάσεως.

Βασιλεύει, | ἄλλ' οὐκ αἰωνίζει
 110 ἄδης τοῦ γένους τῶν βροτῶν·
 εὐ γὰρ τεθεὶς ἐν τάφῳ,
 κραταιῆ, ζωαρχικῆ παλάμη
 τὰ τοῦ θανάτου κλεῖθρα διεσπάραξας
 καὶ ἐκήρυξας τοῖς ἀπ' αἰώνων
 115 ἐκεῖ καθεύδουσι λύτρωσιν ἀψευδῆ,
 εὐτερ γερονῶς νεκρῶν πρωτότοκος.

ψδὴ ζ'.

Ἄφραστον θαῦμα! | ὁ ἐν καμίνῳ ῥυκάμενος
 τοὺς ὀσίους παῖδας ἐκ φλογός·
 ἐν τάφῳ νεκρὸς | ἄπνους κατατίθεται
 120 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
 λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Τέτρωται ἄδης, | ἐν τῇ καρδίᾳ δεξάμενος
 τὸν τρωθέντα λόγῃ τὴν πλευράν,
 καὶ σθένει πυρὶ | θείῳ δαπανώμενος
 125 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
 λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἄλβιος τάφος! | ἐν ἑαυτῷ γὰρ δεξάμενος
 ὡς ὑπνοῦντα τὸν δημιουργόν,
 ζωῆς θησαυρὸς | θείας ἀναδέδεικται

114 αἰῶνας Barth. quod typothetarum errore pro αἰῶνος scriptum esse videtur. —
 116 εὐτερ A Barth. expectamus σωτηρ, sed vniuērsata lectio modicam convenientiam communem
 datur. — 129 θεῖος Barth.

130 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Νόμῳ θανόντων | τὴν ἐν τῷ τάφῳ κατάθεσις
ἢ τῶν ὅλων δέχεται ζωὴ

καὶ τοῦτον πηγὴν | δείκνυσις ἐγέρσεως
135 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Μία ὑπῆρχεν | ἢ ἐν τῷ ἄδῃ ἀχώριστος
καὶ ἐν τάφῳ καὶ ἐν τῇ Ἑδέμ

θεότης Χριστοῦ | σὺν πατρὶ καὶ πνεύματι
140 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ᾠδὴ η΄.

Ἔκστηθι φρίττων, οὐρανὲ,

καὶ καλυθῆτωσαν | τὰ θεμέλια τῆς γῆς·

ἰδοὺ γὰρ ἐν νεκροῖς λογίζεται | ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν

145 καὶ τάφῳ μικρῇ ξενοδοχεῖται·

ὄν παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,

λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Λέλυται ἄχραντος ναὸς,

τὴν πεπτωκυῖαν δὲ | συνανίστησι σκηνήν·

150 Ἄδὰμ γὰρ τῷ προτέρῳ δευτέρου | ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν
κατῆλθε μέχρις ἄδου ταμείων·

ὄν παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,

λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Πέπαιται τόλμα μαθητῶν,

155 Ἄριμαθαίας δὲ ἀριστεύει Ἰωσήφ·

νεκρὸν γὰρ καὶ γυμνὸν θεώμενος | τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν

αἰτεῖται καὶ κηδεύει κραυγάζων·

οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,

λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

160 Ὡ τῶν θαυμάτων τῶν καινῶν!

ὦ ἀραθότης! | ὦ ἀφράστου ἀνοχῆς!

ἐκὼν γὰρ ὑπὸ τῆν σφραγίζεται | ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν

καὶ πλάνος θεὸς συκοφαντεῖται·

ὄν παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, .

165 λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψθῆ θ'.

Μὴ ἐποδύρου μοι, μήτηρ, | καθορώωσα ἐν τάφῳ,
 ὄν ἐν γαστρὶ ἄνευ σποράς | συνέλαβες υἱόν·
 ἀναστήσομαι γὰρ καὶ δοξασθήσομαι
 καὶ ὑψώσω ἐν δόξῃ | ἀπαύστως ὡς θεὸς
 170 τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθῳ | ἐὲν μεγαλύνοντας.

Ἐπὶ τῷ ξένῳ σου τόκῳ | τὰς ὠδῖνας φυγοῦσα
 ὑπερφυῶς ἐμακαρίσθην, | ἄναρχε υἰέ·
 νῦν δέ σε, θεέ μου, ἄπνουν ὀρώωσα νεκρὸν,
 τῇ ῥομφαίᾳ τῆς λύπης | σπαράττομαι δεινῶς·
 175 ἀλλ' ἀνάστηθι, ὅπως | μεγαλυθῆσομαι.

Γῆ με καλύπτει ἐκόντα, | ἀλλὰ φρίπτουσιν ἄδου
 οἱ πυλωροὶ, ἠμφιεσμένον | βλέποντες στολὴν
 ἡμαγμένην, μήτηρ, τῆς ἐκδικήσεως·
 τοὺς ἐχθροὺς ἐν σταυρῷ γὰρ | πατάξας ὡς θεὸς
 180 ἀναστήσομαι αὖθις | καὶ μεγαλύνω σε.

Ἀγαλλιᾶσθω ἡ κτίσις, | εὐφραίνέσθωσαν πάντες
 οἱ γηγενεῖς· ὁ γὰρ ἐχθρὸς | ἐκκύλευται ἄδης·
 μετὰ μύρων ἑταίρας προκυπαντάτωσαν·
 τὸν Ἀδὰμ σὺν τῇ Εὐᾷ | λυτροῦμαι παγγενῆ
 185 καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ | ἔξαναστήσομαι.

XIV

Κανὼν εἰς τὴν Πεντηκοστὴν (Πεντηκ. σελ. 189).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Πεντηκοστὴν ἐορτάζωμεν.»

ἦχος βαρὺς.

ψδῆ α'.

Πόντῳ ἐκάλυψε | Φαραῶ σὺν ἄρμασιν
 ὁ συντρίβων πολέμουσιν | ἐν ὑψηλῷ βραχίονι·
 ἄωμεν αὐτῷ, | ὅτι δεδόξαται.

Ἐρῶ, ὡς πάλαι τοῖς | μαθηταῖς ἐπηγγείλω,
 5 τὸ παράκλητον πνεῦμα | ἔξαποστείλας, Χριστέ,
 ἔλαμψας τὸ φῶς | κόσμῳ, φιλόανθρωπε.

166 μου Barth. — 171 ὠδῖνας nos: ὀδῖνας A Barth. — 179 γὰρ ἐν σταυρῷ A, quod inconcinnitate accentuum offendit. — 182 σκυλεύεται A — 183 Forl.: ἑταίρας ὑπαντάτωσαν — 185 Matth. XVI 21. XVII 23. XX 18—19. XXVII 63. XXVIII. Marc. VIII 31. IX 31. X 33—34. XVI. Luc. IX 22. XVIII. 31—33. XXIV. Ioann. II 19—22. XX.

Codd. AV — v. 6 τῷ κόσμῳ φῶς V Barth.

Νόμῳ τὸ πάλαι προ|κηρυχθὲν καὶ προφήταις
ἐπληρώθη· τοῦ θείου | πνεύματος σήμερον
πᾶσι γὰρ πιστοῖς | χάρις ἐκκέχυται.

ψδὴ γ'.

- 10 Τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν, | τοῖς μαθηταῖς, Χριστὲ,
ἕως ἂν ἐνδύσῃσθε, ἔφησ,
καθίσατε ἐν Ἱερουσαλήμ·
ἐγὼ δὲ ὡς ἐμὲ παράκλητον ἄλλον,
πνεῦμα τὸ ἐμὸν τε καὶ | πατρὸς ἀποστελῶ,
15 ἐν ᾧ στερεωθήσεσθε.

- Ἡ τοῦ θείου πνεύματος | ἐπιδημήσασα
δύναμις τὴν μερικθεῖσαν πάλαι
φωνὴν κακῶς ὁμονοησάντων
εἰς μίαν ἁρμονίαν θείως συνῆψε,
20 γινῶνιν συνετίζουσα | πιστοὺς τῆς Τριάδος,
ἐν ἧ ἔστερεώθημεν.

ψδὴ δ'.

- Κατανοῶν ὁ προφήτης | τὴν ἐπ' ἐσχάτων σου, Χριστὲ,
ἔλευσιν ἀνεβόα·
τὴν σὴν εἰσακήκοα, κύριε, | δυναστείαν, ὅτι πάντα
25 τοῦ σῶσαι τοὺς χριστοὺς σου ἐλήλυθα.

- Ὁ ἐν προφήταις λαλήσας | καὶ διὰ νόμου κηρυχθεὶς
πρῶτην τοῖς ἀτελέσι
θεὸς ἀληθὴς ὁ παράκλητος | τοῖς τοῦ λόγου ὑπηρέταις
καὶ μάρτυρι γνωρίζεται σήμερον.
30 Σῆμα θεότητος φέρον | τοῖς ἀποστόλοις ἐν πυρὶ
πνεῦμα κατεμερίσθη
καὶ ξέναις ἐν γλώσσαις ἐνέφηεν, | ὡς πατρόθεν θεῖον θένος,
ἐρχόμενόν ἐστιν αὐτοκέλευστον.

ψδὴ ε'.

- Τὸ διὰ τὸν φόβον σου ληφθὲν, κύριε,
35 ἐν γαστρὶ τῶν προφητῶν | καὶ κηθὲν ἐπὶ γῆς
πνεῦμα σπηραίας
ἀποστολικὰς καρδίας κτίζει καθαράς
καὶ ἐν τοῖς πιστοῖς εὐθὲς ἐγκαινίζεται·
φῶς γὰρ καὶ εἰρήνη διότι τὰ εἰς προστάγματα.

17 δύναμις add. m. sec. A. — articulum τὴν εἰς cetera praestat. — 20 συνετίζουσαν A —
22 Prec. Abbac. — 30 φέρων Barth. — 32 ξέναις ἐν om. m. pr. A — 35 τῆς γῆς Barth. —
37 ἀποστολικῆ A — 38 εὐθὺς V

- 40 Ἡ ἐπιφοιτήσασα ἰσχὺς σήμερον
 αὕτη πνεῦμα ἀγαθόν, | πνεῦμα σοφίας θεοῦ,
 πνεῦμα ἐκ πατρὸς
 ἐκπορευθὲν καὶ δι' υἱοῦ πιστοῖς ἡμῖν πεφηγός,
 μεταδοτικὸν ἐν οἷς κατοικίζεται
 45 φύσει τῆς ἐν ἧ κατοπτεύεται ἀριότητος.

ψδὴ ε'.

- Ναυτιῶν τῷ κάλπ | τῶν βιωτικῶν μελημάτων,
 συμπλόοις ποντούμενος ἁμαρτίας
 καὶ ψυχοφθόρῳ θηρὶ προσκριπτόμενος,
 ὡς ὁ Ἰωνᾶς, Χριστὲ, βοῶ σοι·
 50 ἐκ θανατηφόρου με βυθοῦ ἀνάγαγε.
 Ἐκ τοῦ πνεύματός σου | σάρκα ἐπὶ πάσαν, ὡς εἶπας,
 πλουσίως ἐξέχεες καὶ ἐπλήσθη
 τῆς σῆς ἢ σύμπασα γινώσκεις, κύριε·
 ὅτι ἐκ πατρὸς ἀπεριγράπτως
 55 ἔφυς καὶ τὸ πνεῦμα ἀμερίτως πρόειςιν.

ψδὴ ζ'.

- Οἱ ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς ἐμβληθέντες
 ὄσιοι παῖδες
 τὸ πῦρ εἰς δρόσον μετέβαλον
 διὰ τῆς ὑμνωδίας, οὕτω βοῶντες·
 60 εὐλογητὸς εἶ, κύριε, | ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.
 Ῥητορευόντων τὰ θεῖα μεγαλεῖα
 τῶν ἀποστόλων
 τοῦ πνεύματος ἢ ἐνέργεια
 ἐνομίζετο μέθη τοῖς ἀπιστοῦσι,
 65 δι' ἧς Τριάς κεκήρυκται | εἰς θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.
 Τὴν ἀδιαίρετον φύσιν ὀρθοδόξως
 θεολογοῦμεν,
 θεὸν πατέρα τὸν ἄναρχον,
 τῆς αὐτῆς ἐξουσίας λόγον καὶ πνεῦμα,
 70 εὐλογητὸς εἶ, κράζοντες, | ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η'.

Ἀφλέκτως πυρὶ ἐν | Ἰνῶ προσομιλοῦσα
 βάτος θεὸν ἐγνώρισε

43 ἐκπορευτὸν Barth. — 46 ναυτιῶντῃ κάλπ AV — 47 ποντούμενον AV — προσ-
 κριπτόμενον A προσκριπτόμενον V προσκριπτομένου Barth. — 51 ἰωνᾶ A — 52 ἐξέχεα Barth.
 — ἐπληρώθη A — 54 πατέρα υἱὸς ἀφραϊύται Barth. — 59 οὕτω V — 64 ἀπιστοῦσι Barth.
 ἀπιθοῦσι A ἀπειθοῦσι V — 65 τριάς γνωρίζεται Barth.

- τῷ βραδυγλώσσῳ καὶ δυσήχῳ Μωσεῖ·
καὶ παῖδας Ζήλος θεοῦ
- 75 τοὺς ἀναλώτους τῷ πυρὶ ὑμνωδοὺς ἔδειξε·
πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- Ζωτικῆς ἐξ ὕψους | βιαίας φερομένης
ἠχητικῶς τοῦ πνεύματος
- 80 τοῦ παναγίου ἀλιεῦσι πνοῆς
πυρίνων εἶδει γλωσσῶν,
τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ ἐρρητορεύετο·
πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- 85 Ὡς μὴ θιγομένῳ | προσβαίνοντες ἐν ὄρει
μὴ πεφρικότες πῦρ δειματοῦν
δεῦτε καὶ στῶμεν ἐν τῷ ὄρει Σιών,
ἐν πόλει ζῶντος θεοῦ,
πνευματοφόροις μαθηταῖς νῦν συγχορεύοντες·
- 90 πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

- Μὴ τῆς φθορᾶς διὰ πείραν | κυοφορήσασα
καὶ παντεχνήμονι λόγῳ | σάρκα δανείσασα,
μήτερ ἀπείρανδρε, | παρθένε θεοτόκε,
95 δοχεῖον τοῦ ἀστέκτου, | χωρίον τοῦ ἀπείρου
πλαστουργοῦ σου, εὐ μεγαλύνομεν.
- Ἐπιπαφλάζοντος πάλαι | πυρίνου ἄρματος
ὁ Ζηλωτῆς καὶ πυρίπνου | χαίρων ὀχοῦμενος
τὴν νῦν ἐκλάμψασαν | ἐπίπνοιαν ἐδήλου
- 100 ἐξ ὕψους ἀποστόλοις, | ὑφ' ἧς καταλαμφθέντες
τὴν Τριάδα πᾶσιν ἐγνώρισαν.
- Νόμου τῶν φύσεων δίχα | ξένον ἠκούετο·
τῶν μαθητῶν τῆς μιᾶς γὰρ | φωνῆς ἀπηχουμένης,
πνεύματος χάριτι | ποικίλως ἐνηχοῦντο
- 105 λαοὶ, φυλαὶ καὶ γλώσσαι, | τὰ θεῖα μεγαλεῖα
τῆς Τριάδος γινῶσιν μουούμενοι.

75 τοὺς] τρεῖς Barth. — 76 et 90 ἔργα κυρίου τὸν κύριον AV — 82 ἐρρητορεύοντο Barth. — 85 οἱ μὴ Barth., quod acrostichidis lectionem εορτάζομεν postulat — 92 δια-
πίρα Barth. — κυοφορήσασαν V — 93 δανείσασαν AV — 103 γὰρ τῆς μιᾶς A

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΚΗΝΟΥ ΚΑΝΟΝΕΣ.

I

Κανῶν ἱαμβικὸς εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25).

Ἡ ἀκροστιχίς:

Εὐεπίης μελέεσσιν ἐφύμνια ταῦτα λιγαίνει
 υἷα θεοῦ, μερόπων εἵνεκα τικτόμενον
 ἐν χθονὶ καὶ λύοντα πολύστονα πῆματα κόσμου·
 ἄλλ', ἄνα, ῥητήρας ῥύεο τῶνδε πόνων.

ἦχος α'.

ψδὴ α'.

Ἐσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης,
 Ὑγρὸν θαλάσσης κύμα χερσῶσας πάλαι·
 Ἐκὼν δὲ τεχθεὶς ἐκ κόρης, τρίβον βατῆν
 Πόλου τίθησιν ἡμῖν, ὃν κατ' οὐσίαν
 5 Ἰσὸν τε πατρὶ καὶ βροτοῖς δοξάζομεν.

Ἦνεγκε γαστήρ ἡγιασμένη λόγον,
 Καφῶς ἀφλέκτω ζῶγραφουμένη βάτω,
 Μιγέντα μορφῇ τῇ βροτηεῖα θεὸν,
 Εὔσας τάλαιναν νηδὺν ἀράς τῆς πάλαι
 10 Λύοντα πικρᾶς, ὃν βροτοὶ δοξάζομεν.

Ἐδειξεν ἀστήρ τὸν πρὸ ἡλίου λόγον,
 Ἐλθόντα παῦσαι τὴν ἁμαρτίαν, μάγοις,
 Καφῶς πενιχρὸν εἰς σπέος, τὸν κυμαθῆ
 Ἐε σπαργάνοις ἐλικτὸν, ὃν γεγηθότες
 15 Ἰδὸν τὸν αὐτὸν καὶ βροτὸν καὶ κύριον.

ψδὴ γ'.

Νεῦσον πρὸς ὕμνους οἰκετῶν, εὐεργέτα,
 Ἐχθροῦ ταπεινῶν τὴν ἐπηρμένην ὄφρυν,
 Φέρων τε, παντεπόπτα, τῆς ἁμαρτίας
 Ὑπερθεν ἀκλόνητον ἐστηριγμένους,
 20 Μάκαρ, μελωδοὺς τῇ βάσει τῆς πίστεως.

Νύμφης πανάγνου τὸν πανόλβιον τόκον
 Ἰδεῖν ὑπὲρ νοῦν ἡξιωμένος χορὸς
 Ἄγραυλος ἐκλονεῖτο τῷ ξένῳ τρόπῳ
 Τάξιιν μελωδοῦσάν τε τῶν ἀσωμάτων
 25 Ἄνακτα Χριστὸν, ἀσπόρως σαρκούμενον.

- Ὑψους ἀνάστων οὐρανῶν, εὐπλαγχνία
 Τελεῖ καθ' ἡμᾶς ἔξ ἀνυμφεύτου κόρης,
 Ἄυλος ὦν τὸ πρόσθεν, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων
 Λόγος παχυνθεὶς σαρκί, τὸν πεπτωκότα
 30 Ἴνα πρὸς αὐτὸν ἐλκύσῃ πρωτόπλαστον.

- Γένους βροτείου τὴν ἀνάπλασιν πάλα
 Ἄιδων προφήτης Ἀββακοῦμ προμηνύει,
 Ἴδεῖν ἀφράτως ἀξιωθεὶς τὸν τύπον·
 Νέον βρέφος γὰρ ἔξ ὄρου τῆς παρθένου
 35 Ἐξῆλθε λαῶν εἰς ἀνάπλασιν λόγος.

ὡδὴ δ'.

- Ἰσος προήλθεσ τοῖς βροτοῖς ἐκουσίως,
 Ὑψιστε, σάρκα προσλαβὼν ἐκ παρθένου,
 Ἴδὸν καθάροι τῆς δρακοντείας κάρας,
 Ἄγων ἅπαντας πρὸς σέλας ζωηφόρον,
 40 Θεὸς πεφυκὼς, ἐκ πυλῶν ἀνηλίω.

- Ἔθνη τὰ πρόσθεν τῇ φθορᾷ βεβυμμένα,
 Ὀλεθρον ἄρδην δυσμενοῦς πεφευγότα,
 Ὑψοῦτε χεῖρας σὺν κρότοις ἐφυμνίοις,
 Μόνον σέβοντες Χριστὸν ὡς εὐεργέτην,
 45 Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς συμπαθῶς ἀφιγμένον.

- Ρίζης φυεῖσα τοῦ Ἰεσσαὶ, παρθένε,
 Ὅρους παρήλθεσ τῶν βροτῶν τῆς οὐσίας,
 Πατρὸς τεκοῦσα τὸν πρὸ αἰῶνων λόγον,
 Ὡς ἠυδόκησεν αὐτὸς ἐσφραγισμένην
 50 Νηδὺν διελεθεῖν τῇ κενώσει τῇ ξένη.

ὡδὴ ε'.

- Ἐκ νυκτὸς ἔργων ἐσκοτισμένοις πλάνης
 Ἰλασμόν ἡμῖν, Χριστέ, τοῖς ἐρηγηόρωσ
 Νῦν σοι τελοῦσιν ὕμνον ὡς εὐεργέτη,
 Ἐλθοῖς πορίζων εὐχερῆ τε τὴν τρίβον,
 55 Καθ' ἣν ἀνατρέχοντες εὔροιμεν κλέος.

- Ἀπηνέσ ἔχθος τὸ πρὸς αὐτὸν δεσπότησ
 Τεμῶν διαμπᾶξ σαρκὸς ἐν παρουσία
 Ἴνα κρατοῦντος ὤλεσε θυμοφθόρου,

30 ἐλκύσει Β — πρωτόπλαστον scholiasta coa. Α: πρωτόκτιστον Α ex corr. BC, fort. πρωτόπλαστον ἐλκύσῃ — 31 Prec. Abbac. — 40 πληῶν Β — 41 σέβοντα Barth. — 46 παρθένος . . . παρήλθε Α. — 51 ἐσκοτισμένης Α m. pr. — 52 Ἰλασμός Α m. pr. Β — 53 εὐεργέτης Α — 58 ψυχοφθόρου Β

Κόσμον συνάπτων ταῖς αὐλοῖς οὐσίαις,
60 Τιθεῖς προσηγή τὸν τεκόντα τῇ κτίσει.

Ὁ λαὸς εἶδεν, ὁ πρὶν ἡμαυρωμένος
Μεθ' ἡμέραν φῶς τῆς ἄνω φρουκτωρίας·
Ἔθνη θεῷ δὲ κλῆρον υἷος προσφέρει,
Νέμων ἐκεῖσε τὴν ἀπόρρητον χάριν,
65 Οὐ πλείστον ἐξήνησεν ἡ ἁμαρτία.

ψδὴ ε'.

Ναίων Ἰωνᾶς ἐν μυχοῖς θαλαττίοις
Ἔλθειν ἐδεῖτο καὶ ζάλην ἀπαρκέσαι·
Νυγεῖς ἐγὼ δὲ τοῦ τυραννοῦντος βέλει,
Χριστὲ, προσαυδῶ τὸν κακῶν ἀναιρέτην
70 Θάττον μολεῖν σε τῆς ἐμῆς ῥαθυμίας.

Ὅς ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς θεὸν θεὸς λόγος
Νυνὶ κρατύνει, μὴ σθένουσαν τὴν πάλαι
Ἰδὼν φυλάξει, τὴν καθ' ἡμᾶς οὐσίαν,
Καθεὶς ἑαυτὸν δευτέρα κοινωνία,
75 Αὐθις προφαίνων τῶν παθῶν ἐλευθέραν.

Ἴκται δι' ἡμᾶς Ἀβραὰμ ἐξ ὀσφύος,
Λυγρῶς περόντας ἐν ζόφῳ τῶν παισιμάτων
Υἱοὺς ἐγείρει τῶν κάτω νενευκότων,
Ὁ φῶς κατοικῶν, καὶ φάτνην παρ' ἄξιαν
80 Νῦν εὐδοκῆσας εἰς βροτῶν σπηρίαν.

ψδὴ ζ'.

Τῷ παντάνακτος ἐξεφαύλιαν πόθῳ
Ἄπλητα θυμαίνοντος ἡγκιστρωμένοι
Παῖδες τυράννου δύσθεον γλωσσαλγίαν,
Οἷς εἶκαθε πῦρ ἄσπετον, τῷ δεσπότη
85 Λέγουσιν· εἰς αἰῶνας εὐλογητὸς εἶ.

Ἐπηρέτας μὲν ἐμμανῶς καταφλέγει,
Cώζει δὲ παφλάζουσα βροτῶν νέους,
Ταῖς ἑπταμέτροις καύσει πυργουμένη,
Οὐς ἔστεφε φλόξ, ἄφθονον τοῦ κυρίου
90 Νέμοντος εὐσεβείας εἴνεκα δρόσον.

Ἄρωγὲ Χριστὲ, τὸν βροτοῖς ἐναντίον,
Πρόβλημα τὴν σάρκωσιν ἀρρήτως ἔχων,

- Ἐπιχυνας, ὄλβον τῆς θεώσεως φέρων,
 Μορφούμενος νῦν ἥστινος δι' ἐλπίδα
 95 Ἄνωθεν εἰς κευθμῶνας ἤλθομεν ζόφου.

- Τὴν ἀγριωπὸν ἀκρατῶς γαυρουμένην,
 Ἄσεμνα βακχεύουσαν, ἔξοιστρουμένην
 Κόσμου καθείλες πανθενῶς ἀμαρτίαν·
 Οὐκ εἴλκυσε πρὶν, σήμερον τῶν ἀρκύων
 100 Κώζεις δὲ σαρκωθεὶς ἐκῶν, εὐεργέτα.

ψδὴ η'.

- Μήτηραν ἀφλέκτως εἰκονίζουσι κόρης
 Οἱ τῆς παλαιᾶς πυρπολούμενοι νέοι
 Ὑπερφυῶς κύουσαν, ἐσφραγισμένην·
 Ἄμφω δὲ δρώσα θαυματουργία μιᾷ
 105 Λαοὺς πρὸς ὕμνον ἐξανίστησι χάρις.

- Λύμην φυγοῦσα τοῦ θεοῦσθαι τῇ πλάνῃ;
 Ἄλληκτον ὕμνεί τὸν κενούμενον λόγον
 Νεανικῶς ἅπανα σὺν τρόμῳ κτίσις,
 Ἄδοξον εὐχος δειματομένη φέρειν
 110 Ῥευστὴ γεγῶσα, κἂν σοφῶς ἐκαρτέρει.

- Ἦκει, πλανήτιν πρὸς νομὴν ἐπιστρέφων
 Τὴν ἀνθοποιὸν ἐξ ἐρημαίων λόφων
 Ἡ τῶν ἐθνῶν ἔγερσις ἀνθρώπων φύσιν,
 Ῥώμην βιαίαν τοῦ βροτοκτόνου εβέαι,
 115 Ἄνῆρ φανείς τε καὶ θεὸς προμηθεῖα.

ψδὴ θ'.

- Στέργειν μὲν ἡμᾶς, ὡς ἀκίνδυνον φόβῳ,
 Ῥᾶον σιωπὴν τῷ πόθῳ δὲ, παρθένε,
 Ὑμνοὺς ὑφαίνειν συντόνως τεθηγμένους
 Ἐργῶδές ἐστιν, ἀλλὰ καὶ, μήτερ, εθένος,
 120 Ὅση πέφυκεν ἢ προαίρεσις, δίδου.

- Τύπους ἀφεγγεῖς καὶ σκιας παρηγμένας,
 Ὡ μήτερ ἀγνή, τοῦ λόγου δεδορκότες
 Νέον φανέντος ἐκ' πύλης κεκλεισμένης,
 Δοξούμενοί τε τῆς ἀληθείας φάος
 125 Ἐπαξίως σὴν εὐλογοῦμεν γαστέρα.

Πόθου τετευχώς καὶ θεοῦ παρουσίας
 Ὁ χριστοτερπῆς λαὸς ἤξιωμένος
 Νῦν ποτνιαῖται τῆς παλιγγενεσίας
 Ὡς ζωοποιοῦ· τὴν χάριν δὲ, παρθένε,
 130 Νέμοις, ἄχραντε, προσκυνῆσαι τὸ κλέος.

II

Κανὼν ἱαμβικὸς εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).

Ἡ ἀκροστιχίς:

Σήμερον ἀχράντοιο βαλὼν θεοφεγγεῖ πυρσῶ
 Πνεύματος ἐνθάπτεϊ νάμασιν ἀμπλακίην
 Φλέξας παμμεδέοντος ἕως πάϊς, ἠπιῶν δὲ
 Ὑμνηταῖς μελέων τῶνδε δίδωσι χάριν.

ἦχος β'.

ψδὴ α'.

Στείβει θαλάσσης κυματούμενον κάλον,
 Ἡπειρον αὐθις Ἰσραὴλ δεδειγμένον·
 Μέλας δὲ πόντος ἑριστάτας Αἰγυπτίων
 Ἐκρυσεν ἄρδην ὑδατόστρωτος τάφος
 5 Ῥώμη κραταιᾶ δεξιᾶς τοῦ δεσπότη.
 Ὀρθρου φανέντος τοῖς βροτοῖς σελασφόρου
 Νῦν ἐξ ἐρήμου πρὸς ῥοὰς Ἰορδάνου,
 Ἀναξ ὑπέσχεσ ἡλίου σὸν αὐχένα,
 Χώρου ζοφώδους τὸν γενάρχην ἀρπάσαι
 10 Ῥύπου τε παντὸς ἐκκαθᾶραι τὴν κτίσιν.
 Ἀναρχε, ρεῖθροις συνταφέντα σοι, λόγε,
 Νέον περαίνεις τὸν φθαρέντα τῇ πλάνῃ,
 Ταύτην ἀφράτως πατρόθεν δεδειγμένος
 Ὅπα κρατίστην· οὗτος ἠγαπημένος
 15 Ἰσὸς τέ μοι παῖς χρηματίζει τὴν φύσιν.

ψδὴ γ'.

Ὅσοι παλαιῶν ἐκλελύμεθα βρόχων,
 Βορῶν λεόντων συντεθλασμένων μύλας,
 Ἀγαλλιῶμεν καὶ πλατύνωμεν στόμα,
 Λόγῳ πλέκοντες ἐκ λόγων μελωδίαν,
 20 Ὡι τῶν πρὸς ἡμᾶς ἴδεται δωρημάτων.

Codd. AB — v. 1 Exod. XIV — 5 τοῦ ὑψίστου ed. Paris. Ioannis Opp. n. 1712 — 7
 Matth. III. Luc. III — 11 fort.: συμβαρέντα. — 13 ὑπόθεν B — 14 Matth. III. Luc. III —
 19 μελωδίας B

Νέκρωσιν ὁ πρὶν ἐμφυτεύσας τῇ κτίσει,
 Θηρὸς κακούργου σχηματισθεὶς εἰς φύσιν,
 Ἐπισκοτεῖται σαρκικῇ παρουσίᾳ,
 Ὁρθρῶ φάναντι προσβαλὼν τῷ δεσπότη
 25 Ἐλᾶν τὴν ἑαυτοῦ δυσμενεστάτην κάραν.

Ἐλκει πρὸς αὐτὸν τὴν θεόδητον φύσιν,
 Γαστρὸς τυράννου συγκεχωσμένην ὄροισ·
 Γεννᾷ τε αὔθις γηγενῶν ἀναπλάσει,
 Ἔργον φέριστον ἐκτελὼν ὁ δεσπότης·
 30 Ἴκται γὰρ αὐτὴν ἐξαλεξῆσαι θέλων.

ψδὴ δ'.

Πυρσῶ καθαρθεὶς μυστικῆς θεωρίας,
 Ὑμνῶν προφήτης τὴν βροτῶν καινουργίαν
 Ῥήγνυσι γῆρυν πνεύματι κροτουμένην,
 Σάρκωσιν ἐμφαίνουσαν ἀρρήτου λόγου,
 35 Ὡτι τῶν δυναστῶν τὰ κράτη συνετρίβη.

Πεμφθεὶς ὁ πατὴρ παμφαέστατος λόγος,
 Νυκτὸς διῶσαι τὴν καχέσπερον σχέσιν
 Ἐκριζον ἤκει καὶ βροτῶν ἀμαρτίαν,
 Υἱας συνελκῦσαι τε τῇ σῇ βαπτίσει,
 40 Μάκαρ, φαεινοῦς ἐκ ῥοῶν Ἰορδάνου.

Αὐτὸν προσιδῶν τὸν περίκλυτον λόγον,
 Τρανῶς ὁ κήρυξ ἐκβοᾷται τῇ κτίσει·
 Οὗτος προὐν μου, δεύτερος τῷ σαρκίῳ,
 Σύμμορφος ἐξέλαμψεν ἐνθέῳ σθένει,
 45 Ἐχθιστον ἡμῶν ἐξελεῖν ἀμαρτίαν.

Νομῆν πρὸς αὐτὴν τὴν φερέσβιον φέρων
 Θηρᾷ δρακόντων φωλεοῖς ἐπιτρέχων·
 Ἀπλητα κύκλα καββαλῶν θεὸς λόγος,
 Πτέρνη τε τὸν πλήττοντα παμπήδην γένος,
 50 Τοῦτον καθειργνύς, ἐκκαύζει τὴν κτίσιν.

ψδὴ ε'.

Ἐχθροῦ Ζοφώδη καὶ βεβορβορωμένον
 Ἴδὼν καθάρσει πνεύματος λελουμένον

24 φάναντι Barth.: φανέντι AB. — 25 φλᾶν m. sec. AB — 27 γεννᾶται αὔθις A m. p. — 34 ἄρρητον A m. sec. B — 36 ὁ πατὴρ Barth. et sic alter scholiasta cod. A legisse videtur: πρὸς πατὴρ in ras. AB — 38 ἀμαρτίας Barth. et alter scholiasta cod. A — 42 Matth. III 11. Luc. III 16 — 51 Ζοφώδους καὶ βεβορβορωμένου B.

- Νέαν προσωμίεσθμεν ἀπλανῆ τρίβον,
 Ἄγουσαν ἀπρόσιτον εἰς θυμηδίαν,
 55 Μόνοις προσιτῆν, οἷς θεὸς κατηλλάγη.
 Ἄθρῶν ὁ πλάστης ἐν Ζόφῳ τῶν πταισμάτων
 Σεραῖς ἀφύκτοις, ὄν διαρθροῖ δακτύλοις,
 Ἰστησιν ἀμφ' ὤμοισιν ἐξάρας ἄνω,
 Νῦν ἐν πολυρρύτοισι δίναις ἐκπλύνων
 60 Αἰσχους παλαιοῦ τῆς Ἀδὰμ καχεξίας.

- Μετ' εὐσεβείας προσδράμωμεν εὐτόνως
 Πηγαῖς ἀχράντοις ρεύσεως σπηρίου,
 Λόγον κατοπτεύοντες, ἔξ ἀκηράτου
 Ἄντλημα προσφέροντα δίψης ἐνθέου,
 65 Κόσμου προσγηῶς ἐξακεύμενον νόσον.

ψδὴ ε'.

- Ἰμερτὸν ἐξέφηγε σὺν πανολβίῳ
 Ἦχῳ πατῆρ, ὄν γαστρὸς ἐξηρεῦζατο·
 Ναί, φησιν, οὗτος συμφυῆς γόνος πέλων,
 Φωταυγὸς ἐξώρουσεν ἀνθρώπων γένους
 70 Λόγος τ' ἐμοῦ ζῶν καὶ βροτὸς προμηθεία.

- Ἐκ ποντίου λέοντος ὁ τριέσπερος
 Ξένως προφήτης ἐγκάτοις φλοιδούμενος
 Αὐθις προῆλθε, τῆς παλιγγενεσίας
 Σπηρίαν δράκοντος ἐκ βροτοκτόνου
 75 Πᾶσιν προφαίνων τῶν χρόνων ἐπ' ἐσχάτων.

- Ἄνειμένων πόλοιο παμφαῶν πτυχῶν
 Μύστης ὄρᾳ πρὸς πατρός ἐξικνούμενον
 Μένον τε πνεῦμα τῷ παναχράντῳ λόγῳ,
 Ἐπελθὸν ὡς πέλειαν ἀφράτῳ τρόπῳ,
 80 Δῆμοις τε φαίνει προσδραμὸν τῷ δεσπότῃ.

ψδὴ ζ'.

- Ἐφλεξε ρείθρῳ τῶν δρακόντων τὰς κάρας
 Ὁ τῆς καμίνου τὴν μετάρειον φλόγα
 Νέους φέρουσαν εὐσεβεῖς κατευνάσας·
 Τὴν δυσκάθεκτον ἀχλὺν ἐξ ἁμαρτίας
 85 Ὅλην πλύνει δὲ τῇ δρόσῳ τοῦ πνεύματος.

63 κατοπτεύοντες B — ἀκηράτων A — 68 Matth. III. Luc. III. — 69 φωταυγὸς A: φώταυγος B — 72 Iou. II. — 80 προσδραμῆν Barth. — 81 ρείθρον A — 82 Daniel III.

Cὲ ζωγραφοῦσαν τὴν Ἄκυριον φλόγα
 Ἐκτεῶσαν ἴστης, εἰς δρόσον μετηγμένην,
 Ὑδωρ ὄθεν νῦν ἀμφιέσσαο φλέγον
 Cίντιν κάκιστον, Χριστὲ, προσκεκευθμένον,
 90 Πρὸς τὴν ὄλιθον ἐκκαλούμενον τρίβον.

Ἀπορραγέντος τοῦ Ἰορδάνου πάλα
 Ἰσχυρῶ περᾶται λαὸς Ἰσραηλίτης,
 Cὲ τὸν κράτιστον ἐκφοροῦντα τὴν κτίσιν
 Ἠπειγμένως νῦν ἐν ῥοαῖς διαγράφων
 95 Πρὸς τὴν ἄρρευστον καὶ ἀμείνονα τρίβον·

Ἰδμεν τὸ πρῶτον τὴν πανώλεθρον κλύσιν
 Οἰκτρῶς σε πάντων εἰς φθορὰν παρεισάγειν,
 Ὡς τριμέγιστα χρηματίζων καὶ ξένα,
 Νῦν δὲ κλύσαντα, Χριστὲ, τὴν ἀμαρτίαν
 100 Δι' εὐπάθειαν καὶ βροτῶν σπηρῖαν.

ψδὴ η'.

Ἐλευθέρα μὲν ἢ κτίσις γνωρίζεται,
 Υἱοὶ δὲ φωτὸς οἱ πρὶν ἐσκοτισμένοι·
 Μόνος στενάζει τοῦ σκότους ὁ προστάτης·
 Νῦν εὐλογεῖτω συντόνως τὸν αἴτιον
 105 Ἡ πρὶν τάλαινα τῶν ἔθνῶν παγκληρία.

Τριττοὶ θεουδεῖς ἐμπύρως δροσοῦμενοι
 Αἰγλήντα τριτταῖς παμφαῶς ἀγριεταῖς
 Καφῶς ἐδήλου τὴν ὑπέρτατον φύσιν,
 Μίξει βροτεῖα πυρπολοῦσαν ἐν δρόσῳ
 110 Εὐκτῶς ἄπασαν τὴν πανώλεθρον πλάνην.

Λευχειμονεῖτω πάσα γήϊνος φύσις,
 Ἐκ πτώσεως νῦν οὐρανῶν ἐπηρμένη·
 Ὡς γὰρ τὰ πάντα συντετήρηται λόγῳ
 Νάουσι ρεῖθροισ ἐκπλυθεῖσα παισιμάτων
 115 Τῶν πρὶν πέφευγεν ἐκφανῶς λελουμένη.

ψδὴ θ'.

Ὡς τῶν ὑπὲρ νοῦν τοῦ τόκου σου θαυμάτων,
 Νύμφη πάνταργε, μήτηρ εὐλογημένη!

- Δι' ἧς τυχόντες παντελοῦς σωτηρίας
 Ἐπάζιον κροτοῦμεν ὡς εὐεργέτι,
 120 Δῶρον φέροντες ὕμνον εὐχαριστίας.
 Ἰδμεν τὰ Μωσεὶ τῇ βάτῳ δεδειγμένα,
 Δεῦρο ξένοις θεσμοῖσιν ἐξειργασμένα·
 Ὡς γὰρ ἐσώσται πυρφοροῦσα παρθένος,
 Σελασφόρον τεκοῦσα τὸν εὐεργέτην
 125 Ἰορδάνου τε ρεῖθρα προσδεδεγμένον.
 Χρίεις τελειῶν τὴν βρότειον οὐσίαν,
 Ἄναξ ἀναρχε, πνεύματος κοινωνία·
 Ῥοαῖς ἀχράντοις ἐκκαθάρας καὶ κότους
 Ἰσχὺν θριαμβεύσας τε τὴν ἐπηρμένην
 130 Νῦν εἰς ἄρηκτον ἐξαμείβει βίον.

III

Κανῶν ἱαμβικός εἰς τὴν Πεντηκοστήν (Πεντηκ. κελ. 200).

Ἡ ἀκροστιχίς:

Θειογενὲς λόγε, πνεῦμα παράκλητον πάλιν ἄλλον
 Ἐκ γενέτου κόλπῳ ἦκας ἐπιχθονίοις,
 Οἷα πυρὸς γλώσσει φέρον θεότητος αἴλου
 Σῆμα τῆς φύτης καὶ χάριν ὕμνοπόλοις.

ἦχος δ'.

ψδὴ α'.

- Θεῖω καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσος γνόφῳ
 Ἐρρητόρευσε τὸν θεόγραφον νόμον·
 Ἰλὺν γὰρ ἐκτινάξας ὄμματος νόου
 Ὅρα τὸν ὄντα καὶ μυεῖται πνεύματος
 5 Γνώσιν, γεραίρων ἐνθέοις τοῖς ἄσμασιν.
 Ἐφη τὸ σεπτὸν καὶ σεβάσιμον στόμα·
 Νοσφετιμὸς ὑμῖν οὐ γενήσεται, φίλοι·
 Ἐγὼ γὰρ εἰς πατρῷον ὕψιστον θρόνον
 Συνεδριάζων ἐκχεῶ τοῦ πνεύματος,
 10 Λάμψαι ποθοῦσι τὴν χάριν τὴν ἀφθονον.
 Ὅρος βεβηκῶς ἀτρεκέστατος λόγος
 Γαληνόμορφον ἐκτελεῖ τὴν καρδίαν·

119 εὐεργέτι A cum schol., B: εὐεργέτην ed. Venet. εὐεργέτη Barth. — 121 Exod. III.
 — 123 ὡς codd. edd. — ἐσώσται A — 128 φορ. τοῦ κότους, nisi nimia licentia Ioannem
 in ordine verborum mutando usum status — 129 δέ B
 Codd. AB — v. 1 Exod. XIX, XX. — 7 Ioann. XIV. — 11 ὅρος B, quo spectat alterius
 scholiastae cod. A interpretatio: ὁ τοῦ πατρὸς ὅρος (sic) καὶ λόγος.

Ἔργον γὰρ ἐκπεράνας ἠΰφρανε φίλους
 Πνοῇ βιαία καὶ πυρὸς γλωττήμασι,
 15 Νείμας τὸ πνεῦμα Χριστὸς, ὡς ὑπέσχετο.

ψδὴ γ'.

Ἐρρηξε γαστρὸς ἠτεκνωμένης πέδας
 Ὑβριν τε δυσκάθεκτον εὐτεκνουμένης
 Μόνη προσευχὴ τῆς προφήτιδος πάλαι
 Ἄννης, φερούσης πνεῦμα συντετριμμένον
 20 Πρὸς τὸν δυνάστην καὶ θεὸν τῶν γνώσεων.

Ἀληπτός ἐστιν ἡ θεαρχικωτάτη·
 Ῥήτρας γὰρ ἐξέφηνε τοὺς ἀγραμμάτους
 Πλάνης σοφιστὰς συστομίζοντας λόγῳ
 Καὶ τῆς βαθείας νυκτὸς ἐξαιρουμένου
 25 Λαοὺς ἀπείρους ἀστραπῆ τοῦ πνεύματος.

Ἦν ἐκπορευτὸν ἐξ ἀγεννήτου φάους
 Τὸ πανσθενουργόφωτον, ἄφθιτον céλας,
 Οὐ τὴν δι' υἱοῦ πατρικῆς ἐξουσίας
 Νῦν ἐμφανίζει συμφυῆ φρυκτωρίαν
 30 Πυρῶδες ἦχος ἐν Ἰωὴν τοῖς ἔθνεσιν.

ψδὴ δ'.

Ἄναξ ἀνάκτων, οἷος ἐξ οἴου μόνος
 Λόγος προελθὼν πατρὸς ἐξ ἀναιτίου,
 Ἰσοσθενές σου πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις
 Νημερτὲς ἐξέπεμψας ὡς εὐεργέτης
 35 Ἄιδουσι δόξαν τῷ κράτει σου, κύριε.

Λουτρὸν τὸ θεῖον τῆς παλιγγενεσίας
 Λόγῳ κεραννὺς συντεθειμένη φύσει
 Ὀμβροβλυτεῖς μοι ρείθρον ἐξ ἀκηράτου
 Νενυγμένης σου πλευρᾶς, ᾧ θεοῦ λόγε,
 40 Ἐπισφραγίζων τῇ ζέσει τοῦ πνεύματος.

Κάμπτει τὰ πάντα τῷ παρακλήτῳ γόνῳ
 Γόνῳ τε πατρὸς, πατρὶ συμφυεστάτοισ·

13 ἔργῳ B — εὐφρανε A — 14 Act. Apostol. II — 16 Reg. I 1, 11—17. — 22 ῥήτρας AB, cuius vocabuli usitata forma ῥήτορας in nonnullas editiones irrepit — 23 πλάνης A et alter scholiasta cod. A: ἄλις B et prior scholiasta cod. A — 25 ἀστραπῆ AB — 26 Ioann. XV 26 — 28 πατρικῆς συνουσίας alter scholiasta cod. A: πατρικὴν συνουσίαν AB — 30 πυρῶδες B, quod ut grammatices legibus commendari, ita metrices reiici adnotavit alter schol. cod. A — Act. Apostol. II 2—4. — 34 ἐξέπεμψας B m. sec. et schol. cod. A: ἐξέλαμψας A. B m. pr. — 35 δόξα Barth. — 38 ὀμβροβλυτοῖς A — 42 συμφυεστάτοις B: συμφυεστάτῳ varia lectio cod. B συμφυεστάτου A

- Ἐν γὰρ προσώποις οἶδε τριτοῖς οὐσίαν
 Νημερτές ἀπρόσιτον, ἄχρονον, μίαν·
 45 Ἐλαμψε φῶς γὰρ ἡ χάρις τοῦ πνεύματος.
- Τελεῖθε πάντες τῇ θεαρχικωτάτῃ,
 Ὅσοι λατρευταὶ τρισσοφεγγοῦς οὐσίας·
 Ὑπερφυῶς τελεῖ γὰρ ὡς εὐεργέτης
 Καὶ πυρσομορφοῖ Χριστὸς εἰς σωτηρίαν,
 50 Ὅλην πορίζων τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.

ψδὴ ε΄.

- Λυτήριον κάθαρσιν ἀμπλακημάτων,
 Πυρίπνοον δέξασθε πνεύματος δρόσον,
 Ὡ τέκνα φωτόμορφα τῆς ἐκκλησίας·
 Νῦν ἐκ Σιών γὰρ ἐξελήλυθεν νόμος,
 55 Ἡ γλωσσοπυρρόμορφος πνεύματος χάρις.

- Καθῶσπερ ἠυδόκησεν, αὐτεξουσίως
 Ἀδέσποτον κάτεισι πνεῦμα πατρόθεν,
 Κοφίζον ἐν γλώσσῃσι τοὺς ἀποστόλους,
 Ἐπισφραγίζον τὸν φερέσβιον λόγον,
 60 Πατροσθενὲς ζύμορφον, ὄν σωτὴρ ἔφη.

- Ἰῆτο τὰς φρένας μὲν ἕξ ἀμαρτίας
 Χαυτῶ κατεσκεύαζε τῶν ἀποστόλων
 Θεὸς λόγος πάνταρχος ἄχραντον δόμον,
 Ὅμοσθενοῦς δὲ καὶ συνουσιωμένου
 65 Νῦν ἐγκατοικίζεται πνεύματος φάος.

ψδὴ ε΄.

- Ἰλασμὸς ἡμῖν, Χριστὲ, καὶ σωτηρία
 Ὁ δεσπότης ἔλαμψας ἐκ τῆς παρθένου,
 Ἰν' ὡς προφήτην θηρὸς ἐκ θαλαττίου
 Στέρνων Ἰωνᾶν, τῆς φθορᾶς διαρπάχης
 70 Ὅλον τὸν Ἀδὰμ παγγενῆ πεπτωκότα.

Ἰμερτὸν ἡμῖν εὐθὲς ἐν τοῖς ἐγκάτοις
 Αἰωνίως ἔξουσι πνεῦμα καινίσιον
 Πατροπροβλήτως πάντοτε ζυνημένον,

47 τῆς τριφεγγοῦς Barth. — οὐσία A cum rasura post α — 49 πυρσολαμπεῖ Barth. — 51 λουτήριον A — 60 πατροσθενὲς ζύμορφον Barth., quosdam conspiciat interpretatio codicis A ὁ ὅ τῳ πατρὶ σύμορφος καὶ ὁμοδύναμος: πατρόθεν δέζομορφον AB, nisi quod πατρωθεν in A exaratum est — 62 κατεσκεύαζε A — 64 συνουσιωμένου B — 65 metonymiam vitium tollere veritatis sumus — 72 καινίσιον Barth. — 73 πάντοτεν ζυνημένον ed. Paris. sup. locutus a. 1712.

- Ὑγίης ἀπεχθοῦς καυστικὸν μολυσμάτων,
 75 ῥύπου τε παντὸς ῥυπτικὸν, παντοκράτορ.
 Ὅρεκτὸν ἀξίωμα τοῖς ἀποστόλοις,
 Σιωνίταις μίμνουσι τὴν παρουσίαν
 Γνώρισμα, πνεῦμα πατρογεννήτου λόγου,
 Λέσχην ἀπηνή τῶν ἐθνῶν ποπυσμμάτων
 80 Ὡκιστα δεικνὺς πυρπνώως καθιδρύεις.

ψδὴ ζ'.

- Σύμφωνον ἐθρόηεν ὄργάνων μέλος,
 Σέβειν τὸ χρυσότευκτον ἄψυχον βρέτας·
 Ἡ τοῦ παρακλήτου δὲ φωσφόρος χάρις
 Σεβασμιάζει τοῦ βοῶν, τριάς μόνη,
 85 Ἰσοσθενῆς, ἀναρχος, εὐλογητὸς εἶ.

- Φωνὴν προφητόφθεγκτον ἡγνοηκότες
 Ἐφασκον οἰνότευκτον ἄφρονες μέθην,
 Ῥήσεις ξέναὶ ἠκούσθησαν ὡς ἀποστόλων·
 Οἱ εὐσεβεῖς δέ σοι βοῶμεν ὀξέως,
 90 Νεουργὲ τοῦ σύμπαντος, εὐλογητὸς εἶ.

- Θέσπιν κατεβρόντησεν ὁ βλέπων ὄπα
 Ἐνθους Ἰωὴλ τοῦ θεαρχικωτάτου,
 Οἷς ἐκχεῶ, φήσαντος, οἰά περ λόγου,
 Τοῦ πνεύματός μου, συμβοήσουσι· φύσις
 95 Ἡ τρισσοφεγγόφωτος, εὐλογητὸς εἶ.

- Τρίτη μὲν εὐμοίρησεν ὠρῶν τὴν χάριν,
 Ὅπως ὑπεμφήνειε τρεῖς ὑποστάσεις
 Σέβειν ἐν ἀπλότητι τῆς ἐξουσίας·
 Ἄλλ' ἐν μιᾷ νῦν ἡμερῶν τῇ κυρία
 100 Υἱὸς, πατὴρ καὶ πνεῦμα, εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

- Λύει τὰ δεσμὰ καὶ ὀροσίζει τὴν φλόγα
 Ὁ τρισσοφεγγῆς τῆς θεαρχίας τύπος·
 Ὑμνοῦσι παῖδες· εὐλογεῖτω τὸν μόνον
 Σωτήρα καὶ παντουργὸν ὡς εὐεργέτην
 105 Ἡ δημιουργηθεῖσα σύμπασα κτίσις.

77 σοῦ Α — 80 καθιδρύεις Barth. cum scholiasta cod. A: καθιδρύει AB — 87 Act. Apostol. II 13 — 88 ξηνηκούσθησαν AB; nos integras potius partes excudendas curavimus — 89 βοῶμεν ἐνθέως Barth. — 92 Joel II 28 — 93 λόγον Α — 96 τριττὴ Α —. Act. Apostol. II 15 — 103 τὸν ὕμνον Α

Μνήμην ὁ Χριστὸς τῶν βροτοσκόων ἐπῶν,
 Ἄ πατρακουθεῖς τοῖς ἀποστόλοις ἔφη,
 Τὸ πνεῦμα τεύχει γλωσσοपुरτεύτω θεά
 Ἐφίζον· εὐλογητὸν οἰκειομένην,
 110 Ἐλλοτριωμένη δέ, μέλπει σε κτίσις.

ῶτηριωδῶς, αὐτοδεσπότης ἰδὼν,
 Φῶς αὐτολαμπές καὶ παρεκτικὸν φάους
 Ὑπάρχον ἦκες ἐμφοροῦν ἀποστόλοις,
 Τιμῆν ὡς ἄημα, τοῖς σοῖς οἰκέταις
 115 Λελιπαρημένον τε πνεῦμα προσνέμεις.

Ἦσε προφητῶν πνευματέμφορον στόμα
 Σὴν σωματωδῶς, ὦ μέδων, ἐνδημίαν·
 Καὶ πνεῦμα κόλπων πατρικῶν προηγμένον,
 Ἄκτιστος συμπλαστουργοσύνηθρονος ἐθέθεν
 120 Ἦς ἐνανθρωπήσεως πιστοῖς ἐβέβασ.

ψδὴ θ'.

Χαίροις, ἄνασσα, μητροπάρθενον κλέος·
 Ἄπαν γὰρ εὐδίνητον, εὐλαλον στόμα
 Ῥητρεῖον οὐ θένει σε μέλπειν ἀζίωσ·
 Ἦλιγγιᾶ δὲ νοῦς ἄπας σου τὸν τόκον
 125 Νοεῖν· ὅθεν σε σὺν πόθῳ δοξάζομεν.

Ὑδειν ἔοικε τὴν φυσίζων κόρην·
 Μόνη γὰρ ἐν δίνῃσι κεκρύφει λόγον,
 Νοσοῦσαν ἀλθαίνοντα τὴν βροτῶν φύσιν,
 Ὅς δεξιοῖς κλιμοῖσι νῦν ἰδρυμένος
 130 Πατρὸς πέπομφε τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.

Ὅσοις ἔπνευσεν ἡ θεόρρυτος χάρις,
 Λάμποντες, ἀστράπτοντες, ἡλλοιωμένοι
 Ὅθνεῖαν ἀλλοίωσιν, εὐπρεπεστάτην,
 Ἰσοθενοῦσαν τὴν ἀτμητον εἰδότες
 135 Κοφήν, τρίφεγγον οὐσίαν δοξάζομεν.

109 ἐφίζων altera lectio cod. B — 113 ἦκας A — ἀποστόλους A — 115 δὲ Barth. προσνέμοις A et Barth. — 119 ἄκτιστον συμπλάστουργον ed. Paris. opp. Ioannis a. 1712 contra numerorum leges — 120 Ἦς de conl. scripsimus: iels AB Barth. — 121 μητροπαρθένων B — 125 σὺν πόθῳ A m. sec.: πόθῳ A m. pr. συμφῶνως B — 126 Ὑδειν Barth. quod acrostichide confirmatur: ἄδειν AB

IV

Κανῶν εἰς τὴν κυριακὴν τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. σελ. 2)

ἦχος α'.

ψδὴ α'.

Ἀναστάσεωσ ἡμέρα, | λαμπρυνθῶμεν λαοί·
πάσχα κυρίου, πάσχα·

ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν | καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν
Χριστὸς ὁ θεὸς

5 ἡμᾶς διεβίβασεν, | ἐπινίκιον ἄδοντας.

Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις | καὶ ὀψόμεθα
τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ

τῆς ἀναστάσεωσ Χριστὸν | ἕξαστράπτοντα, καὶ
«χαίρετε» φάσκοντος

10 τρανῶς ἀκουσόμεθα, | ἐπινίκιον ἄδοντες.

Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως | εὐφραινέσθωσαν,
γῆ δὲ ἀραλλιάσθω·

ἐορταζέτω δὲ κόσμος | ὁρατὸς τε ἅπας
καὶ ἀόρατος·

15 Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται, | εὐφροσύνη αἰώνιος.

ψδὴ γ.

Δεῦτε πόμα πίωμεν καινὸν

οὐκ ἐκ πέτρας ἀγόνου τερατουργούμενον,

ἀλλ' ἀφθαρσίας πηγὴν | ἐκ τάφου ὀμβρήσαντος Χριστοῦ,
ἐν ᾧ στερεούμεθα.

20 Νῦν πάντα πεπλήρωται φῶτος,

οὐρανὸς τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια·

ἐορταζέτω δὲ πᾶσα κτίσις | τὴν ἔργειν Χριστοῦ,
ἐν ᾧ στερεούμεθα.

Χθὲς συνεθαπτόμην σοι, Χριστέ,

25 συνεγείρομαι σήμερον ἀναστάντι σοι·

συνεσταυρούμην σοι χθές· | αὐτὸς με συνδόξασον, σωτῆρ,
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

ψδὴ δ'.

Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς | ὁ θεηγόρος Ἀββακοῦμ

στήτω μεθ' ἡμῶν καὶ δεικνύτω

Cod. A — cantatur canon per totam hebdomadem paschalem et insequentibus diebus dominicis usque ad diem assumptionis Christi. — v. 5 ἄδοντα A — 9 φάσκοντα Barth. — 22 δέ] γοῦν Barth. — πᾶσα ἢ A — 23 ἐν ἡ ἐστερέωται Barth. — 26 ὦτερ A — 28 Abbae. II.

30 φαεσφόρον ἄγγελον | διαπρυσίως λέγοντα·
 σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ,
 ὅτι ἀνέστη Χριστὸς ὡς παντοδύναμος.

Ἄρσην μὲν ὡς διανοίξας | τὴν παρθενεύουσαν νηδὺν
 πέφηνε Χριστὸς· ὡς βροτὸς δὲ
 35 ἀμνὸς προσηγόρευται· ἄμωμος δὲ ὡς ἄγευστος
 κηλίδος τὸ ἡμέτερον πάσχα,
 καὶ ὡς θεὸς ἀληθῆς τέλειος λέλεκται.

Ὡς ἐνιαύσιος ἀμνὸς | ὁ εὐλογούμενος ἡμῖν
 στέφανος Χριστὸς ἐκουσίως
 40 ὑπὲρ πάντων τέθυται | πάσχα τὸ καθαρτήριον,
 καὶ αὖθις ἐκ τοῦ τάφου ὡραῖος
 δικαιοσύνης ἡμῖν ἔλαμψεν ἥλιος.

Ὁ θεοπάτωρ μὲν Δαυῖδ | πρὸ τῆς σκιώδους κιβωτοῦ·
 ἦλατο σκιρτῶν· | ὁ λαὸς δὲ
 45 τοῦ θεοῦ ὁ ἅγιος, | τὴν τῶν συμβόλων ἔκβασιν
 ὀρῶντες, εὐφρανθῶμεν ἐνθέως,
 ὅτι ἀνέστη Χριστὸς ὡς παντοδύναμος.

ψδὴ ε΄.

Ὁρθρίσωμεν ὄρθρου βαθέος
 καὶ ἀντὶ μύρου τὸν ὕμνον | προσοίσομεν τῷ δεσπότῃ,
 50 καὶ Χριστὸν ὀψόμεθα | δικαιοσύνης ἥλιον,
 πᾶσι ζωὴν ἀνατέλλοντα.

Τὴν ἄμετρόν σου εὐπλαγχνίαν
 οἱ ταῖς τοῦ ἄδου σειραῖς | συνεχόμενοι δεδοκότες
 πρὸς τὸ φῶς ἠπέιγοντο, | Χριστὲ, ἀγαλλομένῳ ποδὶ,
 55 πάσχα κροτοῦντες αἰώνιον.

Προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι
 τῷ προϊόντι Χριστῷ | ἐκ τοῦ μηνίματος ὡς νυμφίῳ,
 καὶ συνεορτάσωμεν | ταῖς φιλεόρτοις τάξεσι
 πάσχα θεοῦ τὸ σωτήριον.

ψδὴ ε΄.

60 Κατήλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς
 καὶ συνέτριψας μοχλοὺς | αἰωνίου κατόχου
 πεπεδημένων, Χριστὲ, | καὶ τριήμερος
 ὡς ἐκ κήτους Ἰωῶνας | ἐξανάστης τοῦ τάφου.

33 ἄρσεν A Barth. — διανοίξας A: διανοίξαν Barth. — 39 χρηστὸς Barth. — 40 τέθειται
 A — 43 Paralip. I, XIII 8 — 61 αἰώνιος schol. legisse videtur, nescio an recte — 62 πε-
 πεδημένους A

Φυλάζας τὰ σήμαντρα cῶα, Χριστὲ,
 65 ἔξηγέρθης τοῦ τάφου, | ὁ τὰς κλείς τῆς παρθένου
 μὴ λυμηνάμενος | ἐν τῷ τόκῳ σου,
 καὶ ἀνέψξας ἡμῖν | παραδείσου τὰς πύλας.

Ἐπιφάνειά μου τὸ ζῶν τε καὶ ἄθυτον
 ἱερεῖον ὡς θεὸς | σεαυτὸν ἐκουσίως
 70 προσαγαγὼν τῷ πατρὶ | συνανέστησας
 πατρηνῆ τὸν Ἀδὰμ, | ἀναστὰς ἐκ τοῦ τάφου.

ψδὴ ζ'.

Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου ρυσάμενος
 γενόμενος ἄνθρωπος
 πάσχει ὡς θνητὸς | καὶ διὰ πάθους τὸ θνητὸν
 75 ἀφθαρσίας ἐνδύει εὐπρέπειαν,
 ὁ μόνος εὐλογητὸς τῶν πατέρων
 θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Γυναῖκες μετὰ μύρων θεόφρονες
 ὀπίσω σου ἔδραμον·
 80 ὄν δὲ ὡς θνητὸν | μετὰ δακρύων ἐζήτουν,
 προσεκύνησαν χαίρουσαι ζῶντα θεὸν,
 καὶ πάσχα τὸ μυστικὸν σοῖς, Χριστὲ,
 μαθηταῖς εὐηγγελίσαντο.

Θανάτου ἑορτάζομεν νέκρωσιν,
 85 ἄδου τὴν καθαίρεσιν,
 ἄλλης βιοτῆς | τῆς αἰωνίου ἀπαρχῆν,
 καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον,
 τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν πατέρων
 θεὸν καὶ ὑπερένδοξον.

Ὡς ὄντως ἱερὰ καὶ πανέορτος
 αὕτη ἡ σπηλιόσ
 νῦξ καὶ φωταυγῆς, | τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας
 τῆς ἐγέρσεως οὕσα προάγγελος,
 ἐν ἣ τὸ ἄχρονον φῶς ἐκ τάφου
 95 σωματικῶς πᾶσιν ἐπέλαμψεν.

ψδὴ η'.

Αὕτη ἡ κλητὴ καὶ ἀγία ἡμέρα,
 ἡ μία τῶν σαββάτων, | ἡ βασιλικὴ καὶ κυρία,

έορτῶν έορτῆ | καὶ πανήγυρις έστι πανηγύρεων,
έν ἧ εὐλογοῦμεν | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- 100 Δεῦτε τοῦ καινοῦ τῆς ἀμπέλου γεννήματος,
τῆς θείας εὐφροσύνης, | έν τῆ εὐσήμεν ἡμέρα
τῆς ἐγέρσεως | βασιλείας τε Χριστοῦ κοινωνήσωμεν,
ἕμνοῦντες αὐτὸν | ὡς θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- ᾠδὴ θ'.
105 Ἄρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου, Σιών, καὶ ἴδε·
ἰδοὺ γὰρ ἠκαί σοι | θεοφεγγεῖς ὡς φωστῆρες
ἐκ δυσμῶν καὶ βορρᾶ | καὶ θαλάσσης καὶ ἑσπας τὰ τέκνα σου,
έν σοὶ εὐλογοῦντα | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Πάτερ παντοκράτωρ καὶ λόγε καὶ πνεῦμα,
τρισὶν ἐνιζομένη | έν ὑποστάσει φύσις,
110 ὑπερούσιε | καὶ ὑπέρθεε, εἰς σὲ βεβαπίτμεθα
καὶ σὲ εὐλογοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

- Φωτίζου, φωτίζου ἡ νέα Ἰερουσαλήμ·
ἡ γὰρ δόξα κυρίου | ἐπὶ σὲ ἀνέτειλε·
χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου, Σιών·
115 σὺ δὲ, ἀγνή, | τέρπου, θεοτόκε,
έν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου.

- ᾠθ θείας! ὦ φίλης! ὦ γλυκυτάτης σου φωνῆς!
μεθ' ἡμῶν ἀψευδῶς γὰρ | ἐπηγγείλω ἔσσεθαί
μέχρι τερμάτων αἰῶνος, Χριστέ·
120 ἦν οἱ πιστοὶ | ἄγκυραν ἐλπίδος
κατέχοντες ἀγαλλόμεθα.

- ᾠθ πάσχα τὸ μέγα | καὶ ἱερώτατον, Χριστέ·
ὦ σοφία καὶ λόγε | τοῦ θεοῦ καὶ δύναμις,
δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον
125 σοῦ μετασχεῖν | έν τῇ ἀνεσπέρῳ
ἡμέρᾳ τῆς βασιλείας σου.

V

Κανὼν εἰς τὴν κυριακὴν τοῦ Ἀντίπασχα (Πεντηκ. σελ. 26)

ἦχος α'.

ψδὴ α'.

ᾠδωμεν πάντες λαοὶ | τῷ ἐκ πικρᾶς δουλείας
Φαραῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπαλλάξαντι

104 duple syllable abundant, and cetero Σιών unmetronom equalitatem restituere du-
bito. cf. Is. LX 4 — 106 αἰῶνας Α — 117 ὀφθαλμοῖς Α cetero schol. — 118 Μαθη. XXVIII 20.

καὶ ἐν βυθῷ θαλάσσης | ποδὶ ἀβρόχως ὀδηγήσαντι
ψῆδὴν ἐπινίκιον, | ὅτι δεδόξασται.

- 5 Σήμερον ἔαρ ψυχῶν, | ὅτι Χριστὸς ἐκ τάφου
ὥσπερ ἥλιος ἐκλάμψας τριήμερος
τὸν Ζοφερόν χειμῶνα | ἀπήλασε τῆς ἀμαρτίας ἡμῶν·
αὐτὸν ἀνυμνήσωμεν, | ὅτι δεδόξασται.

- 10 Ἡ βασιλεὺς τῶν ὡρῶν | τῇ λαμπροφόρῳ ἡμέρᾳ
ἡμερῶν τε βασιλίδι φανότατα
δορυφοροῦσα τέρπει | τὸν ἔκκριτον τῆς ἐκκλησίας λαόν,
ἀπαύστως ἀνυμνοῦσα | τὸν ἀναστάντα Χριστόν.

- Πύλαι θανάτου, Χριστέ, | οὐδὲ τοῦ τάφου σφραγίδες,
οὐδὲ κλειθρα τῶν θυρῶν σοι ἀντέστησαν·
15 ἀλλ' ἀναστὰς ἐπέστης | τοῖς φίλοις σου, εἰρήνην, δέσποτα,
διωρούμενος τὴν πάντα | νοῦν ὑπερέχουσαν.

ψῆδὴ γ'.

- Στερέωσόν με, Χριστέ, | ἐπὶ τὴν ἄσειτον πέτραν
τῶν ἐντολῶν σου,
καὶ φώτισόν με | φωτὶ τοῦ προσώπου σου·
20 οὐκ ἔστι γὰρ ἄγιος πλὴν σου, φιλάνθρωπε.

Καινοὺς ἀντὶ παλαιῶν, | ἀντὶ φθαρτῶν δὲ ἀφθάρτους
διὰ σταυροῦ σου,
Χριστέ, τελέσας | ἡμᾶς ἐν καινότητι
ζωῆς πολιτεύεσθαι ἀξίως προσέταξας.

- 25 Ἐν τάφῳ περικλειθεὶς | τῇ περιγράφτῳ σαρκὶ σου
ὁ ἀπερίγραπτος,
Χριστέ, ἀνέστης· | θυρῶν κεκλεισμένων τε
ἐπέστης σοῦ τοῖς μαθηταῖς, παντοδύναμε.

- 30 Τοὺς μύλωπάς σου, Χριστέ, | οὐς ἐκουσίως ὑπέστης
ὑπὲρ ἡμῶν,
τοῖς μαθηταῖς σου | φυλάξας μαρτύριον
τῆς σῆς ἔδειξας ἐνδόξου ἀναστάσεως.

ψῆδὴ δ'.

Μέγα τὸ μυστήριον | τῆς σῆς, Χριστέ, οἰκονομίας·
τοῦτο γὰρ ἄνωθεν προβλέπων | θεοπτικῶς ὁ Ἀββακούμ,

Cod. A — v. 11 ἔκκριτον Barth. — 14 σοι ἀντέστησαν A — 15 ἐξαναστὰς Barth. una syllaba superflua — Luc. XXIX 36. Ioann. XX 19 — 17 ἄσειτον πέτραν A: in Pentecostario et Hirmologio voce ἄσειτον ommissa numeri misere turbati sunt — 24 ἀξίως corruptum esse videtur, possis emendare θείως — 27 Χριστὸς A — δέ Barth. — 30 fort.: ὑπὲρ ἀνθρώπων — 32 ἐνδόξως A, modis magis consuleris, si scribas ἔδειξας ἐνδόξου τῆς σῆς ἀναστάσεως.

35 ἐξήλθες, ἐβόα σοι,
εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, φιλόανθρωπε.

Χολῆς μὲν ἐγεύσατο, | τὴν πάλαι γεῦσιν ἰώμενος·
νυνὶ δὲ σὺν κηρίῳ μέλιτος | τοῦ φωτισμοῦ μεταδιδούς
Χριστὸς τῷ προπάτορι

40 καὶ τῆς αὐτοῦ γλυκείας μεθέξεω.

Χαίρεις ἐρευνώμενος· | διὸ, φιλόανθρωπε, πρὸς τοῦτο
προτρέπεις τὸν Θωμᾶν, προτείνων | διαπιστοῦντι τὴν πλευρᾶν,
τῷ κόσμῳ πιστούμενος
τὴν σὴν, Χριστέ, τριήμερον ἔγερσιν.

45 Πλοῦτον ἀρυσάμενος | ἐκ θησαυροῦ τοῦ ἀσυλήτου,
τῆς θείας, εὐεργέτα, λόγῃ | διανυφείσῃ σου πλευρᾶς,
σοφίας καὶ γνώσεως
ἀναπιμπλᾷ τὸν κόσμον ὁ Δίδυμος.

50 Κοῦ ἡ παμμακάριστος | ὑμνεῖται γλῶσσα, ᾧ Δίδυμο·
πρῶτη γὰρ εὐσεβῶς κηρύττει | τὸν ζωοδότην Ἰησοῦν
θεόν τε καὶ κύριον,
ἐκ τῆς ἀφῆς πληθεύεισά τῆς χάριτος.

ψδὴ ε΄.

Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες ὑμνοῦμέν σε, Χριστέ,
τὸν τῷ πατρὶ συνάναρχον | καὶ σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν·
55 τὴν εἰρήνην τῷ κόσμῳ | παράσχου, φιλόανθρωπε.

Ἐπιστὰς τοῖς φίλοις ἀθυμοῦσιν ὁ σωτῆρ
τῇ παρουσίᾳ ἄπασαν | ἀπελαύνει τὴν κατήφειαν
καὶ σκιρτᾶν διεγείρει | ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ.

60 Ὡ τῆς ἀληθῶς ἐπαινουμένης τοῦ Θωμᾶ
φρικτῆς ἐγχειρήσεως! | τολμηρῶς γὰρ ἐψηλάφησε
τὴν πλευρᾶν τὴν τῷ θείῳ | πυρὶ ἀπαστράπτουσαν.

Ἀπιστίαν πίστεως γεννήτριαν ἡμῖν
τὴν τοῦ Θωμᾶ ἀνέδειξας· | σὺ γὰρ πάντα τῇ σοφίᾳ σου
προνοεῖς συμπερόντως, | Χριστέ, ὡς φιλόανθρωπος.

ψδὴ ε΄.

65 Τὸν προφήτην διέσωσας
ἐκ τοῦ κήτους, φιλόανθρωπε·
κάμῃ τοῦ βυθοῦ τῶν πταισμάτων | ἀνάγαγε, δέομαι.

Τὸν Θωμᾶν οὐ κατέλιπε
 βαπτιζόμενον, δέσποτα,
 70 βυθῷ ἀπιστίας, παλάμας | προτείνας εἰς ἔρευναν.
 Ὅ σωτῆρ ἡμῶν ἔλεγε·
 ψηλαφῶντές με ἴδετε
 ὀστέα καὶ σάρκα φοροῦντα· | ἐγὼ οὐκ ἠλλοίωμαι.
 Τὴν πλευρὰν ἐψηλάφησε
 75 καὶ πιστεύσας ἐπέγνω σε
 Θωμᾶς, μὴ παρών σου τῇ πρώτῃ | εἰσόδῳ, σωτῆρ ἡμῶν.

ψδὴ ζ'.

Εἰκόνι λατρεύειν | μουσικῆς συμφωνίας
 συγκαλουμένης λαοῦ
 ἐκ τῶν ψδῶν Σιών ἄδοντες | πατρικῶς οἱ παῖδες Δαυῖδ
 80 τυράννου ἔλυσαν | τὸ παλίμφημον δόγμα,
 καὶ τὴν φλόγα εἰς δρόσον μετέβαλον,
 ὕμνον ἀναμέλποντες· ὁ ὑπερυψούμενος
 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.

Ὡς πρώτη ὑπάρχει | ἡμερῶν καὶ κυρία
 85 ἢ λαμπροφόρος αὐτή,
 ἐν ἣ ἀγάλλεσθαι ἄξιον | τὸν καινὸν καὶ θεῖον λαόν·
 ἐν τρόμῳ φέρει γὰρ | καὶ αἰῶνος τὸν τύπον,
 ὡς ὄγδοῦς τελοῦσα, τοῦ μέλλοντος·
 ὕμνον ἀναμέλποντα· | ὁ ὑπερυψούμενος
 90 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ὁ μόνος τολμήσας | τῇ ἀπίστῳ τε πίστει
 εὐεργετήσας ἡμᾶς·
 Θωμᾶς ὁ Δίδυμος λύει μὲν | τὴν ζοφώδη ἄγνοιαν
 τοῖς πᾶσι πέραςι | τῇ πιστῇ ἀπιστίᾳ·
 95 ἑαυτῷ δὲ τὸν στέφανον πλέκει, σαφῶς
 λέγων· σὺ εἶ κύριος | ὁ ὑπερυψούμενος
 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Οὐ μάτην διστάσας | ὁ Θωμᾶς τῇ ἐγέρσει
 σου οὐ κατέθετο,
 100 ἀλλ' ἀναμφίλεκτον ἔσπευδεν | ἀποδείξει ταύτην, Χριστέ,
 τοῖς πᾶσιν ἔθνεσιν· | ὅθεν δι' ἀπιστίας
 πιστωσάμενος πάντα ἐδίδαξε

75 ἐπέγνωκε omisso ce Barth. — 76 σῶτερ A — 86 λαόν Barth. et schol.: ναόν A — 89 ante ὁ ὑπερυψούμενος totum membrum in eod. et Pentecostario intercedit, quam lacunam ut explerem, ὕμνον ἀναμέλποντα addidimus — 91 ἀπλήστῳ A cum schol.

λέγειν· cὺ εἶ κύριος, | ὁ ὑπερυψούμενος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

- 105 Ἐμφόβως τὴν χεῖρα | ὁ Θωμᾶς τῇ πλευρᾷ σου
τῇ Ζηηφόρῳ, Χριστὲ,
ἐνθεὶς ὑπότρομος ἤθετο | ἐνεργείας, cῶτερ, διπλῆς
τῶν δύο φύσεων | τῶν ἐν σοὶ ἠνωμένων
ἀσυγχύτως καὶ πίστει ἐκραύγαζε
- 110 λέγων· cὺ εἶ κύριος, | ὁ ὑπερυψούμενος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

- Τὸν ἐν φλογὶ πυρὸς | καιομένης καμίνου
διαφυλάξαντα παῖδας
καὶ ἐν μορφῇ ἀγγέλου | συγκαταβάνα τούτοις
- 115 ὑμνεῖτε κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Ἐπιποθήσας σου | τὴν χαρμόσυνον θέαν
τὸ πρὶν ἠπίσκει Θωμᾶς·
ἀξιωθείς δὲ ταύτης | θεὸν καὶ κύριόν σε
- 120 ἐκάλει, δέσποτα,
ὄν ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Τὸν ἀγασχόμενον | τῆς Θωμᾶ ἀπιστίας
καὶ ὑποδείξαντα πλευρὰν
καὶ τῇ αὐτοῦ παλάμῃ | ἀκριβολογηθέντα
- 125 ὑμνεῖτε κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Coὺ τὸ περίεργον | θησαυρὸν κεκρυμμένον
ἡμῖν ἀνέψξε, Θωμᾶ·
θεολογήσας γλώσσῃ γὰρ | θεοφορουμένη,
- 130 ὑμνεῖτε, ἔλεγεσ
καὶ ὑπερυψοῦτε Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

- Cὲ τὴν φαεινὴν λαμπάδα | καὶ μητέρα τοῦ φωτὸς,
τὴν ἀρίζηλον δόξαν
καὶ ἀνωτέραν πάντων τῶν ποιημάτων
- 135 ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

Coὺ τὴν φαεινὴν ἡμέραν | καὶ ὑπέρλαμπρον, Χριστὲ,
τὴν ὀλόφωτον χάριν,

116 ὑπερυψοῦτε αὐτὸν A — 119 δι. add. in see. A — 132 φωτὸς A cum schol.: θεοῦ
Barth. — 135 ὄν ὕμνοις A

ἐν ἡ ὥραϊος κάλλει τοῖς μαθηταῖς σου
ἐπέστης, μεγαλύνομεν.

140 Ἐν τὸν χοῖκῃ παλάμῃ | ψηλαφώμενον πλευρὰν
καὶ μὴ φλέξαντα ταύτην
πυρὶ τῷ τῆς αὐτοῦ θείας οὐσίας
ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

Ἐν τὸν ὡς θεὸν ἐκ τάφου | ἀναστάντα Ἰησοῦν
145 οὐ βλεφάροις ἰδόντες,
ἀλλὰ καρδίας πόθῳ πεπιστευκότες
ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

VI

Κανὼν εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ (Πεντηκ. σελ. 150)

ἦχος πλ. α'.

ψδὴ α'.

Τῷ σωτήρι θεῷ, | τῷ ἐν θαλάσῃ λαὸν 15 εἰς τὸ ὑμνεῖν καὶ δοξάζειν σου
ποσὶν ἀβρόχοις | ὀδηγήσαντι τὴν σωτήριον ἀνάληψιν.

καὶ Φαραὼ πανστρατιά | καταποντίσαντι,
αὐτῷ μόνῳ ἄσωμεν, ὅτι δεδόξασται.

Ἀνέπτῃς, ζωοδότα Χριστέ,
πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἀνύψωσας
ἡμῶν τὸ γένος, φιλόανθρωπε,
20 τῇ ἀφάτῳ εὐσπλαγχνίᾳ σου.

5 Ἀΐσωμεν πάντες λαοὶ
τῷ ἐπὶ ὕμνων Χερουβὶμ
ἀναληφθέντι | μετὰ δόξης Χριστῷ
καὶ συγκαθίσαντι ἡμᾶς
ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς
ψδὴν ἐπινίκιον, | ὅτι δεδόξασται.

Αἱ τάξεις τῶν ἀγγέλων, Χριστέ,
βροτεῖαν φύσιν θεασάμεναι
συνανιοῦσάν σοι ἀπαύστως
ἐκκληττόμεναι ἀνύμνου σε.

Τὸν μεσίτην θεοῦ
καὶ ἀνθρώπων Χριστὸν

ψδὴ δ'.

10 χοροὶ ἀγγέλων | θεασάμενοι
μετὰ σαρκοῦ ἐν ὑψίστοις | ἐξεπλήττοντο,
συμφώνως δὲ ἀνέμελπον
ἕμνον ἐπινίκιον.

25 Εἰσακήκοα, κύριε, ἀκοὴν
τῆς δυναστείας τοῦ σταυροῦ,
ὡς παράδεισος ἠνοίγη δι' αὐτοῦ,
καὶ ἐβόησα·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

ψδὴ γ'.

Δυνάμει τοῦ σταυροῦ σου, Χριστέ,
στερέωσόν μου τὴν διάνοιαν

30 Ἀνελήφθῃς ἐν δόξῃ ὁ τῶν ἀγγέλων
βασιλεὺς, τὸν παράκλητον

Cod. A — v. 6 Marc. XVI 19. Luc. XXIV 51. Act. apostol. I 9. — 9 fort.: τῶν ἀνθρώπων.
— 11 fort.: τοῖς ὑψίστοις. — 12 post tertiam stropham alias duas et in hac et in altera oda
addit Pentecostarium — 17 ἀνήλωθε Barth. — 21 Χριστέ] σωτήρ Barth. — 24 ἐδόξαζον
omisso σε A — 26 τοῦ σταυροῦ σου Barth.

ἡμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀποστέλλων·

ψδὴ ε΄.

διὸ βοῶμεν·

Ὁρθρίζοντες βοῶμέν σοι, κύριε·

δόξα, Χριστὲ, τῇ ἀναλήψει σου.

κῶσον ἡμᾶς·

Ὡς ἀνήλθεν ὁ σωτὴρ πρὸς τὸν πατέρα
κὺν σαρκί, κατεπλάγησαν

κὺ γὰρ εἶ θεὸς ἡμῶν,

ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν.

35 αὐτῷ αἱ τῶν ἀγγέλων στρατιαὶ
καὶ ἐβόησαν·

Πληρώσας εὐφροσύνης τὰ κύμπαντα,
ἐλεῆμον,

δόξα, Χριστὲ, τῇ ἀναλήψει σου. 45 ταῖς ἄνω δυνάμεσι

μετὰ σαρκὸς ἐπεδήμησας.

Αἱ τῶν ἄνω δυνάμεις ταῖς ἀνωτέραις
ἐβόων, πύλας ἄρατε

Ἀγγέλων αἱ δυνάμεις αἰρόμενον

Χριστῷ τῷ ἡμετέρῳ βασιλεῖ,

εἰς ἰδοῦσαι,

40 ὃν ἀνυμνοῦμεν

τὰς πύλας, ἐκραύγαζον,

ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι.

τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ἄρατε.

ψδὴ ε΄.

50 Ἐκύκλωσέ με ἄβυσσος, | ταφή μοι τὸ κήτος ἐγένετο·
ἐγὼ δὲ ἐβόησα | πρὸς εἰς τὸν φιλόανθρωπον,
καὶ ἔσωσέ με | ἡ δεξιὰ σου, κύριε.

Ἐσκίρτησαν ἀπόστολοι, | ὄρωντες μετάρσιον σήμερον
τὸν κτίστην αἰρόμενον, | ἐλπίδι τοῦ πνεύματος

55 καὶ φόβῳ ἔκραζον· | δόξα τῇ ἀνόδῳ σου.

Ἐπέστησαν οἱ ἄγγελοι | βοῶντες, Χριστὲ, τοῖς μαθηταῖς σου·
ὃν τρόπον κατείδετε | Χριστὸν ἀνερχόμενον,
σαρκὶ ἐλεύσεται | δίκαιος πάντων κριτῆς.

Ὡς εἶδόν σε, σωτὴρ ἡμῶν, | αἱ ἄνω δυνάμεις ἐν ὑψίστοις
60 αἰρόμενον κύσσωμον, | ἐν φόβῳ ἐκραύγαζον·
μεγάλη, δέσποτα, | ἡ φιλανθρωπία σου.

ψδὴ ζ΄.

Ὁ ἐν καμίνῳ πυρὸς | τοὺς ὑμολόγους κώσας παῖδας
εὐλογητὸς ὁ θεὸς, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

31 ἀποστέλλει Barth. cf. Luc. XXIV 49. Ioann. XV 26. Act. apostol. I 4 — 32 διὸ schol. Barth.: ἴνα Α — 35 αὐτὸν Α — 37 ἄνω] ἀγγέλων Barth. — 40 κὺν πατρὶ Barth. post quartam stropham θεοτοκίον addit Pentecostarium — 49 post tertiam stropham κώσας aliae in Pentecostario additae sunt — 53 secunda et tertia strophia inverso ordine in Pentecostario leguntur — 54 φερόμενον Α — 56 Act. apostol. I 10—11. — 58 οὕτω σαρκὶ Α — ἀπάντων Α — 59 δυνάμεις αἱ ἀράνια sic ἴσως Barth., quia bestiae nisi cibis artificibus ai probari non potest. — 60 ἐκραύγαζον λέγοντα Barth. — 61 post quartam stropham θεοτοκίον addit Pentecostarium — 62 παῖδας κώσας Α, quod non receperimus, quia in tertia strophia idem codex collocationem verborum ἄρας φύσιν comprobat

Ἐπὶ τῶν ὤμων, Χριστέ, | τὴν πλανηθεῖσαν ἄρα φύσιν
65 ἀναληφθεὶς τῷ θεῷ | καὶ πατρὶ προσήγαγες.

Ὁ ἐν νεφέλῃ φωτὸς | ἀναληφθεὶς καὶ κύσας κόσμον
εὐλογητὸς ὁ θεὸς, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ὁ ἀνελθὼν ἐπὶ γῆς | πρὸς τὸν ἀώματον πατέρα
εὐλογητὸς ὁ θεὸς, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

ὦδὴ η΄.

70 Τὸν ἐκ πατρὸς πρὸ αἰώνων | γεννηθέντα υἱὸν καὶ θεὸν
καὶ ἐπ’ ἐσχάτων τῶν χρόνων | καρκωθέντα ἐκ παρθένου μητρὸς,
ἱερεῖς, ὑμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν ἐν δυεὶ ταῖς οὐσίαις | ἀγαπάντα ζωοδότην Χριστὸν
εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης | καὶ πατρὶ συγκαθεζόμενον,
75 ἱερεῖς, ὑμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν ἐκ δουλείας τὴν κτίσιν | τῶν εἰδώλων λυτρωσάμενον
καὶ παραστήσαντα ταύτην | ἐλευθέραν τῷ ἰδίῳ πατρὶ,
ἱερεῖς, ὑμνεῖτε. | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν τῇ αὐτοῦ καταβάσει | καθελόντα τὸν ἀντίπαλον
80 καὶ τῇ αὐτοῦ ἀναβάσει | ἀνυψώσαντα τὸν ἄνθρωπον,
ἱερεῖς, ὑμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ὦδὴ θ΄.

Ὁ ἐν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον μητέρα θεοῦ,
τὴν ἐν χρόνῳ τὸν ἄχρονον | ἀφράκτως κύησας
οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως μεγαλύνομεν.

85 Ὁ ἐν λυτρωτῆν τοῦ κόσμου, Χριστὸν τὸν θεόν,
οἱ ἀπόστολοι βλέποντες | ἐνθέως ὑψούμενον,
μετὰ δέους σκιρτῶντες ἐμεγάλυνον.

Ὁ ἐν καταβάντῃ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς
καὶ τὸν ἄνθρωπον κύσας | καὶ τῇ ἀναβάσει σου
90 ἀνυψώσαντα, τοῦτον μεγαλύνομεν.

Χαῖρε, θεοτόκε μητὲρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ,
ὃν ἐκύησας, σήμερον | ἐκ γῆς ἀνιπτάμενον
ἐν ἀγγέλοις ὀρώσῃς ἐμεγάλυνες.

68 ἀνελθὼν ἐν σαρκὶ Barth. — 69 quintam stropham addit Pentecostarium — 72 αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας A — 78 ἐ ἐπιτῆρ ὑμνοῦμεν καὶ ἐ ἐπερυψοῦμεν Barth. — 81 θεοτοκίον addit Pentecostarium — 87 inter alteram et tertiam duae aliae strophae insertae sunt in Pentecostario — 91 τοῦ θεοῦ om. A

VII

Κανὼν εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου (Αὐτ. 15)

ἦχος δ'.

ψδὴ α'.

Ἄνοιξω τὸ στόμα μου,
καὶ πληρωθήσεται πνεύματος·
καὶ λόγον ἐρεύξομαι | τῇ βασιλίδιμητρί·
καὶ ὀφθήσομαι | παιδρῶς πανηγυρίζων·
5 καὶ ἄσφαγηθόμενος | ταύτης τὰ θαύματα.

Παρθένοι νεάνιδες,
σὺν Μαριάμ τῇ προφήτιδι
ψδὴν τὴν ἐξόδιον | νῦν ἀλαλάξατε·
ἢ παρθένος γὰρ | καὶ μόνη θεομήτωρ
10 πρὸς λῆξιν οὐράνιον | διαβιβάζεται.

Ἄξιως ὡς ἔμψυχον
εἰς οὐρανὸν ὑπέδεξάτο
οὐράνια, πάναγνε, | θεῖα κληνώματα·
καὶ παρέστηκας | παιδρῶς ὠραϊσμένη
15 ὡς νύμφη πανάμμωσ
τῷ βασιλεῖ καὶ θεῷ.

ψδὴ γ'.

Τοὺς σοὺς ὑμνολόγους, θεοτόκε,
ἢ ζῶσα καὶ ἄφθοнос πηγῇ,
θείασον συγκροτήσαντας
πνευματικὸν στερέωσον,
20 καὶ ἐν τῇ θεῖᾳ μνήμῃ σου
στεφάνων δόξης ἀξίωσον.

Θνητῆς ἐξ ὀσφύος προαχθεῖσα
τῇ φύσει κατάλληλον, ἀγνή,
τὴν ἐξοδὸν διήνυσας·
25 τεκοῦσα δὲ τὴν ὄντως Ζωὴν

πρὸς τὴν Ζωὴν μεθέστηκας
τὴν θεῖαν καὶ ἐνυπόστατον.

Δῆμος θεολόγων ἐκ περάτων,
ἐξ ὕψους ἀγγέλων δὲ πληθῶς
30 πρὸς τὴν Σιών ἠεῖροντο
παντοδυνάμω νεύματι,
ἀξιοχρέως, δέσποινα,
τῇ εἰς ταφῇ λειτουργήσοντες.

ψδὴ δ'.

Τὴν ἀνεξιχνίαστον | θεῖαν βουλήν
35 τῆς ἐκ τῆς παρθένου σαρκώσεως
σοῦ τοῦ ὑψίστου
ὁ προφήτης Ἀββακούμ
κατανοῶν ἐκραύγαζε·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

40 Θάμβος ἦν θεάσασθαι | τὸν οὐρανὸν
τοῦ παμβασιλέως τὸν ἔμψυχον
τοὺς κενεῶνας
ὑπερχόμενον τῆς γῆς·
ὡς θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου!
45 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ἐν τῇ μεταστάσει σου, | μήτηρ θεοῦ,
τὸ εὐρυχωρότατον σῶμά σου
καὶ θεοδόχον
τῶν ἀγγέλων στρατιαί
50 ἱερωτάταις πτέρυξι
φόβῳ καὶ χαρᾷ συνεκάλυπτον.

Cod. A — v. 4 παιδρὸς A — 5 τὰ θαύματα A cum schol.: τὴν κοίμησιν Barth. — 7 Εκὸδ. XV 20—21. — 9 θεομήτωρ] θεοτόκος Barth. — 12 ὑπέδεξαντο Barth. — 18 συγκροτήσαντας A, sed aoriston scholasta legisse videtur — 29 ἀγγέλων τὸ A — 33 λειτουργήσαντες A — 34 primam stropham, cum primis apte cum reliquis cohaerent, non Isaiam composuisse, sed tanquam hinc inde suo carmine proprio esse videtur, quod idem sentio de reliquis huius canonis carminibus, quae quatuor strophis constant — 35 τῆς ἐκ τῆς Barth.: τὴν ἐκ A — 38 κατανοῶν Barth.: θεστήκας A, κατανοῶν ἐξεστήκας scholasta legisse videtur — Abbae. prec. 2. — 43 ὑπερχόμενον A

Εἰ ὁ ἀκατάληπτος | ταύτης καρπὸς,
 δι' ὃν οὐρανὸς ἐχρημάτισε,
 ταφὴν ὑπέστη
 55 ἔκουσίως ὡς θνητὸς,
 πῶς τὴν ταφὴν ἀρνήσεται
 ἢ ἀπειρογάμως κυήσασα;

ψδὴ ε'.

Ἐξέστη τὰ κύμπατα
 ἐπὶ τῇ θείᾳ δόξῃ σου·
 60 οὐ γὰρ, ἀπειρόγαμε παρθένε,
 γήθεν μετέστης | πρὸς αἰωνίους μονὰς
 καὶ πρὸς ἀτελεύτητον ζωὴν,
 πᾶσι τοῖς ὕμνοσί σε
 σωτηρίαν βραβεύουσα.

62 Κροτείωσαν κάλιπτερες
 τῶν θεολόγων σήμερον·
 γλώσσα δὲ πολύφθογγος ἀνθρώπων
 νῦν εὐφημεῖτω· | περιηχέτω ἀήρ,
 ἀπείρω λαμπόμενος φωτί·

70 ἄγγελοι ὕμνεῖτωσαν
 τῆς πανάγνου τὴν κοίμησιν.

Τὸ κεῖνος διέπρεπε
 τῆς ἐκλογῆς τοῖς ὕμνοις σου

ὄλος ἐξιστάμενος, παρθένε,
 75 ἔκδημος, ὄλος | ἱερωμένος θεῶ,
 τοῖς πᾶσι θεόληπτος καὶ ὦν
 ὄντως καὶ δεικνύμενος,
 θεοτόκε πανύμνητε.

ψδὴ ε'.

Τὴν θείαν ταύτην καὶ πάνδημον.
 80 τελούντες ἑορτὴν οἱ θεόφρονες
 τῆς θεομήτορος
 δεῦτε τὰς χεῖρας κροτήσωμεν,
 τὸν ἕξ αὐτῆς τεχθέντα
 πιστῶς δοξάζοντες.

Ἐκ σοῦ ζωὴ ἀνατέταλκε,
 85 τὰς κλείς τῆς παρθενίας μὴ λύσασα·
 πῶς οὖν τὸ ἄχραντον
 ζωαρχικόν τέ σου σκήνωμα
 τῆς τοῦ θανάτου πείρας
 γέγονε μέτοχον;

Ζωῆς ὑπάρξασα τέμενος
 90 ζωῆς τῆς αἰδίου τετύχηκας·
 διὰ θανάτου γὰρ
 πρὸς τὴν ζωὴν μεταβέβηκας
 ἢ τὴν ζωὴν τεκοῦσα | τὴν ἐνυπόστατον.

ψδὴ ζ'.

Οὐκ ἐλάτρευσαν | τὴν κτίσιν οἱ θεόφρονες
 95 παρὰ τὸν κτίσαντα,
 ἀλλὰ πυρὸς ἀπειλὴν | ἀνδρείως πατήσαντες
 ἔχαιρον ψάλλοντες· | ὑπερύμνητε,
 ὁ τῶν πατέρων κύριος | καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Νεανίσκοι καὶ | παρθένοι τῆς παρθένου τε
 100 καὶ θεομήτορος
 τὴν μνήμην ἐβοντες, | πρεσβύται καὶ ἄρχοντες
 καὶ βασιλεῖς· σὺν κριταῖς | μελωδήσατε·
 ὁ τῶν πατέρων κύριος | καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

59 δόξῃ] μνήμῃ A — 61 inde ab γήθεν μετέστης antiquam hirmi formam, quam a poeta sic, uti cum Bartholomaeo scripsimus, variatam esse scholiasta testatur, librarius cod. A retinuit — 71 πανάγνου] παρθένου Barth. — 74 contortam verborum structuram scripsimus exprobrare noscimus, nisi neutrius generis formas ὄλον ἐξιστάμενον κ. τ. λ. repernam. 79 πάνδημον A cum schol.: πάντιμον Barth. — 83 πιστῶς A cum schol.: θεόν Barth. — 88 τοῦ om. A — 94 τῇ κτίσει Barth. — 97 χαιρόντες ἐψάλλον Barth.

- 105 Καλπικάτωσαν | τῇ κάλπιγγι τοῦ πνεύματος
 ὄρη οὐράνια,
 ἀγαλλιόσθωσαν | βουνοὶ, καὶ κερτάτωσαν
 θεῖοι ἀπόστολοι· | ἡ πανήγυρις
 τῆς θεοτόκου σήμερον· | μυστικῶς εὐωχηθῶμεν.
- 110 Ἡ πανίερος | μετástασις τῆς θείας σου
 καὶ ἀκηράτου μητρὸς
 τὰ ὑπερκόσμια | τῶν ἄνω δυνάμεων
 ἤθροισε τάγματα | συνευφραίνεσθαι
 τοῖς ἐπὶ γῆς σε μέλλουσιν· | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

- 115 Παῖδας εὐαγεῖς ἐν τῇ καμίνῳ
 ὁ τόκος τῆς θεοτόκου διεσώσατο·
 τότε μὲν τυπούμενος, | νῦν δὲ ἐνεργούμενος
 τὴν οἰκουμένην ἅπασαν | ἐγείρει ψάλλουσαν·
 τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- 120 Τὴν μνήμην σου, ἄχραντε παρθένε,
 ἀρχαί τε καὶ ἐξουσίαι σὺν δυνάμεσιν,
 ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, | θρόνοι, κυριότητες,
 τὰ Χερουβὶμ δοξάζουσι· | καὶ τὰ φρικτὰ Σεραφίμ·
 ἀνθρώπων δὲ τὸ γένος ὑμνοῦμεν
 125 καὶ ὑπερυψοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας,
- Ἄξιον οἰκήσας, θεοτόκε,
 ἐν τῇ ἀχράντῳ νηδύϊ σου σαρκούμενος,
 οὗτος τὸ πανίερον | πνευμά σου δεξάμενος
 ἐν ἑαυτῷ κατέπαυσεν ὡς ὀφειλέτης υἱός·
 130 διό σε, τὴν παρθένον, ὑμνοῦμεν
 καὶ ὑπερυψοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Ὡ τῶν ὑπὲρ ἔννοιαν θαυμάτων
 τῆς ἀειπαρθένου τε καὶ θεομήτορος·
 τάφον γὰρ οἰκήσασα | ἔδειξε παράδεισον·
 135 ἧ παρεστῶτες σήμερον χαίροντες ψάλλομεν·
 τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

106 ἀγαλλιόσθωσαν νῦν Barth. — 107 ἡ βασιλίτσα πρὸς τὸν υἱὸν μερίζεται σὺν αὐτῷ
 αἰεὶ κρατοῦσα Barth. — 115 διεσώζετο A — 117 ἐγείρει Ven.: ἤγειρε A ἀγείρει Barth. —
 ψάλλειν σοι Ven. — 119 ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς A — 121 καὶ δυνάμεις A contra mo-
 dorum concinnitatem — 126 ξένος A — 128 σῶμα legisse videtur scholista.

ψδὴ θ'.

Ἄπας γηγενῆς | σκιρτάτω τῷ πνεύματι
λαμπαδοχούμενος·

- 140 πανηγυριζέτω δὲ | αὐτῶν νόων φύσις γεραίρουσα
τὴν ἱερὰν μετάστασιν | τῆς θεομήτορος,
καὶ βοάτω· | χαίροις, παμμακάριστε
θεοτόκε ἀγνή, ἀειπάρθενε.

Δεῦτε ἐν Σιών, | τῷ θείῳ καὶ πίνοντι

- 145 ὄρει τοῦ ζῶντος θεοῦ,
ἀγαλλιασώμεθα | τὴν θεοτόκον ἐνοπτριζόμενοι·
πρὸς γὰρ τὴν λίαν κρείττονα | καὶ θειοτέραν σκηνὴν
ὡς μητέρα | ταύτην εἰς τὰ ἅγια
τῶν ἀγίων Χριστὸς μετατίθησι.

- 150 Δεῦτε οἱ πιστοὶ | τῷ τάφῳ προσέλθωμεν
τῆς θεομήτορος·

καὶ περιπτυσώμεθα | καρδίας χεῖλη, ὄμματα, μέτωπα
εἰλικρινῶς προσάπτοντες· | καὶ ἀρυσώμεθα
ἰαμάτων | ἄφθονα χαρίσματα,

- 155 ἐκ πηγῆς ἀενάου βλυστάνοντα.

Δέχου παρ' ἡμῶν | ψδὴν τὴν ἐξόδιον,
μητέρα τοῦ ζῶντος θεοῦ·

καὶ τῇ φωτοφόρῳ σου | καὶ θείᾳ ἐπισκίασον χάριτι,
τῷ βασιλεῖ τὰ τρόπαια, | τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ

- 160 τὴν εἰρήνην, | ἄφεςιν τοῖς μέλπουσι
καὶ ψυχῶν σωτηρίαν βραβεύουσα.

VIII

Κανὼν ἀναστάσιμος τῆς Ὀκτωήχου (Ὀκτ. σελ. 19)

ἦχος α'.

ψδὴ α'.

Coῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ
θεοπρεπῶς ἐν ἰσχύϊ δεδοξασται·
αὕτη γὰρ, ἀθάνατε, ἡ πανθενῆς
ὑπεναντίους ἔθραυσε,
5 τοῖς Ἰσραηλίταις
ὀδὸν βουθοῦ καινουρηγασα.

Ὁ χερσὶν ἀχράντοις ἐκ χοῦς
θεουργικῶς κατ' ἀρχὰς διαπλάσας με
χεῖρας διεπέτασας ἐν τῷ σταυρῷ,
ἐκ γῆς ἀνακαλούμενος
10 τὸ φθαρέν μου σῶμα,
ὃ ἐκ παρθένου προσείληφας.

140 γεραίρουσαν A — 146 ἀγαλλιασώμεθα A — 153 ἀρυσώμεθα A — 155 βλυστάζοντα A — 161 βραβεύουσαν A

Canon octava quaque dominica inter diem festum Omnium sanctorum et Paschatis cantari vel recitari solet — Codd. AD — v. 3 ἀθάνατε ex ἀθάνατος corr; A

Νέκρωσιν ὑπέστη δι' ἐμέ
καὶ τὴν ψυχὴν τῷ θανάτῳ προδίδωσιν 40
ὁ ἐμπνεύσει θεία ψυχὴν μοι ἐνθεῖς,
καὶ λύσας αἰωνίων δεσμῶν
15 καὶ συναναστήσας
τῇ ἀφθαρσίᾳ ἐδόξασεν.

Χαῖρε, ἡ τῆς χάριτος πηγὴ,
χαῖρε, ἡ κλίμαξ καὶ πύλη οὐράνιος·
χαῖρε, ἡ λυχνία καὶ στάμνος χρυσῆ
καὶ ὄρος ἀλατόμητον,
20 ἡ τὸν ζωοδότην
Χριστὸν τῷ κόσμῳ κήσασα.

ψδὴ γ'.

Ὁ μόνος εἰδὼς τῆς τῶν βροτῶν
οὐσίας τὴν ἀσθένειαν,
καὶ συμπαθῶς αὐτὴν μορφωσάμενος
περιζωσὼν με ἐξ ὕψους δύναμις
25 τοῦ βαῶν σοι ἄγιος | ὁ ναὸς ὁ ἐμψυχος
τῆς ἀφράστου σου δόξης, φιλάν-
θρωπε.

Θεὸς μου ὑπάρχων, ἀγαθὲ,
πεσόντα κατωκτείρησας
καὶ καταβῆναι πρὸς με ηὐδόκησας
30 ἀνύψωσάς τε διὰ σταυρώσεως
τοῦ βαῶν σοι ἄγιος | ὁ τῆς δόξης κύριος,
ὁ ἀνείκαστος ἐν ἀγαθότητι.

Ζωὴ ἐνυπόστατος, Χριστὲ,
ὑπάρχων καὶ φθαρέντα με
35 ὁ συμπαθῆς θεὸς ἐνδυσάμενος
εἰς χοῦν θανάτου καταβάς, δέσποτα, 65
τὸ θνητὸν διέρρηξας
καὶ νεκρὸς τριήμερος
ἀναστὰς ἀφθαρσίαν ἡμφίεσας.

Θεὸν συλλαβοῦσα ἐν γαστρὶ,
παρθένε, διὰ πνεύματος
τοῦ παναγίου ἕμαινας ἀφλεκτὸς·
ἐπεὶ σε βάτος τῷ νομοθέτῃ Μωσεὶ
φλεγόμενη ἄκαυστα | σαφῶς προεμήνυσε
τὴν τὸ πῦρ δεξαμένην τὸ ἄσπεκτον.

ψδὴ δ'.

Ὅρος σε τῇ χάριτι τῇ θείᾳ κατάσκιον
προβλεπτικοῖς ὁ Ἀββακοῦμ
κατανοήσας ὀφθαλμοῖς,
ἐκ σοῦ ἐξελεύεσθεαι
τοῦ Ἰσραὴλ προανεφώνει τὸν ἄγιον
50 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἀνάπλασιν.

Τίς οὗτος σωτὴρ ὁ ἐξ Ἐδῶμ ἀφικόμενος
στεφηφορῶν ἐξ ἀκανθῶν
πεφοινιγμένος τὴν στολὴν
ἐν ζύλῳ κρεμάμενος;
55 τοῦ Ἰσραὴλ ὑπάρχει οὗτος ὁ ἄγιος
εἰς σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἀνάπλασιν.

Ἰδετε λαὸς τῶν ἀπειθῶν καὶ αἰσχύνθητε·
ὄν ὡς κακοῦργον γὰρ ὑμεῖς
ἀναρτηθῆναι ἐν σταυρῷ
60 Πιλάτον ἠτήσασθε
φρενοβλαβῶς, θανάτου λύσας τὴν
δύναμις
θεοπρεπῶς ἐξανέστη τοῦ μνήματος.

Ξύλον σε, παρθένε, τῆς ζωῆς ἐπιστά-
μεθα·
οὐ γὰρ τῆς γνώσεως καρπὸς
65 θανατηφόρος τοῖς βροτοῖς
ἐκ σοῦ ἀνεβλάστησεν,
ἀλλὰ ζωῆς τῆς αἰδίου ἀπόλαυσις
εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν ὑμνούστων σε.

15 ἐδόξασας A — 26 ἀχράντου Oct. — 30 τε D: δὲ A με Oct. — 31 ὁ ναὸς ὁ ἐμψυχος ὁ ἀνεῖκ. D — 35 ὡς συμπ. D — 37 νεκροῦ Oct. — 38 ἡμφίεσεν A — 43 φλεγόμενη Oct. — 45 unum tantum versum huius et sequentis carminis exaratum exhibet D, quo cum accedat sententia parum cum reliquis strophis conexas, hirmos si minus omnes, at certe aliquot huius canonis ab Ioanne Damasceno extrinsecus adscitos esse iudico — 48 ἐκ σοῦ A m. pr.: ἐξ οὗ A m. sec. — ἐξελεύεσθεαι ex ἐξελεύεσθαι, ut videtur, corr. A — 53 πεφοινιγμένος ex πεφοινιγμένος corr. A — 60 Πιλάτον D: Πιλάτῳ A — 64 βρώσεως D

ψδὴ ε'.

Ὁ φωτίσας

70 τῇ ἐλλάμψει τῆς εἰς παρουσίας
καὶ φαιδρύνας [Χριστέ,
τῷ σταυρωῦ σου τοῦ κόσμου τὰ πέρατα,
τὰς καρδίας φωτίσον φωτὶ
τῆς εἰς θεογνωσίας
75 τῶν ὀρθοδόξως ὑμνούντων σε.

Τὸν ποιμένα

τῶν προβάτων τὸν μέγαν καὶ κύριον

Ἰουδαίῳ

διὰ ξύλου σταυροῦ ἐθανάτωσαν·

80 ἀλλ' αὐτὸς ὡς πρόβατα νεκροῦς
ἐν ἄδη τεθαμμένους
κράτους θανάτου ἐρρύκατο.

Τῷ σταυρωῦ σου

τὴν εἰρήνην εὐαγγελισάμενος

85 καὶ κηρύξας

αἰχμαλώτοις, σωτήρ μου, τὴν ἄφεςιν
τὸν κρατοῦντα ἡσυχνας, Χριστέ,
γυμνὸν ἠπορημένον
δείξας τῇ θείᾳ ἐγέρσει σου.

90 Τὰς αἰτήσεις

τῶν πιστῶς αἰτουμένων, πανύμνητε,
μὴ παρίδης,

ἀλλὰ δέχου καὶ ταύτας προσάγαγε
τῷ υἱῷ σου, ἄχραντε, θεῷ,

95 τῷ μόνῳ εὐεργέτῃ·

σὲ γὰρ προστάτιν κεκτήμεθα.

ψδὴ ε'.

Ἐκύκλωσεν ἡμᾶς ἐσχάτη ἄβυσσος,
οὐκ ἔστιν ὁ ρυόμενος·

ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς·

100 ὡσον τὸν λαόν σου ὁ θεὸς ἡμῶν·

σὺ γὰρ ἰσχύς | τῶν ἀθενοούντων
καὶ ἐπανόρθωσις.

Τῷ πταίσματι τοῦ πρωτοπλάστου, κύ-
δεινῶς ἐτραυματίσθημεν, [ριε,
τῷ δὲ μύλωπι ἰάθημεν τῷ σῷ,

105 ὡς ὑπὲρ ἡμῶν ἐτραυματίσθης, Χριστέ·
σὺ γὰρ ἰσχύς | τῶν ἀθενοούντων
καὶ ἐπανόρθωσις.

Ἀνήγαγες ἡμᾶς ἐξ ἄδου, κύριε,
τὸ κῆτος χειρωσάμενος

τὸ παμφάγον, παντοδύναμε, τῷ σῷ

110 κράτει καθελὼν αὐτοῦ τὴν δύναμιν·
σὺ γὰρ ζωὴ | καὶ φῶς ὑπάρχεις
καὶ ἡ ἀνάστασις.

Εὐφραίνονται ἐν σοὶ, παρθένε ἄχραντε,
τοῦ γένους οἱ προπάτορες,

τὴν Ἐδὲμ ἀπολαβόντες διὰ σοῦ,

115 ἣν ἐκ παραβάσεως ἀπίωλεσαν·

σὺ γὰρ ἀγνή | καὶ πρὸ τοῦ τόκου
καὶ μετὰ γέννησιν.

ψδὴ ζ'.

Σὲ νοητὴν, | θεοτόκε, κάμινον
κατανοοῦμεν οἱ πιστοί·

ὡς γὰρ παῖδας ἔσωσε τρεῖς,

120 ὁ ὑπερυψούμενος | κόσμον ἀνεκαίνισεν

ἐν τῇ γαστρὶ σου ὀλόκληρον,

ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων

θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Ἐφριξε γῆ, | ἀπεστράφη ἥλιος
καὶ συνεσκότασε τὸ φῶς·

125 διερράγη τὸ τοῦ ναοῦ

θεῖον καταπέτασμα,

πέτραι δὲ ἐσχίσθησαν·

81 τεθειμένας D — 87 ἰσυχνας A — 90 loco eius, quod ex D repetivimus, in cod. A hoc theotokion exaratum est: Εὐφραίνονται οὐρανῶν αἱ δυνάμεις ὀρώσαι σε· ἀγάλλονται σὺν αὐταῖς τῶν βροτῶν τὰ συστήματα· τῷ γὰρ τόκῳ ἦννυται τῷ σωτήρι παρθένε θεοτόκε· ὃν ἐπαξίως δοξάζομεν, cuius numeri parum expediti sunt. — 108 τὸ κῆτος . . . τὸ παμφάγον ex τοῦ κήτους . . . τοῦ παμφάγου, ut videtur, corr. A — 120 ὅλον με τὸν ἄνθρωπον, ἐν τῇ γαστρὶ σου ἀνέπλασεν Oct.

διὰ σταυροῦ γὰρ ἦρθη ὁ δίκαιος,
ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

130 Ὡς γερονὸς | ὡσεὶ ἀβοήθητος
καὶ τραυματίας ἐν νεκροῖς
ἐκουσίως τὸ καθ' ἡμᾶς,
ὁ ὑπερυψούμενος
πάντας ἠλευθέρωσας
καὶ κραταιᾶ χειρὶ συνανέστησας,

135 Χαίρε, πηγὴ | αἰεζώου νάματος·
χαίρε, παράδεισε τρυφῆς·
χαίρε, τεῖχος τὸ τῶν πιστῶν·
χαίρε, ἀπειρόγαμο·
χαίρε, ἡ παγκόσμιος χαρὰ,
δι' ἧς ἡμῖν ἐξανέτειλεν
140 ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

ψδὴ η'.

Ἐν καμίνῳ παῖδες Ἰσραὴλ, | ὡς ἐν χωνευτηρίῳ,
τῷ κάλλει τῆς εὐσεβείας | καθαρώτερον χρυσοῦ
ἀπέστιλβον ψάλλοντες·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον, ὑμνεῖτε
145 καὶ ὑπερψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὁ βουλήσει ἅπαντα ποιῶν, | ὁ καὶ μετασκευάζων,
ἐκτρέπων σκιὰν θανάτου | εἰς αἰώνιον ζωὴν
τῷ πάθει σου, λόγε θεοῦ,
150 ἐ ἀπαύστως πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνοῦμεν
καὶ ὑπερψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὡς καθέλιες σύντριμμα, Χριστέ, | καὶ τὴν τάλαιπωρίαν
ἐν πύλαις καὶ ὀχυρώμασι τοῦ ἄδου ἀναστὰς
ἐκ τάφου τριήμερος·
155 ἐ ἀπαύστως πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνοῦσι
καὶ ὑπερψοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὴν ἀσπόρως καὶ ὑπερφυῶς | ἐξ ἀστραπῆς τῆς θείας
τεκοῦσαν τὸν μαργαρίτην | τὸν πολύτιμον, Χριστὸν,
ὑμνήσωμεν λέγοντες·
160 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον, ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

127 ἦρται D — v. 127 et 133 voce bisyllaba abundant. — 135 cod. D hoc alterum exhibet theotokion: Χαίρε σπηλὴ τοῦ Ἄδου τὸ κλύειον, ἐξ οὗ προήλθεν ὁ ποιητὴς ἐνδοξο-
μενος ἀληθῶς, ὄλον με τὸν ἀνομήτονον, ὁ ὑπερυψούμενος, δι' ἐκπλαγχνίαν ἀκατάληπτον, ὁ
αἰνετὸς τῶν πατέρων. — 138 παρὰ τὴν γέλιμασιν ἀποφαινοῦντο ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
χαρὰ commendatur. — 143 ψάλλοντες D: λέγοντες A — 144 post ἔργα et in hac et in
quarta stropha κυρίου add. Oct. — 145 ὑπερψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας, in reliquis stro-
phis cum Oct. conspirat cod. A, cod. D extrema verba strophae omisit — 149 ὡς κύριον
in secunda et tertia stropha Oct. — ἀπαύστως ὑμνοῦσι καὶ ὑπερψοῦσι — 156 hoc est
quod ex cod. D recerimus, cod. A hoc alterum exhibet theotokion: χαίρε θρόνε τοῦ
θεοῦ, πιστῶν χαίρε τὸ τεῖχος, δι' ἧς φῶτα τοῖς ἐν σκότει ἐξανέτειλε Χριστὸς, τοῖς ἐν μακ-
ρίζουσι καὶ βοῶσιν· πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερψοῦτε

ψδὴ θ'.

Τύπον τῆς ἀγνῆς λοχείας σου
 πυρπολουμένη βάτος ἔδειξεν ἄφλεκτος·
 καὶ νῦν καθ' ἡμῶν | τῶν πειρασμῶν ἀγριαίνουσαν
 κατασβέσαι αἰτούμεν τὴν κάμινον,
 165 ἵνα σε, θεοτόκε, | ἀκαταπαύστως μεγαλύνωμεν.

ᾠ πῶς ὁ λαὸς ὁ ἄνομος,
 ὁ ἀπειθῆς καὶ πονηρὰ βουλευόμενος
 τὸν ἀλάστορα | καὶ ἀσεβῆ ἐδικαίωσε,
 τὸν δὲ δίκαιον ξύλῳ κατέκρινε,
 170 τὸν κύριον τῆς δόξης, | ὃν ἐπαξίως μεγαλύνομεν.

Ὡς τὸν ἄμνός ὁ ἄμωμος,
 ὁ τὴν τοῦ κόσμου ἁμαρτίαν ἀράμενος,
 σὲ δοξάζομεν, | τὸν ἀναστάντα τριήμερον,
 σὺν πατρὶ καὶ τῷ θείῳ σου πνεύματι,
 175 καὶ κύριον τῆς δόξης | θεολογοῦντες μεγαλύνομεν.

Ὡς τὸν λαόν σου, κύριε,
 ὄνπερ ἐκτίσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι,
 κατ' ἐχθρῶν ἰσχὺν | τῷ βασιλεῖ χαριζόμενος
 καὶ ταῖς καίς ἐκκλησίαις, φιλόνηθρπε,
 180 βραβεύων τὴν εἰρήνην | τῆς θεοτόκου ταῖς ἐντεύξεσιν.

Θ Ε Ο Φ Α Ν Ο Υ Σ

I

Κάνων εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς θεοτόκου (Μαρτ. 25).

Ἡ ἀκροστιχίς κατ' ἀλφάβητον.

ἦχος δ'.

ψδὴ α'.

κατὰ τὸ «Ἄνοιξω τὸ στόμα μου.»

Ἄιδέτω σοι, δέσποινα, | κινῶν τὴν λύραν τοῦ πνεύματος
 Δαυὶδ ὁ προπάτωρ σου· | ἄκουσον, θύγατερ,

161 τύπος Α — 162 πυρπολουμένην βάτον ἔδειξεν ἄφλεκτον Δ — 174 πατρὶ τε Θεῷ. contra numerorum aequalitatem. — 175 δόξης ὃν ἐπαξίως Α — 176 loco eius quod ex cod. D receperimus cod. Α hoc theotokion exhibet: Ἄπας ἐγκωμίων, πάνταγε, νόμος ἡτᾶται τῷ μεγέθει τῆς δόξης σου· ἀλλὰ δέσποινα παρ' οἰκετῶν ἀναξίων σου, ἐξ εὐνοίας δὲ σοὶ προσφερόμενον (scr. προσφερομένων) προσδέχου, θεοτόκε, μετ' εὐμενοίας (scr. εὐμενείας) τὸ ἐφύμνιον.

Duae extremae huius canonis odae ab Ioanne Monacho compositae esse feruntur, unde intellegitur, qua de causa inde ab octava oda novis literarum in initiis singulorum versuum collocatarum ordo ordiatur — Cod. Α — v. 1 Psalm. XLIV 11

τὴν χαρμόσυνον | φωνὴν πρὸς τοῦ ἀγγέλου·
χαρὰν γὰρ μηνύει σοι | τὴν ἀνεκλάλητον.

Ὁ ἄγγελος.

Βωῷ σοι γηθόμενος· | κλῖνον τὸ οὖς σοῦ καὶ πρόσχεσ μοι
5 θεοῦ καταγγέλλοντι | σύλληψιν ἄσπορον·
εὗρες χάριν γὰρ | ἐνώπιον κυρίου,
ἦν εὖρεν οὐδέποτε | ἄλλη τις, πάναγνε.

Ἡ θεοτόκος.

Γνωσθήτω μοι, ἄγγελε, | τῶν σῶν ρημάτων ἢ δύναμις·
πῶς ἔσται ὁ εἴρηκας; | λέγε σαφέστατα,
10 πῶς συλλήψομαι | παρθένοσ οὖσα κόρη;
πῶς δὲ καὶ γενήσομαι | μήτηρ τοῦ κτίσαντος;

Ὁ ἄγγελος.

Δολίως με φθέγγεσθαι | διαλογίζη, ὡς ἔοικε,
καὶ χαίρω θεώμενος | τὴν σὴν ἀσφάλειαν·
θάρσει, δέσποινα· | θεοῦ γὰρ βουλομένου
15 ῥαδίως περαίνεται | καὶ τὰ παράδοξα.

ψδὴ γ'.

κατὰ τὸ «Τοὺς σοὺς ὑμολόγους.»

Ἡ θεοτόκος.

Ἐξέλιπεν ἄρχων ἐξ Ἰουδα, | ὁ χρόνος ἐπέστη δὲ λοιπὸν,
καθ' ὃν ἀναφανήσεται | ἢ τῶν ἐθνῶν ἐλπίς, ὁ Χριστός·
εὐ δὲ, πῶς τοῦτον τέξομαι | παρθένοσ οὖσα, σαφήνισον.

Ὁ ἄγγελος.

Ζητεῖς παρ' ἐμοῦ γνῶναι, παρθένε, | τὸν τρόπον συλλήψεωσ τῆσ σῆσ·
20 ἀλλ' οὗτοσ ἀνερμήνευτοσ· | τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον
δημιουργῷ δυνάμει σοι | ἐπισκίασαν ἐργάσεται.

Ἡ θεοτόκος.

Ἡ ἐμὴ προουήτωρ δεξαμένη | τὴν γνῶμην τοῦ ὄψεωσ, τρυφῆσ
τῆσ θείασ ἐξεστράκιεται· | διόπερ κἀγὼ δέδοικα
τὸν ἀσπασμὸν τὸν ξένον σοι, | εὐλαβουμένη τὸν ὄλιθον.

Ὁ ἄγγελος.

25 Θεοῦ παραστάτησ ἀπεστάλην | τὴν θείαν μηνύσαι σοι βουλήν·
τί με φοβῆ, πανάμωμε, | τὸν μᾶλλον ἐξοφοούμενον;
τί εὐλαβεῖ με, δέσποινα, | τὸν ἐξοφοούμενον;

3 φωνὴν τὴν τοῦ Barth. — 6 γὰρ χάριν A, quo numerorum dulcedo minuitur — 9 malo σαφέτερον — 11 κτίστου μου Barth. — 15 τὰ om. A — 18 παρθένοσ A — 22 Genes. III — 25 μηνύσων Barth. — σοι βουλήν schol. cod. A Barth.: συμβουλήν A

ψδὴ δ'.

κατὰ τὸ «Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ.»

Ἡ θεοτόκος.

Ἰερὰν τινα παρθένον | τεξομένην ἀκήκοα
 τοῦ προφήτου πάλαι | τὸν Ἐμμανουὴλ προθεσπίσαντος·
 30 ἐπιποθῶ δὲ τὸ γινῶναι, | πῶς θεότητος
 τὴν ἀνάκρασιν | φύσις βροτῶν ὑποστήσεται;

Ὁ ἄγγελος.

Κατεμήνυσεν ἡ βάτος | ἀκατάφλεκτος μείνασα
 δεξαμένη φλόγα, | κεχαριτωμένη ἀνύμφευτε,
 τοῦ κατὰ σὲ μυστηρίου | τὸ παράδοξον·
 35 μετὰ τόκον γὰρ | μενεῖς, ἀγνή, ἀειπάρθενος.

Ἡ θεοτόκος.

Λαμπρυνόμενος τῷ φέγγει | τοῦ θεοῦ παντοκράτορος,
 ἀληθείας κήρυξ, | λέγε, Γαβριὴλ, ἀληθέστατα·
 πῶς ἀκηράτου μενούσης | τῆς ἀγνείας μου
 λόγον τέξομαι | μετὰ σαρκὸς τὸν ἀώματον;

Ὁ ἄγγελος.

40 Μετὰ δέους σοι ὡς δοῦλος | τῇ κυρίᾳ παρίσταμαι·
 μετὰ φόβου, κόρη, | νῦν κατανοεῖν εὐλαβοῦμαί σε·
 ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον | καταβήσεται
 ἐπὶ σὲ λόγος | ὁ τοῦ πατρὸς, ὡς ἠυδόκησεν.

ψδὴ ε'.

κατὰ τὸ «Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.»

Ἡ θεοτόκος.

Νοεῖν σου οὐ δύναμαι | τῶν λόγων τὴν ἀκρίβειαν·
 45 θαύματα γὰρ γέγονε πολλάκις
 θεῖα δυνάμει | τερατουργούμενα,
 σύμβολα καὶ τύποι νομικοί,
 τέτοκε παρθένος δὲ | ἀπειράνδρως οὐδέποτε.

Ὁ ἄγγελος.

Ξενίζη, πανάμωμε· | καὶ ξένον γὰρ τὸ θαυμά σου·
 50 μόνη γὰρ τὸν πάντων βασιλέα
 δέξῃ ἐν μήτρᾳ | σαρκωθησόμενον·
 καὶ σὲ προτυποῦσι προφητῶν
 ῥήσεις καὶ αἰνίγματα | καὶ τοῦ νόμου τὰ σύμβολα.

29 προθεσπίζοντα A, unde conicietas προθεσπίζοντος. cf. Ies. VII 14 — 30 τοῦ γινῶναι Barth. — 32 κατεμήνυσεν A — 31 ἀπόρητον Barth. — 35 μενεῖς γάρ A — 50 βασιλέαν A 51 μήτρα σου A

Ἦ θεοτόκος.

- 55 Ὁ πᾶσιν ἀχώρητος | καὶ πᾶσιν ἀθεώρητος
 πῶς οὗτος δυνήσεται παρθένου
 μήτραν οἰκῆσαι, | ἦν αὐτὸς ἐπλασε;
 πῶς δὲ καὶ συλλήψομαι θεόν,
 λόγον τὸν συνάναρχον | τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι;

Ὁ ἄγγελος.

- Πρὸς τὸν σὸν προπάτορα | Δαυῖδ ἐπαγγειλάμενος
 60 θῆσειν ἐκ καρποῦ τοῦ τῆς κοιλίας
 ἐπὶ τοῦ θρόνου | τῆς βασιλείας αὐτοῦ,
 τὴν τοῦ Ἰακώβ σὲ καλλονὴν
 μόνην ἐξελέξατο | λογικὸν ἐνδιαίτημα.

ψδὴ ε΄

κατὰ τὸ «Ἐβόησε προτυπῶν.»

Ἦ θεοτόκος.

- Ῥημάτων σου | τὴν φωνὴν, Γαβριήλ, τὴν χαρμόσυνον
 65 δεξαμένη | εὐφροσύνης ἐνθέου πεπλήρωμαι·
 χαρὰν γὰρ μηνύεις | καὶ χαρὰν καταγγέλλεις τὴν ἄληκτον.

Ὁ ἄγγελος.

Coὶ δέδοται | ἡ χαρὰ, θεομήτορ, ἡ ἔνθεος·
 σοὶ τὸ χαῖρε | πᾶσα κτίσις κραυγάζει, θεόνυμφε·
 σὺ γὰρ μόνη μήτηρ | τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ προωρίσθης, ἀγνή.

Ἦ θεοτόκος.

- 70 Τῆς εὔας νῦν | δι' ἐμοῦ καταργεῖσθω κατάκριμα·
 ἀποδότω | δι' ἐμοῦ τὸ ὀφείλημα σήμερον·
 δι' ἐμοῦ τὸ χρέος | τὸ ἀρχαῖον δοθήτω πληρέστατον.

Ὁ ἄγγελος.

- Ἐπέσχετε | ὁ θεὸς Ἀβραάμ τῷ προπάτορι
 εὐλογεῖσθαι | ἐν τῷ σπέρματι τούτου τὰ ἔθνη, ἀγνή·
 75 διὰ σοῦ δὲ πέρας | ἡ ὑπόσχεσις δέχεται σήμερον.

ψδὴ ζ΄.

κατὰ τὸ «Οὐκ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει.»

Ἦ θεοτόκος.

- Φῶς τὸ ἄϋλον | μηνύων ὕλη σώματος
 ἐγωθηρόμενον
 δι' εὐσπλαγχνίαν πολλήν, | παιδρὸν εὐαγγέλιον,
 θεῖα κηρύγματα | νῦν κραυγάζεις μοι·
 80 εὐλογημένος, πάνταγε, ὁ καρπὸς τῆς σῆς κοιλίας.

Ὁ ἄγγελος.

Χαῖρε, δέσποινα | παρθένε, χαῖρε, πάναγνε·
 χαῖρε, δοχεῖον θεοῦ·
 χαῖρε, λυχνία φωτός, | Ἀδὰμ ἡ ἀνάκλησις,
 Εὐας ἡ λύτρωσις, | ὄρος ἄγιον,
 85 περιφανές ἀγίασμα | καὶ νυμφῶν ἀθανασίας.

Ἡ θεοτόκος.

Ψυχὴν ἤγνισε, | τὸ σῶμα καθηγίασε,
 ναὸν εἰργάσατο
 χωρητικόν με θεοῦ, | σκηνὴν θεοκόσμητον,
 ἔμψυχον τέμενος | ἡ ἐπέλευσις
 90 τοῦ παναγίου πνεύματος | καὶ ζωῆς ἀγνὴν μητέρα.

Ὁ ἄγγελος.

Ὡς πολύφωτον | λαμπάδα καὶ θεότευκτον
 παστάδα βλέπω σε·
 νῦν ὡς χρυσῇ κιβωτὸς | τοῦ νόμου τὸν πάροχον
 δέχου, θεόνυμφε, | εὐδοκῆσαντα
 95 τὴν τῶν ἀνθρώπων ῥύσασθαι | διὰ σοῦ φθαρτὴν οὐσίαν.

ψδὴ η΄.

κατ' ἀλφάβητον.

Ὁ ἄγγελος.

Ἄκουε, κόρη παρθένε ἀγνή,
 εἰπάτω δὴ ὁ Γαβριήλ,
 Βουλὴν ὑψίστου ἀρχαίαν ἀληθινήν.
 Γενοῦ πρὸς ὑποδοχὴν ἐτοίμη θεοῦ·
 100 Διὰ σοῦ γὰρ ὁ ἀχώρητος
 βροτοῖς ἀναστραφίσεται·
 διὸ καὶ χαίρων βοῶ·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
 κύριον.

Ἡ θεοτόκος.

Ἐννοια πᾶσα ἠτιτᾶται βροτῶν.
 105 ἀντέφησεν ἡ παρθένος,
 Ζητοῦσα ἄπερ μοι φθέγγῃ παράδοξα·
 Ἦσθην σου τοῖς λόγοις, ἀλλὰ δέδοικα
 Θαμβηθεῖσα, μὴ ἀπάτη με

ὡς Εὐὰν πόρρω πέμψης θεοῦ·

110 ἀλλ' ὅμως ἤδη βοῶ·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
 κύριον.

Ὁ ἄγγελος.

Ἴδε, σοὶ τὸ ἄπορον λέλυται,
 φησὶ πρὸς ταῦτα [ὁ] Γαβριήλ·
 Καλῶς γὰρ ἔφησ τὸ πρᾶγμα δυστέκ-
 μαρτον.
 115 Λόγοις σῶν χειλέων πειθαρχοῦσα
 λοιπὸν
 Μὴ ἀμφίβαλλε ὡς πλάσματι,
 ὡς πράγματι δὲ πίστευε·
 ἐγὼ γὰρ χαίρων βοῶ·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
 κύριον.

86 καὶ σῶμα Barth. — 94 δέχου πανάμωμε Barth. — 101 ἀναστραφίσεται Barth.: συναστρέφεται A — 103 Exclamatio εὐλογεῖτε κ. τ. λ. a reliqua stropharum parte ita disjuncta est, ut acrostichidis ordinem interrumpat — 110 ἤδη βοῶ] ἴδε βοᾶς et in hac et in quarta strophā Barth. — 112 nescio an τὸ vel σοὶ delendum sit — 113 ὁ cum superfluat uncinis inclusimus — 116 ἀμφίβαλε A

Ἦ θεοτόκος.

120 Νόμος οὗτος θεόθεν βροτοῖς,
ἢ ἄμεμπτος αὐθις φησί,
Ξυνοῦ ἕξ ἔρωτος τόκον προέρχεται·
Οὐκ οἶδα κυζύγου παντελῶς ἡδονήν·
Πῶς οὖν λέγεις, ὅτι τέξομαι;
125 φοβοῦμαι, μὴ ἀπάτη λαλῆς·
ἀλλ' ὅμως ἦδη βοῶ·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

Ὁ ἄγγελος.

Ῥήματα, ἅπερ μοι φθέγγη, σεμνή,
ὁ ἄγγελος πάλιν βοᾷ,
130 Συνήθη πέλει λοχείας ἀνθρώπων
θνητῶν·
Τὸν ὄντως θεόν σοι ἐπαγγέλλομαι
Ἵπερ λόγον τε καὶ ἔννοιαν
καρκούμενον, ὡς οἶδεν αὐτός·
διὸ καὶ χαίρων βοῶ·
135 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

Ἦ θεοτόκος.

Φαίνη μοι ἀληθείας ῥήτωρ,
κατέθετο ἢ παρθένος·
Χαρὰς κοινῆς γὰρ ἐλήλυθας ἄγγελος·
Ψυχὴν οὖν ἐπεὶ συγκαθήγγισμαι κύ-
ματι,
140 Ὅς τὸ ῥημά σου, γενέσθω μοι·
σκηνούτω ἐν ἐμοὶ ὁ θεός,
πρὸς ὃν βοῶ μετὰ σοῦ·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

ψδὴ θ'.

κατ' ἀλφάβητον ἀντιστρόφως.

Ὅς ἐμπύχῳ θεοῦ κιβωτῷ
145 Ψαυέτω μηδαμῶς χεῖρ ἀμνήτων·

Χεῖλη δὲ πιστῶν τῇ θεοτόκῳ ἀσιγήτως
Φωνὴν τοῦ ἀγγέλου ἀναμέλποντα
ἐν ἀγαλλιάσει βοάτω·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

150 Ἵπερ ἔννοιαν συλλαβοῦσα θεὸν
Τῆς φύσεως θεσμοῦς ἔλαθες, κόρη·
Ὡς γὰρ ἐν τῇ τίκτειν τὰ μητέρων
διέδρας,
Ῥευστὴ φύσις καίπερ καθεστηκυῖα·
ὄθεν ἐπαξίως ἀκούεις·
155 χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Πῶς πηράζεις γάλα, παρθένε ἀγνή;
Οὐ φέρει ἐξεῖπειν γλώσσα βροτεία·
Ξένον γὰρ φύσεως ἐπιδείκνυσαι
πράγμα
Νομίμου γονῆς ὄρους ὑπερβαῖνον·
160 ὄθεν ἐπαξίως ἀκούεις·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Μυστικῶς ταῖς ἱεροτεύκτοις γραφαῖς
Λαλεῖται περὶ σοῦ, μητρὸς ὑψίστου·
Κλίμακα γὰρ πάλαι Ἰακώβ σε προ-
τυποῦσαι
165 Ἰδὼν ἔφη· βάσις θεοῦ αὐτῆ·
ὄθεν ἐπαξίως ἀκούεις·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Θαυμαστὸν τῷ ἱεροφάντῃ Μωσεὶ
Ἦ βάτος καὶ τὸ πῦρ ἔδειξε τέρας·
170 Ζητῶν δὲ τὸ πέρασ εἰς διάβασιν
χρόνου
Ἐν κόρῃ ἀγνῇ, ἔφη, κατοπτεύσω·

130 συνήθους Barth. — 133 ὡς οἶδεν αὐτὸς de conl. scripsimus: ὡς αὐτὸς οἶδεν ἐκ σοῦ
A sed ἐκ σοῦ in rasura, ὡς οἶδεν ἐκ σοῦ Barth. — 136 fort.: τῆς ἀληθείας — 139 συγκα-
θήγγισμαι κύματι A cum schol.: καθήγγισμαι ἀνεύρωμα Barth. — 144 post ἐμπύχῳ vocaba-
lum bisyllabum, ut οὐσίη vel κόρη, excludere videtur — 148 post A cum rasura post a
diagramm vel trium syllabarum — 153 φύσις per Barth. — 161 Genes. XXVIII 12—13 —
168 θαυμαστὸν A in pr. Barth.: θαυμαστὸς A in sec. — παράδοτον, post Μωσεὶ in pr.
additum, in sec. delēvit A — 169 Exod. III 2.

ἦ ὡς θεοτόκῳ λεχθείη·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Δανιήλ σε ὄρος καλεῖ νοητόν,
175 Γεννήτριαν θεοῦ ὁ Ἑσαΐας·

Βλέπει δὲ ὡς πόκον Γεδεών· ὁ
Δαυῖδ δὲ
Ἄγίασμα φάσκει, πύλην δέ σε ἄλλος·
ὁ Γαβριήλ δέ σοι κραυγάζει·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

ΙΩΧΗΦ ΤΟΥ ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΥ

I

Κανὼν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ σεισμοῦ ἔτει 740 γεγονότος (Ὀκτωβ. 26).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«ὦ Χριστέ, τῆς γῆς τὸν κλόνον παῦσον τάχος· Ἰωσήφ.»

ἦχος πλ. β'.

ὠδὴ α'.

Ὡς φοβερὰ ἡ ὀργή σου, | ἔξ ἧς ἡμᾶς
ἐλυτρώσω, κύριε, | μὴ συγχώσας ἐν τῇ γῇ
ἅπαν τὸ ἀνάστημα ἡμῶν!
εὐχαρίστως σε διὸ | αἰεὶ δοξάζομεν.

5 Χαίρων αἰεὶ καθ' ἐκάστην | τῇ παντελεῖ
διορθώσει, δέσποτα, | ὥσπερ φύλλον εὐτελεὲς
διασεύεις ἅπασαν τὴν γῆν,
εἰς τὸν φόβον σου πιστοὺς | στηρίζων, κύριε.

Ῥῦσαι σεισμοῦ βαρυτάτου | πάντας ἡμᾶς
10 καὶ μὴ δόξης, κύριε, | ἀπολέσθαι παντελεῶς
τὴν κληρονομίαν σου, πολλοῖς
παροργίζουσιν κακοῖς | ἐν τὸν μακρόθυμον.

Ἰκετικῶς σοι βοῶμεν, | μήτηρ θεοῦ,
τὰ συνήθη σπλάγχνα σου | ἐπὶ πόλιν καὶ λαὸν
15 συμπαθῶς δεικνύουσα σεισμοῦ
βαρυτάτου καὶ φθορᾶς | ἡμᾶς ἀπάλλαξον.

173 Daniel II 35. 45. — 175 Is. VII 14. — 176 Iudic. VI 36—40. Psalm. CXXXI 18 — 177 Genes. XXVIII 17.

Odae primae hirmus legitur hic in Octoecho p. 119 ed. Ven.: Ὡς ἐν ἡπείρῳ πεζεύσας ὁ Ἰσραὴλ | ἐν ἀβύσσῳ ἵχνης | τὸν διώκτην Φαραῶν | καθορῶν ποντούμενον θεῷ | ἐπινίκιον ὠδὴν ἐβόα ἄσωμεν. — v. 16 post hunc versum altera oda intercedit, quam a Iosepho melodo huic canoni insertam fuisse acrostichidis hoc loco facta lacuna docet.

ψδὴ γ'.

- Ἡ γῆ μαστίζεται, ἡμῶν | κακῶς διακειμένων
καὶ αἰεὶ τὴν ὀργὴν σου | συγκινούντων καθ' ἡμῶν,
οἰκτίρμον παμβασιλεῦ·
- 20 ἄλλὰ φεῖσαι, | δέσποτα, τῶν δούλων σου.
- Συρσεῖσας, κύριε, τὴν γῆν | ἐστερέωσας πάλιν,
νουθετῶν, ἐπιστρέφων, | τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν
στηρίζεσθαι ἐν τῷ σῶ
θείῳ φόβῳ | θέλων, ὑπεράγαθε.
- 25 Γεννώσας θάνατον πικρὸν | καὶ σεISMOὺς βαρυτάτους
καὶ πληγὰς ἀνηκέστους | ἁμαρτίας, ἀδελφοί,
ἐκφύγωμεν καὶ θεὸν
μετανοίας | τρόποις ἐκμειλίζωμεν.
- Ἡ μόνη οὔσα ἀγαθὴ | τὸν πανάγαθον λόγον
30 ἐκτενῶς ἐκδυσώπει | τῆς παρουσίας τοῦ σεISMOῦ
ρύσθῆναι πάντας ὀργῆς·
θεοτόκε | ἄχραντε, δεόμεθα.

ψδὴ δ'.

- Καλεύεις, κύριε, | τὴν γῆν βουλόμενος
ἔδραμῶ ἀληθείας | πάντας ἡμᾶς,
- 35 δέσποτα, στηρίζεσθαι | καλευομένους προσβολαῖς
τοῦ δολίου πολεμήτορος.
- Τῇ θεῖα νεύσει σου | κλονεῖς τὰ κύμματα
καὶ δονεῖς τὰς καρδίας | τῶν ἐπὶ γῆς
κατοικούντων, δέσποτα· | τῆς οὖν δικαίας σου ὀργῆς
- 40 ἄνες, κύριε, τὰ κύματα.
- Οὐδ' ὄλωσ ἔχοντας | εἰς νοῦν τὸν φόβον σου
ἐκφοβεῖς τῇ κινήσει | πάσης τῆς γῆς,
μόνε εὐσυμπάθητε· | ἀλλὰ συνήθως ἐφ' ἡμᾶς
τὰ ἐλέη σου θαυμάστων.
- 45 Ναόν σε, δέσποινα, | Θεοῦ γινώσκοντες
ἐν ἀγίῳ ναῶ σου | χεῖρας οἰκτρὰς
αἶρομεν εἰς δέξιν· | ἴδε τὴν κάκωσιν ἡμῶν
καὶ παράσχου σὴν βοήθειαν.

17 tertiae huius odae himnis exstat in Octoecho p. 120: Οὐκ ἔστιν ἄγιος ὡς εὐ | κύριος
ὁ θεός μου | ὁ ὑψώσας τὸ κέρας | τῶν πιστῶν σου ἀγαθὴ | καὶ στερεώσας ἡμᾶς | ἐν τῇ
πέτρᾳ | τῆς ὁμολογίας σου. — 33 Quartae odae himnis exstat in Octoecho p. 121: Χριστός
μοι δύναμις | θεός καὶ κύριος | ἡ σεπτὴ ἐκκλησία | θεοπρεπῶς | μέλει ἀνακραῖουσα | ἐκ
διανοίας
καθαρᾶς | ἐν κυρίῳ ἐορτάζουσα — 37 Psalm. CIII 32.

ψδὴ ε΄.

Καὶ σὺ, καρδία, εἰσέθῃτι νῦν
 50 βλέπουσα θεοῦ τὴν ἀπειλὴν
 ἐπικειμένην, καὶ βόησον·
 φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου, δέσποτα κύριε,
 καὶ παῦσον τὴν δικαίαν | ὀργὴν σου, εὖσπλαγχνε.

Λαὸν καὶ πόλιν, ἥνπερ τῷ σὺ
 55 αἵματι ἐκτήσω, Ἰησοῦ,
 μὴ παραδῶς εἰς ἀπώλειαν
 ἐν τῷ συνταράσσειν τὴν γῆν σεισμῷ φοβερωῷ·
 χορὸς τῶν ἀποστόλων | καθικετεύει σε.

Ὅδοὺς σου, δέσποτα, τὰς ὀρθὰς
 60 γνώμη ὑπεκκλίνοντες στρεβλῆ
 εἰς ἀγανάκτησιν τρέπομεν
 σὲ τὸν συμπαθῆ τε καὶ ἀμνησίκακον·
 ἀλλ' ἴλεως, οἰκτίρμον, | γενοῦ τοῖς δούλοις σου.

Νῦν βοηθείας ἦλθε καιρὸς,
 65 νῦν καταλλαγῆς χρεία, ἀγνή,
 πρὸς τὸν υἰόν σου καὶ κύριον,
 ὅπως οἰκτειρήσῃ προσκεκρουκότας ἡμᾶς
 καὶ τῆς ἐπικειμένης | ὀργῆς λυτρώσῃται.

ψδὴ ς΄.

Οὐκ ἔχοντες, δέσποτα, | παρρησίαν δυσωπεῖν
 70 οἱ ταπεινοὶ τὸ ὕψος σου,
 τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀγγέλους σου εἰς θερμὴν
 κινουμένην παράκλησιν·
 δι' αὐτῶν τῆς ὀργῆς σου | ἔξελοῦ ἡμᾶς.

Νῦν ἔγνωμεν, κύριε, | ὡς ἠθέλησας ἡμᾶς
 75 καὶ οὐδαμῶς συνέχωσας
 ὑπὸ τὴν γῆν συμπτύμασι χαλεποῖς
 πολλὰ πλημμελήσαντας·
 εὐχαρίστως διό σε | μεγαλύνομεν.

49 Quintae huius odae hirmus in Octoecho p. 123 legitur hic: Τῷ θεῷ φέργει σου ἀγαθὲ | τὰς τῶν ὀρθρίζοντων σοι ψυχὰς | πόθῳ καταύρασον, δέομαι, | σὲ εἰδέναί, λόγε θεοῦ, | τὸν ὄντως θεόν | ἐκ Ζόφου τῶν πταισμάτων | ἀνακαλοῦμενον. — 69 Sextae huius odae hirmus legitur in Octoecho p. 124 hic: Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν | ὑψουμένην καθορῶν | τῶν πειρασ-
 μῶν τῷ κλύδωνι | τῷ εὐδίῳ λιμένι σου προσδραμῶν | βοῶ σοι, ἀνάγαγε | ἐκ φθορᾶς τὴν
 ζωὴν μου, | πολυέλεε.

80 Προστάττεις καλεύεσθαι | τὰ θεμέλια τῆς γῆς,
ὅπως ἡμεῖς παυώμεθα
οἱ ταπεινοὶ καλεύεσθαι ἀρετῶν
τῆς κρείττονος στάσεως
καὶ τῷ φόβῳ σου, λόγε, | στηριζώμεθα.

85 Ἅγία θεόνυμφε, | ἀπορούμενον νυνὶ
τὸν σὸν λαὸν οἰκτείρησον,
καὶ μητρικαῖς πρεσβείαις τὴν καθ' ἡμῶν
θεοῦ ἀγανάκτησιν
μεταποιήσον τάχος, | δυσωπουμένε σε.

ψδὴ ζ'.

90 Ὑπερύμνητος εἶ, κύριε μακρόθυμε,
ὅτι οὐκ ἐθανάτωσας
τοὺς οἰκέτας σου | σπαραγμῷ καὶ κλόνῳ φοβερωῷ
τῆς γῆς, ἀλλ' ἐφόβισας ζητῶν
τὸ ἐπιστρέψαι τῶν κακῶν
καὶ ζῆσαι πάντας ἡμᾶς.

95 Στεναγμὸν ἀπὸ καρδίας ἀναπέμψωμεν
καὶ δάκρυα προχέωμεν,
ὅπως ἴλεων | τὸν δεσπότην εὕρωμεν Χριστὸν,
ἐκτρίψαι σεισμῷ πάντας ἡμᾶς
διὰ πληθὺν ἁμαρτιῶν
100 ἐπαπειλοῦντα δεινῶς.

Οἵμοι κράζωμεν καὶ χεῖρας ἐκπετάσσωμεν
πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον
καὶ παυώμεθα τοῦ λοιποῦ ποιεῖν τὸ πονηρόν·
ἰδοὺ ὁ σωτὴρ ἀγανακτῶν
105 καλεῖται ἅπασαν τὴν γῆν,
στηρίζαι θέλων ἡμᾶς.

Νεῦσον, ἄχραντε, σωθῆναι τοὺς οἰκέτας σου,
ἀπολεσθῆναι μέλλοντας
ἐν ὀργῇ θεοῦ | καὶ θυμῷ μεγάλῳ καὶ φρικτῷ
110 τῆς νῦν ἐπελθούσης ἀπειλῆς
διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν
ἁμαρτημάτων ἡμῶν.

89 Σερβίσιος ἡμῖν ἀπέστειλε ἐπὶ τῷ Ὀκτωβρίῳ π. 126 ἡμετέρας ἡμετέρας: Δρακοβόλον μὲν τὴν
ἐκείνην ἐπὶ τῷ ἀγγέλλει τοῦ ἀγίου πατρός· τοὺς Χαλδαίους δὲ | καταπλέρον προσταγμάτων
θεοῦ | τὸν τύραννον ἐπέκει βίαν· | εὐλογητός εἶ ὁ θεός, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η'.

Τῆς δικαίας σου ταύτης | ὀργῆς, φιλόνηρωπε,
 ἐπελθούσης ἄθρόως | συνεταράχθημεν
 115 καὶ ἀπελπιτικῶ | παντελεῖ συνεσχέθημεν,
 προσαγανακτοῦντα | ὀρώντες καθ' ἡμῶν σε.

Ἄνατεινωμεν χεῖρας, | πιστοὶ, καὶ ὄμματα
 πρὸς τὸν μόνον δεσπότην | αὐξίνει δυνάμενον,
 κράζοντες· Χριστέ, | τὸν θυμὸν σου ἀπόστρεψον
 120 ἀφ' ἡμῶν ταχέως | φιλόνηρωπος ὑπάρχων.

Χιλιάδες ἀγγέλων, | μαρτύρων σύλλογος,
 προφητῶν, ἀποστόλων, | ὁρίων, ἱεραρχῶν
 ἄγιος χορὸς | ἱκετεύει σε, δέσποτα·
 φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου | τοῦ τεταπεινωμένου.

125 Ὁ γινώσκων, οἰκτίρμον, | τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν
 καὶ εὐόλισθον πάντη | καὶ ἀδιόρθωτον
 ἄνες τὴν ὀργὴν | καὶ τὸν τάραχον κόπασον
 καὶ τῷ σῶ ἑλέει | οἰκτείρησον τὸν κόσμον.

Συμπαθῆς, θεοτόκε, | τὸν εὐσυμπάθητον
 130 ἢ τεκοῦσα σωτήρα, | ἴδε τὴν κάκωσιν
 καὶ τὸν στεναγμὸν | τοῦ λαοῦ σου καὶ τάχυνον
 τοῦ παρακαλέσαι | ἡμᾶς οἰκτειρηθῆναι.

ψδὴ θ'.

Ἰδοὺ οἱ πάντες ἡμεῖς ἐπταίσαμεν,
 καὶ φοβερῶς ἡ γῆ μηδὲν σφαλεῖσα κολάζεται·
 135 νουθετῶν γὰρ ἡμᾶς ὁ φιλόνηρωπος
 ὄλην αὐτὴν καλεῖει·

λάβωμεν αἴσθησιν
 καὶ τῆς ζωτηρίας ἑαυτῶν | ἐπιμελούμεθα.

Ὡρῶν καὶ χρόνων ὑπάρχων κύριος
 140 μιᾷ ῥοπῇ ἠθέλησας ἐκτρίψαι τοὺς δούλους σου·
 ὑπὸ δὲ τῆς πολλῆς εὐσπλαγχνίας σου,
 δέσποτα, ἐκωλύθης·
 εὐχαριστοῦμέν σοι
 οἱ ἀναπολόγητοι ἡμεῖς, | μόνε φιλόνηρωπε.

113 Octavae odae hic legitur in Octoecho p. 127 himus: Ἐκ φλογὸς τοῖς ὀσίοις | δρόσον ἐπήρασας | καὶ δικαίου θυσίαν | ὕδατι ἐφλέξας· | ἅπαντα γὰρ ὄρας, | Χριστέ, μόνῃ τῷ βούλεσθαι· | σὲ ὑπερῴουμεν | εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας — 133 Nonae odae himus in Octoecho p. 128 exstat hic: Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον, | ὄν οὐ τολμᾷ ἀγγέλων ἀτενίσαι τὰ τάγματα· | διὰ σοῦ δὲ, πάναγνε, ὑράθη βροτοῖς | λόγος cesarκωμένος· | ὄν μεγαλύνοντες σὺν ταῖς οὐρανίαις στρατιαῖς σὲ μακαρίζομεν.

- 145 Cειμοῦ, μαχαίρας, πικρᾶς ἀλώσεω
καὶ ἐθνικῆς, Χριστέ, ἐπιδρομῆς καὶ συμπτώσεω
καὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ καὶ κακώσεω
πάσης ἄλλης, οἰκτίρμον,
ῥύσαι τὴν πόλιν σου
- 150 ἅπασάν τε χώραν τῶν πιστῶς | ὑμολογούντων σε.
- Ἡ γῆ ἀγλώσσεω βοᾷ στενάζουσα·
τί με κακοῖς μαινέτε πολλοῖς, πάντες ἄνθρωποι;
καὶ ὑμῶν ὁ δεσπότης φειδόμενος
ὄλην ἐμὲ μαστίζει;
- 155 λάβετε αἴθησιν
καὶ ἐν μετανοίᾳ τὸν θεὸν | ἐξιλεύσαθε.
- Φθορὰν τῷ τίκτειν μὴ ὑπομείνασα
πάσης φθορᾶς, παρθένε, ἐξελοῦ ἡμᾶς ἅπαντας
καὶ σειμοῦ βαρυτάτου καὶ θλίψεω,
- 160 παύουσα τοῦ δεσπότη
τὴν ἀφανάκτησιν
ταῖς αἰς μητρικαῖς καταλλαγαῖς, | θεοχαρίτωτε.

II

Κανῶν εἰς τὴν θεοτόκον τῷ σαββάτῳ τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου (Τριψῆδ. σελ. 283).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Χαρᾶς δοχεῖον, σοὶ πρέπει χαίρειν μόνῃ· Ἰωσήφ.»

ἦχος δ'.

ψδὴ α'.

- Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον | ἐσφραγισμένην σε πνεύματι
ὁ μέγας ἀρχάγγελος, | ἀγνὴ, θεούμενος
ἐπεφώνει σοι· | χαῖρε, χαρᾶς δοχεῖον,
δι' ἧς τῆς προμήτορος | ἀρὰ λυθήσεται.
- 5 Ἀδὰμ ἐπανόρθωσις, | χαῖρε παρθένε θεόνυμφε,
τοῦ ἄδου ἢ νέκρωσις· | χαῖρε πανάμωμε,
τὸ παλάτιον | τοῦ πάντων βασιλέωσ·
χαῖρε θρόνε πύρινε | τοῦ παντοκράτορος.
- Ῥόδον τὸ ἀμάραντον, | χαῖρε, ἡ μόνῃ βλαστήσασα·
- 10 τὸ μῆλον τὸ εὖοσμον, | χαῖρε, ἡ τέξασα·
τὸ ὄσφράδιον | τοῦ μόνου βασιλέωσ·
χαῖρε, ἀπειρόγαμε, | κόσμου διάσωμα.

Ἀγνεΐας θησαύρισμα, | χαῖρε, δι' ἧς ἐκ τοῦ πτώματος
 ἡμῶν ἐξανέστημεν· | χαῖρε ἡδύπνοον
 15 κρίνον, δέσποινα, | πιστοὺς εὐωδιάζον·
 θυμίαμα εὖοσμον, | μύρον πολύτιμον.

ψδὴ γ'.

στάχυν ἢ βλαστήσασα τὸν θεῖον
 ὡς χώρα ἀνήροτος σαφῶς,
 χαῖρε ἔμψυχε τράπεζα,
 20 ἄρτον ζωῆς χωρήσασα·
 χαῖρε τοῦ ζῶντος ὕδατος
 πηγῇ ἀκένωτος, δέσποινα.

Δάμαλις τὸν μόσχον ἢ τεκοῦσα
 τὸν ἄμωμον. χαῖρε, τοῖς πιστοῖς·
 25 χαῖρε ἀμνάς κυήσασα
 θεοῦ, ἀμνὸν τὸν αἶροντα
 κόσμου παντὸς τὰ πταίσματα·
 χαῖρε θερμὸν ἰλαστήριον.

Ὁρθρος φαινὸς, χαῖρε, ἡ μόνη
 30 τὸν ἥλιον φέρουσα Χριστὸν
 φωτὸς κατοικητήριον,
 χαῖρε τὸ σκότος λύσασα
 καὶ τοὺς ζοφῶδεις δαίμονας
 ὀλοτελῶς ἐκμειώσασα.

Χαῖρε πύλη μόνη, ἣν ὁ λόγος
 διώδευσε μόνος, ἡ μοχλοῦς
 καὶ πύλας ἄδου, δέσποινα,
 τῷ τόκῳ σου συντρίψασα,
 χαῖρε ἡ θεία εἰσοδος
 40 τῶν σωζομένων, θεόθυμφε.

ψδὴ δ'.

Ἐν φωναῖς ἁμαρτιῶν πίπτει
 σοὶ βοῶμεν, πανύμνητε·
 χαῖρε πῖον ὄρος
 καὶ τετυρωμένον ἐν πνεύματι·

45 χαῖρε λυχνίακαὶ στάμνε | μάννα φέρουσα
 τὸ γλυκαῖνον
 τὰ τῶν εὐσεβῶν αἰσθητήρια.

Ἰλαστήριον τοῦ κόσμου,
 χαῖρε, ἄχραντε δέσποινα·
 χαῖρε κλίμαξ γῆθεν
 50 πάντα ἀνυψώσασα χάριτι·
 χαῖρε ἡ γέφυρα ὄντως | ἡ μετάγουσα
 ἐκ θανάτου | πάντα πρὸς ζωὴν τοῦς
 ὑμνοῦντάς σε.

Οὐρανῶν ὑψηλότερα,
 χαῖρε, γῆς, τὸ θεμέλιον
 55 ἐν τῇ σῆ νηδίῃ,
 ἄχραντε, ἀκόπως βαστάσασα·
 χαῖρε κογχύλη πορφύρα | θείαν βάψασα
 ἐξ αἱμάτων σου
 τῷ βασιλεῖ τῶν δυνάμεων.

Νομοθέτην ἢ τεκοῦσα
 60 ἀληθῶς, χαῖρε δέσποινα,
 τὸν τὰς ἀνομίας
 πάντων δωρεὰν ἐξαλείφοντα·
 ἀκατανόητον βάθος, | ὕψος ἄρρητον,
 ἀπειρόγαμε, | δι' ἧς ἡμεῖς ἐθευώθημεν.

65 Ἐπὶ τὴν πλέξασαν τῷ κόσμῳ
 ἀχειρόπλοκον στέφανον
 ἀνυμνολογοῦμεν,
 χαῖρέ σοι, παρθένε, κραυγάζοντες,
 τὸ φυλακτήριον πάντων | καὶ χαράκωμα
 70 καὶ κραταίωμα | καὶ ἱερὸν καταφύριον.

16 Tertia oda sequitur modulus huius hirmi: Ὁ καθημενος ἐν δόξῃ | ἐπὶ θρόνου θεό-
 τητος | ἐν νεφέλῃ κοῖφῃ | ἦλθεν Ἰησοῦς ὁ ὑπέρθεος | τῇ ἀκηράτῃ παλάμῃ | καὶ διέσωσε |
 τοὺς κραυγάζοντας· | δόξα, Χριστέ, τῇ δυνάμει σου.

ψδὴ ε΄.

Ὅδὸν ἢ κηίσαα

Ζωῆς, χαίρε, πανάμωμε,

ἢ κατακλυσμοῦ τῆς ἀμαρτίας

-ώσαα κόσμον· | χαίρε, θεόνυμφε,

75 ἄκουσμα καὶ λάλημα φρικτόν·

χαίρε ἐνδιαίτημα

τοῦ δεσπότου τῆς κτίσεως.

Ἰεχὺς καὶ ὀχύρωμα

ἀνθρώπων, χαίρε, ἄχραντε,

τόπε ἀγιάσματος τῆς δόξης,

80 νέκρωσις ἄδου, | νυμφῶν ὀλόφωτε·

χαίρε τῶν ἀγγέλων χαρμονῆ,

χαίρε ἢ βοήθεια

τῶν πιστῶς δεομένων σου.

Πυρίμορφον ὄχημα

τοῦ λόγου, χαίρε, δέσποινα,

85 ἔμψυχε παράδεισε, τὸ ξύλον

ἐν μέσῳ ἔχων | Ζωῆς τὸν κύριον,

οὗ ὁ γλυκακμὸς ζωοποιεῖ

πίστει τοὺς μετέχοντας

καὶ φθορᾶ ὑποκύψαντας.

Ῥωννύμενοι σθένει σου

90 πιστῶς ἀναβοῶμέν σοι·

χαίρε πόλις τοῦ παμβασιλέως,

δεδοξασμένα | καὶ ἀξιάκουστα

περὶ ἧς λελάληνται σαφῶς·

ὄρος ἀλατόμητον,

χαίρε βάθος ἀμέτρητον.

95 Εὐρύχωρον σκίνημα

τοῦ λόγου, χαίρε ἄχραντε·

κόχλος ἢ τὸν θεῖον μαρμαρίτην

προαγαθοῦσα, | χαίρε πανθαύμαστε,

πάντων πρὸς θεὸν καταλλαγῆ

100 τῶν μακαριζόντων σε,

θεοτόκε, ἐκάστοτε.

ψδὴ ε΄.

Παστὰς τοῦ λόγου ἀμόλυντε,

αἰτία τῆς τῶν πάντων θεώσεως,

χαίρε πανάχραντε,

τῶν προφητῶν περιήχημα,

105 χαίρε τῶν ἀποστόλων

τὸ ἐγκαλλώπισμα.

Ἐκ σοῦ ἢ δρόκος ἀπέσταξε

φλογμὸν πολυθείας ἢ λύσαα·

ὅθεν βοῶμέν σοι·

χαίρε ὁ πόκος ὁ ἔνδροκος,

110 ὃν Γεδεών, παρθένε, | προεθεάατο.

Ἰδοῦ σοι χαίρε κραυγάζομεν,

λιμὴν ἡμῖν γενοῦ θαλαττεύουσι

καὶ ὀρητήριον

ἐν τῷ πελάγει τῶν θλίψεων

115 καὶ τῶν σκανδάλων πάντων

τοῦ πολεμήτορος.

Χαρᾶς αἰτία χαρίτωσον

ἡμῶν τὸν λογισμὸν τοῦ κραυγάζου-
σαι σοι·

χαίρε ἢ ἄφλεκτος

βάτος, νεφέλη ὀλόφωτε,

120 ἢ τοὺς πιστοὺς ἀπαύστως

ἐπισκιάζουσα.

ψδὴ ζ΄.

Ἄνυμνοῦμέν σε | βοῶντες· χαίρε ὄχημα

ἡλίου τοῦ νοητοῦ·

ἄμπελος ἀληθινῆ | τὸν βότρυν τὸν πέπειρον

ἢ γεωργήσαα, | οἶνον στάζοντα

125 τὸν τὰς ψυχὰς εὐφραίνοντα | τῶν πιστῶς σε δοξαζόντων.

Ἰατῆρα τῶν ἀπάντων ἢ κηίσαα,

χαίρε θεόνυμφε·

ἡ ῥάβδος ἡ μυστική | ἄνθος τὸ ἀμάραντον
 ἡ ἐξανθήσασα, | χαῖρε δέσποινα,
 130 δι' ἧς χαρᾶς πληρούμεθα | καὶ ζωὴν κληρονομοῦμεν.

Ῥητορεύουσα | οὐ σθένει γλῶσσαι, δέσποινα,
 ὕμνολογῆσαί σε·
 ὑπὲρ γὰρ τὰ Σεραφίμ | ὑψώθης κυήσασα
 τὸν βασιλέα Χριστὸν, | ὃν ἰκέτευε
 135 πάσης νῦν βλάβης ῥύσασθαι | τοὺς πιστῶς σε προσκυνοῦντας.

Εὐφημεῖ σε | μακαρίζοντα τὰ πέρατα
 καὶ πόθῳ κράζει σοι·
 χαῖρε ὁ τόμος, ἐν ψ̄ | δακτύλῳ ἐγγέγραπται
 πατρὸς ὁ λόγος, ἀγνή, | ὃν ἰκέτευε
 140 βίβλῳ ζωῆς τοὺς δούλους σου | καταγράψαι, θεοτόκε.

Ἰκετεύομεν | οἱ δοῦλοί σου καὶ κλίνομεν
 γόνυ καρδίας ἡμῶν·
 κλίνον τὸ οὖς σου, ἀγνή, | καὶ σῶσον τοὺς θλίψαι
 βυθιζομένους ἡμᾶς, | καὶ συντήρησον
 145 πάσης ἐχθρῶν ἀλώσεως | τὴν σὴν πόλιν, θεοτόκε.

ψδὴ η'.

Νηδυῖ τὸν λόγον ὑπεδέξω,
 τὸν πάντα βασιλεύοντα ἐβάστασας·
 γάλακτι ἐξέθρεψας | νεύματι τὸν τρέφοντα
 τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, | ἀγνή, ψ̄ ψάλλομεν·
 150 τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας·

Μωσῆς κατενόησεν ἐν βάτῳ
 τὸ μέγα μυστήριον τοῦ τόκου σου·
 παῖδες προεικόνισαν | τοῦτο ἐμφανέστατα
 155 μέσον πυρὸς ἱστάμενοι | καὶ μὴ φλεγόμενοι,
 ἀκήρατε ἅγια παρθένη·
 ὅθεν σε ὑμνοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Οἱ πρῶην ἀπάτη γυμνωθέντες
 στολὴν ἀφθαρσίας ἐνεδύθημεν
 160 τῇ κυοφορίᾳ σου· | καὶ οἱ καθεζόμενοι
 ἐν σκότει παραπτύσεων | φῶς κατωπτεύσαμεν,
 φωτὸς κατοικητήριον, κόρη·
 ὅθεν σε ὑμνοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας:

Νεκροὶ διὰ σοῦ ζωοποιοῦνται·

165 Ζωὴν γὰρ τὴν ἐνυπόστατον ἐκύησας·
εὐλαλοὶ οἱ ἄλαλοι | πρῶην χρηματίζοντες,
λεπροὶ ἀποκαθαίρονται, | νόσοι διώκονται,
πνευμάτων ἀερίων τὰ πλήθη
ἤττηνται, παρθένε, | βροτῶν ἢ σωτηρία.

170 Ἡ κόσμῳ τεκοῦσα σωτηρίαν,
δι' ἧς ἀπὸ γῆς εἰς ὕψος ἤρθημεν,
χαίροις παντευλόγητε, | σκέπη καὶ κραταίωμα,
τείχος καὶ ὀχύρωμα | τῶν μελωδούντων, ἀγνή·
τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα

175 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Ἰνα σοὶ πιστοὶ | τὸ χαῖρε κραυγάζωμεν
οἱ διὰ σοῦ τῆς χαρᾶς
μέτοχοι γενόμενοι | τῆς ἀϊδίου, | ῥύσαι ἡμᾶς πειρασμοῦ,
βαρβαρικῆς ἀλώσεως | καὶ πάσης ἄλλης πληγῆς
180 διὰ πλῆθος, κόρη, παραπτώσεων
ἐπιούσης βροτοῖς ἀμαρτάνουσιν.

ᾠφθης φωτισμὸς | ἡμῶν καὶ βεβαίωσις,
ὄθεν βοῶμέν σοι·
χαῖρε ἄστρον ἄδυτον | εἰσάγον κόσμῳ | τὸν μέγαν ἥλιον·
185 χαῖρε Ἐδὲμ ἀνοίξασα | τὴν κεκλεισμένην, ἀγνή·
χαῖρε στυλε πύρινε, εἰσάγουσα
εἰς τὴν ἄνω ζωὴν τὸ ἀνθρώπινον.

Στῶμεν εὐλαβῶς | ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν
καὶ ἐκβοήσωμεν·
190 χαῖρε κόσμου δέσποινα· | χαῖρε Μαρία, | κυρία πάντων ἡμῶν·
χαῖρε ἡ μόνη ἄμωμος | ἐν γυναιξὶ καὶ καλή·
χαῖρε σκεῦος, μύρον τὸ ἀκένωτον
ἐπὶ σὲ κενωθὲν εἰσδεξάμενον.

Ἡ περιτερά | ἡ τὸν ἐλεήμονα
195 ἀποκυήσασα,
χαῖρε ἀειπάρθενε· | ὁσίων πάντων | χαῖρε τὸ καύχημα,
τῶν ἀθλητῶν στεφάνωμα· | χαῖρε ἀπάντων τε
τῶν δικαίων θεῖον ἐγκαλλώπισμα
καὶ ἡμῶν τῶν πιστῶν τὸ διάσωμα.

- 200 Φείσαι ὁ θεὸς | τῆς κληρονομίας σου,
 τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν
 πάσας παραβλέπων νῦν, | εἰς τοῦτο ἔχων | ἐκδυσωποῦσάν σε
 τὴν ἐπὶ γῆς ἀσπόρως σε | κυοφορήσασαν,
 διὰ μέγα ἔλεος θελήσαντα
 205 μορφωθῆναι, Χριστὲ, τὸ ἀλλότριον.

ΠΙ

Τριψῆδιον ψαλλόμενον τῇ ε΄ τῆς γ΄ ἐβδ. τῶν νηστειῶν (Τριψῆδ. 225)

ἦχος α΄.

ψῆδὴ δ΄.

κατὰ τὸ· «Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς.»

- Ἀγιασμοῦ παρεκτικὴν | χάριν δωρούμενος ἡμῖν,
 ἄγριε σταυρὲ, | ἀποστόλων καύχημα καὶ στήριγμα,
 πρόκειται εἰς προσκύνῃσιν
 σήμερον πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ,
 5 τὸν τῆς νηστείας καιρὸν | κατευμαρίζων ἡμῖν.
 Σκιογραφούσας τὸν σταυρὸν | χεῖρας ἐκτείνας Ἀμαλὴκ
 ἔτρεψε Μωσῆς· | ὃν τυποῦντες χεῖρας ἐκπετάσσωμεν
 νηστείαις καὶ δεήσεσι,
 στίφος ὅπως τρέψωμεν δαιμόνων
 10 ἐκπολεμούντων ἡμᾶς | διὰ παντὸς φθονερῶς.
 Θεῖψ ἀρότρῳ τοῦ σταυροῦ | κατενεύσατε τὴν γῆν,
 θεῖοι μαθηταί, | καρποφόρον ταύτην ἀναδείξαντες
 βλαστάνουσας εὐεβείαν·
 ὅθεν ὑμᾶς φωναῖς ἐτησίαις
 15 ἀνευφημοῦντες Χριστὸν | αἰεὶ δοξάζομεν.
 Μῆτερ θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ, | ἀγάθυνόν μου τὴν ψυχὴν,
 ἦν ὁ πονηρὸς | συνθηεῖα πονηρᾷ ἐκάκωσεν,
 ἀθλίως δελεάσας με,
 ὅπως ὡς σωτηρίας αἰτίαν
 20 ὑμνολογῶ σε αἰεὶ | τὴν πολυῦμνητον.

ψῆδὴ η΄.

κατὰ τὸ· «Αὕτη ἡ κλητή.»

- Χαίροις ὁ σταυρὸς ὁ τριμερῆς καὶ θεῖος,
 ἐν ᾧ ὁ εἰς τῆς τριάδος | σάρκα φορέσας ἐπάγει,

2 καύχημα καὶ στήρ. ex cod. vaticano Maio in Spicileg. romano t. IV: στήρ. καὶ καύχ.
 Triod. — 5 ἐξευμαρίζων Triod. — 14 ἡμᾶς Maio — 15 ἀνευφημοῦμεν, αἰεὶ Χριστοῦ δοξάζον-
 τες Maio — 22 ἐν εἰσιειδendum videtur.

ἐμπαρέντας ἡμᾶς | ἀσεβείας εἰς βυθὸν λυτρωσάμενος,
ὄν ὑπερυψοῦμεν | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- 25 Θθένος τὸν σταυρὸν | κραταιὸν κεκτημένοι
τοὺς δεινῇ δυναστείᾳ | τοῦ πονηροῦ δουλωθέντας
ἠλευθέρωσαν | οἱ τοῦ λόγου, μαθηταὶ ἀνακράζοντες,
εὖ ὑπερυψοῦμεν, | Χριστὲ, εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Οἴμοι! τί φρικῶδες τὸ βῆμα ἐκεῖνο,
30 ἐν ᾧ, λόγε, καθίσας | τὰ πεπραγμένα κρυφῇ μοι
φανερῶσεις, Χριστὲ, | στηλιτεύων τὴν ἀναισθησίαν μου;
ἀλλὰ φύσει ᾧν συμπαθῆς φείσαι μου τότε.

- Κόλπων οὐκ ἐκτὰς τῶν πατρίων ἐν κόλποις
ἀνεκλήθης παρθένου | ἐπ' ἀνακλήσει τοῦ γένους,
35 οὐ ἐφόρεσας | διὰ σπλάγχνα, Χριστὲ, τὸ ὁμοίωμα·
ὄθεν σε ὑμνοῦμεν, | Χριστὲ, εἰς τοὺς αἰῶνας.

ὡδὴ θ'.

κατὰ τὸ «Φωτίζου, φωτίζου.»

- Φαιδρύνου, φωτίζου | ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ
τοῦ σταυροῦ ταῖς ἀκτίσιν, | ὃν φέρεις προκείμενον
πάντων πιστῶν εἰς προσκύνησιν·
40 εὐ δὲ πληθὺς | πάσα τῶν δαιμόνων
κτότους πληθεΐσα ἀπόδραθι.

- Κράτος ἐγκρατείας | ὁ θεῖος πέφυκε σταυρὸς,
συνεργὸς ἀρτυπνούωντων, | νηστευτῶν ἐνίςχυσις,
πολεμουμένων ὑπέρμαχος,
45 τοῦτον, πιστοὶ, | πόθῳ συνελθόντες
περιχαρῶς προσκυνήσωμεν.

- Θεμέλιοι θεῖοι | τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ
ἐδραμῶ εὐσεβείας | πάντα συντηρήσατε
καὶ ἐπὶ πέτραν στηρίξατε
50 τὴν ἀρραγῆ | τοῦ ἐκλεξαμένου
ὑμᾶς, ἀπόστολοι ἔνδοξοι·

- Χαρὰν συλλαβοῦσα | τοῦ ἀρχαγγέλου τῆ φωνῇ
τῆς ἐμῆς νῦν καρδίας | τὴν λύπην ἀφάνισον
τὴν ψυχοφθόρον καὶ δίδου, ἀγνή,
55 χαροποιὸν | πένθος, ὅπως εὖρω
ἐκεῖ τὴν θείαν παράκλησιν.

23 exspectes λυτρωσόμενος — 27 ἀναμίλλοντες Triod. — 32 fort.: ἀλλὰ συμπαθῆς ᾧν | φύσει φείσαι μου τότε — φείσαι ᾧν Μαῖο — 35 Ἰησοῦ Triod. — 36 ὑμνοῦμεν βροτοὶ εἰς Triod. — 39 πιστῶν om. Μαῖο.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΟΥΣ

Κανών εἰς τὴν μακαρίαν τριάδα (Ὁκτ. εελ. 93).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Κανὼν ὁ πέμπτος φωτὶ τῷ τριηλίῳ.»

ἦχος πλ. α'.

ὠδὴ α'.

κατὰ τὸ «Ἴππον καὶ ἀναβάτην.»

Κράτος τῆς ἐνιαίας | καὶ τριηλίου μορφῆς
ἀνυμνοῦντες βοῶμεν· | τὸν νοῦν ἡμῶν καταύρατον,
θεὲ παντοδύναμε,
καὶ πρὸς τὴν σὴν, δέσποτα,
5 μετεώρισον δόξαν ἄφραστον.

Ἄνω σε τῶν ἀγγέλων | διάκομοι νοεροὶ
ἀσιγήτως ὑμνοῦσιν | ἐν τρισαγίοις ἄσμασι
μονάδα τριεπίσημον
καὶ τριάδα σύμμορφον,
10 ὑπερούσιον, παντοδύναμον.

Νέκταρ τῆς σὴς ἀγάπης | γλυκύτατον, φωτουργὸν
τῇ ψυχῇ μου παράσχου, | τριάς μονὰς ἀρχίφωτε,
καὶ θείαν κατάνυξιν,
καθαρτικὴν, δέσποτα
15 πολυέλεε πάσης κτίσεως.

Ὡςπερ ἐπὶ τὸν πόκον | κατήλθεν ἀσοφητὶ
οὐρανόθεν, παρθένε, | ὁ ὑετὸς ἐν μήτρᾳ σου
ὁ θεὸς καὶ ἔσωσε
Ξηρανθεΐσαν ἅπασαν
20 τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν, ἄχραντε.

ὠδὴ γ'.

κατὰ τὸ «Ὁ πῆξας ἐπ' οὐδενός.»

Νοήσας τὰς νοερὰς | οὐσίας ὑπέστησας
ὑμνωδοὺς ἀπαύστως | τῆς σὴς θεότητος,
τρίφωτε θεὲ καὶ παντουργέ· | ἀλλὰ καὶ τῶν πηλίνων
καὶ γηγενῶν δέξαι τὴν αἰνεσίαν
25 καὶ τὴν ἰκεσίαν ὡς εὐσπλαγχνος.

Metrophanis hic canon octava quaque dominica inter diem festum Omnium sanctorum et paschatis hora nocturna legi solet. — Cod. D — v. 4 verbum δέσποτα huius strophæ et quæ in reliquis strophis ei respondent, a priore versu avulsa sequenti præmisit D — 13 καὶ om. D — 24 τὴν δέξιν Oct.

Ὁ πάσης κατὰ φύσιν | τροπῆς ἀνεπίδεκτος
 τοῖς ἀλλοιουμένοις | ἡμῖν καὶ μέλπουσι
 τὴν ἀνεξιχνίαστον πηγὴν | τῆς ἀγαθότητός σου
 πλημμελημάτων δὸς συγχώρησιν,
 30 ἦλιε τῆς δόξης τριτάκτιτε.

Πατέρα καὶ τὸν υἱὸν | καὶ πνεῦμα δοξάζωμεν
 ἐν ἀπαραλλάκτῳ | μορφῇ θεότητος,
 ἐν τὸν ἐνικὸν καὶ τριλαμπῆ | κύριον τῶν ἀπάντων,
 ὡς οἱ προφήται καὶ ἀπόστολοι
 35 παρὰ σοῦ σαφῶς ἐδιδάχθησαν.

Ἐφάνης τῷ Μωϋσῆ | ἐν βάτῳ ὡς ἄγγελος
 βουλής τῆς μεγάλης | τοῦ παντοκράτορος,
 τὴν σὴν ἐκ παρθένου προδηλῶν | κάρκωσιν, θεοῦ λόγε,
 δι' ἧς ἡμᾶς μετεστοιχείωσας
 40 καὶ πρὸς οὐρανὸν ἀνεβίβασας.

ψδὴ δ'.

κατὰ τὸ «Τὴν θεῖαν ἐννοήσας σου κένωσιν.»

Μυεῖται τῆς μιᾶς κυριότητος | τὸ τριφαῆς ὁ Δανιὴλ,
 Χριστὸν κριτὴν θεασάμενος
 πρὸς τὸν πατέρα ἰόντα
 καὶ πνεῦμα τὸ προφαῖνον τὴν ὄρασιν.

45 Πηλίνοις τοὺς ὑμνοῦντάς σε στόμασι | τὸν ὑπερούσιον θεὸν
 τριαδικὸν ὑποστάσει
 μοναδικὸν δὲ τῇ φύσει,
 τῆς δόξης τῶν ἀγγέλων ἀξίωσιν.

Τὸ ὄρος τὸ δαυὶ καὶ κατάσκιον, | ὃ εἶδε πρὶν ὁ Ἀββακούμ,
 50 ἔξ οὗ προήλθεν ὁ ἅγιος,
 τὸν δυσθεώρητον τόκον
 ἐδήλου σῆς, παρθένε, συλλήψεως.

ψδὴ ε'.

κατὰ τὸ «Ὁ ἀναβαλλόμενος.»

Ὁ δι' ἀγαθότητα | κτίσας τὸν ἄνθρωπον
 καὶ κατ' εἰκόνα | τὴν σὴν ποιήσας,
 55 ἐν ἐμοὶ κατοίκησον,
 τρίψωτε θεέ μου, | ὡς ἀγαθὸς καὶ εὐσπλαγχνος.

26 ἀπαράδεικτος Oct. — 28 τῆς σῆς ἀγαθότητος Oct. — 30 ἦλιε . . . τριτάκτιτε D: καὶ τὴν σιωπηρίαν ὡς εὐσπλαγχνός Oct. — 31 δοξάζωμεν Oct. — 38 τοῦ τὴν Oct. — 40 οὐρανοῦ Oct. — 41 Daniel VII 13—14. — 47 τε Oct.

Κύ με καθοδήγησον, | μονὰς τριχίλιε,
 πρὸς τρίβους θείας | τῆς σωτηρίας,
 καὶ τῆς εἰς ἐλλάμψεω
 60 πλήρωσον ὡς φύσει | θεὸς ἀπειροδύναμος.

Φῶς τὸ ἀδιαίρετον | τῆς μιᾶς φύσεως,
 μεμερισμένον | τοῖς χαρακτηῖρι,
 τριλαμπές, ἀνέσπερον,
 τὴν ἐμὴν καρδίαν | ταῖς αἴγλαις σου καταύρασον.

65 Ὡς κατεῖδε πάλαι σε, | ἀγνὴ πανάχραντε,
 ὁ ὑποφῆτης | βλέπουσαν πύλην
 πρὸς τὸ φῶς τὸ ἄδυτον,
 παρευθὺς ἐπέγνω | θεοῦ κατοικητήριον.

ψδὴ ε'.

κατὰ τὸ «Μαινομένην κλύδωνι.»

Τριφαῖς ὑπάρχουσα | θεαρχία ὑποστατικῶς
 70 ἐνιαία πέφυκας | ὡς σύμμορφος
 καὶ ἰουρτὸς | καὶ κατ' οὐσίαν καὶ βούλησιν.

Ἰκανῶς ἐδήλωσεν | ὁ προφήτης, ἄδων τῷ πατρί·
 εἰς φωτὶ, τῷ πνεύματι, | ὁψόμεθα
 φῶς τὸν υἱόν, | ἓνα θεὸν τὸν τριχίλιον.

75 Τῶν παιματίων λύτρωσιν | καὶ κινδύνων, δέσποτα θεᾶ
 ἐνικὲ καὶ τρίφωτε, κατάπεμψον
 σοῖς ὑμνηταῖς | πρεσβείαις τῆς θεομήτορος.

ψδὴ ζ'.

κατὰ τὸ «Ὁ ὑπερυψούμενος.»

Ὡς ἐλέους ἄβυσσον | κεκτημένος, κύριε,
 καὶ πέλαγος ἄπειρον, | οἰκτίρμον, ἐλέησον
 80 τοὺς ἓνα σε ὑμνοῦντας | τριλαμπῆ θεὸν τῶν ὄλων.

Τὸν ἀπερινόητον, | ἐνικὸν καὶ τρίφωτον
 θεὸν σε καὶ κύριον | ὑμνοῦντες λιτάζομεν·
 παράσχου τοῖς σοῖς δούλοις | ἰλασμὸν ἀμαρτημάτων.

85 Ῥάδαμνον ἐβλάστησας | τῷ πατρί συνάναρχον,
 ἄνθος τῆς θεότητος, | βλαστὸν συναΐδιον,
 παρθένη, τὸν διδόντα | τὴν ζωὴν πᾶσιν ἀνθρώποις.

61 τῆς μιᾶς Oct.: ὀρω τῆς D — 64 καταύρασον ταῖς αἴγλαις σου Oct. — 66 βλέπουσαν πύλην ὁ ὑποφῆτης D — 68 παρευθὺς D: εὐθὺς σε Oct. — 73 ὁψόμεθα τῷ πνεύματι Oct. — 75 κινδύνων δέσποτα Oct.: πειρασμῶν εὐσπλαγχνε D acerrimius inimicus commotis — 77 πρεσβείας Oct. — 79 οἰκτιρμῶν D — 82 βοῶμεν σοι Oct.

ψδὴ η'.

κατὰ τὸ «Coī τῷ παντουρῶ.»

ἵνα τῆς μιᾶς ἀνακαλύψῃς πάλαί
 σαφῶς κυριότητος | τριττὴν ὑπόστασιν,
 ὤφθης, θεέ μου, | ἐν σχήματι ἀνθρώπων
 90 Ἄβραάμ ὑμνοῦντι | σὸν κράτος ἐνιαίον.

Σύ με πρὸς τὰς σὰς θεουργικὰς ἀκτῖνας
 δέρκειν καταξίωσον, | φῶς τὸ ἀπρόσιτον,
 πᾶτερ οἰκτίρμον | καὶ λόγε καὶ τὸ πνεῦμα,
 τοῦ εὐαρεστεῖν σοι | αἰεὶ, κύριε πάντων.

95 Ἦστραψας ἡμῖν τῆς τρισηλίου δόξης
 τὸν ἕνα, πανύμνητε, | Χριστὸν τὸν κύριον,
 πάντας μουῦντα | τὴν μίαν θεαρχίαν
 ἐν τριῶν προσώποις | ὑμνεῖν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

κατὰ τὸ «Ἠσαῖα χόρευε.»

Λαλιαί σε βρότεια | κατ' ἄξίαν, | ἄναρχε μονὰς,
 100 οὐ σθένουσιν ὑμνεῖν· | πλὴν ὡς ἐφικτὸν
 τολμῶντες ἐκ πίστεως, | θεαρχικῆ | σὺνθρονε τριάς,
 δόξαν προσφέρομεν | τῷ σῶ κράτει καὶ τὴν αἰνεσιν.

Ἰσορρόπῳ δόξῃ σε | τὸν μονάρχῃν | τρίφωτον θεὸν
 δοξάζει τὰ Χερουβὶμ | καὶ τὰ Σεραφὶμ
 105 ἀχράντοις ἐν στόμασι· | μεθ' ὧν ἡμᾶς | τοὺς ἁμαρτωλοὺς
 πρόσδεξαι, κύριε, | τὸ σὸν κράτος μεγαλύνοντας.

Ὡς ἀγνή καὶ ἄμωμος | ἡ παρθένος | τέτοκας υἱὸν,
 λυτρούμενον ἡμᾶς | ἀπὸ τῆς φθορᾶς,
 θεὸν ἀναλλοίωτον· | ἀλλὰ καὶ νῦν | ἄφεςιν ἡμῖν
 110 τῶν παραπτώσεων | καταπέμψαι καθικέτευε.

89 Genes. XVIII 2 — 93 οἰκτίρμον] παντοκράτορ in πανκράτορ corr. D — 96 Χριστὸν καὶ κύριον D — 104 ὑμνοῦντα τὰ Χερ. D — 107 καὶ παρθένος Oct. — 108 ἀπὸ πειρασμῶν Oct. — 110 παραπτώσεως τοῦτον δοῦναι καθικέτευε Oct.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

Α

Ἄν. = Ἀναστασιματάριον. Δοξ. = Δοξαστάριον. Εἰρμ. = Εἰρμολόγιον.
Πανδ. = Πανδέκτη.

Ἄβραμιαῖοι ποτὲ p. 178	Εἰρμ. 65. 324.
Ἄβυσσος ἐσχάτη p. 192	Εἰρμ. 439.
Ἄγγελιοὶ καὶ ἄνθρωποι σωτῆρ p. 113	Ἄν. 152. 427.
Αἱ μυροφόροι γυναῖκες p. 95	Εἰρμ. 473.
Ἀκήκοε κύριε p. 170	Εἰρμ. 40. 284.
Ἀκουε κόρη παρθένε p. 240	Εἰρμ. 309.
Ἀκήκοεν ὁ προφήτης p. 150	Εἰρμ. 87. 340.
Ἄλιον ποντογενές p. 181	Εἰρμ. 8. 330.
Ἄναξ ἀνάκτων p. 214	Εἰρμ. 25. 400.
Ἀναστάσεως ἡμέρα p. 218	Εἰρμ. 27. 375. Πανδ. 1, 338. 341. Δοξ. 2, 244.
Ἀνοίξω τὸ στόμα μου p. 229. 236. 247	Εἰρμ. 57.
Ἄπας γηγενής p. 232. 251	Εἰρμ. 61.
Ἀπορεῖ πάσα γλῶσσα p. 172	Εἰρμ. 47. 297.
Ἄσπόρου συλλήψεως p. 155	Εἰρμ. 89. 343.
Ἀστέκτω πυρὶ ἐνωθέντες p. 175	Εἰρμ. 56. 305.
Ἄιωμεν πάντες λαοὶ p. 221	Εἰρμ. 32. 382.
Αὐτὴ ἡ κλητὴ p. 220. 252	Εἰρμ. 30. 380.
Ἀφλέκτως πυρὶ p. 203	Εἰρμ. 93. 405.
Ἄφραστον θαῦμα p. 199	Εἰρμ. 159. 373.

Β

Βοηθός καὶ σκεπαστής p. 147	Εἰρμ. 86. 339.
Βυθοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα p. 169	Εἰρμ. 37. 280.

Γ

Γένους βροτείου p. 206	Εἰρμ. 15. 265.
----------------------------------	----------------

Δ

Δαυϊτικὴν προφητείαν p. 114	Ἄν. 291. 460.
Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν λαοὶ p. 113	Ἄν. 151. 427.
Δεῦτε ἀπὸ θεός p. 95	Εἰρμ. 472.
Δεῦτε ἴδωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν p. 92	Δοξ. 2, 235.
Δεῦτε, λαοὶ, ὑμνήσωμεν p. 117	Ἄν. 6, 396.
Δεῦτε πόμα πίωμεν p. 218	Εἰρμ. 27. 376.
Διὰ τοῦ τιμίου σου σταυροῦ p. 119	Ἄν. 197. 437.
Δόξα ἐν ὑψίστοις (ἡ δοξολογία) p. 37	Πανδ. 2, 646—834. Ἄν. 44—47. 89—92. 137—140. 185—188. 233—235. 279—282. 330—333. 382—385.

Δόξα σοι Χριστέ σωτήρ p. 115	Ἄν. 347. 472.
Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον p. 245	Εἶρμ. 439.
Δυνάμει τοῦ σταυροῦ σου p. 226	Εἶρμ. 393.

Ε

Ἐβόησα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου p. 153	Εἶρμ. 88. 341.
Ἐβόησε προτυπῶν p. 239	Εἶρμ. 308.
Ἐβόησαν ἐν εὐφροσύνῃ p. 185	Εἶρμ. 72. 353.
Ἐβόησέ σοι ἰδῶν ὁ πρέσβυς p. 175	Εἶρμ. 55. 304.
Ἐδωκας σημειώσιον p. 68. 125	Εἶρμ. 181. 458.
Εἰκόνι λατρεύειν p. 224	Εἶρμ. 34. 385.
Εἰσακήκοα κύριε p. 162	Εἶρμ. 95. 238. 393.
Εἰσακήκοα τὴν ἔνδοξον p. 177	Εἶρμ. 64. 322.
Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς p. 105	Ἄν. 43.
Ἐκάλυπεν οὐρανοῦς p. 174	Εἶρμ. 53. 301.
Ἐκνοον πρόσταγμα p. 163	Εἶρμ. 97. 242.
Ἐκ νυκτὸς ἔργων p. 206	Εἶρμ. 16. 268.
Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντα p. 152	Εἶρμ. 87. 341.
Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες p. 223	Εἶρμ. 33. 384.
Ἐκστηθι φρίττων οὐρανέ p. 200	Εἶρμ. 162. 373.
Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις p. 246	Εἶρμ. 439.
Ἐκύκλωσέ με ἄβυσσος p. 227	Εἶρμ. 394.
Ἐκύκλωσεν ἡμᾶς p. 234	Ἄν. 28.
Ἐλαμψεν ἡ χάρις σου κύριε p. 93	Πανδ. 1, 268. 270.
Ἐλευθέρα μὲν ἡ κτίσις γνωρίζεται p. 212	Εἶρμ. 46. 296.
Ἐμεγάλυνάς Χριστέ p. 187	Εἶρμ. 118. 359.
Ἐν καμίνῳ παῖδες Ἰσραὴλ p. 235	Ἄν. 30. Εἶρμ. 413.
Ἐν κῆτει Χριστέ p. 159	Εἶρμ. 316.
Ἐν νόμου σκιᾷ καὶ γράμματι p. 176	Εἶρμ. 57. 307.
Ἐν ταῖς λαμπρότητι τῶν ἀγίων σου p. 91	Δοξ. 2, 91.
Ἐν τάφῳ κατετέθης p. 115	Ἄν. 293. 461.
Ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ p. 119	Ἄν. 201. 440.
Ἐν τῷ θλίβεσθαί με p. 178	Εἶρμ. 65. 324.
Ἐν τῷ σταυρῷ σου κατήργησας p. 113	Ἄν. 58. 407.
Ἐξέστη τὰ σύμπαντα p. 230. 238. 248	Εἶρμ. 59.
Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς p. 112	Εἶρμ. 209.
Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς p. 218. 252	Εἶρμ. 288. 377.
Ἐρρηξέ γαστρός p. 214	Εἶρμ. 71. 398.
Ἐρχόμενος ὁ κύριος p. 94	Δοξ. 2, 81.
Ἐσπερινὴν προσκύνῃν p. 114	Ἄν. 198. 438.
Ἐσωσέ λαόν p. 205	Εἶρμ. 12. 260.
Εὐλογεῖτε παῖδες p. 164	Εἶρμ. 98. 244.
Εὐλογητάρια (τὰ) p. 95	Εἶρμ. 168.
Εὐφρανέσθω τὰ οὐράνια p. 87	Ἄν. 109.
Εὐφράνθητι Ἱερουσαλήμ p. 186	Εἶρμ. 73. 355.
Ἐφλεξε ρεῖθρων p. 211	Εἶρμ. 44. 293.
Ἐφριζε παίδων εὐαγίων p. 187	Εἶρμ. 115. 357.
Ἐχθροῦ Ζορῶδης p. 210	Εἶρμ. 42. 288.

Η

Ἡ δημιουργικὴ p. 180	Εἶρμ. 6. 328.
Ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν p. 153	Εἶρμ. 88. 342.
Ἡνοίγησάν σοι κύριε p. 113	Ἄν. 58. 407.
Ἡ ὄντως εἰρήνην εὐ Χριστέ p. 107	Ἄν. 277.
Ἡτήσατο Ἰωσήφ p. 92	Δοξ. 2, 236.
Ἡσαΐα χόρευε p. 257	Εἶρμ. 434.
Ἡ τὸν ἀχώρητον θεόν p. 188	Εἶρμ. 125. 360.
Ἡ φωνὴ τοῦ λόγου p. 171	Εἶρμ. 42. 289.

Θ

Θαύματος ὑπερφυσικοῦ p. 168	Εἶρμ. 19. 274.
Θείας πίστεως p. 57	Εἶρμ. 194. 467.

Θείω καλυφθεὶς p. 213	Εἶρμ. 74. 397.
Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν p. 246	Εἶρμ. 440.
Θεὸς κύριος p. 186	Εἶρμ. 74. 355.
Θεὸς ὢν εἰρήνης p. 167	Εἶρμ. 15. 267.
Θεοφανείας σου Χριστέ p. 198	Εἶρμ. 153. 371.

I

Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται p. 91	Πανδ. 2, 28.
Ἰδοὺ σκοτία καὶ πρωὶ p. 107	Ἄν. 325.
Ἰησοῦς ὁ ζωῆς ἀρχηγός p. 170	Εἶρμ. 41. 237.
Ἰλασμός ἡμῖν p. 215	Εἶρμ. 76. 403.
Ἰμερτὸν ἐξέφηγε p. 211	Εἶρμ. 43. 290.
Ἰππον καὶ ἀναβάτην p. 254	Εἶρμ. 431.
Ἰσχὺν ὁ διδοὺς p. 169	Εἶρμ. 38. 282.
Ἰταμῷ θυμῷ τε καὶ πυρὶ p. 182	Εἶρμ. 8. 331.

K

Κἂν συνελήφθης Χριστέ p. 114	Ἄν. 291. 460.
Κατανοῶν ὁ προφήτης p. 202	Εἶρμ. 91. 399.
Κατέλυσε τῷ σταυρῷ σου p. 88	Ἄν. 297.
Κατεπλάγη Ἰωσήφ p. 60	Εἶρμ. 192. 467.
Κατῆλθεσ ἐν τοῖς κατωτάτοις p. 219	Εἶρμ. 29. 378.
Κατῆλθεσ ἐν τῷ ἄδῃ p. 115	Ἄν. 292. 461.
Κυκλώσατε λαοὶ p. 117	Ἄν. 5. 396.
Κύματι θαλάσσης p. 196	Εἶρμ. 147. 369.
Κύριε, ἡ ἐκ πατρός σου p. 113	Ἄν. 153. 428.
Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις p. 104	Πανδ. 2, 299. 306. 311. Δοξ. 2, 111.
Κύριε, ὁ τὸν ἄδην σκυλεύσας p. 114	Ἄν. 200. 440.
Κύριος ὢν πάντων p. 191	Εἶρμ. 436

Λ

Λύει τὰ δεσμὰ p. 216	Εἶρμ. 77. 406.
Λυτήριον κάθαρσιν p. 215	Εἶρμ. 76. 401.

M

Μαινομένην κλύδωνι p. 256	Εἶρμ. 433.
Μέγα θαῦμα p. 119	Ἄν. 198. 438.
Μέγα τὸ μυστήριον p. 222	Εἶρμ. 33. 384.
Μετὰ μύρων προσελθούσας p. 106	Ἄν. 88.
Μετὰ τὴν εἰς ἄδου κάθοδον p. 108	Ἄν. 392.
Μὴ ἐποδύρου μου μήτερ p. 201	Εἶρμ. 165. 374.
Μὴ τῆς φθοράς διὰ πείραν p. 204	Εἶρμ. 93. 406.
Μήτηραν ἀφλέκτως p. 208	Εἶρμ. 20. 276.
Μυστήριον ξένον p. 168	Εἶρμ. 21. 278.
Μυστήριον παράδοξον p. 171	Εἶρμ. 45. 294.
Μυστικὸς εἶ, θεοτόκε, παράδεικος p. 164	Εἶρμ. 98. 246.

N

Ναίων Ἰωάνας p. 207	Εἶρμ. 17. 270.
Νάουσαν ἀκρότομον p. 184	Εἶρμ. 70. 351.
Ναυτιῶν τῷ κάλπῳ p. 203	Εἶρμ. 92. 402.
Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι p. 183	Εἶρμ. 11. 333.
Νέους εὐσεβεῖς p. 171	Εἶρμ. 43. 291.
Νεῦσον πρὸς ὕμνους p. 205	Εἶρμ. 13. 263.
Νόμων πατρῶων οἱ μακαριστοὶ p. 192	Εἶρμ. 440.
Νοτίου θηρός ἐν σπλάγχνοις p. 163	Εἶρμ. 96. 241.

Ξ

Ξενίας δεσποτικῆς p. 193	Εἶρμ. 441.
------------------------------------	------------

Ο

Ὁ διὰ ἐὲ θεοπάτωρ p. 118	Ἄν. 151. 429.
Ὁ διαώσας ἐν πυρὶ p. 185	Ἐίρη. 72. 354.
Ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος p. 115	Ἄν. 346. 472.
Ὁ ἐν ἀρχῇ ἀναρχος λόγος p. 160	Ἐίρη. 318.
Ὁ ἐν καμίνω πυρός p. 227	Ἐίρη. 395.
Ὁ ἔξ ὑψίστου κληθεὶς p. 72	Ἐίρη. 182. 459.
Οἱ ἐν Βαβυλῶνι παῖδες p. 179	Ἐίρη. 65. 325.
Οἱ ἐν καμίνω τοῦ πυρός p. 203	Ἐίρη. 92. 403.
Οἱ παῖδες ἐν Βαβυλῶνι p. 192	Ἐίρη. 493.
Οἱ παῖδες εὐσεβεία p. 167	Ἐίρη. 18. 71.
Οἱ τῆς κουστωδίας p. 114	Ἄν. 199. 489.
Ὁ καθημένος ἐν δόξῃ p. 238	Ἐίρη. 108. 345.
Ὁ κτησάμενος ἡμᾶς p. 159	Ἐίρη. 315.
Ὁλην ἀποθέμενοι p. 76. 127	Ἐίρη. 185. 461.
Ὁ μόνος εἰδώς p. 233	Ἄν. 24.
Ὁν στρατιαὶ p. 154	Ἐίρη. 89. 343.
Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου p. 220	Ἐίρη. 29. 379.
Ὁ πῆζας ἐπ' οὐδενός p. 354	Ἐίρη. 432.
Ὁρθηρίζοντες βοῶμέν σοι p. 227	Ἐίρη. 394.
Ὁρθηρίζωμεν ὄρθρου βαθέος p. 219	Ἐίρη. 28. 378.
*Ὁρθρος ἦν βαθύς p. 106	Ἄν. 183.
*Ὁρος σε τῇ χάριτι p. 233	Ἄν. 25.
*Ὅσοι παλαιῶν p. 209	Ἐίρη. 39. 283.
Ὁ τὰ σύμπαντα φέρων p. 160	Ἐίρη. 319.
Ὅτε ἐκ τοῦ ζύλου σε νεκρὸν p. 67. 123	Ἐίρη. 177. 456.
Ὅτε καιρὸς τῆς ἐπὶ γῆς p. 98	Δοξ. 1, 179.
Ὅτε κατῆλθεσ πρός τὸν θάνατον p. 86	Ἄν. 64.
Ὅτε οἱ ἐνδοεὶ μαθηταὶ p. 94	Πανδ. 2, 29.
Ὁ τὴν ἀνάστασιν διδοὺς p. 119	Ἄν. 197. 437.
Ὁ τῇ ψυχῆς ῥαθυμίᾳ νυστάζας p. 91	Δοξ. 2, 92.
Ὁ τόκος σου ἀφθορος ἐδείχθη p. 179	Ἐίρη. 66. 325.
Ὁ τοῦ φωτός διατηζῆσας p. 177	Ἐίρη. 323. 474.
Ὁ τῶν ἀνάκτων ἀναξ p. 99	Δοξ. 1, 286.
Οὐκ ἐλάτρευσαν p. 230. 239. 249	Ἐίρη. 60.
Οὐκ ἐν σοφίᾳ καὶ δυνάμει p. 158	Ἐίρη. 313.
Οὐκ ἔστιν ἄγιος p. 243	Ἐίρη. 436.
Οὐκ ἔστι σοι ὅμοιος p. 157	Ἐίρη. 312.
Οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν p. 158	Ἐίρη. 314.
Ὁ ὑπερυψούμενος p. 256	Ἐίρη. 433.
Ὁ φωτίσας τῇ ἐλλάμψει p. 234	Ἄν. 26.

Π

Παῖδας εὐαγεῖς p. 231. 250	Ἐίρη. 61.
Πανεύφημοι μάρτυρες p. 63. 122	Ἐίρη. 173. 455.
Πάντα ὑπὲρ ἐννοίαν p. 86	Ἄν. 64.
Παρέλαβεν ὁ Χριστὸς p. 101	Δοξ. 1, 340.
Πάσχα ἱερὸν p. 95	Ἐίρη. 472.
Πάσχα τὸ τερπνόν p. 95	Ἐίρη. 473.
Πεποικιλμένη τῇ θεῖᾳ δόξῃ p. 180	Ἐίρη. 5. 327.
Πλουσίων δωρεῶν τὰ κρείττονα p. 100	Δοξ. 1, 282.
Ποῖοις εὐφημιῶν στέμμασιν p. 83	Ἐίρη. 179.
Πόντῳ ἐκάλυψε p. 201	Ἐίρη. 90. 396.
Προκατιδῶν ὁ προφήτης p. 191	Ἐίρη. 437.
Πρὸς ἐὲ ὀρθηρίζω p. 194	Ἐίρη. 136. 365.
Πύλας ἄδου συνέτριψας p. 118	Ἄν. 151. 427.
Πύλας χαλκᾶς συνέτριψας p. 113	Ἄν. 153. 428.
Πυρσῶ καθαρθεὶς p. 210	Ἐίρη. 40. 286.

P

*Ράβδος εἰς τύπον p. 162	Ἐίρη. 95. 237.
*Ράβδος ἐκ τῆς ῥίξης p. 166	Ἐίρη. 14. 264.

Ῥῆμα τυράννου p. 189	Εἶρμ. 130. 362.
Ῥήσεις προφητῶν p. 181	Εἶρμ. 6. 329.

C

Καρκί ὑπνώσας p. 112	Εἶρμ. 207.
Κε̅ δοξάζομεν κύριε p. 115	Ἄν. 317. 472.
Κε̅ νοητὴν p. 234	Ἄν. 29.
Κε̅ τὴν μεσιτεύσασαν p. 87	Ἄν. 109.
Κε̅ τὴν ὑπερένδοξον νύμφην p. 160	Εἶρμ. 320.
Κε̅ τὴν ὑπὲρ νοῦν p. 228	Εἶρμ. 396.
Κε̅ τὴν φαεινὴν p. 225	Εἶρμ. 35. 387.
Κε̅ τὸν ἀναβαλλόμενον p. 93	Πανδ. 1, 325. Δοξ. 2, 230.
Κε̅ τὸν ἐν πυρὶ ὁρσίαντα p. 175	Εἶρμ. 55. 304.
Κε̅ τὸν ἐπὶ ὑδάτων p. 196	Εἶρμ. 149. 370.
Κε̅ τὸν σταυρωθέντα p. 113	Ἄν. 57. 407.
Κοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ p. 91	Δοξ. 2, 179. 221.
Κήμερον συνέχει τάφος p. 92	Δοξ. 2, 233.
Κοῖ τῷ παντουργῷ p. 257	Εἶρμ. 434.
Κοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ p. 232	Ἄν. 23. Εἶρμ. 408.
Κπλάγχων Ἰωάνν p. 167	Εἶρμ. 16. 269.
Κταυρὸν χαράξας Μωσῆς p. 161	Εἶρμ. 94. 236.
Κτεῖβει θαλάσσης p' 209	Εἶρμ. 38. 281.
Κτέργειν μὲν ἡμᾶς p. 208	Εἶρμ. 21. 279.
Κτερῶσόν με Χριστέ p. 222	Εἶρμ. 32. 383.
Κτήλην κακίας p. 194	Εἶρμ. 139. 366.
Κύμφωνον ἐθρόηεν p. 216	Εἶρμ. 77. 404.
Κυνεσχέθη, ἀλλ' οὐ κατεσχέθη p. 198	Εἶρμ. 156. 372.
Κρατὴν σου τὴν ἀδικον p. 90	Πανδ. 1, 383.

T

Τὰς ἑσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς p. 117	Ἄν. 5. 395.
Τὰ τῆς Μαρίας δάκρυα p. 108	Ἄν. 381.
Ταχὺ προκατάλαβε p. 58	Εἶρμ. 197. 468.
Τὴν ἀνεξιχνίαστον θείαν βουλήν p. 229. 248	Εἶρμ. 58.
Τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν p. 115	Ἄν. 346. 472.
Τὴν ἐν σταυρῷ σου θείαν κένωσιν p. 197	Εἶρμ. 152. 370.
Τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν p. 202	Εἶρμ. 90. 398.
Τὴν θείαν ἐννοήσας p. 255	Εἶρμ. 432.
Τὴν θείαν ταύτην καὶ πάντιμον p. 230. 241	Εἶρμ. 59.
Τὴν παγκόσμιον δόξαν p. 117	Ἄν. 8. 398.
Τὴν σήμερον μυστικῶς p. 92	Δοξ. 2, 237.
Τὴν σοφίαν καὶ λόγον p. 62	Εἶρμ. 201. 471.
Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ p. 195	Εἶρμ. 143. 368.
Τὴν ὠραιότητα p. 56	Εἶρμ. 193. 466. Πανδ. 1, 356.
Τῆς μαγδαληνῆς Μαρίας p. 106	Ἄν. 136.
Τῆς πίστεως ἐν πέτρᾳ με p. 189	Εἶρμ. 129. 361.
Τῆς Σιών ἐπ' ὄρους p. 185	Εἶρμ. 72. 353.
Τί τὸ ὀρώμενον θέαμα p. 92	Δοξ. 2, 234.
Τμηθεῖσθαι τμᾶται p. 190	Εἶρμ. 435.
Τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον p. 87	Ἄν. 160.
Τὸ διὰ τὸν φόβον σου p. 202	Εἶρμ. 91. 400.
Τὸ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος p. 181	Εἶρμ. 7. 329.
Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν p. 110	Εἶρμ. 207.
Τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν p. 114	Ἄν. 199. 438.
Τὸν ζωοποιὸν σου σταυρὸν p. 118	Ἄν. 150. 426.
Τὸν ἐκ πατρὸς πρὸ αἰῶνων p. 228	Εἶρμ. 395.
Τὸν ἐν φλογὶ πυρός p. 225	Εἶρμ. 35. 386.
Τὸν προφήτην διέσωσας p. 223	Εἶρμ. 34. 385.
Τὸν συνάναρχον λόγον p. 87	Ἄν. 206.
Τὸν σωτήριον ὕμνον p. 113	Ἄν. 59. 408.
Τὸν τάφον σου σωτῆρ p. 54	Εἶρμ. 192. 466.
Τόξον δυνατῶν ἠεθένησε p. 177	Εἶρμ. 64. 322.
Τὸ στερέωμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων p. 173	Εἶρμ. 53. 300.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΩΝ

τῶν Μηναίων Τριψίδιου Πεντηκοσταρίου Οκτωήχου Παρακλητικῆς.

- Ἀνατόλιος. Ἰδιόμελα: 5. 8. 13. 14. 16. 24
 Σεπτ. 1. 6. 7. 12. 18. 21. 24. 26. Ὀκτ. 1.
 5. 8. 11. 12. 13. 24. 30. Νοεμ. 4. 11. 12.
 17. 20. 23. 25. 26. 27. Δεκ. 1. 2. 6. 10. 16.
 17. 19. 23. 25. 28. 31. Ἰαν. 2. 14. Φεβρ.
 25. Μαρτ. 23. Ἀπρίλ. 9. Μαί. 17. 24.
 Ἰουν. 1. 8. 15. 23. 24. 25. 27. Ἰουλ. 6. 15.
 22. Αὐγ. Πεντηκ. p. 23. 42. 89. Ὀκτωηχ.
 Ἀνδρέας Ἱεροσολυμίτης ἢ Κρήτης.
 Ἰδιόμελα: 14. 24. Σεπτ. 3. 12. 26. Ὀκτ.
 20. Νοεμ. 25. 29. Δεκ. 2. Ἰαν. 2. Φεβρ.
 35. Μαρτ. 24. 29. Ἰουν. — Κανόνες: 8.
 Σεπτ. 9. 20. Δεκ. 24. Ἰουν. 1. 29. Αὐγ.
 Τριψ. p. 34. 88. 88. 96. 104. 258. 323. 342.
 349. 355. 362. Πεντηκ. p. 46. 83.
 Ἀνδρέας Πυρρός. Ἰδιόμελα: 1. 20. 26.
 Σεπτ. 20. Δεκ. 2. Φεβ. 29. Ἰουν. 1. Ἰουλ.
 Ἀνδρέας Τυφλός. Ἰδιόμελον: Τριψ. p. 321.
 Ἀνθιμος πατριάρχης. Ἀπολυτίκιον: 21.
 Σεπτ.
 Ἀντώνιος Λαρίσσης. Ἰδιόμελον: 2. Νοεμ.
 — Κανών: 15. Μαί.
 Ἀρσένιος. Ἰδιόμελα: 8. Νοεμ. 29. Ἰουν.
 20. Ἰουλ. — Κανόνες: 10. Ἰουν. Πεντηκ.
 p. 182.
 Βαβύλας. Ἰδιόμελα: 4. Σεπτ. 25. Νοεμ.
 Βασίλειος. Ἰδιόμελα: 18. Ὀκτ. 1. Ἰαν. —
 Κανών: 21. Νοεμ.
 Βυζάντιος. Ἰδιόμελα: 1. 2. 6. 16. 23. 26.
 27. Σεπτ. 14. 23. 26. Ὀκτ. 6. 8. 11. 14.
 Νοεμ. 4. Δεκ. 21. Μαί. 24. 29. Ἰουν. 8. 15.
 20. 24. 27. Ἰουλ.
 Βύζας. Ἰδιόμελα: 14. Νοεμ. 13. 20. 22. Δεκ.
 1. 6. 7. 9. 16. Ἰαν. 25. Μαρτ. 21. Μαί. 22.
 Ἰουλ. 6. Αὐγ.
 Γαβριήλ. Πίτρα Ἦμν. p. 11. 13.
 Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας. Ἰδιόμελον:
 18. Ἰαν.
 Γερμανός πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 1. 7.
 8. 20. 26. Σεπτ. 3. 7. 25. 26. Ὀκτ. 1. 6.
 13. 30. Νοεμ. 9. 11. 12. 13. 25. Δεκ. 1. 6.
 18. 20. 27. 30. Ἰαν. 2. Φεβρ. 2. 8. 24. Μαί.
 29. Ἰουν. 1. 8. 15. 20. 27. Ἰουλ. 15. 29.
 Αὐγ. Πεντηκ. p. 92. — Κανόνες: 2. 13.
 Σεπτ. 17. Ἰουν. 16. Αὐγ.
 Γεώργιος. Ἰδιόμελον: 24. Ἰουλ. — Κανόνες:
 11. Σεπτ. 8. Ὀκτ. 21. Νοεμ. 8. 9. 29. Δεκ.
 25. Φεβρ. 4. 16. 24. 29. Μαρτ. 13. Μαί. 24.
 Ἰουν. 31. Αὐγ. Τριψ. p. 2. 170.
 Γεώργιος Σικελιώτης. Ἰδιόμελα: 26. Ὀκτ.
 28. Νοεμ.
 Γεώργιος Νικομηδείας. Ἰδιόμελα: 13. 20.
 21. Νοεμ. 13. Ἰουλ.
 Γρηγόριος. Ἰδιόμελον: 17. Ἰουν.
 Δημήτριος. Ἰδιόμελον: 9. Ὀκτ.
 Ἐφραίμ Καρίας. Ἰδιόμελα: 3. 9. 20. Σεπτ.
 3. 8. Νοεμ. 29. Ἰουν. 26. Αὐγ.
 Θεόδωρος Στουδίτης. Ἰδιόμελα: 25. Σεπτ.
 20. Ὀκτ. 8. 13. 27. 28. Νοεμ. 11. 20. 22.
 23. Δεκ. 11. 13. 17. 20. Ἰαν. 11. Φεβρ. 23.
 Ἀπρίλ. Τριψ. p. 64. 75. 95. Ὀκτωηχ. —
 Κανόνες: Τριψ. p. 14. 23. 130. 202. —
 Τριψίδια ἢ τετραψίδια: ὄρα πίνακα γ'.
 Θεόδωρος Δοῦκας. Κανών: Ὀρολογ.
 p. 445.
 Θεοστήρικτος μοναχός. Κανών: Ὀρολογ.
 p. 434.
 Θεοφάνης ὁ Γραπτός. Ἰδιόμελα: 14. 15.
 26. Σεπτ. 9. Ὀκτ. 1. Νοεμ. 5. Δεκ. 2. 6.
 Ἰαν. 25. Μαρτ. 23. Ἀπρίλ. 29. Ἰουν. 1. Ἰουλ.
 15. Αὐγ. Τριψ. p. 280. 431. Πεντηκ. p. 185.
 Παρακλ. p. 158. 357. 393. — Κανόνες: 2.
 3. 4. 5. 7. 15. 17. 20. 26. 28. Σεπτ. 3. 4. 6.
 7. 9. 11. 13. 15. 17. 18. 19. 21. 23. 24. 26.
 28. Ὀκτ. 2. 6. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.
 18. 19. 20. 23. 24. 25. 27. 28. 29. Νοεμ. 1.
 2. 3. 5. 6. 7. 8. 11. 12. 14. 16. 17. 24. 26.
 27. 30. Δεκ. 3. 4. 7. 9. 17. 18. 19. 20. 22.
 23. 25. 26. 27. 28. 29. Ἰαν. 1. 4. 5. 8. 9. 12.
 13. 14. 15. 16. 17. 18. 21. 23. 28. Φεβρ. 3. 8.
 9. 11. 12. 16. 18. 25. 27. Μαρτ. 1. 2. 3. 4.
 6. 12. 18. 23. 25. 30. Ἀπρίλ. 4. 8. 9. 10. 12.
 14. 15. 16. 19. 23. Μαί. 1. 4. 8. 9. 11. 16.
 19. 20. 23. 25. 29. 30. Ἰουν. 1. 3. 4. 8. 9.
 13. 17. 18. 22. 26. 27. Ἰουλ. 2. 7. 8. 9. 15.
 25. 26. 27. 28. Αὐγ. Τριψ. p. 125. 218. 327.
 Πεντηκ. p. 46. 83. 179. 185.
 Ἰγνάτιος Κανόνες: 11. Σεπτ. 13. 21. Μαρτ.
 7. Ἀπρίλ. 3. Ἰουν. Τριψ. p. 239.
 Ἰκασία ἢ Κασία μοναχή. Ἰδιόμελα: 15.
 Νοεμ. 13. 25. Δεκ. 24. Ἰουν. 29. Ἰουν. (Πίτρα
 p. LXVI) Τριψ. p. 360. 408.
 Ἰάκωβος πρωτοψάλτης. ὄρα Μηναίων
 τοῦ Ἰουλίου p. 44 adn.
 Ἰουστινιανός. ὄρα πίνακα γ'.
 Ἰωάννης. Ἰδιόμελον: 15. Αὐγ. — Κανόνες:
 8. Σεπτ. 27. Ἰαν.
 Ἰωάννης Δαμασκηνός. Ἰδιόμελα: Τριψ.

- p. 13. 20. 431. 433. 434. 437. 440. 444. 447. 450. 454. Ὀκτωηχ. — Κανόνες: 23. Σεπτ. 1. Νοεμ. 1. 6. 15. 18. 20. 21. Ἰαν. 12. Μαί. 14. 24. 25. Ἰουν. 6. 15. Αὐγ. Τριψδ. p. 113. Πεντηκ. p. 2. 189. Ὀτσηχ.
- Ἰωάννης Εὐχαιτῶν. Κανόνες: 30. Ἰαν. Τριψδ. p. 116.
- Ἰωάννης μοναχός. Ἰδιόμελα: 1. 5. 6. 13. 16. 26. 28. Σεπτ. 8. 10. 16. 22. Ὀκτ. 8. Νοεμ. 4. 13. 25. 26. 27. 30. Δεκ. 1. 2. 3. 6. Ἰαν. 2. 9. Φεβρ. 1. 9. 25. 26. Μαρτ. 23. Ἀπριλ. 9. Μαί. 24. 29. Ἰουν. 20. Ἰουλ. 1. 29. Αὐγ. Τριψδ. p. 430. Πεντηκ. p. 22. 26. 82. 91. Κανόνες: 1. 13. 24. Σεπτ. 1. Ὀκτ. 7. 8. 30. Νοεμ. 9. 13. 25. 26. 27. Δεκ. 10. 30. Ἰαν. 9. Μαρτ. 6. 7. 24. Μαί. 14. 18. 21. 29. Ἰουν. 10. 20. Ἰουλ. 12. 29. Αὐγ. Τριψδ. p. 329. Πεντηκ. p. 26. 150.
- Ἰωάννης Μαυρόπου. Κανών: Ὁρολογ. p. 471.
- Ἰωσήφ. Ἰδιόμελα: 3. 7. Ἰαν. Τριψδ. p. 64. 66. 75. 95. 283. — Κανόνες καὶ τριψῆδια: 3. 6. 7. 10. 13. 17. 19. 22. 25. 26. 27. 30. Σεπτ. 5. 10. 11. 12. 14. 16. 17. 19. 20. 22. 25. 26. 29. 30. 31. Ὀκτ. 1. 3. 4. 5. 7. 9. 10. 12. 20. 22. 23. 24. 25. 26. 28. 29. Νοεμ. 7. 10. 11. 15. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 27. Δεκ. 2. 3. 4. 5. 8. 13. 16. 21. 23. 27. Ἰαν. 3. 6. 7. 11. 19. 20. 26. 29. Φεβρ. 2. 6. 7. 10. 14. 15. 17. 19. 22. 23. 26. 28. 29. Μαρτ. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 16. 17. 21. 22. 24. 26. 27. 28. Ἀπριλ. 3. 15. 17. 18. 20. 22. 36. 28. 31. Μαί. 5. 6. 7. 10. 12. 13. 16. 22. 26. 27. 28. Ἰουν. 1. 2. 7. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 28. 30. 31. Ἰουλ. 1. 3. 5. 11. 12. 14. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 31. Αὐγ. Τριψδ. p. 8. 30. 32. 35. 40. 43. 67. 95. 229. Πεντηκ. p. 70. 100. 124. 138. 151. Παρακλ. p. 128. 133. 139. 149. 169. 179. 189. 250. 255. 260. 265. 290. 294. 300. 305. 309. 314. 334. 338. 343. 347. 353. 368. 372. 376. 381. 385. 390. 405. 410. 415. 425. 431.
- Κλήμης. Κανόνες: 4. Σεπτ. 8. Νοεμ. 30. Μαρτ. 4. Αὐγ.
- Κοσμάς. Ἰδιόμελα: 6. 27. Ἰαν. 2. Φεβρ. 25. Μαρτ. 11. 29. 30. Ἰουν. 1. 6. Αὐγ. Πεντηκ. p. 42. — Κανόνες καὶ τριψῆδια: 14. Σεπτ. 25. Δέκ. 6. 25. Ἰαν. 2. Φεβρ. 6. 15. Αὐγ. Τριψδ. p. 327. 329. 337. 344. 352. 364. 378. 408. Πεντηκ. p. 189.
- Κυπριανός. Ἰδιόμελα: 1. 14. 22. Σεπτ. 8. Νοεμ. 18. 20. 23. 27. 29. Δεκ. 28. Ἰαν. 1. Φεβρ. 9. Μαρτ. 8. Ἰουλ.
- Κύριλλος Ἀλεξανδρεύς. ἀκολουθία τῶν Ὁρῶν: Τριψδ. p. 389.
- Κύριλλος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 1. Σεπτ. 18. Ἰαν. 15. 24. Ἰουλ.
- Κωνσταντῖνος Πορφυρογεννήτης. ὄρα πίνακα γ'.
- Κουμούλας. Ἰδιόμελα: Πεντηκ. p. 42. 67. Λέωνος σοφός. Ἰδιόμελα: 14. Σεπτ. 17. Αὐγ. Τριψδ. p. 207. 319. 320. Πεντηκ. p. 187. Παρακλ. p. 436—9.
- Λέων μαίτωρ. Ἰδιόμελα: 18. Ὀκτ. 21. Νοεμ. 8. Μαί.
- Μάρκος Ἰδροντός. Κανών: Τριψδ. p. 408. Μαυρολέων. Ἰδιόμελον: 15. Ἰουλ.
- Μεθόδιος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 6. Μαρτ. 21. Μαί.
- Μελέτιος Βλαστός ἱερομάρτυς Ἰδιόμελον: 8. Ὀκτ.
- Μητροφάνης Σμύρνης. Κανόνες: Πεντηκ. p. 24. 43. 67. 97. 121. 162. 213. οἱ τριαδικοὶ κανόνες τοῦ Πεντηκοσταρίου οἱ αὐτοὶ καὶ τῆς Ὀκτωηχου.
- Νικόλαος Μαλαξός. Ἰδιόμελα: 6. Δεκ. Τριψδ. p. 123. — Κανών: 8. Φεβρ. — ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Μητροφάνους: 4. Ἰουν.
- Νικόλαος Χιλιόδρομεύς. Ἰδιόμελον: 1. Αὐγ.
- Νεῖλος Ξανθόπουλος. Ἰδιόμελον: 30. Ἰαν.
- Νικηφόρος Καλλίστου Ξανθοπούλου. ἀκολουθία εἰς τὴν ζωηδόχον πηγὴν: Πεντηκ. p. 15—20.
- Προκόπιος χαρτοφύλαξ. Ἰδιόμελον: 8. Ἰουλ.
- Ρωμανός. Προσομία: 20. Δεκ. ὄρα πίνακα γ'.
- Σέργιος. Ἰδιόμελα: 8. 30. Σεπτ. 6. Δεκ.
- Σέργιος Ἀγιοπολίτης. Ἰδιόμελα: 8. Σεπτ. 21. Νοεμ.
- Σέργιος πατριάρχης. Ὑμνος ἀκάθιστος: Τριψδ. p. 282.
- Στέφανος. Ἰδιόμελον: Τριψδ. p. 244. — Κανών: 1. Ἰαν.
- Στέφανος Ἀγιοπολίτης. Ἰδιόμελον: 8. Σεπτ.
- Στέφανος Καββαίτης. Κανόνες: 29. Σεπτ. 4. Δεκ. 20. Μαρτ.
- Συκεώτης. Ἰδιόμελα: 17. Ἰαν. 5. Φεβρ. 6. Μαρτ.
- Συμεὼν Θαυμαστορείτης. Ἰδιόμελον: 26. Ὀκτ.
- Συμεὼν Μεταφραστῆς ἡ μοναχός. Προσομία: Τριψδ. p. 256. — Τριψῆδιον: 20. Δεκ.
- Σωφρόνιος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 24. Δεκ. 6. Ἰαν.
- Ταράσιος. Κανών: 25. Μαί.
- Φιλόθεος πατριάρχης. Ἀκολουθία: 13. Ἰουλ. Τριψδ. p. 170. Κανόνες. 26. Ὀκτ. 13. Νοεμ.
- Φώτιος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 14. Ἰουν.
- Χριστοφόρος. Κανών: Τριψδ. p. 59.

INDEX

RERUM ET NOMINUM.

- Accentuum vis in carminibus byzantinis p. LXXXVIII—LXXX.
- ἀκολουθία: p. XXXIV. LVII. ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου: p. LV. ἀκολ. τοῦ ἑσπερινοῦ: p. LVI.
- ἀκροστιχίς carminum christianorum: p. XVII.
- ἄμβων: p. CXIII.
- ἀναβαθμοί: p. LVII. 53—54.
- Anacreontea christiana: p. XXVI sqq. 43—51.
- Ananeotes musicus: p. XXXIX.
- anapaestici numeri: p. LXXXIII. XCV.
- Andreas Cretensis melodus: p. XXXVI. XLII. 97—8. 147—161.
- Andreas Pyrrhus melodus: p. XLII. 83.
- Anastasius melodus: p. XXXV. CII sq.
- ἀναστάσιμοι κανόνες: p. LXX.
- ἀναστασιμάριον: p. LXXXII.
- Anatolius melodus: p. XXXIII. XLI sq. 113—7.
- Anthimus poeta tropariorum: p. XXXII.
- ἀντικένωμα: p. CXXVI.
- ἀντίφωνα: p. LVIII. 51—3. antiphonicus cantus: p. CXII.
- ἀπήχημα: p. CXXI.
- ἄπλη: p. CXXV.
- ἀπολυτικά: p. LIX. 86—90.
- ἀπόστιχα: p. LIX. 84.
- ἀποστολικοὶ κανόνες: p. LXX.
- ἀπόστροφος: d. CXXV.
- ἄργον μέλος: p. CXV. ἄργον, σημάδιον: p. CXXV.
- ἀργουσύντομον μέλος: p. CXV.
- αὐτόμελον: p. LIX.
- bacchiaci numeri: p. LXXXVII.
- Bardesanis gnostici carmina: p. XXI.
- βαρεία: p. LXXXVII. CXXXVI.
- Basilii liturgia: p. XXXIV.
- βάσις μουσική: p. CXXI.
- basis Hermanniana ex carminibus byzantinis illustrata: p. LXXXII. XC. XCVIII.
- Byzas seu Byzantius poeta: p. XLIII. 100—1.
- Casia seu Casiana monacha: p. XLVIII. 103—4.
- canonum poesis quo tempore floruerit: p. XXXV sq. nominis vis et origo illustratur: p. LXII sq.
- chromatica scala: p. CXXII.
- Chrysostomi liturgia: p. XXXIV.
- clausularum varia genera: XC. clausulae versusum inter se discrepantes: p. XCIX sq.
- Clementis Alexandrini hymnus: p. XVIII. 37—8.
- cola sive versiculi carminum byzantinorum: p. LXXV sqq.
- conciliorum ecclesiasticorum decreta ad cantum ecclesiasticum pertinentia: p. XXI. CXIV.
- Constantinus Porphyrogenneta poeta: p. L. CII. 110—2.
- Cosmas melodus: p. XXXV. XXXVI. XL. XLIX sq. 161—204.
- χαμηλή: p. CXXV.
- χειρονομία: p. CXIV.
- χύμα: p. CXV.
- daetylici numeri: p. LXXXIII. XCV.
- διατονικὸν γένος μουσικῆς: p. CXVI.
- dies festi ecclesiae graecae: p. LVI.
- διψόδια: p. LXVIII.
- dochmiaci numeri: p. LXXXVII.
- domestici cantores: p. CXIII.
- δοξατάριον: p. LXXXIII.
- doxologia: p. XXI. 37.
- εἶδος καὶ εἰδύλλιον: p. LXIX.
- εἶρμος: p. LX. εἰρμολόγιον: p. LXXII. εἰρμολογικά μέλη: p. CXV.
- ἐλαφρόν: p. CXXV.
- Elias Syncellus poeta: p. XXVI. 46.
- ἐναρμόσιος κλίμαξ: p. CXXII.
- ἐνδόφωνον: p. CXXVI.
- Ephraim melodus: p. XLIII. 102.
- ἐξαποστοτελάρια: p. LX. 110—2.
- ἕτερον ἢ σύνδεσμος: p. CXXVI.
- ἑωθινὰ μέλη: p. LXI. 105—9.
- ἦχοι ὀκτώ μουσικῆς: p. CXI sq. CXXVIII sq.
- finales soni: p. CXX sq.
- γένη τρία μουσικῆς: p. CXVI.
- Georgius Pisida falso pro auctore hymni acathisti habitus: p. LIII.

- Germanus patriarcha et poeta: p. XLIII. 98—9.
- Gnosticorum hymni: p. XVI.
- γοργόν: p. CXXV.
- Gregorii Corinthii commentarii in canones celeberrimos: p. XXXVIII.
- Gregorius theologus: p. XII—XV. 23—32.
- Hierosolymorum monumenta a Sophronio illustrata: p. XXVII. 45. sacrae urbis auctoritas in rebus saceris: p. XXIV.
- hirmus; vide είρμός.
- horae christianae: p. LIV.
- Huebaldus: p. CXIX, CXX.
- hymni christiani antiquissimi: p. XIX—XXIV. 37—9. ύμνος άκάθιστος: p. LIII. 140—7.
- iambici numeri: p. LXXXIV, XCVI.
- idiomela: p. LXI.
- instrumenta musica in ecclesia graeca non adhibita: p. CXIII.
- Ioannes Cladas musicus: p. XXXIX.
- Ioannes Cucuzeles musicus: p. XXXIX, CXXIV.
- Ioannes Damascenus melodus: p. XXXVI, XL, XLIV sqq. CII, CXXIV. 117—121. 205—236.
- Ioannes Γλυκός musicus: p. XXXIX.
- Ioannes monachus melodus: p. XLVII.
- Iosephi melodi: p. XXXVI, XLVII sq. 242—253.
- ϊσον: p. CXIII, CXXI, CXXIV, Ισοκρατου-τες: p. CXIII.
- καταβάσις: p. LXVI.
- καταλήξεις τελικαί, έντελείς, άτελείς: p. CXX.
- κατανυκτικοί κανόνες: p. LXX.
- κάθισματα: p. LXII. 54—65.
- κεκραγάρια: p. LXXII.
- κεντήματα: p. CXXV.
- κοντάκια seu κονδάκια: p. LXVI. 90—91.
- κουκούλια: p. XXVI.
- λαμπαδάριος: p. CXIII.
- latina poesis et musica sacra Graecorum exemplum secuta: p. XXV, XXXII, CXII, CXVIII.
- Leon Sapiens rex et poeta: p. LI. 48. 105—9.
- licentiae rhythmicae: p. XCVII—CI.
- logaoedici numeri: p. LXXXIV, XCVII.
- μακαριςμοί: p. LXVI.
- Manuel Bryennius: p. CXVI.
- Manuel Chrysaphe: p. XXXIX. 105.
- Marcus Hidruntinus melodus: p. LI.
- μαρτυρία μουσικής: p. CXVI.
- μαρτυρικοί κανόνες: p. LXX.
- μεγαλυάρια: p. LXVI. 84—6.
- μηνάια: p. LXXI.
- Methodius martyr. p. XVI sqq. 33—7.
- Methodius patriarcha: p. LI. 99.
- Metrophanes poeta: p. XXXVII, XLV. 354—7.
- musica sacra cum poesi coniuncta: p. XXXVII, a poesis societate soluta: p. XXXIX.
- Naassenorum hymnus: p. XV, XXI. 32.
- Nepotis psalmodia: p. XXI.
- Nicephorus Callistus, auctor *Κυναζαρίων*: p. XXXVIII.
- Nicolaus Malaxus poeta: p. XXXVIII.
- Nili abbatis cum Ioanne et Sophronio colloquium de officii divinis: p. XXX.
- officia divina antiquissima: p. LIV sq.
- οίκοι: p. XXVI, LXVII.
- όκτώηχος: p. XLV, LXX.
- όλίγον, σημάδιον: p. CXXIV.
- όμαλόν, σημάδιον: p. CXXVI.
- όμοια, vide προσόμοια.
- όξεια, σημάδιον: p. LXXXVIII.
- ώδαί πνευματικά: p. XIX.
- ώρολόγιον: p. LXXXVII.
- Pambonis abbatis sententia de cantilenis saceris: p. XXIX, CXI.
- πανδέκτης: p. LXXIII.
- παπαδικά μέλη: p. CXV.
- παρακλητική: p. LXX.
- parallelismus in carminibus byzantinis: p. CVII.
- Pauli testimonium de vetustissimo cantu sacro: p. XIX.
- πεντηκοστάριον: p. LXXI.
- πεταστής: p. CXXV, LXXXVII.
- Philotheus patriarcha et poeta: p. XXXVIII.
- Photius patriarcha et poeta: p. XXVI, LIII. 50. 99—100.
- φθοραί ήχου: p. CXXIV.
- Plinii testimonium de carminibus christianis: p. XX.
- πόδες σύνθετοι: p. XC.
- polyphoniae usus in ecclesia graeca: p. CXIV.
- προσόμοια: p. LXVII. 63—84.
- prosaе latinae: p. LXXIII.
- πρωτοψάλτης: p. CXIII.
- psalmodium cantus in ecclesia christiana: p. XX, LV.
- psalterium: p. XX, LXX.
- ψηφιστόν: p. LXXXVII, CXXVI.
- quantitas syllabarum a poetis christianis neglecta: p. XIX, XXVI.
- reges carminibus saceris faciendis studebant: p. XXXVI sq.
- rhythmica carmina: p. XXXIV.
- rhythmus carminum byzantinorum: p. LXXXVI sqq.
- Romanus melodus: p. XXXIV, LI sq. 91. 131—140.
- σημάδια μουσικής: p. CXXIV sqq.
- sequentiae: p. XXV.
- Sergius patriarcha et poeta: p. XXXV, LIII, CII. 140—7.
- Sicilienses melodi: p. XXIV.
- Sophronius Hierosolymitanus: p. XXVII, XXXV, LIII. 43—7. 96.
- stanza: p. LXXVII.
- σταυρός, σημάδιον μουσικόν: p. CXXXVI.
- σταυροθετοκία: p. LXI.
- σταυρώσιμοι κανόνες: p. LXX.
- στιχηράριον: p. LXXII. στιχηραρικά μέλη: p. CXV.

stropharum compositio: p. CI—CVII.

Symeon melodus: p. XXXIII.

Synesius: p. IX—XII. 3—23.

κύντομον μέλος: p. CXV.

τερετίσματα: p. CXV.

Theodorus melodus: p. XXXVI. XLIII. 83.
101—2.

Theodori Prodromi commentarii in canones
sacros: p. XXXVIII.

Theophanes ὁ Γραπτός: p. XXXVII. XL.
XLIV. 121—130. 236—242.

Theophilus rex et melodus: p. XXXVI.
CXIV.

theotokia: p. LXI.

Therapeutarum cantus: p. XVI. LVIII. CXIV.

Timocles auctor tropariorum: p. XXXII.

τόνος μείζων, ἐλάττων, ἐλάχιστος: p. CXVII.

τόνοι δεσπόζοντες: p. CXXI.

toni octo musicī, vide ἤχοι.

Τριψίδιον: p. LXXI.

τριψίδια et τετραψίδια: p. LXVIII.

trochaici numeri: p. LXXXIV. XCIV.

tropi: p. XXV.

τροπάρια: p. XXXII. LXVIII sq.

Τροπολόγιον: p. LXX.

versus ex pluribus colis constantes: p. XCI
sqq.

ὑπακοή: p. XVI. LXIX.

ὑπορροή: p. CXXV.

ὑψηλή: p. CXXV.

Zonarae commentarii in Ioannis canones ana-
stasimos: p. XXXVIII. commentarii in ca-
nones conciliorum: p. CXV.



τῶ (α) ε (π) ρ χ' ι μ (η) χ' α
 εὐτε ἀνιμνησομεθα σοὶ τῆρ του σωτηρος
 τρικλινομερεστη· διησελυτρωθημιδρ· τῶρ
 του αδου αχυ τῶρ δεσμιωρ· και αφθαρσ αρκαιω
 ηρ παρ τεσελαβαομερ· κραζορ τῶ· οστω
 ρωθεισ και ταφης και αματας· σωσσηρ ημω·
 τη αματσει σου μορε φιλαρ θρω ται :-

ΚΑΝΩΝ ΙΟΑΝΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ.

ψδὴ α'. ἦχος α'. Πα.

Α να σα σε ως η με ρα λαμπρυνθω μεν Λα οι
 Πα α σχα Κυ ρι ε Πα α σχα εκ γαρ θα να τσ προςω ην
 και εκ γησ προς Ου ραν νον Χρι σο ος ο Θε ος ρ η μας δι ε
 βι βα σε νε πι νι κιον α α δο ον τα
 Κα θαρ θω μεν τας αι σθησεις και ο ψω με θα τω α
 προ σι τω φω τι της Α να σα σε ως ρ Χρι σον εξ α
 ζοαπτονται και χαι ρε τε φρα σκον τα τρω νω ως α κη σω μι
 θα ε πι νι κιον α α δο ον τες



BV
467
C5
1871

Christ, Wilhelm von (ed.)
Anthologia graeca carminum
christianorum

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW



D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 17 25 07 010 7